RÉGI

MAGYAR CODEXEK:

ÉRDY CODEX.

II. FELE.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

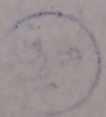

BUDAPEST 1876.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓI HIVATALA.

276183

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

A MAGY. TUD. AKADÉMIA
SZINNYEI JÓZSEF
KÖNYVTÁRA
SZ.
R
1977

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
HOLD-UTCZA 4. SZ.

M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Zent Borbaas Apoſtolnak ynneperôl ||

Dychewſeeges zent Borbas apoſtol ew aldot neweenek 333
meltoſaga zerent ſok keppen magyaraztatyk. Elezer mondatyk
wr iſtennek fyanak neegykeppen Elezer zent kereztſſeegnek
okaert, mert ewtet az teb zent apoſtolokkal kereztôlee meg
wrwnk Ieſus ew zent halalanak elette. Maſodzor tanoytaſnak
okaert az zent ewangeliomnak myatta, harmadzor kôwethſeeg-
nek okaert, mert kôwetee my wrwnk Ieſuſth zent martyromſag
zenwedeeſben. Negyedzer lelky ffywſagnak okaert, merth ewte[t]
zamlalaa az ew mennyey zent ffyaynak kôzyben. Towaba eegye-
bekhez mondatyk eſmegh neegykeppen valo ffywnak. Elezer
yeweveennek ffya mert anyazent egyhaznak ffyayt egybe
gyeyteghetee ez wylagon tetowa fwtoſwan predicalwan myn-
denewt es zent palnak valaztatot vala tarſſwl zent lelek myat.
Vygaztalo fyw ees vala mert az wr iſten zeghenyt gyakortaa
vygaztallya vala alamyſnat gye'teghetween ewnekyk. Nyomo-
rwltakat ees vygaztal vala: az zegheeny wyonnan valo kereztt-
yeneknek gyakortaa leweleketh es yo bezedeket yzenghet-
ween. Proffeta ees vala, mert zenth leleknek malazttyawal tellyes
vala. Bel rekeztônek ees mondatyk mert ez zent kerezttyen
hytnek kertteeben ſok lelky yohokat rekeztte wr yſtennek: kyk-
rôl wǵ wagyon meg yrwan Apoſtolok yaraſokrol valo keńwnek
tyzen eeggyed rezeeben. Vala egy fyrffyw es yo es tellyes zent
lelekkel es hyẃ wr iſtenben |

Az ew zent eeleteet zerzette es yrtta meg zent Mark
ewangeliſta az ew rokonſſaga ky kezdettewl foghwa yol latta
es twtta mynd halalyg mynden voltaat Es ghôrôg nyelwrôl val-
toztatta deaky bewtẃre zent Beda doctor ayoytatos kerezttye-
neknek peldayokra es tanwſagokra, kynek ew zent eelete ezen-
keppen vaǵon.

Bodogſſagus zent Borbas apoſtol tamada Cipriabely leuitaknak nemzetekbôl a' my edes wrwnk Ieſus Criſtuſtwl kedeeg az ew yo es yambor eeletenek myatta ffel veetetet vala zamlaltathwan az heethwen ket tanoythvanyoknak zamokban. Myndenben kedeeg nagy nemeſſen eeggyeſeytette es zerzette vala ennen magaat, mynd ennen magahoz mynd wr iſtenhez es mynd fele barattyahoz. Vala, mondam ennen magahoz eggéſewltetet az harom termeezet zerent awagy emberſſeegben valo erôk zerent, kyk mondathnak okoſſagnak, kewanſagra rezzezteeſnek es haragra remôyteſſnek. Vala azert ewbenne okoſſagos erô megh vylagoſwltathwan byzon yſmerethnek vylagawal, kyrôl wgy yr zent Mark. Valanak az ydôben anya zent egyhazban Anthyokyaban ppthaak es doctorok, kyk kôzzôl yeleſſek valanak pal borbaſ es fekethe Symon Ez eellyen bôlcheſſeeg, kyben vettetôt, ennen maganak yſmertety olly yghen zykſeeg embernek ydweſſeeghere hogy ennel kyl ſemy yozagot lelekzerent nem tehet
334 ember, kyrôl eggyk leweleeben || Wgy mond zent Apoſtol. Az twdatlan eet ez vylagon, twdatlan leezen erekkee az maſ vylagon, az az karhozatnak nylwan valo yegye Maſodzor vala zent Borbas apoſtolban meg tyztoyttatot kewanatoſſaag ez vylaghy fertelmes gheryedeteſſeegtewl, kyrôl wgy yr zent Mark vala egy Ioſeph newô ember ky annak wtanna newezteteek Borbaſnak, adaa el ew mezeyt es mynden yozagaat es yewe be Ierwſalembe es vettee yozaganak araath az apoſtoloknak labayhoz hogy a' ky annak elette ôwee vala lenne kôz az wr iſten zeghenywel. Harmadzor vala az embery haragoſſaag ewbenne meg erôſſewltethween, Iamborſſagnak kôteleewel wgy hogy myndden ellene valokat nagy ereſſen es alhatatoſon bekeſſeeggel zenwedhet vala wr iſteneert es az mennyey dychôſeegnek erekſeegheert, ky meg byzonwltatyk ew predicallaſanak nagy batorſſagabol mert ewk ketten zent paal apoſtollal myndeneſtewl foghwa vetteteek vala eeleteketh es lelkôketh az aldot wr Ieſus Criſtuſnak zent neweert es az zegheeny neepeknek Idweſſeeghekeerth zent lelek malazttya myatt.

Maſodzor vala ez zent borbaſſ wr iſtenhez eeggyeſewltetôt merth myndenwt tyzteſſeeget teezen vala az iſteny hatalmaſſagnak feelſſeegnek es yozagnak, kyk meg byzonywltathnak eellyen dolgaybol, mert ennen ereybôl nem mereczleek ffel venny az predicallaſnak tyztyt mynd addeglan ees mygh nem ennen

maga az wr Iſten valaztanaa reea, kyrôl wgy yr zent | Mark, Monda ew rolok zent lelek. Valazyatok kylen ennekem borbaſt es palth a' dologra kyre en ewketh vettem. Mykoron azert egy napon predicallananak es ſok chodakath ees tenneenek Criſtus Ieſuſnak zent neweeben, az pogan neepek Iſten newôn kezdeek ewket tyztôlny es ewnekyk aldozny. Azt lathwan az zent apoſtolok mondanak myth myweltek atyamffyay My ees hozyatok haſonlo [neepek] emberek vagywnk hyrdetween tynektek ez ellyen hewſſagokrol el ternetek es az egy eelô yſtenhez fordwlnotok, hol ott meg yſmertetyk merth ſem iſteny tyzteſſeeghet mynt az erdenghes meſterek teeznek vala Sem ez wylaghy hew dychôſeeghet nem kywanananak lelkek vezedelmeere az zent Apoſtolok kyketh az kegyelmes wr iſten lelkeknek Idweſſeegekre kyldezet vala ez vylaag zerezerten predicallany

Harmadzor dychôſſeeges zenth borbas apoſtol yol eggyeſeytette vala ennen magaat Iſtennek yowoltahoz mykent zent Mark yrya, mert azt predicallya vala hogy chak azon wr iſtennek yowoltanak zent malazttyabol Idwezewlhet ember es nem az ooh tôrweennek ygaſſagabol yollehet az ees yo leegyen wgy mynt wr iſtentewl vagyon eredetzerent.

Towabbaa vala zent Borbas apoſtol alkolmaſſaggal zereſtethween ez vylaghy attyaffyayhoz ees. Mert az yohokat kyket wr Iſten ewneky hagyot vala eeltetee bezeedewel ſeghedelmeewel es yo peldayawal. Bezeedeewel mert az zent ewangeliomot zenetlen predicallya vala ewnekyk kykrôl zent Mark wg yr. Borbas es paal lakoznak vala Anthyochyaban tanoythwan es || Hyrdethween az zent ewangeliomot hol ott meg yſmertetyk myneere haznaltanak legyen mert az Anthyochya belyek mondatanak elſſew kerezttyeneknek. Maſodzor yo peldayawal mert zent barbas oll' yo Iambor eeletew vala hogy myndennek zenthſſeeges tykôre es zerzeteſſeeghnek peldazattya vala, mert zent leleknek malazttyawal tellyes vala lelky yozagos mywelkôdettel bewſſeeges vala, zent hythnek erôſſeeghewel dragalatos es newezetes vala mynt Ieſus Criſtuſnak zerelmes zolgaya. Harmadzor yo tetemeenyewel hol ott kethkeppen erthettyek lenny az yo teetemeennek zolgaltataſaath teſth zerent es lelek zerent, teſth zerent ſeghellee meg az ewneky enghedet yohokat, mert azoktwl kyk ez vylagon morhaſok valanak alamyſnak keereghet

vala az Ierwſalembely zeghenyeknek kyk zenetlen wr iſtennek zolgalattyaban ſoglaltaak vala ennen magokat. Az nagy zykſeeghnek okaert ees kyt meg proffetalt vala Agaboſ, Claudiuſ czazaarnak ydeyben lenny Maſodzor lelky kenyerẅleteſſeeg es vala ew benne mert maſnak vethkeet hamar meg bochattya vala ky meg yſmertetyk zent markban mert mykoron ewket zent pallal el hatta vona, zent paal ewtet maſodzor hozyaa nem ſogadaa mynt yraſ vety, yollehet eſmeg enghedelmeſſegre terth vona, myert hogy az zent predicallaſban feelelmes vona, es nem akaraa hogy az hyweknek mereeſſeeghôket meg bancha, zent Borbas kedeeg ew nag̀ kegyeſſeeghebôl eſmeg hamar | Irgalmaſſagot teen ewuele Az oka ees leen veegre hogy az keth zent apoſtolok egymaſtwl el walanak Es zent Borbas zent Markal meene Iconiomban, hol ott zent Mark lataſth lata, haat ym eegy zeep ôtôzetbely ember meg alwan elette monda Ianos erôſſ leegy mert ez may naptwl foghwa Nem Ianos De Mark leezen teeneked newed, az az magaſſagus. Mykoron azth zent Borbaſnak meg yelentette vona, felele laſſad hog̀ ſenkynek ne mongyad a' lataſth Ennekem ees azonkeppen az eeyel meg yeleneek wr iſten mondwan: Borbaſ alhatatus leegy mert az erek eelethnek ywtalmaat veezed, myert hogy az te neepedet el hattad es az te lelkedet az en newemeert vetôtted. Meene el azert onnan zent Borbaſ Ciprum newô varaſban Es az ew nemzetſſegeet ott megh latogataa. Zent pal kedeegh zent Ieleknek ynteeſſebôl erede Ierwſalembe. Zent Borbaſ azert zent Markkal predicalwan zenth Mathenak yrth ewangeliomaat el vyteek vala ew velôk es mykoron az korokra beteghekre teezyk vala ſokakat meg vygaztnak vala wrwnk Ieſuſnak ereywel. Egy napy napon zent borbas el tekeenthwen lataa haat mynd az ffyrffyat mynd az azzonyallatok merô mezeytelen yarnak. Az balwan iſtennek Innepet yllween. Ottan azerth az balwan templomaat megh atkozaa es ottan kette valeek ſokakat az bolond neepek-
336 ben el vezthween hertelen halallal. || Onnan ffel kelween Meene Salamyna newô varaſban es mykoron ott meg talalta vona elimaſ erdenghes meſtert az gonoz ember ffel reezzeztee az varaſbely neepeketh es tamazta nagy haborwſagot zent Borbaſ ellen Es mykoron meg fogtaak vona az hytethlen Sydook zent Borbaſt ſok bozzwſagot teween ew raytta, akaryaak vala az varaſ by-

rayanak adny hogy meg ôlethne ewtet. De azonkôzbe az nagy Ewſebius ſeyedelem ky Neronak rokonſaga vala oda yewt vona meg feelelmeenek az ſydook raytta aloythwan hogy meg zabadoytanaa ewtet es el bochatanaa Reea rohananak es Nyakon kôtthween ky vonyaak az waraſ kapwyan es hamarſſaggal meg eegheteek ewtet, az hytetlenek azon ſem eeleghôdween de meeg az teſteet ees egy oonoſ edeenben rekeztek hogy az tengherben mereyteneek, De zent Ianos kynek Mark vala newe azon eeyel tarſſaywal ffel kelween el ragadaa es egy templomnak haylokaban tytkon el temethee, ky azon helyen nywgoweek ewth zaaz eztendeyglen, annak wtanna ennen maga meg yelente magaat Gelaſius papanak, ky nagy tyzteſſeeggel ffel emelween helyerôl nagyob meltoſſaggal helhôtee el ewtet, kynek zent erdemeenek myatta wr iſten ſok chodakat tett hyw kerezttyeneknek remeenſeegekre es lelkeknek ſdweſſeegekre kyt mynekŵnk ees engheggyen atya ffyw zent lelek erekkŵl erekkee Amen.

Zent Vyd Martylnak zent Innepeerôl.

Zent doctoroknak magyarazattyok zerent az Wydnak newe mondatyk eelethnek, quaſi vita, kyrôl zent Agoſton doctor zolwan harom rendbely eeleteket veet, az az ez vylaghy eelet meennyey es harmadyk mynd ez kettôbôl zereztetwen Iozagos Iamborſſagbol zerzet eeleth, mert ha chak eggyk ott nem leend yollehet eelet lehet de kereſôt yozagbol zerzet eelet nem lehet. Mykent az ember embernek nem mondatyk ha awagy teſte awaǵ lelke nem leend. De mynd az monno felnek eggyewt kel lenny. Annak wtanna kedeeg Iamborraa kylemben nem lehet ſem Idwezwlhet hanem kylemb kylemb Iozagoſ mywelkôdetôkben foglallya naponkeed magaat, mykeppen teen ez dychôſſeeges zent wyd kynek ew zenthſeeges eelete ezenkeppen vaǵon

Mykoron ez Wyd vona tyzen keth eztendôs gyermek de maga hyw es kerezttyen, ewtet az ew attya gyakortaa meg vezzewzy vala myert hogy az Balwanokat wtallya vala es ſemykeppen oda nem meegyen vala mykoron az ew attya aldozyk vala. Halwan azth Valerianos feyedelem hozyaa hozataa es ezdee kezereyteny az aldo-

zattra ky mykoron ellene mondana, parancholaa ottan hogy meg verneek ewtet Es mykoron verneek ottan mynd az ſeyedelemnek mynd azoknak kyk keenozyak vala meg alweek karyok, ottan nagy ffel zowal keeyaytta az ſeyedelem, yay ennekem meg el vez-
5 teem kezemet. Monda ewneky zent wyd yewenek ede atte iſtenyd es vygazzanak megh ha tehetyk, felele az ſeyedelem Nem
337 teheted ee the azt. Monda zent || A' my wrwnkban Ieſuſban xpuſban tehetem. Es mykoron ymachagot tett vona meg vygaztaa ewtet. Monda ottan az ſeyedelem zent wyd attyanak,
10 myert ſemyt nem tehete neky ffeggyed megh ffyadat hogy ne vezyen el gonozwl. Ottan azert hazahoz vywee es kylemb kylemb vygaſaag teewôket hywattata zeep leanzokat ees hozattata kyk vygaſagos yatekokat tenneenek ew elette, hogy chak az ollyan ez wylaghy hewſagoknak myatta az yffywnak
15 ew elmeeyeet es zyweet lelkeet az aldot Ieſuſtwl el zaggathatnaak. Mykoron ees nywgodalomnak helyeere vitte vona agyaſ hazaban, yme chodalatos dolog mynd az haaznak ablakyn, haſſadekyn nag̀ mondhatatlan chodalatos zeep yllat zarmazyk vala ky, kyn mynd az haaz belyeket el ameelkodanak honnan vona.
20 Mykoron az ew attya azt meg tekeente vona, lataa haat yme heet zent angyalok alnak ew elette. Monda ottan nag̀ ffel zowal: Bizonyawal Iſtenek yewttenek az en hazamhoz es ottan meg vakwla, kynek reewaſara mynd az egheez lukana newô waraſ ffel reezzene wg̀ anneera, hog̀ meeg Valerianos feyedelem oda
25 ffwthna kerdezween my lelte vona. Monda ottan. Tyzes Iſteneket lateek es az ew zynek lataſaert len ez ennekem. Vyweek el ottan az Iupiter Iſten templomahoz az aghebet, es ereſſen kezdee fogadny, ha az Balwan zeme vylagaat meg adnaa, arany borywt ôttethne ewneky. De mykoron ſemy nem kelne benne,
30 kezde ffyanak eſſedôzny, hogy vygaztanaa megh | Ewtet ew zent ymachaganak atala Mykoron azert meg vygazot vona [de] mynd azon atal ſem akarna hynye mywel ynkab ffyanak halalarol gondolkodneek, yeleneek meg Iſtennek zent Angyala az ew meſtereenek kynek Modeſtus vala newe, hogy vennee ſel az
35 gyermeket zent Wydod es vynnee hayoban maſ feldre onnan.

Mykoron azert egy pwztaban ywtottak vona, az eghy keſelyw̃ madar hord vala eetelt ewnekyk es ſok chodakat teeznek vala ott a' helyen. Azon Idôben Dyoclecianoſ chazarnak ffya

ragattateek el pokolbely erdegtewl, es azt vallya vala hogy kylemben ky nem meeģen hanem ha Lucanos es zent Wyd oda mennek. Meg kereſteteenek azert yghen hamar es az chazar eleyben vyteteenek.

Monda ewneky Dyoclecianus gyermek az en ģermekemet meg vygazthatod ee? Felele ewneky: Nem en, de wr. Ottan azert kezeyt reea vetee es el fwtha ew tewle az gonoz zellet. Monda ewneky az Chazaar, gyermek tanachol temagadnak es aldozzaal az iſteneknek, hogy gonoz halallal el ne veeż. Mykoron zent wyd ſemykeppen nem akarnaa es mynd az ew meſtereewel az temleczben vettetôt vona. Ottan lee zakadozanak ew rolok az vaſaat kykkel meg kôtôzteek vala es az ſeteet temlecz nagy feenes vylagoſſaggal bel teleek. Mykoron azt az chazarnak hyrree tetteek vona, kywe hozatanak es eeggew kemenczeeben vetteteenek, de onnan ees nagy bekeſſeeggel ky yewenek. Annak wtanna nagy kegyetlen || Sarkant bochattata ew reea hogy 338 meg zaggathnaa De ew tewle az hythnek ereywel meg enghezteltetteek. Azonnal mynd ew es az ew daykaya Creſcencia ky myndenewt wtanna yaar vala mynd az ew meſtôre ffel vonyattathwan az oſtorwra hoģ meg keenzattathnanak, De wr Iſtennek hatalmaſſaga myath az eegh meg haborodeeg az feld meg yndwla, kezde nagy meeńdôrghees hallathny. Az balwan Iſteneknek templomy mynd lee hwllanak el tôreteenek es ſok poganokat zernyw̃ halallal meg ôleenek. Az Chazaar ees meg yiede es fwttaban very vala mellyeet ôkôllel mondwan yay ennekem, mert yme ez egy ģermek myat meg gyeztettem Az zentek kedeeg wr iſtennek zent angyala myat meg odoztatanak es el vywe onnan ewket lataak haat yme egy zeep folyo vyz mellet vannak, mykoron azert ott lakoznanak es eyel nappal eedes ymachakban zolgalnaak az aldot wr iſtent, wgyan azon helyen adaak meg wr Iſten ew dragalatus lelkeket Es az eghy madarak ôryzyk vala ew zent teſteketh myglen ember eernee es el temethnee, yeleneek meeg azert zent vyd egy nemes azzonnak kynek florencia vala newe es az zent azzon nagy tyzteſſeeggel el temetee az zent teſteketh. Zenwedeenek kedeeg ez nemes zentek azon ydôben mykoron wrwnk Ieſus Criſtus zent zyleteſe wtan yrnanak keth zaaz nyoczwan heet eztendôben kyknek erdemeknek myatta otalmazzon meg mynket myndden gonoz-

twl es aggya az ew zent orzagaat my halalwnknak wtanna Atya ffyw zent lelek Amen.

Zyz zent Marina Azzonnak eleteerôl

Vala egy ydôben nemynemew Iambor ember, mykoron wr iſtennek feelelmeeben es zerelmeeben tekeelletef vona, tekeente meg ez wylagnak vezedelmęs voltaat myeert ôzwegy ees vona. Idweſſegheerôl tanacholwan gondolaa az nyawalyas wylagot el hadny es zent zerzetben menny hol ott mynd Idweſſeghoet meg ohatnaa, mynd wr Iſtennek bwzgoſagoſban zolgalhatna. Vala kedeeg ewneky egy yghen kyſded leanzo magzattya kyt ayanla egy komayanak hogy gongyaat vyſelnee es tartanaa ffel. Ennen maga meene el az zerzetben nagy tawoſ felden wgy mynt harmyncz keth meeſ felden az waraſhoz Hol ott lakozwan felette gyorſ vala mynden dologhoz es az feyedelem mynddennel fellyeb zereti vala ewtet, myert hogy myndenben hywſſeges es enghedelmes vona Tôrteeneek egy napon hogy ywthna ezeeben az ew zerelmes leanya eſſeek nagy zomorwſagban felôle. De mykoron az feyedelem ezeeben vette vona monda ewneky: De my oka hogy naponkeed eellyen zomorwn yarz, mongyad meg ennekem, hyzem hogy az wr iſten, ky myndeneket meg wygaztal teeneked ees ſeghedelmet teezen. Az frater azert ottan le eſween labay elôt monda. Egy kyſded fyachkam vagyon az waraſban az ywt ezembe es az oka banatomnak Ne akaraa ky yelenteny hogy leanzo vona Az feyedelem kedeeg myert hogy zerety vala monda ottan, ha oly yghen
339 zeretôd ewtet hozd eede leegyen || Veled. Es mykoron oda hozta vona es valtoztataa ewneky neweet es marinat newezee marinoſnak es kezdee ewtet tanoytany yraſnak yſmeretyre es ſenky nem yſmery vala hogy leanzo zemeely vona. Mykoron azert ywtot vona tyzen neegy eztendôs koraban, kezdee ewtet az ew attya tanoytany wr iſtennek zent wtara Es Gyakortaa mongya vala ewneky laſſad eedes leanyom hogy meg ne chalaſſal es ez tytkot mynd halalyg ſe mongyad ſenkynek, felette kedeeg ôryzyed magadat pokolbely erdegnek kyzleletytewl es ez zent

zerzetet gonoz hyrben ne kewerôyched mynd iſtennek mynd az zent angyaloknak elette my lelkewnknek karhozattyara es naponkeed tanoyttya vala ewtet mykeppen kellene Idwezẅlnye. Mykoron azert vona hwzon nyolch eztendôſ nagy yo eeletben ky mwleek az ew attya. Es mykoron maradot vona zyz zent lean Marina azzon azon cellaban kezde lakozny es mynden dologban enghedelmes vala az feyedelemnek wgy hoǵ myndenektẅl ſelette zerettetyk vala Egy napon monda az feyedelem fr. Marine myre hoǵ nem meeǵ te el a' fraterekkel a vaſaara hogy ffaat hoznaal ſegheythween ewtet. ſelette ottan tyztôlendew atyam. Nem mondottad ennel elette. Ottan azerth ffel kele es az ôkrôket be foghwan el meene az tengher parttyara ffa hozny. Tôrteneek azert pokolbely erdeghnek chalarſagabol, hogy az zallaſ fogado korchomaroſnak vala egy hayadon leanya, es nemynemẅ wton yarotwl zeplôben eſſeek az gazda leanya. mykoron az ew zyleynek hyre lett vona benne kezdeek feddeny es gyettreny az gonoz leant hogy meg vallanaa, ky vona oka az gonoſſagnak. Monda ottan az gonoz Marinus barat teen erôtt rayttam es ew oka. Azonnal az leannak zyley ffel kelween | Panazlanak reea az feyedelemnek. Monda az Iambor feyedelem vcztegyetek. Noh maydan meg twdom ha ygaz e' dologh. Elôwe hywataa az frater marinoſt es monda, frater Marine te tetted ee ez gonoſſagot kyt te hozyaad zolnak felette ottan es monda nagy fohazkodaſſal Vethkôzttem atyam es keez vagyok penitenciat tartany byneymrôl keerlek ymaagy yo atyam erettem. Azt halwan nagyon meg haraghweek es kezdee ewtet werny gyettreny mondwan Byzon Iambor vala atte atyaad de te gonozwl fyzeted meg Azeert byzon ky meegy az Calaſtrombol, es ky vetee ewtet onnan. Az frater kedeeg ſenkynek ſemyt nem zool vala, De nagy bekeſſeeggel zenvedween fekzyk vala az Calaſtrom portaya elôt, es mykoron az fraterek ky awagy be mennek vala, vala my remeek kynyeret keer wala ew tewlôk es azonkeppen taplallya vala eeleteet. Mykoron azert ymaran harom eztendô bel telth vona, az zallaſ fogado embernek kedeeg ew leanya mykoron ffyrffyw magzatot zylt vona hozaak el az leannak zyley Es veteek frater Marinuſnak ôleeben mondwan, yme hol ffyad azert tarch el ewtet, az alazatus zent zyz Marina azzon nagy ſyraſſal fohazkodaſſal hozyaa fogadaa ees mykeppen twlaydon

ffyat eeltety vala nagy zeghenſſeeggel. Mykoron azert keth eztendôk bel tôlttenek vona, Lattwan az Calaſtrombely fraterek hogy frater Marinus ſem the ſem towa nem mennee az gyermekkel az portarol kenyerẅleteſſeegre remẅlwen ew raytta nagy nehezen meg nyereek az feyedelemtẅl hogy be veetetneek eſmeg az Calaſtromban || Mondwan tyztôlendew atyank bochaſſad meg a' frater Marinoſnak byneet es fogaggyad be ewtet, yme ymaran tellyeſſeeggel ewt eztendey wagyon my wlta penitenciat tart az Calaſtromnak portaya elôt fekeween fogaggyad be azert ewtet mykeent az aldot Criſtus Ieſus paranchollya. Azt halwan az feyedelem nagy nehezen reea enghede es hozyaa hywathwan monda ewneky az the atyaad hambor vala es Iamborwl eele kyt yol twcz, teghed ees kyſded korodban hoza be eede hozyank yme maſodzor yewz be te fyaddal kyt gonoz termeezetbôl zyltel. Azert penitenciat kel teeneked tartanod mynd halalyg mert nagy bynth tettel. Annak okaert azt parancholom teeneked hogy vala hol vala mynemew rwthſaag wndokſaag zennyeſſeeg eſyk es naponkeed leezen az Calaſtromban mynd te tyztohad moſſad es myndden zykſeegre te horgy vyzeth, az az fratereknek labok belyt meg tyztohad es mynddennek zolgal' Ez eellyen dolgaydbol leezen teeneked graciad: Azt halwan zyz zent Marina azzon ky frater marinoſnak aloyttatyk vala, myndeneket eremeſth ffel fogada. Oh zerelmeſ anyam zyletty ezewnkben vehettyôk wr Iſtennek tytkon valo malaztoſ mywelkôdetyk az ew zerelmes hyweynek atala, yme azert ez zent azzonnak nagy ſok yozagoſ mywelkôdetynek es zent zenwedeteſſegheenek wtanna az ew eedes eerdemeet meg akaraa koronazny mynd meennyen mynd felden harmad valo napon ky vewee ez gyarlo vylagbol. Mykoron kedeeg az fraterek azth | Lattaak vona ottan meg yzeneek a' feyedelemnek frater Marinoſ meg holt Monda az feyedelem, yme laſſatok es yſmeryeetek zerelmes atyamffyay mynemew nagy byne volt az fraternek, hogy chak penitenciat ſem erdemlôt tartany. De maga meennyetek el moſſatok meg ewneky teſteet es nagy tawol' felden temeſſeetek el ewtet az parragban. Es mykoron meg akarnaak moſny lataak haat azzonyallat: ottan ffel reazkodanak, kezdeenek nagy keya'taſth teenny werween az ew mellyôket mondwan Oh mynemew meennyey eelet es paciencia leelettetôt ez zent Azzonban kynek

tytkyaat mynd ez napygh ſenky ſem yſmerte Es mynemew nagy bozzwſagokat zenwedôt naponkeed Nagy ſyrwan azerth mondaak meg az feyedelemnek Oh tyztôlendew atyank yewel laſſad az frater marinoſth. Monda ewnekyk my dolog az ? Mondanak eſmeg yewel laſſ iſteny chodaat es laſſad myt teez teemagadrol. Azt halwan a' feyedelem meg rettene raytta es az zenthnek teſteehez yewe es ffel emelween palaſttyaat lataa haat azzonyallat volt. Es ottan lee eſween kezdee meellyeet es feyeet verny es nagy keya'taſſal mongya vala keerlek teeghed a' my wrwnk Ieſus Criſtuſnak hatalmara hoǵ ne karhoztaſſ enghemet el wr Iſtennek zent zyneenek elette, hogy azonkeppen vertelek gyettrôttelek byntelen teeghedet mert twdatlan tettem. Mert oh nemeſ azzonyom nem yelentetted volt meg ennekem ez nagy tytkot es byzon mondom hogy en || Twdatlan tettem a'myt tettem 341
te raytad. Es hagyaa hogy az zent teſtet be wynneek a' monoſtorban az ymachagnak helyeere es azonkeppen naǵ tyzteſſeeggel el temeteek az zent egyhazban. Onnan hazol kedeeg az gonoz leant ky zyz zent Marina azzont gonoz hyrben kewereytette vala el ragadaa az erdegh es mykoron hoztaak vona ez zent zyznek kopoſſoyahoz ottan ky meene ew belôle myndden byneet es hazwgſagaat meg vadolwan. Mykoron kedeeg ez nagy iſteny choda dolgot meg hallottaak vona az egheez tartomanban mynd egyhazy zerzetes neepek, mynd ez vylaghyak kereztekkel zewethnekekkel es kylemb kylemb zeep iſteny dycheretekkel yewnek vala az zent zyznek koporſſoyahoz ffel magaztatwan az wr Iſtent es nagy ſok yelenetek koroknak betegheknek vygaztaſa leezen vala ott a' helyen az zent zyznek erdeme myat. kynek zent eſſedôzeeſe myat az kegyelmes wr Ieſus Criſtus myndden zyzeknek byzon yegyeſe es wra tarcha meg my bennewnk ees az ew zent malazttyaat es otalmazyon gonoz hyrtewl es teſty zeplôtewl erekwl erekkee Amen.

Zent Ianos Baptiſtanak zyleteſeerôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolaiat eredet zerent yrtta meg bodogſſagus zent Iſayas pptha kenweenek Negywen kylenczed

rezeeben. meeľ Epiſtolanak elette emlekôzyk arrol mykeppen wr iſten az ew nagy hatalmaſſagawal es ſok choda teetellel Moyſes ppthanak atala kywe hozaa az Izraelnek ffyayt | Egyptombol Faraho kyralnak erôſſ fogſſagabol es mykeppen vyzeth erezte ewnekyk az kemeen kew zyklabol a' pwztaban hogy mywel chak ne zwgodnanak ew ellene es myndenben bekeewel lakozhatnanak de mynd azon atal ees az ew vaſotſſagokat el nem hagyaak. Azert wgy mond azon proffeta Soha nynchen bekeſſeegek az zo fogadatlan byneſeknek wǵ mond az teremtew wr iſten Es ymaran ezen ygheeknek wtanna kôwetkôzyk ez may zent Innepnek Epiſtolaya mondwan.

Epiſtola.

Az ydôkben zalla wrnak ygheye en hozyam mondwan. Mynek elette teghed zerezneelek anyadnak meheben yſmereelek teeged Es mynek elette ky yewneel az rekezbôl meg zentôleelek teeghôdet es neepeknek proffetayokkaa teelek teegôdet ymaran a' pptha zool Es mondeek a, a, a en wram iſten yme nem twdok zolny mert gyermek vagyok en, es monda wr iſten en hozyam Ne akard mondany mert ǵermek vagyok. Mert mynden dologra el meegy kykre kyldlek teegedet Es kezenſeegôſôket kyket teeneked parancholandok meg zolod. Ne feel ew zynektewl mert en te veled vagyok hogy meg menchelek teegedet || Azt mongya wr Iſten Es bochataa wr iſten az ew kezeeth es ylletee az en zamat es monda wr iſten ennekem, yme attam az en ygheymet a' te zadban yme zerzettelek teegedet [ne] ez may napon neepeknek es orzagoknak felette hogy kyket akarz ky zaggaſſ es el tôry es el vezeſſ, es el hany. Es meg eeppeych es ſokaſoych. Azt mongya a' myndenhato wr iſten.

342

Maſod Epiſtola.

Azth mongya a' myndenhato wr iſten Hallyaatok tartomanyok es halgaſſatok tawoly valo neepek wr iſten anyamnak meheebôl hywot ky enghemet es en zylemnek termeeben leween emlekôzôt meg az en newemrôl Es ollyannaa tewee az en zamat mykeent az elôs tôr, es ew kezeenek arnyeekaban otalmaza meg enghemet es ollyannaa teen mynt az valaztot nyl. Ew poz-

dorayaban enyezte el enghemet, es azt mondaa ennekem. En zolgam vagy the Izrael mert te benned dychŏwltetem meg. Es en mondeek. yme heyaba mwkalkottam, es oknal kyl heyaba | Emeeztŏttem meg az en erŏſſeeghemet. Azert vagyon en yteeletem az en wrammal es en mywelkŏdetem az en iſtenemmel. Annak okaert ees monda wr iſten zerezween enghemet en anyamnak meheebŏl ew maganak zolgawl. yme attalat teeghŏdet neepeknek vylagoſſagokra hogy leegy en ydweſſeeghem mynd az egheez feldnek hatarayglan, kyralyok lathnak es feyedelmek helyekbŏl ffel kelnek es ymadnak teeghedet az te wradeert iſtenedeert es Izraelnek zentyeerth ky valaztot teeghŏdet.

Ez may zent ynnepnek Epiſtolaban zool es emlekŏzyk zent Iſayas pptha zent lelek wr Iſtennek atala keth yeles zemelyekrŏl twdnya yllyk Criſtuſrol es anyazent egyhazrol, parancholatwl kedeeg atya myndenhato wr iſtenrŏl. ky mykoron az ew felſſeeges yo voltabol meg gondolta vona ez wylagot vylagoſoytany es valtathany: meg akaraa ew zent lelkeenek zerelme zerent hyw zolgay atal kŏzbe vetŏt zemeelyeknek abrazatkeppen yelenteny wr iſteny tytkyat es tanacbaat. Mondwan hallyaatok mynd ez vylagon valo tartomanyok az az mynd egheez feldnek kerekſeege Es veegyetek ezetekben myndden neepek, az az egheez embery nemzet kyk tawoľ vattok az az tawoľ vattok wr Iſtentewl, nem yſmerween nem twdwan, nem ymadwan, nem tyztŏlwen Es nem kŏwethween az teremtew wr Iſtent El yewt ymaran es bel tŏlt az ydew az ty ydweſſeegteknek ydey || Halgaſſaatok es tanwllyatok meg az kegyelmes wr iſten- 343
nek hozyank valo nagy zerelmes yrgalmaſſagat Criſtus zool es anyazent egyhaz Atya mynddenhato wr iſten ky hywa anyanknak meheebŏl Criſtus Ieſuſth zeplŏtelen zyznek embery nemet Adamnak es ewanak meheebŏl, meg emlekŏzween wģ mond towabbaa az en newemrŏl az az iſteny es embery termeezeteknek egy zemeely alaa folyaſokrol Criſtuſban, Adamnak es ewanak egy teſtben valo eegyeſewleeſekrŏl kylemb kylemb zemeel alat. Az elſŏrŏl wgy vagyon meg yrwan zent Mathe ewangeliſtanak yrt kenyweenek elſew rezeeben. Wgy monda Gabriel archangyal Ioſeph Azzonywnk tarſſanak Es hywod awagy newezed ewneky neweet Ieſuſnak mert ew ydwezeyty az ew nee-

peet ew bynekbôl. Az maſod pontrol emlekôzyk zent paal apoſtol zent eghaznak meſteree leeznek ketten teſthben eegy. Ertekôzween Adamrol es ewarol kyknek oldalokbol awagy echokbol zyleteek es tamada Anya zent egyhaz kynek feye Criſtus Ieſus Iſtennek es zyz marianak ffya taghya myndden adamnak es ewanak nemeebôl tamadot hyw̃ ember, kyknek kôzzôle egy vala zent Iſayas pptha Egy vala kereztôlew zent Ianos es proffeta, kyrôl emlekôzyk ez may zenth Epiſtola. Zayok kedeeg es zozattyok akar erchek wrwnk Ieſus Criſtuſrol akar az ew hyw zolgayrol ollyan vala mynt az elôſſ es meg ſykarlot tôr, awagy az halaal zylô hamarya nyl, kyk ellen ſenky | Nem alhat, de myndeneket meg gyôz es el romth, myndeneket el vezth es el tôr Azonkeppen Criſtuſnak es az zenteknek zawot myndden keweelyôket meg hayt, mynden hatalmaſokat meg gyalaaz es mynden byneſeket, es ez vylagban remeenlôket el vezt es el romth Hogy kedeeg az wr iſtenben eelew hywek ellen ſenky ne alhaſſon, pelda mynekewnk mynd az ſok ooh es w̃y tôrween bely zamtalan zentek, kyk wrwnk Ieſuſnak zent neweeben az hatalmas kyralyokkal es feyedelmekkel vytezkôttek es ſok choda teetelekkel dychôytetteek wrnak zenth neweeth. Es azonkeppen meg vylagoſoytaak mynd ez zeeles vylagon valo hytetlenſſeegben eelô neepeketh Criſtus Ieſuſnak zent hytyre hozwan kyt zemeynkkel yol latwnk. Errôl zola Idwezeytenk ew zent tanoythwanynak, kyt meg yrth zent Mark apoſtoloknak yaraſokrol yrth kenyweenek elſew rezeeben. Es leeztek ennekem tanoym Ierwſalembe es Iwdeanak myndden tartomanaban es Samariaban es az egheez feldnek vegheeyglen, wgyan ezenrôl meg reeghen proffetalt vala zent Dauid proffeta ees zent lelek malazttyabol, mykent meg vagyon yrwa az Solthaar kenynek tyzen nyolczad reezeeben mondwan. Mynden feldekre ky meene az ew zengheeſek es mynd az egheez feldnek veegheere el hallateek az ew zozattyok, kyketh ees lathnak halnak kyralyok choda teeteleknek atala, es ez wylaghy feyedelmek ky kelween ew hytetlenſeegekbôl yewnek az zent hyttre ymadwan atyat fywt es zent lelket mynden ygaſſagban Amen. ||

344 Azon zent Innepnek ewangelioma

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg zent Lucach ewan-

geliſta kenywenek elſſew rezeeben, es leen eredety Criſtus Ieſuſnak es zent Ianoſnak ez vylagra foganaſoknak eleynden valo eztendeyben, zent ywan hawanak nyolczad napyan Elezer azert emlekôzween zent Lukach dychôſeeghes zent Ianos baptiſtanak dycheeretes foganattyarol ew zyleyektŵl es reend zerent meg emlekôzween honnan yewt es tamadot legyen nemzettſſeeg zerent mynd elôwe newezghetween ew nagy meltoſſaganak dychôſſeegheere. Es wg mond

VAla herodes kyralnak ydeyben Nemynemew papy feyedelem newezettel zakaryas Abyanak zereeben es ewneky feleſeege aaronnak leany kôzzôl kynek newe Erſebeth. Valanak kedeeg mynd ketten ygazak iſtennek elette wrnak myndden hagyomaſyban es ygaſſaghyban panaznaal kyl yarwan Es nem vala ewnekyk magzattyok myert hogy erſebeth magtalan vona es mynd ketten el nyomottanak vona ew ydeſkorokban Bel teleek azert hogy zakaryas papy feyedelemſeegnek tyztyt zolgaltathnaa ew zeer tartaſaaban iſten | Elôt, Ew papy meltoſaganak azert zokaſa zerent ky nyomoteek hogy aldozatot tenne, be meene iſtennek templomaban es neepnek ſokaſſaga kyŵl aal vala ymatkozwan, az aldozatnak horayan yeleneek azerth ewneky wr iſtennek zent angyala alwan a' meg gyoytot oltarnak yob felôl Es zakaryas pap megh haborodeek latwan es nagy feelelem eſſeek ew reea. Monda azert ewneky az zent angyal. Ne feel zakarya mert meg halgattatot az te kenyergheeſed es az the feleſſeeghed Erzebeth zyl teeneked ffywy magzatot es hywod ewneky neweet Ianoſnak Es leezen teeneked ewrôm es wygaſaag, es az ew zyleteeſſeeben ſokat ewrŵlnek Mert nagy leezen wr iſtennek elette, ſem borth ſem bozaath nem es zent leelekkel tellyeſôdyk be, meegh ew annyanak meheetŵl foghwa Es ſokakat Izrael ffyay kôzzôl tereyth az ew wrokhoz iſtenekhez Es ew elette yaro az Criſtuſnak yllyeſnek lelkeeben es ereyben hogy fordoha az reeghy atyaknak zywôket az ffyakra es az hytetleneket ygazaknak bôlcheſſeegeere, zerezny wr iſtennek teekeelletes neepeth.

Azeert Erſebeth zyleteſſeenek bel teleek ydeye es ffyat zyle || Es meg hallaak azt ew zomzedy es rokonſaghy mert ffel magaztatta vona wr iſten ew hozyaa az ew zent yrgalmaſſagaat es ôrwôndeznek vala vele eegyetembe. Es nyolczad nap

bel telween yeweenek el kyernyẘl metelny a' gyermeketh es newezyk vala ewtet attya neween Zakaryaſnak Es felelween az ew annya monda Semykeppen ne. De hywattatik Ianoſnak Es mondanak ew neky mert ſenky nynchen te nemzethſegedben ky hywattatneek ez newel, ynthnek vala azert az ew attyanak ees, kynek akarnaa hynya ewtet Es keerween tablaat meg yraa mondwan Ianos ewneky newe es chodalkodanak azon myndnyayan. Meg nyttateek azert azonnal ewneky zaya es nyelwe es zool vala aldwan az wr iſtent. Es eſſeek nagy feelelem mynd az ew zomzeedſagyra Es mynd az egheez Iwdeanak tartomanyban hyrdetyk vala mynd e' dolgokat Es mynd kyk hallottaak vala hellyhezteteek ew zywǒkbe mondwan kyt aloytaſ leezen e' gyermek, mert byzonyawal wrnak kezee vala ew velee Es Zakaryas az ew attya bel teleek zent leelekkel es proffetala mondwan Aldot Izrael Nek wra Iſtene mert megh latogataa es valtſſagot teen ew neepeenek:

Wr iſtenben zerelmes es tyztǒlendew atyamffyay zent lelek malazttyanak ſeghedelmeewel akarwan zolany mynd az dychǒſeeges zent haromſagnak es mennyey nemes wdwarnak emlekǒzetyẘel ez may nagy meltoſſagos zent ynnepnek meltoſagarol yllyk ty zerelmeteknek myndden fygelmeteſſeeggel reea halgatny es ayo'tatoſſaggal rola ertekǒzny, myeenk a' mwka tyeetek a' hazna engheggye az eedes wr Ieſus ew zerelmes zeretǒeenek eerdemeert erek Idweſſeegewnkre

Dychǒſſeeges kereztǒlew zenth Ianos meel melto es meſ nagy vona mynd wr iſtennek, mynd az meennyey wdwarnak es ez wylagon valo neepeknek elette anyazent egyhazban, kywaltkeppen chak az ew zent Newezetynek ees meltoſſagabol kywel zent haromſaag wr iſten zeretee, meg yſmertetyk. Mert az Ianos magyaraztatyk Iſtennek malazttyanak awagy malaztoſnak yme azert meeſ nagy meltoſſagos es Idweſſeeges newezeth. Byzonyawal nagy zykſeeges vala eellyen meltoſſagos newneel kyl Anyazent egyhaaz es mynd ez vylaag. Veegyek meeg yobban ezewnkben zykſeeg vala ennel kyl ez embery zeghen nemzetſeeg kyben ſemy malaztoſſaag ſem Idweſſeeges dolog nem leelettetyk vala. Merth ſem Ianos, ky malazthnak ſem Ieſūs wrwnk ky Idwe-
346 zǒytǒnek || Magyaraztathnak ez wylagra nem yewttenek vala Annak okaert kezdettewl foghwa ſenky ſem Idwezẘlhete ſem erdemre

valo yoot nem tehetee, ſem mennyeknek orzagara ſenky ſem mehete: Arrol mongya Aranzayw zent Ianos, Ianos baptiſtanak ydeyeeyglen mennyeknek orzaga erôth veezen es erôwel veezyk meg ewtet thwdnya yllyk az zent penitencianak tartaſawal. Ezek leenek azert az zentſſeeges newek kyk ez wylagrol myndden homalyos ſetetſeeget el yzeenek ezek leenek az nemes byzonſagok hamyſſagnaal kyl az reeghy ooh terweennek es peldazando aldozathnak veeghet veteenek es wy tôrweennek Idweſſeeges fondamentomot leelenek, kyrôl zent paal apoſtol emlekôzyk elſew Corintombelyeknek yrt leweleenek nyolczad rezeben. Senky eegyeb fondamentomot az zent hytnek es Idweſſeegnek nem vethet annaal a' ky vettetôt, ky az wr Ieſus, kyrôl zent peter apoſtol meg wǵ mond apoſtolok yaraſarol valo kenynek VIII rezeben. Nynchen eghnek alatta eegyeb new kyben leheſſen az Idweſſeeg, Dychôſeeghes zent Ianoſrol myt mongywnk? Doctoroknak mondaſok zerent ez zent Ianos ew nagy meltoſſaganak okaert kylencz tyztôlendew newezettel. Elezer neweztetyk proffetanak es mynden proffetaknaal nagyob proffeta. Errôl wgy mond Aranzayw zent Ianos, proffetahoz yllik wr iſtentewl tyztôt venny. Nem de proffetahoz yllyk ee? iſtennek kereztſſeeget zolgaltatny; profetahoz yllyk hogy iſten ew rola proffetallyon | Az reeghy zent Proffetaak mynd proffetaltanak Criſtus Ieſuſrol ew rolok kedeeg ſenky nem proffetalt, zent Ianos kedeeglen nem chak proffetalt Criſtus Ieſuſrol, de meeg az reeghy proffetaak ees proffetaltanak Ianoſrol az reeghy proffetaak mynd nyayan wr iſtennek yghe'et hordoztaak es zoltaak, Ianos kedeeg wgyan iſten yghe'enek zawa es zengheeſe. Meneewel azert az zenghees kôzelben vagyon az ygheehez, honnen az zolaſ predicallaſ, annewal Ianos kôzelben vagyon wr Ieſuſhoz, de maga meeg ſem Criſtus.

Maſodzor neweztetyk wôlegheennek, az az Criſtuſnak kôzel valo barattya, ky meg yſmertetyk wr Ieſus Criſtuſnak ſokzor valo yeweeſebôl Ianoſhoz, mynt zerelmes barat ew barattyahoz. Elezer bizonſagh az zent ewangeliom. Mykoron az gyengheſſeeges zeplôtelen zyz maria meent vona meg latogathny ew rokonſagat erſebetet, zent Ianos meheeben leween iſteny malaztbol. ottan meg yſmeree az ew teremteyeenek oda yewetelyk: mykoron ayo'tatos doctorok zolnak rola, ottan yndwlatot

teen nagy eremmel, ffel kelwen ew fekewô helyeebôl tyzteſſeegnek okaert, kyeert nagy ſok ayandekokat eerdemlye az ew zerelmes barattyatwl Criſtuſ Ieſuſtwl, kykrôl towabad nylwabban zollywnk, Wǵ olwaſſok eſmeg az zent ewangeliomba zent Mathe yrtta megh kenyweenek harmad rezeeben, hogy mykoron wr Ieſus Criſtus meent vona zent Ianoſhoz az kereztſſeegnek ffel veeteleert, Monda evneky Ianos. Wram, ennekem tetẅled kel
347 kereztſſeeget vennem || Te kedeeg en hozyam yewz felele ottan Ieſus mondwan Maar haad wgyan yo hywem mert ygyen yllyk mynekewnk myndden ygaſſagot be tellyeſeytenewnk, ha ez ygheeket yol ezewnkbe veezyek vala my egymaſhoz valo ygyeneſſeeget erthetewnk ew benne zent ygaſſagnak wtan Towabbaa wgyan ezenkeppen veelhettyeek hogy myglen zent Ianos baptiſta az pwztaban predicallot lakozot es kereztôlth ſokzor kywe nyomototh ew hozyaa wrwnk Ieſuſ Criſtus chak ennenmaga, zolwan bezeelween egymaſſal mynt yo barath barattyawal embery nemnet Idweſſeegheerôl es meg valthſagarol. Annak okaert mondatyk kereztôlô Ianos Criſtuſnak barattyanak.

Harmadzor neweztetyk, zewethneknek, mert mykeppen az eggew zewethneket ffel teeween az magaſ gyertťatartora myndennek zolgaltat wylagoſſagot, es ennen maga laſſan laſſan alab zaal es kyſſeb leezen Azonkeppen zent Ianos ees az ew yo es eert tekeelletes eeleteenek myatta myndennek yo peldaat zolgaltat vala, es meneewel tewb zentſſeeges yozagokat teezen vala anneewal ennen magaat meg alazza vala twdwan azt hoǵ az zent Alazatoſſaag mynd yozagnak meg ôryzôye kyrôl wǵ mond Aran zayw zent Ianos, zent Ianos baptiſtanak ez wylagon valo nyayas eelete oly zeplôtelen vala hogy myndeneknek eeleteet byneſſee teezy vala. Mynt ha ky egy feeyeer rwhaat lathna es vetnee az hoonak feyeerſſeeghehez lathnaa haat fertelmes es nem haſonlatos az hoonak feyeerſſeeghehez Azonkeppen mynden zenthnek eelete | Zeplôſnek lattatyk vala zent Ianoſnak zentſſeeghes eeleteehez

Neegyedzér neweztetyk Angyalnak. Ennek yeles byzonſagaat talallyok ennen magaat Atya myndenhato wr iſtent ky wgy mond Malachyas proffetanak zaya atal kenyẅeenek maſod reezeeben wgy mynt az ew zent Ieſus ffyanak zolwan, yme el kyldem az en angyalomat ky meg zerzy az te wtadat te eletted az az

predicalwan es kereztôlween Doctoroknak mondaſok zerent yollehet Ianos termeezet zerent halando ember vala es nem angyal. De mondatyk angyalnak kôwetſeeg zerent az az tyzthnek meltoſſagaeert. Towabbaa a'fyw wr iſtent, zent Mathe ewangeliſta yrtta meg kenyweenek tyzed reezeben hol ott ffellyeb emelee myndden embereknel meltoſſaggal mondwan. Azzonyallat magzatynak kôzôtte nem tamadot nagyob Ianos baptiſtanaal. Zent lelektewl meg azonkeppen proffetalwan az ew attyanak Zakaryaſnak zaya atal monda, Oh gyermek hywattatol te az felſſeeges iſtennek proffetayanak kywalthkeppen. Towabbaa az zent angyaloktwl ees, zent lucach yrtta meg kenyweenek elſſew reezeeben mert byzonyawal nag leezen wr iſtennek elette Gabriel archangyalnak zawa.

Ewtôdzôr neweztetyk zozathnak kyrôl alkolmaſſaggal teen byzonſagot eennen magarol az zent epiſtolanak es ewangeliomnak ertelme zerent mondwan En az pwztaban keyayto zoo vagyok. Mert myndden proffetaknaal nylwabban zoola : wr iſtennek ez wylagra zyletet ygheyeerôl az az wr || Ieſus Criſtuſrol. Mert 348 kylemſeegh vagyon termezetzerent zonak ygheenek es bezeednek kôzôtte, az zoo wgy mynt zenghees meg alhat mynd ygheenel mynd bezeednel kyl, de ewk nem alhatnak zenghôzonaal kyl, kyẅl valo ertelemre De meg az leelekben valo foganat zerent. Towabbaa az yghee meg alhat bezeednel kyl de nem zoonaal kyl Az bezeed kedeeg nem lehet ſem zoonaal ſem yghheenel kyl ymaran veegyek ezewnkbe atya myndenhato wr iſten zola es mondaa ees es ottan mynd meeny feld es eegyeb teremtet allatok leenek allattyok zerent Nem yewendôre Mert wr iſtennek elette ſem yewendô ſem el mwlt nem lehet De myndden yelennen. Azonkeppen zent Ianos ees vala atya wr iſten yghheyeenek zawa mykoron mondaa es wyawal mwtataa Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi yme iſtennek barana ecce ky el veezy ez vylaghnak byneet. Az reegy proffetaak kedeeg leenek bezeed mert yewendôre tawol mezzee predicallaak chak leelekzerent lathwan az wr iſtennek zent ffyat. Azert ymaran erthettyek hog myndden zentſſeegnek twlaydonſaga zerent zent Ianos kôzelben wolt Criſtuſhoz es myndden proffetaknaal nagyob.

Hatodzor neweztetyk yllyeſnek myeert hogy az pwztaban

lakozyk vala mykent zent yllyes proffeta zoros eelethnek okaeert mert kewes eetelewk valanak zegheeny ôtôzetnek okaerth mert eeggyk ſem vyſelt draga rwhaat meltoſſagos kôwetſſeegnek okaeert mert mykeppen zent Ianos | Elette yewe ez wylagra yewendô kegyelmes meg valto Criſtuſnak Azonkeppen zent yllyes elette yew ky paradychombol az wtolſo yteelettre yewendô haragos byronak Iſteny ygaſſagnak okaeerth ees Mert eggyk ſem halgataa el embereknek vaſotſſagos byneket, de nagy bwzgoſaggal feddyk vala, kyeert mynd ketten ſok nyomorwſagot zenwedeenek, zent Ianos halalt ees zenwede zent yllyes proffeta kedeeg meeg reea yarando Anticriſtuſnak ydeyn. Mondatyk azert Ianos yllyeſnek lelky erôſſeegben es meltoſſagos tyzthnek hordozaſſaaban es nem termeezet zerent mynd az ſydok velyk vala yllyes proffeta wgy mond tamadot ffel hallottaybol myeert myndenben ollyan chodalatoſkeppen eel vala

Hetedzer. Towabbaa neweztetyk Criſtus Ieſus Idwezeytenk kerezt attyanak Mykeeppen doctorok mongyaak zent Ianos zent lelek myat meene be az pwztaban ewt eztendôs koraban Es meene ky predicallany harmyncz eztendôs koraban. Azon eztendôben yewe wr Ieſus ew hozyaa az Iordan vyzeere kereztſſeegnek okaert. Es mykoron latta vona zent Ianos ottan monda. Zent Ianos ewangeliſta yrtta meg kenyweenek elſew reezeben Ecce agnus dei ꝛc. yme az eelô iſtennek barana ꝛc. Ez az kyrôl mondam: en wtannam yewendô Es en elettem valo mert ennalamnaal eeleb valo. De en nem twdom vala ewtet. Mykoron kedeeg wr Ieſus hozyaa yewe, az vygaztalo zent lelek kywel tellyes vala es ky ewtet kereztôlny kyldette vala ottan meg yhlee ewneky mert ew vona az meſſyas. Es monda Wram ennekem tetewled kel meg kereztelkôdnôm es te en hozyam yewz. zent Mate yrtta meg kenyweenek harmad reezeben felele Ieſus es monda. Haad el maſtan mert yg kel leenny. Ottan meg rettene Ianos es nem mery yllethny Criſtuſnak zent feyeet, reea enthween azert az vyzet keyaytta nagy ffel zowal foram baptiſmi 2-m ſ. ſcho De a zo III Cto. O zentſſeges Idwezôytew zentel meg engemet Ottan atya iſtennek zozattya hallattateek menyból mondwan Ez az en zeretô ffyam kyben ennekem kellemeteſſegem vagyon, ôtet halgaſſatok: kyból yſmertetyk Ianoſnak nagy meltoſſaga. ‖

349 Nyolczadzor neweztetyk az mennyey erek byronak predi-

catora kynek byzonſagaat vehettyek az zent ewangeliombol. Wgy wagyon meg yrwa zent Mathe kenywenek harmad reezeeben, mykoron az yraſtwdo ſydook ky meennek vala hozyaa az pwztaban meg kereztelkődny. Oh yaſpyſ kegyonak zylemeery ky yelentette meg tynektek el fwthnotok az yewendew harag előt, teegyetek azeert Idweſſeeges penitenciának melto gymőlcheet, hogy zabadwlhaſſatok meg erek karhozattwl. Eſmeg wgy mond vala ewnekik meg reettethween ewket ymaran latom hogy az ſa vago feyzy a' ſanak győkereehez kőzelget. Neha kyny bezeeddel reezzezty vala ewket mondwan, tarchatok penitenciat mert el kőzelghet meennyeknek orzaga Az kőz neepnek wǵ mond vala: leegyetek yrgalmaſok ky meg zabadoyth az erek keentwl. Tyzt tartoknak hogy hamyſſan maſeet el ne venneek Az vytez legheenyeknek hogy ſenkyt tőrweennel kyl ne őlneenek ſe foztananak de az ew ſolgyokkal meg eeleeghedneenek, ezenkeppen azeert myndent ynt vala az tekeelletes eelettre kynek myatta az wr iſtent es az erek ydweſſeghet megh leelhethneek.

Kylenczedzer neweztetyk az mennyey felſſeeges kyralnak elette yaro off meſtere. Mert az zenth ewangeliomnak byzonſaga zerent elette yelenteteek meg azon zent Gabriel archangéltwl ew annyanak meeheben valo foganattya ez wylagra valo chodalatos zyleteeſe | Ez wylagnak meg wtalaaſa penitencia tartaſnak el kezdeeſe, mennyeknek orzaganak predicallaſa byneſeknek kereztőleeſe penitencia tartaſra reeghy proffetalaſnak veegh veteeſe zent ewangeliom el kezdeeſe, ygaſſaageert halaal zenwedeeſe, lymboſban valo zenth atyakhoz lee zallaſa es byzon ott Criſtuſnak meg hyrdeteeſe. Mynd ez eellyen dolgoknak okaert meltoſſagoſon mondatyk atya wr iſten zent yghеeyeenek elette bochattatok zawa es elette yaro off meſtere, ky melto leen elette meg tyztoytany az ew tyztőlendew teremteyeenek es yſten wranak wtaat embereknek zywőkben kykben az felſſeeges meennyey dychőſeegnek nemes kyrallya yewendew vala, lakozny ew zent malazttyanak myatta, kyt mynekewnk ees engheggyed azon kegyelmes Idwőzőytew Ieſus Amen.

Maſod Sermo azon Innepről.

Inter natos mulierum non ſurrexit maior Iohanne baptiſta

Mathei vndecimo Capitulo. My aldot wrwnk Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay Ez zent ygheeket yrtta meg zent Mathe kenyweenek tyzen eeggyed reezeben es eredet zerent zarmazaanak Idwezeytenknek zayabol kyk bôtewzerent valo magyarſſagy ezenkeppen vannak. Azzonyallatoknak zylôttey kôzôt nem
350 tamadot nagyob kereztôlô Ianoſnal. || Ez ygheekben Idwezôytenk Ieſus Criſtus dichery kereztôlew Ianoſth mynt zent Barattyaat es zerelmes zolgayaat mynden ez vylagon valo emberekneknek felette mynd ooh tôrweenben mynd wy tôrweenbe haſonlathwan az fenes naphoz ky az eghen mynden Cillagokat fewlẅl mwl mondwan vala ew vylagoſoyto zewethnek ez vylagon. De meg wgy mond az zent ewangeliomba Io. 1 De nem vala tekeelletes wylag, eth ky veeveen ennen magaat es az ew zent zyleyeet mert xpus nem vala azzonyallatnak ffya, de az dragalatos zeplôtelen zyznek az zyz anya maria ees. Nem vala ffyrffywy magzat. De zeeplôtelen zyz leanzo. Azeert a' felewl meg mondot ygheek ew rolok nem ertethnek.

Dycheertetyk kedeeg kereztôlew Ianos lelky nemes yozagos mywelkôdeteknek nagy voltabol es nem ew teſty allapattyanak mynee voltabol. Mert azonkeppen nom volt nagyob eegyeb emberekneel mynt az reeghy nagy oryaſok. De wr iſtennek yſmeretybe vala nagyob kyrôl zent Ber. doctor es aran zayw zent Ianos magyarazwan az zent ewangeliomot wgy zolnak: Bodogſſagus zent Ianos baptiſta vala lelky yozagoknak oſkolaya, mert myndeneket tanoyth vala, yo eelethnek meſtere mert myndeneket ydweſſeegre kyzlel vala zenthſeegnek moggya, mert myndeneknek yo pelda vala, ygaſſagnak regulaya, mert myndent yo regulaſſagra ynth vala, | Zyzeſſeghnek tykôre, mert zeplôtelen eeletet mwtat vala Tyztaſſagnak peldaya mert myndenek ew rola yot predicalnak vala zemeermeſſegnek yeǵzeeſe, mert myndent yora vonzon vala. Idweſſeeges penitencia tartaſnak wta, mert elezer ew kezdee el ez wylagon az zent penitenciat az pwztaban meeg mykoron ewt eztendôs vona. Bynefeknek bochanattya es remeenſeghe Mert annak elette ſoha kezdettẅl foghwa nem hallattatot vala. Es ſemy emlekôzet nem lett vala a' mennyeknek orzagarol. De ez iſteny magzat yelentee ky tarchatok penitenciat mert el kôzelghet mennyeknek orzaga, towabbaa hythnek ereſſeege, mert ſenky ew elette az

eedes Idwezôytônek iſtenſeegheet meg nem yſmertte. Annak okaert A' mynemew tanoythwany valanak mynd wr Ieſuſhoz kydee mynt ew tẅleetewl yob bewlch meſterhez. Nagyob emberneel, errôl wgy mond zent Ber. doctor. Ha Idwezeytenknek byzonſaga zerent ha chak ennen maga mondatyk, mert ſenky hozyaa nem haſonlattatyk, haat chak wrwnk Ieſus ew nalanaal nagyob kyrôl ennen maga ees vallaſt teen mert wgy mond ew ennekem elettem valo ennekem feyedelmem. Tovabbaa angyalokhoz haſonlatos Iſteny tôrweennek magaſſaga, zent ewangeliomnak zerzeeſe Apoſtoloknak zawa, proffetaknak veztegſſeege, ez wylaghnak || Vylagoſſaga, az erek byronak elette yaro off meſ- 351
tere, Criſtuſnak kôzbe yaroya wrnak byzonſaga es az egheez zent haromſagnak kôzôtte vetôtte, eellyen dycheeretôt teeznek rola a' felẅl mondot doctorok

Hogy kedeeg nagyob legyen harom okoſſagos dolgokat kel mynekẅnk meg lathnwnk ez zent Ianoſnak newe dycheeretyre es my ydweſſeeges tanwſagwnkra Elſew leezen magyarazattrol dycheerettrôl maſod, harmad ok veteeſeknek meg feyteeſekrôl.

Mondaam bezeedwnknek elſew reeze lezen magyarazattrol, hol ott meg kel twdnwnk, hogy Bodogſſagus zent Ianos mondatyk eegyeb emberekneel nagyobnak keth okaeert, az az meg zentôltetôt malaztoſſageert es nagy eerdemes dychôſſeegeert. Az elſewnek meg feyteeſeere wgy mond zent Wynce doctor hogy az meg zentôleeſnek hath garadycha vagyon. Elſſew zyleteeſnek wtanna zent kereztſſeegnek ydeyn akar mykeppen leegyen, ezen garadychban vagyon a tolway ky Ieſuſnak yogyara erdemlee hallany: Byzon mondom teeneked ma en velem leeż paradychomba mert az wr iſten nekyket meg zentôl, chak ew halaloknak ydeyn.

Maſod zentôleeſ leezen chak ottan hamar zyleteſeenek wtanna, mynt zent pal apoſtolt kemeen bezeeddel meg fedween ewtet mondwan Saule Saule myt haborgacz enghemet az en hyweymbe, es annak wtanna tewee valaztot edennyee Azonkeppen maria magdolnaat | Kyt ew yrgalmas iſteny zemeywel meg tekeente es myndden byneyt meg bochataa es tewee ew gazdaya azzonnyaa, mynd azonkeppen nagy ſokakat ew zent malazttyawal meg zentôlween. Harmadzor mynt az apro gyermekeknek

kereztſeegeknek ydeyn kyrôl zent pal yrwan korynkombelyeknek yrt Elſew leweleenek hatod reezeben, wgy mond Ennek elette voltatok ſeteetſeegh bynben eelween, de ymaran vattok vylagoſſaag Criſtuſban hyween az zent kereztſeegnek myatta kyben meg vattok tyztwltatwan moſottathwan zentôltethween es ygazwltatwan. Negyedzer chak kôzel az zyleteeſnek elette mynt zent Ieremyas proffeta, mynek elette wg̀ monda ewneky wr iſten ky yewneel te anyadnak termeebôl meg zentôleelek teeghedet. Ewtôdzôr ew annyanak meeheben ymaran fogantathwan eellyen modon yllety zent Ianoſth, ky akkoron zentôlteteek meg mykoron ymaran hatod honapy vona ew annyanak meheben. Mykoron az eedes azzonywnk zyz maria xpus Ieſuſth fogadwan ew zeplôtelen meheeben zent lelektewl meene zent erſebeth azzont meg latogathny wrwnknak egy honapy koraban. Az ydôben zentôle meg Criſtus az ew proffetayaat ew kellemeteſſee tet zent malazttyawal. My leegyen kedeegh az wr Iſtennek kellemeteſſee tetth malazttya Florentinus newô doctor wgy magyarazya. Mondatyk wgy mond nemynemew iſtentewl ôttlôt awagy zallot vylagoſſaagh awagy yſmerethnek ertelme az embery leeleknek allattyara teremtet erdemnel kyl, kylembôzôt
352 az ôtlôth || Lelky yozagtwl teween az terem lelket iſtennek kellemeteſſee es az yo mywelkôdetôt kyk ew tewle leeznek az erek eelettre erdemeſſee. Ez magyarazathnak ertelmeebôl ky vehettyek hogy zent Ianos Baptiſta erdemlette az meg zentôleeſnek malazttyanak Nem az teremtôt leeleknek erzeekenſeeghyre, de twlaydon az okos leeleknek allattyara hol ott ollyan az zent malazt mynt az lelky yozagoknak fondamentoma kynek ereye myat ſoha halaloſkeppen nem veetkôzôt de meeg bochanando keppen ees veelte. Annak okaert myndenkoron erdemes volt mynden teetemeene es ennen maga kellemetes.

Hatodzor az meg zentôleeſnek hatod garadycha ky leezen azon ponctban kyben ew annyanak meheben fogantatyk. De myeert ez ellyen malazt es zenthſeegh yllety twlaydon az aldot Iſtenffyanak wrwnk Ieſus Criſtuſnak zent zyleyeet, azzonywnk zyz mariat, azeert nem alkolmas ewtet az byneſek kôzzee zamlalny. Eeth kezdees tamad, mykeppen lehet meg zentôlteny vala kynek ha meeg yngyen ſem zylettetôt, reea felel egy doctor Iohannes de ture cremata, hogy mykeppen a' myndenhato

wr iſten nem kŏtelezte meg az ew iſteny hatalmaſſagaat teremeezetzerent valo allatokban hogy naloknaal kyl chodakeppen nem tehethne vala myt, mykoron akarnaa, mynt yol lattyok, azonkeppen nem kŏtelezte zenthſeghek alaa ees hogy ewnaloknaal kyl, awag̃ az egyhazy neepeknel kyl, kyk zentſeeghŏt zolgaltatnak vala kyt akarattya zerent meg̃ zentŏlny, Azert a' byzon dolog hogy dychŏſeeges zent Ianoſt wr iſten meeltan meg zentŏlhette meeg ew annyanak | Meheeben. Zent Lucach yrtta megh kenyweenek elſew reezeeben, monda Gabriel archangyal ew attyanak Zakaryaſnak bel telyk zenth lelekkel meeg ew annyanak mehetewl foghwa.

Maſodzor mondatyk Ianos nagyob eegyebekneel, dychŏſeegnek eerdemes voltawal, eett mynekw̃nk twdnwnk kel hog̃ harom reend bely eerdemes dychŏſeeg awagy korona awagy vytezkŏdees yeleſkeppen leelettetyk ez wylaghy eelethnek folyaſaban, ky deakwl mondatyk aureolanak Elſſew Martyromſaag zenwedees. Maſod zyzeſſeegben valo tyztaſſaag tartaſſ, harmad doctorſſagnak meltoſſaga, ky twdatlanokat tanoyt yſtennek yſmeretyre es az erek Idweſſeegnek wtara, valakyben mynd ez harom leend ez wylagon nagy az wr iſtennek elette De ez zent Ianoſban nagy meltoſſaggal valanak, azert kywalt keppen nagynak mondatyk

Maſod tanwſagwnk ky meg ygyeerteteek leezen dycherettrŏl kyt eerdemle zent Ianos baptiſta az ew yo eeleteenek eerdemes voltabol mychodaat az nemes Aureolakath meennyey dycheretes koronazatokat kyt az zent emberek veeznek wr iſtentw̃l az erek dychŏſeegnek veghetetlen lakodalmaban. Ez eellyen eerdem allattya zerent vettetŏt, chak az aldot zent haromſagnak zynrŏl zynre valo lataſaban, kybŏl az zentek ſoha ky nem eſnek, pelda mykoron egy zent angyal awag̃ zent yewne ez feldre Azert wgyan lathnaa wr Iſtennek zent zyneet mynt mykoron mennyeknek orzagaban vagyon, de wagyon maſ erdemes koronazat ky adatyk embernek || Iozagus mywelkŏdetnek dragalatus keencheboŏl, es ezenkeppen az aureola erdemes koronazat fondamentomzerent vagyon embernek lelkeeben, tamadwan zabad akarathnak tehetſſeegeeboŏl, annak okaeert ees mykeent az leleknek azonkeppen az teſthnek ees ekeſſeegheere leezen ez eellyen koronazath mynt az zent martyrnak halaal zenwedeeſe,

az zyznek teſteenek eeppen valo meg tartaſa. Az predicatornak zaya atal zarmazot bôlcheſſeeghe. Mynd ez eellyen yozagoknak kedeeg haznalatos gymelche az hogy ember ew myattok ffel kôlt es ffel tamadot lelky ertelemre az teſthnek almabol terheebôl es haznalatlan voltabol. Erröl mongya Idwezôytenk az zent ewangeliomba zent Ianos yrtta meg kenyweenek harmad rezeeben. Az leelek eelezt meg emberth, ſemyt nem haznaal az teſth, twdnya yllyk chak ennen magatwl, pelda, mykoron ember yot teezen koronkeed e'rwl es vygad embernek lelkee raytta, de mykoron bynt es gonozth chelekôdyk koronkeed zomorw. E mellee wgy mond zent Amboruſ doctor, hogy kylemb kylemb rend bely yozagus embereknek, kylemben kylemben valo koronaat adnak az mennyey dychôſeegnek lakodalmaban. Elſewk kyk zent hazaſſaghban tyztan eelnek, harmyncz koronaat. Erröl ertetyk zent palnak mondaſa myndentek twggya az ew edeenyeet byrnya meg zentôltſſeegben. Maſwt meg wgy mond: ha kynek hazaſſ tarſſa vagyon, wgy tarcha ha yngyen ſem vona mert el mwlyk ez vylagnak | Abrazattya Es nem leezen ett meg maradaſwnk. Maſod reend bely emberek vannak kyk ôzwegyſeegben eelnek ees ew eeleteknek wtolſo reezeet tyztaſſagban veeghezik el, hathwan koronawal eekôſwltethnek meg. Az zenth yrgalmaſſagnak bewſſeeges eerdemeert, kynek peldazattyaat meg talallyok Moyſes proffetanak harmad kenweeben wr iſten zaya atal mondwan: hathwan eztendey ôzwegyek valaztaſſanak, kyk chak az zent ôröklyeket es aldozattra valo ezkôzt ôryzyeek, zent paal ees wgy mond: hathwan eztendônek alatta nem akarom hogy ôzwegyſeeget tarchon, de hazaſſagra meennyen hogy teſteeben keſeertetôt ne zenweggyen. Ollnak kel azeert ffel veenny az ôzwegſſeghnek regulaſſagaat, ky mynden ez wylaghy gyenyerwſeeges hangoſſaghnak es teſty yndwlatoknak ellene twd allany: erche kynek erteny keel.

Harmad reend bely emberek vannak kyk zaaz koronaat eerdemnek Ez eellyenek harom rendben twdnya yllyk zyzek, Martyromok es predicatorok. Mykeppen zam zerent zaaznaal ffellyeb nem mehethnek, es az ew dragalatoſ koronayoknak ſem eley ſem veege nynchen. Azon keppen nynchen meennyeknek orzagaban nagyob meltoſſaagh zeepſeeg ekeſſeeg, Nagyob tyzteſſeeg ewrôm wygaſaag, mynt ez harom reendbelyeknek, ebben

vagyon wrwnk Ieſus, ebben vagyon azzonywnk zyz maria ebben vannak Maſtan ees mynd az zerzeteſek, kyk ygazan regulayokat meg tarttyaak veegygh || Veeghetetlen dychőſeeges koronayok es 354 erekkwl erekkee valo eerdemek leezen az aldot kegyelmes wr iſtenhez valo eegyeſewleſek kynel nagyobat es yobbat ſem mennyen ſem felden ſenky nem kewanhat.

Harmad tanwſagwnk leezen mykeppen kellyen meg tartany embernek ez harom rendbely Nagy eerdemes eeleteth, hogy az nagy dragalatos zent koronat veheſſe. Es hogy ha zent Ianos baptiſtaban voltak ee mynd azok awagy nem mert hallook hogy myndden zyleeknek magzaty kőzőt nagyob leegyen twdnya yllyk eerdemeſſeeggel Rea felelnek zent yraſbely doctorok Specialiter petrum de palude in xto. diſ XLIX Az zent Martyromſaghnak koronayanak erdemleeſere harom dolgok kelnek. Keen, ok es akarath, twlaydon iſteny zent zeretből Mondam hogy elezer zykſeeg keen zenwedeeſ hogy yegye es byllőghe legen. Annak okaert eennen ky veetethnek az obedienciarioſok kyk ew akarattyokat el hattaak, ſem az zeghenſeeg tartook, kyk ez wylagnak megh holtanak, ſem penitencia tartoknak kyk ew teſteket meg fezeytetteek, ſem azzonywnk maria ſem zent Ianos ewangeliſta, mert ſenky ew kőzzőlők teſth zerent halalt nem zenwedőth hanem chak lelky akarat zerenth. De vala ky wgy meegyen az halarra, hogy awagy wr iſtennek terweenyeet megh mynt az machabeus ſyay, awagy anya zent egyhazaat ygaſſagaat es yozagaat ez wylaghy hatalmaſoknak ne engheggyc mynt zent thamas et zanyzlo pyſpeket, awagy zyzek zyzeſſeegekben meg ne fertőzteſſenek, mynt zent katherina azzon es hozyaa haſonlatoſok, kyk mynd zenth lelek wr iſten tanachabol ynkab halalth zenwedeenek. Maſod tőrteeneth ha vala meel martyr ffel tamaztaſſanak wtanna mynt olwaſtatyk | Zent Gyerg martyrrol es zent Soffya azzonrol, maſodzor martyromſagot zenwedend awagy vala meely zent zyzet akarattyanak ellene meg erőteleneyteneenek, kettőztetőt lenne koronayok az meennyey bodogſſagban Az zent Iraſbely doctorokrol ees hallywnk kyk erdemlyk az yeles koronaat Wgy mond rola az fewlwl meg mondot zent doctor, magyarazwan zent Danyel proffetanak mondaſaat. Da. XII kyk ygaſſagra erthween ees ydweſſeegre tanoythnak eegyebeket feneſek leeznek mynd az eghy fenlew cyllagok erekkwl erekkee. Azeert chak az zent

predicatorokrol ertethnek ez ygheek kyk bezeedekkel yo tanachokkal, yora ynteeſekkel, yraſokkal olwaſſaſokkal kezenſeeghôſôket yſtennek yſmeretyre es Idweſſeegnek wtaara vonznak akar ffyrffyw leegen akar azzonyallat kyk kôzôt yeles leen bodogſſagus zent Ianos baptiſta, kynek byzonſaga mellee wgy mond petrus Damyany: zent Ianos embery erdemekben hatam, akar haſonlyok az apoſtoly meltoſaghoz akar az reeghy yewendô mondoo proffetakhoz, akar az zent patriarchaknak iſteny yſmerettre valo hytekhez, akar vala meel' nagy martyroknak zenweeſekhez, akar meely yeles vyragzo zyzeknek tyztaſſagokhoz, akar meely nagy meelſſeeges bôlch doctornak twdomanyahoz, zent Ianos baptiſtahoz haſonlathwan mynd tekeelletlenek es alaab valook leeznek, es ſenky ewnalanaal yozagban ffeellyeb nem mehet, Nem chak addeeg myg eelt de meeg holta wtan ees. Azeert meltan dycheerteteek, mynd wrwnk Ieſus Criſtus mondaſabol, mynd zent Gabriel archangyalnak bezeedebôl. Azzonyallatoknak zylôttek kôzôt nem tamadot nagyob kereztôlô Ianoſnal, kynek zent eerdemeſ es nagy volta leegyen mynd eeletwnknek mynd halalwnknak erek otalma Amen. ||

---

355 Zent Ianos es Pal Martyrokrol

Ez may zenth Innepnek zent Epiſtolayaat yrtta meg bôlch eccleſiaſtici quadrageſimo quarto Capitulo eeggyk kenyweenek Negyenwen neegyed reezeeben es olwaſtathnak ez may zent martyroknak tyzteſſeeghekre, kyben kywe yelenty az bôlch zent leleknek yhleſeebôl mynemew nemes zent ayandekokkal ayandekozya wr iſten az ew zeretew hyweyt mynd ez wylagon valo eeletekben, mynd halaloknak wtanna, mynd nemzettrôl nemzettre kyk az ew wtan yartak es az ew zent parancholattyaat tarttyaak kyk kôzzôl yeleſſek valanak ez keth zent Martyr Ianos paal, mykeent az ew zent eeletôknek folyaſaban yobban megh hallyok, az zent epiſtolanak azeert bôtewzerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

Ezek yrgalmaſſaghnak neepey kyknek ygaſſagok ffelechee-

gôt nem vôttenek ew magzattyokkal meg marad az ew yawok zent ôrôkſeegh az ew onokayok Es wr iſtennek zerzeeſyben allot meg az ew maradekok. Annak okaert az ew ffyay mynd ôrôkkee meg maradnak Az ew nemzetſſeegôk es ew dychôſeegôk ſoha el nem halgyattatyk. Az ew teſtôk bekeſſeegben temettetôt el es az ew newôk eel mynd erekkee. Az ew bôlcheſſeegôket bezeellyk myndden neepek, es ew dycheerettyôket hyrdety zentôknek mynden gyewlekôzety.

Zent Ewangeliom

Ez may zent ewangeliomot yrtta megh zent Lucach kenyweenek tyzen kettôd rezeeben es betew zerent valo magyarſſaga ezenkeppen vannak:

Az ydôben monda ieſus ew tanoythwanynak oy'atok magatok az zerzetes ſydoknak kowazyoktwl, ky mondatyk keepwtalaſnak. Mert ſemy nynch oly tytkon hoǵ ky nem yelenteſſeek. Sem el enyeztethween, hogy meg ne twdaſſeek, Mert vala myt ſeteethben mondottatok vylagoſſagban mondathnak, es vala myth ffyl heegyen zoltatok ty hazatokban azt a' haaz heean predicallyaak. Mondom azeert tynektek en baratymnak ne rettennyetek megh azoktwl kyk megh ôlyk a' teſteth es annak wtanna nem leezen myt teennyôk, ym megh yelentôm azeert tynektek kyt feellyetek. 356 Azth feellyeetek || Ky mynek wtanna megh ôlend hatalma vagyon az ôrôk tyzre vethny, wgy mondok tynektek azt fellyeetek Nem de ewt verebek veetethetnek ee egy markaleton kyk kôzzôl egy ees nynchen el felettetween wr iſtennek elette. Azonkeppen az ty feyeteknek ees hayzala mynd meg vannak zamlaltathwan. Ne akaryatok azeert feelny mert ſok verebeknel yobbak vattok ty. Mondom ke deeg tynektek mynden vala ky enghem valland embereknek elette embernek ffya ees vallya ewtet wr iften angyalynak elette.

Idwezôytenk Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay ymaran ez zent ewangeliomnak magyarazattya wtan keel meg lathnwnk az dychôſeeges zent Martyroknak zentſſeeges eeletôketh es meltoſagus halalokat, kyt wr iſten zent ffyanak zerelmeert eremeſth zenwedeenek. Azeert azon ydôben mykoron Idwezôytenk Ieſuſnak zyleteſe wtan yrnanak harom zaaz hathwan neegy eztendôben ez zent Ianos es paal valanak Conſtantinos chazaar leanyanak zyz zent Conſtancyanak tyzt tartoy es ew wdwaraban

elſôk. Azon ydôben kedeeg myeert az zyttya belyek Dacyat es Tracyat erôwel el akarnaak veennye es ew byrtokok alaa haytany hyrôk leween | Benne az Romayaknak adaak az ſereghôt egy Gallycanos newô herczegnek az zyttya belyek ellen. Ez feyedelem kedeeg keery vala az ew nyereſeeghenek ywtalmaeert hogy az zyz Conſtancia leant neky adnaak feleſſeegẅl ees ez keerelmeeſben vele valanak mynd az Romay dwſok ees. Azt lathwan az zyznek ew attya felette zomorkodyk vala raytta twdwan azt hog̀ az ew leanya kerezttyen vona es zyz zent Agnes azzonnak peldaya zereent zyzeſſeeget fogadot vona wr iſtennek es az okaert kynnyeb vona meg ôlethny honnem akarattyaat el valtoztatny Az zent zyz azth halwan wr iſtennek ayanlaa ennen magaat es tanachot ada az ew attyanak hogy yeg̀ezye neky mykoron bekeewel meg terend a' hadbol, de wgy hogy az ew keth zyz leanyt kyk az eleeb valo feleſeeghetẅl vonanak, hozyaa hoznaa lakny es az keth tyzt tarto vytezôketh nagyob ôryzeteert wdwarabol vele el bochatanaa. Az okoſſagot kedeegh zent Conſtancia azeert mongya vala hogy ewket ees wr Ieſus Criſtus hytyre haythatnaa mynd attyokkal. Mykoron az dologh myndeneknek kellemetes lett vona kele ffel Gallicanus herczeg nagy ſereggel, vele lewen zent Ianos es paal es mykoron ytkôzny akarnanak az zyttya belyekkel meg gyôzteteek. Az Gallicanus herczeg es fwtha Tracyaban es mykoron kethſeegben eſôt vona Eleyben allanaak zent Ianos es paal mondanak ewneky Teegy fogadaſth az meenybely ygaz iſtennek es yob nye-
357 reſeeggel yarz honnem ekkedyg. || Mykoron zawokat fogatta vona, yme azonnal eegy yghen zeep yffyw zemek lataſaara neky yeleneek kynek karyaan egy aran keerezth vala. Es monda ewneky. Veed ffel vytez fegyweroôdet es kôweſſ enghem, kyt az zeep yffyw az ellenſeegnek taboraban vywee az zyttyay kyralnak eleyben es annak ottan feyeet vewee. Azon feelelemmel mynd az egheez ſereghôt meg hodoltataa es romayaknak ado fyzetô'ee tewee, Annak wtanna yeweenek ket zeep fegyweres vytezôk, es ewtet kôzbôl veeween batoroyttyaak vala. Mykoron azeert ez Gallicanos herczeg kerezttyennee lett vona nagy gyôzôdelemmel haza teree es nagy tyztôſſeeggel fogattateek mynd az egheez romaſſagtwl. Keeree azeert Conſtantinos chazaart, hogy a' menybely yſtenre neky meg bochatanaa, hogy ha az

ew leanyaat hozyaa nem vennee myert hogy tyzta eeletben akarna wr iſtennek zolgalny. Azt halwan Conſtantinos nagy erembe leen raytta. Myeert kedeeg az Gallicanus ket zyz leany ees kerezttyennee lettek vona, halaat ada raytta az ew attyok es az hadnagyſſagot le teeween mynden yozagaat zeghenyeknek oztogataa es zegheennyee leween Criſtus Ieſus zolgaya leen Oly nagy malaztal ayandekozaa meg ewtet az wr iſten hogy ſok chodakat teezen vala, chak tekeentetywel ees ky yzy vala az gonoz zelletőket emberekből, veegre ez zent Iambornak ew yo hyre newe mynd ez zeeles wylagon oly ygen el hyrhőweek hogy mynd nap kelettről mynd nap nywgottrol nag | Sokan yeweenek lathny el nagy romay feyedelemből tamadot embert. Az zegheenyeknek labokat moſogathny, aztalt vethny, vyzet entheny kezőkre koroknak zorgalmatoſan zolgalny es myndden eegyeb nemew zenthſeeges zolgalatnak tyzteleteſſeegere ennen magaat gyoropottathwan bodogwl el vala [el az ew eeleteet es mennyeknek orzagara meene] Annak wtanna Conſtantinos chazaar ees ky mwleek, ew wtanna byraa az tyztőt Conſtancius az nagy Conſtantinos chazaarnak ffya Azonkőzben marattak vala Conſtantinoſnak keth ffyay Gaal es Iulianus. Annak okaert ew wtanna tewee chazaarra Galth es kyldee Sydoſſagra hogy meg hodoltathnaa, de annak wtanna meg őletee ewteth Iulianus kedeeg azon meg rettene feelween hogy ewtet ees meg ne ewlethnee Conſtancius chazaar, zerzetben meene be, es mykoron zentteſnek mwtathnaa ennen magaath lectorraa teweek ky erdeghy byőſſeegghel tanachot kerde az erdegtwl es feleletőt ween hogy chazarraa le'endő vona. Mykoron ydew mwlt vona nemynemew zykſeegnek okaeert Conſtancius Iulianoſt chazarraa teewee es Galliaban kyldee meg hodoltathny. Mykoron mynden keppen yol yarth vona Conſtantinos halala wtan Iulianus ffel emelkődween az chazarſſagban parancholatot vetee hogy az fewlwl megh mondot zent Gallicanus ky yamborwl eel vala az balwan iſteneknek aldozatot teenne Awagy az varaſbol ky meenne. O atkozot ember Byzonyawal nynchen gonozb barathban lett erdegneel. Iulianus fraterről mondom ffel vette vala a' kapaat hogy ne iſtennek hanem || Pokolbely erdeghnek ywthatna 358 yſmeretyre. Maſtan ees ſokan vannak zerzetben kyk az zentſſeegnek rwhaya alat erdeghnek kereſyt kedweet Azonkeppen

az gonoz Iulianus chazaar yollehet haborgattya vala az zent Gallicanoſt de nem mery vala megh ôlethny. Mykoron azert Alexandriaban meent vona fogaak meg az hytetlenek es atal verween ewneky zyweet zent martyromſaggal meene az wr iſtenhez. Az erdenghes Iulianos chazaar kedeeg gonoz telhetetlenſeeget zomehozwan az zegheen kerezttyeneknek yozagokat es morhayokat el veezy vala mondwan Az Criſtus mongya az ewangeliomba, ha ky myndennek ellene nem mondand kyket byr nem lehet en tanoytwanyom, azeert nem zykſeeg ty nektek ez wylaghy yozaagh

Hallanya eſeek towabbaa hogy zent Ianos es paal alamyſnaalkodnanak az yozagbol kyt zyz zent Conſtancia nekyk hagyot vala, paranchola nekyk hogy mykeppen Conſtantinos chazarnak enghedelmeſek voltanak azonkeppen ewneky ees enghedneenek, Ottan mondanak, Myglen az nagyſſagos chazarok Conſtantinos es Conſtancius dychekôdnek vala benne hogy Criſtuſnak hyẃ zolgay volnanak my ees zolgalwnk vala ewnekyk. Te kedeeg az zent zeerzetet el hattad enghedetlen leeween az wr iſtennek, my ees nem enghedewnk teeneked. Monda Iulianus en anyazent egyhazban papſagot eerdemlettem es ha akarttam vona az elſſew garadychra az az a' papaſagra ywthattam vona De meg gondolwan az heewolkodaſnak vezedelmes voltaat Annak okaert vytezkôdeeſre fordoytaam en lelkômeth | Es az hatalmas Iſteneknek aldozwan ew myattok az chazary tyztben feerkôztem. Annak okaert en odalam mellôl nem yllyk tynektek el tawoznotok kyk hatalmas chazaroknak wdwaraban ffel newekôttetôk, hogy ha meg wtalandotok enghemet zykſeeg leezen ty veletôk wǵ tennem hogy meg ne wtaltaſſam, kyk felelween mondanak az kegyelmes wr iſtent teeneked feletted emelween az te fenyegheteſedet nem feellyek hoǵ az erek yſtennek haraghyaban ne eſſewnk. Monda ewnekyk Iulianus chazaar ha thyz napyglan zabad akarat zerent hozyaam nem akarandotok yewny Annak wtanna kezereytettôk reea, feleleenek arra az zentek ymaran az tyz napokat alohad el mwltaknak lenny oh nyawalyaſ ember es ez may nap teegyed kyt akkoron akarz tenny. Mykoron Iulianus chazaar azt hallotta vona monda Aloyttyatok ee hogy tyteket az kerezttyenek martyr newen tyztôlnek chak ennekem ne engheggyetek wgy keenoztatlak meg

tyteket nem mynth martyrokat, de mynt nylwan valo ellenſeegeket. Az zentek azeert az meg hagyot tyz napyg vala hol my yozagok vala mynd zeghenyeknek oztogataak. Es az tyzed nap bel telween bochattateek hozyayok terrencianus newô feyedelem es monda a' my wrwnk Iulianus ym ez Iupiter iſtennek ozlopaat ty hozyatok kyldette hogy temyennek aldozyatok ewneky hogy ha nem teezytek mynd ketten el veztôk Mondanak ewneky az zentek. Ha teeneked wrad Iulianus leegyen bekeſeeged ew vele. My nekewnk eegyeb wrwnk nynchen chak az aldot wr Ieſus xpus Iſtennek zent ffya. Ottan azeert tytkon vytetee ewket es feyôket veetetee es nagy || Meellyen el temet- 359 tetee hyrt teween hogy zanky vetôtte vona ewket. Annak wtanna wr iſtennek akarattyabol az gonoz Terencianos feyedelemnek ffyaat el ragadaa a' pokolbely zellet es kezde az hazba keyaytany, yay hogy vezyk ym az erdeg kezde gyetôrny. Azt lathwan az ew gonoz attya, ottan meg yſmeree hogy az ew gonoz byneert vona Es kezdee nylwan vallany, hogy az zent martyrokat el veztôtte vona es ottan ew ees knrezttyennee leen, az ew ffyat oda vywee hol az zentôket el temette vala es ottan meg zabadwla, es mykeppen az zentek martyromſagot zenwettenek vona ennen maga meg yraa az hyw kerezttyeneknek vydamſagokra.

pelda.

Bodogſſagus zent Gergel' papa ez zent martyrokrol eellyen peldaat yr. Vala az gottos newô neepeknek ydeyn ez ayo'tatus ôzwegy azzonyallat, ky ez zent Ianos es zent pal egyhazahoz gyakortaa menween zolgal vala ewnekyk. Tôrteneek, hogy mykoron egy napon hazahoz menne talala az wezaan ket baratokat zarandok rwhaban alwan, aloytaa hogy yeweweenyek volnanak, hagyaa hogy vala my alamyſnaat adnanak hazatwl ewnekyk. Azonkezbe az zentôk kôzelben alwan ew hozyaa mondanak az azzonnak, ym te mynket maſtan meg latogatz, my ees teeged az nagy yteelethnek napyan meg kereſẅnk es vala my ſegheedſeegôt tehetẅnk teeneked eremeſt teezwnk, es azonnal el enyezeenek ew elôle Mykoron az ayo'tatos azzonyallat azt latta vona ezeebe vewee, hog | Az zentôk voltak vona, Es ottan eſmeg hattra teree az zent egyhazhoz es nagy ſyraſſal halaat

ada raytta az wr yſtennek es myg eele naggyal nagyob bwzgoſagus zeretettel zolgala az zent martyroknak, byzodalmas leween benne, a' myt az zentek zoltanak vona ewneky, kyből yſmerhettyek hogy nynchenek el feledween az zentekneel mykoron akar my kewes zolgalatot teendűnk az ew zent newöknek emlekőzettyőkre

Bodogſſagus zent Amborus doctor wgy yr ezen zentekről az dychőſeeges zent Ianos es zent paal Criſtus Ieſuſnak zerelmes hyw zolgay bel tellyeſeyteek az zent dauid proffetanak mondaſaat ky meg vagyon yrwan az ſoltaar kenynek zaaz harmyncz kettőd reezeeben, yme meely yo es meel gyenyerűſeeges eeggyűt lakozny az atyaffyaknak, yme ezenkeppen ez zentek zyleteeſnek terwenye zerent atyaffyaſok valanak, hyűſſeeges tarſſaſſagban eeggyeſek valanak, keen zenwedeeſnek ygyenlőſeegeben haſonlatoſok valanak, ymaran veegre az aldot kegyelmes wr iſtennek zent zyneenek előtte az meennyey veeghetetlen erembe vygaſagban egymaſſal dychekődween erwendőzwen mynd erekkűl erekkee, kyt mynekűnk ees aggyon az ew zent eſſedőzeeſeknek myatta atya ffyw zent lelek Amen

---

Zent Leo papanak Innepeeről:‖

360 Bodogſſaguſ zent leo papanak eeleteet zeműnk eleyben hozwan azt olwaſſok azzonywnk zyz marianak ſok choda teetely kőzőt. Mykoron ez zenth leo papa Romaban nagy bodog anya egyhazanaal hoſweet napyan zenth myſeet zolgalna Es az hyű kerezttyenek mynd egymaſ wtan Iſtennek zent teſteet venneek hozyayok es eeggyk az azzonyallatok kőzzől meg apolta vona kezeet, ottan nagy erőſſ teſty yndwlat eſſeek ew reea. De mykoron az bodog yſten embere azt latta vona, ottan nagy bozzw allo keppen tamada ew maganak ellene es tytok hazaban be menween az meely kez ewtet meg tantoroytotta vala, az zent ewangeliombely regula zerent el vagaa kezeet es el hagyoytaa tewle Azonkőzbe nagy zendűleeſ tamada az kőz neep kőzőt my okaeert az zenthſeeges feyedelem myſeet nem mondana.

Azt halwan zent leo papa ottan azzonywnk zyz anya mariahoz ſolyameek es ew felſſeegheenek akarattyara ayanlaa ennen magaat, yme chodalatos kegyelmes vota az eedes azzonywnk marianak azonnal az ew hyw zolgayanak meg allapeek elette es ennen zenthſeeges kezeywel ylletween kezet ada ewneky, meg vygaztalwan ewtet paranchola ees ewneky hogy ffel yarrwlna es az ew zent Ieſus ffyanak myſeet zolgalna. Zent leo papa kedeeg anne yorol halakat adwan mynd vota keppen meg predicallaa az hyw kerezttyeneknek mynt yart vona, mwtogathwan ewnekyk azzonywnk zyz mariatwl veett kezeth Annak wtanna Calcedoniumbely Conciliomot meg zolgaltathwan egy yeles dolgot azt zerzee hogy az zent zyzeſſeegnek eeleteeben elô zyzek ew feyôketh bel fedezneek. Maſodot hogy az zyz maria Iſtennek annyanak hywattathneek Azon ydôben kedeeg Atyla keral' olaz orzagoth | Dwllya vala, akarwan hatalma alaa foglalny, zent leo papa ffel kele es meene zent peter zent paal apoſtoloknak egyhazaban es ott harom ee nappaa ymatkozwan monda annak wtanna ew hozyaa tartozoknak, ha ky enghem akar kôwethny kôweſſen. Mykoron azert Atyla keralhoz ment vona, az yambor feyedelem mynt az zent Iambor papaat lataa, ottan le zalla lowarol es labahoz eſſeek mondwan keer zent atyam, vala myt twtz keerny, ky ottan azt keree hogy olaz orzagbol ky menne es az foglyokat el bochattathnaa Es mykoron feddeneenek ew reea az wrak es vele valo vytezôk, myeert gyôztethneek meg eellyen hatalmas wr feyedelem egy papnak myatta, felele yoot gondoltam en mynd tynektek mynd ennekem. Mert lateek en az ew yogyaafelewl egy erôſſ vytezt mezeytelen tôrth tarthwan es mondwan ennekem, ha az ew kereeſeenek nem enghedendez mynd te hozyad tartozowal el kel vezned, Annak okaert haggyok bekeſeeggel ewketh honne mynd el vezyewnk Zent leo papa yra eſmeg egy lewelet Conſtantinapolbely erethnôkôk ellen, es az lewelet tewee zent peter apoſtolnak koporſſoyara hogy a my hamyſſag vona benne yrwa meg ygazoytanaa, mondwan, dychôſeeges zent atyam, vala myt embery gyarloſaagbol ez yrt lewelben teewôlgôttem, te ygazohad meg kynek az aldot wr Ieſus Criſtus hatta anya zent egyhazat otalmazny, es mykoron ayo'tatos beytôket es ymachagokat tett vona, Neky yeleneek zent peter monda, meg olwaztam

es meg ygazoytottam. Annak wtanna eſmeg nagy byzodalommal negywen napyg beytelween es ymathkozwan keree zent peter
361 apoſtolt, hogy nyernee byneynek bochanattyaat, Neky || Yeleneek zent peter es monda kenerghőttem eeretted wr yſtennek
5 es mynden byneydet meg bochatta de ymez egy dologban yol megh laſſad magadat, ha mykoron vala kyre te kezeydet vetőd awagy yol awagy gonozwl mert zamot kel rola adnod wr iſtennek elette. Azt halwan zent leo papa nagy halakath ada raytta wr iſtennek, es zent peter apoſtolnak kynek nag ſok yo teetelnek wtanna
10 halala leen azon ydőben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak Neeg zaaz eztendőben kynek zent erdemeenek myatta engheggyen mynekwnk ees wr iſten malaztot my eeletekbe es halalwnknak wtanna az erek dychőſeeget erekkwl erekkee Amen

---

Dychőſeghes Zent peter es zent pal Apoſtoloknak Innepekről:
15

Ez may zent Innepnek zent Epiſtolayaat yrtta meg zent Lucach apoſtoloknak yaraſokrol valo yrt leweleenek tyzen kettőd rezeeben, kynek előtte emlekőzyk arrol mykeppen zent paal es Borbaſ apoſtolok predicalvan Anthyochyaban nagy ſokakat hay-
20 tanak az zent hyttre wgy hogy mynt zent lyray Miklos doctor monga az hywek kyk annak elette kőz hyrrel tanoythwanyoknak mondathnak vala az ydőtwl foghwa neweztethneenek kereztyeeneknek. Az Ierwſalembely zent apoſtolok es hyw kereztyenek myeert meg foztattanak vala mynden yozagoktwl es
25 morhayoktwl, nagy zegheenſegben eelnek vala Annak okaert zent paal es zent Borbas az wyonnan valo kerezttyenektwl keereghethnek vala alamyſnaat ewnekyk es Ierwſalembe vyween nekyk oztogattyaak vala azert hogy ezek ezenkeppen leenneenek kőwethkőzyk ez may zent Epiſtola. |

30 Epiſtola

KIlde el herodes kyral erőſſeeghőt hogy hogy meg gyettreneenek nekyketh anyazent egyhazba Megh őlee azeert Iacabot

Ianoſnak attyaffyat tôrrel Lathwan hogy keellemetes volna az ſydo nepnek hagyaa hogy meg fognaak peterth ees. Valanak kedeeg hoſweethnak ynnepyben, kyt mykoron megh fogatot vona vettetee a' temleczben adwan neegyzer valo neegy vytezôknek ôryzettre akarwan hoſweeth el mwlwa ky hozny az ſydo neepnek Peter azeert tartathwan a' temleczbe zenetlen valo ymachaag leezen vala ew erette anya zent egyhaztwl wr iſtenhez. Mykoron azert ky hozando vona ewtet herodes azon eeyel, vala peter nywgodwan keth vytezôk kôzôt keth lanczokkal meg kôtôztethween es az vygyazok az aytho elôt ôryzween az teleczôt. Es yme wr Iſtennek angala megh alla es vylagoſſagot teen az hazban es meg ytôghethween peternek oldalaat ffel kôltee ewtet mondwan kel ffel hamar, es ottan el hwllanak az lanczok ew kezeyrôl. Monda eſmeg az angyal ewneky ôwedôzzel be es vond ffel te labad belyt, es wgy teegy eſmeg monda az angyal takaroych hozyaad te rwhadat es kôweff enghemeth || Es ky menwen kôwety vala ewtet es nem twggya vala mert byzon vona ky az zent angyaltwl leezen vala ew kedeeg lataſth aloyt vala lathny. Atal nyomothwan kedeeg az elſew es maſod rend ôryzôkôn ywtanak az waſ kapwra ky vyzôn a' varaſra ky zabadon megh nyttateek ewnekyk, es ky menween egy wczaat ky haladanak es azonnal es tawozeek az zent angyal ew tewle Es peter ennen magahoz terween monda. Maſt twdom byzonnyal mert bochatta wr iſten ew angyalaat es ky zabadoytot enghemet herodeſnek kezeebôl es az ſydo neepeknek mynden waraſokbol.

362

Ez may zent Epiſtolanak nylwabban valo ertelmeere yllyk meg kereſnewnk zent yraſ zereeben kychoda lett leegyen ez herodes kyraal ky zent peteren eellyen nyomorwſagot akart tenny mykeppen Lyray Miklos doctor mongya harom reend bely herodeſeket talalwnk az reeghy Cronicaban. Elſew mondatyk Az nagy aſkalonyta herodes kyral kynek attya Idumeus poganſagbol vala es byrya vala Sydoſagbely kyralſagot az Romayaktwl, Ennek ydeyben zyleteek amy eedes wrwnk Ieſus Criſtus ez wylagra mert ymaran bel tôlt vala az zent Iacob pattriarchanak yewendô mondaſa ky meg vagyon yrwan Moyſes elſſew kenweenek Negywen kylenczed reezeeben. Mykoron Iacob pattriarcha halalanak ydeyn az teeb ffyay kôzôt Iudaſth meg |

Aldanaa ew atyay aldomaſawal, teeb bezeedy kőzőt monda Non aufferetur ſceptrum de Iuda et dux de ſemore eius Donec veniat qui mittendus eſt ſ. Meſſias a deo patre, Et ipſe erit expectacio gencium. Meel ygheeknek ellyen magyarazattyok vagyon. Ky nem veetetyk Iudanak nemzeteeből az byrodalom es az vezerlő feyedelem ew eehabol myg nem el yew az ky el bochatando az az a' Meſſyas Criſtus wr atya myndenhato wr Iſtentewl es ew leezen az ydeghen nemzethnek varaaſa, yme azert bel tőlt vala ez proffetalaas, mert ydeghen nemzet byroſkodyk vala Sydoſaghban azert ees Criſtus Ieſuſnak zykſeeg leen el yewny Ezen herodes őletee meg az apro zentőketh Criſtus zamaban, kyt be yrt zent Mathe ewangeliſta kenweenek maſod rezeeben. Maſod herodeſth talalwnk kynek Antipas vala newe, Ez vagataa nyakaath kereztőlő zent Ianoſnak az ygaz mondaſaeerth. Harmad herodes ky hywattatyk vala Agryppanak, ez herodes yollehet eleyn yghen zegheń vala, de az ew emberſſegheerth ffel veeteteek az romay feyedelmektewl tyztőſſeegre es helhezteteek az ſydoſagbely kyralſſagban Es mykoron oda yewt vona nagy tyztőſſeeggel be fogattateek. Annak okaeerth ees hogy chak nagyobban tyztőltetneek es zerettethneek az tyzthben az ſydo neepnek keerelmeeſeere őletee meg Iacabot zent Ianos attyaffyaat hogy kedeeg azt latta vona, mert kellemetes vona az ſydo neepnek meg byzakodeek raytta es meg fogataa zent petert ees az zandekkal hogy egy maaſ wtan mynd meg őlethnee az zent apoſtolokath es az ew byroſaga anneewal ynkab meg erőſſődneek De meg chalateek ennen magaban az alnokſagnak hatalmaſſaga mert yrwan wagyon hogy nynchen ſem erőſſeegh ‖ 363 Semy hatalmaſſaag Nynchen ſemy okoſſaag ſemy bőlcheſſeeg wr yſtennek ellene Annak okaert ees zent peter mykoron mynd ez eellyen dolgokat alomnak es yſteny lataſnak aloytana, veegre vewee ezeeben magaat, mert byzon dolog vona kyk Iſtennek akarattyabol az zent angyaltwl leenek, kykből lelky nemes tanwſaag adatyk, hogy azonkeppen vala ky az wr iſtenben vety remeenſeegeet, Soha veegre az wr iſten ew hyw̋ zolgayt el nem haggya vezny.

Ewangeliom:

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg zent Mathe ewángeliſta kenweenek tyzen hatod reezeeben es leen eredety azon ydôben mykoron yrnanak Criſtus zyletetynek wtanna harmyncz keth eztendôben es zent Iacab apoſtol napñak wtanna ewtôd napon. Ez zent ewangeliomnak elette wgy monda Ieſus az ew zent tanoythwanynak oyyatok magatokat az zerzeteſ ſydoknak es saduceoſoknak kowazzoktwl meeľ bezeedet az zent apoſtotolok azon elezer nem erteek meg. Aloyttyaak vala mert arrol mondanaa hogy kynyeret nem vôttenek vona De ſok bezeednek wtanna megh erteek, mert nem a' byneſeknek kowazzokrol zoolt vona ewnekyk, hanem gonoz twdomannak es kôwethſeegnek el tawoztataſarol az az hogy hamyſ tanuſaghnak myatta meg ne chalathnanak. Annak wtanna hogy ezeket meg mondotta vona ewnekyk kele ffel onnan a' herrôl es el eredween meene el az tengher melle Ceſareaban ffylep kyralnak varaſaban kynek reeghy ydôben lachys vala newe. De ffylep kyral wyonnan | Meg yltethween a varaſth, newezee az ennen neween es romay thyberius chazarnak neween tyztôſſeegnek okaert myeert ew atta vala ffylepnek az kyralſſagot Azeerth eet ez helyen zolwan wrwnk Ieſus az ew zent apoſtolynak monda ez may zent ewangeliomot

AZ ydôben yewe Ieſus Ceſareaban ffylep kyral waraſanak tartomanyban es meg kerdee ew tanoythwanyt mondwan kyt mondnak emberek embernek ffyanak leenny Es ottan mondanak Nemeellyek kereztôlew Ianoſt. Nemeellyek kedeeg Illyeſt es Nemeellyek Ieremyaſt. Awagy az reeghy proffetak kôzzôl eeggyet. Monda eſmeg ewnekyk Ieſus: Ty kedeegh kynek mondotok leenny enghemet Felelween ſymon peter monda Te vagy a' Criſtus eelô iſtennek ffya, felelween ottan Ieſus ees monda ewneky: Bodogh vagy ſymon enghedelmeſſeegnek ffya. Mert teſth es weer ezt teeneked meg nem yelentette de az en atyam ky menyben vagyon En ees mondom teeneked merth te wagy a' peter es ezen erôſſeegôn eppôytôm ffel az en egyhazamath || Es pokolnak kapwy nem hatalmazhatnak ew ellene Es teeneked adom mennyeknek orzaganak kwcchayt es vala kyt meg kôtôzendez fôldewn meg kôtôzween lezen mennyekben ees. Es

vala kyt meg oldozandaż fôldewn meg oldozwan leezen mennyekben ees.

Az aldot Idwezôytew wr Ieſus Criſtuſban tyztôlendew es zerelmes atyamffyay Ez zent ewangeliomnak ertelmeebôl ezen zent ynnepnek meltoſſaga mellee kel mynekŵnk meg lathnwnk ez dychôſeeges zent peter apoſtolnak elôzer Anya zent egyhazban valo nagy meeltoſagaat es hatalmas feyedelemſſegeet yozagus ereyt es zenthſeegeet kykrôl nylwan valo byzonſagot teezen romay zent zek kezenſeeges kerezttyen anya zent éghaaz es az tôrween kewn kynek ha ky ellene allana es mondana keez hyttŵl zakadottnak yteeltetneek es erekkee karhozneek.

De mynek elette ez may nagy meltoſſagrol vala myt zolanaank wr Iſtennek zent malazttya myath, keel bezedŵnknek eleyn meg lathnwnk doctoroknak mondaſok zerent mynemew magyarazattya vagyon az peternek es my oka leen hogy ewtet az aldot Criſtus Ieſus peternek newezee, mykoron az zent Apoſtoloknak feyenkeed wyonnan newet vetee kynek mynd twlaydonſaga zerent, kyth nylwabban be yrth zent Mathe ewangeliſta kenweenek tyzed reezeben zent peternek kedeeg annak elette Symon | Vala newe, de wr Ieſus newezee peternek. De hogy yobban megh erchek, harom newe leen ewneky. Elezer deaky nyelwôn Symon baryona Ceffas petrus, kyk ezen keeppen magyaraztathnak. Symon enghedelmes awagy zomorwſaag tawoztato Baryona galambnak ffya Mert leen enghedelmes az hywatalnak ydeyn mykoron Criſtus az halazo hayochkabol hywaa az apoſtolſſagra es ottan el hagyaa a' my kewes morhaehkaya vala. Towabbaa mondateek zomorwſag tawozto ky bel teleek ew benne mykoron az ew eedes meſtereet meg tagatta vona, nagy keſerŵſeeggel meg ſyrataa byneet. Galamb ffya ees leen mert myg eele nag eggyegyŵſeeggel zolgala wr iſtennek.

Maſod newe vala Ceffas az az capitan, ffew, kewzykla es feddô zayw, ffew Capitan leen, az feleletben mykoron myndennek zemeelyeben felele Criſtuſnak kerdeſeere zent Mathe yrtta meg kenyweenek xvi rezeeben. Te wagy a' Criſtus eelô iſtennek ffya, kewzykla ew nagy erôſſ hytynek okaeerth feddô zayw ew predicallaſanak batorſſagos voltaeert.

Harmad newe vala peter az az meg yſmerô mezeyt labw

es meg feytew. Meg yſmerô leen mert meg yſmeree myndennek elette Criſtuſnak ew iſtenſeegeet, azerth ees mondaa te vagy a' Criſtus Mezeyt labw mert az ew kewanſaganak labayt meg mezeytelenôytee myndden ez vylagy halalos es meg holt dolgokbol mykoron azt mondaa zent Mathe yrtta meg kenyweenek tyzen kylenczed rezeeben, yme myndent el hattwnk my az te bezeedôdre my leezen mynekẃnk eertte. Towabbaa meg feytew, mert mynketh hatalma vagyon meg feyteny mynden || Byneynkbôl wr Iſtentewl vett oldozathnak kwlcchawal. Ez leen azeert az nagy hatalmas meltoſſaag es feyedelemſſeeg kynek myndennek keel enghedny kyrôl wgy vagyon meg yrwan az ooh tôrween kenyben ha ky nem enghedend az feyedelemnek halalnak halalaawal hallyon. Wgyan azonkeppen ertetyk az wy tôrweenben Ha ky wr papanak nem enghedny kyt meg confirmala wrwnk Ieſus zent lucach yrtta meg kenweenek tyzed rezeeben. Vala ky tyteket meg wtaal enghemet wtaal meg. Zent Gergel doctor azont byzonoyttya az tôrween keńnek nyolczwan eeggyed rezeeben Poganſaghnak byneeben eyty ennen magaat vala ky bator kerezttyennek vallya magaat: romay zent zeknek enghedetlen leend Oka ez mert mynd meennyey mynd feldy byrodalomnak ygaz tôrwenye zent peternek adatot. Ew nala vagyon mynd eelethnek mynd halalnak tôre.

Ez eellyen nagy hatalomnak nylwabban ertelmeere may tanwſagwnk mellee yo meg twdnwnk mynemew hatalmaſſaghnak kwcchayt adaa Criſtus zent peternek az menyorzagnak meg nytaſaara. Doctoroknak mondaſok zerent Neegy rendbely kwchokat olwaſwnk Elſſô Anya zent egyhazbely hatalmaſſag Ezt atta a papy meltoſſagnak kynek nagy ſokra vagyon erey. Elezer byneknek meg bochataſaara es meg tartaſſara kyrôl wr Ieſus wgy mond zent Ianos kenweenek hwzad reezeben yrtta meg Vegyetek zent lelkôt kyknek meg bochatanggyatok byneket meg bochattathnak ewnekyk es kyknek megh tartangyatok tarthwan leeznek A' pap Iambor azert mykoron megh halgattya a' byneſth, ottan meg oldozya es meg oldozothnak yteely. Nem | Gondol azzal vala mykeppen Iſten belôl oldoztta leegyen mert anya zent egyhaz kôwety az egyhazy confeſſornak yteeletyt kynek byzonſaga az zent ewangeliomba vagyon zent Mathe kenweenek nyolczad rezeeben meen el mwtaſſad teema-

gadat papoknak. Maſodzor pwrgatoriom tyzeebôl ky zabadoyttya es ez vylagon valo eeleeg teetelnek ſanyarwſagara zoroyttya ewteth wgy hogy ha azon eeleg teetelnek penitenciabely gyettrelme eleegh leend az bynekrôl pwrgatoriomba ſemykeppen nem vytetyk, harmadzor mert azon confeſſor a bynefnek eggyk reezeet penitenciayanak meg enghedy Criſtuſnak zemeelyeben, mondwan wr iſten megh bochaſſa en ees meg oldoztalanak, erthween myneere hatalma vagyon reea, mynt kyrôl zent Ianos kenweenek tyzen eeggyed rezeeben wgy vagyon meg yrwan wrwnk Ieſus Criſtus lazaart ffel tamaztaa hallottaybol. De annak wtanna a tanoythwanyok oldozaak megh az halalnak kôteleebôl

Maſodzor vagyon erey az egyhazy hatalmaſſagnak tôrween zolgaltataſra, vala kyt meg atkozny es ky feytey az atokbol kynek erey vagyon mykoron mondaa Ieſus vala kyt meg kôtôzendez es meg oldozandaz. Ez hatalom oly yghen feelelmes hogy wgy mond rola zent Agoſton doctor magyarazwan zaaz ewtôd rezeeben. Es zent Gergel doctor wgyan azon ertti akar ygazan akar hamyſſan veſſen atkot vala kyre az egyhazy hatalom ygyenlô keppen kôtôz, yeleſſen ky vakmerôſeegre vety ellene ewmagaat. Mert wgy mond aranzayw zent Ianos: Nem ember kôtôz de az Criſtus ky annak tôrweeneet ky mondotta. ‖

366 Harmadzor erey vagyon Anyazenth egyhaznak keenchee-nek az az bwlchwyanak oztogataſaara, mykeppen hallyok hyrdethny mynden yeles napokon. De my leegyen a' bwlchw es my haznalattya embernek ydweſſegeere Meg magyaraztatyk doctoroknak ertelmôk zerenth mondwan a' zent bwlchw mondatyk anya zent egyhaznak dragalatos lelky keenche ky fondamentomzerent zarmazyk az hatalmas atya myndenhato wr iſtennek zent yrgalmaſſagabol. Es az ew zent ffyanak wr Ieſuſnak orwoſſagus zent keennyanak halalanak es zent vere hwllaſanak meltoſſagabol Mynd az mennyey dychôſeeges zenteknek eerdemekbôl es kerezttyen anyazent egyhaznak Iſtenhôz eggyeſwltetôt zerelmeteſſeegebôl, byneknek meg enghezteltetееſeere es az erek karhozattra valo feelelemnek el tawoztataſara. Leen kedeeg oka ez eellyen nagy iſteny ayandekozaſnak. Merth twggya az wr iſten kezdettewl foghwa az gyarlo embery nemnek go-

nozra valo haylaſaat. Netalam mynt zent leo papa mongya Nem leelettethneek chak egy bynes ember ees ez vylagon ky meerteek zerent ygaz penitenciat tarthana. es annak okaerth mynd el vezneenek, De az nemes malaztos iſteny adomannyal chak ky tyztan eerdemlye venny oly nagyot haznaal vele hogy mynd wr iſtennek haraghyaat meg engheztelhetý mynd byneert erdemlendew keent meg othattya hoǵ mynt ky mwlandyk ottan iſtennek zent orzagara meegyen Ez azeert az elſew kwch kyt ada zent peternek wrwnk Ieſus

Maſod kwch mondatyk zent penitencia kyt meg yrth zent Mathe ewangeliſta kenweenek harmad rezeeben | Tarchatok penitenciat mert el kezelghet iſtennek orzaga Ez nemȯs meltoſſagus kwcchal ferkȯzeenek be mennyeknek orzagaban, wrwnk Ieſuſnak yoghyara meg ſezẅlt tyztȯlendew tolway, zent Maria magdalna zent peter zent paal es mynd hozyayok haſonlatos byneſek kezdettẅl ſoghwa maſtan ees nagy ſokan, kyk mynd meg wtalwan ez wylagot zent zerzethben rekeztyk be ennen magokath Es ott tarthnak penitenciat halalyg. Wgy mond rola zent Bernald do. Oh aldot zent penitencia byzonyawal nagy a' tte hatalmad ky meg gyȯzȯd a' meg gyȯzhetetlent es meg kȯtȯzȯd a' meg ſoghatatlant, te vagy az ky myndden kȯtȯzteket meg oldoż es a' byneſeknek paradychomot meg nytod. te vagy ky a' erȯtelen byneſ kȯzȯt es az hatalmas Iſten kȯzȯt erek bekeſeeghet zerzez.

Harmad kwch mondatyk ygaz twdomannak bȯlcheſſeege, Erröl wgy vagyon meg yrwan zenth Ianos lataſaarol valo kenynek harmad rezeeben, Az bȯlcheknek nyelwȯk mennyey kapwknak mondathnak. Ezenröl zent Lucach kenweenek tyzen eeggyed rezeeben wǵ mond dorgalwan Idwezeytenk az Iras twdo ſydokat. Magatoknak vetteetȯk az bȯlcheſſeegnek kwcchaat, hogy ha kyk be akarnanak meenny azokat ſem bochattyatok. Ez leen azert az nemes kwch kywel zent peter predicalwan eegy napon harom ezer neepeth, maſod napon ewt ezer neepeth terȯyte az zent hyttre. Ez eellyen zent yraſbely doctorokrol zool zent Danyel proffeta kenyweenek tyzen kettȯd rezeeben mondwan Feeneſek leeznek erekkẅl erekkee mynt az fenes cyllagok kyk eegyebeket tanoythnak az ygaſſagra || Azonrol wgy zent Bernald 367
doctor ees: vala ky mynewel teb eppewletet tezen lelkȯknek

Idwôzwleſeeben anneewal ew ees teb ywtalmaat vallya. Es vyzon ellen vala ky teb gonoz peldaat aad tantorodaſra, annewal teeb keennya leezen pokolban

Neegyed kweh mondatyk az aldot wr Ieſus Criſtuſnak zent keennya halala Ezzel nytaa megh mennyeknek orzagaat az ew hyweynek az kegyelmes mennyey kyral kyt Adam es ewa be rekeztôttek vala ew ffya'nak elettôk Ezzel nytaa meg atya Iſtennek zent ffya paradychomot howa az zent Angyal ſenkyt be nem bochaat vala Ezzel yelentee megh az menyorzagra menendô zenth zeretethnek wtaat. Az zeplôtelen zyz marianak tyzta mehebôl ky zarmazot eedes gymelch Criſtus mondwan zent Ianos yrtta meg kenweenek tyzen ewtôd reezeben Ez az en parancholatom awagy en zerelmem ty hozyatok hogy ty ees zereſſeetôk egymaſth Ez eellyen nemes Idweſſeegnek kwcchat fohazkoggyaak varwaan az reeghy zentek zent atyaak Ezth kywanaak eerny es venny az wy tôrweenbely hywôk ees mondwan zent Iſayas LXIIII Oh ha ymar meg tôrneed az egheket es lee zallanaal zent Dauid CXLIII bochaſſad le ymar wram az te kezedet menynek magaſſagabol zent yſayas az yrgalmaſſagnak ydeyrôl zolwan XXII Adom dauid hazanak kwcchaat az ew karyayra kykbôl mynekẅnk tanwſaagh adatyk hogy my ees koronkeed my zemewnk elôt es my zyẅnkbe hordozyok az aldot Criſtus kereztffayanak kwcchaat mert annak atala | Keel be ferkôznewnk az erek dychôſeegben mynt az tyztôlendew tolway eerdemlee hallany Luc XXIII ez may napon en velem leez' paradychomban az az iſtenſeeghnek lataſaaban kyt my nekewnk ees aggyon atya ffyw zent leelek Amen

Maſod Sermo:

Nem yllyk kewes bezeeddel ez may dychôſeeges zent ynnepnek meltoſagus tyzteſſeegeet el mwlathnwnk hol ott fok lelky tanwſagok tamadhatnak my ydweſſeegewnknek gyoropodaſaban, kynek fondamentomat vegyek az zent ewangeliombol am wgy olwaſſok zent Ianos ewangeliomanak wtolſo reezeben. Monda Ieſus wrwnk peternek zeretz ee enghemet ynkab ezekneel, felele reea es monda wgy vagyon te twdod mert zeretlek teeghedet.

Oh zerelmes atyamffyay laſſok meg ymaran myt kel erte-

newnk ez nag meelſeeges ygheeken kykben az aldot meennyey bôlch meſter az ew zerelmes tanoythwanyaat eel nagy gheryedeteſſeeggel eellyen nagy meelſſegheſen meg hanyaa vetee. Nem de yol lattya vala es erty vala ee myndden yze zerent meel ayo'tatoſon meel bwzgoſagoſon es kywalthkeppen mynd az teb apoſtoloknak felette zerethnee ewtet kyeert ymaran myndent el hagyot vala ez wylagon. Doctoroknak azeert mondaſok zerent Byzonyawal nem vala eegyeb oka hanem hogy meg byzonywltathneek kynek akarnaa hadny es ayanlany az nagy kenyewrwletes yrgalmaſſagot es bwzgoſſagos zent zeretetôt kyt a' meg ſebhôtôt zegheen bynes Adamffyanak hozot vala mennyeknek orzagabol mert ydô be telween ew maganak eſmeg ffel kellene menny zemeelye zerent es nem vona kyhôz folyamnwnk my zykſegewnknek ydeyn. || Az aldot Iſtennek zent ffya pelda zerent 368 wgy chelekôdeek mynt ky mezze fôldre awagy hozyw wttra akarwan menny, mynt mennel yob zerelmes barattya vagyon, annak haggya haza nepeet, wdwaraat chalaggyaat es myndden draga yozagaat tartany es meg otalmazny Azonkeppen mykoron az kegyelmes Ieſus az ew zent veerewel meg valtot neepeet felette yghen zerethnee, ayanlaa es hagyaa menneel fellyeb zerelmes tanoythwanyanak kyrôl wgy mond aranzayw zent Ianos hogy anyazent egyhaaz dragalatoſb Criſtuſnak honnem mynt a' menyorzaag kyt bôlch zaya atal meeg reegen ky yelentet vala mondwan proverbiorum VIII Az en gyenyerwſeeghym embereknek fyaywal vannak. Az leen yeles oka myeert le zalwan az ew erekkee valo yſteny nywgodalmabol ez vylaghnak dohoz temleczeeben nagy gyôzôdelemnek wtanna az gyarlo embery nemet meg kereſee es ennen magahoz eeggyeſeytee nagy zeplôtelen zeretettel. Azeert meltan kerdôzee meg az ew tanoythwanyaat kynek hagyando vala meenybe menetynek wtanna ha teckelleteſſeeggel zerethnee ewtet.

Wr Iſtennek zent malazttyanak ſegedſeegewel zolwan ez may zent Innepnek meltoſſagarol, harom rendbely tanwſagwnk leezen. Elſew malaztoſſagnak ayandekozaſarol. Maſod zerelmeteſſegben valo veegyg meg maradaſrol. Harmad ez zent apoſtoloknak feldôn es mennyen dychôſeeges ffel magaztataſokrol

Az elſew tanwſaag mellee eellyen kerdeſewnk tamadbat, honnan byzonyo'tathatyk meg hogy zent peter ynkab zerette

leegyen Criſtus Ieſuſt az teeb tanoythwanyoknaal Es wr | Ieſus ees fellyeb zerette leegyen eegyebekneel. Oka ez kerdeeſnek, merth wgy mondnak doctorok es az zent ewangeliom nylwan vallya hoǵ zent Ianoſt feelyeb zerette legyen mynd a' tebbyneel. Reea felelnek zent doctorok Aug. Bonau. Ber. ꝛc meg hafogathwan az zent zeretethnek deerekaat wgy mond hogy zent peter wgy mynth gheryedetes zeretettel feellyeb zerette Criſtuſth mynd a' teb Apoſtoloknaal Criſtus ees azonkeppen zent petert, myeert hogy ew yſmeree meg elezer ew zent iſtenſegeet kyrôl vallaſt ees teen. Tamada kedeeg ez eellyen egymaſhoz valo yſmeretſſeegh az nagy erôſſ zeretetbôl, zent Ianos kedeeg zerette az aldot Ieſuſth eedeſſeeges es nyayaſſagos zeretettel. Mert zent Ianos myeert az mennyey elmeelkôdeſben malaztoſb vala es teſty eeleteeben [ees] zemeermôſb es tyztab. Annak okaeert az yſteny meltoſſagos fogaſra kôzelben yaar vala mynd a' teebbyneel, meltan mondatyk kywaltkeppen valo zeretettel zerelmeteſbnek lett lenny. Ez eellyen kylembôzeſrôl wgy mond egy zent doctor petrus Damyani Peternek hagyaa Criſtus anya zent egyhazat egheez kerezttyenſeegnek annyaat hogy eelteſſe es taplallya zent Ianos zyz anya mariaat Iſtennek annyaat hoǵ ôryzye ees gongyaat vyſellye Criſtus Peternek hagyaa mennyeknek orzagaat hol ott vagyon zenteknek eeggyeſſeege nagyobban bel tellyeſeyteny es myndden hywôk elôt meg nythny hogy be meheſſenek Ianoſnak kedeeg enghetteteek lakodalmwl az erek dychôſeegh hol ott zynrôl || Zynre lakozyk es lattatyk az wr iſten es mynd az zent haromſag Peter Criſtuſnak hagyomaſabol vetee ſondamentomaat anya zent egyhaznak, te vagy mondwan a' Criſtus, zent Ianos teeǵ nagy eppwletôt az fondamentomon ky meg yſmertetyk zent yraſanak meelſſegeebôl mondwan: In principio erat verbum, kezdetben vala yghe es az yghe vala Iſtenneel es az yghe iſten vala, kyrôl wgy mond zenth Beda mynd az teeb doctorokkal hogy ha my keweſſee meellyebben zendwult vona annaal az iſteny meltoſſagrol, mynd ez wylag ſem foghatta vona ertelemmel kyból yſmertetyk hogy kynnek mynd adot az zenteknek kywaltkeppen valo malaztnak ayandekaat, honnan dycheertethnek az wr iſtenben Olwaſtatyk towabba zent Maria magdalnarol ees mert az eedes Ieſus erôſſen zerette leegyen kynek myndden byneyth meg bochataa Gazdayawaa valaztaa,

ffel tamadaſaat elezteeb neky meg yelentee es veegre yeles penitencia tartaſra valaztaa, kykbôl mynemew dychôſeege leegyen anya zent egyhaz nylwan vallya, kyknek wtanna mynekewnk ees Idweſſeeges tanwſaag adatyk vala meely ember akarya megh yſmerny magaban hogy ha az wr yſten ewtet zerety awagy nem es meneere zerety dóctoroknak mondaſok zerent. Tekeenche megh ennen magaat, laſſa meg mykeppen es myneere zerety ew az wr iſtent, ha erôſſen awagy eedeſen, ha wr iſtennek parancholattyaat zenth zeretetbôl megh tarttya, ha mynden byneket gyẅlôl ha ygaz eelettel eel, ſenkynek kaarth nem teezen, | Ha yrgalmas ha bekeſſeeges ha koronkeed zent zeretetben lakozyk. Byzyeek wr Iſtenben mert nylwan zerety ha kedeeg vyzon ellen vala kyben ez eellyen lelky yozagok nynchenek, feellyen hogy el ne vezyen mert ſem ew az wr iſtent ſem az wr iſten ewtet nem zẽrety. Ez eellyenekrôl yrwan zent paal Tytus pyſpeknek wgy mond yollehet vallyaak az wr iſtenth de maga teetemeenyekkel ellene mondnak, annak okaert az ollyanoknak hytek meg holt. My azeert zerelmes atyamffyay kôweſſek zent petert erôſſen zerethween es ywtwnk zent peternek dychôſegere, zereſſôk eedeſſen ees es eerdemlyôk zent Ianoſnak malaztoſ woltaath.

Maſod tanwſagwnk leezen zerelmeteſſeegnek veegyg valo meg tartaſſarol. Lathwan az aldot wr Ieſus Criſtus zent peternek bwzgoſagaat nem hagyaa heyaba ew neky de ottan meg fyzetee mondwan, En ees azt mondom hogy te wagy az peter doctoroknak latattyok zerent, heet rend bely yeles ayandekokkal tyztôſôytee meg ewtet.

Elſſew az apoſtoly gyẅlekôzetben valo zentſſeeges ffel magaztalyaas kyrôl wgy mond Anacletus papa es bel yrtaak az tôrwen kenywnek hwzon kettôd rezeeben, ez eellyen valaztaſnak mynd az teeb zent apoſtolok enghedeenek es eremeſt feyedelmewl veweek ew magoknak mert myndnyayan zeretyk vala ewtet.

Maſodzor anya zent egyhazban valo feyedelemſeeggel mondwan Ezen erôſſeegôn eppeytem ffel az en egyhazamat zent peter kedeeg nagy alazatoſſaggal az terôhnek alaa vetee ennen magaat felelween te twdod wram hogy zeretlek teeghôdet. kyben az || Tanwſagot yelentee ky hogy ſenky feyedelem-

ſeegre nem melto kyben iſteny es atyaffywy zent zereteth nynchen kyt be ees yrtanak az tőrween keńben, kyben zereteth nem leend ffel ne veeteſſeek feyedelemſeegre.

Harmad tyzteſſeegh mondatyk meennyey kwccharſaag ez kedeeg ky feyezteteek hol ott wgy monda Criſtus, Es teeneked adom menyorzagnak kwcchaat mynemew hatalmaſſaag ez lett leǵen meg hallook az elſſew Sermoban, de meeg kewes bezeeddel valamyt zolhatwnk rola Mert byzonyawal ſok yegyeket talalwnk eet ez kwcch veetelnek hatalmaſſaga alat mynd Idweſſeegre mynd erek vezedelemre mynd halarra mynd eelettre. Mert vala kyt anyazent egyhaaz meg kőtőzend az az meg atkozand bynnek okaert es az zent egyhazbol ky rekeztend kyben ha a' bynes ew enghedetlenſeggel veegyg meg maradand kethſeegnel kyl erekkee el karhozyk. Vala kyt kedeeg meg oldozand akar meel' nagy bynes leegyen ees ſoha el nem vezhet. Vala kynek előlte be rekeztendy a' menyorzagot es Idweſſeegnek wtaat Az ollyan ky rekeztetyk Iſtennek orzagabol mynt vannak a meg vakwlt byneſek erethnőkők poganok, kyk mynd anya zent egy haznak kyẅle vannak. Annak okaeert nem mehetnek be az valaztot hywőkkel az erek dychőſeegben Ez eellyen felee kwlcchokat enghedőt Criſtus az papoknak. De ennek felette vannak Criſtuſnak mas fele kwlcchay ees, thwdnya yllyk hywatalnak es vonyaſnak kwlcchay kyket adot es enghedőt az zenth Conſeſſoroknak doctoroknak es predicatoroknak kyk mykoron eegyebeketh tanoythnak yora ynthnek es | Tanacholnak Magyarazwan ewnekyk az zent yraſt neha Iſtennek eedeeſſegeről es a' menyorzagnak zeepſegheről. Ez vylaghnak el mwlandoſſagarol, halalnak rettenetes voltarol pokolnak vezedelmes voltarol, mynd azonkeppen Es vala meennyen ew bezeedek myat yora ternek, tehaat meg nyttyaak ew elettek mennyeknek orzagaat, ew magok ees nagy eerdemeet vezyk.

Neegyed tyzteſſeeg mondatyk Tekeelleteſſeegnek zentſſeeges volta ky meg byzonywltatyk abbol mert wr Iſten kezdettewl foghwa ſoha ſenkyt reea meltowaa nem teen hogy az oltary zentſſeegeth zentőlnee hanem zent peternek es ewtet kőwetőknek papy meltoſſagban, kyről eegyebẅt tebbet zöltwnk a' hol annak hèlye volth.

Ewtőd tyzteſſeegh mondatyk choda teetelnek nagy vota,

merth wgy olwaſſok ew rola hogy chak arnyeka ees vala hol el meegyen vala, myndden koorſſagbelyeket meg vygazt vala, kyt eegyebrôl nem hallottwnk kyból meg mwtattatyk az ew nagy zentſſeeges volta.

Hatod tyzteſſeeg mondatyk ew predicallaſanak haznalatoſwotha kyrôl wgy olwaſtatyk hogy az zent leleknek yewetely wtan egyzer harom ezer embert maſodzor ewt ezer embert fordoytta meg. Annak eſmeg predicalwan Centurionak hazanaal ottan zôm latomaſt lee zalla reayok az vygaztalo zent leelek tyz keppen mynd kyt halgattyaak vala predicallaſaath.

Heted mondatyk dychôſeeges halalnak zenwedeeſe, mert wgy mynt ew zenwedeſeenek moggya zerent haſonlatos leen Criſtus Ieſus meſtereehez mykeppen meeg reeghen annak elette meg yelenghette vala || Ewneky mondwan kôweſſ enghemeth 371 thwdnya yllyk az halalnak nemeeben az az azon kerezthffan zenwedween halaalt en eerettem mynt en te eeretted, meel kôwetſeegh nagy dychôſeegewl es zeretſeegewl veeteteek zent peternek

Harmad tanwſagwnk lezen ez zent Apoſtoloknak feldôn es mennyen valo ffel magaztataſokrol. Myeert zerelmes atyamffyay ſok vona kyket ez zent apoſtolokrol anya zent egyhaznakfeyedelmyrôl my ydweſſeeges tanwſagwnk mellee zent yraſbol yrhatnank es zolhatnaank mynt eeltenek myt zenwettenek meennyek haznaltanak es mykeppen veegheztettenek el awagy mynemew dychôſeegre vytethtenek chak az wr iſten mehet veegheere Mynekwnk ygaz eeleeg hynnewnk es kôwethnewnk amynt anya zent egyhaz emlekôzyk ew rolok. Mynemew zent keennal halallal kedeeg es martyromſaggal ez vylagbol ky mwlanak meg hallyók mykoron zent paal apoſtol eeleteet el veegezengyek Maſtan laſſwnk egy peldaat zent peternek emlekôzetyre kyt meg yrth zent Gergel papa.

Pelda

Vala romaban egy nagy dwz kynek vala egy Galla newô zyz leanya Mykoron hazaſſagra attaak vona eztendônek alatta hala meg wra Akarwan eſmeg hazaſſagra adny myeert hogy yffyw es kazdagh vala. Ew kedeeg valazta maſ eeletet maganak hol holtyk zeplôtelen az wr iſtennek zolgalna, tôrteneek hogy nagy teſty hewſeegh bantanaa ewtet. Mondanak az docto-

rok twggyad byzonnyal hogy ha hazaſſagra nem meeǵ az nagy hewſeegbôl nagy zakalogh newekôdyk Es mykoron azonkeppen lett vona | Nem rettene meg raytta mert chak az belôl valo zeepſeegre vala gongya es ez kyẅl valo zernyẅſeeggel ſemyt nem gondol vala. Ottan azert myndent hattra hagywan, meene zent peter apoſtol eggyhazahoz vetee le ez vylaghy rwhayaat es ôtôzeek be az zerzetben es mykoron nagy alazatoſſaggal eelne beyttel es vygyazaſſal ymachaggal es alamyſnalkodaſſal zolgalnaa az wr iſtent maaſ paciencia eree ewtet es az ew emlôy ffel fwalkodanak. De mykoron azzal ſem gondolna Nem zônyk vala meg iſtennek zolgalattyatwl, koronkeed zokaſa vala hogy keth zôweetneketh eeghetne ew hazaban hogy mynden ſeteth homalyoſſagokath el tawoztatna, mynd zyweebôl mynd teſteebôl. Mykoron azert egy eeyel ymathkozneek lataa zent peter apoſtolth az keth gyerttya tarto kôzôt allany Es ez zent azzon ottan nagy zeretettel ffel keyaytta mondwan My dolog az yo wram meg bocchattattanak ee ỳmaran az en byneym? kynek zenth peter ffew haytaſſal ynte mondwan Megh, yewel ymaran, felele az zent azzon keerlek yewyen el az en hwgom ees en ỳelem. Monda Nem az de talis yewyen el. Ottan azert zent Galla azzon meg yelentee azt votakeppen az feyedelem azzonnak es harmad nap bel telween mynd ketten kywe mwlanak es wr iſtennek zent orzagara meeneenek kyt mynekwnk ees aggyon atya fyw zent lelek erekkẅl erekkee Amen.

Zent Paal Apoſtolnak Innepeerôl ‖

372 Dychôſeeges zent paal apoſtolrol akarwan zolnỳ azon Criſtus Ieſuſnak malazttyabol ky ez ew valaztot zolgaya tellyes vala lattatwnk annak elette meg fogyatkozny, mynek elette vala myt meeltan ew rola zolhatnaank De hogy az ew nagy yo teetelyrôl halalatlanſagban ne eſſewnk awagy tawol keeryek leegyen keellemetes my zaywnkban ew nagy meltoſaganak dycheerety Myndennek elette. Ez zent apoſtolnak keth neweet

atlalokly az zenth ewangeliomba Az atyay tőrweenben vala Saulus newe mynt Rabanus es Origenes doctorok mongyaak a meg fordwlaſban kedeeg kereztőlteteek paalnak, kynek heet yeles okayt talallyon yraſban. Elezer mert a' paal magyaraztatik kyrthnek zozattya haznalatos predicallaſnak okaerth kyről ennen maga wgy mond: Azt vallom hoǵ myndenekneel tebbet mwkalkottam mert yllyricomtwl foghwa mynd Ierwſalemyg myndent heelt bel tőltőttem Criſtuſnak ewangeliomawal. Maſodzor magyaraztatyk kenyerẅletes zeretethnek kyről ennen maga byzonſaag Coryntombelyeknek yrt maſod leweleenek tyzen eggyed reezeben ky betegőſkődyk es en nem betegőſkődőm ky tantorwltatyk es en nem tantorwltatom wgy mynt myndennek zegődelmeſſeegeet eweenek aloyttya vala Mondwan eſmeg az en zayam nylwan vagyon te hozyaatok O Coryntombelyek es az en zywem el zeeleſődőt. Harmadzor chodalatos meg fordwlat mert byzonyawal chodakeppen fordoytaa meg ewtet az aldot Criſtus ragadozoo farkaſbol alazatus barannaa Neegyedzer mwkalkodo kez mert myg eele maſra nem tamazkodeek De zenetlen mwkalkodwan kereſy vala naponkeed valo | Eeledeleet kyről wgy mond vala peldaat adwan mynddennek vala ky nem mwkalkodyk nem melto hoǵ chak kynyeret ees eegyeek Ewtődzőr gyenyerẅſeeges lelky gondolo, mert mykoron erdemlőt vona az harmad eghre ffel ragattathny lelky gyeńerẅſeeges nywgodalmat lelth vala ennen maganak. Hatodzor ennen magaban valo kyſdedſeeg kyből tamad yozagus alazatuſſaag ky megh byzonwltatyk ennen nyelwe vallaſabol mondwan eggyk leweleeben, twdok meg alaztathnom twdok ffel magaztathnom ees, twdok fogyatkozaſt tyrnőm twdok bewőlkődnőm ees, Azeert myndent tehetők az wr iſtenben ky enghemet ſegheyth. Mynek elette tebbet zolanank ez may zent Innepnek meltoſſagarol laſſok megh az may zent Epiſtolaat

Epiſtola ad Galath 1. cap.

ATyamffyay Nylwan adom twdnotok tynektek az zent ewangeliomot kyt en hyrdetők mert nynchen ember zerent Mert ſem embertewl nem vettem ewteth ſem tanwltam. De az wr ieſuſnak Criſtuſnak yelenteſeeből. Mert yol hallottatok ennek elette az en eeletemet az ſydoy tőrweenben, mykeppen

felette haborgatom vala iſtennek egyhazban es vywom vala ewteth es newekôdôm vala az Sydoy tôrweenben ſok en ydômbelyeknek felette en nemzethſeegembe ereſſ otalmazo leeween en atyaymnak zerzeeſyben Mykoron kedeegh kellemetes leen
373 ewneky ky enghemet el valazta en anyamnak || Meheetewl foghwa es hywa ew malazttya myat hogy meg yelentenee ew zent ffyaat en bennem hogy hyrdethneem ewtet pogan neepeknek. Ottan azonnal nem engedeek teſthnek es veernek De ſem yeweek Ierwſalembe az en elettem valo apoſtolokhoz De meneek Arabyaban es wy'onnan eſmeg tereek damaſcoſban Annak wtanna harom eztendôk el mwlwan yeweek Ierwſalemben lathnya peterth es lakozom ewnala tyzen ewtôd napyg, ewnalanaal teb apoſtolt ſenkyt ſem lattam hanem Iacaboth wrwnknak rokonaat kyket kedeeg maſtan yrok tynektek ym yſten ees lattya mert hamyſſat nem mondok. Annak wtanna yeweek Siryanak es Cilicyanak hataryra. Valeek kedegh yſmeretlen zynnel Iudeaban valo egyhazaknaal kyk Criſtoſban valanak hyttel de chak hallomaſzerent hallyaak vala hogy ky ennek elette haborgat vala mynket ymaran az hytôt hyrdety kyt neha vyw vala. es enbennem dycheeryk vala az kegyelmes wr iſtent.

Ezen zent Innepnek ewangelioma vagyon meg yrwan Wyzkerezt nap wtan meg fordwlattyanak ynnepe napyaan

Eeth azeert emlekôzyŵnk my Idweſſeeghes kôwethſeegewnk peldazattyara ew zentſſeeges eeleteenek zertartaſarol es zent martyromſaggal valo ky mwlaſarol |

Vas electionis eſt michi iſte valaztot edeenyem ennekem ez ember Ez ygheeket yrtta meg zent Lucach apoſtoloknak yaraſokrol valo kenynek kylenczed rezeeben es mondatanak wrwnk wr Ieſus Criſtuſtwl zent ananyaſ papnak es tanoythwannak. Mynemew valaztot edeenye leen wr Iſtennek ez aldot ember ez may zent napon nylvan meg yelenty anyazent egyhaaz kyt ew eeleteeben anneera ffel magaztala es ew bôlcheſſeegewel meg vylagoſoyta hogy ew hozyaa haſonlatos maſ nem tamada, kynek zent newe dycheeretyre es tyztôſſeegeenek ffel magaztataſaara harom rend bely tanwſagwnk leezen Elſſew lezen haborgataſrol. Maſod meg tereeſrôl harmad lelky lataſrol.

Mondam elſſew tanwſagwnk leezen meel kegyetlenſeeggel

yndwlt vala az wyyonnan valo hyw palantaknak az az tanoythwanoknak az az kerezttyeneknek haborgatafara mykeent egy mereez bay vywo vytez wgyan oſtromlya vala es vyya vala anyazent egyhazat. Nekyket ſenyegheteeſſel Nekyket vereſſeegghel, Nekyket oſtorozaaſſal Nekyket temleczel reetteghetween zaggath vala el az aldot Criſtus Ieſuſnak zent hytyrôl. Azt kedeeg Saul az nagy keweelſeegnek myatta nem veezy vala ezeeben hogy nagy bozzwſagara vona az wr iſtennek, ew kedeeg ollyannak twggya vala mynt ha aldozatot tenne iſtennek Annak okaert ees Tymotheus pyſpeknek yrth leweleben menty magaat rola hogy eztelen tette vona ew hytetlenſegeeben. Az okaeert ees az iſteny kegyelmeſſeeg nem hagyaa ewtet erekkee el vezny, de hozyaa vonya ewtet es az vezedelmes edeenbôl draga edeenth zerze kyneel alyg talalhathny dragab gyenget Criſtuſnak dychôſeeges koronayaban ew nalanaal, wgy mond zent Ianos pyſpek Ennen maga ees byzonſagot teezen rola Tymoteuſ pyſpeknek yrth elſew leweleeben mykeppen ew vele yrgalmaſſagot tett az wr iſten || Mondwan Egy ygaz bezeed es myndden hyẅſeegre 374
meltó merth az aldot wr Ieſus Criſtus yewt ez vylagra byneſeket Idwezôytenye kyk kôzzôl elſew en vagyon. De az okaert erdemlettem venny yrgalmaſſagot hogy elezer en bennem mwtathnaa megh az en wram Ieſus Criſtus myndden bekeſeeg varaſaat Azoknak tanwſagokra kyk hywendôk ew benne az erek eelettre. Azert meltan valtoztataa el wr Iſten ez ezes ember mynd kywel mynd belôl valo termeczetyben hogy anya zent egyhaznak eppewletyben ſok haznaat veennee, kyrôl wgy ees olwaſſok ew rola, hogy Saul vala newe es palnak hywattatyk kegyetlen vala es alazatoſſagra valtoztateek yreeg vala az zent hythnek ffyayra es tellyeſſeeggel iſteny zeretet leen, haragus vala es zylyg leen, gonoz akaro vala es annak wtanna mynd lelkeet teſteet es ez vylaghy eeleteet az zeghen kerezttyenekeert atta vala oly kegyelmeſſ atya keppen mynt ha mynd ez vylagot ew zyltte vona

Maſod tanwſagwnk lezen az ew meg fordoytaſanak moggarol ky byzonyawal nagy chodalatus es kywaltkeppen valo leen mynd az ſok zentek kôzôt kyt kezdettẅl ſoghwa fôldrôl tamadanak, kyt megh yſmerhetẅnk ez heet dolgokbol Elezer az mennyey feneſſeegnek vylagoſſagabol ky ewtet meg kôrnyeekôzee

mykoron meegyen vala az wton damaſcus varaſban mynd ew ſeregheewel eegyetemben Maſod dologh tôrtteneek az ew le eſſeeſe lowa hatarol az feldre hanyot homlok. Harmad dologh hogy wr Iſtennek zozattyaat hallaa | Meńbôl ſydo nyelwel mondany Saule Saule myt haborgatz enghemet az en hyweymbe Meel ygheegben magyarazo yraſ wgy mond meg rettentee az kegyetlent le eytee az hatalmaſ meg tanoytaa az eztelent es hozyaa haytaa az dagalyoſth mondwan kemeen teeneked az ôztôn ellen rwgodoznod, halwan es lathwan azeert paal az eellyen dolgokat meg yſmeree hogy erôſſeb vytez es nagyob hatalmas wr talaltta vona ewtet kynek ellene nem alhatna ottan kynyergheeſre veewee dolgaat Es monda: Wram ky vagy, felele Criſtus En vagyok az nazarethbely Ieſus kyt te haborgatz paal azt halwan annal ees ynkab meg yede es monda Wram myt akarz hoǵ teegek, wgy mynt azt mondanaa, ha te felſſeegednek ez maſtany zolgalatom nem kellemetes haat myt mondaz tennem felele wr Ieſus Criſtus oly mynt meg enghedôthnek parancholatot adwan ewneky kel' ffel meen el be az waraſban es meg mondatyk teeneked myt kellyen teenned. Eth wgy mond maǵarazo yraſ, az nagy feneſſeeget lattyaak vala mynd az teb tarſſy ees de az wr iſtennek zozattyaat nem voltanak meltok hallany hanem Saul, hogy kedeeg azon helyen meg vakwlt lett leegyen az oka volt hogy az feneſſ kôdben teſty zemeywel latta az aldot Ieſus Criſtuſt es vakon kezeenel foghwa vezetteek be damaſcus newô waraſban. Negyed dologh azeert ez az ew teſty vylagoſſaganak megh foztaſa. Mykoron azert harom nap eſtyk eehen zomeehon lett vona es ymathkozwan myndden eegyeb embery nyayaſſagnaal kyl mykeppen ‖ 375 Zent Iraſbely doctorok zolnak rola azon harmad napyg ew ymatkozaſanak ydeyn ragattatot volt ffel az harmad egyglen ew lelke zerent es latta legyen az mennyey dychôſeeghôt az zenteknek zeer tartaſokat az yſteny harom zeemeelben valo eeggyeſſeeget kyre oztan zent dyenes doctor tanoythwanyaat meg tanoytaa Eſt ott Iſteny zoot es angyaly bezeedet hallany kyket feldôn halando emberrel nem yllyk kôzôlny kyrôl emlekôzyk Galattya belyek yrth leweleeben mondwan, en ſem embertwl nem vettem ſem tanwltam de wr Ieſus Criſtuſnak yelenetybôl Ewtôd dolog palnak meg latogataſa, kyrôl wgy

vagyon meg, Vala Damaſcuſban nemynemew tanoythwan Ananyaſ newô, kynek zolwan Criſtus Ieſus monda Ananya, felele yme en wram. Monda ewneky, kel ffel meny el az wczara ky yġeneſnek mondatyk es kereſſed meg Sault ky maſtan ymatkozyk. Es mykor rywydeden zolwan el ment vona, Azonkôzben meg yelenteteek palnak ees Ananyaſnak yewely, es bel menwen monda Saul atyamffya a' my wrwnk Ieſus kyldôt enghemet te hozyaad, ky az wton teeneked yelent hogy laaff es tellyel be zent leelekkel. Hatod ymaran dolog Saulnak meg vylagoſoytaſa Mert ottan el eſeenek az halyagok ew zemeyrôl mynt az hal heey es latąſth ween es ffel kelween az ymachagrol eetel ween es ottan meg wyywla ew ereye mynd leelekben mynd teſtben. Es azonnal bel menween az ſydoknak Synagogayokba predicallȧ vala az meg fezẅlt criſtuſt es az hytetlen Sydokat gyalazya vala. Annak okaert ees akaryaak vala ewtet meg ôlny es az varaſ kew | Falant bochataak ky, hogy el zaladna, es az napſagtwl foghwa leen az zent ewangeliomnak kyrtôlew zawa, Criſtuſnak predicallo zolgaya es az zent kerezttyen hythnek erôff bay vywo vytezee, kyeert meennyet faradot es mwkalkodot, kyeert mennyet fwtozot es haznalt, kyeert mennyeth zenwedôt es vallot byzonſaagh ennen nyelwe vallaſa es yraſa Heted dolog Az mennyeknek lataſa es yſmerety kyrôl ennen maga nemykeppen emlekôzyk maſod Coryntombelyeknek yrt leweleenek tyzen kettôd reezeeben mondwan twdok oly embert de nem twdom ha teſthben awagy teſthnek kywle ffel ragattathwan az harmad egre es az meennyey paradychomban hol ott hallot oly iſteny tytkokath kyket nem yllyk embernek zolny Doctorok magyarazwan ez ygheeket yeleſſen zent Agoſton nylwan vallya hogy ew lelke zerent az meennyey dychôſeegben volt es ott iſtennek zawat hallotta es az mennyey eedeſſeeget koſtolta, ky ſoha annak wtanna ew zyweebôl lelkeebôl ky nem zakadot, kyt meg erthetẅnk ennen bezeedeebôl, romayaknak leweleenek nyolchad reezeben, twggyok wgy mond hogy az iſten zeretôknek myndden dolgok yora leezen, azoknak kyk az zentôk zamokban vannak hywattathwan, Mert kyketh az wr kezdettẅl foghwa meg latot es el valaztot haſonlatoſoknak lenny az ew zent ffyanak abrazattyahoz hogy nagy ſok atyaffyak kôzôt ew legyen elſſew zylôt, kyket kedeeg el valaztot

hywôt ees. Es kyket hywot azokat meg ygazoytot ees, Es kyketh meg ygazoytot azokat ffel magaztatot ees. Myt mongywnk azeert rola ha wr iſten velẅnk vagyon ky arthat my-
376 nekewnk? ky az ew || Eggyetlen eegy zent ffyanak ees nem enghedôt, de my eerettewnk atta ewtet, Mykeppen nem adot vona myndent es mynekewnk ew vele ky vadolkodyk az wr iſtennek valaztottay ellen. Iſten ky meg ygazwyth kychoda ky karhoztat? Criſtus Ieſus ky halalth zenwedôt, ky ffel ees thamadot ky vagyon Iſtennek yoghyara ky kenyeregh ees my eerettewnk Azeert ky valazt el mynket a' Criſtuſnak zeretetytewl? haborwſaagh ee awagy zomorwſaag ehſſeegh ee awagy mezeytelenſeeg vezedelem ee awagy yldôzees awagy ellenſeeghnek fegywere Mykeppen yrwan vagyon az ſoltaar kenynek [†] reezeeben Mert te eeretted wr iſten meg ôlettetẅnk awagy halalth zenwedewnk naponkeed mynt az meg ôlew hyoyok, de mynd ez eellyen dolgokban gyôzôdelmeſek vagywnk az wr iſteneert, ky mynket zeretôt azeert byzonyos vagyok benne, Mert ſem halaal ſem eelet ſem angyalok ſem feyedelmek ſem yozagok ſem maſtanſaag ſem yewendôk ſem erôſſeeg ſem magaſſaag ſem meelſeeg ſem eegy teremtet allat zaggathat el mynket wr iſtennek zeretetytewl ky vagyon Criſtuſ Ieſuſba my wrwnkban, deo gracias yme azert zerelmes atyamffyay laſſatok ez zent apoſtolth ky teſthben angyal vala es leelkeeben ember vala, ez azeert a' bodogh eelet ez feldnek zyneen kyt tanwlt vala az meennyey bodog lataſban es my nekewnk tanwſagwnkra meg yraa Senky wylag kezdetytewl foghwa ezt nem hallotta vala ſem mondotta vala ſem ertette vala Adam ffyay kôzzôl. Azeert dycheerteſſeek az wr iſtenben ez iſtenes zent paal.

Harmad tanwſagwnk lezen ez keth zent apoſtoloknak zent halaloknak es martyromſaag zenwedeſekrôl, Myeert hogy wr iſten ewket wgyan | Arra valaztotta vala. Ennen magok ees kedeeg lelkôk zerent kywannyak vala kyrôl zent peter wgy monda Twdom hogy kôzel vagyon az en haylokomnak az az teſtemnek meg feſleeſe, zent paal kedeeg kywanok ky feſlenem es lenny az en Criſtuſſommal ɔc. Zent peternek martyromſagaat yrtak meg zent linus papa es egeſyppus es leo papa. Zent palnak kedeeg veeghezetyk yrtta meg zent linus papa.

Zent peter apoſtol meene romaſagban Claudiuſ chazarnak

ydeyn es hwzon ewt eztendeeg eele a papaſſagban. De mykoron nagy ſok haborwſagot zenwedne Nerotwl, az erdenghes Symoneerth neky yeleneek az aldot Ieſus mondwan. Twdom hogy Nero es Symon gonoz zandekkal leegyenek te hozyaad, de ne feel mert en te veled vagyon es adom teeneked az en zolgamnak palnak vygaztalaſaat ky honapy napon Romaban be yew. Es mykoron zent paal hozyaa yewt vona nagy erembe leen raytta es predicallaak vala az zent hytet es az erdenghes Symonnal nagy vetekődeeſek vala, kyt mynd Nero chazaar mynd egheeſ romaſſaag Iſten newőn tyztőlnek vala. Veegre nagy keweelſeegnek myatta ffel ſwalkodwan azt mereezlee mondany, hogy egybe gyűlneenek es meg mwtathnaa ew iſtenſegheenek hatalmaat es lathnaak mykeppen ffel menne menyorzagban Azt hagyot napon ffel haga az tanach haznak teteyre awag ablakaara es ky rwgazkodwan erdeghy ſeghedſeegnek myatta vyſeltetyk vala az eghen. Azt lathwan az bolond neepek nagy kyaytaſſal ymaggyaak vala mynt iſtent. Monda zent peter myeert ymaran az nagy veenſeegnek myatta meg ghőrbedet vala, nem hayolhat vala yol ffel, paal atyamffya tekeench ffel es laaſſ chodaath || Es mykoron ffel tekeentet vona lataa 377 haat az eghen yaar es monda Oh atyamffya peter myt halgatz veegezd el a'myt zantal, mert ymaran az wr iſten hyw mynket, enym az ymatkozaaſ tyeed az parancholat. Ottan azert monda zent peter Oh Sathannak angyaly parancholattal erőltethlek tyteketh ky ewtet az eghen vyſelytek, a' my wrwnk Ieſus Criſtuſra, haggyatok le eſny. Es ottan el bochathwan le eſeek es nyaka zakada. Azt halwan Nero chazaar nagyon kezde raytta bankodny es monda Noh lehet ketſeegben eytőttetek de byzon gonozwl keel el veznetek es ottan meg fogataa es temleczbe vettetee Es predicalwan az temlecz tartonak meg fordoytaak ewteth es zabadon hagyaa yarny Annak okaert ees keeryk petert az hyw kerezttyenek hogy el fwtamneek chazaar elől Es mykoron rea enghedet vona ywta az varaſſ kapwyara. Lataa haat az aldot Criſtus Ieſus be yew Romaban es ottan monda Peter, Domine quo vadis, wram howa meeg, felelween ym romaban yewők eſmeg meg fezwlnőm. Monda peter: wram ha eſmeg meg fezwltetől felele eſmeg. Monda Peter, haat en meg terők hogy te veled eegyetemben megh fezőylteſ-

ſem. Annak wtanna Peter lataſaara criſtus menybe ffel veeteteek. Es ezeeben vewee magaat peter hogy ew vona annak oka. Ottan eſmeg hattra teree, es ez lataſth meg yelentee az hywôknek Ottan azeert ywtanak el az chazaar zolgay es eleyben vyweek ewket es zent peternek tendôklyk orczaya mynt az fenes nap wgy hogy chodalkozyk vala raytta az chazaar mynd ew zolgaywal Es monda. Te wagy ee az ky az kôz neepeket ew | Feleſeegektw̃l el zaggatod, felele zent peter es meg dorgalaa ewtet mondwan, ennekem mynden dychôſeeghem az zent kereztffaban vagyon. Monda Nero chazaar, ha az kerezthffaban dychekôdôl kereztffan kel meg halnod. Ottan reeayok adaa az halalnak ſentenciayaat hogy petert meg fezeyteneek mynt ydeghen embert, zent palt kedeegh myeert romay zabadoz vala nyakaath vaghnaak.

Zent yraſbely doctorok kôzôt kerdees tamad. Myre akaraa ezt ezenkeppen zerzeny az wr iſten hoǵ a' teb zent apoſtolok kôzôt chak ez keth yeles ffew apoſtolokat egyben akaraa tarſſolkottathny es az yeles romanak varaſaban martyromſagot zenwednyôk. Rywideden erre keth keppen felelnek zent doctorok. Elezer es elffew oka leen, merth mynd az teeb apoſtolok kôzôt chak ez keth zent apoſtolokrol olwaſtatyk, meg yǵerween ennen magokat anya zent egyhazat meg otalmazny ew zent ymachagokkal kyrôl maſod leweleenek elffew rezeeben wgy monda zent peter, Atyamffyay gondot vyſelek rola hogy gyakortaa meg emlekôzôm ty rolatok en halalomnak wtanna, kyrôl wgy olwaſſok rola, hogy mykoron az kereztffan fygghene halwan, yeleneenek keth angyalok es mondanak Ne akaryatok az ew halalaan bankodny De ynkab erw̃llyetek es vygaggyatok, mert erek eerettetek valo eſſedôzôth eerdemlettetek veenny az wr iſtentw̃l, zent paal meg azonkeppen zenetlen valo eſſedezônek ayanlotta ennen magaat, kyrôl wgy mond romayaknak yrth leweleeben es ffylypis newô zeeghetbelyeknek meg azon-
378 keppen, Tano byzonſaag ennekem az wr || Iſten kynek zolgalok eeyel es nappal, hogy mynd wnoſ wtalan emlekôzetôt teezek ty rolatok en ymacchaghymban. Maſod oka az ew tarſſaſſagoknak ez, mert mykeppen zent petert feyedelmee tẽtte ew zent hatalmanak yeles voltawal. Azonkeppen zent paalt ees lelky malaztoſſaggal, kyrôl ennen maga wǵ mond maſod Coryntombelyeknek

yrt leweleenek tyzen eeggyed rezeeben, anya zent egyhaznak eppẅletyben mynddennel beewebben mwkalkodot vona, noha ennen maga mynddennel kyffeb es alaab valo lett vona.

Ez zent apoſtoloknak halalokrol meg emlekôzween zent Dyenes doctor ky az ydôben ott volth wgy yr thymotheus pyſpeknek ha lattad vona zerelmes atyamffya aż halaloknak moggyaat hyzôm hogy el ſogyatkoztal vona keſerẅſeghnek myatta. Oh ky volt vona oly ember ky nem ſyratta vona anya zent egyhaznak kew ozlopyt vynny aż keſerw halarra kezôket hattra kôtôzween zômôket ees be kôthween Az gonoz ſydokat hagyapalny verny tazygalny rangatny teetowa es nagy keyaytaffal chwffolny zydalmazny oh azth lathwan az zegheen kerezttyenek mynemew nagy ſyralmat ohaytaſth teeznek vala ſenky azt kywe nem yelenthety. Mykoron kedeeg el valazttathnanak egy maſtwl Monda paal a'my eedes meſterẅnk peternek Bekeſeeg hozyaad atyamffya peter Anyazent egyhaznak fundamentoma Criſtus Ieſus yohaynak es baranynak byzon paztora felele peter ees paalnak. Meeny el bekewel atyamffya paal myndden lelky yonak predicatora Az ygazaknak ydweſſeegeknek kôzbe yaroya es vezerlôye Es azonkeppen | Egymaſtwl el valanak En kedeegh kôweteem az en eedes meſteremet mert nem eegy helyen zenwedeenek. Zent petert azeert meg fezeyteny monda. Nem akarom hoǵ azonkeppen leegyen mynt az en edes meſterem, de fordohatok ffel az kerezthffaat labbal ffeel es fewel alaa. Annak yegyzeſeere hogy Criſtus Ieſus menybôl alaa yewe, en kedeeg ez feldrôl menyben meegyek. Monda towabbaa: En eedes wram Ieſus teeghedet koronkeed kvwantalak kôwethnôm, de ygazan nem akarttam meg fezeytethnem, ymaran halaat adok teeneked mynden yawydrol, kykkel enghemet zeretteel, ymaran ayanlom en magamath te zent markodban es ez zeeghen neepeth. Ezeket meg mondwan el bochataa az ew eedes lelkeet ottan zent Marcellinus es Apuleius ew zerelmes tanoythwany lee veweek az kerezthffarol es draga kenettel meg kenôghetween nagy tyztôſſeeggel el temeteek.

Zent paalth ees mykoron az waraſ kapwyan ky vynneek egy zent azzonyallat kynek plantylla vala newe eleebe eſeek es ayanlya vala magaat ew zent ymachagaban, kynek monda zent paal. Meeny el plantylla erek Idweſſeegnek leanya hoż

ennekem eeǵ kezkenôth en ſeyemnek es zemeymnek be kôteeſeere, kyt eſmeg megh adok teeneked es ottan el hozaa. Mykoron a' meg zerzet herre ywtot vona Nap kelettre fordwlwan es kezeyt ffel emelween nagy ayo'tatuſ ſyraſſal ymacchagot teen es zent kerezthnek yegyeet vetee mynd homlokara meelleere es zemeyt be kôthween terdeere eſeek es nag batorſſaggal ky ńoytaa nyakaat az hoheernek es azonkeppen ffel wewee az
379 zent martyromſagnak koronayaat || Azonnal mynt az ew feye derekatwl el zakada nagy ffel zowal Sydo nyelwen Ieſuſt Criſtuſth keya'tta ew zent teſteebôl kedeeg elezer wyzes teey annak wtanna veer zarmazeek es az eegen nagy feeneſſeeg yelenteteek es ew teſteebôl nagy zeep yllath erzetteteek. Mynt kedeeg nyakaat vagaa az hoheer ottan zent palnak keze eegybe takaroytaa az zôm kôtew kezkenôth mynd veereevel es plantylla azonnak vyween monda: yme hol kezkenôd tyzteſſeeggel tarechad Es mykoron az hoheer vytez ees be yewt vona monda ewneky zent plantylla yo vytez hol hagyaad az en eedes meſteremet felele Am az varaſſ kyẅl az bay wywo helyen fekẅznek mynd tarſſawal. Monda zent plantylla yme en maſtan lataam hogy mynd ketten peter paal be yewveenek az kapwn nagy zeep feenes rwhazatban es nagy eekes korona vala ew ſeyekben. Es yme ez veeres kezkenôth meg hozaa ennekem hogy azth lattaak vona nagy ſokan tereenek az zent hyttre. Engheggye az kegyelmes wr Criſtus Ieſus az ew eedes zerelmes apoſtolynak halaloknak ees eerdemeknek myatta mynekewnk ees eeletẅnkben az ew zent malazttyaat byneynknek bochanattyaat es halalwnknak ydeyn es wtanna az erek Idweſſeegnek wtaat meg talalhathnwnk es eegyetemben az meennyey dychôſeegben ywthatnwnk Amen.

Azzonywnk zyz Marianak latogataſarol valo Innep

Ez may zent Epiſtolaat yrtta megh bôlch Salamon zent leelek wr iſtennek yhleeſeebôl Iſteny bôlcheſſeeghnek es az zyz anya marianak zemeelyeben dycherettrôl yrth kenyweenek maſod

rezeeben | Meely ygheeknek elette wgy mond az ew bal kezee en feyemnek alatta vagyon es ew yoghyawal meg ôlelt enghemet ymaran az wtaan kôwetkôzyk ez may zent Epiſtola mondvan.

Epiſtola:

IMe ez yewe le zôkôlween az heegyekbôl atal menween az halmokat haſonlatus leen az en zeretôm az vad kecchehôz es az ghymborywhoz yme ew aal a' my falwnk megôth kôzel neezween az ablakokon es tawol ôryzwen az nagy ablakokon, yme az en zeretôm zool ennekem kel fel en zeretôm en galambom en zeepem en eekeſſeeghem es yew' eede. Mert ymaran az tel el mwlth az zwz el meent es le hwllot az mezey vyragok ky nyltanak a' my fôldewnkôn az mywelteteeſnek ydeye el yewth Az gherlycze madarnak zozattya hallattatyk a' my fôldewnkôn Az ffyghe ffa ky hozta ew gyengyechkeyth az vyragzo zelôk yllatot bochattanak kel' ffel azert ſyeff eede en zeretôm en zeepſeeghem es yew' el en galambom az kew zalnak odwayban es gyepewnek wdwyaban Mwtaſſad meg ennekem te zeep orczadat yme zenghedez ymaran az te zozatod ennekem fyleymben. || Mert az te zood yghen eedes es az te zyned yghen eekes. 380

Ez may zent Epiſtolaat yollehet yrtta meg bôlch zent leelek myath bewtw̃zerent De maga mynden zyn zerent valo ertelmeet el tawoztathwan veennew̃nk es kôwethnewnk keel lelky nemes ertelmeet ky az lelky halalbol meg eelezthet mynt zent Ianos yrya az zent ewangeliomba. Az leelektwl az hatalom ky meg eelezt ez teſt ſemyt ſem haznaal. Zent paal meg wgy mond azont byzonyo'thwan kyk iſtennek lelke myat gyoropottathnak, chak azok az yſtennek ffyay wgy mond azeert magyarazo yraaſ az yghеen yme ez le yewe az heegyekrôl wr Criſtus Ieſus le yewe menynek heegyeybôl mynd az kylencz egheknek magaſſagabol atya myndenhato yſtennek kebeleebôl az zeplôtelen zyznek tyztaſſagus meeheben Es onnan az zoroſſ yazolban Onnan ez wylaghnak gyarlo temleczeeben Onnan az magaſſ akaztoffara onnan az zoroſſ koporſſoban. Onnan eſmeg ez wylagra es ez wylagrol atya wr yſtennek yogyaara yme azert mynemew zôkôlleſôket teen ez wylaghnak meg valthſagaeert es hamarſaggal meg ffel meene az gyenghe ghymnek gyorſſaſſaga zerent.

Wgy monda towabbaa: yme ew aal a' my falwnk meghet az az a' my halando teſtewnknek termeezety alat el enyeztethween halando zemeknek elôtte merth ſoha ez wylaghy zem az dychôſeegben valokat nem lathattya vota keppen. Az oka leen ees hogy wr Ieſus az embery halando termeezetet ffel vewee zent leo papa mondaſa zerent, mert az iſteny termeezetben keent es halalt zenvedny | Sem alkolmas Sem melto nem vala be neez wǵ mond towabbaa az ablakokon. Azt lattyok zokaaſ zerent hogy mynden haaz veezen vylagoſſagot az naptwl a' meg nytot ablakokon Azonkeppen Criſtus Ieſus meg vylagoſoythwan az zent Apoſtolokat zenth leeleknek malazttyawal es az ew zent predicacioyoknak myatta anya zent egyhazat es mynd ez zeeles vylagot, ezek leenek azert az nagy Idweſſeeges ablakot kyknek ymaran tanwſagoknak atala neez reeank az aldot Ieſus Criſtus menynek magaſſagabol ew zent yrgalmas zemeywel nylwan lathwan eeyel es nappal mynden dolgaynkkat. Azonkeppen az kyſded ablakokon ertethnek az reeghy zent patriarkak proffetak kykben kezdettwl foghwa meg allot es zykrazot anya zent egyhaznak hyty fondamentom zerent De mynt zool az eedes Criſtus az ew hyweynek kel ffel en zeretôm az az a' twnyaſaghbol reſtſſeegbôl ſok almaſſagbol mert az heel' es az wth kyn yarz vezedelmes kel' ffel azert zent zeretethnek wtara yo ygyekôzethnek ôſwenyeere tyztôletes erkôchnek eeleteere. Es yew' el az kewes mwkalaſ wtan az nagy nywgodalomra. Mert az tel el meent es az zwz el mwlt az az Ne ffeel eeth ſemy vezedelemtwl ſemy haborwſagtwl mert eeth ſemy poganſaag nynchen. Semy hatalmas kegyetleneknek yldôzeeſe De nagy batorſſaag nagy kyeſſeeg Nagy ſem vyragoknak yllatozaſa az az yo es zent yozagoknak erwendeteſ eerdeme meg technek a' my fôldewnkôn. Az alazatus gherlycze madarnak hallattatyk gwggheeſe az az zent lelek wr iſtennek malazttȧ nylwan vagyon az alazatus zywekben ky embernek byneyt ky yelentety zent gyonaſnak myatta es Idweſſeeges tôredelmeſſeeget zerez ew byneyrôl. Errôl ertetyk zent Iſayas proffetanak mondaſa wr yſten
381 zaya atal. Vala meel' horaban a' byneſ ember || Meg nyeegendy ennen magaban az ew gonoſſaghyt towabbaa megh nem emlekôzôm rola, mert mykoron zent lelek malazttyatol ember meg zannya bannya ew vezedelmes eeleteeth byzhatyk ember hogy

wr iſten ymaran meg bochatta wgy mond towabbaa az ffyghe ffa ky bochatta az ew bymboyt ky eeretlen gymelchnek mondatyk az ffyghe ffan kynek gymelche myat paradychomba el eſeenk ertetyk anya zent egyhaaz kynek elezteeb eeretlen gymelche leen es ſawanyw merth ſenky annee yoot nem tehete hogy annak myatta menyorzagban meheſſen. De mykoron az aldot Criſtus Ieſus el yewe ozttan nemes eerth gymelchôket teremtee kylemb kylemb nemes zentôket kyben atya wr iſtennek mynden zywe akarattya bel tellyeſôdeek Annak okeert ees wgy mond kel ffel ymaran en zeretôm Elffew zeretôye atya wr iſtennek Criſtus Ieſuſnak edes zeplôtelen lelke. Annak wtanna az eedes zyz maria, annak wtanna mynd az nemes zentek kyknek wgy zool yew' el en zeepem en galambom, az kew zaalnak odwayban. Az erôſſ kew zaal mondatyk az aldot wr Ieſuſnak embery termeezety ew odway zent ſebey kykben meeneewel gyakraban anneewal gyenyerwſeegôſben eelnek es lakoznak az hyw alazatos lelkek. vala ky gyakortaa meg emlekôzyk Criſtuſnak zent halalarol yol ertty az myt akarna mondany etth az zent leelek es mynemew ſyralmas kenyergheeſſel zool es bezeel az ew eedes wrawal es mynt kywannya ha lathatnaa az ew zerelmes Idwezeyteyeenek zeep dychôſeeges zyneet kynek hallya zawaat ew zyweeben zent yraſban, az okaeert ees eremeſth zoolgal ewneky mynd ew eelteeben |

Ewangeliom

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg zent Lucach ewangeliſta ewangeliomrol zerzet kenyweenek elſew rezeeben es leen eredety Idwezeytenk Ieſus foganattyanak elffew eztendeyben zent Gergy hawanak ewtôd napyan az az akoron eredôt leegyen ky azzonywnk zyz maria zent Erſebeth azzonhoz ew hazatwl: ha ygaz napzaam zerent zamlallyok myg eſmeg hazahoz tertth onnan Negyed ffel honapot teezen Nem harmat az zent ewangeliom zerent. De hogy myndden hamyſſagot el tawoztaſſwnk az zent yraſbol ky veelhettyek hogy nem azon napon eredôt leegen el mykoron zent gabriel archangyal azzonywnkhoz yewt vala de annak wtanna vala my keweſſe mygh az wthoz zerzette ennen magaat Es teree hazahoz ezen zent ydôben mykoron anya zent egyhaaz ylly ez zent ynnepet Ennek kedeegh oka mert ſohol

nem talalwnk ennek wtanna emlekőzetőt tenny rola, ezenkeppen zolnak rola zent doctorok.

Mykoron azert zent Gabriel archangyal yewt vona zent haromſaghnak akarattyabol azzonywnk zyz mariahoz Criſtus Ieſuſnak foganattyaat meg hyrdethny Es azzonywnk neky enghedween mondotta vona Ecce ancilla domini fiat michi ſecundum verbum tuum yme wrnak zolgalo leanya leegyen ennekem az bezedőd zerent. Ezeeben forgattya vala zent erſebethnek foganattyaat ees. Az okaert zent leelek wr iſten ffel yndoytaa zyweet hogy meg latogathnaa ewteth es az zent magzatot. ||

382 Az ydőben ffel kelwen maria meene el az heegyekre nagy ſyetettel Iwdanak varaſaaban es bel meene Zakariaſnak hazaban es kežence erſebetnek. Es leen az hogy hallotta vona erſebeth marianak kezenetyt ewrwle a' magzat ew termeeben es bel teleek zent leelekkel erſebeth es ffel keyayta nagy zowal es monda. Aldot vagy te azzonyallatoknak kőzőtte es aldot te meehednek gymelche Es honnan vagyon ez ennekem hogy yewyőn en wramnak annya en hozyam. Merth yme mynek wtanna te ydwőzletődnek zozattya yewe en fyleymbe ewrwle vygaſſaggal az magzat en termembe. Annak okaert bodogok kyket hyttel mert byzonyawal bel tellyeſednek te benned kyk mondathwan vannak teeneked wr iſtentewl. Es ottan monda Maria Fel magaztallya en lelkem wr iſtenth merth ewrwle en eelő lelkemen ydwőzeytew iſtenemben

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay akarwan zolny mynt meeltatlan ez may zentſſeeges napnak meltoſſagarol es erwendeteſſeegheről. | Myeerth twlaydon az zent Iſtennek zerelmes annyarol vagyon eredety es fondamentoma ky mynden zentőknel meeltoſſagoſb myndden dychőſeegnek felette vagyon es myndden teremtőt yo ew nalanaal alaab vagyon kynek chak wr iſten vagyon felette kyt ſem meeny ſem főld eeleegkeppen nem dycheerhety haat my zent Agoſton doctor mondaſa zerent my vagyoonk ſemyt eerdemmel teetemeennyel byneſek hogy ewneky meelto dycheeretőt mondhaſſwnk. Ha meeg myndden teſtwnk tagwnk eelő nyelwre fordwlhatna ſem vonank eeleghek zolaſra Zent Ieronimos doctor megh wgy mond. Ha ennekem ezer zaam vona es annee nyelwem mynt az eghnek Cyllaghy es mynd azok zengheneenek, meeg ſem tehethneek eeleghet tee-

neked az te nagy meltoſſagos yowotodrol Oh en zent azzonyom. Azeerth nagy zykſeegkeppen yllyk mynekewnk folyamnwnk az ew zent malaztoſſagahoz kynek nyereeſeewel meltobban zolhaſ-ſwnk ew zentſſeeges tyztôletes voltarol Es ez may zent ewrômeeröl vygaſagarol, kybôl dychekôdyk ees az zent ewangeliomnak magyarazattya zerent Mert ez may zent ereme leegy az ew zyzeſſeeges zyweenek maſod eelezteeſe ew zent ffyanak foganattya wtan. Annak okaeert ees ez may zent ynnep mondatyk zent eremnek ynnepenek mert nagy ſok reend bely eremek tamadanak ez may napon ha az zenth ewangeliomot meg tekeenttyek ; Elezer az wr iſten zent ffyanak mert ymaran fogantatot vala mert ymaran hyrdettetyk vala az zentôktwl Maſodzor erwl vala Ianoſ ees mert yelennen vala az ew meg zentôleſe harmazor az zent angyalok mert az ew tarſſaſagok zaporodny kezdôt vala Negyedzer zent eerſebeth bel telween zent leeleknek malazttyawal Ewtôdzôr az eedes zyz maria: kyt ottan ennen maga ky yelente. Wygada az en eelô lelkem || En Idwezôytew 383 Iſtenemben Oh zerelmes atyamffyay byzonyawal nagy ayoytatuſ zywel leelekkel yllyk mynekewnk ez meltoſſagus erwendeteſ-ſeegben magwnkat elegôytenewnk zent paal apoſtolnak mondaſa zerent myndden erwlôkkel thwdnya yllyk leelek zerent erwllyetek Oh ha megh gondollyok a' meennyey dychôſeeges zent erwmet honnan vagyon es kytewl zarmazyk byzonyawal ezwnkbe vehettyôk mert ez may zent erewmnek ees wgyan azon eredety onnan vagyon es azonoktwl, mert az eedes Ieſuſtwl az zeep zyz mariatwl es az zentektwl. Maſodbol meltoſſagus ez may zenth nap az nagy lelky gymelchnek az az zent papaktwl reea enghedet bwlchwknak haznalattyabol. Mert mykeppen az egyhazy zent zoloſmaban olwattatyk zent Wrban es Bonifacius papak azon es anne zenth bwlchwt enghettek ez may zent ynnepre mynd octawayg Mynt zyntyn wr napyara mynd Bullayawal eegyetemben Azert felette yo embernek zent gyonaſſal es tôredelmeſſeeggel hozyaa kezwlny, hogy az zent Bwlchwkat meg valhaſſa: mert halaloſ bynbe valok ſemyt twdwan nem haznalnak vele Am wgy mond zent paal apoſtol myndden lelky yoth wr iſten aad az ewtet zeretôknek. Zent Bernald doctor meenewel tyztab es nagyob az iſteny zeretet emberben, anneewal teb yot veezen wr iſtentewl. Azonkeppen ha ky az eedes zyz ma-

riat zerety es zerethween dycheery nynchen oly zykſeghe embernek akar ew lelkeeben akar teſteeben akar ez wylaghy eeleteeben hogy a' zyz marianak atala meg nem nyerhety, kyrôl wgy mond egy zent Iraſbely doctor. Myndden tyztôſſeegôk kôzôt Neegy yeles tyztôletes meltoſſagokkal zerette wr Iſten az ew zerelmes zent annyaat. | Elſſew hogy ſoha ſemynemew el veghezôt tanach a zent haromſaghnak tytkyaban nem lehet az zyz anya marianak yelen voltánaal kyl. Maſod hogy ſoha ez wylagra ſenkynek vala mynemew iſteny malazth nem adatyk az zyz marianak hyreenel kyl. Harmad hogy ſoha ſenkyt wr iſten erek karhozattra nem veeth Az marianak Akarattyanaal kyl. Negyed hogy ſoha az ew zentſſeeges kenyergheeſe hey'aban nem haggyatyk el hogy meg ne halgattathneek. Akar meel' naǵ byneſſeert ees, yme zerelmes atyamffyay laſſaatok az kegyelmes zyz maria azzonywnknak es zeep zylenknek nagy tehetſſeegeet es hatalmaſſagaat: erről wgy mond zent Ignacius pyſpek Byzonyawal lehetetlen vala meel' byneſnek Idwôzewlny az te ſeghedelmedneel kyl oh aldot zent zyz Caſſianus meg wgy mond, Embery nemnek mynden Idweſſeeghe chak az te malaztoſſagodban vettetôt oh kegyeſ zeep zyz maria. Zent Agoſton doctor megh wgy mond. Oh aldot Iſtennek zent annya, Byzonyawal az te aldaſſodnak myatta aldatyk meg mynden teremtet allat. Mert aldot vagy az zenth malazthnak myatta kyt meg leeleel. Az tyztôſſeegnek myatta kyt erdemleel az yrgalmaſſagnak myatta kyt zeplôtelen zyleel, Az dychôſeegnek myatta kyt meg kereſeel xpus Ieſus ky mykeppen reezeſ leen az my gyarlo es erôtelen termeezetwnkben, azonkeppen ennen yo woltaeert teegyen mynket reezeſſee ew erekkewl erekkee valo dychôſegheeben Amen. ||

384 Imaran Laſſok megh mykeppen meene az ghengeſſeeges zyz a' meennyey nemes zeep wyragh Iſteny draga yllath ew zeplôtelen zyz meehenek kywanatuſ gymelcheewel anny mezzee annee nagy hozyw wttra es keweſed magawal thwdnya yllyk Nazarethbôl Ierwſalemben, hol ott lakozyk vala az ew rokonſaga zent Erſebeth azzon es Zakaryaſ Illyk myndden ayo'tatus lelkew embernek zywezerent meg gondolny es eellyen nemeſ zentôkkel eegyetembe tarſolkodny es ewnekyk zolgalny a' myben lehet, awaǵ chak ha nem lehet raytok kenyerwlny.

Ezen wthnak azert yaraſabol harom nemes tanwſagwnk lehetnek my lelky ayo'tatoſſagwnk mellee. Elezer tekenchek meg meely kegyes zywel es eedeſſeeggel kywanatoſſaggal es alazatoſſaggal az eedes zyz maria erede ky ew hazabol meeĺ zandekot meeg akkoron vett vala zyweeben es zandekaban My ydôben zent Gabriel archangyalnak yzenety myat atya wr iſtennek zent ffyaat [ymaran] meeheben fogatta vala, kynek byzonſagaara peldaywl azt ees hallotta vala hoǵ az ew ween es ydew yarta rokonſaga Erſebeth magzatot eerdemlôt vona fogadny ew meheeben kynek ymaran hatod honapya ees vona, kynek hallaſa mondhatatlan nagy erẘmet gyoropottatot vala az eedes zyz marianak zyweeben lelkeeben Azt ees vely vala, hogy az wr az aldot magzatot elôtte yarowaa tennee az ew zenth ffyanak. | Ime azeert meeĺ meeltan Izgattya vala az kegyes zyznek lelkeet az zent leelek hogy el meenne es aź iſteny adomant meg latogathnaa es azon vyzzel meg zentôltethneek myndden byneebôl zent leelekkel bel tôltethneek proffetaſagra emeltethneek es predicatorra tetethneek, az eedes wyonnan foggantatot zyznek gymelcheetwl. Tekeenchek meg ymaran, mykeppen az eedes zyz maria myndden Idweſſeeges eelethnek peldaya es meſteree, az ew zerelmes yeǵôſeetẘl zent Ioſefftewl zabadſagot keere kynek ottan enghede, mert hyzy vala hogy ſemyt ollyat nem tennee, ky yo es Idweſſeeges nem vona. El eredween azeert Ierwſalem ffelee meegyen vala. Nem ez wylaghy neepeknek moggya zerent mykoron vendeegſſeegben mennek maſ varaſban De mynt yllyk vala menynek feldnek kyralne azzonyahoz alazatoſon lee fyggheztween ew zemeyt, Nem neezween teetowa feyeet le haythwan, Ne keweelſeeggel alkolmas rwhaban, Nem draga ôtôzetben Mezeytelen labbal mynt kel vala az ew zent ffyanak ees yewendôre yarny mynd az ew zent apoſtolywal. Nem aranyaſ Chyzmaban mynt a' maſtanyak, olwaſoya ees kezeeben lewen olwaſwan es ymatkozwan mynt alazatoſ zerzeteſſ. Gondolhattyok towabbaa hogy ſemy neheſſeeget ſemy faradſagot ne erzôth leegyen az ew zent ffyanak terheſſeegheebôl, De ynkab nagy kynnyen es naǵ eremmel ſyeth vala hogy chak hamarab oda ywthatna. Mykoron azeert az eedes menynek feldnek zyz azzonya ſenky zent eerſebethnek azt meg nem yzeenee, hogy eleyben ky kôlt volna, De ennen maga leen azzonywnk zyz

maria hozyaa tartozowal es az edes meehe bely gymelchel mynd hyr mondo mynd vendeegh hogy chak mynth hyzem leenny az
385 zent erẘm nagyob es || Chodalatoſb lennee. Bel menween azeert az hazban kezene zent Erſebethnek netalantan Ezen ygheekkel,
5 mynth zent Tobyaſnak az zent angyal Ewrewm adaſſeek teeneked en yo veen azzon rokonom. Mynt hallaa zent erſebet az kôzôneteth azon ygheeknek zendẘleſeewel erſebeth azzonnak erzeekenſeeghyn le zalla ew meheeben az zent leeleknek malazttya es az magzatot Ianoſt megh yndoytaa iſteny harmat
10 keppen. Eet wgy mond zent Amboruſ doctor yollehet az kezenethnek zozattyaat elezeer Erſebet hallaa, De az iſteny malaztot elezer Ianoſ erzee, Ianos azeert meg erthween az hatalmas wr iſtent ott yelen leenny az zyznek meheeben wygada es ymadaa Es kyt bezedeewel nem valhat vala erwendeteſſeegnek yndw-
15 lattyawal meg byzonoytaa. Ottan azonnal Erſebeth azzon bel teleek zent lelekkel es le eſween azzonywnknak labay elôth, nagy alazatoſſaggal kezeet ſogaa meg ôlelee es meg apolgataa. Oh meg gondolhattya mynden ayo'tatus leelek mynemew zenthſſeeges ôleleeſek es apolgataſok valanak akkoron az keth zent
20 azzony allatok kôzôt, es mynemew zent malaztoſſaag az keth dychôſeeges magzatok kôzôt. Byzonyawal ſoha annak elette ez vylagon haſonlatus erẘm es vygaſaag nem hallottatot vala. Annak okaert ees zent Erſebeth azzon nem tyrhetee megh ennen magaat, De nagy ffel zowal ffel keyaytta es harom reend bely proffetalaſt
25 yelente ky mondwan Elezer yelen valo tytokrol, az az hogy az Iſtennek zent ffya az zyznek meheeben vona es azzonywnknak zyzeſſeegeerôl es monda Aldot vagy te azzonyallatoknak kôzôtte es aldot te mehednek gymelche, Es honnan vagyon ez ennekem hogy yewyen En wramnak Iſtenemnek annya en hozyam. Mert
30 yme mynt az Idwezleeſednek zozattya bel yewe en fyleymbe ewrẘle nagy ewrẘmmel az magzat en mehemben. Maſodzor proffetala el mwlt dologrol | Mondwan. Es bodoghog kyknek hytteel az angyal myat, harmadzor meg yewendôre mondwan Mert bel tellyeſednek te benned kyk mondothwan teeneked az
35 wr yſtentewl, yllyk gondolwan benne eedeſkedny mynemew nagy lelky vydamſaggal es zyweenek eedeſſeeghenek mondotta leegyen ezeketh zent Erſebeth azzon? Annak wtanna halwan azzonywnk zyz maria ez nagy chodaat, hogy az ew rokonſaga

erſebet ez nagy yſteny dolgokat yol ertenee Es hogy yewendô mondaſawal enny tyzteſſeeghet tett vona ewneky. Nem hywee el ennen magaat, mert twggya vala hogy myndenek azzonkeppen ygazak volnanak. De azon zent alazatoſſagban mèg maradwan es nagy erw̃mre reemewlween az ew eedes zywe lelke ew ees el kezdee az zent yewendô mondaſth es monda. Magnificat anima mea dominum Et exultauit ſpiritus meus ꝛc. ffel magaztallya en lelkem az wr iſtent Mert ewrw̃le en eelô lelkem en Idwezôytew Iſtenembe ꝛc zerezween es mynd veegyg el eenekôlween ez eedes erwendetes dycheeretôt, zent leeleknek yhleſeebôl, azon kôzben nagy eedes lelky ſyraſth es erwendeteſ kenywet hwllathwan Es meg maradwan zent zolgalattra az ew rokonſaganaal wgy mynd harom honapyg towaab ees vala my keweſſee. Es azonkôzbe[n] mynd azokat kyk ymaran az ew zent ffyarol be tôltenek vala || Zent zyweeben forgattya es hannya 386 vety vala, mykeppen az reeghy proffetak ees zoltanak vona rola es hogy ez gyarlo vylagot ees meg valtando vona. Annak wtanna az ydôk bel telween nagy alazatoſſaggal bwlchwt veen ew rokonſagatwl eſmeg nagy zyliygſſeeggel haza teree Nazarethben. Nagy halakat adwan atya myndenhato wr iſtennek mynden lett dychereteſ dolgokon.

Maſod tanwſaghwnk leezen azzonywnk zyz marianak lelky yozagus mywelkôdetybôl. Byzonyawal mykeppen mynden ayo'tatus lelek talaal az zyz marianak meſterſſeeges dolgayban kyth kellyen kôwethny es tanwlny Azonkeppen ez may zarandokſaagh yaraſaban ees yeleſſen yllyk meg tekeentenw̃nk az ew ſanyarw penitenciayaat kyt az zeep meennyey dychôſeeges angyaloknak azzonya erzee. Az hozyw wthnak ſanyarwſagabol gyorſſaſſagos enghedelmeſſeeget Nagy kemeenſeeges zeghenſeegeet es ez wylaghy pompaſaghnak meg wtalattyaat es myndenben ygyenes meertekleteſſeegnek tartaſſaat, yllyk towabbaa meg tekeenteny tanwſagnak okaeert ew nagy erôſſegeet, kyt az zent angyalnak zawabol veet vala, hytyth, alazatoſſagaat es kegyeſſegeet Bwzgoſagus zerelmeet, zeplôtelen tyztaſagaat, iſtenhez valo ayo'tatus gheryedôzôſeegeet es mynden yozagban valo veegyg meg maradaſaat kyhôz ſoha maſ ſem haſonlatus | Hozyaa nem volt ſem leezen Adamnak magzaty kôzôt. Azeert myndden batorſſaggal yllyk ew zentſegheetw̃l yo peldaat es Idweſſeeges

tanwſagot venewnk, hogy keellemeteſek leheſſewnk my ees mynd ewneky mynd az ew zent Ieſus ffyanak kyt hamarab ſoha meg nem leelhetwnk ſem vehetẅnk mynt az kegyes zyz marianak atala, kynek zent kezee atal zarmaznak mynden yok mynekewnk mennyeknek orzagabol zent Bernald doctornak mondaſa zerent. Annak okaert ees bodoghnak mongyaak ewtet myndden nemzetek, Mert halando embereknek erek eeletet zyle, az zent angyaloknak erẅmet ygazaknak dychőſeeget es az zeegheen byneſeknek bochanattra valo remeenſeegeet. Azeert erẅlhet vygadhat myndden bynes kynek eellyen hatalmas es kegyes annya, mert ſoha ſenkyt el nem haagy vezny chak ky ewbenne kethſeegben ne eſſeek, veegre kyről ſok peldaat olwaſwnk zent yraſban ky leezen.

Harmad tanwſaghwnk rendzerent. Vala egy ydőben egy vytez es mykoron az ew azzon feleſeege magzatot zylt vona, wtalaa meg ewtet Aloythwan kethſeegből hogy gonozwl leelte vona, Es yzee ky wdwarabol mynd ffyaſtwl. Az zeegheen azzonyallat kele ffel nagy banattal es meene az vyz parttyara, es ott mykoron ſyrathnaa magaat es kenyereghne az zyz marianak kynek zolgalt vala ew eelteeben hoǵ ne hadnaa el vezny. Banattyaban le haytaa feyeet es eſeek mynd ffyaſtwl az vyzbe es mykoron fenekre ment vona az eedes zyz maria tartaa meg ewket haltwl. Es mykoron ky kereſteek vona onnan halaalnal kyl ky hozaak az vyz fenekeeről. Es meg yelentee az ew wranak az nagy chodaat, Annak okaert nagy erembe leween le
387 eſſeek labay előth es bochanatot keere tewle hogy byntelen azt tette vona ew vele. Az Iambor || Azzonyallat azonnal megh bochata ewneky, myndenben halaat adwan wr Iſtennek es az zyz marianak Es keree az Iambor wraat hogy az naptwl foghwa lennee bekeſeghe ew rola mert az zyz marianak tyztőſſegheere mynd halalyg tyztaſſagban akarna meg maradny es meg nyeree. Azeert annak wtanna myg eele annal ees nagyobbau zolgala az eedes yrgalmaſſagnak zent zyleyeenek es holta wtan az mennyey dychőſeegben vyteteek kyt mynekewnk es engheggyen az menyey kegyeſ keralne azzonnak tyztőſſegheerth atya ffyw zent leelek egy Iſten amen

Zent lazlo kyralnak Innepeerôl:

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta meg bôlch kenyweenek tyzed rezeeben Sapie decimo meel ygheeknek elôtte azon Capitulomba wgy mond. Azok kyk az ygaz bôlcheſeeghôt hattra vetyk Nem chak hogy a' yonak twdatlanſagaban eytyk ennen magokat. De meeg wtannok ees bolond emlekôzetôt hannak, hogy a' mynemew gonoſſagban eeltenek meeg holtok wtan ees meg lattatyk. Az bôlcheſeeg kedeeg kyk ewmagokat gonoztwl meg tarttyaak myndden faydalmaktwl meg otalmazya, ezen ygheek wtan kôwethkôzyk ez may zent epiſtola:

Igazat vyſel wr iſten ygyenes wtakon: es megh mwtattya ewneky iſtennek orzagaat. Adot ees ew neky zenteknek ertelmeet. Megh tyzteſeytette ewtet ew dolgayban es veegre vytte ew mwkayt Alnokſaghnak kerwl veetellyben yelen leen ewneky es tyzteſſeegre vewee ffel ewtet. Meg ôryzee ewtet ew ellenſeeghytewl es hamyſ hytetôktewl meg otalmazaa ewtet. Es erôff bay vywaſth ada ewneky hogy gyôzne es megh yſſmernee merth myndennel hatalmaſb az bôlcheſſeegh. Ez el arwlt ygazat nem hagyaa el De az bynefektewl megh zabadoytaa ewteth Lee eſ zalla ew vele az temlecznek vermeeben Az fogſſagban ſem hagyaa el ewtet myglen ffel nem magaztathnaa ewtet az orzaghy byrodalmaſſagba es hatalmaſſagban azok ellen kyk ewtet nyomorgattyak vala Es hazwgoknak mwtataa mynd azokat kyk ewtet hamyſ hyrrel ylleteek Es veeghezettre ada ewneky az wr iſten erek dychôſeeghôt d. gr.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay, yollehet ez zent Epiſtolabely ffel magaztataſt es dycheereteth bôlch eredet zerent yrtta leegyen az elſſew reezeet Iacob patriarcharol ky Eſaw attyaffyatwl valo feelteeben fwtot vala Meſopotamyaban, es ydô bel telwen mykoron attyanak hazahoz terne vyaſkodeek meg Iſtennek zent angyalawal es dyadalmat veween az zent angyalon maſ newet eerdemle wr iſtentewl es monda az zent angyal ewneky ha iſten ellen erôff leel meneewel ynkab emberek ellen erôff leez. Azeert ees towabbaa nem hywattatol Iacobnak, De Irſael leezen teeneked newed az az iſten lato ember. ‖

Az maſodyk reezeeben emlekôzyk az ew ffyarol Ioſeffrôl 388

kyt az ew attyaffyay el arwlanak Egyptombely kalomaroknak es azok adaak ffaraho kyral off meſtereenek: ott eſmeg bel arwlwan temlecznek fogſſagaat zenwedee De myndenbôl ky zabadoytaa Izraelnek iſtene, myeert koronkeed Iamborſagban es tyztaſſagban tarttya vala ennen magaat, Annak okaerth ees feyedelmee tewee ewtet wr iſten egheez Egyptomba es mynd attyanak annyanak es arwltato attyaffyaynak felettek magaztataa ewtet wr iſten kyben myndden byzodalmaat vetette vala kyk bewtew zerent megh vannak yrwan Moyſes elſſew kenyweenek harmyncz kylenczed rezeeben. De ymaran anyazent egyhaazban valo tanwſaag zerent meltan vehettyek Dychôſeeges zent lazlo kyralrol kyt azonkeppen ew nag lelky yozagos voltaeert es tyztaſſagus eeletyeert ky valaztaa mynden neepek kôzzôl es mynden haborwſaghyban meg otalmazaa Elezer az ew attyaffyanak Salamonnak ellene es az gonoz tataroknak ellene es ez aldot kerezttyen orzagnak feyedelemſeegere magaztalaa ffel ewtet kynek wtanna meeg haſonlatus dycheeretes feyedelem nem tamadot kyt zemenkkel yol latwnk kynek feellyebben valo meltoſſagaat es dycheeretyk nylwabban meg hallyon mykoron az ew zent eeletynek zeryt meg magyarazyok kynek zent eerdeme es eſſedôzeeſe zolgaltaſſa wr iſtennek zent malazttyaat reea

Wr iſtennek azeert tyzteſſeegheere es ez dychôſeeges zent | Lazlo kyralnak meltoſſagus emlekôzetyre my ydweſſeegewnk mellee harom lelky tanwſagwnk leezen ez may magyarazatban. Elſſew leezen az ygaz wttrol kyn ez vylagon keel yarny Maſod: Idweſſeeges wttrol kyt ez wylagon meg kel kereſny Harmad az menyey dychôſeegnek veeteleerôl kyben halalwnk wtan keel lakozny Mondaam elſew tanwſaag adatyk az ygaz wtnak yaraſarol, errôl zent lelek wr iſten bôlch zaya atal proverbiorum xii wgy mond Az ygaſſagnak wta eſweenye eelet ez wylagon malaztkeppen az maſ vylagon dychôſeegkeppen Az ygaſſagrol kedeeg el haylot horgaſ wt erek halarra vyzen, pelda ha meg tekeenttyek yme nylwan vagyon hogy kezdettwl foghwa az hamyſſagban elôk mynd el veztenek, Elezer mennyeknek orzagaban az hamyſſageert az gonoz angyalok lee hwllanak az yok meg maradanak meg alwan az eredet zerent valo ygaſſagban. Maſodzor paradychomba az elſew zyleynk myg az eredethnek

ygaſſagaat tartaak ewket ees meg tartaa wr iſten de mynt atal hagyaak ottan ky vereteenek. Azonkeppen ymaran az gyarlo halandoſagnak lymyayan yewyônk alaa az ygaz Abeltewl foghwa mynd ez ydeygh kykkel tellyes pelda zerent az zent yraſ kyk yool es ygazan eeltenek eegy ſem vezôt el bennôk noha ky mwltanak De mynd Idwezwltenek az gonozok kedeeg, noha ez wylagon kedwôkre eeltenek. de holtok wtan mynd pokorra zallottanak Mynd ez eellyen dolgokat yol ezeeben vette vala zent lazlo kyral es mynemew alhatatlan vona ez wylaag meeľ chalard a' benne valo eelet meel vezedelmes kedeeg az wtanna valo fyzeteeſnek ſolgya, wr iſtennek ſegheedſeegheewel nem akaraa kôwethny, De az ygaz es lelky yozagus wtat valaztaa ennen maganak, || Ky yollehet eegy ydeyglen kemeenſeeget 389 mwtaſſon De maga ſok yoth nagy keenchet talaal ember ew raytta, ha ky kedeeg ez wylaghnak enged, mynemew yozaggal fyzeſſe meg hallyok az zent yraſbol zent Iob kenyweenek elſew reezeeben wgy mond: Mezeytelen yewttem ky en anyamnak mecheból eſmeg mezeytelen meegyek oda, ha ky mondanaa Nam rwhank vagyon yol mongya, De azt ees az nyawalyas barmoktwl erôwel vettek. Towabbaa a' my zyleteeſewnk yzonywſagus hoǵ ember yngyen ſem mery emleyteny ees. Ez wylagra yewetelẅnk naǵ ſyralmas es banatus mert nem twggyok myre yewenk. Nagy feelelmes mert nem twggyok halalwnknak wtanna myre meegyewnk, ezeket bôlch mongya Sapie VII Towabbaa mykoron ez wylagy eeletewnknek veegezetyre ywtwnk vala my tyztôſſeegewnk awagy kazdagſagwnk es yozagwnk volt mynd el vezy el fozttya tewlẅnk es mezeytelen bochaat ky belôle mynden yrgalmaſſaghnaal kyl mynt yol lattyok, errôl mongya zent paal apoſtol tymoteus pyſpeknek yrth elſew leweleenek hatod Capitwlomaban. Semyt nem hoztwnk ez wylagra ſemy kethſeeg mert ſemyt ſem vyhetewnk el my velẅnk, yme azeerth zerelmes atyamffyay byzon tanwſaag adatyk mynekẅnk ennen hogy ſemy ygyeneſſeeg nynchen ez wylagy eeletnek folyaſaban, yllyk azeert oly ygaz wton yarnwnk ky az wr iſtennek dycheeretes mynekewnk Idweſſeeges ez vylaghy yo baratwnknak yo pelda es dycheeret mynt wrwnk Ieſus mongya az zent ewangeliomba zent Mathe yrtta meg keńweenek [†] Nylwan teegyetek a' my yot teeztek hogy laſſaak es dycheeryeek az ty men-

nyey zent atyatokat belôlee. De hogy hew dychôſeegnek myatta el ne vezyen zent Gerger doctor mondaſa zerent belôl valo yo zandeek akarat | Zent alazatoſſagnak alatta reyteſſeek el kywel ne ember elôt keelletteſſewnk. De az wr iſtennek zent zyneenek elôtte Ezenkeppen teezen vala dychôſeeges zent lazlo kyral ees mert yollehet myndeneſtewl foghwa wr iſtennek ayanlotta vala ennen magaat Nemes vala, kyral ees vala, De ſemyt nem gondol vala ez wylaghy tyzteſſeeggel ſenkyt hatalmaſſaggal meg ſem nyomoroyt vala, De nagy yſteny Igaſſagban eelween myndennek ygyenlôkeppen ky zolgaltattya vala az ygaſſagot mykeppen meg hallyok az ew zent eeleteeben.

Maſod tanwſagwnk leezen Idweſſeeges wthnak meg kereſeeſerôl ezen wylagon kynek fondamentoma mondatyk leelky malaztos nemeſſeegh es Iſtenhez eeggyeſeytew akarat kyrôl wgy mond zent Bernald doctor, myg ember ez wylagon eel felette yghen keel gyoropodny lelky malaztoſſagban es yſtenhez eeggyeſeytew akarathban merth az a' byzon Idweſſeegnek wta: kyrôl zent Iſayas proffeta ees meg emlekôzyk kenyweenek harmynczad reezeeben mondwan Ez az byzon wth azeerth yaryatok raytta. Azont byzonoyttya a' my eedes wrwnk Ieſus ees az zent ewangeliomba zenth Mathe yrtta meg kenyweenek heted rezeeben A' ky az en meennyey zent atyamnak akarattyaat teezy ew meegyen be menyeknek orzagaban zent meg wgy mond Effeſumbelyeknek yrth leweleenek ewtôd rezeeben, laſſatok atyamffyay hogy okkal yaryatok, Ne wgy mynt az eztelenek, De mynt ezeſek, meg lathwan es yſmerween my leegyen wr iſtennek yo es byzon akarattya mert wgy eeggyeſewlhet ember egybe ha monnoffel eeggyet akar es nem akar. ||

390 Ez eellyen nemes regulaſſagok es meennyey yozagok fondamentom zerent valanak dychôſeeges zent lazlo kyralban, ky yollehet kywl ees nagy nemes nembôl vala, de bôl naggyal nemeſb vala mert myndden yozagokkal tellyes vala mynt eggy zeep yllatw patyka kyben dragalatus wggentom kenetôk tartathnak. Wr yſtenneel kedeeg naggyal nagyobban eeggyes vala mert ſoha ſemynemew bynnel meg nem bantotta vala, De koronkeed nagy zent zeretettel es alazatoſſaggal zolgallya vala az wr yſtent kyrôl wgy mond zent Bernald doctor Mynem nagy yozag az zent alazatoſſaag mykoron ember zegheenſeegben vagyon, De akkoron nagyob dragalatus my-

koron ember nagy tyzteſſeegben vagyon. Belch harmad reezeben kenyweenek Eccleſiaſtici III meg wgy mond. Myg mynneel nagyob es tyztôleteſb vagy alazyad meg tennen magadat es wr iſtennek elôtte malaztot leelz. Zent Innocencius papa meg wgy mond merth mynewel ember ennen magaban alazatoſb annewal iſten elôth nemeſſeb. Azt olvaſſok az reghy zent kyralokrol ees. Saul Dauid az orzaghy kyralſaghnak byrtokaat nagyobban zent alazatoſſagbol eerdemletteek, kykrôl elſew kyraly kenynek tyzen ewtôd rezeeben vagyon megh yrwan. Mykoron az te zemeydnek elette kyſded vonaal es nemzetſeeghôdben alaab valo az en neepemnek Izraelnek elôtte yarowa teelek teeghôdet. Azonkeppen olwaſſok zent lazlo kyralrol ees hogy gyakortaa yl vala az zegheenyeknek ſereghy kôzzee tytkon es ott zolgallya | Vala wr Ieſuſth Criſtuſth mynd eetôn eethzaka az ew eedes meg valtoyanak zeeghenſeegeet gondolwan.

Tanwſaag adatyk

kewanatuſ zywel mondhatna vala ky Byzon akarnaam meg twdny es tanwlny mynemew lelky yozagokkal eeggyeſewlhet ember wr iſtenhez Doctoroknak mondaſok zerent Neegy yeles lelky yozagokat gyeythetwnk reea Elſew zent alazatoſſaag honnan byzonoyttyok zenth paal apoſtol mondaſabol, Az aldot Criſtus Ieſus mykoron nagy felſſeeges vona ew iſteny nagyſſagaban meg alazaa magaat, mykoron kazdag vona magaat meg zegheneytee mykoron erôſſ hatalmas vona koor termeezetet veen mykoron halhatatlan vona halandoſagban ôtôzeek, mykoron nagy tyztôſſeegben vona nagy zydalmaſſagot es veegre zernyw halalt ees zenwede myeert zerelmes atyamffyay meeg ees kerdem myeert. Azeert hogy my welwnk eeggyee lehethne egy akaro lehethne eegy lelkew lehethne.

Maſod yozaag zent kegyeſſeeg honnan byzonoyttyok zent Mathe yrtta megh kenywenyek tyzen eegged reezeeben, wgy monda az aldot iſtennek zent ffya tanwllyatok en tewlem mert zylyg vagyok en es kegyes zyw. Maſod helyen kylenczed Capitulomaban meg wgy mond Nem yewttem az ygazakat hywnya thwdnya yllyk az Idweſſeegre de a' byneſeket zent Lucach hwzon harmad Capitulomaban meg wgy mond En mennyey zent atyam bochaſſad meg ewnekyk mert nem twggyaak myt teeznek. My lehet enneel nagyob kegyeſſeeg ky meeg ew

ellenſeegyeert ees ymada ew halalanak ydeyn peldaat adwan hogy my ees azonkeppen tegyewnk ha Criſtus Ieſuſſal eeggyee akarwnk leenny ‖

391 Harmad yozaag Igaſſaag, honnan byzonoyttyok hallyok az menney felſſeeges ygaſſagnak zayabol, kyt meg yrth zent Ianos kenyweenek tyzen neegyed rezeeben. En vagyok wth ygaſſaag es eelet. Yme zerelmes atyamffyay mynemew bôchewlettel tyztôly wr iſten az ygaſſagot. Annak okaeert ees felette keel mynekewnk kôwethnewnk kyrôl wgy yr ezdras proffeta maſod leweleenek harmad Capitulomaban. Az ygaſſaag oly nag yozaag, hogy myndden hamyſſat meg gyôz es dycheeretes newezetôt zerez embernek mynd erekkee. De zent Dauid keeralnak mondaſa zerent az ſoltaar kenyben az hamyſſ mondook mynd el veznek, es zent paal apoſtolnak mondaaſa zerent az hazwgok iſtennek orzagaat veenny nem eerdemlyk. Mert luciper ees eeggyeert azeert vetteteek lee onnan hogy hamyſſaagh leeletteteek ew benne zent Ianoſnak byzonſaga zerent 1 Ioh. II

Neegyed yozaag Igaz yteelet, hogy kedeeg az ygaſſaag teetelt amennyey ygaz byro Criſtus Ieſus felette zereſſee zent Dauid byzonſaag az ſoltar kenynek XLIIII reezeeben zeretted wg mond wr iſten az ygaſſagot es gylôlted a' hamyſſagot, wgy mond rola zent Ieronimus doctor es bel yrtaak az tôrween kenynek hwzon harmad rezeeben. Az ygaz feyedelmeknek es Iambor kyralyoknak twlaydonok es wr Iſtentewl ky adot parancholat, hogy myndennek ygaſſagot es ygyenlô yteletet teegyenek, meg zabadohaak erôwel ees a' meg nyomorwltakat az hatalmaſnak kezeebôl es meg veegyeek az arwakat es ôzwegyôket az hamyſſ pathwaroſoktwl. Ezek azeert az nemes lelky yozagok, kykben myndden ayo'tatus leelek bel tellyeſôyty wr iſtennek kedwes akarattyaat Ezek az valoztot lelky yozagok kyknek myatta ember eeggyeſewlhet wr iſtenhez tellyeſſeeggel. Ez zent peldazatok fondamentom | Zerent es tekeelleteſen valanak Dychôſeeges zent lazlo kyralban, mykeppen olwaſtatyk az ew zent eeleteeben. Az okaeert ees erdemlee es meegh ew eelteeben meg yelenteteek ſok choda teetelnek myatta hogy ew vona eeggyk wr iſtennek elôtte az nagy zent kyralok kôzzôl: mert ez wylaghy kyralſſagon vewee az mennyey dychôſeeghnek kyralſſagaat Hol

ott zamlaltateek az nagy Confeſſoroknak kőzyben mynd eerdemmel mynd meltoſſaggal.

Maſod tanwſaag myeert emlekőzeenk az Idweſſeeges vthnak kereſſeſſeeről laſſwnk regwlaat rola es nem yo veztegzeeggel el hannwnk. Mert wgy zent paal zent Agoſton doctor azont byzonoyttya hogy nynchen eet ez vylagon meg maradando varaſwnk de yewendőt kereſſwnk wgy mond towabbaa arrol erchetők es ertekőzyetek ky meenyben vagyon nem ky ez feldőn, kyre ynthween kereſny a'my eedes Idwőzeytenk Ieſus Criſtus zent Mathe yrtta meg kenyweenek heted reezeeben wgy mond: mennyetek be az zoroſſ kapwn, mert nagy ez kapw es zeelyes az wth ky vyzen az erek vezedelemre es ſokat vannak kyk yarnak [raytta] es be meennek ew raytta. Az wth kedeeg zoroz es tőretlen ky vyzen az erek eelettre es keweſen talalnak bel meenny ew raytta, Azeerth zerelmes atyamffyay, dychőſeeghes zent lazlo kyralnak peldaya zerent, ky myg eele az nemes Idweſſeghnek wtan yaara es be talaala menny wr iſtennek zent orzagaban. Azonkeppen my meg talalhaſſok elezer az heeth nemes lelky yozagokat meg keel tanwlnwnk es benne eelnwnk Elſew yozaag yo mywelkődettel eekőſewltetőt ygaz kerezttyen hyth || Kyről 392 wgy mond zent paal apoſtol ſydoknak yrth leweleenek tyzen eeggyed rezeeben, ygaz hythneel kyl lehetetlen kellemeteſſee lenny yſtennek Azeert mongya zent Agoſton doctor yrwan egy yo barattyanak zerelmes atyamfya azt ereſſen hyggyed es ſemyt benne ne ketőlkőggyel, hogy mynden poganok ſydok herethnekek hyttewl zakattak es mynd kyk anyazenth egyhaznak kywle vannak pokolnak erek tyzeere vetendők. Maſwth meg wgy mond azokrol kyk ygaz kerezttyenek kyk nem. Bator mynd be meennyenek az zent egyhazban mynd feyet terdet haychanak es amennet mongyanak Senky eegyeben meg yſmertetyk hanem ha ky twlaydon zeretetből vallya az zent hytet.

Maſod yozaag Idweſſeegnek egyenes wtara parancholathnak meg tartaſa, zent Mathe kenywenek tyzen kylenched reezeeben yrta meg, ha akarz Idwezwlny tarcz parancholatot. Annak okaeert mynden kerezttyen embernek de meeg zerzeteſnek ees zykzeegh gyakortaa meg hanny vethny ew zyweeben mynt egy leczkeet az zent parancholatokat feyezet zerent.

Harmad yozaag hogy leelky vyǵazaaſſal es gond vyſeleeſſel

magaat byntewl otalmazza merth wgy vagyon meg yrwan zent Ianos lataſarol valo kenynek hwzon eeggyed rezeeben. Semynemew fertelmes oda be nem meegyen Az oka hogy az tyztwlatlanok elezer purgatoriomban vytethnek es onnan iſtennek orzagaban.

Neegyed yozaag wr iſtent myndden előtte zerethny es barattyaat hozyaa haſonlatoſon zent Mathe yrtta meg kenyweenek hwzon kettőd rezeeben. kyről wgy mond zent | Agoſton doctor, az ygaz lelky zeretet mondatyk oly meennyey vthnak kyn Iſten yew emberekhez es emberek meennek Iſtenhez, kyt be ees yrtak a' tőrween kenyben myeert ygaz. nem kel tebbet tenny hozyaa

Ewtőd yozaag myndden barattyahoz kegyeſſeegből es yrgalmaſſagbol yndwltathny, mert zent dauid proffetanak mondaſa zerent ezek az wr iſtennek yarot wtay Oh zerelmes atyamffyay ha meg gondollyok, Byzonyawal ſoha egy bynes ſem tarthatna penitenciat ſem ew Idweſſeegeet meg nem leelhetnee ha wr iſten zent yrgalmaſſagaat mynekewnk nem nyoytanaa. Azeert zerzette az nemes regulaat zent Mathe yrtta meg. Nem leezen annak yrgalmaſſaga twdnya yllyk az wtolſo yteeleten, vala ky eeth yrgalmaſſagot nem teezen erchen ew fele barattyawal.

Hatod yozaag az Idweſſeeghnek wtara tett bynekről ygyenlő penitenciat tarthany. Zent Mathe yrtta meg kenyweenek harmad rezeeben, penitenciat tarchatok mert el kőzelghet iſtennek orzaga Nem heyyaba valo mondas ez, mert iſtennek ygaſſaga zerent mynt leo papa mongya Senky nem vona melto az erek Idweſſeegre. Maſod byzonſag ha atya wr iſtennek zent ffya. Ieſus es azzonywk zyz maria ha mynd az nagy zentők ees nag̀ penitenciat tartottanak es wg̀ mentenek mennyeknek orzagara yollehet nem mynt byneſek meenewel ynkab azok kyk bynt yſmertek kezdettewl foghwa mynd penitenciat kellőt tartanyok es nag̀ kemeenſeeggel eelnyők ez vylagon es wgy eerdemleny mennyeknek zent orzagaat. Mynd ez eellyen nemes lelky yozagokban eeyel es nappal zenetlen elmeelkődyk vala dychőſeeges zent lazlo kyral, koronkeed gyoropodwan yozagokrol yozagokra.

Heted yozaag mondatyk el kezdet yoban veegyg meg maradaaſ kynek meg ygeerte wr iſten az erek Idweſſeeget, zent

lucacz yrtta meg kenyweenek tyzen nyolczat reezèeben kyrôl wgy mond zent Gergel doctor ees hogy nem eleeg embernek az yot el kezdenye. De el ees kel veeghezny ha haznaat akarya venny: ||

Harmad tanwſaagwnk leezen mynemew yozagoknak zeer- 393
tartaſawal keel embernek ffellyeb feellyeb meenne garadych zerent
ha leelek zerent haznalny akar oka ez mert wgy mond Iuue-
nalis newô meſter, hogy myndenben modot kel tartany ha a'
myt kezd veegre akarya vynny. Ariſtoteles newô meſter meg
azt mongya laſſan laſſan akar mynemew nehez dologban ember
towab mehet. Kerezttyen doctoroknak azeert mondaſok zerent
hat nemes garadychokat talalwnk reea. Elſſew mondatyk leelek-
nek zabadſaga, az az hogy mynden ez vylaghy gyenyerŵſeeghô-
ket es fertelmeteſſeeghôket ky zaggaſſon ennenmagabol hogy
kyny leegyen gyorſſ es mezeytelen, mert wgy mond zent Beda
doctor, vala ky: ew ez vylaghy gonoz eeleteeben meg nem
fogyatkozyk es bynnek terheet ew leelkeerôl le nem haany
veet. Az wr iſtenhez ky ew felette vagyon nem kôzelgethet,
zent Anſelmus meg wg mond, lehetetlen embernek akar my
kyſded bynnel ees Idwezŵlny az az awagy gyakortaa nagyobra
vonznak awagy laſſan laſſan meg nagyobbwllnak es azonkeppen
az erek Idweſſeegrôl el tantorcythnak.

Maſod garadych yo akaratban valo meg maradaaſ. Mert
az embery leeleknek yo awagy gonoz volta chak az yo awagy
gonoz zandekban, akaratban vettetôt wgy mond zent Bernald
doctor, rola. Az yo akarattal leehetŵnk iſtenee, es az gonozzal
erdeghee zent Rykhardus meg wgy mond akar myt mywellyen
ember, yo nem lehet hanem chak yo akarathnak myatta. Azeert
gondot keel embernek rola vyſelny ha haznalny akar ew Idweſ-
ſegheeben hogy gonoz akarattra ew magaat ne haggya for-
dwlny |

Harmad Garadych mondatyk yo tanach fogadaaſ yeleſewl
zykſeeg embernek nagyobban twdatlannak yraſtwdo ezeſſ em-
bereknek tanacchan yarny es a' my tanwſagot adnak alazatoſ-
ſaggal meg fogadny es tartany. Ez eegy yeles oka wr iſtentewl
meeg az zent gyonaſnak kynel kyl ember nem Idwezŵlhet ott
adatyk az yo tanach az el teewôdôt byneſnek, ott az byzon
orwoſſaag az meg korwlt leeleknek es ott az nemes bôlcheſſeeg
az ygaſſagrol el tantorodot Adamffyanak, kyrôl wgy mond

zent leelek wr iſten bôlch zaya atal eccleſiaſtici xxxii. eggyk kenyweenek harmyncz kettôd rezeeben. En zerelmes ffyam yo tanachnaal kyl ſemyt ne teegy es az oly teetemeennek wtanna meg nem banod.

Neegyed Garadych zeertartaaſ, az az alkolmaſſaggal valo eelethnek vyſeleeſe eeth wgy mondnak zent Iraſbely doctorok hogy az zentſſeeges eelet nem aal az kemeen eelethnek vyſeleeſeeben, thwdnya yllyk erôſſ beyteleeſben, hozyw vygyazaſban teſty zeghedelmeſſeegben zenetlen valo kery dologban mert mynd ezeket az pokolbely erdeg ees meg tehety, az poganok ees meg teezyk. De azeert egyk ſem meegyen mennyeknek orzagaban. De ha ky alazatus tyztaſaag tarto yrgalmas enghedelmes bekeſſeeges, ezek az lelky yozagok, ezekrôl adnak meennyeknek orzagaban eerdemet es Coronaat. Az teſty es ez ydew zerent valo yozagok chak mynth eegy ezkôz es vala my ſegheedſeeg keppen valok. Annak okaeert zertartaſſal kel benne eelny, hogy ydô nap elôt el ne vezeſſee bolondoha ennen magaat. Azeert mongya zent Bernald doctor. Az zeer tartaaſ mynden nemew yozagoknak annya zyleyee, veſſed el ewteth es az yozaag bynnee leezen. ||

394 Ewtôd garadych yo mywelkôdetben valo keeſalkodas az az hogy ne yllyen veztegh de vala my kezy mwkalkodaſban foglallya ember ennen magaath nagy ſok okaeert, elezer termeezethnek yndwlattyaeert wgy mond rola zent Agoſton doctor. Ember teremtetôt a' mwkara mynd az eghy madaar az reppeſeeſre. Maſodzor newekôdeſeerth merth az kezy mwkawal gyakortaa meg wyywl embernek veere es ynkab new vele. harmad eggheeſſegeert mert ſok betegſſeegôt el mwlat ember kewef kezy mwkawal, yobban ees ehetyk yhatyk wtanna. Neegyedzer, tebbet tebbet tanwl ember a' gyakortaa valo dolog teetellel mynd az kyſded gyermek az oſkolaban elezer a. b. c. tanwl es veegre doctorraa leezen. Azonkeppen vagyon myndden lelky yozagoknak ees gyeyteeſeben, wg̃ mond rola zent Agoſton doctor zerelmes atyamffyay mwkalkoggywnk myg eelewnk hogy az yo mywelkôdethnek kwcchawal meg nythaſſok menyorzagnak kapwyaat. Byzonywal zerelmes atyamffyay akar ẽtt akar ott mwkara fyzethnek Azth ees mondom, hogy yghen gyenyerwſeeggel eelô

vytez az ky vywaſnaal kyl akar győzny. Nem wgy teezen vala zent lazlo kyral mynt meg hallyon.

Hatod Garadych veeghyg meg maradaaſ. Oh ayo'tatus lelkew atyamffyay de my dologh ez hogy ſemynemew teſty lelky yozagbol kywe nem hagyattatyk es ky nem eſyk, az veegygh meg maradaſnak yozaga: hallok azeert es tanwllyok megh my leegyen oka. Wgy mond rola zent Iſidorus doctor. Az aldot teremtew wr iſten oly kegyelmes emberekhez hogy mynt vala my yoth el kezdnek ottan | Meg ygyeery ewneky az meennyey eerdemet De addeglan meg nem aggya, hanem ha veegre vyzy. Meg ygyeery hogy ewrwőzteſſen emberth mondwan ezt adom. ha ezt teezed wgy mond towabbaa azon meſter Mert akkoron kellemetes wr iſtennek a' my eeletẅnk ha az yoban kyth el kezdewnk veegygh meg maradwnk: wgy theen dychőſeeges zent lazlo kyral ees. Annak okaeert koronkeed kellemetes vala wr iſtennek elette mynt meg vagyon yrwan ew zent eeleteeben.

Zent Lazlo kyralnak legendaya:

Dychőſeeges zent lazlo kyral Criſtus Ieſuſnak kywalthkeeppen Confeſſora es valaztatus hyw zolgaya. Mennyen feldőn dycheeretes, myndden Idwőzẅlő vyweknek kőzőtte, kyt meegh az ew Iſtentewl eerdemlőt newezety ees ky yelenth. Mert doctoroknak magyarazattyok zerent. Lazlo Ladyſlaus haromaa haſſazthwan az az laus dacio. populus. dycheeret, adaas, neep: kyket eegybe rakogathwan annyat teezen Neepnek iſtentewl adatot dycheeret. yme meel dragalatus newet eerdemleth vala wr iſtentewl, kyt ez bodogh ember myg eele Byzonyawal megh byzonoytaa hogy anya zent egyhazban wr iſtennek dycheerety leen De meeg holta wtan ees mynd erekkee. Annak felette ez zeghen orzaghnak erőſſ otalma es benne valo wy kerezttyenekkek kegyes attya es byzon vygaztaloya. Tamada kedeeg Lengyel orzaghbol Iambor es iſtenfeelő zylektewl es nagyſſagus nemből kynek eredetyt czenkeppen olwaſſok az orzaghnak reeghy Cronicaiaban. Bodogſſagus zent Iſthwan kyralnak halala || Wr iſtennek akarattya zerent el kőzelghethween hoǵ ez wy kerezttyeneknek gyenghe palantaya nagyob bekeſſeeggel meg maradhatna gondolkodyk vala rola kyt teenne kyrallyaa wtanna, 395

mert az ew nemzeteebôl ſenkyt nem leel vala meeltot reea. Annak okaeert kylde el Budaat hogy az ew ſyweet kynek Wazwl vala newe az Nitriay temleczbôl ky hoznaa kyt ennen maga rekeztôt vala az temleczbe hogy az ew gonoz yffywſaganak eeleteebôl magaat meg yobboytanaa Es ewtet kyrallyaa emeltethnee mygh meg halna. Azt halwan keeſla kyralne azzon hogy ydegennek adnaa az kyralſagot meg bozzwlaa Es tanachot tartta Budawal es Sebwſt Budanak ffyaat elôl el kyldee es wazwlnak az temleczben ky vayataa az zemeyt. De mynd azon atal ees ky hozaak az fogſſagbol es mykoron zent Iſthwan azt latta vona nagy Bwzzwnak vewee es nem tehete rola, mert meg foglalta vala az halalnak keſerẅſſege. Elôwe hywaa azeert az ew rokonſaganak kopaz lazlonak ffyayt. twdnya yllik Andraſth, Belaat es Leuenteth es tanachot ada az zent kyral ewnekyk hogy mynt hamarab ky ſwtnanak az orzagbol es meg meenteneek ennen magokat halaltwl, es wgy teenek fwthwan Chew orzagban. Keeſla keralne azzon azt lathwan, zent kyralnak ky mwlaſa wtan ky eele az kyralſſagban Negywen hath eztendeeg, es mwleek ky mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak ezer harmyncz nyolcz eztendôben. Nagy bodogh azzonnak dychôſeeges napyaan es helhezteethween wr iſtentewl meg zerzet meennyey zentôknek karyban az ew ſokſagw nagy eerdeme zerent | Bwdanak tanacchabol tewee kyrallyaa peterth ky ewneky rokonſaga vala attyarol annyarol. Vala kedeeg keeſla kyralne azzon Bwrgwndyay Sydmond kyral attyaffyanak leanya kynek Wylhelmus vala newe kyt neemet czazaar tett veneczeben dwzſaa. Meely peter kyral myeert felette gonoz es kegyetlen vala annak okaeert yzeek ky ez orzagbol es emeleek ffel Aban newô herczegôt zent Iſthwan kyralnak hwga ffyaat. De mykoron ſok hadakozaaſ wtan ez ees gonozzaa lett, meg ôleek ewtet az tyza mellet egy ſalwba es el temeteek, ky maſtan fekzyk ſaroſpatakon. Maſodzor peter kyralt meg be hozaa Chazaar kyralſagaba, es nagy kyraly ayandekkal Chazarth meg ayandekozwan hazayaban teree nagy eremmel. Azon ydôben az harom atyaffyak Andras Bele es Leuenthe nagy zeghenſeeghnek okaert yeweenek ky Chew orzagbol, es meneenek lengyel orzagban, Myſka newô herczeghez ky az ydôben lengyel orzagot byrya vala es nagy yo keddel fogadaa ewketh es tyzteſſeeggel

Azon ydôben tôrteeneek hogy [†] meg nem akarnaak adny az adot de magokban byzwan mondaak azt. Az my feyedelmewnk es az tyeetek vyyanak meg, ha meg gyôztetendyk a' myeenk haat meg attyok ha az tyeetek tyryeetek karaat. Mykoron az myſka herczeg mynd ew ffyaywal meg feelemtenek vona es nem twdnanak myt tenny. Bela azt halwan be yzenee mondwan: ha kellemeteſnek lattatyk o feyedelem || Mynd hozyaad 396 tartozowal yol lehet nemeſb leegyek az pogannaal de maga mynd azonnal ees en meg vywom ew a' bayt ez orzagnak haznalattyaert es az feyedelemnek tyztôſſegheert. Azth halwan az lengyelek nagy yo keddel veveek az yo akaratot. Azeerth napot hagywan, egybe meneenek az keth vytezek nagy ereſſen es Bela wgy ôklelee hoǵ ottan le eſeek az feldre, ew kedeeg chak meg ſem mozdwla. hogy azt lattaak vona az herczek es az lengyelek nagy eremben leenek, es Belaat nagy ayandeekkal es tyztôſſeeggel ffel magaztataak: Myſka herczek az pogan feyedelemnek yozagawal ennen leanyaat neky adaa Belanak es orzagaban erekôſſee tewee

Bela azeerth ott lakozwan keth magzattot fogada geyſaat es lazloot, ez leen yewendôre az nemes zent lazlo kyral, ky meeltan hywattatik annyarol lengyel lazlonak newezweén az ew ôſynek neweere. Azt lathwan az keth attyaffyay hogy Belanak ollyan nagy tyztôſſeege vona az keraly wdwarban, meg Bozzwlaak es bwlchwt veween meeneenek Lodomery kyralhoz de ewket ott be nem fogadaak. Annak wtanna az kwn keralhoz, ott kymnek aloythwan alyg zaladanak onnan ees el. Onnan ffel kelween menneenek Racz kyralhoz es ott meg nywgowanak. Azon ydôben peter kyral mynd az kegyetlen wrakkal teezen vala nagy nyorwſagot ez zeghen orzaghbelyeken zent Gyelerd pyſpek ees azon ydôben zenwede martyromſagot peſthnek varaſaban mynd ew hozyaa tartozoo Iambor pyſpekekkel kyrôl tebbeth ett | Nem zykſeeg emlekôzny. Az zegeen magyary wrak azeert kyk meeg wgyan valanak tytkon gywleenek chanaddaa es tanachot tarthwan kydeenek az wr ffyak wtan az az Endrenek es Belanak leuenteenek kôwetôketh hogy ne hannaak el vezny ez zegheen orzagot mert ewk volnanak termeezet zerent valo orzagus wrak es mynd hozyayok haylanak Az nemes wr ffyak reea haylanak az kenyergeſre My-

koron peter kyraĺ azt hallotta vona akara elôttôk ky fwthny ez orzagbol de elôl veeweek ewtet es rywyd bezeeddel meg fogaak, es zemeyt ky tolywan feyeer varat hala megh es vyweek pecchee temethny myeert az monoſtort ew rakatta vala es a' gonoz feyedelemnek ygyen leen halala Endre herczek azert az Iambor kerezttyen pyſpekôkkel meene feyeer varraa es az koronawal meg koronaztateek Azon Idôben mykoron yrnanak Criſtus zyletetynek wtanna ezer negywen heet eztendôben. Zent Iſthwan kyral kedeeg halala wtan tyzen eegy eztendôben es neegy honap wtan Es nag Iamborwl eelween myndden erethnekſeegôket es haborwſagokat ky zaggata ez orzagbol es wr Iſtennek feelelmeere es Criſtus zent hytyre tanoyttya vala az zegeen neepet Es myndden zeer tartaſth meg wyo'tta ez orzagban kyt zent Iſthwan kyraĺ zerzet vala. Azon ydôben hala meg az ew attyaffya leuente wr iſtennek akarattya zerent magzatnaal kyl mert gonoz vala mynt peter kyral. Annak okaert meg ôlee ewtet iſten es temeteek el ewtet taxont az alffeldôn az poganok kôzôt. Annak wtanna Endre kyral kylde el lengyel orzagban Bela attyaffya wtan ky mykoron mynd hozyaa tartozowal magyarraa yewt vona attyaffyahoz Endre kyral nagy
397 eremmel || Vewee es fogadaa ewtet mynt zerelmes attyaffyaat es tanachot tarthwan egymaffal oztaak az orzagot harom reezee keth rezeet vewee kyral harmad reezeet Bela herczeg, meel reez oztaſ az ydôtwl foghwa koronkeed haborwſaghnak gyotokozaſa lewn ez orzagban. Mykoron azeert ez keth atyaffy nagy zeretettel elneenek es bekefeegghel mert mynd ketten Iamborok es yo kerezttyenek valanak, kyral azeert mynddennek elôtte rakattata egy monoſtort az Balaton parttyan kyt neweze Thyahannak zent Anianus martyrnak tyzteffeegere. Annak wtanna veen felet maganak oroz herczeknek leanyaat kytwl leen keth ffya Salamon es Dauid az reghy zenth kyralyoknak emlekôzetôkre newezween. Bela herczegnek kedeeg valanak harom ffyay, kettey lett vala lengyel orzagban Geyſa es lazlo kyket ew ees newezôt vala az ew reeghy ôſynek newôkre. Harmad ffya leen ezen orzagban ky neweze lompeerthnak ky maſtan az alffeldôn Tyteelben fekzyk.

Mykoron ydew halaztot vona es Endre kyralnak veenſeghe ees el kôzelghetôt vona alattomba az ew attyaffyanak Bela

herczegnek hyreenel kyl gondot vyſelween ez orzagrol es az ew magyaryrol Salamon mykoron vona ewt eztendôs gyermek koronaztataa megh es veen felet ewneky Soffya azzont nemeth orzagbol henricus Czazaarnak leanyaat es az kyralÿ meenyekzôôt zolgaltataak nagy tyzteſſeeggel az morwa wyze mellet. Azt halwan Bela herczeg hogy ewteth ky akárnaa rekezteny az ew attyaffya az kyralſagbol nagyon meg haraghweek raytta. Azonkôzben ees nagy ſok arwlttatok tamadanak ez keth atyaffyak kôzôt hogy eeggyket maſykkal | El vezthetneek. Andras kyral gondollya vala hogy az ew ffya Salamon myg Bela eelne az kyralſaghban bekeſſeeges nem lenne azeert ees alnokſagot gondol vala felôle mykeppen el vezthetnee. De myert Bela erôs vala Iſtennek ſeghedſeegheewel meg otalmazaa magaat Es meene be Ipahoz lengyel orzagban es nagy yo keddel fogattateek es mynddenben ſegheedſeeg leen ew neky. Es nagy haddal be yewe eſmeg magyar orzagba. Endre kyral ees Salamon ffyawal ffe kezwle Chazaar erey velôk lewen zallanak egybe az tyza dwna kôzbe Es wr iſten adaa az gyôzôdelmet Bela kyralnak es mynd az vytezôk folyamanak Belahoz Endre kyralt el hagywan. Azt lathwan kyral fwtaſra vewee dolgaat nemeth orzag felee. De nem lehete mert meg fogaak ewtet az Bakon kôzepôt es wgyan ott ky mwleek ez vylagbol es temeteek el Tyhanban kyt annak elôtte ew rakattatot vala Mykoron latta vona Bela hogy mynden felôl bekeſeege vona, meene feyeer varraa mynd az Iambor pyſpekôkkel es meg koronaztateek az zent koronawal

Bela kyral azeert nagyon meg eppeytee ez orzagot es hog ſenky maaſth meg ne chalhatna arw veetelben es adaſban kezde wyonnan peenzt verethny apro penzt Garaſth es ducatot ky az ydôben negywen peenzt eer vala es nagy ſok dolgokat zerzee ez orzagban meltokat erek emlekôzettre, kynek ydôben meg maſodzor tereenek ez orzagbely magyarok kereztyenſegre wr iſtennek || Es az Iambor kyralnak ſeghedelme myat es ha- 398
rom eztendew wtan meg eelegôdween wr iſten az ew zolgayanak eeleteen, eſeek halalus agyba es vytetee magaat kanyſara es ott ky mwleek ez vylagbol Es vyteteek az zeegzaardy monoſtorban kyt meeg eelteben rakattatot vala. De myeert hogy ennen maga ees zaar homlokw vala az ew akarattya zerent newezteteek zekzardnak.

Salamon kyral halwan halalaat Bela kyralnak, keree Ipaat Nemet Chazaart hogy eſmeg be yktathnaa kyralſagaban mykoron azeert magyarraa yewttenek vona Geyſſa Bela kyralnak ffya myeert ezes vala kele ffel ew keth attyaffyaywal lazlowal es lompeerttel meeneenek bel Salamon kyral es chazaar elôt eſmegh lengyel orzaghban. Annak okaeert Salamon kyral myndden bantaſnaal kyl kynnyen meg el foglalaa az kyralſſagot. De mynth chazaar ky ment vona ez orzagbol Geyſſa nagy erôwel ottan be yewe Salamon kyral meg ottan ky fwtha elôtte. De az Iambor pyſpekôk hamar bekeſeegôt teenek kôztôk. Annak okaeert kyral zalla az kyralſſagban Geyſſa kedeeg az herczegſſeegben es ſok ydeyglen leeg barathſaag es eeggyeſſeeg kôztôk Salamon kyralnak azeert es dauid atyaffyanak kyk valanak Endre kyralnak ffyay magzattyok ſoha nem leen Iſtennek yteelety zerent myert hogy az Endre kyral Vatha yſpannak kegyetlenſeegôt hagyot vala teenny ez orzagban es zent gelerd pyſpekkel nagy ſok egyhazy ôletôt vala meg ez orzagban. Az okaert magwa zakada | Gyeyſſa herczegnek leenek magzaty Calman Almus es leany Es nag bekeſſeeggel eelnek Geyſſa herczeg es Salamon kyral. Azonkôzbe yteenek be az Chewk magyar orzagban es Trenchen tayyaat mynd ffel dwlaak es nagy ſok neepet yozagot vynek el. Azt lathwan Salamon kyral es az keth herczeg Geyſa es lazlo wtannok meneenek es Chew orzagot nagyob reezre mynd ffel dwlaak es az el vettet meg hozaak. Annak wtanna az kwnok erdeel felôl mezes kapwyan meg be ytenek es mynd az Nyrſeegôt Byharyg ffel dwlaak es el vyweek es ymaran atal mentenek vala Lapoſnak es Zamoſnak vyzeyn mykoron hyrôk leen benne Salamon kyralnak es az keth herczegnek, ottan hamar wtannok eredeenek es el ereek ewket az nagy magaſſ kyryeleyſ heegy alat. Es az zegheen magyarok wr Iſtenben byzwan Criſtuſnak zent teſteet veweek hozyaayok zent gyonaſſal es meg ytkôzween mynd magokat zakaztaak wgyan ott az ſok poganſagnak es az predaat hattra hozaak nagy eremmel dycheerwen az wr iſtenth Annak wtanna harom eztendew be telween az orozok meg be yteenek az Zawa felôl es nagy foglyokat vynek el. Salamon kyral azeert es az herczegôk gywleenek Zalonkemennee Es atal menwen az Zawa vyzeen Nandor feyeer varnaal es velôk vala Vyd ees Bach-

megyey Iſpan. Mykoron azert meg ytkôztek vona wr iſten akarattyabol az zegheen magyarok nagy dyadalommal yaranak ott ees De mykoron Nagy nyereſeeggel haza yettenek vona es az Bytangot oztany akarnaak az gonoz fenee Vyd yzth vezte kôztôk es az Iambor herczegôkkel Salamon kyraĺ egybe haborodeek.

Halwan kedeeg Ghereg orzagbely Chazaar hogy Gyeyſſa herczeg Iſten feelô ember vona es kegyelmes kôwetôketh kyde hozyaa lewellel erek bekeſeegnek || Es baratſſagnak zerzeeſeerth 399
Geyſa herczeg ottan mynd hattra kyldee ewneky az foglyokat.
Azt halwan Salamon kyral nagyon meg haragweek raytta, es eleyben yarwlwan az gonoz wyd Bachy Iſpan azt tanachollya vala kyralnak hogy geyſa herczegôt meg ôlethnee mert addyglan orzagaban bekewel nem lakhatneek es ew neky adnaa az herczegſeegôt. Mykoron Geyſſa herczék azt czeebe vette vona kylde el ew attyaffyay wtan twdnya yllyk lazlo wtan Chew orzagban es Lampertt wtan lengyel orzaghban hogy ſyethneenek ky hozyaa. Azonkôzbe Geyſſa meene vaccz ſelee es Lazlo attyaffyat lataa eleybe yewny nagy haddal es mynd az Chew wrakkal es meeneenek az Rakwſra: vala kedeeg egy nagy kyetlen erdew ott a' hol egymaſth meg talaltaak vala es azon pwztaban lakozyk vala egy ween remete penitenciat tarthwan, hol ott az dyadalomnak wtanna Gyeyſa egy nagy monoſtort rakattata newezween az Iambor remette neweere vacznak. Azonkôzbe Lazlo herczeg myeert mynd kyſdedſegeetwl ſoghwa Iſten feelô vala, Iſteny lataſth lata wgyan zemlatomaſt. Es monda Geyſa herczegnek. Atyamffya lataal myt, ky monda Semyt Monda zent lazlo: Mykoron allanaank az tanachban Iſtennek zent angyala meenybôl le zalwan egy aran koronaat hoza es feyedbe nyomaa. Azeert byzon az hogy wr Iſten mynekewnk aggya az dyadalmat ez wttal es Salamon ky fwth elôttewnk ez orzagbol Mykoron azert mynd wgyan bel tellyeſôdôth vona Geyſſa az kyralſagban yktateek es azon helyen egy nagy zent egyhazat rakattata Azzonywnk zyz marianak tyzteſſeegeere Lathwan azeert zent lazlo az nagy weer ontaſt myeert nagy kegyelmes zyw vala | Felette yghen ſyr vala raytta hogy az gonoz kyralnak myatta annee ſok Iambor germeke vezôt vona el Az okeert ees az ſok bytangbol eg zent egyhazat rakattata monyoroſdon

Salamon kyral kedeeg fwta Mofon newô varban es pofonban hol ott valanak annya es feleffeege lathwan azeert az ew azzon annya feddyk vala reeaya hogy foha zawaat nem fogatta vona. De az gonoz Wydnak zawan yarth vona. Azt halwan chak nem meg ôlee ewtet ees haraghyaban. Annak wtanna panazla chafaarnak hogy ky yzteek vona orzagabol kynek keerelmeefere yollehet chazaar el yeween nagy erôwel De maga Iftennek akarattyabol kôzbe yarok efeenek es Chazaar meg haza teree Salamon azert marada nagy Bwal Pofonban. Es zent lazlo akarwan onnan ees kywe yznye gyakortaa meegyen vala reea ytkôzny. Egy napon zent lazlo herczeg veen ydeghen rwhaat reea es meene a' war alaa Bay vynya chak ennen maga Azt lathwan az war fokrol Salamon azt twdaa hogy vala meel' magyar vytez vona ew ees el valtoztataa rwhayaat es ky meene ellene: mykoron azeert egymafhoz kôzelgethneenek Salamon kyral lataa haat ket zent angyalok vannak zent lazlonak feye fôlôt tyzes tôrôket tarthwan ew kezôkben es zent lazloot otalmazwan. Ottan meg rettene es hamarfaggal ffel fwtameek az varban Mondanak az vytezôk wram myt fwtz. Nam nem zoktal te egy kettew awagy harom elôt el fwthny kyknek felele Twggyatok hogy emberek elôt nem fwtok, De ez nem ember, mert tyzes angyalok otalmazyaak ewtet. Azonkôzben az Iambor 400 kerezttyen || Kyral' halalos agyba efeek es zent gyerg harmad napyaan ky mwleek ez eedes vylagbol ew kyralffaganak harmad eztendeybe es temetteteek Vaczot, az zyz marianak monoftoraban kyt ennen maga rakattatot vala

Ad Propofitum. El kezdetyk Imaran zent kyral eelethe.

HAlwan mynd egheez orzag bely zegheen bodog nemes nemtelen Az nag kegyes kerezttyen Iambor Gyeyffa kyralnak efetyt keleenek ffel eegyetembe es meeneenek az ew attyaffyanak zent lazlo kyralnak eleyben es mynd kegyes kereeffel mynd zykfeeges keezereyteeffel valaztaak elôttôk yarowa es kyrallyaa, mert lattyaak vala hogy mynt az nemes paradychom bely gymôlchôf kerth tellyes vona myndden lelky tefty yo yllatw Iozagoknak vyragawal Es feenlyk vala myndden meennyey zerettettel bôlcheffeeggel kegyeffeeggel es zent leeleknek ma-

lazttyawal mynt az eghőn valo feenes haynal chyllag kyt ez zegheen magyar orzaagh wgyan akarattya ellen valazta kyrallyaa. Annak okaeert ees ſoha nem akaraa hogy feyeeben teenneek az zent koronaat mygh Salamon ky koronazòt kyraal vala, eelne. De eremeſt meg ees enghette vona Salamon kyralnak az orzagot chak az wrak akartaak voña es Salamon ygaſſag zerent hozyayok teerth vona Wrallyaak vala azeert zenth | Lazloth mynt Koronaſ kyralt es termeezet zerent valo wrokat Azeert ees zent lazlo nagyon kenyerẅl es eped vala az zegheen orzaag bely nyomorwlt neepőn mynt az kegyelmes atya ew arwayn. ydew be telween ew haytaa magyar orzaghoz korontal orzagot es horwat orzagot. Annak wtanna gondolaa zent lazlo Salamonnal meg eeggyeſewlny es nagy ſok ſegheedſeegőt kyldet ewneky. Salamon kedeeg vyzon ellen kegyetlenſeeggel fyzethween alnokſagot gondol vala ellenee mymodon el vezthetnee zent lazlot. Annak okaeert ees fogataã meg ewtet kegyes zent lazlo es vettetee az temleczben Myſegradban, hogy meg yobboytanaa ennen magaat es vethnee be haraghyaat. Bel telween azeert ymaran wgy mynt negywen eztendők es Lattatot vona kegyes zent lazlonak es az magyary wraknak Iambor pyſpekeknek zent Iſthwan kyralnak es zent ymre herczegnek vytezkődew zent teſteket ffel emelny es nagyob tyztőſſeegnek okaeert ez feld zynre hozny es meg Canonizalny. Salamon kyral ees hozateek ky az temleczből es zabadon yaar vala zent lazlo mellet. De az alnok magaat gondolwan fwtha az kwn kyralhoz es meg eſkweek neky hogy ha zeghedſeegẅl mellee yewne lazlo kyral ellen Erdelſſeegőt neky adnaa es leanyaat el veennee Az kwn kyral azon raytta ragadwan nagy haddal be yewe magyarraa, es zallaa meg vng varaat es Borſnaat

Azth halwan kegyes zent lazlo kyral raytok rohana es mynt az kőwer ſaggyw az tyz ellen wgyan el olwadanak elene, es nagy dyadalmat veen rayttok hol ott rakattata eǵ zent egyhazat wr iſtennek tyztőſſegheere. Salamon kyral eſmeg ffel gyeytee || Az kwnoknak maradekyt es meene Bologaar orzagra 401 es ghőrőg orzagra De otth ees arczwl vereteek wgy hogy towabbaa myndden remeenſeegheetewl meg foztathneek ffel tamadny. Annak okaert ees atal yeween az dwna vyzeen ky vonyaa magaat az teeb neep kőzzől es ſoha teebbee kőzykbe nem meene

lathwan hogy myndden tehetſegheeben meg zeghetôt vona. Annak okaeert meg alazaa ennen magaat es az hatalmas wr iſtennek yrgalmaſſaga ala hagyaa haytaa le feyeeth mynt bynes ember nagy banattal es tôredelmeſſeeggel.

O meel bodog zykſeeg ky nagyob yora kyzlel embert ky ellen wgy mond neky hogy Bodogb annaal ees kyth maſnak vezedelme teezen bodogghaa Salamon kyral azeert myg eele penitenciaban foglalaa ennen magaat es ſoha ember yſmeretyre towabbaa nem yewe. Es mwleek ky ez vylaghbol Iſteryaban pole newô varaſban.

Maſodzor kegyes zent lazlo kyraal ydeyn Az gonoz kwnok meg be yeweenek magyar orzagban elezer erdelth ffel dwlwan es mynd az nyrbattorſſagot, onnan az tyza melleekeet mynd Bechee varayglan, enneel nagy haad magyar orzagban ew elôttôk ſoha nem volt, kegyes zent lazlo az ydôben vala toot orzagban. Es mykoron meg hallotta vona. Azonnal wtannok leen es eree el ewket az themes kôzbe es reeaok rohanwan wgy veree mynd az ſokaſſagot, hogy egy wrnaal teb el nem zaladhata kôzzôlôk es nagy nyereſeeggel yarwan az foglyokat mynt hattra hozaa.

Annak wtanna az kegyes kyral mene az orozokra kyth lathwan az nag erôth, hamar az zent kyralnak hatalma alaa adaat ennen magokath Annak wtanna az kegyes kyral meene Lengyel orzagra es zallaa meg Cracco varaſaat harom honapyg. Azok lathwan hogy ellene nem alhatnanak Bekeſeegôt zerzeenek egymaſſal | Annak wtanna Chew orzagra, es nagy foglyokat hozwan teree haza zent kyral magyar orzagban nagy nyereſeeggel es nagy iſteny dycheerettel.

Mykoron azeert latta vona az kegyes zent kyral hogy wr iſten vona vele Rakattata egy yeles zent [Calaſtrom] Monoſtorth az fekethew kôrôs parttyan kyt varad ffewnek newezee, Azzonywnk zyz marianak tyztôffeegeere, hol otth veegre temeteeſt ees valazta maganak El hyrhôween kedeegh az ew yo hyre newe es Iſtenben valo yozagos vota mynd egheez kerezttyenſeegbe hogy mykoron Nemeth Chazaar ky mwlt vona ez vylagbol akaryaak vala ewtet valaztany De mykorôn ſemikeppen nem akartta vona alyg cheendezôdeenek meg rola. Annak wtanna meene alaa Bodrog war megyeben hoſweth napyara. Es myko-

ron ott vona yme franciabol hyſpanyabol Anglyabol es Brytanyabol kŏwetŏk yeweenek hozyaa keerween ewtet hogy lenne ſeyedelmŏk es elŏttŏk yaro hogy az zent Ierwſalemnek varaſaat zabadoytanak meg az [†] kezŏkbŏl es hatalmaſſagokbol Bwzzwt alwaan Criſtus Ieſuſnak zent halalaeert ew rayttok. Azt halwan kegyes zent lazlo kyral nagy erembe leen raytta. Es azon hoſweethnak ynnepeeben el Bwlchwzeek az magyary wraktwl. Az zegheen magyar orzag kedeeg nagy banatban keſerŵſeegben eſeek raytta hogy az ew kegyes attyok ewketh el hadnaa. Zent kyral azeert yra Chew orzagy herczegnek hoǵ el yewne velee es ottan eremeſt leen ew raytta. De azonkŏzbe tŏrteeneek hada Chew orzagban az Chew orzaghy herczeg mellet mykoron az hataarra ywtot vona Nagy erŏſſ beteghſeegben eſeek. || Megh erthween azert zent leeleknek malazttyabol kywel tellyes vala, az kegyes zent lazlo kyraal hogy eeleteenek veege lenne zent gyonaſſal tŏredelmeſſeeggel es Criſtus Ieſus zent teſteenek vereenek veeteleewel meg erŏſſŏytee ew halalaat Es hozyaa hywataa mynd az magyary wrakath wrffyakat es pyſpekŏket es meg yelentee ewnekyk ew teſteenek ky feſleeſeet Nagy zent zeretettel azeert es zorgalmatoſſaggal ynty vala es tanoyttya vala ewket hogy egymaſt halgathnaak, anyazent egyhazat tyztŏlneek es kerezttyen orzagot otalmaznaak. Arwaknak zegheenyeknek gongyokat vyſelneek es mynddenben ygaſſagot kŏwethneenek. Es az meenybely Idwezŏytew Criſtus Ieſuſtwl el ne zakadnanak holtyk Mykoron eellyen zent predicaciot tett vona ewnekyk hyrree tewee az wraknak hogy Almus attyaffyat koronaznaak meg, ky nagy Iambor es eggyegyew vala. De az magyary wrak Kalmant teweek kyrallyaa ew holta wtaan. 402

Az kegyes zent lazlo kyral azeert tellyes myndden lelky yozaggal zenthſeeggel es wr Iſtennek malazttyawal mwleek ky ez gyarlo vylagbol meenween az meennyey halhatatlan erek kyraly dychŏſeeges eelethnek tarſſaſſagaban ew byrodalmanak tyzen kylencz eztendeyben. Azth lathwan es halwan nem chak magyar orzagban De mynd egheez kerezttyenſeegben nagy ſyralom es banat tamada eellyen kegyes kyralnak halalaan es harom eztendeegh ez orzagban zeep ŏltŏzet tancz yaraas es feny vygazag teetel ſem lattatek ſem hallattatek.

Myeert kedeeglen meeg ew eeleteeben meg hatta vala

hogy | Byhar varaddaa vynneek temethny ew teſteet halala wtaan Az magyar orzaghy feyedelmek kedeeg lathwan az ydônek alkolmatlan es meczze voltaat feeleenek raytta hogy az zent kegyes kyral teſteenek romlaſa ne lenne az nagy bwzgo hewſeeghnek myatta tanacchal eelween kôzelſeeghnek okaeert tereenek feyeerwar felee hol ott az zent kyralok teſte nywgozyk vala. Es mykoron az zallaſon el nywgottak vona, Nem alwzyk vala ſem az wr Iſten ſem az Bodog zenth embernek tanaccha es akarattya nem ollyan mynt az wr iſtenee, keleenek ffel reeggel hollal hogy towab meenneenek, lataak haat hog nynchen ott az zekeer ſem az zent teſth. Meg zomorodanak raytta es fwtoſwan teetowa es kerdôzkôdween ha ky latta vona, De mykoron varad felee terttenek vona lataak haat myndden embery ſegôhdelemnel kyl varad felee meegyen az zent teſth mynd zekereſtewl. Lathwan az nagy yſteny chodaat es dycheereek wr iſtent. Maſod choda Mykoron az varady monoſtorba el akarnaak temethny monda neky hogy az zent teſth dohos vona Az teeb neepek kedeeg nagy zeep yllatot ereznek vala. Ottan hattra haata meghee fordwla ala annak a kynek dohoſnak erzettetyk vala. De mykoron hazwgſſaganak byneet meg vadlotta vona es wr iſtennek yrgalmaſſagaat keertte vona ſyrwan az zent kyraal teſteenek elôtte meg gyogywltateek De az ala kapczayan mynd eeltyg megh yſmerteteek. Annak felette nagy ſok vakok, ſanthaak, chonkaak es pokloſok vygaztatanak meg az zent kyralnak eerdeme myat. kynek ſok vona a' bezeede. Az ew zent temeteeſeenek eghben angyaly zook hallattatanak es az zent Confeſſorok Myſeyeet ew kezdeek el kyt az Iambor egyhazy neepek wtannok eenekleenek es az hallottaknak Myſeyeet el hagyaak kyben meg yſmerteteek hogy wr iſten az ew zent Confeſſory kyben helheztette vona Azon ydôben mykoron yrnanak Ezer kylenczwen ewt eztendôben ||

403 Immaran Peldak leeznek az zent kyralrol

Wgy olwaſtatyk ez zent kyralnak ew eeleteeben. Mykoron ew yo zokaſazerent egy eeyel be meent vona az warady monoſtorban ayo'tatus ymachagnak okaeerth Lataa az komornyk ky kywôl maradot vala az ew wraat megh dychôwlt teſtben zent angyalok myat az egben ffel emeltethween nagy feeneſſeeggel

feenleny, kyból meg yelentetyk nagy malaztos vota es zeplótelenſeege meeg ez vylagy eeleteeben ees hogy Byzon melto vona az erek bodogſagra kyben tanwſaag adatyk myndden hyw kerezttyennek hogy ha az meennycy dychóſeegben akarnak reezeſewlny myndden gongyokat az wr iſtenben veſſeek mynd halalygh.

Maſod pelda. Mykoron az orozok be ytóttek vona magyar orzagban es nagy dwlaſ wtan nagy nyereſeeggel haza terttek vona Wtannok valta az zent kyral es mykoron ywtottanak vona [†] pwztayaban hol ott myndden eeledelók el fogyoth vona, az zent kyraal ky meene az ſeregból es ymachagaban kenyereg vala wr iſtennek hogy ky reeghen az Izrael nepeet meg elegóytótte vala meennyey kynerrel az pwztaban, azonkeppen ez zegheen kerezttyen neepet ees ne hannaa ehel meg halny, yme choda dolog, ffel kelween az zent ymachagrol es az tabor felee erede, haat yme nagy ſok ſeregh zarwas es gymók eleyben yeweenek es zamtalan Byalok kyk mynd le vethween az ew kemeenſeghóket nagy zylygen az taborra meneenek. Azt lathwan nagy halakath es dycheereteket adanak wr iſtennek es az zent kyralnak ky myat ollyan nagy yrgalmaſſagot eerdemlettek vona Es ky mynd eeleeg zerze maganak eelettre az Iſten atta ayandeekbol. Annak | Okaeert ees az zent kyralt neweet el valtoztathwan, kegyes kyralnak hywyaak vala myndenek, Mert mynd zeegheennek bodognak wgy aggya vala magaat hogy ynkab zeretethneek honnem feeltethneek.

Harmad pelda. Vala egy zegeen embernek egy zyz leanya kynek mykoron zeme ky vezót vona ew ayo'tatuſſaga zerent ygeerkózeek az zent kegyes kyralnak koporſſoyahoz es ottan meg vygazeek mynd teſteeben mynd leelkeeben.

Neegyed pelda. Vala egy nemeſ lean kynek oly nagy zeme fayaſa vala hogy ſoha tebbee gyogywlaſaat nem remeenly vala mykoron az zent kegyes kyralnak koporſſoyahoz fogadaſt tett vona es ott nagy ſyraſſal kenyerghene yme ottan az ew agyabol mynd hwſoftwl zemey ky eſeenek ew kezeyben. Ottan ffel reeada, Es oda fwthwan nagy ſok neepek lataak haat az ew teſty zemey markaban vannak Es wyonnan valo zemeket adot ewneky wr iſten az kegyes kyralnak eerdemeeból. Ottan azert nag ffel zowal dychereek wr Iſtent es az zent kyralt.

Ewtôd pelda. Vala egy vytezlew nemes Iambor, ky egy ezyſt talath vetôt vala zalagon egy Iſpannak meel ezyſt talath atta vala zent lazlo kyral az vytez attyanak ayandekwl Es az byſpan gonoz kewanſagbol azt vetee hogy ewee volt vona es ew tewle wrzottaak vona el. Mykoron egymaſt zekben leelteek vona eerette azt yteleek hoǵ az ezyſt talath teenneek az zent kyralnak koporſſoyara es wr iſten ott yelentenee meg kyee vona tôrween zerent. De mykoron az Iſpan ffel akarnaa veenny ottan hattra eſeek mynt egy holt, Az zegheen nemes Iambor kedeeg
404 nagy alazatoſſaggal || Hozyaa yarwlwan Nagy hala adaſſal el vewee es hazahoz meene.

Olwaſtatyk towabbaa mykeppen ewtet wr iſten myndenben meg zegheellette, yeleſkeppen mykoron az gonoz tatarokat yznee es el nem zaladhatnanak elôtte, Nagy bewſeeggel hannyaak vala el penzt es ezyſt morhaat draga rwhakat az wtakon hogy az magyar ſereg reea eſween towab zaladhatnanak elôttôk Azt lathwan kegies zent lazlo kyral ymachagot teen es ottan kew balwannyaa valtozanak kynek byzonſagaat vallyak mynd ez may napyglan ees kyk erdel felee meennek hol ott ees nagy zeep kwth ſeyek vannak ky folywaan kyket keert zent kyral wr iſtentewl az neepnek zykſeegôkre kyk kôrwl meg lattathnak zent kyralnak laba nyomay czwczayanak es ſyſakyanak helye kyk mynd bel enyeztenek az erôſſ kew zyklaban, kykbôl mynd dycheertetyk wr iſten es az kegyes zent kyral.

Wtolſo pelda ky leegyen eleegh maſtanſaggal. Wgy olwaſtatyk hoǵ azon napon es horaban mykoron ew zentſſeeges voltaat meg Canonizaltak vona az zent monoſtornak felette nagy zeep feenes Cyllagh lattateek az eghen az ew zent teſteenek felette wgy mynt keth horaygh kyt az varaſbely neepek naǵ Iſteny feelelemmel es lelky eremmel neeznek vala Es azon nagy myſe koron hozattateek oda egy gyermek, kynek ſem kezey ſem labay nem valanak, De nemynemew ffel dagadot chomok valanak helyette kyeert mykoron az ſok Iambor ymadot vona byzwan az zent kegyes kyralnak eerdemeeben yme mynddeneknek zeme lataſara megh vygazeek teekeelleteſſeggel mynth eegy egheez ember. Az nagy chodaat | Lathwan Nagy halakat adanak raytta wr Iſtennek es az zent kegyes kyralnak. — Deo gracias.

Zyz zent Marghytha azzonnnak eeleteerôl.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay Ez may napon ylween es tyztôlween kerezttyen anya zent egyhaz Dychôſeeges zyz zent Marghyta azzonnak emlekôzetyt kynek zent Epiſtolaya es zent ewangelioma nagy ſok zyzeknek ynnepôk napyaan meg vagyon yrwaan. Annak okaert nem zykſeeg ett helyet foglalny vele. De mynek elôtte az ew zent eeleteet meg lathnook Idweſſeeges lelky tanwſagnak okaert annak elôtte laſſwnk magyarazatot zent Doctorok mondaſokbol, thwdnya yllyk mynemew yozagos mywelkôdetôkben eelt leegyen ez zeplôtelen zent zyz azzon, kynek peldaya zerent hogy my ees azon yozagokban haznalhaſſwnk.

Rywydeden talallyok zyz zent Marghytha azzont harom nemes yozagokban haznalt leenny. Elezer zyzeſſeeges eelethnek tyztaſſagaban, kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor. A' mynden hato teremtew wr iſten ſem kereſy ſem zerety oll' yghen az teſty tyztaſſagot mynt az lelky zeplôtelenſeegôt, merth az zyzeſſeeg tartaaſ haznos nem lehet el veeghezôt akarathnaal kyl, kyrôl zent Beda doctor ees wgy mond magyarazwan az zent ewangeliomot. Az oka leen hogy az aldot Iſtennek zent ffya Ieſus az tyztaſſagus zyztewl zyleteek hogy az zent tyztaſſaghnak eekôſſegheet meg yelentenee zerethny yeleſewl ez neegy okaeert. Elezer az meennyey bodog termeezethnek haſonlattyaeert. Mert ez az eeggyk dragalatos eelet kynek myatta halando ember haſonlatos es rokon kôzel || Lehet az wr Iſtenhez, Criſtus Ieſuſhoz azzonywnk zyz mariahoz es az meennyey zent angyalokhoz kyt ennen maga zent leelek wr iſten Sap. ſexto bôlch eggyk kônweenek hatod rezeben meg byzonoyttya mondwan Az zeplôtelenſeeg kôzel teezen wr iſtenhez. Azonrol zent Amboruſ doctor: Az zent zyzeſſeeg felewl halaggya embery termeezethnek allapattyaat kynek myatta halando emberek haſonlattathnak az zent angyalokhoz. De meeg ees nagyob az zyzeſſeegnek vytezkôdeeſe az angyalokeenaal. Annak okaeert ees nagyob eerdemeſb mert az angyal chak az bodogſagbol dychekôdhetyk az zyznek kedeeg mynd yozagbol mynd az bodogſſagbol erdeme vagyon.

Maſod okaert. Az meennyey bodog zeer tartaſeerth Mert mykoron oda ywthnak az hywôk halaloknak wtanna egy tyzta allapatban maradnak meg az zent angyalokkal es az Criſtus Ieſus ew bennôk wralkodyk, kyrôl wgy mond zent leelek wr iſten Canticorum ſexto: az en zeretôm ennekem es en ewneky ky eeltetyk az lylyomok kôzôt az az tyztaſagban kyrôl zent paal wgy mond 1 Cor: VI. Draga arwal valtattatok meg Criſtus Ieſuſnak zent vereewel az okaeert nagy bozzwſagot teezen ember wr Ieſuſnak mykoron az ew teſteet ky zent leeleknek edeenye gonoz bynnel meg fôrtôztety.

Harmad okaeert eredetſſeegnek allapattyaeert, kynek byzonſagara gondolhattyok. Mert ha myndenek felette yok kynek wr iſtenek teremtôt De maga az zeplôtelenſeeg mynden dolgay kôzôt yeleſb, kyrôl wg mond zent leelek. Sap. VIII. myndden leeleknek kepeeben. Nem lehetôt tyztaſaag tarto hanem ha iſten adangya. Azeert twlaydon wr iſten adhattya az zyzeſſeegnek tartaſaat.

Neegyed okaeert kywalt keppen valo | Lelky yegyeſeerth Mert az tyzta tartok monddathnak Criſtus Ieſus yegyôſeenek, kyrôl wgy mond zent paal apoſtol Corymtombelyeknek yrth maſod leweleenek tyzen eeggyed rezeben yegzettelek byzonſaggal tytôket egy ffyrffywnak tyzta zyzet meg tartany Criſtuſnak: Annak okaeert ees wgy eenekôl ew rolok anya zent egyhaaz mykoron ez wylagbol ky mwlnak yewel Criſtuſnak yegôſe wed el az dychôſeegnek koronayaat kyt teenek ed wr iſten meg zerzôt erekkewl erekkee kykbôl nylwan meg yſmertetyk hogy kywalt keppen valo zent zeretettel zerety wr iſten az tyztaſaag tarto neepeket Akar mellyk termeczethbôl valo legyen kyk kôzzôl eegy es yeles leen, dychôſeeghes zyz zent Marghyta azzon.

Maſod yeles yozaagh ky leen zyz zent Marghyta azzonban mondatyk leelky yozagoknak gyoropodaſa. Hogy azeert my ees az ew zent peldaya zerent twggywnk leelek zerent haznalny Doctoroknak tanwſagokbol eellyen kerdeeſwnk tamad. Mynemew lelky yozagokkal kel tamogathny az zyzeſſeegôt hogy Criſtus Ieſus zemey elôt kellemetes legyen Reea felelnek doctorok es heet rendbely lelky yozagokat talalnak mellee. Elſſew byzon hywſeegh az az hogy kerezttyen leegyen. Mert az hytetlen pogannak tyztaſaag tartaſa awagy balwan yſtennek maga

ayanlaſa reegy ydew zerent, es mynt maſtan ees teeznek az byees bayoſok kyk eeyel yarnak kyk mynd erdeghnek yegyeſy nem tarthatnak byzon tyzta zyzeſſeegôt. De ha tarthnak ſem haznaal ewnekik || Bel ſem mehetnek az meennyey wô legheen- 406
nek Criſtus Ieſuſnak erwôndetes vendegſegheben myeert hogy
nem ġerwztettenek meg az ew zent hytywel es eegy felee zent zeretettel egybe nem eeggyeſewltenek ezen vylagon. Maſod zent alazatoſſaag kyrôl wgy mond zent Bernald doctor. Azt mereezlem mondany hogy meeg az zyz marianak zyzeſſeege Sem volt vona keellemetes wr iſtenneel alazatoſſagnaal kyl kyt ennen
maga meg bozonoyttya. Meg tekeentee wr iſten ew zolgalo leanyanak alazatoſſagaat wgy mond rola zent Agoſton doctor ees, keellemeteſb wr iſtenneel az alazatus hazaſſaag honnem az keweel zyzeſſeeg mert az ewt zyzek ees kyrôl az zent ewangeliom Math. xxv. Cap. emlekôzyk chak az keweelſeghnek
okaeert rekezteteenek ky mennyeknek orzagabol. Harmad zentſeeges tyztaſaag az az hogy ha ky zyzeſſeeget akar tartany zyweeben ees zent leegyen az az gonoz fertelmes gondolatoktwl es gyeńerewſeegôktwl magaat otalmazya. De ha mykoron tôrteennek ottan hamar el fordoha akarattyaat rola, vezzen kereztôt zyweere gondollya Criſtuſnak zent ſebeyt awagy ennen magaanak halalaat es pokolnak ſanyarwas keennyat ſoha nem lehet oly fôrtelmes gondolat kyt ezekkel meg nem gyôzhet wgy rola zent Ieronimus doctor az ollyan zyzeſſeeg hoſtia zerent valo aldozat wr iſtennek elette kynek elmeeyeet fertelmes
gondolat es teſteet gyarloſaag meg nem fôrtôztety ky nem lehet vyaſkodaſnal kyl. Neegyed gheryedetes zeretet kynel kyl ſem meennyeen ſem feldôn yo barathſaag nem lehet Wġ mond rola zent Bernald doctor | Az tyztaſaag tartaaſ zeretetnel kyl ollyan mynt az lampas olaynaal kyl, veed
el onnan az olyayt es vylaga nem leezen, azonkeppen veed el az zeretetôt es az zyzeſſeeg pokolbely erdeghez haſonlatus leezen kyben ſemy iſteny malaztnak vylagoſſaga nynchen. De az lelky yozagokkal meg eekôſewltetôt zyzeſſeeg es tyzta eeleg mel dragalatus leegyen wgy mond rola zent Bernald doctor Ez az nemes meltoſagus eelet ky ezen vylagon ezen halandoſagnak allapattyaban a mennyey halhatatlan dychôſeegnek eeleteet ky yegzy, hol ott ſemy teſty felekôzees nynchen, De

mynd az zent Angálokhoz haſonlatoſak. Ez akadot vala zyz zent Margytha azzonnak ees zyweeben lelkeeben. Ez okaeert wtalaa meg az wylaghy hazaſſagot hogy yobbat eerdemlenee Criſtuſtwl. Ezek valanak azeert kyben eele ez halandoſagban es myt haznalt vele holta wtan. Anya zent egyhaaz ky yelenty ky eellyen tyztőſſeeggel ylly az ew zent martyromſag zenwedeſeenek napyaat.

Maſod kyben haznala zyz zent Margyta azzon leen ez vylaghyaknak tekeelleteſſeeggel valo meg wtalaſa, Criſtus Ieſuſnak zent zeretetyeert kyről wgy mond zent Agoſton doctor vala mynеere ember ez vylagy yozagaat morhayaat de annak felette ennen magaat ees meg wtallya anneera zerety az wr iſtent Azont byzonoyttya zent leelek wr iſten ees pverbior VIII. bőlch eeggyk kenywenek nyolchad rezeeben. Az enghem zeretőket en ees zeretőm, kynek byzonſagara az zent Apoſtoloknak mondaſokat előwe hozwan, zent Mathe yrtta meg ewangeliomat tyzen kylenczed reezeben yme wgy mond my myndeneket el hattwnk te eeretted, mynemew eerdemet atz mynekẅnk erette ‖ 407 Ieſus kedeeg monda ewnekyk Byzon mondom tynektek hogy ty kyk myndent el hattatok en eerettem az wyonnan zyleteſben zaaz anneeth veeztők eerette es az erek eeletőt byryatok. Azonkeppen teen zyz zent Margyta azzon ees. Towabbaa az zent zyzeſſeegnek meg tartaſaara kyeert győződelmet keel zenwedny zykſeeg az bekeſeeg zenwedees yozaga ees mert twdo dolog kyt azok yobban twggyaak kykőn leezen hogy mynd halalyg keſeerty ewket az pokolbely tyztwlatlan lelkők kyrről ſok peldakat olwaſwnk az reghy zent atyaknak eeletekben Towabbaa zykſeeg hozyaa az yo mywelkődet ees az okaeert mongya zent Bernald doctor. Myndenkoron vala mynemew yo dologban foglallyad temagadat hoǵ pokolbely erdeg heewolkodwan ne talallyon mert az heewſagban valokat a' mykoron akarya ottan meg chalhattya, kyről wgy mond zent Gergel doctor Az kegyelmes meg valtonak előtte eeggyk maſyknaal kyl ſemyre keellő az az tyztaſaag yo mywelkődethneel kyl. Wtolſo yozaag hoǵ veegyg benne meg maraggyon, kyről wgy mond Iſidorus newő doctor. Az el kezdőknek yollehet ottan meg ygeertetyk az ywtalom De kylembben meg nem adatyk hanem ha veegyg vonzya

es ſem haborwſaggal ſem bozzwſaggal ſem halallal tewle el nem zakad zent palnak mondaſa zerent.

Harmad kyben haznala zyz zent Marghyta azzon mondatyk peldazatnak haſonlandoſaga, az az hogy mykeppen az | Aldot Criſtus Ieſus myeerettŵnk veegre halalt zenwedôt azonkeppen mykoron zykſeeg my ees keezôk leegyŵnk erette zenwedny kynek byzonſagara laſſok meg mykeppen tellyeſeytee bel ez eellyen haſonlando eeggyeſſeeghnek parancholattyaat zyz zent Marghyta azzon.

Legenda. Elethe.

Dychôſeeges zyz es martyr zent Margytha azzon ew zent neweenek meltoſagabol magyaraztatik zeep gyengnek, ky ennen allattya zerent feyeer kyſded es yozagus. Azonkeppen zent Margyta azzon feyeer leen ew zyzeſſeegeben kyſded ew alazatoſſagaban es yozagus ew yozagus mywelkôdetyben yrtta meg kedeeg az ew zent eeleteet Teotymus newô bôlch meſter.

Zyz zent Marghyta azzon tamada Anthiochya varaſbol, vala kedeeg Theodoſius pogan patriarchanak leanya, kyt adanak daykanak meeg kyſded voltaban es ffel newekôdween meg kereztôlteteek Annak okaeert az ew attya nem kedwely vala. Mykoron azeert ywtot vona tyzen ewth eztendôſ koraban az teeb zyz leanzokkal ôryzy vala ew daykayanak yohayt. Olybrius feyedelem az wton el menween lataa zyz zent Margyta azzonth hogy mynd az tebbykôzôt zeb zynew zemeelyŵ vona, ottan raytta ragada es wtanna kylde hoǵ hozyaa hoznaak ha twlaydon vona haat hozyaa vennee ha kedeeg zolgalo lean maganak: akarattyara tartanaa. Meg kerdee azeert ymez harmakban mynemew nembôl vona, ky vona newe || Es mynemew hytôn 408
vona Reca felele zent margyta azzon es monda Nemes nemeebôl vagyok ez orzagnak Newem Margareta es Criſtus Ieſuſnak zent hytyth vallom. Monda az feyedelem az kettey yllyk hozyaad De az harmadyk ſemykeppen nem hoǵ eellyen zeep leanzo meg fezŵlt embert ymaggyon. Mykoron zent Margyta azzon Criſtus Ieſwſnak Iſten voltaat predicallotta vona, Meg haragweek az feyedelem es ottan az temleczben vettetee. Maſod napon megh ky hozataa es monda ganoz bolond leean kenyerŵl az te zeepſeegôdôn es aldozzal az iſteneknek, felele az zyz: Azth ymadom

kyt feld rettegh, meeń ffeel es myndden teremtôt allath Monda eſmeg az feyedelem Chak ennekem ne engheg az te teſtedet mynd el zaggattatom, felele az zyz Criſtus Ieſus halarra atta magaat en erettem, En ees keez vagyok az en Idwezeytemeert meg halnom. Ottan azeert ffel vonyataa az oztorwra es nagy erôſſen veretee. Annak felette vaſſ gherebenekkel le vonyataa az ew gyenge bewreet. Azt lathwan az ew yſmerôy nagyon ſyrnak vala raytta mondwan O zeep lean Margytha byzon yghen bannyok az te nagy gyôttrelmedet O meel nagy zeepſegôt vezteel el az te hytetlenſeegôdnek myatta. Monda ottan ewnekyk: O gonoz tanachoſok meennyetek el eennen elôlem mert ez teſty gyettrelem teſthnek ydweſſeege fordoytaa bezeedeet az feyedelemre es monda. O zegyentelen beſtye es telhetetlen orozlan ez zegheen teſten hatalmad vagyon De az lelkôt Criſtus Ieſus | Meg ta.tya. Le veweek azert zent Margyta azzont az oztorwrol es be veteek az temleczben es nagy feneſſeegh bel telee az temleczôt, mykoron ymathkozot vona keree wr iſtent hogy mwtatnaa megh ewneky zemeelzerent az ew ellenſegheet ky ellene vyaſkodneek. Es yme meg yeleneek ew elôtte egy nagy kegyetlen ſarkan ky mykoron ewteth el akarnaa nyelny zent kereztnek yegyeet vetee reea es ottan el enyezeek. Annak wtanna eſmeg neky yeleneek embernek kepeeben es monda eelegôggyel meg ymaran en felôlem es ne haborgaſſ zyz zenth Margyta azzon zent kereztnek yegyeet vetee reea es ottan yſteken ragadaa es labay alaa nyomaa mondwan Alaztaſſaal meg keweel erdegh egy azzonyallatnak labay alath. Az Sathan kedeeg kezde kyaytany. O bodog Margytha meg gyôztettem ymaran Ha ffyrffyw gyôzne meg enghemet nem gondolneek vele, De yme egy gyenge zyztwl gyôzetôm meg. Zyz zent Margyta azzon kedeeg meg kerdee ewtet myeert yewt vona reea felelwen monda hogy az feyedelemnek enghedneel. Eſmeg meg kerdee myeert haborgathnaa ollyan ygen az kerezttyeneket, monda myeert my az erek bodogſſagot el veztôttôk, howa az embereket vyzyk, termeezet zerent bannyok es azon valo nag yrygſſeegbôl haborgattyok ewketh hogy ew velôk es vezthetnôk. Es eellyen dolgokat yelengethween ffel emelee zent Marghyta azzon torkarol labayt es monda fwſſ el ennen hamar nyawalyaas es ottan el enyezeek. Nagy Batorſſagot veen azeert belôle az zent zyz azzon.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Annak wtanna egybe gyewlween az ſok poganſaag ky hozattateek kőzykben zyz zent Marghyta azzon || Es mykoron nem 409
akarna aldozny le vonyaak rwhayaat es eeggew faklyakkal
eeghetyk vala az ew teſteet es myndenek chodalkoznak vala
raytta mykeppen zenwedhetne eel nagy keent eellyen gyenghe
leanzo. Annak wtanna egy tellyes hordó vyzbe vetteteek hogy
gyettrelme őregbőlne. De yme meg emlekőzeek Criſtus Ieſus az
ew zolgalo leanyarol es nagy feld yndwlaſt tamaztta kynek
chodalattyara ewt ezer emberek fordwlanak Criſtuſnak hytyre
es mynd kereztſeegőt veenek Az feyedelem kedeeg azt halwan
meg feelelmeek hogy az tebby ees meg ne terne. Ottan hamar
reea adaa az ſentenciat es feyeet veetetee zyz zent Margyta
azzonnak. Annak elette kedeeg eellyen ymachagot teen: hogy
vala kyk ew rola ayo'tatuſſaggal meg emlekőzneenek es ewneky ſeghedelmeet hynaak akar mÿ nemew zykſeegben yeleſſen
gyermek zylew azzonyallatok megh hallgattathnanak zozat yewe
menyből hogy azonkeppen leenne. Es azonkeppen zent martyromſagot zenwede. Azon ydőben mykoron yrnanak Criſtus zyletetynek wtanna [†]

Zyz zent Elek confeſſor.

BOdoſſagus zyz zenth Elek Confeſſor vala Ewffemianuſnak romay dwznak ffya ky az Chazaar wdwaraban elſew vala tyztőſſeeg zerent, kynek koronkeed harom ezer yffyak | Alnak vala előtte wdwarolwan mynd aranyas Barſonyoſok es aranyas eweſek. Vala kedeeg ez feyedelem nagy yrgalmas zyw̋ ember es myndden napon harom keez aztalok vettethnek vala az ew hazanaal, őzwegyeknek arwaknak es zarandekoknak, kyknek nagy tyztőſſeeggel zolgal vala, es annak wtanna kylenczed horan ennen maga zerzetes es egyhazy neepekkel veezen vala eetelth nagy iſteny feelelemmel, kynek ew azzon feleſeege Aglaes megh ollyan iſten feelew vala. De mykoron nem vona ewnekik magzattyok, kenyergheenek wr iſtennek es meg halgathwan ew ymachagokat egy ffyrffyw magzatot ada ewnekyk es mynd halalyg tyztaſſagot fogadanak ydő be telween adaak az germeketh dyaky bőlcheſſeegre, myeert hogy iſtentw̋l vala es zent

leelek malazttya vala ew benne. hamar valo ydôben myndden bôlcheſſeegben yeles leen, es ffel ynaſkodwan ew attyanak annyanak akarattyabol valaztateek ew neky hazaſ tarſſ az felſſeeges Chazarnak wdwarabol. Mykoron az eey el ywtot vona es agyaſ hazokban bel kellene meennyôk, kezde az nemes zyz yffyw az zeep zerelmes yegôſect (Nem a' may ydônek moggya zerent) wr iſtennek zent feelelmeere tanoythany es az zent halhatatlan lelky teſty tyztaſagra kyzlelny, ky myat az embery leelek Criſtus Ieſuſnak zerelmes yegôſe lehet es az angyaloknak hwga Annak wtanna geerẅyet es partha eweeth hogy nala tartanaa mondwan: veed hozyaad ezeket es tarchad myg wr iſtennek akarattya leezen es leegyen wr || Iſten kôztewnk es azonkeppen bwlchwt veween. De ſem attyanak annyanak ſem eegyebeknek myt akarna meg nem yelentee Es ffel kelween meene laodicyaban onnan meene Syrya orzagban es zalla meg edyſſa newô varaſban, hol ott embery keznel kyl zerzet wr zyne vala ottan a' my kewes morhachkaat vele vyhetôt vala, mynd iſtennek neweeben oztogataa es alaab valo rwhaat kereſween le yle az iſten zegheny kôzôt, kyk Azzonywnk maria monoſtoranak tornacczaban ylnek vala. Az zent alamyſnabol kedeeg chak annyat tarth meeneere zykſeege vona az felette valot eegyeb zeghenyeknek oztogattya vala. Eennen hazol nagy keſerẅſeegben eſeenek az ew zyley es el kyldôzeenek zeren zertte mynd orzagonkeed varaſonkeed hogy meg kereſneek. Mykoron azeert nekik oda edyſſa newô varaſban ywtottak vona azzonnal meg yſmeree ewket. De az zolgaak ewtet meg nem yſmerheteek, [De] hanem ewneky ees alazmyſnaat adanak kyn nag halaat ada wr iſtennek, hogy az ew zolgaytwl alamyſnaat erdemlet vona veenny. Haza terween azeert az zolgaat, meg mondaak hogy ſohol hyreet ſem halhataak vona. Annak okaert az ew attya nagy keſerẅſeegben marada, Az ew azzon zyleye kedeegh es zerelmes yegyeſe nagy zomorw rwhaban ôtôzeenek ſyrathwan eeggyk ffyat maſyk zeretôyeeth. Zyz zent Elek kedeeg mykoron azon helyen tyzen heet eztendeegh zolgalt vona wr Iſtennek, monda az zyz maria keepe azon egyhaaz bely Cuſtoſnak: Bochaſſad be az | Iſten embereet, mert melto mennyeknek orzagara es iſtennek zent leelke nywgozyk ew raytta, kynek ymachaga mynt az nemes aldozat wgyan yew ffel iſtennek zyne

eleybe. Es mykoron nem twdhatnaa az Cuſtos kyrôl mondanaa, Eſmeg zozat leen mondwan. Az ky kywôl yl az tornaczba. Ottan azeert hamarſaggal be hozyaa az egyhazban. De mykoron kywe hyrhôt vona az ew nagy zenthſeeges volta es myndenektwl tyztôltethneek meg wtalaa ez wylaghy hew dychôſeegôt es tytkon eſmeg laodyciaban yewe es hayot kereſe hogy Cilicyaban menne, yme iſtennek zerzeeſe zerent ellene valo zeel tamada es az Romay parttra veree ky, hogy azt latta vona zyz zent Elek Confeſſor mondaa azth ennen magaaban. Az en atyam hazahoz meegyek es ott mynt yſmeretlen lakozom. hogy maſnak neheſſeegôt ne teegyek. Mykoron azert eleyben menth vona zegheen ember kepeeben, monda nagy ffel zowal: Iſtennek zolgaya fogad hazad almaban ez zegheen zarandekot az te el tewedôt zarandok ffyadnak kedweerth. Azt halwan az ew attya, ottan az ew ffyanak nagy zerelmeert, be fogadaa heelt zerezteté ewneky es zolgaat ky hozyaa lathna, es ennen aztalarol eeltety vala ewtet. Zyz zent elek kedeeg zent iſteny ymachagban beytôleeſben es wygyazaſokban foglallya vala ennen magaat. De az zolgaak naponkeed nagy Bozzwal ylletyk vala zegheen Iambort, ky moſdo vyzet enteth feyeere ky moſlekot, De mynd nagy alazatoſſaggal es bekeſeeggel zenwedy vala el Criſtus Ieſuſeerth. Mykoron azeert az ew attya hazanaal ees tyzeñ heet eztendeeg || Lakozot vona yſmeretlen, Megh yſmeree iſtenneck zent malazttyabol hoǵ el kôzelgethne ew eeleteenek veegſew napya. papyroſſat teentaat keere es zeren zertte mynt eelt es yaart vona meg yrogataa. Mykoron azeert eegy vaſarnap az zent Miſeet el veegezteek vona zozatot hallanak meenybôl mondwan yeyetek en hozyaam mynd kyk mwkalkottok es meg vattok terheltethween es en meg kynnytlen tytôket. Azt halwan meg reetteneenek es mynd lee hwllanak. Maſodzor meg zozat leen mondwan kereſſeetek meg az iſten embereet hogy ymaggyon romaſageert. De mykoron kereſween meg nem leelteek vona, harmadzor meg zozat len mondwan Ewffemyanos hazanaal kereſſeetôk Mykoron azeert meg kerdetteek vona ſemyt nem twda reea felelny. Ottan azeert az felſſeeges Chazarok Archadius es Honorius az zent Innocencius wr papawal az felwl meg mondot feyedelemnek hazahoz yeweenek Es azonkôzben az zent zyz Elek Confeſſornak zolgalt zolgaya meene az ew wrahoz

411

mondwan. Wram laſſad meg netalantan az my zarandẽkwnk leegyen kyt en lattam hogy nagy bekeſeeg tarto ember vona. Ottan oda fwtameek es lataa haat ky mwlt, es zyne ollyan mynt ha iſtennek angyala vona. Es az lewelet kyt kezeeben tarth vala ky akaraa veenny, De nem enghedee, yghen hamar hyrree tewee az chazaroknak es wr papanak. Azonnal hozyaa meneenek es mondanak yollehet bynes emberek legyewnk, de maga iſtennek akarattyabol my orzagot byrwnk es papa atyank mynd egheez kerezttyenſeegnek paztorſſagaat vyſely Engheggyed nekwnk azeert az lewelet hogy laſſok | Meg my vagyon benne meg yrwan Es hozyaa yarwlwan wr papa ky fogaa kezeebõl a' lewelet es meg olwaſaak mynd az kõſſeeg hallaſara. Azt halwan az ew attya Ewfemyanos ottan mynt eegy eze vezõth le eſeek az feldre, mykoron kedeeg eze hozyaa ẏẅt vona kezdee rwhayaat nyẅny teepny, kezde hayaat zakalaat zaggathny es ennen magaat tõrny faggathny. Es reea eſeek ew zerelmes ffyanak holt teſteere mondwan nagy kyaytaſſal, yay ennekem en eedes ffyam myre hoztaal enghemet enny banattra keſerẅſeegre, ymaran nagy ſok eztendõtẅl fogwa Yay ennekem nyawalyaſnak bodogtalannak, mert yme en veenſeegemnek gyamolyaat latlak elettem az koporſoban fekẅny. Yay ennekem zomorw atyanak mert ymaran ſemy vygaztalaſth nem vehetõk towabbaa. Azth halwan az ew azzon annya, mynt az nõſteen orozlan nagy heertelen ky fwtameek ew hazabol zaggathwan ew rwhayaat, el hwllathwan feyeen valo õtõzetyt, zemeyt kezeyt ffel teryezthween az eggre nagy ſywaſſal reewaſſal kezde yewny es mykoron az ew zerelmes ffyanak zent teſteehez nem ywthatna nagy ffel zowal mond vala. Nyſſatok wtat hozyaa. hogy lathaſſam hogy yllethelſem az en zerelmes ffyamat en eedes zemem vylagaat en zomorw leelkõmnek vygaſagaat. Es mykoron hozyaa ywtot vona Reea eſeek holt elewenẅl ſyrwan es ohaythwan. Oh ennekem en eedes ffyam. Oh en zemem wylaga. My oka hogy ezenkeppen tetteel my velẅnk Nem de lattal ee naponkeed mynketh nagy ſyralomban lennẅnk nagy banathban elnẅnk, es nem yelentõtted meg tee magadat mynekẅnk. Eſmeg reea eſyk vala nagy keſerẅſeeggel es nem vala meerteke
412 az nagy ſyraſſnak kenyhwllataſnak || Apolgatwan zemeyt, zayaat es angyaly zent dyzes orchayt, es ſyrtaban azt mongya vala:

Syryatok en velem keſerw̃ anyawal mynd kyt eeth vattok, mert ym tyzen heet eztendey ymaran hogy wdwaromban lakozot es nem twttam hogy en ffyam legyen. Oh menee bozzwt zenwedôt az zolgaktwl oh meneezer arczwl es nakon vertek ewtet es nem twttaak hogy ew nekyk wrok lett leegyen. Oh azeert ky adhat en zemeymnek ſyralomnak kwthfeyeet hogy eeyel es nappal ſyrathaſſam en lelkemnek keſerw̃ſegheet. Az ew reeghen el hagyot zeplôtelen yegyeſe azok halwan ſyralmas rwhaban ôtewzeek es mynt hamarab oda fwthameek mondwan. Oh yay ennekem mert ez may marattam ôzweggyee, ymaran nynczen towabbaa kyre neezyek es kyre emellyem ffel en zemeymet. Ez may napon yſmerôm, hogy meg tôrôtt az en zep vylagos tykôrewm Ez napſagtwl foghwa el fogyot az en remeenſeghem es el kezdetôt en keſerw̃ſeghemnek napya kynek halalig veege nem leezen. Az felſſeeges chazarok wr papa es mynd az kôz neep halwan ez eellyen ſyralmas dolgokat nagy ohhaytaſt teeznek vala es ſyraſok kôzôt dycheeryk vala az hatalmas wr iſtent ky eellyen chodakat teezen. Es wyweek ewtet xpuſnak Confeſſorat, az varaſnak kôzepyre es hyrree teweek az kôz neepnek hogy meg leelteek vona az iſten embôreet es myndenek ſyethnek vala lathny az iſten embôreet Azt halwan az zegeen korok betegôk nagy ſeregôn keed ſyethnek vala az zent teſtet yllethny es myndenek meg vygaznak | Vala. Az felſſeeges chazarok lathwan az ſok choda teetelt ennen magok kezdeeg vynny wr papawal az zent teſtet mynd agyaſtwl hogy meg zentôlteth- neenek az zent teſtewl. De mykoron nagy zoroſſaag vona parancholanak az chazarok hogy ezyſtôt, aranyat es peenzt hymteneenek el az wczakon az ſok neepeknek mwlatſagaeert, es ewk hamaraban kynnyebben vyhetneek az zent egyhazhoz az zent teſtôt. De az iſteny ayo'tatus neep ſemyt nem gondolwan az ſok keenchel ſyetnek vala yllethny az zent teſtôt. Annak okaeert es nagy nehezen vyheteek az zent egyhazhoz hol ott zent Bonifacius martyrnak teſte vala. Ott egheez ezten napyg temetetlen hagyaak eeyel es nappal az ayoytatus kerezttyen neep foglalatus vala iſteny dycheeretben es az felſſeeges feyedelmekkel mynd az ſokaſſaag nagy zeep draga koporſoot alkotanak aranbol ezyſtbôl es draga kôwekbôl es belee helheteek az aldot Criſtus Ieſuſnak zyz zent Confeſſoraat. Es oly nagy zeep

eedes yllatw zagh zarmazik vala ky az koporſobol, mynt ha draga balſamommal vala tellyes. Ew ky mwlaſa kedeeg leen azon ydőben, mykoron atya iſtennek es az zyz azzonywnk maria ffyanak zyletety wtan yrnanak harom zaaz kylenczwen nyolch eztendőben, kynek zent erdeme es bodog elfedőzeſe ſokaknak haznaal lelky es teſty egheelfeegőkre es byneknek bochanattyara, kyt mynekwnk ees engheggyen atya ffyw zent lelek, zent haromſag erekkẅl erekkee Amen. ||

---

413 Zyz Zent Praxedis Azzonnak eeleteről.

Mykeppen talallyok az reeghy zentőknek eeletőkben. Az zent apoſtoloknak ydeyben valanak keth yeles zyzek atyaffyaſok es az kegyes Criſtus Ieſus hytyben ayo'tatoſok es bwzgoſagoſok es zent zeretetben gheeryedőzők. Es zent Nonatus es Tymotheus pyſpeknek hwgay. Tőrteneek hogy wr iſtennek akarattyabol zyz zent potenciana azzon Iſteny zent feelelemben es zeretetben teekelletes mwleek ky ez wylagbol es vyteteek Criſtuſnak yegőſy kőzzee. Azt lathwan zyz zent Praxedis azzon, zenetlen bankodyk keſerőg vala wtanna, myeert yeles nemből valanak. yeles embőrők kyk yo baraty valanak: De meeg ennen maga romay pius papa ees hozyaa yeween vygaztallyaak vala ez nemes zent zyzet. De ſemy vygaztalaſt nem veezen vala mert meg azot es meg heerwadot vala ew zyweben leelkeben ez vylaghnak vyragzoſaga es gyenyerẅſeegé. Myeert kedeeg felette kazdag ees vala, nagy bewőn oztogattya vala yozagaat az Criſtus zeghenynek arwaknak őzwegyőknek. Azon ydőben vala Anthal Czazaar Romaſagban, es nagy haborwſagot tamaztot vala anyazent egyhazban, yldőzween az zegheen kerezttyeneket es ſokakat meg ees őleth vala. Zent Praxedis azzon kedeeg el ragaggya vala teſtőket az zent martyroknak es nagy ſyraffal es iſteny feelelemmel el temety vala. Es az zegheen feelelmes kerezttyeneket hazahoz győyty vala eetelt ytalt adwan ewnekyk. Mykoron azt bel mondottaak vona Anthal chazarnak, hogy ſok Conuent | Gyewlt vona az zent azzonnak hazahoz, raytta kylde kegyetlen zolgakat es nagy

ſokakat meg foganak kôzzôlôk, yeleſſen zent Symycerius papot ees fogaak meg harmyncz kettôd magawal es mynd martyromſagot zenwedeenek ez zent hyt mellet es tebbeket nagyon ſokakat ôlete meg az kegyetlen chaſaar. Zent Praxedis azzon mynd el temety vala ewketh. Lathwan azeert az nagy haborwſagot myndden yozagaat el oztogataa iſtenneeben es myndeneſtewl fogwa zegheennyee tewee magaath, az erek dychôſeegnek meg nyereeſeerth, es tellyes lelky nemes yozagokkal es iſtennek malazttyawal yollehet zywe zerent keez volt az zent martyromſagra. De Criſtus Ieſus zentôlee ewtet ees az ew yegôſy kôzzee es bekeſeeggel mwleek kywe ez wylagbol, es ew attyanak hazaat hagyaa hogy zent eegyhazzaa zentôlneek, hol ott ees temeteeſt valaztwan nagy ſok zamlalhatatlan choda teetelekkel nywgozyk wr iſtenben. Leen kedeeg ky mwlaſa azon ydôben mykoron Criſtus zyleteeſe wtan yrnanak zaaz hathwan ewt eztendôben, kynek zentſeeges eeleteebôl pelda es tanwſaag adattatyk mynemew haznalatus leegyen az yrgalmaſſag teetel es mykeppen haznallyon halando embernek mynd ezen vylagon mynd halalanak wtanna. Elezer mert nylwan valo valaztaſt mwtat az erek bodogſagra Zent Mate yrtta meg kenyweenek ewtôd rezeeben. Bodogok az yrgalmaſok mert ewk yrgalmaſſagot eerdemnek. Maſodzor mert byzot yteeletôt yelent. Zent Iacab apoſtol yrtta meg II. Az iſteny yteelet yrgalmaſſagnal kyl leezen annak, ky yrgalmaſſagot nem teend. Harmadzor mert nylwan valo erdemôt aad. Zent Gergel byzonoyttya Iſtennek yrgalmaſſaganak nem eerdemhety ky eett yrgalmas nem leend. || Azont byzonyo'thwan zent leelek wr iſten bôlch kenyweenek eccl. XVI. tyzen hatod rezeeben. Mynden iſten zerent valo yrgalmaſſaag teetel ez vylagon helt zôrôz meennyeknek orzagaban kynek mynd az ew yo mywelkôdety zerent yme azerth zerelmes atyamffyay ercheetôk yol meg myt mond wr iſten: haat myre feelty ember az ollyan yozagaat el veztee tartany kyt wr iſtennek neweeben aad. Nem de ynkab maganak teezy ee, hogy ſenky el ne wrozhaſſa. Nem de maganak haznaal ee velee holta wtan ees kynek myatta eelheſſôn lelek zerent. Errôl mongya vala zent paal apoſtol ees, kynek bezeede meg hyhetew Effeſom belyeknek yrth leweleenek neegyed reezeben: Atyamffyay leegyetek egymaſhoz kegyelmeſôk es yrgal-

414

maſok eremeſt adogathwan egymaſnak. Mert vala myt zent zeretetbôl maſnak aad ennen maganak towabra teezy azt el es meg adatyk ewneky halalanak ydeyn vele eegyetembe az erek erewm kyt mynekwnk ees aggyon atya ffyw zent leelek Amen.

Dychôſeeges zent Maria magdalenanak Innepeerôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayat yrtta megh bôlch zent leeleknek tanwſagabol pverbior xxxi eeggyk kenyweenek harmyncz eeggyed reezeeben mel ygheeknek elôtte wgy mond azon Capitulomban. Nyſſad meg az te zadat veegeż ollyat ky ygaz, es ygazan yteellyed az zegheent, hol ott magyarazo yraſ wgy mond az az mykoron az zegeennek ygaz ygye vagyon el ne mwlaſſad, az wtan kôwethkôzyk az zent may Epiſtola |

Epiſtola,

Ekôſſ azzonyallatot ky leelhet? tawol es wtolſo veeghekbôl vagyon ew ywtalma Byzyk ew benne ew wranak zywe, es maſeenal kyl nem zykſeeges, yoth aad ewneki es nem gonozt mynd ew eeletenek napyayban. Gyapyat kereſe es zôzth es mwkalkodeek ew kezeynek tanacchawal. Ollyan vala mynt yaro kelô hayo ky mezzewnnen hoz kynyeret maganak. ffel kelee eeyel es martaleekot ada ew haza nepeenek es eetelth ew leanynak. Megh neezee a' mezôth es meg vewee ewteth. Ew kezeynek mwkayabol zelôt palantala, ffel ewetzee erôſſeeggel ew eehayt es meg kemeenyttee ew karyaat, meg koſtolaa es lataa hogy yo vona az ew kereſmeenye. Az ew kezeet vetee erôſſ dolgokra es az wy'ay oorſoot fogdoſanak Az ew kezeet ky nytaa az nyawalyaſnak Es ew tenereyt ky teryeztee az zegeenre. Nynchen feelelme ew hazara ho hydeghytewl mert az ew chalady kettôs rwhaban ôtôztenek. Draga yeles rwhat zerzet ennenmaganak. Bybor es Barſſon ewneky ewtôzety. Nemes yeles ember az kapwkon az ew wra mykoron ylend ez feldy palogarokkal. Gyolchot zewe es el arwlaa es ôwet es

adaa az arwſnak. Erőſſeeg es eekeſſeeg || Ewneky ôtőzety es vygad az wtolſo napon. Az ew zayaat ky nytaa bőlcheſſeegre es kegyeſſeeghnek tőrweenye vagyon ew nyelweeben. Megh tekeentee ew hazanak ôſweenyt es heyyaba kynyeret nem ewtt. ffel keleelek az ew ffyay es bodogſſagoſnak predicallaak Az ew wra es dycheree ewtet Sok leany yffyak gyeytőkkek kazdagſſagokat de te fewlẅl mwltaal myndeneket. Chalard ez vylaghy malazt es hewſagus az zeepſeegh. Akky iſten feelew azzonyallat ew dycheertetyk. Aggyatok ewneky az ennen kezeynek haznabol es dycheryeek ewtet ew mywelkődetyben az kapwkon ylew bőlchek.

Mynek okaeert ez may zent Epiſtola tellyes lelky nemes tanwſagokkal. Annak okaeert kőzenſeeges doctoroknak ertelmőket előwe veween es kőwethween Lyray Myklos doctor magyarazya es erty az erőſſ bőlch azzonyallaton az zent yraſth ky tellyes myndden iſteny bőlcheſeeggel erőſſeeggel, es lelky haznalatoſſaggal, tanwſaggal, thwnya yllyk mykeppen nehez lelny yo Iambor es ezőſſ azzonyallatot, Azonkeppen keweſen vannak kyk az zent Iraſnak byzon ertelmeere ywthaſſanak yeleſſen ez maſtany ydőben. Az zent azzonyallatnak wran ertetyk anya zent egyhazban valo es predicallo yo eeletẅ doctor es egyhazy ember, kynek zemeelyeben wgy mond bőlch mas helyen Sapien. VIII. kőnyweenek nyolczad rezeeben Ezt az az a' zent yraſbelẏ bőlcheſeegőt zerettem es kereſtem mynd en yffywſagomtwl foghwa es wgyan zeretewl valaztottam ennen magamnak. Ez eellyennek kettős ôtőzety leezen a' maſ vylagon mert wr iſtentẅl mynd teſth zerent mynd leelek zerent nagy erdemet | Veezen az ew mwkalkodaſaeert Thowabbaa az el folyo hayohoz ees haſonlattatyk, kyben myndden teſty eeledelt vyſelnek. Azonkeppen az zent yraſ tellyes myndden lelky Idweſſeeghnek eeledeleewel, lelky orwoſſaggal, lelky taplalaſſal lelky eremmel vygaſaggal es myndden yo tanacchal. Oh ha az zent yraſ nem vona Nem vonant kylembek mynt az hytetlen poganok, kyknek yſtenők nynchen, De mynekẅnk kőzel vagyon ew zent Iſtenſeege az zent yraſban es az oltary zentſegben. Onnan zool onnan tanoyt mynketh. es vygaztal ew zegenyt. Az zent yraſ azeert mynd eetelẅnk ytalwnk es myndden eeletẅnk. Towabbaa haſonlattatyk az zent yraſ zeep vyraggal tel-

lyes mezőhőz, kyt yollehet dragan veeznek meg mert nagy mwkawal naǵ keenchel kőlcheeggel ywthatnak hozyaa es ſok eztendeeg tanwlwan vehetyk haznaat. de annak wtanna myndden dragalatus kenchet talalnak ewbenne, pelda mynekẅnk az bőlch deakok doctorok nagy predicatorok kynek zayokbol zarmazot zent yras ollyan mynt az eghen feenlő nemes cyllag kynek vylagoſſaga myndden ſetethſeegőt el tawoztat. Oh ha az zent yraſ nem vona yngyen ky Idwezẅlhetne. Azeert onnan twggyok a'my yo es gonoz vezedelmes es haznalatus, karhozatus es eerdemes, ha ky ezeket nem twggya ſetetſſeegben lakozyk es nem lattya hol es meel horaban erekkee el veez. Arrol mongya zent paal, ha ky eet twdatlan erekkee twdatlan leezen, az zent Ghergel meg wgy mond ha ky eet twdatlanſagban
416 lakozyk || Es ennen magaat meg nem twggya ygazoytanya Annak halala wtan az keſerẅ keen nyttya meg zemeet ertelmeet, De ſemyt nem haznalhat velee. Towabbaa haſonlattatyk az zent yraſ az nagy bőlch emberhez mert mykeppen az bőlch chalados ember mynd meg neezy haza tayyaat es eeyel nappal vygyaz hoǵ myndenek yol zőrőzteſſenek semy nemew fogyatkozaas ne leegyen ew wdwaranak azonkeppen megh tanoyth az zent yras ees mykeppen keellyen eelny embernek, es mynt zerezye ennen magath az wtolſo napnak varaſaara hogy ſemy fogyatkozaſa ees feelelme ne leegyen mert ha akkoron embernek tőrteenyk vezteny haat ſoha ffel nem tamadhat. Ha kedeeg vygyazan haat myndden yoth nyer kynek ſoha veege nem leezen, kyt ennen maga ky yelent Idwezőytenk zent mathe yrtta meg kőnyweenek hwzon ewtőd reezeben yewetek el en atyamnak aldottay vegyeetek el az orzagot ky tynektek meg zerezteteőt ez wylagnak kezdetytewl fogwa. Arrol mongya towabbaa, yollehet ſok leany yffyak az kylemb kylemb bőlchek es yraſ twdook tamattanak termeczet zerent, De az zent yras es kyk az zent yraſt kőwetteek tebbeth haznaltak vele, mert az zent yraſnak yob fondamentoma vagyon ky az wr iſten. Az okaert nem teewőlyőkhetnek el az ygaſſag mellől. Weegre myndden hamyſſagnak be kőthween zemeet, wgy mond ſem bőlch, ſem zeep ſem hatalmas ſem kazdag nem kellemetes wr iſtennek előtte, De az iſten ffelő azzonyallat dycheertetyk es az veezy el eerdemeet ew yo mywelkődetynek, az az vala ky az zent

yraſban iſteny ffeelelemmel, zent zetettel mwkálkodyk, nagy eerdemeet veezy. Amen. |

Ewangeliom.

Ez may zent Ewangeliomot yrtaak meg kôzônſeeggel mynd az neegy zent Ewangeliſtaak thwdnya yllyk zent Lukach kônyweenek heted reezeeben, zent Mathe hwzon- hatod rezeeben, zent Mark tyzen neegyed rezeeben, Es zent Ianos tyzen kettôd rezeeben. Es leen eredety azon ydôben mykoron Idwezôytenk vona harmyncz eegy eztendôs, meely zent ewangeliomnak elôtte wgy mond zent Lukach azon Capitulomban. Az ydôben alwan wr Ieſuſnak elette nagy ſok zerzetes ſydok es yraſtwdok, feddy vala ewket ew gonoz lelky yſmeretôkbôl mondwan, el yewe kereztôlô Ianos ſem kynyeret nem eeween ſem borth nem ywan, es azt mongyatok hogy erdeg vagyon benne. Annak wtanna el yewe embernek ew ffya, eetelt ytalt veween es azt mongyatok yme rezeghes es torkos es nylwan byneſeknek kôzôſ tarſok. Mykoron mynd ezeket hallottaak vona az ſydo feyedelmek eeggyk ew kôzzôlôk ez bezeedôkôn meg ytee zyweet es akarwan vala my tanwſagot ew tewle hallany awagy hogy chak bezeedeeben meg foghatnaa, vendeeggee hywaa ewteth. Ez ymaran ez may zent ewangeliomnak kezdety.

AZ ydôben keery vala Ieſuſt egy zerzetes Sydo, hogy eenneek ew vele. Es bel menween az zerzeteſnek ew hazaban le telepôdeek. Es yme az azzonyallat ky az varaſban bynes vala, hogy meg yſmertte vona, mert Ieſus le telepôdôt az zerzeteſnek hazanaal el hozaa az alabaſtrombely kenetôt es hatwl alwan ew labaynaal kezdee kenhwllataſawal hymtôzny ew labayt es feyeenek hayzalywal || Tôrôlghety vala es apolgattya 417 vala ew labayt, es az draga kenettel ewntôzy vala. Lathwan azeert az yraſ twdo ky vendeeggee hywtta vala ewtet, gondolaa ewmagaban mondwan, ha ez byzon proffeta vona, twdnaa nylwan ky es mynemew vona ez azzonyallat ky ewtet yllety, mert byzon bynes. Es felelween Ieſus monda ewneky. Symon vagyon vala my mondaſom teeneked. Es reea ſygelmezween monda. Meſter mongyad. Keth adoſy valanak nemynemew wſwraſnak, Eggyk tartozyk vala ewt zaaz peenzel es a' maſodyk ewthwennel Nem vona kedeegh ewnekyk honnan meg ſyzetny

ôk, meg hagyaa monnofelnek Mellyk zerety azeert ynkab ewtet. Reea felelween ſymon monda. Aloytom hogy az kynek tôbbet enghedôt. Neky enghedween Ieſus es monda: ygazan yteleed. Es magaat tereythween az azzonyallattra monda ſymonnak. Latod ee ez azzonyallatot Bel yeweek az te hazadban, moſdo vyzet en labaymnak nem adaal. Ez kedeeg kewnhwllataſawal hymtôzee megh en labaymat es hay zalywal meg kenee. Apolaſt ennekem nem adaal ez kedeeg my wlta bel yewt meg nem zewnt apol|gathny en labaymat Olayyal en feyemet meg nem ewnteed, ez kedeeg draga kenettel ewnte meg en labaymat. Annak okaert mondom teeneked, meg bochattatnak ew neky ſok byney myeert ſokkal fellyeb zeretôt, kynek kedeegh keweſeb hagyattatyk megh kyſſebben zeret. Monda ottan az azzonyallatnak meg bochattathnak teeneked te byneyd. Es kezdeenek kyk ott eegyetembe lakoznak vala mondanya ennenbennek: kychoda ez ky meeg byneket ees meg bochaat. Monda azert az azzonyallathnak. Az te hyted teegôd ydwezôytôt, meeny el bekeſſeeggel.

Idwezôytew wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes Atyamffyay: Byzonyawal nagy meltoſſagus erwendetes es lelky pedazattra eerdemes zent ynnepet hozot wr iſten zemeynk eleeben es anya zent egyhazban kyn az meennyey zent angyalok vygadnak lelky ygaz neepek dychekôdnek es zeeghen penitencia tartok ffel ebrednek. O maria, O magdalena, O bynes O penitencia, ky mondatol dragalatus gyeng Criſtus Ieſuſnak dychôſeeghes koronayaban, keſerwes zywô anyazent egyhaznak kebeleeben. Byzon Batorſſaag, kethſeegben eſôth nyawalyas byneſeknek zomorw zywôkben. O ky vagyon ez vylagon oly nagy bynes, kynek teghed halwan, zywe meg nem vydamwl ky vagyon oly bynbe merwlt, ky ffel nem tamadhat gondolwan Criſtus Ieſuſnak yrgalmas zemeyth || Akarwan azeert zolny Nagy lelky bwzgoſagos zeretettel ez may zent Innepnek zerelmes voltarol vegyek bezedewnknek eleynek az iſteny tyzes yghecket kyket meg yrth zent Ieremyas proffeta kônweenek harmyncz eeggyed rezeeben mondwan Azt mongya wr iſten erekke valo tekeelletes zeretettel zerettelek teegôdet Az okaert ees hozyaam vontalak teegôdet, yrgalmaz wram teeweled. Meel iſteny yrgalmas es zerelemmel tellyes yghecek meltan veetethetnek dychôſeeges zent Maria magdalena azzonnak meltoſagus emlekôzetyre ky yollehet el tewedôt vala az valaztataſok kôzzôl ky eſôth

vala Izrael leanynak zamok kőzzől embery yteelethnek ygaſſaga zerent mynt nylwan valo bynes. De maga meeg kezdethwl foghwa valaztatus vala Criſtus Ieſuſtwl ydew be telween mynt kywalt keppen valo zent az erek Idweſſeegre. Mert wr iſtennek abba mwtattatyk meg hozyank valo nagy yrgalmaſſ zerelmeteſſeege, hogy nem ottan el haggya az bynes embert mynt nyawalyas veethkőzyk, kyről zent Iſayas proffeta zaya atal ees zool. Nem akaratom az bynefnek el vezeefe, De ynkaab hogy meg teryen es eellyen Meely iſteny ſentencia meg byzonywltateek ez dychőſeeges zent azzonnak meg tereyteeſeben, kyről zent Agoſton doctor ees wgy mond, es be yrtaak az tőrween kenynek harmyncz neeged reezeben. Eegy bynefről ſem keel kethſeegben eſny myg ez halando vylagon eel Mert ha ma gonoz honap yo lehet Peldawl azeert Anya zent egyhaz eleenkbe hozya az zentőknek mynd yozagus voltokat, mynd eſetőket zent Gergel doctornak mondaſazerent, hogy my ees az ew eſetőkből twggywnk mytewl feelny, es yozagoſ voltokbol twggywnk mykeppen hazalny. Ez may zenthſeeges ynnepnek azert meltoſagarol harom lelky tanwſagwnk leezen. Elezer az aldot | Criſtus Ieſuſnak zent Maria magdalenahoz valo zerelmeeről Maſod yrgalmaſſaggal valo hozyaa vonyaſarol, harmad lelky nemes tanwſagrol.

Mondaam hogy elſew tanwſagwnk leezen Criſtuſnak Magdalena eedes leanyahoz valo zerelmeeről, hol ot eellyen kerdeeſewnk tamadhat. Embery elmeenek aloytaſa zerent ez nagy choda dolognak lattatyk hogy az meg foghatatlan es veeghetetlen zeepſeegew es tyztaſagw iſteny meltoſaag kynek termeezetyben ſemy zeplőſeeg nem egyelődhetyk es nem feerhet: eellyen yghen zereſſe az főrtelmes embery termeezethnek bynes ffyayt, pelda mynekwnk ez zent Maria kyről zent Gergel doctor zol magyarazwan az zent ewangeliomot Hogy Mariaban heet erdegők voltanak kyknek hatalmokbol myndden bynekkel tellyes volt kynek ertelmeeből azt vehettyők hogy Criſtuſnak nem hogy zerelmes barattya De ynkab erőff ellenſeege volt az ew nagy es ſokſagw byneynek okaerth, kyre byzonſagot vehetewnk ſok felelől az zent yraſbol. Iſayas wgy mond: Non eſt pax impys ꝛc. Nynchen bekeſeegők az byneſeknek. Zent Dauid proffeta Longe a peccatoribus ſalus. Tawl vagyon a' bynefektewl az Idweſſeeg Apo-

kalypſis vltimo Nichil inquinatum intrabit in illud s. regnum celorum. Senky fertelmes be nem meegyen az mennyeknek orzagaban.

Haat my oka hogy az aldot Criſtus nagy zerelmeteſſen hozyaa fogaggya az byneſeket, kyk kőzzől yeles vala Magdalombely maria. Rywydeden doctoroknak mondaſokbol harom okokat talalywnk reea. Elezer embery eſethnek nylwan valo yſmerety, erre wgy felelhetwnk, hogy akar mynemew bynes leegyen, nagy ee kyſded ee vala myneere ember meg twggya magaat yſmerny wgy erdeml iſtentewl bochanatot. Azonkeppen Maria magdolna meg yſmeree magaat hogy nagyon meg bantotta
419 vona az ew teremteyeeth || Leelkeeben teſteeben es ez vylaghy eeleteeben, lelkeeben wr iſtennek zent zyneet abrazattyaat kyre teremtetőt vona teſteeben Criſtus Ieſuſnak atyaffywſagaat es az ew zent zyleyeenek embery meltoſagaat. Az zent angyaloknak erwendetes tarſſaſagokat kyből kywe haſonlot vona attyaffyat barattyaat, gonoz pelda adaſawal, veegre ennen magaat, hyreet es tyzteſſeegeet gonoz newezethnek myatta. Meltan azeert zykſeeg vala az orwoſſaag enny meerges ſebőknek wtanna kyketh mykoron ezeeben vette vona az ew veer zerent valo neennye zyz zent Martha azzon, ky ymaran meg vygazot vala az ew weer korſſagabol yo tanachot ada hwganak ees hogy yſmernee meg magaat es meenne el az Ieſuſhoz hallanaa bezeedeet. Maria kedeeg myeerth felette el merwlt vala ez vylaghy hewſagban, nem eremeſt enghed vala reea. De maga zent Martha neennyeenek malaztoſ volta meg győzee ewtet. Es mykoron el meent vona ottan meg győzteteek az iſteny yrgalmaſſagtwl, ottan meg aalla az byn teeteltwl. Oh zerelmes atyamffyay myt mongywnk felellywnk wtanna byzonyawal le vetee wr iſten ees az ew haraghyaat mert mykoron az bynből meg teert wr iſten ees ottan hozyaa teree, yme azeert lattyok nylwan mert egy maſt zeretyk, mykoron egymaſhoz kőzel ywtottak Ezenkeppen teegyen myndden bynes ha Criſtuſſal eegybe akar eeggyeſwlny. Haat myre kel embernek kethſeegbe eſny ha eellyen hamar az wr iſtennek myndent hozyaa fogad, kyről wg mond Origenes doctor. Senky az wr iſtennek kegyelmeſſeege mellől el ne tawozyeek, mert az ew hozyank valo yo vota myndden gonoſſagokat fewlwl mwl. Zent Ieronimus meg wg mond. Az wr iſtennek yrgalmaſſaganak ſemy ellene nem alhat chak a' meg kemee-

nyedôt zyẅ Ez leen azert elſew oka maganak megh yſmerety, myeert Criſtuſnak zerelmeeben eſeek az bynes, es zent maria magdalena.

Maſod oka leen ew eeleteenek es byneynek wtalattya. Mert ol veeghet vetee ew gonoſſaganak hogy ſoha myg eel nem akar veethkôzny. De quo ecclſtici xxı | Kyrôl wgy mond zent leelek bôch zaya atal, es meg vagyon yrwan kônweenek hwzon eeggyed rezeeben. Fyam ha ymaran veethkôztel, ne teegyed eſmeeg De az elſewrôl kenyerôgy wr iſtennek hogy teeneked meg bochattaſſanak es mynt az zomak keegyo elôt wgyan el fwſſ az byntẅl. Ezenrôl wgy mond Scotus newô doctor neegyed ertelemrôl zerzôt kenynek tyzen neegyed rezeeben. Ez wgyan eegy yeles regula. Az iſteny bôlccheſeegtẅl hogy ſoha az byn megh nem bocchattatyk byzon tôredelmeſſeegnek wtalattyanaal kyl. Akar kôwethkôzyeek az zent gyonaſ akar ne. Mert wgy mond zent Iſidorus doctor: Chwff az, es nem penitencia tarto ky meeg azont teezy kyt ymaran meg gyonth. Mondanaa vala ky nam zent Agoſton azt monǵa hogy ſoha gyarlo ember nem eelhet egy nap ees zeghedelmeſſeegnel kyl, haat ſoha nem haznalwnk ſem gyonaſwnkkal ſem penitenciankkal feleleth Byzon az hogy ember gyarloſagnak myatta haylandob az gonozra honnem az yora, myeert az iſteny atoknak gyôkere az halandoſaghoz ragazkodot. Azeert ees zent leo papanak mondaſa zerent ſoha ember ennen zeghôdelmeſſeegebôl yora ffel nem yndwlhatna, ha az meennyey ſeghôdelem nem. Zent Ianos yrtta meg kônweenek xv. rezeeben: en nalamnaal kyl ſemyt nem tehettôk, erchôk lelky yoth. Azeert zent Agoſton doctornak mondaſa wgy ertetyk ha ember eſyk mynt ember. De ne maraggyon meg benne mynt erdegh. Zykzeeg azeert ha eſyk ffel kelny, ha kylemben nem lehet hanem ha magaat meg yſmery myt tett kyt bantot meg, mykeppen theen Maria magdolna. Wgy mond rola zent Bernald doctor Azt nylwan twdom hogy ſenky nem Idwôzewlhet ew twlaydon meg yſmeretynel kyl, hogy kedeeg wr yſtennek elôtte kellemetes leegyen ottan wtanna || Erdemlee hallany, megh bochattathnak teeneked ſok byneyd.

Harmad oka leen byneenek eleeg teetele, kyrôl wgy mond zent Gergel hamar el kezdee maria az penitenciat es vala my

zeerrel meg bantotta vala az ew teremteyeet, meg annee penitencianak aldozattyaat leele wtanna. My oka leen annak, az zent zeretet ky myndden nehez dolgot meg kynnyth. Oh zerelmes atyamffyay gondolhattyok hogy naggyaa vette leegyen az ew byneyt ky wtan eellyen nagy malazt kŏwetkŏzŏt Nem de chodalatus leen az penitencia ees mykoron eellyen nagy kyraly nembŏl zarmazot gyenghe leanzo hattra vethween myndden zemeeremſeegeet, hywatlan be meryen meenny az vendegſeegben es mynt az kyſded kŏlŏk labayhoz elſeek ew Idwŏzeyteyeenek. O mynemew ott vallya es porlaſth ott zenwede az yraſ twdo ſydo feyedelemtwl, ky vona maſtany ydŏben ky azt bekeewel zenwedhetnee. De ew mynd nagy alazatoſſaggal zenwedy vala, hogy chak az meennyey orwoſ meſter ew lelkeet megh vygaztanaa. De zent peter apoſtolnak mondaſa zerent az byzon zent zeretet ſok byneket el bwroytta, kyrŏl zent Gergel doctor ees wgy mond. Atyamffyay mynek aloyttyok az iſteny zeretetŏt hanem chak tyznek, es az bynth hanem [pozdoryanak es] roſdanak. Mykeeppen azeert az tyz el eeghety az roſdaat az erczrŏl azonkeeppen az bynt az iſten zeretew leelekrŏl.

Neegyed oka leen nagy keſerwſeeggel valo kenyhwllataſa, kyrŏl az zent ewangeliom nylwan valo byzonſagot teezen. De zerelmes atyamffyay keerlek halgaſſatok hozyaa, mynemew haznalattya vagyon az tŏredelmeſſeeggel valo kenyhwllataſnak ha kynek aggyaak. Wgy mond rola zent Iſidorus doctor. Az penitencia tartonak ſyralma wr iſtenneel kereztſeegkeeppen veetetyk, kynek mynd ew byneynek el moſaſſara | Ezenrŏl zent Agoſton doctor ees wgy mond. Vala meel bynes ember ſyraſſal magaat nyawalyaſnak vallya annak wr iſten kethſeegnel kyl yrgalmaz mykeeppen teen Maria magdolna. O azeert meel bodog az kynek adatyk, kyrŏl wgy mond zent Bernald doctor. O alazatus kenyhwllataaſ ky alhat tee ellened, myt nem tehetz te? tyed az meennyeknek orzaga, tyeed az hatalmaſſag, te wagy ky nem ffeelz nem zegyenlez az ffelſſeeges mennyey byronak eleyben be meenny, Es vala myt keerz meg nyerŏd. Te meg kŏtŏzŏd a' meg kŏtŏzhetetlent te gyŏzŏd meg a' myndenhatot. De yme hallyok hogy nagy erŏſſ hatalmas az zent kenyhwllataaſ, yo meg twdny myt haznaal embernek Idwcſſeegeere.

Ezen zent Bernald reca felel in ſermonibus quadrageſimali-

bus vbi annunciat decem gracias Es zamlal tyz reendbely malaztoſſaghot leenny Elſew mondatyk nedweſſeeg ky eegy termeezet emberben kyneel kyl felden halando ember ſoha nem eelhet kynek meeltan meg kel zomorodny mykoron ember wr iſtenhez akar terny, mykeppen azert az nedweſſeeg ſyrt aad az feldnek azonkeppen bynes embernek ky fŏldbŏl vagyon Towabbaa tyztoyt azonkeppen embery lelkŏt gonozſſagbol meg tyztoyt es meg zeepŏyth.

Maſod yozagos vota hogy melegſſeegh erween meg az fazeekbol ees ky fwt es ky forrad. Azonkeppen mykoron az byneſ lelkew embert zent leeleknek tyze meg melegŏyth ottan ayo'tatus kenyhwllataſth hymtez ew zemeyn.

Harmad mertyghen ſooſ embernek zemeebŏl ky gŏrgŏdŏzew vyz kyt ha ky meg keſeertŏt twggya ew zyweenek zomorwſaganak ydeyn kyrŏl zent Dauid az ſoltaar kenynek kylenchwen reezeben wgy mond ez ellyenekrŏl. Wr iſten az en keſerŵſeegemnek ſokſaga zerent meg vygaztalaak en zywemet lelkemet az terolad valo erwendeteſſeegŏk:

Neegyedzer mert belŏl es alol embernek zyweebŏl zarmaznak ffel ew feyeere ky ſoha nem lehet nagy lelky ffeelelemnel kyl, az az nagy erŏwel termezetnek ellene

Ewtŏdzŏr mert embernek orczayaat herwadagoſſaa teczyk melto hozyaa, merth mykoron ember meg zomorodyk zyweeben banatot yelent ew zyneeben. ||

Hatodzor embernek zemeyt meg veerhenye'ty ha kedeeg 421
gyakorlya az ſyraſt meeg meg ees vakoyttya, mynt zent peter apoſtolrol olwaſtatyk hogy myndenkoron kezkenŏt hordozot nala zemeyt tŏrleny.

Hetedzer embernek zemeyt meg ſeteetŏyty az ſok ſyraſ ky wr iſtennek enghŏdelmeebŏl leezen hogy ez vylaghyakat ne neezye. De az meennyeyeket kyrŏl zent Dauid zol az zoltaar kenynek zaaz tyzen hatod rezeeben. Fordohad el wr iſten az en zemeymet hogy ez vylagy hewſagokat ne laſſanak.

Nyolczadzor zomorwſagot meg ehnythnek ez wylaghy gond vyſeleeſt el tawoztatnak bochanatnak remeenſegeet zylyk es Idweſſeegnek byzodalmaat nemzyk. Errŏl ertetyk Idwezŏytenknek mondaſa Bodogok vattok kyk eett ſyrtok merth meg

vygaztaltattok, wgy mond zent Bernald rola meeg ez vylag ſem vezôt vona el vyz ôzônnek myatta ſi ſiraſra tert vona.

Kylenczedzôr Embernek ſeyeet meg haboroyttyaak elezer teſty feye ky ſyraſſal meg heewl: Maſodzor lelky feye, az az okoſſaga, ky myg tebbet gondolkodyk magarol annewal ynkab el haborodyk es ſemy dolgot yzeeben nem foghat.

Tyzedzer almat hoznak, elezer termeezet zerent mert nylwan lattyok hogy az ſyralmas ember hamar el alwzyk Maſodzor leelekzerent, mert mykoron az faratt elmeelkôdeeſ wtan ember magaban teer wgy mynt el ragattathneek, nywgodalmat kewan es akkoron zokot nagy zeep almokat lathny bodog latafokath erzeny es ſemy bantaſt nem haagy wr iſten tenny az ellenſeegtŵl az ollyan yo elmeelkôdew leeleknek. Ez ellyen zent kenyhwllataſrol wgy mond zent Bernald doctor magyarazwan az zent ewangeliomot chak egy meg terth byneſen ees eremek vagyon az iſtennek angyalynak. Wgy mond az byzon penitencia tarto embernek kenyhwllataſa az zent angyaloknak yo yzŵ bora Meltan azeert Maria magdolna yrgalmaſſagot eerdemle ew ſyraſanak wtanna. Es vygaztalaſth ky nem chak az zent angyalokat meg vygaztalaa De meeg az aldot Criſtus Ieſuſnak ees yeles vendeegſeegôt zerzee, zent Gergôl doctornak mondaſa zerent kyrôl ennen maga byzonſagot | Teezen zent Mathe yrtta meg kenyweenek tyzen eeggyed reezeeben. Nem yettem az ygazakat hywny de a' byneſeketh

Ewtôd oka leen Criſtuſban valo nagy hyty es byzodalmaſſaga, ky ellyen wgy mond zent Agoſton doctor az byzon penitencia es kôzônſeeggel myndden lelky yozagus mywelkôdet meddew es haznalatlan byzodalomnaal kyl wr iſtennek yrgalmaſſaganak meg nyereeſeere pelda ha meg gyonnya byneet ha meg ſyrattya es nynchen remeenſeege es byzodalma benne hogy meg oldoztatot awagy meg bochattatot, ſemyt nem haznaal vele De ynkab nagyob bynbe eythy ennen magaat mynt Kayn es Iudas. Nagy byzodalma vala azeert Maria magdolnanak, mert zent Amborus doctornak mondaſa zerent azt gondollya vala mykoron be ment vona az feyedelemnek hazahoz, ha ez Ieſus ky enny chodakat teezen, ky azert yewt le menyorzagbol hogy az byneſeket Idwôzôhe, hyzôm hogy az en lelkômet ees meg tyztoythattya myndden gonoſſagbol Ez eellyen nagy hyteet my-

koron meg yſmertte vona wr Ieſus, wgy monda ewneky azzonyallat az te hytôd teeged Idwôzôytôt meel el bekeſeeggel. Es ſel kelween nagy lelky eremmel el hazahoz meene nagy eedes halakat adwan raytta wr iſtennek. My ees azon valo eremewnkben mongyok deo grs.

Maſod Sermo

Bezedewnknek eleynek vegyek zent leeleknek mondaſaat kyt monda bôch zaya atal. Canticor vi az el teewedôt bynef leelekrôl, teer meg teer megh nyawalyaſ ky meg ſogattaal ees veerben kewerôtteel teer meg hogy neezyewnk reead. Meely zent ygheeket meltan vehetẅnk zent Maria magdalena azzonnak emlekôzetyre, ky neegy reend bely eelethben eele ez wylagon, thwdnya yllyk el fordwlth meg fordwlt haznalatus es tekeelletes eelethben. Azonkeppen neegy zowal hywattatyk meg zent lelek wr iſtentẅl Mondwan teer meg az az a' bynnek || Allapattyarol es teewôlgheſeebôl Idweſſeeges penitenciara es ygaſſagra. Maſodzor mondwan teer meg az hatalmas iſtennek gylôſeegebôl lelky yozagnak haznalattyara, mert haragban ſemy yot nem tehet ember. Harmadzor mondwan teer meg az az myndenhato Iſtennek ygaſſaga alool az iſteny yrgalmaſſaag zerent valo tôredelmeſſeegre, mert ha eeth ember ennen magarol ygazat veezen ſemyt annak iſtennek ygaſſaga az maaſ vylagon ſemyt nem tehet. Neegyedzer mondwan teer megh az kegyelmes wr iſtennek zent zyne lataſaara es a' meennyey bodogſagnak veeteleere, kyket bynnek myatta el veztôttel volt, ky ſoha nem lehet Criſtus Ieſuſnak kywaltkeppen valo zent malazttyanaal kyl, yme zerelmes atyamffyay, mykoron akar meel bynes Marianak peldaya zerent eellyen allapatban ywtand Byzonnyal twggya hogy ymaran zent leeleknek malazttya lakozyk ew benne es valaztatus az erek Idwôſſeegre. Es meeltan mondhattya zent paal apoſtolnak mondaſaat. Cor. xv. Gracia dei ſum id quod ſum. Wr iſtennek malazttya myat vagyok a' my vagyok, ez eellyen teekeelletes eelethnek wtanna bel telyk az wr iſtennek eedes bezeede. Az felẅl meg mondot ygheek wtan hogy neezyewnk te reead O mykoron megh bekelyk az bynes wr iſtennel mynt leen dolga zent Maria magdolnanak eremeſt lakozyk ew nala es ew vele wr iſten eremeſt nyayaſſkodyk es veegre eeggyee ees leezen

422

iſten emberrel, kyrôl zent paal 1 Cor vi vala iſtenhez ragazkodyk eegy lelkew leezen ew vele O meel bodog eeggyeſſeeg ez meel tyzes zeretet, kynek myatta az halando termeezet az halhatatlannak eeggyee lehet: Az ollyan lelekben tamadnak az nagy lelky bwzgoſagus kywanatoſſagok gyakorlatus fohazkodaſok eedes ymachagban valo yſteny bezeelleeſek elmeelkôdeſben valo erwendetôſſeegôk, meezzel folyo kenyhwllataſok es ſyralmak kyk mynd allattya zerent valanak az Bodogſſagus zent Maria magdolna azzonban | Mykeppen byzonoyttya zent Lucach ewangeliomy kenyweenek tyzed rezeeben Maria yo reezt valaztta maganak, az az bynbôl byzon penitenciara terween De annak wtanna annaal ees yobbat valazta az zent penitenciarol tekeelleteſſeegre ywthwan az zent teekeelleteſſeegrôl zenthſeeges eelettre az zent eelettrôl az meennyey erekkẅl erekkee valo bodogſagra hol ymaran zenetlen lattyaak egymaſth zynrôl zynre nagy eedeſſeeggel.

Imaran Doctoroknak mondaſok zerent my Idweſſeeges tanwſagwnk mellee eellyen kerdees tamad. Mynemew yeles meltoſagokkal zeretee Criſtus Ieſus az ew zerelmes zolgalo leanyaat eegyeb hyweynek ſelette Reea ſelelween neegy yeles meltoſagokat talalwnk zent Iraſban

Elſſew kywaltkeppen valo penitencia tartaſſnak meltoſaga, kyrôl zolwan zent Amborus es zent Agoſton, azt veegezyk hogy nagyob dolog bynes embernek ygaz penitenciat tartany honnem mynt az artatlannak artatlanſagban eelny, towabbaa. De az nagy es ygaz penitencia tartaaſ ſoha nem lehet nagy bwzgo zeretethneel kyl es kywalt keppen valo malaztnaal kyl kyk leenek zent maria magdolnaban. Az okaert ees mynt yeles dolgot be yrtaak az ew penitencia tartaſaat az zent ewangeliomban howa eegyeb zentôkeet nem yrtaak.

Maſod yeles meltoſaggal meg ayandekozttateek hogy ez zent azzon peldaara veeteteek anyazentegyhazba, vala ky byzon penitenciat akarna tartany. Merth vala ky Idwôzwlny akar keth wta vagyon, artatlanſaag es penitencia ha eeggyket el veztendy amaſyknak myatta nyerhety meg, kyrôl wgy mond zent Bernald doctor En zeretew wram Ieſus a mynt en ezembe veezem, Nem alaab zeretôd az meg terew bynefth, mynt az artatlanſaghban eelô hywôt, pelda my nekẅnk ez keth anyazylôttek, Martha es Maria. Martha zeplôtelen zyz vala Maria bynes, ky

gondolhattya megh mellykhőz volt Criſtuſnak nagyob zeretety, ha az zent yraſth meg akaryok hanny vethny, nylwan mariat talallyok, oka mert az iſteny akaratot ſenky meg || Nem foghattya, kyt mykeeppen akar zerethny es valaztany 423

Harmad meltoſaag mondatyk nyayaſſagus hozyaa fogadaas, kynek byzonſagara kereſſők meg az zent yraſt. Es ſenkit nem talalhatwnk, hogy ſoha egy byneſth ees ollyan yghen nagy zeretettel hozyaa fogadot vona az kegyelmes Criſtus Ieſus mynt zent Maria Magdolnaat, kyth nem chak hozzaa nem hagyot yewny mykoron akartta, de meeg meg ees hatta yllethny magaat, kyről zent Gergel doctor nylwan byzonſaagot teezen magyarazwan az zent ewangeliomot kyben tanwſag ees adatyk mynden byneſnek, mert oly yrgalmas kegyelmes az wr iſten hogy ſenkyt ew tewle el nem yz chak hogy teryewnk hozyaa tellyes zywel leelekkel, kyről zent Bernald doctor meg wgy mond. O nyawalyas bynes ember ez bynes azzonyallatnak peldaya zereent eſſel Criſtuſnak labayhoz, apolgaſſal zegheen leelek zenetlen hogy zennyeel meg towabbaa zegheen leenny. O myt kewan ember annal yobbat kyt ennen maga mond proverbior VIII. bőlch zaya atal kenyweenek nyolczad rezeeben. En az enghem zeretőket zeretőm Felette yghen zeretee azeert Maria magdalna wr iſtennek zent ffyaat. Annak okaeert ew ees yghen felette zeretteteek ew tẅle mynt az ewang. mongya

Neegyed meltoſſag mondatyk meg byzonywlaſnak batorſſaga az az hogy doctorok mondaſok zerent harom yeles dolgokban tewee batorſagoſſaa Criſtus az ew zerelmes leanyaat kyt kőzőnſeeggel eegyebeknek nem yghen enghednek, kyről Bőlch vgy mond kenyweenek kylenczed rezeeben vagyon meg yrwan Senky nem twggya myg eel ha gylőſeegre awagy zeretettre melto De zent maria magdolna ett eegyebeknek felette tyztőlteteek. Elezer Byzonyos leen benne hogy tellyeſſeeggel az ew byney megh bochatattanak vona mykoron hallaa Criſtuſtwl Meg bochatathnak az te byneyt. Eeth kerdeeſ tamadhat, my oka leen hogy wrwnk Ieſus Maria magdalenanak nem hagya eegyeb penitenciat az ew nagy ſok byneyről, mynt maſtan anyazent egyhazban hagyot leenny hanem chak azt monda, meen el ymaran ne akary towabbaa veetkőznőd zenth | Iraſbely Doctorok azt felelyk reea. Nem lewn zykſeeg mert az felſſeeges wr ky

ellen veetkőzőt vala nylwan vala. Maſodzor nem vala zykſeeg mert lataa az aldot Criſtus Ieſus hogy oly nagy erőſſ tőredelmeſſeege vona az azzonyallatnak hogy meg nyomnaa az ew byneynek terheet, annak okaert alkolmas leen iſteny yrgalmaſſag zerent ewtet beekeſſeegben hadny.

Maſodzor batorſſagoſſaa tewee ewtet az iſteny hozyaa valo zent zeretettről ees, mykoron hallaa Criſtuſtwl ſok byney bochatathnak meg ewneky mert yghen zeretee, kyről zent peter apoſtol wgy mond 1 pet. III. elſſew leweleenek neegyed rezeeben az zeretet teezy hogy ſok byneket el bwroyth. Ha azeert ollyan nagy zent zereteth volt ez zent azzonyallatban valhattyok ottan wtanna hogy nagy iſteny malazt ees volt ewnala, Ha kedeeg nagy malaztban volt haat twlaydon wr iſten lakozot ew benne. Mert vala hol ez haromnak eeggik leend zykſeeg alat az teebbynek ees ott kel leenny.

Harmadzor Byzon batorſaga leen az erek dychőſeegről, mykoron wgy adaa magaat Criſtus Ieſuſnak zolgalo leanywl, hogy ſoha ew tewle el nem akarna valny, kybe az eedes Idwőzőytew meg confirmalaa, mykoron mondaa. Maria yob reezt valaztot ky ſoha el nem veetetyk ew tewle. Zent Lucach yrtta meg kenyweenek tyzed rezeeben. O zerelmes atyamffyay byzonyawal erthettyek ez zent Maria magdolna azonnak nagy malaztus meeltoſſagus es zenthſeeges voltaat kynek zentſeeges erdeme gyogyccha meg my teſtewnknek es lelkewnknek ſebeyt Deo gracias

Legenda eelethe.

Ierwſalem tayyan vala eegy maga byro kazdag ember ky reeghy nemzetſeege zerent vala kyraly maradeek de az yras nem vety meellyk kyralnak nemzeteeből lőtt leegyen. Es vala newe Syrus, azzon feleſeegeenek Ewkarya Myeert az ooh tőrweenzerent Iamborok || Valanak. Annak okaert adot vala ew neky wr iſten harom magzatokath kyknek newők vala Lazaar Marta Maria Es mykoron az Iamborok ky mwltanak vona ez vylagbol zalla tőrween zerent myndden yozaga az harom magzattra. Az teeb yozagok kőzőt vala harom yeles varaſak thwdnya yllyk Magdalom, Betanya, es Ierwſalemnek nagy wezaya. Ez harom atyaffyak hogy mywel nagyob bekewel lakhatnanak egmaſſal oztaak meg harom reezre az attyoktwl maradot yozaagot. Magdalont adaak Marianak honnan newezetőt ees veen maganak Es hy-

wattatyk vala ymaran Magdalom bely marianak Azeert gonozwl newezyk ewtet Magdalnanak de Marianak kel mondany. Marthanak adaak Bethanyat, hol ott az papy feyedelmeknek maiorſagok vala mieert rokon kôzel vala Ierwſalemhez. Annak okaeert wrwnk Ieſus ees ott valaztot vala zallaſt maganak az ew zent tanoythwanywal zent Martha azzonnak hazanaal. Lazarnak kedeeg Ierwſalem bely reezth adaak, myeert hogy wdwarlo yffyw vytez vala Zent Martha azzon kedeeg myeert erezb es bôlcheb vala, az keth attyaffyayrol gondot vyſel vala es mynd zolgaknak meg fyzet vala, mynd az iſten zeghenyrôl zamot tart vala. Az ollyan nagy zorgalmatoſſagrol mongya vala ewneky Idwezôytenk ieſus, Martha Martha yghen zorgalmas vagy ha haborkodol ſok felee gondolwan. De egy vagyon ky zykſeeges az az chak az meennyeyekrôl gondolkodwan. Myndeneketh azeert wrwnk Ieſuſnak meenbe menety wtan el arwlwan adaak az zent apoſtoloknak byrtokok alaa ennen magok erek zegheenſeegben meg maradwan holtygh. Es mykoron Criſtus Ieſus keen zenwedeſeenek wtanna tyzen neegy eztendôk bel tôltenek vona, zent yſtwant azonkôzbe meg kôwezween es az teb tanoythwanyokat Sydoſagbol | Ky yldôzween Tanachot tartanak az hytetlen ſydook hogy Ierwſalem tayyan eegy kerezttyent ſe hannanak Megh hyrdeteek hogy mynd ky meenneenek. Azon ydôben yeleſben ezek valanak Zenth Maximinus Lazaar Martha Magdalombely maria, Marcilla Martha zolgalo leanya es zent Celidonius ky vakon zyletôt vala es tebben nagy ſokan ew velôk kyketh egy hayoban yzeenek kormannaal kyl hogy el vezneenek, De az kegyelmes wr iſten gondot vyſel az ew hywel es nagy kynnyen Marſiliaban ywtanak. Es mykoron ſenky ewket zallaſra nem fogadnaa Es zeenben lakoznak vala nagy zeegheenſeeggel ehen zomeehon. Mykoron Maria magdolna lathnaa hogy az ott neep az Balwan iſten ymadny meenne, Nem tyrhetee De ottan ffel kele nagy wyg zynnel vydam orczawal, bôlch nyelwel kezde ewnekyk predicallany, es helyen helyen Criſtus Ieſuſth ees emlôyty vala bezeedeben, Es az kôz neepek chodalkoznak vala ew eekôs voltan zeepſeegeen es eedeſſeeges bezedeen. Mykoron maſod napra ywtottanak vona az tartomannak feyedelme mynd ew azzon feleſſeegewel el yewe hogy az Balwannak aldozatot teennee, myeert magzattyok nem leezen vala. Maria mag-

dalna azonkőzbe oda ywthwan nem hagyaa aldozny es mykoron haza meentenek vona az azzonnak neky yeleneek almaban zent maria magdolna mondwan, Myeert enny ſok yozagtok morhatok vagyon myre haggyatok az wr iſtennek zolgayt ehen zomehon es hydeggel meg halny. Meg ees fenyeghetee ewtet ha ew wranak erről tanachot nem adnaa, es ſykethſeeggel el halgathnaak, iſtennek haraghya zallana ew reeayok. Mykoron ſemy nem kőlt vona benne Maſodzor meg wgyan teen, harmadzor mynd a' kettőnek meg yeleneek es erőſſen meg dorgalaa ewket Mykoron az nagy rettenees wtan ffel kőltenek agyokbol meg bezeelleek egymaſnak az alom lataſth es mondanak yob hog fogaggyok be zallaſra ewtet es zerezyek meg ew zykſeegőket honnem mynt az ew iſteneknek haraghyaban eſſewnk. || Mykoron Neegyed nap el mwlwan zent Maria magdolna eſmeg predicallana. Monda ewneky az feyedelem gondolod ee hogy erőſſeegheben meg otalmazhatod az hytőt kyt predicallaz felele Wgy keez vagyok reea az en meſteremnek ereywel zent peter apoſtolnak ky maſtan romaban feyedelem. Monda ottan az feyedelem mynd azzon feleſeeghewel ym eremeſth engedewnk mondaſodnak ha az iſtentewl kyt predicallaz mynekewnk magzatot nyerendez. Azth halwan Maria magdolna ymachagot teen ew eerettek, es az azzon meheeben fogada Azt lathwan az feyedelem hogy myndennek yol vegheere meenne gondolaa hogy romaban meenne zenth peterhez. Monda az terheſſ azzonyallath. Byzon ſoha eedes wram el nem valom twled hanem en ees el meegyek. Monda az ew wra: az nem lehet ſemykeeppen myeert cellyen nchezes vagy. Nem twdod ee hogy az tengheren nagy vezedelmes vez zeel vagyon es tőrteenhetyk hogy mynd germekőſtwl el kezdez veznye. De vyzon ellen az azzony allat ſoha megh nem akara maradny Mykoron azert el erettenek vona hagywan myndden yozagokat Maria magdolnanak myg meg terneenek. Meg yegőzween azeert ewket zent kerezthnek yegewel, az tengherre zallanak es mykoron eegy eey es egy nap el mwltanak vona kezde az tengheren nagy zeel veez tamadny es mynd meennyen valanak yeleſſen az zegheen azzonyallat nyawalyogny, es az nagy vezedelembe reea ywta az zyleeſnek keſerwſeege es yollehet nagy faydalommal ffyat zyle de maga ennen maga hamar ky mwleek ez vylagbol. Azt lathwan az

Iambor feyedelem eſeek nagy mondhatatlan keſerŵſeegben, egy felôl lathwan halwa zerelmes tarſaat Maffelôl ew eedes magzattyaat kôwekôlwen twdwan hogy az ees nem eelhetne towabbaa, es ſemyt twd vala myt teenny hanem chak nag ſyraſt teezen vala, mondwan yay ennekem nyawalyaſnak myt teegyek howa leegyek, yay ennekem bodogtalannak ffyat kewaneek es egyetemben mynd ffyaat mynd annyaat el vezteem. Az | Hayoſok azonkôzben kezdeenek nagy kyaytaſſal erôth tenny raytta hogy az holt teſtôt ky vethneek az tengôrben mert kylembben az nagy tenghôry veez meg nem zenneek. Azon ees nagyob keſerŵſeegben eſeek es nagy nehezen keerhetee ewket hogy egy kew zyklara hannak ky vethny es ott eeg haſadekban le helheztetee mynd ffyaſtwl es zeepen bel fôdôzee palaſtal mynd kôrewl es nagy ſyrwa monda. O maria magdolna te vagy ennek oka te vagy az en keſerŵſegemnek fondamentoma, te myattad eſtem en bodogtalan enny nagy ńawalyaban. De ha hatalmad vagyon emlekôzzel meg en rolam es mynd anyanak mynd magzathnak leelkôkrôl hogy el ne vezyenek. Es azonkeppen ewket ott el hagywan meg be meene az hayoban ſyethween zent peter apoſtolhoz. Bodogſſagus zent azt Iſteny yelenetbôl meg twdwan eley ben nyomoteek es lathwan ew karyara varroth zent kerezthnek yegyeet, ottan meg kerdee ky vona es honnan yewt vona. Az keſerwes Iambor feyedelem mykoron myndent votakeppen ewneky meg yelent vona Ottan monda zent peter: Bekeſeeg leegyen hozyaad yo tanacchbol yewtteel. Semyt ne bankoggyaal ha az te azzon feleſſeegôt alwzyk hatalmas az wr iſten, kynek myt akar adny adhattya es az attat el ees vehety. Azon ees hatalma vagyon hogy az te zomorwſagodat vygaſagra es erŵmre fordoythattya.

Zent peter apoſtol azert ew vele ffel kelween romabol meene Ierwſalembe es myndden helyeket el yara hol Criſtus Ieſus predicallot es chodakat tett, hol keent halalt zenwede es honnan meenben ffel meene. Es az zent hythnek agazatyra meg tanoythwan keth eztendew wtan mynt yo kerezttyent meg hazahoz bochataa. Mykoron oda ywtot vona hol az azzonnak holt teſte vala kerce az hayoſokat hogy oda ky haytananak, es tawol lataa az kyſded germeket hogy az vyz || Mellet yarna es 426
apro kôwechkekkel yaczodozneek az vyz zeelen. Ottan ky fw-

tameek az hayobol oda menween. Azt lathwan az kyſded germek megh yede tewle myeert ſoha embert nem latot vala es annyahoz fwtameek es palaſttya alaa bwweek Az Iambor zarandeek azth lathwan mynd wtanna meene es eedes annya emleeyenel talalaa meg ewtet es ôleeben veween apolgattya vala twdwan hogy ew vona az edes ffya Es nagy ſyrwan monda O bodog maria magdalena meeľ bodog en voneek es myndenben yo ſerenchawal yartam voneek ha ez azzon ffel ebredne es en velem haza yewhetne. Twdom, byzon ees twdom Es myndden kethſeegnel kyl hyzem hogy ky ennekem ez germekôt attad es ket eztendeegh ez kew zyklaban meg tartottad az ew zyleyeenek ees egeeſſeegôt adhatz Ez bezeedek meg mondwan az azzonyallat mynt eedes almabol ottan ffel ſerkenee. Es ottan monda O meeľ nagy erdemew vagy bodogſagus Maria magdolna ky en zyleſembe tayka vyzet leen, es te zegeen zolgalo leanyodnak myndden zykſeegheeben zolgalaal. Azt lathwan es halwan az ew wra, monda nagy eremmel eelz ee zerelmes tarſſom, felele Byzonyawal eelôk zerelmes wram es azon wttrol yewôk honnan te yewz maſtan es mynden wtakat mynden helyeket el yartam zent maria magdolna azzonyommal kyket te lattal yartal zenth peter apoſtollal. Ottan nagy eremmel ffel keleenek es hazokhoz meeneenek Es mykoron varaſokban ywtottanak vona talalaa zent Maria magdolnaat haat predical az kôz neepeknek Es labay elôt le eſween halaat adanak ewneky myndden yo tanaccharol meg bezeelween mynt yartanak vona Es zent Maximinus meg kereztôlee ewket mynd hozyaa tartozoywal. Es Marſylia varaſban el tôrween az Balwan iſteneknek templomyt | Wr Criſtus Ieſus zent neweere rakattattanak templomokat es zent lazart pyſpekkee zentôleek. Ottan ffel kelween onnan meeneenek Aquenſis varaſban Es az ott lakozo neepet Criſtus hytyre terôythween zent Maximinuſt pyſpekkee zentôleek.

De Contemplacione

Azon kôzben dychôſeeges zent Maria magdolna azzon magaban terween, es ezeeben ywthwan az ew eedes meſtereenek zeep bezeede es tanoytaſa az meennyey dychôſeeghnek eelethnek ees vygaſſagus lakodalma, Mynt az zent leelek yhly vala ew bwz-

goſagus leeleet, myndeneſtŵl foghwa kywe kewankozeek ez nyawalyas gyarlo vylaghnak vezedelmes eeletyból.

Meene ky nagy kemeenſeeges pwztaban hol chak wr iſtennek es az zent angyalokkal nyayaſkodneek myg eelne Es wgy leen mynt wr iſtentewl keertte kewantha vala es harmynch egheez eztendeegh lakozeek maganak nagy erőſſ penitenciat tarthwan, embery eeledel kyl, hol ott oly nagy malaztot talala hogy myndden napon az heet rendbely zoloſma tartaſnak ydeyn angyaly keez myat ffel emeltetyk vala az egben nagy eedes angyaly eenekleeſeketh halwan wgyan teſte zerent Annak okaeert ſemy teſty eeledel nem vala zykſeeges. O ayo'tatus lelek O Iſten zeretew leelek. O ez vylag meg wtalo leelek vallyon mynemewnek tetőt akkoron teeneked ez gyarlo ez wylaag. Byzon ſemynek. yme zerelmes atyamffyay laſſatok hallyatok mykeppen ember meg leelhety az mennyey dychőſeeges eeletet ezen vylagon, yme hallyaatok myt kereſtenek az reeghy pwztaban lakozo zent atyaak ez vylagot el hagywan, yme laſſatok myeert fwthnak kywe maſtan ees iſtenhez kewankozo ayo'tatus lelkew emberek az zent zerzeteſſeegben. Meeg ees keerdem myeert. Byzonyawal azeert kyt Bodoghſagus zent Maria magdolna azzonywnk es eedes anyank meg leelt vala az nagy pwztanak vadonſagaban. Azon ydőben egy pap Iambor ees azon zent iſteny malaztot kereſween ment vala oda a' ferre penitencia tartany Es mynt olwaſtatyk rola chak tyzen ket meeł || Feldőn 427
zerzet vala Cellaat az zent Azzonhoz Eegy napon azeert mykoron ffel emelte vona zyweet lelkeet az mennyeyekre wr iſten meg nytaa teſty zemeyt ees Es meg lataa tawol felden mykeppen zent maria magdolnaat az zent angyalok latogathwan vygaztallyaak vala es egben ffel emelyk vala, eſmeg egy hora wtan meg le bochattyaak vala. Es mykoron chodalkozneek raytta oda meene hogy meg lathnaa Es mykoron egy hagytaſneera meent vona megh lankadanak myndden erey es towab nem kezde mehetny. Ha kedeeg hattra ter vala erew adatyk vala ewneky. Ottan meg ertee hogy meennyey zenthſeeges dolog vona Es wr iſtennek neweere meg kerdee ewtet ky vona. Harmadzor neky felele zent Maria magdolna es monda yew kőzelben zenth atyam es a' myt kewanz byzonſagara mehetz Eſmeg felele Emlekőzől ee az zent ewangeliombol az hyres new es bynes azzonyallattrol

ky az ydwôzeytônek kenyhwllataſawal labayt meg moſogatta es hayaywal meg tôrôlgette es myndden byneynek bochanattyaat eerdemlette. Monda ottan az zent pap Iambor, yol emleyttôm es teb vagyon annak harmyncz ezteynel, felele az zent azzon. En vagyok az ky eet ezen pwztaban mynt latod azwlta foghwa penitenciat tartok es meennyey eeledellel erdemlettem eeltethny. De myeert meg yelentetôt hogy ky vagyok el vylagbol mwlando, meeny el maximinus pyſpekhez hogy ez yewendô hoſweet napyaan chak ennen maga meennyen be veternyenek ydeyn az egyhazban es ott talal meg enghemet. Es az pap Iambor ottan el meene meg mondaa az pyſpeknek ez dolgot. Azt halwan kedeeg Maximinus pyſpek nagy erembe leen raytta, es mykoron be menth vona lata haat zent Maria magdalena heetzer feeneſb az napnaal az karban aal az zenth angyalok kôzôt kyk ew zentſeegeet oda vytteek vala Ottan meg rettene zent maximinus pyſpek lathwan Es monda az zent azzon: yey kôzelben zent atyam myt fwth te zolgalo leanyodtwl Az zent azzon azeert meg yeleutee ewneky | Hogy wr Iſten ky hytta vona ez vylagbol. Ottan az zent Maximinus pyſpek mynd az iſten feelew egyhazy neepeketh be hyvattataa es el kezdween az iſteny dycheeretôt zent Maria magdalna azzon gyonaſt teween es Criſtus Ieſuſnak zent teſteet hozyaa veween az nagy oltaar elôt kedes kezeyt el teryezthween nagy eedes lelky kenyhwllataſſal ky bochataa lelkeet es azon zent angyaloktwl wr iſtennek zent zyne eleeben vyteteek. Es az ew zenthſeeges teſteebôl heeted napyg oly nagy zeep yllath zarmazeek kyhôz haſonlatoſth ſoha ſenky nem erzôt vala Es zent Maximinus pyſpek draga kenettel meg kenôghetee teſteet es el temetee howa az ennen teſteet ees holtha wtan azon koporſſoban teetetee. Leen kedeegh ez zenthſeeges azzonnak halala hathwan eztendôs koraban kyneel zeep es dragalatus vyragot alyg aloythat ſenky leenny wr Criſtus Ieſuſnak kôtôt kozoroban, kynek dragalatus eerdeme leegyen ez vylaghy eeletewnknek es lelkewnknek erekkwl erekkee valo vygaztalaſa Amen

Peĺda.

Vala Flandriaban egy Iſthwan deeak new ember ky felette ez vylaghy es gonoz eeletw vala. De maga mynd azon atal zent Maria magdolna azzonnak zywe zerent zolgal vala es ynnepe eſtyt beytely vala. Mykoron ez nyawalyas ember egy ydôben

az zent Azzonnak egyhazahoz meent vona Almaban neky yeleneek es monda: Iſthwan myre hogy az en eerdemes voltomnak ellene yarz, myre hogy az penitencia tartaſym ſemy tôredelmeſſeegôt nem yndwythnak az te zywedben. De mynek okaert en hozyaam ayo'tatoſſagot vagyon En ees kenyergôttem te eretted wr iſtennek. kel ffel azeerth es tarch penitenciat mynd addeglan ees myg nem meg engheztellek wr iſtennel. Ottan ez lataſbol ffel ſerkenween oly nagy malaztot erzee leenny ew zyweeben hogy ottan zerzetben mene es nagy tekeelletes eeletben foglalaa ennen magaat. Es mykoron ky mwlt vona ez vylagbol meg yelenteteek haat zent maria magdalena az koporſſo mellet aal az zent angyalokkal es mynt eggy zeep galambot wgyan ky vewèen az ew leelkeet mennyeknek orzagara vywee kyt nekwnk ees aggyon a. ff. zent le. Amen. ||

Zyz zent Criſtina Azzonnak eeleteeröl. 428

Dychôſeeges zyz zent Criſtina azzon nemzetſeege zerent tamada olaz orzaghnak yeles tyron newô varaſabol es nagy nemes nemböl De newezete zerent annal ees meltoſagoſb vala mert ygyenlew vala az ew zentſſeeges eeleteehez magyaraztatyk azeert az ew newe Criſtina wgy mynt zep yllatw Criſmawal meg kenettetôt. Criſma vala ew kerezttyenſeegeenek zeep yllattya zerent Draga kenet vala zentſſeeges eeleteenek nayaſſaga zerent Ayo'tatus vala zent leeleknek benne latozaſa zerent. Mykoron azeert ew zyne zemelye zerent ees felette zeep ember vona es myndenek kewannaak ewtet lathny az ew attya rekeztee ewtet egy nagy toromba tyzen keth zolgalo leanywal Iſteneketh es zerezween ewnekyk ezyſtböl aranbol hogy azokat ymadnaak es zolgalnanak ewnekyk. Senkynek kedeeg hazaſſagra nem akaryaak vala adny, Ez zent Criſtina azzon kedeeg zent leleknek myatta meg wtallya vala az balwanyoknak valo ymadaſth. Es mykoron az ew attya hozyaa yewt vona az zolgalo leanyok eleyben kelcenek, es ottan meg yelenteek neky hogy az ew leanya nem aldozneek az Iſteneknek de kerezttyennek val-

lanaa ennen magaat. Azt halwan az ew attya zeep zowal zolwan ewneky kyzlely vala az hatalmas iſteneknek ymadaſaara. Monda ottan zent Criſtina azzon. Ez napſagtwl foghwa ne hyw enghemet te leanyodnak de azeenak kynek ygaz dycheeretet keel tenny. Monda neky az ew attya En eedes leanyom. Ne aldozyaal chak az eeggyknek Mert az tebby reead kezd haragodny felele zent Criſtina yool mondod nem twdwan az ygaſſagot, Mert en aldozom atyanak es fywnak es zent leeleknek. Monda neky az ew attya Ha harom iſteneket ymacz myre nem atebbyt, felele zent Criſtina Az harom zemeel egy iſtenſeeg Ez eellyen vetekődeeſt mykoron el veegezteek vona le ragadaa zenth Criſtina az ew attyanak Balwan iſtenyt es mynd ez tőree, az ezyſtet aranyat zeghenyeknek | Oztogataa. Mykoron az ew attya maſodzor eſmeg hozyaa yewt vona hogy az balwan iſteneknek ymadaſaara kyzlelnee, haat egy ees nynchen ott az iſtenekben. Eleyben keleenek az zolgalo leanyok es meg mondaak myt tett vona ewnekyk Chriſtina leanya. Ottan nagyon meg haraghweek es le vonyataa ewneky rwhayaat es tyzen keet vytezőkkel erőſſen veretee az balwan iſteneknek bozzwſagokeert. es mykoron el fogyatkoztanak vona az hoherek Monda zent Criſtina azzonnak ew attyanak Oh mynden tyztőſſeegnel kyl valo ember es zegyentelen gylőſeeges mynd iſtennek mynd embernek elette yme latod hogy akkyk enghem győtőrnek el fogyatkoztanak: keer erőth ew nekyk az te iſtenyttewl ha lehet. Azt halwan meg vaſſaztataa es az ſeteet temleczben vettetee Mykoron azt meg halotta vona az ew azzon zyleye ottan meg zaggataa rwhayaat es az temleczhez fotameek es leanyanak labay előt le eſeek es monda O Criſtina en eedes zemem vylaga, yrgalmaż en velem, felele ewneky es monda Myeert mondaz enghem te leanyodnak Nem twdod ee hogy az en iſtenemnek zent newe vagyon en nalam. Mykoron az ew zyleye ew nala ſemyt nem haznalna az ew feeryehez mene hamarſaggal es meg yelentee ew elette hogy nem enghedőt vona, Ottan azert eleybe hozataa es monda awagy aldozzaal az hatalmas iſteneknek awagy kylemb kylemb keenokkal veegeztetől ky ez edes vylagbol es en leanyom ſoha nem leeż, felele ewneky O meel nagy malaztot eerdemlettem ez may napon teetwled mert ymaran nem hywattatom en erdeghnek leanyanak De az erek

myndenhato iſteneenek. Mert vala ky erdegtŵl zyletyk erdeg az Te azert az pokolbely Sathan erdegnek attya vaǵ Ottan azert le fogataa es vaſſ gherebenekkel mynd le zaggattataa ew gyenghefeeges hwſaat. Zyz zent Criſtina azzon || Kedeeg egy 429
fotot ffel ragada es attyaat arczwl hagyo'taa vele mondwan
veed ffel gyegyetlen hoher az teſtet ky tetewled zylettetôt es
eed meg. Az wthan az ew attya vettetee az kerekre es nagy
tyzet rakattata alaya es olayyal entôzyk vala De az zentſee-
ghes zyznek ſemyt ne arth vala hanem ynkaab azokra haranleek
es maſſeel ezer embert ôle meg. Az ew attya kedeeg mynd
erdeghy twdomannak aloyttya vala. Annak okaeerth eſmeg a'
temleczbe vettetee Es parancholatot ada ew zolgaynak hogy
azon eeyel egy nagy kôwet kôthneenek nyakara es az tengôr-
ben vethneek. Mykoron azonkeppen tettenek vona az zent an-
gyalok onnan kywe hozaak az zaraz feldre Es Criſtus Ieſus le
zalwan az mennyey dychôſeegbôl azon tengher parttyan meg
kereztôlee ewtet zent haromſagnak neweeben es adaa zenth My-
haal archangyal kezeeben es haza vywee, Azt halwan az ew
attya monda ewneky mynemew erdeghſeeggel teezen ezt hogy
meeg az tenger ſem nyelhet el, azonkôzbe zagattya vala ha-
yaat zakalaat meergheben. Reea felelween az zent zyz monda
Oh heyt Balgatag es bodogtalan Nem twdod ee hogy az en Cri-
ſtus Ieſuſſomtwl vagyon ennekem ez nagy malazt. Ottan eſmeg
az temleczben vettetee hogy hotal kelwe feyeet venneek. Azon
eeyel myeert yo zandekban vala az erdegôk nyakaat zakaztaak
agyaban. Es wtanna tamada egy atkozot byro kynek dyus vala
newe, ky eegy vaſſ fazekat zereztete es bel tôltetee keenkewel
olayyal fenôzwrokkal es mykoron nagy bwzgoſaggal forrana
Bele vettetee zyz zent Criſtinaat es neegyen az hoherek forgat-
tyaak vala benne hogy hamarab megh emeeztethneek. Zent Cri-
tina azzon kedeeg dycheery wala az ew teremteyeet. Meg ha-
ragweek az kegyetlen Byro es el nyretee hayaat Es paranchо-
laa hogy az varaſ wczayn teetowa vonnaak | Mezeytelen az
Apollo Iſtennek templomahoz. De mykoron ymathkozot vona
zent Criſtina azzon ottan nyakra eſeek az balwan iſten es
mynd porraa leen. Azt lathwan az kegyetlen byro meg rettene
raytta es ottan hanyttaa eſeek es kywe mwleek hertelen halal-
lal. Annak wtanna tamada egy Iulianus newô hytetlen Es zent

Criſtinaat vettetee egy nagy eeggew kemenczeben, kyben ôtôd napyg leen az zent angyalokkal nagy vygaſſaggal dycheerwen wr iſtent. De azt mynd erghy twdomannak aloythwan, hozata keet ôreeg varas bekakat keth yaſpyſokat es keth zomakokat es hozyaa vettetee De ſemyt ewneky nem artanak De ynkab nagy zylyghſeeggel ky labayt nyallya vala ky kedeeg vereytekeet nyallya vala. Monda Iulianus az byes bayos aghnenek Nem de tee ees erdengheſſee leettel ee zool' az merghes feergheknek hogy eegyeek meg. Mykoron azeert forgathnaa yres zelenczeyeet, ottan reea fwtamanak es le ragadaak meſtert es ottan meg ôleek. Zent Criſtina azzon kedeeg parancſola az feergheknek es az kyetlenbe meeneenek, es az meg holtat Criſtus Ieſuſnak neweeben ffel tamaztaa. Iulianus meg kemeenedween magaban le fogataa az zent zyzet es ew zyzeſſeeges emleyt tewbôl ky mettetee, kybôl nag zeep feyeer teey folya ky wer helyôt. Annak wtanna nyelweet ees ky mettetee de az zent zyz azeert zozattyaat el nem hayaa, nyelweet kedeeg pôkee Iulianuſra es ottan meg vakwla. Azon megh haragweek es ottan keth nyllal atal lewee Es azonkeppen zent martyromſagot zenwede Es zeplôtelen lelkeeth ſok reend bely zenwedeeſnek Coronayawal Az ew eedes teremteyeenek es zerelmes kerezt attyanak Criſtus Ieſuſnak ayanlaa azon ydôben mykoron yrnanak keth zaaz kylenczwen heet eztendôben wr zyletetynek wtanna Es dyoclecianus czazarnak wraſagaſiak ydeyn kynek zent erdeme leegyen my lelkwnknek es teſtewnknek erek orwoſſaga Amen. ||

---

430 Zent Iacab Apoſtolnak ynnepeerôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolaya meg vagyon yrwan zent peter apoſtol ffel magaztaltaſanak ynnepe napyan bôyt elôben. Annak okaeert zykſeeg meg lathnwnk az zent ewangeliomot kyt bôtewzerent meg yrtaak az zent ewangeliſtaak zent Mathe kenyweenek hwzad rezeeben Zent Mark tyzed rezeeben, Zent lucach hwzon kettôd rezeeben Es leen eredety az ydôben mykoron wrnak zyletety wtan yrnanak harmyncz harom eztendôben Beyt maſ honak tyzen hatod napyaan. Ez zent ewangeliomnak

elette mynt zent Mathe mongya wgy vagyon megh yrwan ffel menween ieſus Ierwſalembe vewee ffel az tyzen keth apoſtolyt es ffelffelee vyween monda ewnekyk yme ffel meegyẅnk Ierwſalemben es embernek ew ffya adatyk papy feyedelmeknek es yraſtwdoknak es el karhoztattyaak ewtet halarra es aggyaak ewtet ydeghen nemzethnek meg chwffolny es meg oſtorozny es meg fezeyteny es harmad napon ffel tamad, ymaran ez bezeedek wtan kôwethkôzyk ez may zent ewangeliom eredeth zerent

Ewangeliom.

Az ydôben yarwla Ieſuſhoz zebedeus ffyaynak annyok ew ffyaywal ymadwan es kerween vala myth ew tewle. Ky monda ewneky. Myt akarż Monda ottan Mongyad hogy yllyenek ez en keth ffyaym eeggyk te yogod felôl a' maſodyk bal felôl az te orzagodba. Felelwen azert Ieſus monda ewnekyk. Nem twggyatok myt keeryetek. Meg yhattyatok ee a' pohaart, kyth en meg yando vagyok? mondanak ottan: meg, monda azonnal ewnekyk: yollehet az en poharomat meg | Izyatok, De az en yogom felôl es balom felôl ylny nem adhatom tynektek, de kyknek az en meennyey atyamtwl

Wr Iſtenben zerelmes atyamffyay ym meg hallok az zent ewangeliomnak magyarazattyaat, ymaran kel kereſnewnk ew benne my lelkẅnknek orwoſſagaat es ez vylaghy eeletewnkre valo tanwſagot De myndennek elette egy kyſded kerdeeſẅnk tamadhath doctoroknak mondaſok zerent, thwdnya yllyk My okaeert yndwltatanak ez zentek az az zent Iacab zent Ianos es Salome maria az ew annyok ez eellyen nagy telhetetlenſeegre hogy ewk mynddennek felette magaztathnanak Criſtus Ieſuſnak orzagaban. Oka kedeeg lehet ez, mert nem nylwan vallya az eedes Idwezôytew ieſus criſtus hogy nagy zernyw keennal es halallal yzneek ky ez vylagbol. Maſod helyen zent Ianos meg wgy yrtta Criſtus zawa wtan: az en orzagom es zolgaym nynchenek ez vylagbol. Ha kedeeg az maſ vylagrol eredôt leegyen ez eellyen kewanſag, Nem lattatyk erôſſnek leenny,mert mykeppen halando ember ſoha ott nem volt azonkeppen ott ſemy zer tartaſth nem yſmerween ſemy byzon dolgot awagy helt nem twd keerny valaztany Reea felelnek zent yraſbely doctorok az

reeghy zokaſ mellet mondwan. Myert az aldot Criſtuſnak es Meſſyaſnak hyre newe ymaran ky hyrhedôt vala. Aloyttyaak vala kôzenſeeges hyr zerent hogy mykeppen az zent reghy proffetak atal meg ygeertetôt ezen halando orzagolna Ierwſalembe es ew vona ky myat az Sydoknak erek kyralſagok meg adathneek mynt Dauid kyralnak ydeyn, hogy ſenky ew velôk ne byrna es ew raytok ſenky ne wralkodneek. Ezen hyrben belee merwltenek vala meeg az zent tanoythwanyok ees. Annak oka-
431 ert meg ees kerdeek ewtet raytta. Zent lucach || Irtta meg Apoſtolok yaraſokrol valo kenynek elſſew rezeeben mynd kôzenſeeggel az zent apoſtolok mondwan: Wram mongyad meg mynekwnk ha ezen ydôben meg adod Izraelnek orzagaat, kyrôl wr Ieſus meg dorgalaa ewket raytta hogy nem ylleneek ewnekyk azt megh twdnyok. Mykoron azert zebedeus magzaty hallottaak vona ffel tamadny hallottaybol, veleek azonnal wralkodny Annak okaert okoſſaggal gondolaak hog az yeleſb tyztôt meg keerneek meegh eleyn ew tewle, myeert ees hogy rokonſaghy valanak es koronkeed ew mellette yarhatnanak. Mykoron azert wr Ieſuſnak ennen magok nem merneenek zolany, az ew annyokat kereek reea, hog ha nem akarnaa adnya ees, kyſſeb zemeermet zenwedneenek. De byzonyawal nem ohataak tewle magokath, kyben myndden ember tanwſagot vehet hogy ne hamar ſyeſſen nagy tyzteſſeegre melto eerdemneel kyl, kyrôl wgy olwaſſok zent palnak mondaſy kôzôt Senky nem koronaztatyk hanem ha elezôr erôſſen es tôrweenzerenth vyaſkodandyk. Zent azonrol meg wg mond: Senky az nagy eerdemre nem mehet hanem nagy ſok keſalkodas wtan. Az zent Apoſtolok kedeglen meeg ſemy awagy kewes vyaſkodaſth tettenek vala. Meeg kewes haborwſagot es nyomorwſagot zenwettenek vala kyrôl az tôrweeny kenyben ees wgy vagyon meg yrwa Ha ky nem twd zenwedny Nem ees twd wralkodny. Azonrol zent Agoſton doctor meg wgy mond. Semykeppen ne ytellye magaat meltonak lenny a' mennyeknek orzagara vala ky ez vylagnak zerween meg nem nyomottatyk nyomorwſaghnak myatta, Zent Iacab azert es zent Ianos apoſtolok yngen ſem twggyaak vala ha chak tyzteſſeegre ees meltok. Es ymaran myndennel nagyob feyedelemſeegôt keernek vala.

Maſod tanwſaag adatyk ez zent ewangeliombol Idwezey-

tenk Ieſuſnak felelety mellet hol ott azt mondaa, az ew zent tanoythwanynak. Megh yhattyatok ee | Az pohart, kyt en meg yando vagyok? meeĺ ygheekben ky yelenthween mynemew zeer bely embereket yllethne az naǵ wraſaagh, kyt ewk kywannanak. O meeĺ nagy meltoſaag az kyt kywannak vala, kyre kezdettw̋l foghwa ſenky melto nem lehete, kyt ez keth zent apoſtol keer vala. De meeg az kezdetben teremtôt elſew feeneſſeegnek angyala ſem eerhetet vala annee malazttra hogy iſtennek yoghya felôl es Bal felôl ylhetet vona, mynewel ynkab hamwbol zerzôt zegheen halando ember. Annak okaert yol es meltan felele ewnekyk az eedes meennyey bôlcheſeeg. Nem en adhatom tynektek azt kyt keertek, oly mynt azt mondanaa ew felſeege. Nem lehettek arra melto, mert en vagyok az, enghemet yllet az nagy heel az erekſeeg az naǵ felſſeeges meltoſaag. Senky en elettem azt el nem vehety, azeert nem adhatom azt tynektek. De kynek az en atyam zerzette, az az, ennekem, mert ſenky en nalamnaal kyl maſ haſonlatus en atyamhoz nem lehet. Azeert eztelenſeeg kabaſaag a'myt keertek. Byzonyawal tewôlgôtôk mert azzon ember tanacchan yartok. Halwan azeert Idwezôytenknek kemeen bezedeet, megh zonttyorodanak raytta es halgathny kezdeenek. De myeert az ew eedes meſterek zerety vala ewket mynt rokonſaghyt, tebbet zolwan ew velôk tanwſagnak okaeert monda: En zerelmes ffyaym megh yhattyok ee az pohart kyt en meg yando vagyok? meel ygheeknek ertelmeet hamar ezôkben nem veween, ottan hamar reea feleleenek mondwan, meg yhattyok: oly mynt Ieſus azt akarnaa mondany teeb ertelmel vattok ee meltok reea hogy ez vylagot tynnen erdemetek zerent es melto keen zenwedeeſtekkel meg valtanatok || Es vagyon ee hatalmatok raytta hogy az ty 432
lelkôtewketh embery nemzeteert veſſeetôk es mykoron akaryatok eſmeg ffel tamaggyatok hallottaytokbol? Ha eellyen iſtenhez yllendew dolgokat tehettôk tynnen erôtôkkel haat erdemlytôk azt ees, hogy iſtennek rokon kôzel mellette helhezteſſetek ylween. Azert oly mynt el ameelkodwan mondaa ewnekyk az felw̋l meg yrth bezeedôt. Meg yattyatok ee az pohaart kyt en meg yando vagyok, yme ymaran ertytek zerelmes atyamffyay mert twdatlan feleleenek rea mondwan meg lehet. Ottan monda ew nekyk twdom hogy meg kel ynnotok mert arra vattok va-

laztathwan az zent apoſtolſagra az az az halalnak keennyaat meg zenwedytek es wgy wralkodhattok en velem mennyeknek orzagaban, kyrôl zent wgy mond Thymoteus piſpeknek yrt maſod leweleenek maſod rezeeben Ha ew vele eegyetembe zenwedewnk ew vele ees orzaglwnk mennyekben. De mynemew pohaar leegyen ez ky zemeynk elôt forogh, laſſok meg. Doctoroknak mondaſok zerent harom rendbelÿ pohart talalwnk zent yraſban. Eeggyk mondatyk artatlanſagnak poharanak Errôl emlekôzyk zent Dauid proffeta az ſoltaar kenynek hwzon kettôd rezeeben Az en poharom kybôl myndenek megh rezôgôdnek ygheen dragalatus, az az yghen dragalatus wr iſtennek elôtte ky artatlan eeleteet ayanlya vyzy ew zent zemeynek eleyben, kyrôl zent Agoſton doctor wgy mond az artatlan eelet az ky ſem ennen maganak nem aarth ſem maſnak. Meg wgy mond. ſemy nem lehet meltob ſemy dragalatoſb wr iſtennek mynt az artatlanſaag. Zent Amborwſ doctor meg wgy mond Erẅly oh artatlan eelet mert myndenẅt ſerelemnel kyl vagy es nagy batorſaggal. Mert ha meg keſeertetôl haat haznalz, ha meg alaztatol ffel emelkôdôl ha vyaſkodol gyôż, ha meg ôletôl koronaztatol Ez dragalatus gyenges poharbol ywt vala Azzonywnk zeplôtelen zyz maria ky nemes balſamommal vala tellyes az az zent leelek wr iſtennek malazttyawal. Ez dragalatus poharbol ywanak mynd az aldot Criſtus | Ieſuſnak zeep zyz yegôſy Ez ellyen zent poharnak venereekeet zent Agoſton doctornak mondaſa zerent kettôbôl yſmerhety meg ember, ha benne vagyon. Elezer ha myndden ez vylaghyakban valoknak zomeeſſaga ewbenne meg zaradot kyrôl wgy mond aranzayw zent Ianos. Semy nynchen ez feldnek zyneen kyt zereſſen az oly ayo'tatus lelkew ember ky iſtennek ayandekaat byzonſaggal meg koſtolta. Maſodzor ha lelky erwendeteſſeeg vagyon emberben. Eellyen vala az zyz maria mykoron mondaa. Erẅle az en lelkem en Idwôzôytew iſtenembe. Es proverb xv bôlch ees eggyk kenyweeben az bator zyw leelek ollyan mynd az kazdag vendeegſeeg.

Maſod pohaarth talalwnk ky mondatyk zent penitencianak poharanak. Zent Dauid proffeta yrtta meg az ſoltaar kenynek zaaz tyzen ewtôd rezeeben. Az Idweſſeeges pohart hozyam veezem, es wrnak neweet hywom Ez poharban valo venereek elezer yghen keſerẅ Es keweſen yhattyaak ewtet tekeelleteſ-

ſeeggel. kyrôl wgy mond zent Amboruſ doctor kynyeb lelny oly embert ky artatlanſagaat meg tartotta, honnem eſetynek wtanna melto penitenciat tartot leegyen myert mert yghen ſanyarw. Annak okaert zent remeenſeegnek eedeſſegheewel kel meg egyelôyteny hogy kynnyebben vyſelheſſe ember, kyrôl ha ky tebbet akar lathny, zent maria magdaleña eeleteet olwaſſa.

Harmad pohaart talalwnk Criſtus Ieſuſnak zent kennyanak halalanak dragalatus poharaat ky myndden yo yzew venereekôkkel zynewl tellyes errôl ertethnek az zent ewangeliomban meg mondot ygheek, kyt meg ennen maga meg yweek mynd az ew zent martyromywal meg ytata. Ez nemes poharban myndden felee orwoſſaagh vagyon kyrôl wgy monda wrwnk Ieſus zent Ianos yrtta meg. [†] Vala ky az poharbol nem yandyk kyt en adok: eelet ew benne nem lehet. || Mykoron azeert az 433
zent apoſtolok eremeſth ayanlottaak vona ennen magokat az poharnak meg ytallyara Monda ewnekik az eedes Ieſus meſter: No yollehet az pohart meg yzyatok mykeppen mongyatok. Wgy mond eett Aranzayw zent Ianos ez zent tanoythwanyok myeert nem vetteek vala yol ezekbe magokat. Nem batorſagbol feleleenek reea De twdatlanſagbol, De azert wgyan feyôkôn teleek mert wgy mondnak doctorok thwdnya yllyk Beda Ieronimos Remigius hogy zent Iacab meg ywaa az keennak poharaat mykoron herodes kyral feyeeth veetetee zent Ianos kedeeg haborwſagnak poharaat, mykoron az bwzgo kaad olayban vetteteek es meeregghel ytateek es harmadzor zankyvetteteek Criſtus Ieſus wr Iſtennek kedeeg kyk melto yllny yoghyara es balyara, ymaran nylwan meg lattaak es koſtoltaak. Hyzem kedeeg hogy meg ees eegyeſwltenek raytta, kyknek zent erdemek myat engheggye azon eedes Idwôzôytew Ieſus hogy my ees eerdemlyôk megh lathny myndden kethſeegnel kyl

Legenda. eelethe.

Dychôſeeges zent Iacab apoſtol vala Zebeuſnak ffya, kynek attyaffya zent Ianos ewangeliſta Mondatyk kedeeg nagyob zent Iacabnak ſok okaeert, mert elôzôr hywattateek Criſtuſtwl az zent apoſtolſagra Maſodzor mert nagyob nyayaſſb vala Criſtuſſal honnem az maſodyk. Harmadzor keenzenwedeeſnek okaeert mert elezer zenwede halalt eegyeb apoſtoloknaal. Neegyedzer, mert myndenneel eleeb koronaztateek meg az erek dychô-

ſeeghnek koronayawal ees. Ez zenth apoſtolrol wgy olwaſtatyk hogy Criſtus Ieſuſnak meenybe menety wtan mykoron predicallot vona Sydoſagban es Samariaban zent leeleknek yhleeſe myat meene be Hyſpanyaban predicallany. De mykoron keweſet haznalt vona Eſmeg haza teree Iudeaban. Azt lathwan az ſydo neepek tanachot tarttanak reea. Az hermogenes erdenges meſterrel ky az ew tanoythwanyaat | Fyletoſth raytta kyldee hogy meg gyôznee es predicacioyaat meg hamyſſoytanaa. De mykoron vyzon ellen meg gyôztetôt vona az ſok chodak lathwan. Haza meene Fyletos Es vallaſth teen rola hogy vala myth Iacab apoſtol predicallana mynd byzon es ygaz vona es ew tanoythwanya akarna leenny. Azon meg haragweek Ermogenes meſter es wgy kôtôzee megh hog̃ yng̃en ſem mozdwlhatna. Mykoron azt Fyletus zent Iacabnak meg yzente vona az zent apoſtol neky kyldee kyſ kezkenôeeth mondwan mongya ez ygheeketh wr iſten ffel emely az el hwllattakat wr iſten meg oldozya az meg kôtelezôttcketh. Es azonkeppen teween ottan meg zabadwla es bozzoytany kezdee az ew wraat zent Iacabhoz ſyethween. Azon meg haragweek Hermogenes meſter paranchola az erdegôknek hogy zent Iacabot kôtôzwe vynneck mynd Fyletoſſal. Az erdegôk el menween kezdeenek ordoytany az egben es mondany O iſtennek zent apoſtola meg gyo'thnak mynket az te zent ymachagyd. Monda zent Iacab myre yewttetôk feleleenek hermogenes kyldôt hogy hozyaa vygyẅnk kôtôzwe. De yme wr iſtennek angyala tyzes lanczokkal kôtôzôt meg mynket. Monda zenth Iacab wr Criſtus Ieſuſnak neweeben oldozyon meg az zent angyal es ferelemnel kyl hozyaatok eede hermogeneſth Es ygheen hamar meg kôtôzeek meſtert es zent Iacabnak eleyben vyweek mondwan. Agy hatalmat mynekewnk hogy allyok meg bozzwnkkat raytta. Monda zent Iacab ym elettetek vagyon fyletus, feleleenek mondwan. Senkyt nem yllethetewnk vala ky te haylokod alat vagyon. Ottan monda zent Iacab Fyletoſnak: A' my meſterẅnknek tanwſagazerent hogy yoth tegyewnk gonoz helyeeben oldozyad meg te ewtet es mennyen el vala howa akarya. Monda Hermogenes meſter En twdom az erdegheknek haraghyokat ha ennekem vala myt nem adandaz meg ôlnek enghemet Es ottan neky adaa Iſtapyaat Az el menween vala hol erdenges twdomanyw kônwey valanak zent Iacabhoz vywee kyketh ottan

az tengherben hanyataa. || Hermogenes meſter azeert le eſween zent 434
Iacab apoſtolnak labay elŏt nagy ſyraſſal monda. O leelkŏknek
zabadoytoya fogagy hozyaad penitencia tartoot kyth eddeeglen
zenwettel bozzw alloot. Es mykoron hozyaa fogatta vona kezde
nagy tekeelletes lenny az wr iſtennek feelelmeeben es nagy
chodakat tenny. Azt lathwan az yraſtwdok kezdeek feddeny
zent Iacabot myre predicallanaa Criſtuſnak hytyt, kyt mykoron
zent Iacab az proffetaknak mondaſokbol meg byzonoytotta vona
nagy ſokan hyweenek Criſtus Ieſuſban. Annal ees nagyob ha-
rághra reemwlween az yraſtwdok fogak meg az zent Apoſtolt
es ńakon kŏthween vyweek herodes kyralnak. Herodes kedeeg
nem zeghween kedwŏdek az ſydoknak ky adaa reea az halal-
nak ſentenciayáat Es mykoron ky wynneek egy zegheen nyawa-
lyas kŏzweenes wtanna keyayth vala mondwan hogy meg vy-
gaztanaa, kynek ottan monda, Wr Ieſus criſtuſnak neweben
kyeert halarra vytetŏm keſ ffel egheezzen es dycheeryed az te
teremtedeth. Es azonnal ffel kele Azth lathwan yoſyas yraſ twdo
ky nyakon kŏthwe vyzy vala labayhoz eſeek es bochanatot ke-
ree, es hogy kerezttyennee lenne azt halwan Abyathar newŏ
papy feyedelem meg fogataa azth ees, mondwan: ha meg nem
atkozandod az Criſtuſnak neweet Iacabbal eegyetembe meg kel-
halnod felele Ioſyas Atkozot vaǵ te es az te bezedyd ees. Criſtus
Ieſuſnak kedeeg zent newe aldot mynd erekkŵl erekkee. Ottan
azert arczwl veretee ewtet es meg nyeree Herodes kyraltwl
hogy meg ŏletethneek. Es azon keppen mynd ketten martyrom-
ſagot zenwedeenek. Es eeyely ydŏn az ew zenth tanoythwany
ragadaak el ew meſtereknek teſteet es hayoban zerezween gal-
licia orzagban vyteteek zent angyalnak vezerleeſe myat, hol ott
vala egy kyralne azzon kynek luppa vala newe, kynek myko-
ron hyrre tetteek vona helt keerween temeteeſre az kyralne
azzon kedeeg alnokſagot gondolwan kydee egy gonoz emberhez
ewketh. hol ott ottan az temleczben veteek ewket. De eeyel
wr iſtennek angyala el zabadoytaa es ygaz wttra vezerlee, my-
koron vytezŏk mentenek vona wtanna, le zakada az heed alat-
tok es mynd az vyzben halalanak, azt halwan az feyedelem
penitenciara terween hattra hywataa ewket es mynden keree-
ſeket megh | Enghedee. Es oth predicalwan mynd az egheez
varaſth az zent hyttre tereyteek Azt halwan luppa keralne az-

zon nagyon meg Bozzwlaa, Es nagyob alnokſagot gondolwan hogy mywel ewket el vezthetnee monda Eeth eellyen helyen ennekem tanwlt ôkreym vannak, foghyatok be ewket es vygyeetek oda rayttok ty wrotoknak teſteet a' howa akaryatok Twggya vala kedeeg az rawas luppa oly feneeknek lenny az vad bykakath hogy mynt oda meenneenek ottan mynd meg ôlnek ewketh es az el zaggathnaak. Mykoron azeert ffel mentenek vona az heegyre, talalanak egy tyzes ſarkanth ky ellen zent kerezthnek yegyeet vethween ottan kettee romla, ffellyeb menween, meg talalaak az bykakat ees, es mynt ha koronkeed zylygôk voltanak vona meg hagyaak magokat foghny es bel foghny. es ffel veween mynd kôweſtŵl az zenth teſtet vyweek luppa keralne azzonnak palotayaban. Azt lathwan luppa akarwan ſem akarwan Iamborra leen es meg kereztôlkôdeek es az ew kew palotayaat zent egyhazzaa zentôltetee es nagy kazdagſſaggal meg ekôſôytee Es ott nagy tyztôſſeeggel es iſteny ſeelelemmel az zent apoſtolnak teſteet el temettetee Ennen maga kedeegh mygh eele nagy Iamborſagban lakozeek es bodogwl mwleek kywe ez vylagbol.

Pelda.

Azon ydôben mykoron yrnanak ezer keth zaaz harmynez nyolcz eztendôben Florencia tartomanyaban tôrteeneek eellyen yelenet. Vala egy zegheen paztor germek vala mykeppen nem akarattyawal gyoytaa ffel ew wranak gabonayaat, fogaak meg es arra yteleek hogy lo farkon meg hordoznaak es annak wtanna meg eegethneek, ky mykoron meg gyoyt vona ayanlaa zent Iacabnak magaat mykoron azert nagy kôwechegôſ feldôn meg hordoztak vona yme choda dolog ſem teſteeben ſem rwhayaban ſerelmet nem latanak. Annak wtanna az ozlophoz kôtôzeeg es nagy erôſſen eegheteek de yme mynd faya karoya mynd zalmaya kôtele meg eeghween ennen maga es rwhaya eeppen meg maradwan, es mykoron meg twttaak vona okaat zabadon el bochataak, kyrôl nagy ſok peldaat vannak Azeert dycheerteſſeek wr iſten ew zenteeben Amen ‖

Zent Criſtoff martir 435

Dychôſeeges zent Criſtoff martyr eredet zerent tamada kananeus nemzethbôl kyk ewſſfy zerent valanak Noe patriarkanak nemzeteebôl kyknek attyok vala kanaan Nocnak ceggyk ffya, de meg atkozta vala ewtet az zemeeremſeegeert kyt raytta tettek vala reezegſeegeben Ez kanaan ffyanak azeert nemzeteebôl nagy es erôſſ neepek leznek vala mynt az reeghy oryaſok Ez zent Criſtoff ees azon nemzetbôl vala es ollyan nagy magaſſ ember vala es hozyaſſaga tyzen keth ſenghôth tarth vala Ew poganſaganak kedeeg ydeyn allot vala az kananeoſok kyrallyahoz zolgalattra, Egyzer gondolattya eſeek hogy oly kyralt kereſny kyneel fôldôn nagyob es hatalmaſb nem vona, ffel kele es addyglan yara hogy talala egy nagy hatalmas kerezttyen keralt egy napon wdwarnak zokaſa zerent mykoron eenekôt mondanak elette, kyben az erdeg newet gyakortaa emleyteneek, az kyral ottan kerezteth veth vala orczayara. Azt lathwan Criſtoff zolgaya chodalkozyk vala raytta myt mywelne. Es my haznalattya vona az kerezthnek. Nem tyrhetee hanem meg twdakozeek raytta Es mykoron nem akarnaa az kyral meg yelenteny. Monda ha meg nem mondod towabbaa nalad nem lakom. Azt halwan kezereyteeſ alat meg kelle mondany hogy azert vethne orczayara mert felne ew tewle. Ottan monda Criſtoff, haat erôffeb hatalmaſb te naladnaal hogy ffeelôd ewtet. Annak okaert el meegyek es meg kereſem az erdegôt az ew zolgaya leezek. Mykoron egy hawaſon atal menne lata nagy ſeregôt es kôztôk eǵ nagy rettenetes zemeelyw̃ vytezth ky mykoron eleybe kôlt vona megh kerdee howa menne, felele Criſtoff Az erdeg wrat kereſem, hogy ew zolgaya leegyek Ottan monda az Sathan En vagyok az. Azonnal nagy erembe | Leen raytta es erek zolgalattra adaa neky magaat. Mykoron ymaran ketten yarnanak talalanak egy kerezt ffaat az wton kyttw̃l meg rettene az erdegh es ky terween az ygaz wttrol kezdee az nagy gazon hordozny Criſtoffot es mykoron el halattaak vona eſmeg az tyzta vttra vywe. Mykoron azt ezeeben vette vona meg kerdee okaat es nem akarwan meg mondany ottan monda chak megh ne mongyad ezennel el hadlak, annak okaert kezerôyteteek meg mon-

dany, hogy my wlta az Criſtus ember meg ſezẅltetôt az kereztſſan yghen feelôm ewteth. Ottan monda Criſtoff haat az Criſtus erôſſeb es hatalmaſb teenaladnaal no latom hogy eeth ees heyyaba mwkalkottam Azert yar' yo ſerenchawal ymaran el meegyek meg kereſem az Criſtuſth mykoron ſokat yarth vona az pwztaban talala egy zeghen remeteet es mykoron Criſtuſnak hatalmaſſagaat kazdagſſagaat zeepſeegeet ewneky predicallotta vona ottan eremeſth neky enghede es az zent agazatyban meg tanoythwan monda. Az Criſtus kyral oly zolgalatot kewan hogy gyakortaa beyteĺ. felele Criſtoff, yo atyam keeryed hogy eegyeb zolgalattra veſſen mert azt nem zoktam es nem tehetôm. Monda eſmeg az zent atya, ſok vyǵazaſt es ymachagot keel tenned felele Criſtoff Nem az my dolog es nem tehetem Monda eſmeg az zent atya twtz ee oly folyo vyzet hol ott ſokan yarnak atal raytta es vezedelmes, felele Criſtoff twdok. Monda az zent atya, ha ott akarnaal lakozny es az ew zerelmeert myndent atal vynneel, az yghen keellemetes zolgalat vona, hyzem kedeeg hogy meeg ew magat ees meg lathatnaad zynrôl zynre; felele Criſtoff Azt eremeſt meg tehetôm bator azt valaztom zolgatwl. Es mykoron oda meent vona haylokot zerzee maganak az wyz zeleen. Es myndent peenznel kyl atal hordoz vala. Sok ydôk el mwlwan egy eeyel zozatot halla mondwan Criſtoff kel ffel vyǵ atal. Es azonnal ffel kelwen ſenkyt nem talala. Maſodzor eſmeg azonkeppen ſenkyt nem talalwan le fekẅeek ||
436 Harmadzor Criſtus Ieſus germek kepeeben eſmeg neky zolala. Criſtoff vyg atal. Mykoron Criſtoff wtanna ment vona haat yme egy kyſſ germek al az wyz zeleen, kyt mykoron vallara vett vona es Iſtapyaat kezeeben bel crede vele Es yme az vyz erôſſen kezde aradny, de az germek ees meg nehezôyty vala mynt ha oonath vynne Es myg bellyeb mennek vala annewal az vyz fellyeb hatalmazyk vala De az germek ees anneewal ſwllyab leezen vala wgy hogy Criſtoff ketſſeegben kezd vala eſny. De mykoron nagy nehezen ky menekôttenek vona le tewee ewtet az zarazon es monda. Nem twdom germek my dolgos vagy ennekem nagy nyomorwſagot teel, es ollyan vagy neheſſeeggel mynth ha mynd ez vylag rayttam volt vona Felele az germek. Ne chodalkozyal azon merth nem chak ez vylag volt rayttad De meeg ky ez vylagot teremtette ees. Mert en vagyok az Criſtus kynek

zolgalattyaban eet magadat foglaltad, hogy kedeeg az ygaz leegyen mykoron atal meegy ylteſſed el az te eſtapodat hazad elôt es meg fogotyk es gymelchet teremth es el enyezeek elôle Es mykoron azonkeppen tett vona lataa haat mynt az nemes palma ffa gymelchôt teremtôt. Onnan ottan ffel kelween meene Samum neuw varaſban, kyknek mykoron nyelwôket nem ertenee ymachagra adaa ennen magaat hogy wr iſten ertelmet enghedne ewneky. Az ott valo neepek kedeeg aloyttyaak vala bolonnak. Es mykoron oda meent hol az zegheen kerezttyeneket gyettryk vala ew ees byztattya vala ewket az kerezttyen hytben. Azt lathwan az byraknak eeggyk arczwl ytee Criſtoffot. Monda ottan ewneky Ha kerezttyen nem voneek ezennel meg allanaab bozzwmat Es monda nagy ffel zowal, hogy meg twggyatok mert mynd teewôlgôtôk ottan le ytee eſtapyaat es ymathkozeek hogy az neepeknek meg tereeſôkre meg vyragozneek es gymelchôt teremtene Azt lathwan Nyolcz ezeren tereenek ez zent hyttre. | Az varaſbely kyral azt halwan, kynek zoo vala newe Nagy ſok vytezôket kylde wtanna hogy meg foghnaak zenth Criſtoff ymachagra adaa ennenmagaat es nem mereenek chak neky ees zolany. Annal ees tebbet kyldy, kyknek monda zent Criſtoff kyt kereſtek myt yartok? feleleenek hogy meg kôtôzyẅnk es kyralhoz vygyẅnk Monda zent Criſtoff ha en akarandom, nem vyhettôk. Azok mondanak haat meeny el vala howa akarod es azt mongyok hogy meg nem talaltwnk. Monda ottan nem yo wgy lenny, De ennen magam el meegyek veletôk. Myglen azert kyralt eerneek predicalwan ewnekyk az zent hyttre haytaa es hattra kôtôztetee kezeet ennen maganak ew wgy kyral eleeben vynny, kyral kedeeg mynt reea tekeentôt vona meg rettene nagyſagatwl es ottan hattra eſeek holt elewenewl. De mykoron ffel ebredôt vona meg kerdee ky vona es honnan, felele hogy Criſtoff vona newe. Monda az kyral gonoz newezetôt vettel magadnak, De en yſmerôm hogy az gonoz kaneuſ fele vagy. Azeert myre nem aldozol az hatalmas iſteneknek. Es mykoron ellene mondana bel vettetee az temieczben es vele keth zeep leanyokat, kyknek Nicea es Aquilina vala newôk hogy zeep zawokkal Criſtoffot el haytanaak, Zent Criſtoff kedeeg ymachagot teween ynkab ewket Criſtuſnak hytyre haytaa. Azt halwan az kyral meg haraghweek es monda: ha nem aldozandotok twggya-

tok hogy gonoz halallal kel meg halnotok. Mondanak az leanzok Ha azt akarod tyztwytaſſad meg az wczakat es myndenek az Balwannak templomaban gyẃllyenek Es azonkeppen teenek, ennen magok kedeeg ffel kelwen nyakon kôteek az balwant es le ranthwan mynd el tôreek es nagy ffel zowal mondanak hamar ſyeſſetek orwos meſterekeerth hogy vygazzaak meg ewket. Azt latwan megh haragweek raytta az kyral es az kôz neep meg dyhôdween. Aquilinaath ffel akaztaak es myndden teſteet el ‖ 437 Zaggataak, es azonkeppen lelkeet wr iſtennek adaa Niceat kedeeg az zeenbe veteek de onnan ſerelemnel kyl ky zabadwla. annak wtanna le fogaat es nyakaat vagaak. Criſtoffot kedeeg ky hozwan erôſſen meg vezzôzeek es egy tyzes ſyſakot nyomonyak feyeeben es egy ercz ozlophoz kôtôzeek es tyzes langal kôrẃl veweek Az ercz ozlop yollehet el olwada, de ennen maga ſerelemnel kyl meg marada. Annak wtanna parancholaa az kyral hogy neegy zazan allananak reea es meg nylaznaak. De ſenky nem talallya vala. Iſten akarattya zerent egy nyl az eghbôl le eſween az kyralnak zemeeben eſeek es ottan meg vakoytaa. Monda ottan zent Criſtoff, honapy napon el veegeztetôm, te kedeg kyral az en veerembôl zereż ſaart es kend meg zemedet vele es ottan meg vygazol. Rea adaa azert kyraľ az halalnak ſentenciayaat es ymachagot teween martyromſagot zenwede. Es mykoron kyral megh kente vona zemeet ottan meg vygazeek es az zent hyttre teree. Es parancholatot zerzee hogy vala ky Criſtuſnak es zent Criſtoffnak neweet meg karomlanaa ſeyeet venneek. |

Zent Anna Azzonnak Innepeerôl.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay Akarwan zolny dychôſeeges zent Anna azzonnak meltoſagarol hamarab el fogyatkoznwnk honnem vala myt mondanwnk. Annak okaert ſykſeegeſek vagywnk zent malazthnaal kyl, mert ez zent azzon ees erdemle newezetôth wr iſtennek malazttyarol, mykeppen magyarazya zent Ieronimus doctor: Anna az az iſteny malazthnak ayandeka awagy malaztos adomany, mert mynd foganattyatwl foghwa ew

annyanak meheben valaztatus es zenthſeeges es malazttal teljes vala kyrôl wgy mond azon zent Ieronimus. O zerelmes atyamffyay, kyrôl maſtan akarwnk zolany Nagy felſſeeges dolog nagy dragalatus dolog es myndden dycheerettre melto dolog Mert ez az nemes yozagus ffa kyrôl az agachka le metteteek es ennen iſteny hatalmawal meg vyrwla. Ez az zenth feld ky zeep ġeryedôzew bokroth meg maradaſkeppen [†] Ez az kyes menyorzaag kybôl nap kelettre az zykrazo eedes tenghôry Cyllag ffel tamada. Ez az zaporoytoo magtalanſaag ky az zent angyaloktwl meg latogattateek. Ez az ky aldot myndden azzonyallatoknak kôzôtte Es bodog anya myndden anyaknak tarſſaſſagok kôzôt kybôl wrnak zent temploma zent leeleknek valaztot edenye. Iſtennek byzon zyleye ez vylagra zarmazeek. O azert byzonyawal mondhattyok ew rola az zent ygheeketh Ecc. xxvi. kyt meg yrt bôlch kenyweenek hwzon hatod rezeeben, malazthnak felette valo kettôzôt malazt zenthſeeghben eelô azzonyallat. Wr Criſtus Ieſuſnak zent malazttyanak ſeghedelmeewel, harom reend bely tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek zentſſeeges voltarol my lelky tanwſagwnk mellee Elſſew Dychôſeeges zent Anna azzonnak malaztos voltarol. Maſod tyztôletef voltarol, harmad ew eredendô voltarol.

Mondaam hogy bezedewnknek elſſew || Reze leezen Malaz- 438
toſſagrol ky mellet kerdees tamad my oka hogy wr iſten yeleſkeppen valaztaa zent Ioachymok es zent Anna azzonth kyk termeezet zerent hydegôk valanak zaporodaſra Es nem eegyebeket reea felelnek doctorok harom okokbol Elezer az zyz marianak nagy meltoſagaert Maſodzor Ioachymnak es annanak zenthſeeges voltokeert harmadzor mynnen lelky tanwſagwnknak haznalattyaerth.

Mondaam elezer az zyz marianak meltoſagaert ky yewendôre iſteny malazthnak annyanak hywattathneek, yllyk vala hogy malaztos zylenek meheeben fogantathneek, kynek myndden byntwl meg kel vala tartathny 2m illud omne ſimile ſimile aplaudit mert ha byneſek voltanak azzonywnknak zyley bynnel kyl az magzat ees nem lehetôt vona ps xvii Cum ſancto ſanctus eris gloſa uel 2m thopicam Ex ſancto ſanctum fit. Azeert zent Ieronimus doctornak mondaſa zerent Az Iſteny malaztnak ayandekabol tyzta malazt zarmazyk az az Criſtuſnak zyleye

Maſodzor zent Ioachym es Anna azzonnak zentſeeges voltokeert, mert ha ezẅnkbe veezyek myt gondolhatwnk nagob meltoſagot es tyzteſſeeget iſtentẅl adathny, mynt hogy iſten zylew magzatnak attya es annya leenny es iſtennek ewſſy yky newez-
5 tethny wgy mond rola Nagy zent Albert pyſpek Myg vala ky kőzelben vagyon az meg zentőlew nagy iſtenhez akar meennyen akar felden annewal nagyob zent reezelteteeſkeppen. De felden ſenky kőzelben nem leelettetyk mynt az ew eedes zyleye es zyleyeenek zyley azerth

10 Harmadzor mynnyen haznalatwnkeert, Mert ha meg akaryok yſmerny honnan tamad bynes embernek Idweſſege Wgy mond magyarazo yras ſup II Cor. vltimo hogy chak wr iſtennek malazttya teezy embert gonoztwl meg zabadoythwan Es kynel kyl ember ſemy yot nem tehet ſem gondolhat ſem akarhat ſem
15 zerethet. Azert hol kereſſek es hol talallyok megh yme hol vannak az iſteny malazthnak valaztot edeny es fondamentomy ott kereſee es meg leely onnan el ne meennyen | Ha erekke el nem akar vezny O azerth zerelmes atyamffyay en tanachom zerent azt mondom hogy ha ky byzonyos akar ydweſſegeeről lenny ky-
20 walt keppen zolgallya Cryſtus Ieſuſnak zerelmes zyleyt mert lehetetlen hogy ewket wr iſten meg ne halgaſſa ew kenyergeſekben. Megh ygyeertem vala hogy maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſſaga zerent Zent Anna azzonnak tyztőletes voltarol az az mynemew tyztőſſeegőkkel magaztalaa ffel
25 wr iſten az ew eedes tetayaat eegyeb zentőkkőzőt kykből meg yſmerttetyk az ew nagy tyztőletes meltoſaga

Doctoroknak mondaſok zerent tyzen keth okokat talalwnk rola Elſſew Iſteny valaztaas ha kőzőnſeeggel az zentekről zent paal azt mery mondany, meeg kezdethnek elette valaztot hogy
30 zentők leenneenk es zeplőtelenek ew zenth zyneenek elette. Myneewel ynkab hyhettyek zent tetayaat valaztothnak lenny nem hogy chak zentſſeeges lenne. De hogy Iſten zyleyeenek zenth annya lenne. Annak felette hogy magzatybol ollyan nagy zent es meltoſagos tamadnanak kyt ſenkyről nem olwaſſok kezdettẅl
35 foghwa.

Maſod Iſteny zerelmeteſſeeg, ebből ees meg byzonwltatyk zenthſeegeſnek lenny mert ha kezdettewl foghwa nem zerette vona eellyen tyztőſſeegre ffel nem magaztalta vona Okoſſag ees

azt aggya hogy az gonoz nemzetôt ſem zerety ſem nem koronazya.

Harmad meltoſſagos tyztôlet az az hoǵ ewtet wr iſten kywalt keeppen valo tyztôlettel ffel magaztatta okaat vehettyek mert wgy mond pogan bôlch IIII ethicor Az tyztôſſeeg yozagoſ mywelkôdethnek eerdeme, meneewel azeert ember nagyob Iamborſagus anneewal ynkaab tyztôletes De zent Anna azzon mynd kyſdedſeegeetẅl foghwa iſtenfelew es zent eeletẅ volt Annak okaert es meltobnak yſmertetyk azzonywnk zyz marianak wtanna myndden azzonyallatoknak felette kyben be tellyeſôytee Criſtus az zent parancholatot tyztôlled atyadat anyadat exodi xx. || De azeert az wr Iſten dycheerettre meltonak yteelte mynewel 439 ynkab az zentôktẅl es zent angyaloktwl tyztôltette kyrôl zent pal wgy mond Cor Qui gloriatur in domino glorietur ha ky dychekôdyk, wr iſtenben dychekôggyeek Mert nem az akky ennen magat dycheery meg byzonwltatot, De kyt wr iſten dycheer mynt dychôſeeges zent Anna azzont

Neegyed malaztos newezeteſſeegh kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor. Meltan wr iſten zyleyeenek zyleye newezteteek Annanak Mert az Anna magyaraztatyk iſteny malazthnak awagy bodog feldnek mert wr iſtennek zent malazttyawal tellyes vala. Azert myndden tyztôſſeegre melto Annak felette mert ez nemes feldy termeezetbôl valaztateek ky az nemes erekſeeg kybôl az ygaſſagh awagy byzonſaag ky tamada. Ez zent gyôkerbôl alkottateek az dauid kwccha kywel paradychom kapwya meg nyttateek Ez. leen az nemes vezzô zaal kynek az zeep vyraga leen es vyraganak eedes mennyey gymôlche Criſtus Numery xvii Et Iſaye xi

Wgy olwaſtatyk ez zent azzonrol hogy hwz eztendeeg volt nemtelen kyben es myndden nemzetſeeghy kethſeegben eſtenek vala, hogy Iſten parancholattya myat atkozot vona. Myeert ſoha ǵermeke nem lenne. De ky twdhattya wr iſtennek tytkos tanacchaat. Wgy talallyon zent yraſban hogy Neegy azzonyallatok voltanak eellyen nemtelenek ſok ydeyglen kyktẅl wr iſten akarattya zerent nagy chodalatus es zentſeeges magzatok zarmaztanak Elſew mondatyk Samuel proffetanak annya ky oly zent eeletẅ vala hogy ymacchaganak myatta nyeree ez zent magzatot. Maſodyk kyſ thobiaſnak annya thobie x harmadyk | Ragu-

elnek feleſeege Es Sara azzonnak annya thobye VII Neegyed vala ffanuelnek leanya Az nagy ydeyw veen ky Criſtus Ieſuſth eerdemlee lathny mykoron az templomban ffel vyweek. Zent yraſnak byzonſaga zerent ezek mynd zenthſeeges azzonyallatok voltanak es malaztoſok De mynd ezeketh naggyal felewl mwlaa dychőſeeges zent Anna azzon Ioachimnak feleſeege kytwl nem chak nagy dragalatus zentők tamadanak, De meeg az aldot zentőknek zente kytwl es ky myat mynden zenthſeeg vagyon tamada ez vylagra, azeert meltoſſagus leen ew newezety zerent.

Ewtőd meltoſſagus nemzeteſſeeg kyről wgy monda Idwezeytenk Luc VI. Myndden ffa az ew gymelcheen yſmertetyk meg Et Math VII Myndden yo ffa yo gymelchőket teremt. Azert yteeltetyk ygazan hogy az felette zeep es yo gymelchnek felette dragalatus faya leegyen. De kezdettewl foghwa ſoha nem volt ſem leezen oly ember kynek eellyen zenthſeeges magzaty leenneenek thwdnya yllyk Criſtus Ieſus ew zent zyle az harom Mariaak es nyolcz az zent apoſtolok kőzzől kyk oly nagyok eerdemmel oly hatalmaſok zemeellyel oly bewſeegőſők dychőſeeggel hogy hozyayok haſonlatos meennyen felden nem leeletetyk kyből ygaz yteelet adatyk hoǵ anyak kőzőt ſem leelettetyk azzonwnktwl meg valwan ew hozyaa feldőn meennyen haſolatus.

Hatod kywalthkeppen valo nemeſſeeg kynek byzonſagara lattyok hogy ez vylaghy neepek anneewal nagyobban dychekődnek es tyztőltethnek myg Nagyob nemeſſeegből tamattanak, ha mykoron zegheenſeegre ywt, meeg ſem haggya az nagſaghnak newezetyt Azonkeppen mynemew nemes győkerezetből tamada zent Anna azzon Doctorok reea felelnek mondwan hogy kezdettewl foghwa zyletetygh || Nem volt oly nemeſſeeg oly bodogh nemzetſſeeg kyben reezy nem volna, kyről nylwan emlekőzyk zenth Mathe ewangeliſta kenyweenek elſſew reezeeben ffel zamlalwan Criſtuſtwl es az zyz mariatwl foghwa mynd Adam atyankygh zent lucach kedeeg le zalwan Adamrol mynd az zyz mariaygh ſemy meltoſagot hattra nem hagywan teſth zerenth Ha azert dychekődny akar zent Anna azzon ew nemzetſſegheeből ygazan tehety es bynneel kyl. Ha ky ezeketh be nem veennee Nagyobat leelwnk tekeenche meg atya myndenhato wr

iſtennek yoghyara ylew arannyaat es mynden meg alhat raytta mert hozyaa haſonlatus nemzetw̃ nem leelettetyk.

Heted tyztőſſeeggel valo zolgaltataaſ az az hogy anya zent egyhaz mynd ez zeles vylagon nagy tyztőſſeeggel zolgallia az ew neweenek emlekőzetyt es ynnepeet, kynek ereyt vehettyek, mert ha byneyből ky tertt zentőknek ynnepeeth yllyk tyztőlny es ylleny, Meneewel ynkaab howa ſemy byn nem feerkőzőt pelda nekewnk azzonywnk zyz marianak bynneel kyl valo foganattya es zyleteeſe zent Anna azzonnak zenthſeeges meheeben

Nyolczad gymőlchőzeeſnek zaporaſaga thwdnya yllyk ſenky nem volt ſem leezen ky ollyan zeep yllatw es dragalatus ayandekokat kyldőt vona Menyben atya myndenhato wr iſtennek mynt zent Anna azzon kyre ſemy byzonſagot nem yllyk kereſnewnk, kyt zemeynkkel latwnk es hyzw̃nk

Kylenczed lelky vygaztalas. O zerelmes atyamffyay ha ayo'tatuſſaggal meg gondollyok meneezer hanzor olwadot el zywe lelke ez zent azzonnak lathwan hogy enny zenthſeeges malaztoſſaggal zerette vona Az meenybely wr iſten ewteth Oh mynemew lelky eedeſſeege volt akkoron lathwan teſty zemeywel az ew eedes zeep zyz leanyaat, Iſtennek annyawa valaztotnak lenny, lathwan az ew zyz meehenek mennyey ekes gymelccheet iſtennek fyanak lenny Oh mynemew vygaztalaſa volt | Wr iſtennek zent fyaat zyz leanyawal eegyetembe yllethny őlelgethny es apolgathny, kyhőz haſonlatus dolgokat ſok leelhet ayo'tatuſ zyw̃ ember.

Tyzed tekeelletes nyayaſſaag, kynek byzonſagara wgy olwaſtatyk hogy Ioachym es Anna mynd ketten ygazak valanak es iſten feelők meg zeghetetlen yarwan es elween wr iſtennek parancholatyban. Es myndden yozagokat harom reezre ozthwan eggyket az templom eppewletyre es egyhazy neepeknek, Maſykat zeghenyeknek, harmadykat ewnen eeletekre tarttyaak vala, yme meely bodogh eeletben foglaltaak vala ennen magokath. Oh aldot wr iſten vallyon talalhatny ee maſtany ydőben eellyen rend bely morhaſ neepeket? Nem twdom De vyzon ellen meeg az dezmaat ſem fyzetyk ygazan meg. Kerdees tamadhat honnan Es mynemew yeles teetemeenyekből eerdemlőtte ezeket zent Anna azzon hogy enny zamtalan iſteny malazttal es tyztőſſee-

gekkel zereteſſeek wr iſtentewl. Rea felelnek zent doctorok es Neegy yeles okokath talalnak hozyaa. Elſſew mondatyk wr iſten parancholatynek zeghetetlen be tellyeſeyteeſe. Maſod wr Criſtus Ieſuſhoz valo bwzgoſagos ayo'tatuſſaga, harmad: azegenyekhez valo nagy kegyeſſeeges yrgalmaſſaga Neegyed az ew eeleteenek thwdnya yllyk zyzeſſeegenek hazaſſaganak es ôzwegyſeegeenek ydôzerent valo tyztaſſaag tartaſa. Vn werſus Sunt tria grata deo Necnon homini to mdo Seruus fidus vxor caſta verus amicus.

Tyzen eeggyed parancholat zerent valo kenyerghees, az az Mykoron ygazan hyzyôk hogy az teb zentôk nagy alazatus kenyergheeſſel nyeryk megh wr iſtentewl amyt akarnak keerny De zent Anna azzon mynt Criſtuſnak zerelmes tetaya wgyan erôſſ parancholattal mynt az ew eedes zyleye ees mondwan.
441 Eegyebet nem akarok hogy leegyen awagy el mwllyeek || Es az ew kegyes aranyok nem tehety hogy ewket meg ne halgathnaa

Tyzen kettôdyk meennyey es dychôſeeges tyztôleteſſeeg kyt pelda zerent meg byzonoythatwnk Ez vylagy kyralnak mykoron Iambor azzon feleſeege vagyon es annya ees vagon. Nem chak az kyralnc azzonnak teeznek az orzaagbely wrak tyztôſſeegôt De meeg az ew azzon annyaat ees felette tyztôlyk es parancholattyaat halgattyaak mynd felſſeeges azzonnak Azonkeppen meennyeknek orzagaban mynd az zentek zent angyalok nagy tyztôſſeegôt teeznek mynt ollyan felſſeeges zent azzonnak. nylwan lathwan es yſmerween hogy ew ollyan nagy erdemes. O azeert zerelmes atyamffyay en tanachommal valazyatok mynd nyayan azzonywl anyawl es otalmwl Dychôſeeges zent anna azzont es kywaltkeppen valo zolgalattal dycheeryeetek eeyel es nappal kynek myatta nem chak ewneky leeztek kedweeben De mynd az ew arannyanak wr Ieſus Criſtuſnak mynd az ew zerelmes leanyanak azzonywnk zyz marianak nagy kedweth teeztek. Keerwnk azeert ma es horanak myndenkoran O Bodogſſagos o zenthſſeeges o myndden tyztôſſeegre melto zent azzonywnk veegy zarnyad alaa veegy otalmad alaa mynket zegheen bynes wnokaynak ffyaydat leanydat es gyarlo bynes zolgaydat, ma es halalwnknak ydeyn ky vagy aldot mynd erekkee Am.

Zyz zent Martha azzonnak Inneperôl

Emlekôzween zerelmes atyamffyay zyz zent Martha azzonnak meltofagarol kyrôl zent Ianos ees emlekôzik ewangeliomy kenyweenek tyzen eeggyed reezeeben wgy mond Zerety vala Iefus Martaat es ew hwgaat Mariat es lazart | Magyarazo yraf okat vethy. Mert gyakortaa zaal vala Iefus az ew hazoknaal mykoron vala honnan meg yewt faradwan es meg nywgozyk vala ew nalok kybôl yeles Idweffeeges tanwfaag adatyk myndden hyw kerezttyennek halwan az zent yrafbol hogy eremetefen vezy wr iften ky awagy ewneky awagy vala meely zegheennek ew neweeben chak teft zerent ees nywgodalmat aad mykeent meg vagyon yrwan

Byzon mondom tynektek vala myt meenneel kyffebnek tettetôk en newemben en nekem tôtteetek kynek wttan wtanna vety az meennyey nagy eerdemet, ha az wgy vagyon es ifstennek mondafa hamyff nem lehet. Haat mynemew ayandekkal ayandekozya az Iften zerethew zywet lelket kyben gyenyerwfeegghel nywgozyk lakozyk es vachoralyk az wr kyrôl bôlch zaya atal wgy mond Az en gyenyerŵfeeghym embereknek ew ffyaywal vannak: eellyenek valanak ez nemes harom atyaffyw Martha Maria lazaar. Martha eeltety vala Criftufth ez vylaghy yozaganak zolgaltatafawal, Maria zerelmes lelkeewel es penitencia tartafawal. Lazaar kyt ffel tamazta remeenfeeges vygaztalafawal, kykbôl harom yeles tanwfagokat vehetŵnk Zyz zent Martha azzonnak eeleteebôl kyt Criftus Iefus veer korffagabol meg vygazta. vehettyôk yo vendeeg fogadafnak peldayaat, kybôl ydweffeegewnkket leelhettek. Wgy olwaffok zent Abraham patriarkarol hogy mykoron nagy vendeeg fogado vona erdemlee hogy zent angyalok yewneenek vendeegfeegeere Loth meg azonkeppen Gn xviii kyrôl fok peldakat olwafwnk hogy meeg ennen magaat Criftuf Iefuft ees erdemletteek hazokhoz fogadny zeegheennek zemeelyeben. Annak okaert ynth mynket zent paal apoftol Ebre. xiii Az zallas fogadaft el ne feleggyeetek ky myat nekyk oly kellemetefek voltanak wr iftenneel hogy nem chak angyalokat de meeg ennen magaat ees az zent angyaloknak wraat teremteyeet erdemletteek hozyayok fogadny: pelda nekŵnk zent Marta azzon || Maria eeleteebôl vehettyôk zent penitencia 442

tartaſnak formayaat kyrôl eleget hallottwnk az ew zent ynnepe napyaan zent Lazaarnak kedeeg kyt neegyed napy hallottaybol ffel tamazta Criſtus Ieſus myndden bynes embernek remeenſeegben valo meg maradaſaat mert doctoroknak mondaſok zerent Nynchen ez vylagon oly nagy bynes ember ky elôt bel rekezteſſeek az erek Idweſſeegnek wta myg eel cbak penitenciara teryen es yo remeenſegben meg maraggyon

Maſod tanwſagwnk lezen ez may zent ynnepen dychôſeeges zyz zent Martha azzonnak kywalt keppen valo eerdemes voltarol, Elſſew meltoſaggal zeretee ewtet Criſtus Ieſus zyzeſſeeghnek meltoſagawal. Annak okaert meltan veelhettyek hogy chak az okaeerth vetôtte lôt leegyen ew reca az veer korſſagot az zyzeſſeegnek meg tartaſaert. Maſod mert ewtet mynt zerelmes gazdaya azzont az nagy zentôknek tarſſaſſagok kôzzee zamlalaa Criſtus es nagy ſokakat hayt vala Criſtuſnak hytyre ew nagy bôlch predicallaſawal es Taraſconum newô varaſban nagy ſok zyzeket egybe gyôythween zerzeteſſeegben lakozeek myg eele es nagy zoroſſ eeletôt vyſel vala azzonywnk zyz marianak neweere rakatatot Calaſtromba mynt rola valo yraſ vallya ſoha hwſth tykmonyak ſaytot es ſemy kôweer allatot nem eett ſem borth nem ywth. Napyaban chak egyzer keweſet zazzor nappal zazzor eeyel eſôt terdre ew ymachaganak ydeyn.

Harmad ew erdemeſſeegeenek hatalmas volta wgy olwaſtatyk ew rola hogy az Rodanos vyz mellet predicallana. Es egy yffyw eremeſth akarnaa predicacioyaat hallany nem mehet vala atal a' vyzen vetee magaat wzaſra de myert ſebôſſ vala az vyznek ſolyaſa belee hala es maſod napon hozaak zent Martha azzonnak eleybe az teſtôt. Es le eſween ellyen keppen ymatkozeek O hatalmas wram Ieſus Criſtus ky az en atyamfyaat lazaart ffel tamaztaad En zerelmes vendeeg wram tekeench ez kôrwl allo neepeknek hytôket es tamazzad ffel ez yffywt | Es yme azonnal ffel tamada es megh kereztôlkôdeek azt lathwan nagy ſokan hynek wr Ieſus Criſtuſban

Negyed az meennyey erek bodogſaghnak meg nyereeſe wgy olwaſtatyk ew zent eeleteeben hogy meeg eztendôwel elôtte meg yelenteteek halala napya. Es mykoron el kôzelghetôt vona nyolczad nappal annak elette az meennyey zent angyaloknak tarſſaſſagokban ffel vytethny az ew hwganak maria-

nak leelkeet. Ottan hamarſaggal eegybe hywaa az ſororokat es meg yelentee ewnekyk az bodog lataſt Es ennen maga nagy ffel zowal monda: Oh en zerelmes atyamffya Oh en eedes hwgom eel ymaran es orzagoly az te zerelmes meſtereddel erekkŵl erekkee es en rolam emlekőzyel megh. Es annak wtanna meg yntee ewket hogy vylagot eeghneenek es vygaznanak hozyaa mert ew ees hamar ky mwlando vona. Azt halwan nagy ſokan gyŵleenek oda es eeyelre kelween mynd el nywgowanak. Azonkőzbe nagy zeel veez tamada es az vylagokat meg oltaa. Valanak kedeeg az gonoz pokolbely zelletők Ottan zent Martha azzon ymachagra adaa magaat es monda Oh en zerelmes Iſten vendeegem yew el ſegheedſeegemre. Es yme ottan ott leen az ew hwga Maria magdalena nagy ſeeneſſeeggel es faklyaat hozwan kezeeben mynd meg gyo'togata az vylagokat es Idwőzlee ewtet mondwan Idwez leegy en zerelmes Nenem azzon zent Martha eſmeg vyzon Idwőzlee ewteth Azonkőzben Criſtus Ieſus el yewe yewel en zerelmes gazdaam azzon leegy en velem erekkŵl erekkee Myert te zallaſodon tartottaal enghemet ez vylagon En ees zent orzagomban veezlek teegődet. Es vala kyk teegődet zeretettel hywnak zykſeegőknek ydeyn meg halgatom ewket az the zerelmedeert. Azt halwan zyz zent Martha azzon akaraa hogy ffel kellyen es el meennyen Criſtuſſal. || De monda 443 ottan ewneky: Ne ſyeſſ waary egy kewefeth es ottan el enyezeek előle Azth lathwan zyz zent Martha azzon nem győzy vala varny myg az hora be telneek. Ottan ky vytetee az hazbol magaat, hogy az menyorzagot neezhethnee mert ymaran meg koſtolta vala az yſteny eedes lataſth es ſemynek lattatyk vala ez vylaagh. Annak okaert ees hamwt hozata es alaya hymtetee, az zent kereztőt meg el hozataa hog előtte allana Es az zent paſſyoy ewangeliomot olwaſtathny kezdee Es mykoron ywtottanak vona az zent ygheere In manus tuas commendo ſpiritum meum Wram az te zent markodban ayanlom az en lelkemet Nagy bodogwl kywe bochataa lelkeet es Criſtus Ieſuſhoz meene az dychőſeegben. Az horaban es ydőben petragoraſ newő varaſban egy fronto newő zent pyſpek, ky myſeet zolgalna. Mygh az zent Epiſtolaat el mondaak addeeg el alweek zekyben, Es yme Criſtus Ieſus neky yeleneek almaſſagaban mondwan yewel velem Taraſkonomba. Es mykoron el meent vona az Iſteny la-

taſban wr Ieſuſſal ketten a' myſeet el veeghezeek es az zent Martha azzonnak teſteet nagy tyztőſſeeggel el temeteek. Azonkőzbe zent fronto pyſpeket ffel kőlteek az ewangeliomra, es lataa haat az pyſpőky gyrew nynchen wyyaban kyt az temeteezen atta vala tarthany az ſegőſttyerőſnek Ez yſteny lataſth myndden-nek nylwan ky yelentee es az gyrwth megh hozataa onnan, ky nylwan byzonſaga leen ez iſteny lataſnak.

Pelda Vala franciaban eegy Cledoneus newő kyral ky mykoron bely fayo vona Meene zent Marthanak koporſſoyahoz es ottan meg vygazeek. Azon valo erwlteeben zent Martha azzon egyhazanak kőrwle harom meel fődyk vala meenee varaſok es falwk valanak mynd oka enghedee es zabadoſſaa tewee erekkwl erekkee. | Zent Marcilla reghy Zolgalo leanya yrtta meg ew zerelmes azzonyanak zent eeletyt mynt ky myndent nylwan latot. Annak wtanna yewe toth orzagban es oth tyz eztendeeg predicalwan az zent ewangeliomot tellyes myndden lelky yozagokkal bekeſeeggel veegezee el ew eeleteek es bodogwl mwleek ky Criſtus Ieſuſban, kyknek zent erdemeknek myatta az kegyelmes Criſtus Ieſus engheggye my byneynknek bochanattyaak es holtwnk wtan az erek eeleteth erekkwl erekkee Amen.

Zent Peter apoſtol vaſa zakadaſanak Innepeeről.

Ez may napon kerezttyen anyazent egyhaaz ylly zent peter apoſtolnak vaſa zakadaſaanak ynnepeet, zerzette kedeeg nagy tyztőſſeeghnek yegzeſeerth ſok okaeerth. Elezer zent peternek herodes fogſſagabol valo ky zabadwlaſaeerth kynek eredety rywydeden ezenkeppen. Mykoron Herodes Aggryppa romaban meent vona Tyberiuſ chazarnak ydeyn, Eſeek Caiuſnak nagy yſmeretes barathſagaban ky az chazarnak wnokaya vala. Mykoron egy napy napon ketten meenneenek vala howa az kwchyban Nagy ſohazkodaſſal monda herodes Oh ha lathatnaam zemeymmel az veennek halalaat es teeghődet ez vylagnak wranak leenny. Azt halwan az zeker vezetew yelentee meg tyberiuſ chazarnak az dolgot kyeert ees ottan az temleczbe vetteteek

herodes. De mykoron hamar valo napon az chazaar ky mwlt vona bel teleek az mondaſ hogy Caius leen chazar. Es herodes ky hozattateek az temleczbôl es az Sydoſagban bely kyralſaag neky adateek Mykoron azeert haza yewt vona es az papy feyedelmek nagy barathſagaban eſôt vona panazlanak az zent tanoythwanyokra es az ydôben leen, hogy zenth Iacabnak feyeet veetetee. Annak wtanna zent petert ees meg fogataa es meg vaſaztataa || De myeert ottan kôzel vala az hoſweethnak zent 444 ynnepy kyt octawaygh tyztôlnek vala halaztaa halalaath az ynnepnek wtanna. Azonkôzbe az hyw kerezttyenek nagy bwzgoſaggal es zenetlen ymathkoznak vala eerette ky zabadoytanaa ewtet yme azeerth mykoron zent peter nagy kennak es ſyraſnak neheſſeege myat el zwnnyadot vona Wr iſtennek angyala hozyaa yewe nagy feeneſſeeggel es ffel tazygalaa ewtet mondwan kel fel hamar vond ffel te nadragodat es ewedôzzel be es yew wtannam. Mykoron azt tette vona ky vywee ewtet es meg zabadoytaa az fokſagbol. Ennek azeerth emlekôzetyre ylly anyazent egyhaaz ez may zent Innepôt.

Maſod okaert Alexander papanak meg zabadwlaſaert kyth Quirinus newô romay feyedelem meg temleczeztetôt vala Meely Alexander hatod papa vala zent peter apoſtolnak wtanua. Azth ees hallaa az Quirinus feyedelem, hoǵ Alexander papa ffel tamaztotta vona hermes feyedelemnek fyaat monda ewneky O alexander ym ennekem ees vagyon eegy valywas leanyom kynek Balbina newe. Azt fogadom hogy ffeel veezôm az te hytôdet ha egheeſſeegôt nyerhetz ewneky felele Alexander papa meeny el hamar hozd ewtet en hozyaam az en temleczembe. Monda azt zent Alexander papa mert az ydôben vala hermes feyedelemnek temleczeeben. Annak okaerth monda Quirinus feyedelem mykeeppen leelhetlek en teegôdet ott meg ha eett vagy felele Alexander papa Akky eede hozot onnan ennen eſmegh oda vyhet. Mykoron azert azonkeppen tett vona es az ew temleczeeben talalta vona ottan le eſeek labay elôt bochanatot keerween Balbina azzon kedeegh kezdee Alexander papa keenos kôteleyt apolgathny, kynek monda Alexander papa Eedes leanyom ne apolgaſd az en kôteleymet De meeny el zent peter apoſtolnak | Temleczeeben es kereſſed meg az ew bekoyt es mynth azt ayoytatoſſaggal meg apolgatandod ottan meg vygazol.

Es mykoron azonkeppen tett volna azonnal meg adateek egheeſſeege. Azt lathwan az ew attya Quirinus feyedelem mynd haza bely ſokſaggal meg kereztôlkôdeek. Es zent peter neweeben nagy zent eegyhazat rakanak kyt zent Alexander papa meg zentôle es zent peternek kôteleyt oda helhôtee tyztôſſeeggel es newezee az kôtelekrôl. Ad vincula ſancti petri, eelly kôz newen, hol ott nagy ſok neepeknek gyẅlekôzety leezen ez may napon es zent peter apoſtolnak keenos kôteleyth apolgathwan keerween ew byneknek bochanattyaat, dychôſeeges zent peter apoſtolnak fogſaganak eerdemeerth howa nagy ſok zamtalan bwlchwkat ees enghettenek kylemb kylemb zent papaak

Harmad okaert zerezteteek ez may zent Innep zent Beda doctor monda zerent az reeghy poganſaag bely zokaſnak es tyztôlethnek el valtoztataſaert es el tôreeſeerth Mert Octauianus chazaar mykoron nem alkhatot vona Anthal chazaarral meg tôree ew ereyt es kywe yzee orzagabol. Annak felette nagy orzagokat haythwan romaſaghnak birtoka alaa ffele nagy tyztôſſeegre veeteteek. Annak okaerth ees yeles Innepet zerzeenek az Romayak ew neweenek tyztôſſeegeere ky mynd Teodoſius kerezttyen chazarnak ydeyeyglen ereyben maradot vala, az az mykoron yrnak vala Criſtus zyletetynek wtanna neegy zaaz hwzon haat eztendôben. Vala kedeeg ez Teodoſius chazaarnak egy leanya kynek ewdoſia vala newe, kyt hazaſwl adot vala Valentinianus chazarnak. Ez Iambor azzonyallat fogadaas zerent meene Ierwſalemben hol otth nagy ayandeekzerent egy zerzetes ſydo ada keth vaſſ lanczokat ewneky thwdnya || Illyk kykkel zent peter apoſtolt megh kôtôztette volt herodes kyral kyket hoza Romaban vele. Mykoron azert latta vona hogy az romayak ollyan nagy tyztôſſeegôt tenneenek Auguſtus Chazarnak mynt ollyan karhozat pogannak meg bozzwlaa es tanachot tartta raytta mykeppen el vezthetnee De myeert myndeneſtewl foghwa ſemye nem tehethnee az reegy zokaſt hagyaa parancholwan hogy azon napon es azon helyen ylleneenek zent peter Apoſtolnak ynnepôt, zent pelagius papa azert mykoron nagy zeep predicaciot tett vona az kôz neepnek rola myndennek ottan keellemetes leen. Annak okaeert az Chazarnee elôwe hozaa az vaſ lanczokat kyt Ierwſalembôl hozot vala pelagius papa ees elôwe hozaa az kôteleket kywel zent petert Nero Chazaar meg kôtôztette vala es meeg

mwtataak az kôz neepnek. Es mykoron egy mas mellee tôtteek vona, ottan zent peternek eerdeme myat egybe ragadanak mynth ha eegybe fontaak vona. az nagy iſteny chodaat ees lathwan kôzônſeeges akarattal el veegezeek hogy az kôteleket ottan hannaak erek emlekôzettre Es zent peter apoſtolnak tyztôſſeegeere. Az chazarne azzon nagyon meg ayandekozaa az zent egyhazaat ezyſtel arannal es kylemb kylemb draga rwhakkal. Zent pelagius papa nagy ſok zamtalan Bwlchwkkal hyw kerezttyenekkel lelkôk Idweſſeegeere.

Pelda kyrôl eellyen pedaat olwaſwnk. Criſtus Ieſus zyletetynek wtanna mykoron yrnanak neegy zaaz hathwan neegy eztendôben Vala Otto newô chazarnak romaſſagban egy tyztartoya kyben erdegh vala. Halwan az chazar zent peter apoſtol kôteleynek nagy eerdemes voltaat ky hozataa hogy az erdengeſnek nyakaban vethneek nagy hythnek okaeert Ianos papa vettetee maſ lanczot nyakaban es ſemy yrgalmat nem latanak leenny. Mykoron maſodzor az byzon lanczot nyakaban vetôtteek vona ottan az pokolbely zellet nem byrhataa az nagy terhet De kyya'taſſal ky meene belôle es dycheereek wr iſtent |

Neegyek okaerth zerezteteek ez may zent ynnep doctoroknak mondaſok. leen lelky peldazathnak haznalatoſſaga. Mert mykoron az aldot wr Ieſus Criſtus dychôſeeges peter apoſtolaat ollyan yghen zerette vona meg oldozaa ewtet mynd lelky teſty kôteleybôl, mykeppen ymaran meg hallottok. Annak felette hatalmaat adaa ewneky ees azonkeppen meennyen es feldôn myndden zegheen byneſeket meg oldozny. Annak felette hatalmat ada pokolbely vezedelmekre es az meennyey erôſſeegôkre hogy vala kyt akarna Idwôzôytene es kyt akarna pokolra vethetne. Es ew ellene ſe pokol ſe menyorzaag ne hatalmazhatneek Az elſſerôl emlekôzyk zent Mathe kenyweenek tyzen hatod rezeeben, az maſodykrol azon zent Mathe kenyweenek tyzen nyolczad rezeeben. Harmadzor zent Ianos wgy yr kenweenek hwzad rezeeben. Veegyetek zent lelkôt, vala kyknek meg bochatangyatok byneyt meg bochathwan leeznek Ez harom helbely orwoſſagot es hatalmat azeerth newezy hogy myndden Iſten ellen valo gonoſſagok harom keeppen leeznek, merth ember awagy veethkôzyk zyweewel awag zayawal awagy teetemeenyewel hogy ez harom rend bely bynekbôl mynketh dychôſeeges zent

peter apoſtol es ew wtanna valo tyztartok meg oldozyanak Iſtennek es Criſtus Ieſuſnak zent hatalmawal, kyrôl eellyen peldaat olwaſwnk. Vala Colonyaban eegy zerzetes ember ky ſelette gonoz eeletew vala es ez vylaghy es lakozyk vala zent peter apoſtol monoſtoraban. Mykoron ez vylagbol ky mwlt vona ottan el ragadaak az erdeghôk ew leelkeet es kezdeeg vadolny Criſtus Ieſus elôt mynden gonoſſagaat zemeeben hanyogathwan Es mykoron kôzel vona hogy pokorra vynneek mert az yo teetemeenyekkel nem eery vala be zent peter apoſtol elôwe yewe hogy kenyereghyôn eerette. Monda ewneky criſtus mykeeppen Idwezwlhet ha koronkeed gonoſſagban eelt es ſemy ygaſſagot nem tôtt. Azt halwan zent peter annaal ees nagyobban kezde kenyergeny eerette, Es az eedes yrgalmaſſaghnak zent zyleye Megh gyôzeek az hatalmas byrot es eegyeb wtat nem lelween hozyaa azt yteleek hogy eſmeg az halando teſtben adathneek
446 be es penitenciat tartana || Azth halwan nagy halaat adaanak raytta wr iſtennek. Ottan zent ragadaa az kwlchot es az erdeghôket mynd el yezttee vele onnan es az zegheen lelkôt meg zabadoythwan az teſtben bochataa. Es az zegheen frater ez lataſt nylwan myndennek ky hyrdetee. Annak wtanna yol es Iamborwl eelwen az erek dychôſeeget eerdemlee kyt mynekŵnk ees aggyon atya ffyw zent leelek Amen.

Zent Iſthwan prothomartyr teſteenek megh leelethyrôl.

Dychôſeeges protho martyr zent Iſthwannak kyt Criſtuſſeert megh kôwezeenek az ſydok, Nagy ſok eztendô wtaan teſteenek meg yelenety Ezenkeeppen leen az ydôben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak Neegy zaaz tyzen heet eztendôben. Es zent Honorius wr papa feyedelemſeegeenek heted eztendeyben. Vala Ierwſalem tartomanyaban eegy Lucianus newô pap Iambor, mykoron eegy peentek napon agyaban fekewneek allapeek meg elôtte eegy magaſſ termetew nagy zeep veen ember kynek vala vydam orczawal hozyw zakala zeep feyeer palaszt-

tya zeep aranyas fontos kereztek feyeeben laba bely nadraga mynd aranyas kezeeben zeep aranyas vezzew kywel meg ytlenthween ewtet monda, ymaran nylwan meg yelentőm a' my temeteeſẅnkketh mert yghen wtalatos helyen vannak Meeny el azeert mongyad meg Ierwſalembely Ianos pyſpeknek hogy tyztőleteſb herre vygye a' my teſtewnkketh. Monda Lucianus Wram ky vagy Felele en vagyok Gamalyel yraſtwdo doctor ky paal apoſtolt ffel tartottam es tanoytottam az tőrweenre. Ez en tarſſom kedeeg ky velem vagyon zenth Iſthwan kyt yrygſeegben az hytetlen ſydo neepek meg kőwezeenek es en el temeteem ennen koporſſomban Az harmadwnk Nicodemus wnokam kyt Peter | Es Ianos apoſtolok meg kereztőleenek es ſok haborwſaag zenwedeeſ wtan ennen hazamnaal mwleek ky Neegyedyk Abybas az en ffyam ky hwz eztendős koraban en velem vewee ffel az zent kereztſſeegőt es holtyg zyzen marada meg. Azt meg mondwan zent Gamalyel el enyezeek. Lucianus pap Iambor ffel ebredween ymachagot teen wr iſtennek hogy ha ez lataas ygaz es byzon vona. maſodzor es harmadzor meg yelenneek. Annak okaeert ezten napra Eſmeg el yeween zent Gamaliel, monda my oka hogy zomat nem fogadod felele az okaert teem Mert kereem wr iſtent eſmeg azon lataſth meg yelenteny. Monda zent Gamalyel, ha kedeeglen megh nem yſmerneed az teſteket egymaſtwl eellyen yegőt mondok hozyaa. Neeǵ koſarakat talalz Es eggykben talalz vereſſ roſaat az zent Iſthwan prothomartyr ky martyromſagot zenwede Criſtuſeerth Az kettey ffeyeer roſakkal tellyeſek enym es Nicodemoſee ky zent Confeſſorſagban meg marattwnk. Az negyedyk ezyſtes koſaar ſarga zaprannyal tellyes ky zent zyzeſſeegnek vyragaeert tyztan meene ky ez vylagbol es ezeket meg mondwan el enyezeek. Lucianus kedeeg meg ſem fogadaa zawaat harmad ezten peentőkőn eſmeg neky yeleneek es az enghedetlenſeegről felette meg dorgalaa. Mynd annee byzonſaag wtan ffel kele es Ierwſalembe meene Es Ianos pyſpeknek az lataſth meg mondaa. Mykoron azert oda mentenek vona es aſny kezdetteek vona nagy feld yndwlaſ leen, es az feld alool nagy zep yllat ky hathny es azonnal heet betegők vygazanak meg Nagy tyztőſſeeggel azert bel vyweek az teſtőket Ierwſalemben es nagy iſteny feelelemmel tyztőletes herre helhezteteek azon horaban naǵ eſſew leen. Mykeeppen kedeeg zent Beda doctor

mongya Ezen meg leleeſenek napyaan zenwede martyromſagot
447 ees, De myeert vôtte anyazent egyhaaz || Karachon maſod nap-
yara keth okaat vetyk doctorok. Elſew mert az okaerth akara
Criſtus Ieſus zylethny ez feldôn hogy ember zylethneek meny-
orzagban kyrôl ghergel doctor ez vylaghy nem eelet de halaal.
Azert ees halarra zylethnek emberek ez vylagra, mykoron ke-
deeg kywe mwlnak akkoron zylethnek az erek eelettre, meely
zyletees nem lehetôt vona ha Criſtus Ieſus nem zyletôt vona ez
vylagra. Annak okaeert es mert ew leen elſew kôwetôye Criſ-
tuſnak zent martyromſagba. Maſod oka mert eleyn az ew meg
leleeſeenek ynnepeet nagyob tyztôſſeeggel yllyk vala honnem
martyromſagaat Maga vyzon ellen az keen zenwedees vona mel-
tob honnem a' meg leeleeſ. Annak okaert anyazent egyhaaz
wgy aranzotta az nagy yeles zyleteeſnek napya mellee helhez-
tethnee

De mykeppen hozattateek Conſtantinapolban wgy mond
rola zent Agoſton doctor. Vala Conſtantinapolban egy yeles dwz
palogar kynek Alexander vala newe. Meene be Ierwſalembe
mynd azzon feleſegheewel kynek Iuliana vala newe, es ott zent
Iſthwannak tyztôſſegheere nagy zeep Capolnaat rakattata. Es
hamar valo napcn kywe mwleek es temetteteek zent Iſthwan
mellet. Heet eztendô bel telween ew azzon feleſeege akara
haza menny eſmeg Conſtantinapolban. Nag̀ kenyergheeſſel az
ew wranak teſteet ees meg nyeree hogy haza vynneć. De my-
koron az Iambor pyſpek meg nem yſmerhetnee mellyk vona,
monda Iuliana azzon en yol yſmerôm chak mwtaſſad meg. My-
koron oda mentenek vona ottan reea eſeek arczwl zent Iſthwan
teſteere aloythwan hogy az vona az ew wra. Es mykoron ffel
vette vona es meenneenek az tengheren Nagy zeep angyaly
eenekleeſeket | Kezdeenek hallatathny az eghen es zeep yllatot
ereztetny. Az pokolbely erdeghôk kezdeenek ordoytany es nagy
haborwſagot zelet vezet yndoytanak az tengheren mondwan yay
mynekewnk mert az prothomartyr Iſthwan meegyen mynket
nagy tyzzel gyeterween. Mykoron azert az hayoſok meg reet-
tentenek vona es zenth Iſthwant hywnaak ſeghedelmẘl, Ottan
nekyk yeleneek es monda En vagyok ne ākaryatok feelny, Es
azonnal meg alla az haborwſaag. Mondanak az Sathannak az teb
ſeregh erdeg. O feyedelem hnam hatalmas vagy gyoych ffel az

hayoot mert a' ellenſeegẅnket vyzyk. Ottan az Sathan feyedelem paranchola az wtanna valo feyedelmeknek hogy ffel gyo'tanaak, De wr iſtennek zenth angyaly mynd az tengher fenekeere yzeek le ewketh. Mykoron azert Conſtantinapolban ywtottanak vona zent Iſtwan egyhazaban be helhőteek nagy tyztőſſeeggel ewteth.

De mykeeppen hozattateek Romaban wgy olwaſſok zent yraſban Vala Teodoſius chazarnak egy leanya kynek Ewdoſya vala newe lakozwan Romaſagban, kyről ennek előtte ees emlekőzet vala zent peter apoſtol eelcteeben. Es pokolbely erdeg vala ew benne, yzeneek meg az ew attyanak Conſtantinapolban es azt hagyaa hogy oda hoznaak zent Iſthwan teſteehez De az pokolbely erdeg azt kyayttya vala ky belőle hogy kylembben ky nem meene hanem ha Romaban hoznaak zent Iſthwant. Annak okaert ees nagy keerelmeeſſel meg nyeree az pyſpektewl wgy hogy zent lewryncz martyr teſteet Romabol oda vynneek helyette. Mykoron azeert romaban ywtottak vona es zent peter egyhanaal meg allottanak vona hogy ottogyaan tenneek lee zent Iſthwant felele az erdegh az leanbol mondwan, heyyaba mwkalkottok mert nem ott valaztot helt maganak. De az ew attyaffyanaal zent lewryncznеel. Ottan azeert oda vyveek es mynt az chazaar leanya yllette vona ottan meg zabadwltateek tewle || Annak wtanna hallwnk nagy Iſteny dolgot leenny az 448 zentőknek tyztőſſegeere. Mykoron dychőſeeges zent Iſthwannak zent teſteet zent lewryncz martyr leuitanak koporſſoyahoz vytteek vona yme zerelmes attyamffyay chodalatus eeggyeſſeeg zeretet es tyztőſſeeg egymaſhoz mynt ha eelew teſtben volnanak oly nagy atyaffywſaggal fogadaak egymaſth Es leuita zent lewryncz martyr az ew nywgodo helyeenek feleet enghedee hogy mellee feerne Leuita zent Iſthwan prothomarttyrnak mynt zerelmes attyaffyanak. Az ghőrőgők kedeeg kyk zent lewryncz teſteerth yettenek vala Conſtantinapolbol akarwan onnan el vynny, ottan holt elewenyẅl mynd le hwllanak. De mykoron az zent papa mynd az teb Iambor egyhazy neepekkel ew erettők ymachagot tőttenek nehezen nyerheteek meg hol ffel wchwdnanak. De meeg annak wtanna ees tyzed napyglan mynd megh halaanak. Az kerezttyenek kedeeg kyk ew velők eegy tanachon valanak holtyk valo kőzweenben eſeenek. Ez eellyen zenteknek kedeeg

egybe eeggyeſewleeſek leen azon ydôben mykoron yrnanak wr zyletetynek wtanna Neegy zaaz hwzon hat eztendôben, kyknek zentſeeges eerdemeknek myatta engheggye wr Ieſus Criſtus my bynęynknek zent leelkeenek malazttyaat holtwnk wtan az erek dychôſeeghnek veeghetetlen vygaſagaat Amen.

Zyz zent Damonkos Patriarkanak meltoſſagus eeleteerôl.

Akarwan zolny dychôſeeges zent Damonkus atyankrol Criſtuſtwl valaztoth predicator zerzethnek nemes patriarcha attyokrol. Annak okaeert az ew zenth newezetynek ees meltoſagazerent meeltan vehettyôk az ygheeket kyk megh vannak yrwan zent Mathe ewangeliſta kenyweenek ewtôd rezeeben, kyknek | Betew zerent valo magyarſſaghy ezenkeeppen vannak. Nagynak hywattatyk meennyeknek orzagaban az az vytezkôdew anyazent egyhazban zent Gerger doctornak mondaſa zerent mert nylwan lattyok wr iſtentewl eerdemlôt tyztôletynek okaert kywalkeppen ylleny az ew zent ky mwlaſaanak mynd ez vylagon. Annak okaeert ees Doctoroknak mondaſok zerent Neegy rend bely Idweſſeeges tanwſagwnk leezen az ew zent eeletynek megh feyteeſeebôl.

Elſew mondatyk meltoſagus newezet mert az Damonkus magyaraztatyk wrnak ôryzety, awagy wrtwl ôryztetôt, awagy maganak wralkodoya. Wrnak ôryzety mondatyk harom keeppen elezer mert wr iſtennek tyztôſſegeet meg otalmazaa mynden tehetſſegeewel. Maſodzor wr iſtennek zelôyeet az az egyhazaat awagy neepeet meg otalmazaa atyaffywy zent zeretettel. Harmadzor wr iſtennek akarattyaat es zent parancholattyaat meg otalmazaa ennen magaban valo alhatatoſſaggal. Maſod magyarazattya a' damonchuſnak, wrtwl ôryztetôth Mert wr iſten meg ôryzee ewtet harom rendbely eelete zerent. Mert elezer parazt vala, De az wr iſten malazttya akkoron ees nala vala hogy myndden ez vylaghy gonoztwl meg vonnaa, yo kezdetôt es dycheeretes Idweſſeegnek fondamentomaat hymtene ew benne. An-

nak wtanna myeert deaky twdomanban bôlch vala Cananokſaghnak zeerzetyben emeltetôt vala ffel, hol ott az zent yraſnak zentelen valo olwaſaſſabol meg yſmerween az wr iſtent nag ayo'tatoſſaghnak bwzgoſagara ywtot vala es mynddeneknek lataſſara yo pelda vala. Harmadzor wr iſten embere leen, valaztathwan zent predicatorſaggra, kynek zabadſagara wr papatwl ees hatalmat veween. Az nagy tekeelletes eelethnek meltoſagus zenthſeegeere ywta, mynth yol lattyok || Kynek mynd ez zeeles 449 vylagon eellyen yeles nemes zerete vagyon ky ſemykeppen nem lehetôt wr iſtennek nagy yeles malazttyanaal kyl es ennen maganak nagy zent eeleteenel kil, kykbôl nylwan meg yſmertetyk mynd iſten elôt mynd emberek elôth ew nagy volta az felwl meg ygheek zerent, thwdnya yllyk ew meltoſagus newezetyben.

Maſod tanwſagwnk leezen Iſteny yelenettrôl az az mykeppen dychôſeeges zent Damonkus atyank ſok yeleneteknek myatta valaztateek az nag predicatorſaghnak meltoſagaara. Elſew yelenet az pogan Sybillanak yewendew mondaſa zent Damonkoſrol es zent ferenczrôl Leeznek wtolſo ydôkben keth feeneſſeeges Cyllagok kyknek neegy lelkes allatw zemely leeznek az neegy ewangeliſtaknak meltoſagok zerent Maſod yelenet Ioachym apath wrnak kynek bezeedy kôzôt eellyen bezeedôk vannak. Mykeeppen wr iſten reeghy ydôben Moyſeſnek es Ioſweenak myatta az pogan neepet meg tôree es az Izrael neepeet meg zabadoytaa, awagy mykeppen zent palnak apoſtolnak es zent Ianos ewangeliſtanak myatta kerezttyenſeegbôl az balwan ymadaſt ky zaggataa, azonkeppen az megh yegzôt keth zerzethnek myatta az hytetlenôket meg tôry es az hywôketh helyeere allattya wr iſten yewendôre Harmad yelenet leen zent damonkus azzon annyanak kynek Iohanna vala newe atyanak kedeeg felix. Mynek elette azeerth zylnee ez aldot magzatot lataa almaban oly mynt egy wgato kôlkôt zylne kynek zayaban eegy eggew faklya vona kywel mynd ez zeeles vylagot meg eegethnee ky peldazza vala az ew es fyaynak predicallaſaat. Neegyed yeleneth leen az ew kerezth annyanak kyt mykoron az kerezth vyz fôlwl haza vyttenek vona azon eeyel almaban lata eegy zeep Cyllagot ew homlokaan ky mynd ez vylagot meg vylagoſoyttya vala ew feeneſſeegeewel. |

Ewtôd yelenet leen eegy zent Iraſbely doctornak Tholoſa

newô varaſban eellyen modon. Mykoron az Iambor meſter el zwnnyadot vona Cellayaban lataa oly mynt heet zeep feenes Cyllagok yewneenek eleyben El ameelkodwan raytta mynemew nagy feeneſſeeggel feenleneenek hogy hozyayok az eghen nem volna. Azon ffel ſeerkene es meene az Oſkolaban hogy deakynak leczkeet olwaſna. Es yme bel teleek az heet Cyllagoknak lataſa, zent Damonkus heeted magawal hozyaa meene es meg yelentee ewneky my yaratban volnanak, merth Tholoſa tartomanban zent ewangeliomot predicallanaanak. Ottan ezeebe vewee az Iambor meſter hogy ewk volnanak az heeth feenes Cyllagok. Hatod yelenet leen zent Innocencius papanak, Mert mykoron iſteny yelenetbôl zent Damonkus hozyaa meent vona az predicator zeerzetnek[erôſſeegeet]meg Confirmalaſaeerth Es wr papa nem akarnaa, lataa azon eeyel almaban oly mynt az lateranombely zent egyhaaz el ky dewlny tôweebôl, Mas felôl az wr iſten embere zent Damonkus neky vetee vallayth hogy meg tamogathnaa. Azt lathwan wr papa meg ertee hogy iſten embôre vona es eremeſt meg halgataa annak wtanna es keerelmeeſeet meg enghedee ew kywanſaga zerent.

Heted yeleneth leen zent Damonkus attyanak kyrôl eellyen lataſth lata Lataa haat Criſtus Ieſus menyorzagbol le zallot az eghre es harom czwczakat tart kezeeben kyknek myatta akarwan ez vylagot el vezteny. Azth lathwaan az eedes Irgalmaſſaghnak zenth zyleye azzonywnk zyz maria es myt akarna teenny az ew zent ffya, meg kerdee kynek felele Criſtus latod ee yo zyleem hogy mynd ez gonoz vylaag el borwlth ez harom fele byneknek myatta es az en zent newem wntalan karomlattatyk kyk mondathnak keweelſeeg paraznaſaag es feſſweenſeeg, azeert ymaran nem tyrhetôm hanem ez harom lanchawal el veztôm ewteth, es myndent meg akarok ôlny ez feldnek zyneerôl Ottan az kegyes yrgalmaſſaghnak zent zyleye le ‖ 450 Eſween elôtte monda En eedes zerelmes wram teremteem es kegyes ffyam leegy yrgalmas es az te nagy haragodat ehnyhed meg. Monda Criſtus Nem latod ee menee bozzwſagok leeznek en ellenôm, felele az zyz maria, Ne ſyeſſ bozzwt veenny ym ennekem hyw baynak zolgam vagyok kyt en el kyldôzôk mynd ez vylagon hogy az bynt meg tôrye es ez vylagot te byrtokod alaa haycha, kynek maſ tarſſot ees adok ſegheedſeegwl kyk

eegyetembe vyaſkodnak. Monda Criſtus akarnaam ewket lathny. Ottan az zyz maria eleybe hozaa zent Damonkoſt. Ottan monda Criſtus, yo es eleeg az dologra zent ferenczôt ees elôwe hozaa azth ees eeleegnek dycheree Criſtus. Zent Damonkus azeert azon lataſban yſmeree meg az ew tarſſaat kyt ſoha annak elôtte nem latot vala. Es maſod napon, mykoron az zent egyhazban meg talalta vona ottan kezeet ſogaa es meg chokolgataa ôlelghetee es az iſteny lataſth es zôrzeeſt ewneky votakeeppen ky yelentee. Es halaakat adwan azon wr iſtennek es azzonywnk zyz marianak mynd teſtben lelekben eeggyee leenek wr iſtenben. Azeerth mynd ez eellyen dolgokbol ees meg yſmertetyk zent Domonkoſnak nagy volta az felẅl meg mondot dycheeret zerent.

Harmad tanwſagwnk leezen Gewzôdelmes eekôſſeegeerôl ky meg byzonywltatyk ymez heet dolgokbol. Elewzôr ew teſthy gyarloſaghynak meg faggataſabol. Mert kylemb kylemb keppen valo ſanyarwſaggal gyôttry vala az ew teſty erzeekônſeeghyt hogy az lelky akarattra haythatnaa, kyrôl wgy olwaſtatyk eeleteeben, mert mykoron meeg kyſded gyermechke volna gyakortaa talaltatot az mezeytelen fekewny agyaat el haǵwan. Annak wtanna mykoron oſkolaban tanwlna tyz eztendeeg ſemy borth nem ywth. De mykoron bely fayaaſ eſôt vona reea egy Iambor pyſpeknek tanachchabol | Annak wtanna vala my keweſet ywt. Es mykoron ffeelyeb newekôdôt vona mynden napon harom diſciplinaat veezôn vala ew magaan, eegyet ennen magaeert Maſth az byneſekeert harmadot az purgatoriombely hallottakeert. Es mykoron Tholoſe varaſban lakozneek mynd az egheez neegywen napy bôytôt vyzzel kynerrel bôytôlte es azon zaraz dezkan halth mynd ezenkeeppen ſanyargatta az ew teſteet hogy zenth palnak mondaſa zerent zolgalattra haythatnaa.

Maſod yozaag vala zent Damonkoſban atyaffywy kônyewrẅleteſſeeg ky meg yſmertetyk, Mert mykoron palencya tartomanba nagy zykſeeg ehſeeg volna kenyewrẅle raytot, es a'my kenywe yozaga vala ez vylaghban mynd el adaa arwlaa es az nyawalyaſoknak oztogataa Iſten kedweerth kywel meeg eegyebeknek ees yo peldaat aad vala az zent yrgalmaſſag teeterre.

Harmad Nagy zenetlen valo ymachagw vala ſem eeyel ſem nappal az zent ymachaag ew zayabol ky nem zakad vala wgy

kenyerőghween wr iſtennek hogy reeank valo nagy haragyaat meg laſſoytanaa.

Neegyed vala Ez vylaghyaknak meg wtalaſa. Mert mykoron latta vona ez vylagban valo ſok gonoſſagokat, Nem hayla reea. De el meene Exomenſis varaſban es az ott valo Iambor pyſpekhez alla ky lathwan Iamborſagaat Cananokkaa tewee ewtet, kyk kőzőt annak wtanna feyedelmee ees emelee.

Ewtőd vala ewbenne zent martyromſaghnak kywanſaga. Annak okaeert ees nagy batorſaggal predical vala az erethnők kők ellen es feelelemnel kyl yaar vala mynd az ellenſeegők kőzőt gyakortaa ees ynghőrly vala ewket hogy chak meg ölhethneek, De nem arra valaztotta vala ewtet az wr yſten, hanem hogy az zent hytőt tamogathnaa ‖

451 Hatod leen az zent ewangeliomnak bwzgoſſaggal valo predicallaſa kywaltkeppen kedeeg hogy ew leegyen az zenth predicator zerzethnek elſew eredety attya es zőrzőye, eellyen iſteny yelőnetből byzonwltatyk meg. Mykoron romaban volna zent peter ffew eegházaban ymatkozwan lataa oly mynt zent peter zent paal hozya yeween mondanak. Meeny el predical mert wgyan chak arra vagy valaztathwan wr iſtentűl. Mykoron azt hallotta vona yewe tholoſa newő varaſban es azonnal el kydőzee az Iambor fratereket ketten ketten varaſon keed es tartomanyonkeed predicallany, byzonyos leween iſtennek malazttyarol es predicallaſra valo valaztaſrol.

Heted leen zent zyzeſſeegeenek vallaſa kyt mynd teſteeben mynd zyweben lelkeeben holtyg meg tartta, yme azeert zerelmes atyamffyay nylwan erttyek dychőſeeges zyz zenth Damonkus atyanknak nagyſſagus voltaat meeg ez vylaghy eelete zerent ees azert meltan mondathnak ew rola az felűl meg mondot ygheek Nagynak hywattatyk anyazent egyhazban.

Neegyed tanwſagwnk leezen Bodogſſagus zent Damonkus atyanknak kywaltkeeppen valo tyztőleteſſeegheeről kykkel ffel magaztataa ewtet wr iſten es ozthattyok heet reezre. Elſew mondatyk byzon zerzetnek zerzeeſe, Mert mynt ymaran meg hallottok wr iſtennek kywalt keeppen valo zent malazttyabol es yelenetyből zerzette az nemes predicator zerzetőt hogy nylwan predicallyanak es zent gyonaſth halgaſſanak es myndent tanohanak ynchenek az erek Idweſſeegre leen kedeeg kezdety az

nemes zerzethnek az ydôben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak ezer keth zaaz tyzen haat eztendôben Innocencius wr papanak ydeyn, Es annak wtanna Confirmalaa meg Honorius wr papa. Ez nemes zent zerzetbôl zarmazanak kylemb kylemb zent zezttra es | Be rekeztôt apacchya zerzetôk. Es veegre az zent penitencia tarto zeerzeth kybôl tamada Senabely zyz zent Katheryna azzon ees es nagy ſok zent zyzek kyk myat wr Criſtus Ieſus tyztôltetyk

Maſod tyztôlet mondatyk fratereknek ſokalwlaſok mynd ez zeeles wylagon ky nem lehetôt wr iſtennek zent malazttyanaal kyl, kyketh nylwan ees latwnk es hallwnk mynemew nagy ayo'tatoſok, ertelmeſek bôlchek es yraſ twdo zent doctorok voltanak ſokan ew kôzzôl. Annak felette zent Confeſſorok, martyrok, kyket zemeelyek zerent meg newezny lehetetlen kyknek myatta newekôdôt mynd az wr iſtennek dycheerety mynd anya zent egyhaznak tyztôlety

Harmad tyztôlet mondatyk yewendô mondaſnak vylagoſſaga ky meg byzońwltatyk eellyen dologbol. Mykoron predicallana Toloſa tartomanyaban nemynemew erethnôkôt tanachot tartanak hogy az varaſt ffel gyoytanaak, mykoron be yewttenek vona. Ottan meg yſmeree zent damonkus akarattyokat es monda az ott valo embôrôknek foghyatok meg ez embert. Azok ottan megh fogaak es eleyben hozathwaan, monda tytkon ewneky ky erethnôk vala. Twdom zerelmes atyamffya es yo ffyam hogy meeg yollehet ſok ydôre yo es zent ember leezen teebenned es azonkeppen bel teleek. Annak wtanna mykoron az kôz kaptalanban gyẅltenek vona myndeneknek hallaſaara monda, twdom zerelmes atyamffyay hogy hamar valo napon kettô ty kôzzôletôk teſteeben meg es kettô lelkeeben Es azonkeeppen bel teleek kettey megh meg hala es wr iſtenhez meeneenek Es kettey ez vylagra terween lelkôkben meg halaanak.

Neegyed tyztôlet mondatyk choda teetelnek hyreſ wolta, ky meg yſmertetyk || Eellyen dologbol. Mykoron zent Damon- 452
kus Romaban vona tôrtteenek hogy egy kardinal rokonſaga le eſeek lowa hatarol es el tôreek feye. Es mykoron ymachagot tôtth vona eerette tellyes egheeſſeegben hagyaa. Egy napon eſmeg tebben honnem ewthwenen az fraterek mykoron ebeedhez akarnanak yllnye Monda az ſaffaar zent Damonkoſnak, Atyam

nynchen eeleeg kynyerẅnk Es mykoron hatta le telepôdny es a' my kewes vona el oztany, yme azonkôzbe keth zeep yffyak bel yeweenek es kôntôſôk allyaat tellyes hozaak cypowal es nagy laſſwſaggal meg el ky meeneenek kyketh zent angyaloknak veelhettyek lett lennyôk. Nagy ſok eegyeb chodakat mywelkôdôt wr iſtennek ereywel kyket ſok vona be yrny meene korokat betegôketh vygaztot.

Ewtôd tyztôlet erdeghôknek kywe yzeſe mert myeert zeplôtelen zyzeſſeegben eel vala hatalmat adot vala ewneky wr iſten az pokolbely zelletôk ellen.

Hatod tyztôlet ew eeleteenek bodogh veegezety. Mert mykoron wr iſten meg akarnaa fyzethny az ew hyw zolgayanak ywtalmaat Eenneehan napon ew halalanak élôtte teſty betegſſeegôket zenwede es mykoron Criſtus wtanna yrnanak Ezer keth zaaz hwzon eegy eztendôben nagy eedes halaa adaſſal es ennen maganak es az zent zerzethnek ayanlaſawal el nywgoweek wr Iſtenben, Bononya newô varaſban Azon napon azon varaſbely pyſpeknek almaban eellyen yelenet leen ew rola Lattya vala haat az menyorzaag meg nylt es keth layteryaak vannak ez feldrôl ffel tamazthwa, eeggyket tarttya Criſtus Ieſus az maſodykat azzonywnk zyz maria es az zent angyalok ky ffel meegyen vala ky alaa yew vala raytok Es az layteryanak alſſo reezen egy zekben oly mynt egy frater yllne es laſſan laſſan ffel vonyattateek menyorzagban es bel teweek az kapwth Es meg twdataa az Iambor pyſpek haat zent Damonkus azon horaban mwlt kywe ez vylagbol. Maſ fraternek nagy mezze fôldre megh azonkeppen lataaſ zerent meg yelenteteek |

Heted tyztôlet kywel zent Damonkoſth zeretee es ffel meeltoztataa wr iſten mondatyk anyazent egyhaazbely tyztôſſeegh. Hogy tellyes kerezttyen yllenee es tyztôlnee az ew ky mwlaſanak napyaat nagy meltoſagus zolgalattal mynden eztendônkeed. Annak okaerth my ees yntetẅnk eellyen Confeſſornak es anya zent egyhaz kew falanak yeles ayo'tatuſſaggal ynnepeet yllenewnk, mynt ky enny yot tett egheez kerezttyenſeeggel es mynd ez zeles vylaggal. Maſtan kedeeg hyhettyôk hogy ſokkal teeb ſeegheedſeegôt teezen kenyeregween wr iſtennek elette hog otalmazyon myndden gonoztwl es aggya az ew zent orzagaat Amen.

Immaran lezen emlekôzeth hawy bodogh Azzonnak Innepeerôl.

Wr iſtenben Es Azzonywnk zyz mariaban En zerelmetes atyamffyay. Ez may zent Innepnek zent Epiſtolaya es ewangelioma meg talaltatyk ezen eedes zent azzonywnk zyleteeſe ynnepe napyaan tellyes magyarazattyawal mykeent papay Bwlla tarttya Mynek elette azeert zolny akarnaank ew zenth meltoſaganak tyztôletes voltarol keeryek zolgaltaſſon iſteny malaztot ky ereywel meltokat meeltan yrhaſſwnk es zolhaſſwnk ew yrgalmaſſaganak dycheeretyre. Mert nylwan lattyok es twggyok hytewnkkel azont vallyok hogy ſemy yoth ſemy Idweſſeeges es eerdemes dolgot nem tehetewnk az ew zent anyay ſeghedelmeenel kyl ky keellemetes volna az ew zent Ieſus zylôtte zyneenek elôtte

Ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee haromrol leezen tanwſagwnk, azzonywnk zyz marianak dychôſeeges newe dycheeretyre. Elſew ew nagy hatalmaſſaganak byzodalmas voltarol kynek veeghetetlen fogyatlanſagaat, kynek gyôkere es feyezety zarmazwan az hatalmas iſtentewl meg yſmerween bodoghſagos zent Bernald doctor wgy mond rola hatalmaſſaag adatot teeneked o kegyes zyz maria mynd meennyen mynd feldôn hogy vala myt akarz mynd azt teheted vala myth keerz az nyerween vagyon kyt ſenky nem tehet azon hatalmad vagyon || Wgy to- 453
wabbaa azon zent Bernald doctor Oly yghen nagy hatalmat adot wr iſten az zeplôtelen zyz marianak es oly mondhatatlan eerdemeknek keencheewel beweytôtte megh hogy meennyen feldôn myndden kwt feyeet ew benne helyhette megh hoǵ vala my remeenſeeg malazt es Idweſſeeg wr iſtentewl embôrôkre zarmazyk az zyz marianak keze atal keel ky zarmazny. Wgy mond towabbaa. O kegyes zyz maria myndenek az te anyay malaztoſſagodnak tellyeſſeegeebôl kazdagſagot veeznek thwdnya yllyk az zeegeen bynefek bochanatot az ygazat malaztot az meennyey zent angyalok vygaſſagot, atya iſtennek zent ffya teſty termeezetôt. Es mynd az tellyes zent haromſaag dychôſeegôt az az nagy kedwes erwendeteſſeegôt Mert az felſeeges teremtew kôzôt es teremtôt allat kôzôt nagyob zent zeretet nem leelettetyk

Criſtus Ieſus wtaan mynt az kegyes kedwô zeplôtelen zeep zyz marianak es zent haromſaag wr iſtennek kôzôtte. Annak okaeert doctoroknak mondaſok zerent ſemy nagy es yeles dolgot nem teezen az veeghetetlen Iſteny meltoſaag az aldot meennyey kyralne azzonnak tanacchanaal kyl, az az ha vala kyt az bynbe meg vakwlaſaert erek karhozattra veet az zyz maria ott vagyon az tanachban awagy ha purgatoriomra awagy erek Idweſſeegre az zyz maria mynt ez zegheen vylagnak zool zoloya ott vagyon az tanachban. Es ha kyeert yllyk zolany ottan zool, ha yllyk kenyergheny ottan keez reea. Ha kedeeg eſedôzny keellendyk yeleſſen azokeert kyk ew feelſſeeges azzonſaganak eet zolgaltanak ha meeg karhozattra vettethneenek ees Iſteny yteelethnek ygaſſaga zerent meg maſoltattya az erek ſentencyat kyrôl eellyen peldaat olwaſwnk zent lewryncz martyrnak | Eeleteeben. Vala Romabaſaghban eegy byro kynek Iſthwan vala newe ky nagy ſok ygaſſagot hamyſſan yteel vala adomanyeert es ayandeekeert. Annak felette zent Lewryncz egyhazanak harom hazaat es zenth Agnes azzon egyhazanak eegy kerteet foglalaa el hamyſſan. Tôrteneek hogy hala megh es vyteteek az wr iſten eleyben kynek karyaat zent lewryncz oly yghen meg kôtôzee hogy nâǵ faydalmat zewed vala myatta Zent Agnes azzon ees hattal fordwla reea es ynghen lathny ſem akaraa myeert bozzwt tett vala ew raytok ez vylagon eelteeben. Ottan ky adaa az ygaz byro az ſentenciat mondwan. Myeert hogy a' maſeet el ragatta az ygaz yteeletôt adomanyon el arwlta, az arwltato Iwdas ſeregheeben vyteſſeek O myeert nem vala az tanachban az kegyes zeep zyz maria byneſeknek remeenſeege. Azonnal nagy hamarſaggal oda ywtha es zent proiectus martyr kyt az hamyſſ kegyetlen byro ew eelteeben felette zeretôt es tyztôlt vala le eſſeenek az meennyey hatalmas byronak elôtte hogy enghednee ew nekyk az zegheen lelket nagy alazatoſſaggal kenyergheenek Es azt veeghezeek hogy eſmeg az teſtben adatneek es harmynch napyglan ygaz penitenciat tartana es az el veetteketh meg adnaa. Azth halwan az kegyes byneſeknek zent zyleye nâǵ halaat ada raytta es meg eelede ky meg holt vala Es az lataſ wtan meg yoboytaa eeleteet es ydô bel telween bodogwl mwleek kywe kybôl zerelmes atyamffyay megh yſmertetyk az edes zyz marianak nagy hatalmas volta nagy malaztos

volta. Nagy kegyelmes yrgalmas volta. Annak okaert byzwan es tellyes zeretettel zolgallywnk ew felſſeegheenek ||

Maſod tanwſagwnk leezen azzonywnk zyz maria tyztôſſee- 454
geerôl haſonlatus twlaydonſaag. Mert myeert ez may zent Innep
eredet zerent veen kereztſſeegôt az hoonak chodalatus twlay- 5
donſagarol, ydô zerent termeezethnek forgaſa ellen. Azon keeppen
yſmerhettyôk hogy mynden nemew dolgayban chodalatoſſaa
teewee wr iſten az ew zent zyleyeet kôz termeezetnek tôrwee-
nyeenek ellene wgy hogy nylwan mondhattyok ew rola az
ygheeket kyket megh yrth zent Iob patriarka kônyweenek har- 10
myncz heeted rezeeben. Wr iſten nagy veelhetetlen dolgokat
teen ky paranchol az honak hogy lee zallyon ez feldre. Az honak
twlaydonſagan magyarazyaak zent yraſbely doctorok azzonywnk
zyz mariat haſonlatoſſaag zerent. Mert hogy mywel zent leelek
wr iſten nagyob ayo'tatoſſagra yndoythatnaa a' my zyẅnket 15
az ew zeep zeretew lakodalmanak yſmeretyre zerelmeere es
tyztôletyre. Neha zent proffetaknak es patriarchaknak zayok
atal haſonlya ewtet hohoz mynt kyrôl maſtan zolwnk Iob xxxvii.
Neha naphoz holdhoz es Cyllagokhoz Cant. vi. mondwan ky-
choda el ky ffel tamad valaztot mynt az feenes nap zeep mynt 20
az vylagos hold es zykrazo mynt az eghy Cyllagok. Neha ez
feldy allatokhoz Eccl. xxiiii. mynt az Lybanum bely Cedrus
palma es Cripreſſus zeep draga faakhoz mondwan az zyz maria-
nak zemelyeeben ollyan vagyok mynt az libanomba ffel ma-
gaztatot cedrus ffa Es mynt az zeep Cypreſſus ſyon heegyeen 25
Neha kôdhôz es haynalhoz Ecc. xxxii. kykbôl mynd dycheer-
tetyk az eedes azzonywnk zyz maria mynt mynden teremtôt
allatoknak kegyelmes keralne azzonya. De myeert ez may na-
pon eztendôn keed ylly anya zent egyhaaz ez may zent Innepôt.
ez may napon tôrteent choda teetelnek okaeert azzonywnk zyz 30
marianak tyztôſſegheere Azeert ees ez harom dolgokbol tyztôltetyk
eegyeb meltoſagus zentſſeeghy kôzôt. Elſew mondatyk choda-
latus ffel magaztalaaſ mynt meg hallook | Az felẅl meg mon-
dot ygheekben wr iſten nagy chodalatus dolgokat teezen ky
paranchol az honak. Zerelmes atyamffyay ha tellyes zyẅnk 35
zerent megh tekeenttyek kezdettẅl foghwa veeghezetyglen my-
nemew nagy choda dolgokat tett az eedes zyz mariawal es
mykeeppen mynden teremtôt allatoknak felette ffel magaztatta

meennyen feldôn nem gyôz embery elme raytta eeleghet chodalkozny, kyrôl wgy zola az nagy Origenes doctor magyarazwan az zent ewangeliomot wgy mond. O nagy chodalattra melto iſteny malazt. O ky yelenthetetlen eedeſſeeg. O mondhatatlan zenthſeeg, yme azon az anya azon a' zyz ees Ennen maga zyle es zyz lean ees. Wgyan azon ky iſtent es embôrt zylt, ky hallot vala ha eellyen dolgot, ky volt vala mykoron zyz es zylew zeplôtelen anya es meg tôrhetetlen Az nagy iſtennek eeggyetlen egy zent ffyanak my wrwnk Ieſus Criſtuſnak zent annya ky menyben vagyon iſtenſeege zerent ew zent attyanak kebeleeben. Es feldôn teſt zerent ew zyz annyanak kebeleeben: Menyben Iſten atyatwl anyanaal kyl zylettetôt. Es feldôn zyz anyatwl atyanaal kyl fogattatot. yme azert zerelmes atyamffyay mynemew nagy dolgokat teen wr iſten az zyz mariawal kyból mynd meenyben mynd feldôn erekkewl erekkee dycheeretes es tyztôletes. Maſodbol dycheertetyk az honak haſonlatoſſagabol. Elezer mert mykeeppen az ho zeep feyeerſſeeges mynden allatok kôzôt azonkeppen az edes Iſten zylew azzonywnk marianak zeplôtelen tyzta zyzeſſeege felẅl mynden Criſtus zent ffyanak wtanna kyrôl wǵ mond zent Anſelmus doctor: Az zyz maria oly tyztaſſaggal feenlyk kyneel nagyob meenynek alatta nem talaltatyk. Azeert erẅllyenek kyk zyzeſſeegôt tarthnak mert az zyz mariaat meeltan dycheerhetyk. Maſod twlaydonſaga az honak
455 hoǵ felette hydegſſeeges || Azonkeppen az eedes zyz maria myndeneſtẅl foghwa mynden gonoz gheeryedeteſſeegnek yndwlattyatwl kyrôl ennen maga zent leelek wr iſten byzonſagot teezen In Cant. [†] Tota pulcra es amica mea et macula non eſt in te myndeneſtewl foghwa tyzta zeep vagy en zeretôm es ſemy zeplô teebenned nynchen. Harmadzor az honak twlaydonſaga, hogy kynnyen olwado, kyn ertetyk az zyz marianak nagy zerelmetes volta mert myndeneſtewl foghwa bel volt olwadwan az ew zentſſeeges zywe lelke es elmeeye az nagy iſtennek zerelmeeben kyrôl wgy mond zent leelek In Cant Az zyz marianak zemelyeeben az en lelkôm el olwada az en zeretômnek zawa halwan. Negyed twlaydonſaga az honak hogy az eghen zyletyk es laſſan laſſan apro darabôn keed zaal alaa kyn ertetyk az eedes azzonywnk zyz marianak leelek zerent meennyekben valo nyayaſſaga es lakodalma es teſt zerenth ez feldôn

valo kyſdedſeege es alazatoſſaga kyrôl ennen maga byzonſagot teezen az Magnificatban yme azert meltan meltoztataa magaat meg yelenteny ez may zent napon. Az honak lee eſeeſſeen kylemb kylemb twlaydonſaghnak okaeert Wgy rola zent Ber. doctor. O felette kegyes O nagy chodalatus zyz maria teegôdet mykoron neweznek ottan gyoytaz, mykoron gondolnak ottan eedeſſeegôt atz teegôd zeretôknek mykoron hywnak ſeghôdelemre ottan ylen vagy meg halgatwan

Hogy azert mynket ees kynnyebben meg halgaſſon laſſon es megh ſegheeychen es tyztôlendew feelſeege, laſſok meg mykeppen leen eredety ez may zent ynnepnek tyztôletef volta ky leezen

Harmad tanwſaag my leelkewnknek Idweſſegeere. Az ydôben mykoron yrnanak wr zyletetynek wtanna [†] Es romay zent zekôt Liberius wr papa byrwan vala egy yeles patricius nembôl valo dws kynek Ianos vala newe kynek azzon ſeleſſeege meg ollyan iſten feelew vala, ez vylaghy kazdagſagban be|Wôſôk. De mykoron magzattyok nem vona es az ſok yozagot nem vona holtok wtan kynek hadny Egymaſ tanacchawal hagyaak az zyz marianak, mynd ennen magokat mynd hozyayok tartozando yozagokat, hogy vala howa akarnaa teetethny ew kegyelmes azzonſaga oda leennee. Azth lathwan az eedes zyz maria az ew gyorſſaſſagus yrgalmaſſaganak haylaſabol nem mwlattya el az ew ayo'tatus zolgaynak kywanatus kenyergheeſôketh ſokaygh varattathny. De mywel hogy myndenek lataſokra hallaſokra es ew zent azzony meltoſaganak erek emlekôzetyre nagyob choda leenne yme az nagy hew hoban mykoron myndden fyw zalak meeg gyôkerekbôl ees ky aznak nagy bwznak myattâ. Azon zent Iacab hawanak ewtôd napyaan eellyen chodalatus peldazattal ky termeezethnek felette vagyon, ew nagy hatalmaſſagaat nagy hydegh honak eſſeſſeewel akara meg mwtathny. Azon eeyel almaban meg yeleneek azzonywnk zyz maria wr papanak mondwan: Az te teetemeenydnek zandekozaſa es vygyazaſa kywel felette keellettetteel az wr iſtennek ez may napon teeghôdet dycheeretôſnek valnak leenny. Mert kyt ennek elôtte ſenky nem tôt az en newemnek emlekôzetyre te myattad kel bel tellyeſôdny hogy myndenek Idweſſegheenek oka leegy vala kyk enghômet ayo'tatus zywel

akarnak kőwethny. De hogy ez maſtany yelenetben ne ketőlkőggyeel, yme nylwan valo choda teetellel akarom meg erőſſőyteny hogy chak azon helt hol az en newembe egyhazat parancholok rakathnod megh hymtettem chodalatus honak le eſſeſſeewel ky yegzy az en tyztaſſagomnak zeplőtelenſegheet es vygaztalo zent leeleknek malazttyaat. Leezen kedeeg tarſod Ianos patricius ſegheedſeegewl ky reeggel hollal hozyaad yew es az te parancholatydnak myndenben enghődelmes leezen kywel es mynd az egheez egyhazy neepekkel ffel keſ es meeny az heegyre ky Superagiuſnak mondatyk es oth mykeppen meg
456 vagyon yeǵőztethween az en newembe egyhazat || Rakaſſ. Wr papa mykoron azon chodalkozneek megh kerdee ky vona felele En vagyok iſtennek zyleye az zyz maria es ottan el enyezeek előle Azonkeppen azon eeyel yeleneek meg az Dwſ Ianos palogarnak ees mondwan Az te ayo'tatoſſagodat kywel enghemet otalmwl valaztottaal magadnak meg tekeentőttem es az te yozagodnak yewendő erekſeegőt akarttam zerezny hogy ha ennekem hazat zerzendez ez feldőn En teeneked mynd erek hazath es erek keenchőt zerzők meennyeknek orzagaban. Meeny el azeert yghen reeggel Liberius wr papahoz es az ew tanaccha zerent yar' Mikoron ew ees meg kertte vona ky meg yelente hogy Iſtennek zent zyleye volna es el enyezeek. Es ffel kelween ew azzon feleſeewel nagy halaa adaſban es iſteny dycheeretben mwlataak ky az eeyeth. Azonnal azeert mynt meg verradot volna wr papahoz meene hogy megh yelenche ez eellyen lataſt. De myeert wr papa ees twdna ez dolgot elezer kezdee el az bezeedőt mondwan. En zerelmes atyamffya Byzonyawal kel mynekewnk adnwnk az wr iſtennek, mert mykoron meltatlanok vonank az zyz marianak yeles zolgalattyara valaztattwnk, hogy ezenkeppen bezeelleneenek, yme az varaſbely ſok neepek termeenek az wr papanak palotaya előt zőrghethween, mert ymaran hyre lett vala az nagy choda teetelnek. Ottan ky meenwen hozyayok elől vewee az bezeednek kezdeeſeet es monda Felette nagy eremben kel mynekewnk lennewnk wr iſtenben zerelmes atyamffyay mert ez yeles varaſth kerezttyenſeegnek feyezetyt ez may napon nagy choda teetellel akartta meg eekőſőyteny, mykoron mynd reend zerent meg bezeellette vona az lataſokat, Nagy halaat adanak raytta wr iſtennek es az kegyes zyz marianak

Es nagy proceſſiowal ottan kywe meneenek az felẅl meg mondot Superagius heegyre. Es azonkeppen talalaak mynt meg vala mondathwan. Mykoron nagy lelky eremmel es Iſteny feelelemmel elezer wr papa aſny kezdette vona az fondamentomot yme az yelen valo chodara nagyob choda adateek, mert mynden mwkanaal kyl ottan mynd kôrôſ kôrewl ſ Az feld keth felee valwan meg nylatkoztateek az fondamentom, mynt ha wgyan kezzel meg aſtaak volna. Azt lathwan az kôz neep nagy dycheeretôt teenek wr iſtennek es az ew zent annyanak es nagy eremmel haza meneenek Annak wtanna wr papa es Ianos wr mynt hamarab lehete nagy zeep eegyhazat rakatanak. Es wr papa meg zentôlee kyben zent ereklyeketh ees helhôte thwdnya yllyk az yazolbol es zeenabol kyn wr ieſus zyleteek Azzonywnk marianak fatyolabol es yngheebôl zent Mattyas apoſtolnak feyeeth az nagy oltarban helhethween. Nagy zamtalan ſok bwlchwal eegyetembe, hol oth eeyel es nappal Dycheertetyk az kegyelmes wr iſten es azzonywnk zeplôtelen zyz maria kyert az ew ayo'tatus zolgaynak mykeent meg ygeerte vala erek hazat haylokot es Bodogſagos lakodalmat zerzee mennyeknek orzagaban kyt mynekẅnk es aggyon atya fyw zent lelek es az kegyes zyz anya maria erekkewl erekkee Amen.

Wr zyne valtozattyanak Innepeerôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta meg Bodogſſagus zent Peter apoſtol maſod leweleenek elſſew rezeeben. Meely ygheeknek elôtte ayanlya ennen magaat ſeghedelemre lenny az hyw kerezttyeneknek meeg holta wtan ees, mondwan: zerelmes atyamffyay ygaznak gondoltam leennye hogy myg eelegh ez hamar tôretendew teſthnek haylokaban ynchelek tyteketh almaſſagbol ffel tamaztany Nagyobban kedeeg annaal ees mynewel kôzelben latom az en nywgodalomnak ydeyt el yewny, kyt meg ees yelentôth ennekem az en wram Ieſus Criſtus. Azert gondot viſelyok rola, hogy gyakorlatoſſaggal meg emlekôzyem tyrolatok meeg en halalomnak wtanna ees hogy azonkeppen ty

ees megh emlekôzyetôk mynd azokrol kyketh en tynektek zoltam mondottam. Ymaran ez wtan kôwetkôzyk az zent Epla. ||

457 Epiſtola.

ATyamffyay Nem hamyſ bezeedôketh kewethween twdaſtokra attok tynektôk my wrwnk Ieſus Criſtuſnak yozagaat es yſmeretyt. De nylwan valo latoy voltwnk az nagy meltoſaghnak. Mert wr Ieſus tyztôſſeegôt es dychôſeegôt veween atya wr iſtentewl eellyen nemew zozat zalwan ew hozyaa az nagyſſagus dychewſeegtewl. Ez az en zeretew ffyam kyben ennekem kellettem ewtet halgaſſatok. Es ez zozatot my nylwan hallottok menybôl le zallany mykoron volnank ew vele az zent heegyen kyrôl ees vagyon proffetanak erôſſ byzon mondaſa kyre yol teezytôk ha rea halgathwan oly mynt vylagoſoyto zôwethneknek homalyos helyen myglen az nap megh vylagoſwllyon es az haynal Cyllagh ffel tamaggyon ty zywetekben. De azth ees yeleſſen ezetekben veween hogy myndden yewendew mondaſnak yraſa ew twlaydon magyarazattya zerent nem lezen, Mert nem embery akarath zerent zolaltatyk valamykoron az yewendew mondaas De zent leeleknek yhleſeebôl zoltanak az wr iſtennek zent embôry. Deo gracias | *) ||

458 Ewangeliom.

Ez may zent ewangeliomot yrtaak meg az zent Ewangeliſtaak zent Mathe kenywenek tyzen heted rezeeben, zent Lucach kylenczed rezeeben. Zent Mark ees kylenczed reezeeben. Meely zent ewangeliomnak elette emlekôznek rola mykeeppen Criſtus predicalwan ynty vala ewket mondwan, ha ky en wtannam akar yewny tagaggya meg ennen magaat es vegye ffel kerezteet napon keed es kôweſſôn enghômet, mert myt haznaal embernek ez vylagot kôwethny, De ha meeg mynd ez vylagot maganak nyerhetnee ees ha az ew leelkeenek karhot vele, ha kedeeg az ew leelkeet el veztendy ſemywel megh nem valthattya, monda annak wtanna Embernek ew ffya yewendew thwdnya yllyk ez vylagot meg yteelny ew attyanak dychôſegheeben mynd ew angyalywal es

*) Az eredetiben itt egy üres hasáb.

akoron meg fyzet kynek mynd az ew mywelkôdety zerent. Byzon mondom tynektek vannak ollyak ez kôrwl allok kôzzôl hogy halalt nem koſtolnak mig nem lattyaak embernek ffyaat yewny ew orzagaban. Ennek wtanna kewethkôzyk az zent ewangeliom kynek leen eredety az ydôben mykoron wr Ieſus Criſtus vona harmyncz keth eztendôs emberſeege zerent, zent ywan hawanak wtolſo napyaan awagy kôzel, kynek bôtew zerent valo magyarſaghy ezenkeeppen vannak.

AZ ydôben fel vewee ieſus Petert Iacabot es Ianoſt ew attyaffyaat es vywee ewket egy magaſſ heegyre magoknak es el valtoztataa ennen magaat ew elôttôk es meg feeneſôdeek ew orczaya mynt az nap ew rwhaya kedeeg ollyan leen mynt az feyeer ho. Es yme yelôneenek ewnekyk Moyſes es yllyes ew vele zolwan Felelween azert Peter mônda Ieſuſnak Wram yo mynekewnk ett lakoznwnk, ha akarod zerezyewnk harom haylokokat. teenekôd eegygyet Maſt moyſeſnek es harmadot yllyeſnek mykoron meegh ezôket mondanaa yme feenes kôd bel homalyozaa ewket es yme zozat leen az kôdbôl mondwan. Ez az en zeretew ffyam kyben ennekôm yol keellettem ewtet halgaſſatok. Es azt halwan a' tanoythwanyok Ie hwllanak ew orczayokra es felette meg yedeenek. Es hozyayok yarwlwan Ieſus ylletee ewket es monda ewnekik kellyetôk ffeel ne akaryatok feelny, fel emelween azert ew zemeket ſenkyt nem latanak hanem chak ieſuſt Es le zalwan az heegyrôl Paranchola ewnekyk ieſus mondwan Senkynek ne mongyatok ez lataſt myg nem embernek ew ffya ffel tamad hallottaybol

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay. byzonyawal ha meg gondollyok es tekeenttyek ez may zent ynnepnek meltoſagus voltaat nagy ayo'tatuſſaggal yndwltatwnk ewtet zolgalny es tyztôlny. Ez harom yeles okaeert Elezer. Ez may chodalatus dologhnak nagy voltaert, mert yme hallyok az zent ewangeliombol hogy Criſtus Ieſus wrwnknak nagy iſtenſeege meg yelentetôt ez fôldôn, kynek byzonſagara mynd az egheez zent haromſaag alaa lattatot yewny, thwdnya yllyk atyanak zemeelye zozatban, ffywnak [halando] dychôwlt teſtben, es az vygaztalo zent leelek feenes kôdben, kynek myatta zent haromſagnak hyty felette meg byzoňwltateek. Maſodzor az yewendew dychôſeeges eelethnek remeenſegheert kyt Criſtus Ieſus mynekewnk meg mwtata az ew

meg dychőwlt halando teſteenek feneſſeegheben hogy a' my teſtewnk ees megh dychőwl az yewendew ffel tamadaſban. Zent paal apoſtolnak mouda zerent Ad ph III Harmadzor ez may zent napra enghedőt bwlchwnak haznalattyaert kyt kalixtus papa Bullazot vala ky vechernyen Miſen veternyen yelen leend zaaz
459 napy Bwlchwt || Enghedőt az teb horakra Negywen napot. Wr Ieſus Criſtus wrwnknak ez may napon valo dychőſeeges meltoſagus yelenetyről meg emlekőzween harom Idweſſeeges tanwſagwnk leezen Elſew az ew feneſſeeges dychőſeeges voltarol kyről wǵ mond Lwdolffus newő doctor, hogy wr Ieſus ez may zyne valtozaſaban yelente meg az yewendew ffel tamadaſnak dychőſeeges voltaat kyben mynd az my eedes wrwnk teremtenk es meg valtonk mynd az ew zenthy feenlők leeznek mynt az tyzta nap. Math. XIII kynek byzonſagara harom tanokat valazta ew vele, petert Iacabot es Ianoſth. Annak yeǵzeſeere hogy vala kyk zent haromſagnak hytyben meg maradnanak meltook leenneenek ffel vytethny zent haromſagnak zynről zynre valo lataſaara. Hogy kedeegh az tabornak magaſſ hegyeere vytte legyen ffel ew zent tanoythwanyt ky neeǵ meel fődőn vagyon Nazareth varaſahoz nap kelettre hol ott mykoron ymadnaa ew zent attyaat eegyetembe mynd zent zywee wel leelkeewel, teſtee ees el valtozeek wgy mynt az iſtenſeegben be merőyteteek. Az ollyan kyẅl valo dychőſeegőt kedeeg yelentee meg az zent hythnek es remeenſeeghnek erőſſegheerth hogy kethſeegnel kyl meg yſmerneek, mert ew volna az veeghetetlen halhatatlan es mynden wr iſten meennynek es feldnek byzon teremteye kyt ne kereſneenk ez felden De magaſſ meennyey bodogſſagnak heegyeen, kyről wgy mond zent Ber. doctor. Az Criſtus Ieſus az okaert valtoztataa el zyneet az magas heegyen hogy ez vylagon lakozoo zeegheen bynes embőrők az nagy heegyre az az meennyey bodoghſagnak dychőſeegere vagyodnanak Es ne maradnanak megh ezen vylaghy malaztoſſagon mynt zenth paal apoſtol monǵa Ad Ebre XII Mert nynchen eett meg maradando varaſwnk akar akaryok akar ne ky kel mennewnk belőle. Ha ky kerdenee ky mehet oda Reea felel zent Dauid ps. XXIII Artatlan kezẅek az az kyk yot mywelkődnek, Tyzta zyẅek az az kewanſagokat nem merőythween ez vylaghyakban de az wr iſtenben. Es nem foghwan hamyſ tanoſagot ew fele barattya ellen az az eegyebeket meg nem chal De myndenben

ygazan eel. Annak wtanna bel feyezy | Mondwan: Ez eellyen aldatyk meg wr iſtentewl es yrgalmaſſagot eerdeml az ew Idwôzôyteyeetŵl. De myeert halando emberek nehezen emelyk ffel ew feyôket es ew elmeeyôket az meennyeyeknek yſmeretyre es kywanſagara mert a' myt ember nem latot nem kywanhattya ees termeezet zerent. Annak okaert az my kegyes kegyelmes Idwezeytenk meg akaraa velewnk magaat yſmertethny myndden my volta zerent, meg mwtathwan ew zent iſteny meltoſaganak nylwan valo zemeelyeet hogy anneewal ynkab ffel gheryeztenee a my zywnkketh lelkewnketh ew zent zeretetyre es az yewendew dychôſeegnek kewanſagara kyth mykoron zent peter meg cypôt vona monda: Wram yghen yo leezen mynekewnk eet lakoznewnk nem erthween myth zolna. O zerelmes atyamffyay ha ollyan yghen meg eleegôdôt vala zent peter az kewes lataſbol gondolhattyatok ee mynemew eedeffeeges tellyeffeeg adatyk az maſ vylagon mykoron zynrôl zynre kezdyk lathny az yo hyw lelkôk Oh meel nagy dychôſeegôt vezt el az nyawalyas bodogtalan bynes ky ett ſemyt nem gondol vele hoǵ mykeeppen meg leelhethnee.

Wgy mond tovabbaa az zent ewangeliom, meg yelenenek ewnekyk Moyſes es yllyes kyk kôzzôl eggyk lymboſban vala a' maſodyk feldy paradychomba. Annak okaerth kerdees tamadhat my oka leen hogy ewk az ydôben oda yewneenek es mykeppen Reea felelnek zent yraſbely doctorok veegkeeppen hogy Moyſes es yllyes nem rewleeſkeeppen de byzon teſtekben lettek vona ott az ydôben. Moyſes ffel tamadwan yllyes ky hozatwan wr iſtennek akarattya zerent, ky ellen ſenkynek nem yllyk zolny, Hogy kedeeg yellen chak ez keth proffetanak zykſeeg volt oda yewny byzonſagra, mert yeleſben az ooh tôrweenben es annak wtanna az proffetak atal meg volt ygheertethween es hyrdettethween az byzon meſſias wr Ieſus criſtus. Hogy kedeeg eeggyk hallottaybol ffel tamaztatot maſodyk eelween hozattatot kyk kôzôt wr ieſus Criſtus kôzebben alwan meg byzonoythanaa hogy ew volna mynd holtaknak mynd eelôknek wra iſtene es teremteye. Annak felette mynd az ooh tôrweennek mynd wy tôrweennek zôrzôye es parancholoya. O zerelmes atyamffyay || Gondolhattyatok ee mynemew nagy erwendeteſſeegôt lôtt leegyen az zent proffetaknak es az zent apoſtoloknak wrwnk Ieſuſſ

Criſtuſſal leween myndden yſmerethſeegh zerent az bodogſſagus iſteny lataſban Es mynemew nagy halakat attak az eedes atya wr iſten zent ffyanak hogy ew velők yrgalmaſſagot meeltoztatot vona tenny. Azonkőzben ees zolwan bezeelween egy maſſal embery nemnek megh valtſſagarol kyből tanwſaag adatyk hogy azonkeppen az yewendew ffel tamadaſnak ydeyn ees myndden zylek ew magzattyokat es az magzatok ew zyleyőketh barat barattyaat tarſſ tarſſaat nylwan meg yſmery es azon anneewal nagyob eremek leezen hogy az erek vezedelemtewl meg zabadwltanak kyk kedeeg az karhozatnak wtan egy maſt meg yſmeryk anneewal nagyob keſerwſeegők leezen lathwan hogy az erek bodogſagbol ky zakattanak. Ha ky kerdenee myből yndwltateek zent peter Criſtuſnak azt mondany nagy batorſſaggal Wram ha akarod zerezyewnk eeth harom haylokokat, meely bezeedők eztelenők ees valanak, zent doctorok reea felelween Elſew oka leen zent leleknek yndwlattya zent peterben hogy mynekewnk tanwſaag adathneek belőle Mert myeert zent haromſag wr iſten az ew zent zyneere zemeelyere teremtőtte az embert Azonkeppen harom reend bely haylokokat zőrőzne ewneky ennen magaban hogy mykoron hozyaa yewne Io. [†] nala lakodalmat tehetne thwdnya yllyk atya wr iſten embernek elmeeyeben ffyw wr iſten embernek ertelmeeben, zent leelek wr iſten embernek akarattyaban. Ezek az nemes Cellaak embernek leelkeeben. Annak okaert ees harom reezben vagyon embernek ew feye kyről wgy zent mond zent Ber: dőctor. Zent haromſaag wr iſten lakozwan embernek leelkeeben iſteneſſee teezy ewtet es bodoggaa. Atya wr iſten elmeyeet bel tellyeſeythween yo elmeelkődeeſekkel es ygyekőzettel, ffyw wr iſten ew ertelmeet bőlcheſſeeggel es tyzta iſteny yſmerettel, zent leelek akarattyaat ky zyweeben vagyon iſteny bwzgo zeretettel. yme zerelmes atyamffyay mynemew hazay vannak zent haromſagnak emberben, es mykeppen lakozyk az ew hyweywel Maſod okaert mondaa zent peter az felwl | Meg mondot bezeedőt hogy lathwan az ew eedes zerelmes meſtereenek nagy dychőſeeges voltaat lakozhatneek ew vele es zolgalhatna ewneky az nagy bodogſagus lataſban. De myert nem yſmerween wr iſtennek tytkos tanachaat Nem twggya vala myt zolna veegezet zerent. Az okaert ees Idwőzeytenk ieſus ſemyt nem felele ewneky, kyben tanwſagot adwan hogy mykoron vala myt twdat-

lanſaggal keerẃnk wr iſtentewl nem keellemetes leween my idweſſeegewnkre wr iſten kedeeg yol twdwan lathwan Nem felel mynekewnk az az nem halgat meg es nem aggya ha myt kedeeg nylwan Idweſſeegewkre valot keerẃnk meg halgat es aggya bel tellyeſőythween ew zent yrgalmaſſaga zerent.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek dychőſeeges voltabol. My okaert mondaſſeek Criſtus Ieſus Iſtennek twlaydon ffyanak. Nam wgy mond zent Ianos 1 Ioh. 1 et II ſenſus contiunatur. elſew leweleenek elſew es maſod rezeeben, hogy vala ky wr iſtennek malazttyaban lakozyk iſtennek ffyanak mondatyk Wgy mond azeert rola atyamffyay twggyatok hogy mynekẃnk tarſſaſſagwnk vagyon Criſtus Ieſuſſban kyt tynektek ees hyrdetewnk hogy my velẃnk eeǵ tarſſaſſagban leegyetek atyaban es ew ffyaban Ieſuſban. Es ha azon vylagoſſagban yarwnk kyben ew lakozyk haat eegy tarſalkodaſban leezẃnk. Wgy towabbaa harmad Capitulomaban Atyamffyay laſſatok yol megh mynemew zeretetőt adot mynekewnk az my meennyey zent atyank hogy iſtennek ffyaynak newezteſſewnk es legyewnk. Annak okaert ez vylag nem yſmer mynketh mert nem yſmery iſtent ees My ymaran iſtennek ffyay vagywnk. De meeg ezen halandoſaghban meg nem yelentetőt mynemẃk leezewnk. De hyzyők azt nylwan, mert mykoron meg yelőnendyk erthween dychőſegeeben, haſonlatus leezewnk ew hozyaa dychőſeegh zerent. Mert my‖koron meg latangyok ew myvolta 461
zerent haſonlattatwnk ew hozyaa Es mynden vala kyben ez eellyen remeenſeeg leend meg zentőly ennen magaat mykeent ew ees zent. Bodogſſagus zent Dauid ps [†] wgy mond En mondaam, mert iſtenek vattok thwdnya yllyk reez zerent es mynd ez felſſeeghnek fyay thwdnya yllyk newezet zerent es valaztaſ zerent. Zent Ianos ewangeliomanak elſew rezeeben, vala meennyen kedeegh vőttekők ewtet adot ewnekyk hatalmas iſtennek ffyaywaa lennyők

Mynd ennee byzonſagokbol ertetyk hoǵ nem chak Criſtus leegyen iſtennek ffya, De myndden malaztban valo ember Reea felelnek erre zent doctor es el veegezet keeppen wgy mondnak hogy az fywſaag kethkeeppen veetetyk es ertetyk. Elezer zyletetőt, Maſodzor kőweteeſt Az kőwetees eſmeg veetetyk kethkeeppen Elezer haſonlatoſſaag zerent, wgy mynth az fyw

haſonlatus az ew attyahoz termeezet zerent Ezenkeppen ſoha ſenky nem leelettetyk oly haſonlatus az ew attyahoz mynt Criſtus Ieſus. Maſodzor kebőzeeſ zerent, ky haromkeeppen lehet elezer teekeelleteſb teremteeſ zerent mynt az zent angyalok es yo neepek maſodzor twlaydon abrazattya zerent valo teremtőt allat mynt embery nem, kyk iſtennek ffyaynak mondathnak. Harmadzor yollehet abrazattyara teremtőt allatok. De nem meg maradando keppen mynt az erdegők es el valt byneſek kyk ſem twlaydon ſem termezetzerent nem mondathnak iſtennek ffyaynak. Mynt zent Ianos yrya Ioh VIII Ty erdegh atyatwl vattok es az ty atyatoknak akarattyaat akaryatok be tellyeſőyteny. Ha kedeeg Abrahamnak ffyay vattok. Abrahamnak dolgaat kőweſſeetők. Towabbaa az bynes ember ees erdeg ffyanak mondatyk ŏrŏkſeeghnek kőwethſeege zerent zent Amborus doctornak mondaſa zerent. Mert nem veeznek erekſeegőt az zent lokkal menyorzagban, De az erdegőkkel pokolban.

Maſod keppen veetyk vala az ffywſagh termeezet zerent valo zyleteeſkeppen. Ezen keeppen wr Ieſus Criſtus mynddenneel ſeellyeb es kywaltkeeppen mondatyk lenny atya wr iſtennek ffyanak kyrŏl wgy mond | Zent Agoſton doctor magyarazwan az zenth ewangeliomot My kyk halando emberek vagywnk mondatwnk Iſten ffyaynak malaztban valaztaſzerent Nem termeezet zerent Criſtus kedeeg iſtennek eeggyetlene termezet zerent Nem malaztbol ſem valaztaſbol. O azert zerelmes atyamffyay byzonyawal nagy meltoſag adatot embernek Criſtuſnak attyaffyanak leenny es eegy ŏrŏkŏſewnek mennyeknek orzagaban zent palnak mondaſa zerent. Ad Ro VIII

Harmad tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek meltoſagabol myeert zerelmes atyamffyay hallook az zent ewangeliombol hogy nem chak az ew zerelmes tanoythwany yelen voltanak Criſtus Ieſuſſal ew zent zyne valtozaſaban De meeg zent Moyſes es yllyes proffetak ees yelennen voltanak Es mynd az dychőſeeges zent haromſaag pelda wgy mond emberek kőzőt zokot tanachot tartany vala my nagy dologrol. Azonkeppen eet ees gondolhattyok lett lenny: Mert byzonyawal nagy dolog vala embery nemnek Idwőzwlny Nagy dolog vala Iſten ffyanak halalt zenwedny Nagy dolog vala Iſtennek es halando embernek eeggyee leenny, Nagy dolog vala az erek eelethnek meg halny

es az halalnak meg halny awagy az halalnak meg eeledny. Annak okaert nagy ezeſſ tanachoſoknak nagy bôlch wraknak es hatalmas feyedelmeknek keel vala gyẅlnyôk eellyen nagy egybe kôtelezôt dolgoknak megh feyteeſſere es el ygazoytaſaara Leen kedeeg ez nagy zeek heel nagy wdwar az nagy magaſſ thabornak hegyeen kyrôl zent Dauid emlekôzyk az ſolthar kenyben ps. Tabor es hermon heegyey ewrẅleenek wr iſten az te zent newedben hol ott az te nag dychewſeegôd meg mwtattateek, hol ott ees hyhettyôk hogy az mennyey dychewſeeges zent angyalok yelennen voltanak. Az harom zent tanoythwanyok kedeegh myndden reend bely zentôknek keepôkben thwdnya yllyk apoſtoloknak martyroknak, Confeſſoroknak zyzeknek es tyzta eeletôt vyſelyôknek keepôkben. Moyſes es yllyes meg azonkeppen ez vylaag kezdetytewl foghwa myne patriarkaak proffetaak es iſtenfeelew yo eeletew neepek voltanak mynd azoknak keepôkben Es ezenkeeppen mynd meennyeyek es ez vylaghyak || Ott az nagy tanachban, es dychôſeeghnek yelenetyben yelennen voltanak. 462

Practica more Concluſionis

El kezdween azerth az nagy tôrween teetelth, Monda myndennek elette atya mynden hato wr iſten az ew zent ffyanak Actus En zerelmes ffyam twdod ee azt hogy az nagy zent zeretetbôl ky veeghetetlen my kôztewnk vagyon bochattalak el en teeghôdet az halando teſtben hogy embery nemôt meg valtanaad. Azert leegy keez ymaran myndenekre kyk yrwan vannak te rolad az proffetaak atal kezdettewl foghwa. Reſponſio ſelele wr Ieſus Criſtus: En meennycy zent atyam, Nem wgy mynt en akarom De mynt te Math xxvi De maga panazt tehetôk ez vylaghyak ellen, Mert enghem nem hyznek te ffyadnak lenny es nem veezyk az en choda teetelymnek byzon tanoſaghyt, De erdegheenek aloyttyaak es azon kemeenſegben maradnak meg. Probacio. Monda ewneky atya wr iſten En zerelmes ffyam mynd yol iatom es yol twdom, De yaar' el the az zent enghedelmeſſeegben Leezen ewnekik az ew kemeenſeegôk es myndden magok menteeſek ennen magok ellen byzonſagwl erek karhozattra. Ateſtacio ſanctor Ottan elôwe allanak zent Moyſes es yllyes ymadwan wrwnk Ieſuſth mondanak 2-m Lwdwlffum elezer halaat adwan ewneky az ew ez vylagra ye-

weeſeerôl O atya wr iſtennėk zeretew zent ffya, yollehet felette keſerẅlewnk raytad hoǵ meg kel fogatathnod oſtoroztathnod es az kerezt ffan zernyẅ halalt zenwednôd De myeert yrgalmas iſtenewnk vagy emlekôzyel meg my rolwnk az te kegyes keellemeteſſeeghôt zerent. Emlekôzyel megh az te zerelmes hyweydrôl Abrahamrol Iſaakrol es Iacobrol mynd ew maradekywal kyknek teemagadra eſkẅttel yelenched megh azert mynekewnk az te nagy yrgalmas voltodat. Reſponſio Azt halwan wr Ieſus Criſtus monda En meennyey zent atyaam Dychewych meg enghemet azon dychewſeegghel, kyt tartok vala mynek elôtte ez vylaag lenne yollehet az leelek keez reea De az teſth gyarlo, yme hol vagyon myndenre kyk teeneked keellemeteſek, keezen ayanlom ennen magamat Az zerelmes halarra lelkôknek Idweſſeghôkeert. Azonnal azert ky ôtleteek az iſteny feeneſſeegh az | Ew zent teſteere ees ės zeep vala mynt az fenes nap az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent. Azt lathwan zent peter monda azonnal mynt ymaran megh hallotok es feenes kôd be bamolwan ewket Atyanak zozatta ees meg hallattateek meeny dôrghô keeppen. Hogy azt hallottaak vona az zent tanoythwanyok peter Ianos es Iacab ottan lee hwllanak arczwl az feldre. Azonkôzben zent Moyſes zent Bwlchwt veeween el meeneenek dolgokra: ew nagy eremet mondanak ew attyok ffyaynak Zent Gabriel archangyal az meennyey zent angyaloknak ees kyk ott nem valanak. Es azonkeppen meennyekben paradychomban es lymboſban nagy erem vygaſaag leen ez may zent napon Azonkôzben wr Ieſus yarwla az ew tanoythwanyhoz kyk le hwllottanak vala es yllethween ewket monda kellyetek ffel ne akaryatok feelny Es mykoron ffel nyttaak vona zômôket lataak haat chak Ieſus ennen maganak vagyon. Es le zalwan velôk az heegyrôl meg parancholaa hogy ſenkynek ne mondanaak az lataſt, myg embernek ew ffya ffel nem tamadna hallottaybol Es az zent tanoythwanyok tytkon tartaak ennen magokban myg az aldot wr Ieſus Criſtus meennyek zent orzagaban ffel meene ew zenth attyanak eedes yoghyara, kyt mynekewnk engheggyen meg lathatnewnk eet zent malazttyanak myatta es holtwnk wtan zynrôl zynre Amen.

Zyz zent lewryncz martylnak Inneperôl

Ez may zent Epiſtolat yrtta megh zent paal apoſtol korontalyoknak yrth maſod leweleenek kylenczed rezeeben meel yghеeknek elette wgy mond Gondot akarwnk vyſelny myndden ldweſſeeges valo yorol nem chak wr iſtennek De meegh embereknek ees elôttôk, twdnya yllyk hogy dycheeretes leegyen, ymaran ez wtan kôwetkôzyk az zent Epiſtola.

Epiſtola. ‖ 463

Ky zykôn hymth zykôn ees arath Es ky hymth aldomaſſal aldomaſbol ees arat ky mynd mykeppen el veegezte ew zyweeben nem zomorwſagbol awagy zykſeegbôl Mert vygh kedwel adoot zereth wr iſten: hatalma vagyon raytta wr iſtennek hogy mynden malazttyaat meg bewôythety ty bennetôk hogy myndenben eleegtek leween beewôlkôggyetek mynden yo mywelkôdetben mykeent yrwan vagyon: Oztogata zegheenyeknek ada kynek ygaſſaga meg marad mynd ewrôkkewl erekkee, ky kedeeglen magot zolgaltat az vetônek es kynyeret aad eelederre meg ees ſokaſoyttya az ty el vetew magtokat, meg ees bewôyty az ty ygaſſagtoknak gymôlcheet deo gs.

Wr Ieſuſban zerelmes atyamffyay ez may zent Epiſtolaat meltan olwaſſa anyazent egyhaaz dychôſeeghes zent lewryncz martyrnak emlekôzetyre ky felette alamyſnas vala mynt meg hallyok ew zent eeleteeben. Dycheerween zent paal apoſtol ees az zent alamyſnalkodaſnak yozagaat es mynemew keelʃemetes leegyen wr iſtennek zyne elôt ky yelenty mondwan. Vala ky keweſet aad kewef adatyk ew neky ees, ha ky yo akarattal aad azt zerety wr iſten. Mynt olwaſtatyk Tobye quarto, wgy mond vala Nagyob zent thobyas az ew ffyanak kys thobyaſnak. En zerelmes ffyam myneere | Tehetôd anneera leegy yrgalmas ha teenekôd ſok leend bewſeeggel aagy iſtennek neweeben, ha kewes leend az keweſbôl ees eremeſt aggy, Mert az ollyan dologgal ſok keenchet gye'tez teemagadnak zykſeeghnek ydeyn. Mert az alamyſna embernek leelkeet mynden bynbôl es halalbol ky zabadoyt, Es nem hag meenny az erek ſeteetſſeegre. Azert mongya zent paal apoſtol ees ez may zent

epiſtolaban. Ha mykoron ember myt akar adny Ne yndwltaſſeek zomorwſagbol mondwan vala kynek Ah wgyan meg wntataal vele mert azonkeeppen nem haznaal ew ees vele, mert wr iſten az wygh kedwel adoot zerety kedwely kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor Vala myt ember zeretettel es hamar aad awagy nem kylemb ha ket keeppen adnaa es teennee, mert wr iſtennek ees kedwes fele barattyanak ees zerelmetes. Annak felette ennen maganak erdemes. Wgy mond towabbaa nem kel azt gondolny hogy az alamyſnalkodaſſal el fogy yozaga, Mert az wr iſtennek bewſeeggel vagyon es myndennek bewſeeggel adhat zent Iacab apoſtolnak mondaſa zerent [†] pelda mynekewnk alamyſnalkodoo zent Ianos ky wgy mond vala az wr iſtennek En kegyelmes teremtem meg laſſok meellyewnk gyôzy el egy maſth awagy te eennyed adwan awagy en az te zent newedben oztogathwan Annak okeert byzonſagra be hozwan zent Dauid proffetanak mondaſaat ps El oztogathwan az az ſokaknak adwan mert kôz bezeeddel mondwan kôz az alamyſna. Nem myndennek ees adwan hanem az wr iſten hyweynek zeghenynek, kynek ygaſſaga embernek elôtte meegyen mynt az eeggew zewethnek es meg marad mynd erekkee. Mert az ollyan yoteetelnek ygaſſaga nem eegyeb hanem az erek eerdemnek coronaya kyrôl wg olwaſtatyk az zent atyaak eeleteeben Valanak keth fraterek, eeggyk veen maſyk yffyw eeggyewt lakozwan es egymas zegheedſegheewel taplalwan egy maſth De az veen felette yrgalmas vala gyakortaa alamyſnat oztwan kezy mwkayokbol az zegheenyeknek. Annak okaeert az wr iſten za-
464 poroyttya vala kezy mwkayokat. Az maſ || Frater kedeeg azt lathwan meg bozzwlaa es monda ennen magaban Ha ez veen ember eellyen yghen oztogathwan tebb teb leezen, haat mynee lenne ha nem oztogatna, byzon en el valom tewle. Mykoron azeert el valt vona akar meely erôſſen mwkalkodyk vala meeg ees megh haal vala ehel. Az Iambor veen atyanak kedeeg eeleeg vala az yrgalmaſſag teetellel. Ezeeben vewee magaat az yffyw frater hogy wr iſtentewl vona Es hozyaa meene mondwan, yay yo tyztôlendew atyam bator meeg ees eggywt mwkalkoggywnk mynt annak elette, mert latom hogy wgy yob meeg. Ez peldabol tanwſagot vehet ember hogy nem fogyatkozyk meg ha alamyſnaat teezen ew yozagabol wr iſten newe

dycheeretyre. Ha kyt kedeeg zegheenſeegre haagy eſny azt ees yawara teezy wr iſten mert netalantan yob wgy eelny Idweſſeegheere. Azert myndenben meg lattatyk wr iſtennek mynd hozyaank valo yrgalmaſſaga mynd ew chodalatus yteeletyre. Mert eet aad embernek okot reea hoǵ kywel az erek dychőſeegre erdemet es koronaat zereſſheſſen. Eth aad zykſeegőt ees kynek veege ſoha nem leezen, ha gonoz eeletben meg marad halalygh kytewl ew felſſeege meg otalmazyon myndent, mynket ees mynd erekkee Amen.

Ewangeliom

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg crédet zerent zent Ianos kenyweenek tyzen kettőd rezeeben es leen ky yelenteeſe az ydőben mykoron Idwőzeytenk volna harmyncz harom ezendős tellyeſſeeggel mynt doctorok zolnak rola ew zent halalanak rokon kőzel előtte az az mykoron az ew eedes zent tanoythwanynak predicallana Ierwſalemben az veegh vachoranak helyen teeb bezeedy kőzőt wgy mondaa ez may zent ewangeliombely ygheeket ees. Annak okaeert meltan olwaſſtatyk az nemes zent lewry ncz martyrnak halalarol mynt Criſtus Ieſuſnak byzon taghyarol, ky annak előtte predicallatateek az fewről az az ennen magarol. Ez may zent ewangeliom kedeeg vagyon meg yrwan zent Cantuwarabely zent thamas martyrnak napyaan karachon heteeben | Wr Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay akarwan emlekőzny dychőſeeges zent Lewryncz martyrnak meltoſſagarol kyt wr iſten felette zerethe es ſok dycheeretes meennyey ayandekokkal es ffel magaztata mynd ezen vylagon, anyazent egyhazban, mynd mennyeknek orzagaban. Mert ez leen az nemes lyliom vyraag zaal kynek zeep yllattya megh vygaztalaa mynd anyazent egyhazat ezen halando eeletben, Mynd az zent angyalokat meennyeknek orzagaban Ez leen az eekes aranyas gyengzem kynek eekeſſeegeet meeny es feld chodallya Ez leen az iſteny tyzes zeretettel bel tőlt edeeny kyt az egheez zent haromſaag wr iſten kywalt keeppen maganak lakodalmwl maganak valaztta. Azert az ew zent newe dycheretyre Ez may dychőſeeghes martyromſaag zenwedeeſeenek ynnepe napyan Haromrol leezen lelky tanwſagwnk. Elſſew leezen az ew zenth neweenek meltoſſagus voltarol Maſod iſteny tyzes voltanak hatalmas voltarol. Harmad az ew

zenwedeeſeenek es dychôſeegben valo ffel magaztataſaanak erdemes voltarol.

Elſſew tanwſagwnk leezen Mondaam az ew zent neweenek meltoſſagus voltarol. Doctoroknak magyarazattyok zerent az lewryncz new veett newezetôt maganak az boroſttyan fywnek mywoltarol es twlaydonſagarol, kybôl gyôzôdelmes vytezôknek es zentôlt poetaknak kozoroot zoktanak zerezny tyztôleteſſegeerth Azonkeppen 2-m Iacobum De woragine et alios doctores. Bodogſſagus zent lewryncz meltan newezteteek ez nemes vytezlew newezettel mynt Criſtus Ieſuſnak yeles es bay vywo erôſſ vyteze ymez heeth okaeerth. Elezer, mykeppen az boroſtyan ſoha meg herwad De koronkeed zewld, azonkeppen zent Lewryncz vyteez mynd holtyk teſteeben leelkeeben zeplôtelen tyztaſſagot es zyzeſſeegôt tartha Maſodzor az boroſtyan nagy yllatw ew vyragozaſanak ydeyn. Azonkeeppen zent lewryncz vyteez nagy zeep
465 yllatw || Peldaat hagya Ew yffywſaganak vyragozattyaban: az zent hytben es pacienciaban valo erôſſeegôt. Harmad yozaga az boroſtyannak hogy kôwet meg tôr emberben, azonkeppen zent Lewryncz vyteez meg tôree emberekben az kemeen zyweketh ew zent predicallaſaanak ereywel. Negyed yozaga hogy ſyketôknek haznaal. Azonkeppen zent Lewryncz vyteez nagy ſokaknak meg eppôytee hallaſaat az ygaſſaghnak ky yelenteſeewel. Ewtôd yozaga hogy meeny yteeſtewl nem feel, azonkeppen zent Lewryncz vytez meg otalmaz'a az ew ayo'tatus zolgayt az erek karhôzathnak feelelmeetewl. Hatod merth az boroſtyan vytezkôdeeſnek dyadalma es Coronaya, azonkeppen zent Lewryncz vytez meeltan newezteteek ezen newôn mert ew leen az nagy erôſſ vytez ky mynd lelky mynd teſty mynd ez vylaghy hatalmas ellenſeeghyt meg gyôzee, kyrôl wgy mond zent. Amborwſ doctor es Maximus: Mykoron lewryncz az kerezttyen hyt mellet vytezkôdeek, wr iſtenben valo tyzes zerelmeenek ereywel myndden ellenſegeet meg gyôzee. Meg gyewzee az haborgato ſeyedelmeknek tyzeet langaath. Meg gyewzee pokolnak gheryedôzew ſanyarwſagaat teſthnek kyzleletôſſeegheet, Ez vylaghnak heezôlkôdeſeet es bynnek gonoſſagaat kyben myndennek peldaat ada erôſſ vyteſſeegre ha ky akarya az pokolbely ellenſeegnek es ez vylaghy haborwſagnak tyzes keſeertetyt el tawoztathny. Mynd ez eellyen yeles vyteſſeegôknek yegyeebôl megh yſmertetyk

Dychőſeeges zent lewryncz vyteznek hatalmas es tyztőletes volta.

Maſod tanwſagwnk leezen Leuita zent Lewryncznek Iſteny tyzes zerelmeenek nagy hatalmas voltabol ky zent yraſban haſonlattatyk az zeep feenes aranyhoz zent ghergel doctornak mondaſa zerent xxx moralium. Hogy kedeeg az zentőknek iſtenbely zerelmők ees haſonlattaſſeek az draga arannak zeepſeegehőz ewt haſonlatoſſ yegzeeſőkből mwtattatyk meg. Elſew twlaydonſaga az arannak dragalatoſſagh mert myndden erczőket fewlwl | Mwl nemes voltawal es mynden eegyeb allatokat ew vele eekőſőythnek meg mynt yol lattyok. Azonkeppen az eedes iſtenben valo zent zeretet myndden eegyeb yozagoknaal dragab es nemeſſeb es eegyeb yozagok az zent zeretethnek zeepſegeenel kyl ollyanok mynt az arnyeek. Azert mongya zent paal 1 Cor xiii Maior horum ch. Nagyob mynd az tebbyneel az zent zeretet. Id. Col iii Maſwt meg wgy mond myndennek felette az zent zeretet legyen ty bennetek. Maſod twlaydonſaga rytkaſaga xv. Omne rarum charum vileſcit quotidianum. Mynden rytka es zyk allat draga az naponkedy kedeeg wtalatus. Azonkeppen Leuita zent Lewryncz ees draga wr iſtennek előtte az nagy tyzes es arany zynew zent zeretethnek meltoſagus voltaerth kyről wgy mond bőlch eccl. i Oh meel keweſen vannak ez eellyen iſteny zent zeretetben eelő yo neepek, De az heyttoknak bolondoknak zamok ees nynchen Harmad twlaydonſaga az arannak rothatatlanſaag, Merth ha az aran yo fele es tyzta leend, sem roſda meg nem foghya ſem tyz meg nem eeghety. De mygh gyakrabban eeghetyk annewal ynkaab meg tyztwl zeepewl ſcdum plinium xxxv. Azonkeppen az wr iſtennek zent zeretety ſoha ſemy haborwſaghnak myatta meg nem zeghetyk, De nagyot mywelkődyk ha hol byzonnyal leend zent gergel doctornak mondaſa zerent. pelda nekewnk bodogſſagus Leuita zent lewryncz ſoha az ew iſteny zent zeretettel ffel gyopont zent zyweet leelkeet az ellenſeeghnek tyze langha wgy nem pőrſőlhetee hogy meg occha. De myg towab eeghety vala, annewal ynkab ffel gheeryed vala ew benne az zent zeretet mynt eeleeben meg hallyok. Neegyed orwoſſaghnak yozaga kyről wgy zolnak rola termeezet twdo meſterek hogy az aranyban ſok orwoſſaag vagyon, mert ha porraa teezyk es maſſal egyelőytyk poklofſagot meg vygazt zyw fayaſth teſty reezketegőt zőmőn

valo ſargaſagoth meg vygazt Es embernek zayaban valo bydes dohoſſagot el veezen, azonkeeppen az iſteny zent zeretet byn-
466 nek roſdayaat || El moſſa embernek zyweerôl lelkeerôl zent peter apoſtolnak mondaſa zerent Es zent Tamaſ doctornak mon-
5 daſa zerent IIII 9 LIX mynden ellenzew halos bynt ky yz emberbôl az zent zeretet. Az oka myeert az yo es malaztban celô zent Iamborok mynt ky mwlnak ottan meennyeknek orzagara meennek mert ſemy zeretet ellen valo halalos byn ew bennôk nem wralkodyk. Zent Ieronimos doctor ees azont byzonoyttya contra Iouinia-
10 num. Mynd addyglan hyggyetôk hoǵ wr iſtenben lakoztok myg halalos bynt nem teeztek, ha kedeeg az zeretet ellen yarwan halalos bynben eſtôk ottan wr iſten onnan ky meegyen es erdegh leezen vendeegtôk. O azert zerelmes atyamffyay yghen keel az zent zeretetlen keencheet tartany es otalmazny mert chak azok
15 neweztethnek iſtennek ffyaynak. Ewtôd twlaydonſaga az arannak zeghetetlenſeegh, kyrôl wgy zolnak termeezet twdo meſterek hogy mynden erczneel es vaſnaal ynkab kynnyebben ky nywthatyk, ſem chend ſem pengh mynt az ercz es ywegh. Azonkeppen az iſteny zent zeretetben celô ember mykoron vala my haborwſag-
20 nak verôyeewel veretendyk haat ynkab nagyobban ky nywl ennen magaban az az annewal ynkab magaath meg alazwan wr iſtennek halaat adwan bekeſeeggel zenwedween. Es Criſtuſnak peldaya zerent az ewtet haborgatokeert nagy zeretettel ymadwan kyrôl wgy mond zent gergel doctor az ayoytatus leelek
25 ky wr iſtent erôſſen es eedeſſen zerety myndden reea yewendew keſerewſeegôt eedeſnek weel. Zent Bernald meg wgy mond. Az erôſſ es byzon zerelmes leelek haborwſagban wgyan zeret. mynt yo ſerenchaban. Mynd ezekben pelda mynekewnk Leuita zent Lewryncz ky Criſtuſnak zent zerelmeeben oly yghen
30 belee merewlt vala hogy Criſtuſeert myndent meg wtalth vala zyweeben elmeyeeben tyztaſagot tarthwan, myndent bynt el tawoztathwan, haborwſagot keent halalth eremeſt es nagy halaadaſſal el zenwedween tyzta aranykeppen vyteteek az haltalmas teremtew Wr iſtennek taarhazaban az az mennyeknek zent orza-
35 gaban Criſtus Ieſuſnak zent zyne lataſaara az dychôſeeges zentôknek bodogſſagus tarſſaſſagokban kyben rezeteſſen wr iſten mynketh ees az ew zeretew zentynek eerdemeerth

Harmad tanwſagwnk leezen zyz zent lewrynch martyrnak

ffel magaztataſarol, mykeeppen az kegyelmes wr iſten az ew zeretew zenteet mynd meennyeknek orzagaban mynd ezen wylagon doctoroknak mondaſok zerent Mennyeknek orzagaban Ez bodogſſagus zyz zent lewryncz martyr Neegy yeles meltoſſaggal emelteteek ffel az tewb zentők kőzőt. Elezer zent martyromſaghnak koronayawal kyről wgy mond Iacobus d' voragine hogy dychőſeeges zent Lewryncz zent Iſtwan prothomartyrnak wtanna mynd az teeb zent martyroknal elſew helt tarth kyt meg byzonoythnak ez neegy okokkal Elezer ew martyromſaag zenwedeeſeenek helyes voltawal, mert romaban zenwede ollyan few varaſban. Maſod mert ew predicallaſanak okaert zenwede. Harmad merth zent alamyſnanak oztogataſaerth zenwede. Negyedzer az nagy martyromſag zenwedeeſeenek felette valo meeltoſagaert kyt eellyen nagy tyztőſſeeggel yl anyazent egyhaz mynd ez zeeles vylagon mynt ew bőytywel, ky eegyeb martyromoknak nem leelettetyk. Maſod tyztőſſeeggel ſokaknak felette meltoztateek Mert myeert twlaydon Criſtus Ieſuſnak zent zeretetyeert zenwede ollyan nagy veelhetetlen halalt. Az zent ſeraffyn angyaloknak kőzyben vyteteek ew zent eerdemeenek meerteke zerent wgy mond rola zent Amboruſ doctor Mykoron Criſtus tyzes parancholaty eeghneenek az ew zyweeben mynd hydeghnek lattatyk vala ewneky az nagy keen hogy ha yngyen nem ew volna az nagy keenban, Wgy mond towabbaa Ez zent martyr eegettetyk vala kyẅl az kegyőtlenőknek tyzeewel. De nagyob vala || Belől az Criſtus zeretetynek langha ky zyweet 467 leelkeet forrazttya vala. Harmad meltoſaga kywel wr iſten ewtet ffel magaztalaa eerdemes koronazathnak ſokſaga, kyk kőzzől eggyk predicatorſaghnak, Mas zyzeſſeegnek harmad martyromſaghnak zentſſeeges koronaya, kyknek myatta feenlyk az teeb zentők kőzőt mynt az zep yllatw roſa vyragh az teeb vyragok kőzőt wr iſtennek zent zyne elől. Neegyed leen Criſtus Ieſuſhoz haſonlattat ew keen zenwedeſeeben. Mert mynt leelkeeben zenwede, mynd teſteeben: leelkeeben Bozzwſagot kyt ſegheyt vala iſteny vygaztalaas. Teſteeben myndden yzenkeed erőz vala nagy keſerew keenokath kyth vygaztal vala az ffel tamadaſban valo ſok koronazat es erdemeſſeeg. Azeert ees myndent nagy eremmel es halaa adaſſal zenwedween Myndenekben győződelmes leen mynt Criſtus Ieſuſnak zerelmes vyteze. Ma-

ſodzor anyazent egyhazban ffel magaztateek Dychôſeeges zyz Leuita zent Lewryncz martyr

Sequitur legenda

Wgy olwaſtatyk Doctoroknak magyarazattyok zerent Dychôſeeges zent Lewryncz vala Hyſpanya bely nemzetſeeg zerent. Mykoron azert Sixtus papa Hiſpanyaban menth vona predicallany ez keth zeep yffyw atyaffyak hozyaa eeggyeſewleenek Lewryncz es Vyncze kyket meg kereztôlween felette zerety vala ewket, myeert ees ennen maga ymaran veen ember vala gondolwan hogy ez Iambor yffyakat Criſtus Ieſuſnak tartanaa newelnee. Annak okaert leuitayaa tewee zent lewrynczôt hogy myndden iſteny aldozatban elôtte forgana yarna. Vala kedeeg azon ydôben eegy Iambor Iſten feelew ffylepp chazaar romaſagban kynek vala egy ffya. Annak ees ffylepp vala newe: yaar vala ymaran ezered eztendew romanak | Kezdetytewl foghwa Vala az ffylep chazarnak egy maga byro Decius newô zolgaya kyt mykoron Gallya orzagra kyldôt vona nagy haddal hogy meg hodoltathnaa, myndenben yo ſerenchawal yara. Es mykoron dycheerneek ewtet kewelſeegben ffel fwalkodeek es fylepp chazaar wraat Verona newô varaſban eeyel meg ôlee. Es az romay wraknak heezôlkôdween chazarra teweek Azt lathwan fyleep, ffyleep chazarnak ffya, hogy attyaat meg ôlteek vona meg yyede es atyanak keencheet az eweet ees adaa Sixtus papanak es zent lewrynchnek hogy mynt yobban twdnaak ozztogathnaak el iſten zegheenynek es ennen maga el fwtameek. Decius chazaar zyne elôl, Decius chazaar kedeeg myeert reea zolnak vala ew wranak halalaerth azt tethetween hog nem arwltatas zerent ôlte vona megh az chazarth az balwan iſteneknek bozzwſagokeert, kezdee nagy erôſſen haborgathny anyazent egyhazat es az zegheen kerezttyenôketh es nagy ſok ezer martyrokat zentôle ffel, kyk kôzôt phylep chazar ffyat ees meg ôletee. Annak wtanna erede az Chazaar keencheenek kereſeſſeere Es fogataa meg wr papaat es mykoron az temleczbe vetôtteek volna, zent leuita lewryncz ew eedes attya wtan keyaythoz vala ſyrwan howa meegy en zerelmes atyam az te ffyadnaal kyl, howa ſyetz wr iſtennek zent papya az te leuita zolgadnaal kyl, keerlek ne hagy el en zent atyaam Nam ſoha nem zoktal vala aldozatot tenny az te ffel

papodnaal kyl. Monda ewneky zent Syxtus papa. Ne ffeel nem hadlak el en eedes ffyam. De meeg nagyob vyteſſeegőt kel teennőd teenekőd Criſtuſnak byty mellet, azert harmad napon en wtannam yewz te ees. Monda leuita zent Lewryncz En zerelmes zent atyaam nem yob volna ee ha wgyan teeveled el vynneel, ymaran az keenchőt ees el oztogattam az wr iſten zegheenynek kyket ennekem hattal volt Azt halwan az chazaar vytezy Nem hagyanak tebbet bezeellenyők de ottan meg fogaak zenth lewrynczőt es Decius chazaar eleyben vyveek bel vadolwan ewtet hogy nala || Iſmerteek vona lenny az czazaar keenchee- 468
nek. Es monda Decius chazaar hol vannak az egyhaz keenchey kyket te nalad hallottwnk el enyeztethween lenny, mykoron ſemy feleletőt nem adna veteek be Ipolitus feyedelemnek temleczeeben hol ott vala egy lucillus newő ember ky ſyrtaban zeme vylagaat el hatta vala, monda ewneky zent lewryncz lucille ha az my wrwnk Ieſuſban hynneel zemed vylaga meg adathneek. Azonnal nagy ffel zowal keree hogy meg kereztőlne Es ottan mynth meg kereztőlte vona ottan meg nyleek zeme. Azt halwan nagy ſok vakok yewnek vala hozyaa es myndennek zemeth aad vala. Ipolitus feyedelem azt lathwan Lewryncz yelenched meg az keencheth, Zent lewryncz monda O Ipolite ha az my wrwnkban hyendez mynd az keenchőt meg yelentőm Annak felette ees az erek eeletet ygyeerem. Ipolitus monda Ha bezeedőd teetemeennyel yģenlew leend meg teezem a' myre yntez. Azon horaban Ipolitus mynd hozyaa tartozoywal meg kereztőlkődeek. es monda, yme latam az artatlanoknak lelkőketh vygadoznyok. Azonkőzben parancholat ywtha hogy Lewrynczőt bel yktathnaa. Monda zent Lewryncz mynd ketten el meenyewnk mert mynd ennekőm mynd teenekőd korona zereztetyk. Mykoron meeg az kenchőt kerdőzneek zent lewryncz harmad napy zabadſagot keere. Es vala hol chonkat bonkaat ſanthaat vakot tala mynd chazaar palotaya eleeben győ'tee ewketh mondwan yme ezek az erek keenchők kyk ſoha meg nem fogyatkoznak de naponkeed newekődnek kyk mynden tartomanyokra ky oztathnak es myndenwt leelettethnek. Az keenchőt azert kyt te kerezz' chazaar ezeknek kezők mennyeknek orzagara vytteek. Monda Valerianus Deciuſnak előtte, myt chawargaz teetowa, aldozyaal ymaran es az erdeghy twdomant had el felele

zenth Lewryncz yteeld meg teemagad kyt kellyen ymadny: Azt ee aky leeth awagy aky tőtth. Azt halwan chazaar ottan lee fogataa es yghen veretee. Monda zent Lewryncz nyawalyas bodogtalan ez eellyen lakodalmat en wgyan kywantam Mert azok ees kyket meg ôlettel ymaran bel yrattaak newôket meennyeknek orzagaban kyknek | Zynôk latafaara meg vagy melto. Ottan efmeg le fogataa es yghen veretee annak felette eeggew faklyakat gyoytata ew oldala mellee. Ottan eellyen ymachagot teen zent Lewryncz. O en eedes wram Iefus Criftus ky iften vagy iftentwl yrgalmaż en velem zegheen zolgaddal mert be vadoltathwan te iftenem meg nem tagattatalak Es kerdőztethween teegőd Criftufth vallottalak. Ottan efmeg lee fogataa es oonos botokkal mynd addeeg veretee, myg az lelkőt erzeek ew benne. Es zozat yewe hozyaa meenybôl mondwan meeg fok vytezkődeefeketh keel zenwednőd. Ottan Decius dyheffeegre gheeryedween monda nagy ffeel zowal. O romay neepek hallatok ee ez zentfeeg arwloot az erdeghek myat vygaztaltathwan? Ky fem az hatatalmas yfteneket nem tyztôly fem az keenokat nem rettőghy fem az haragus feyedelmeket nem feely. Efmeg azeert le fogataa es fcorpiokkal nagy zeernyen veretee Bodogffagus zent Lewryncz nagy kedwet mwtata es mofolyodwan raytta monda, halaat adok tynektek hogy meg hattatok magatokat győztethny es mykoron ymadot vona eerettek egy romanus newô vytez ottan meg teree es monda. O iften embőre yme latok en te eletted egy zeep yffywt allany es az te febeydet zeep kezkenôwel terelghetny. Azeert ees keerlek az wr iftenre ne hagy el enghemet. De fyeff kereztôly meg enghemet Monda Decius chazaar Valerianofnak Byzonyawal aloytom hogy ymaran meg győztettewnk. Annak wtanna efmeg Ipolituf temleczeeben yettetee hol ott Romanus vytezth meg kereztôlee. Azt halwan Decius chazaar romanus vytezt erőffen megh veretee es annak wtanna feyeet veetetee azon eeyel zent lewrynczőt chazaar efmegh eleyben vytetee. Ipolitus kedeegh wtanna meegyen vala nagy fyraffal. Es mykoron ky akarnaa magaat yelenteny hogy ew ees kerezttyen volna. Monda zent lewryncz halgaff meeg Es mykoron hyvandlak yew hozyaam. Monda azeert Decius
469 chazaar zent lewryncznek || Awagy Aldozzaal az Ifteneknek awagy ez eey nagy keennal veegeztetyk el te raytad. Monda

zent lewryncz az en eeyelmnek ſeeteetſeege nynchen. De myndenek vylagoſſagban feenlnek. Monda ottan Decius chazaar hozyanak vaſſ agyath hogy nywgoggyeek raytta dagalyos lewryncz. Azonnal lee vonyaak rwhayaat rola es az vaſſ roſteerra kôtôzeek es ſebeſſ zeneth vethween alaya zwrkallyaak vala alatta hogy hamarab meg emeeztethneek Monda azert zent Lewryncz Valerianoſnak. Awagy maſtan veed ezedben bodogtalan mert ez te tyzed langad ennekem nywgodalmat zolgaltatnak teenekôd kedeeg erek gyettrelmet Mert twggya az wr iſten ſem vadoltathwan meg nem tagattam ſem kerdeztethween el nem halgattam Es ymaran ſyttethween halaakat adok. Monda annak wtanna Decius chazarnak nagy vygh kedwel yme nyawalyas meg ſytted ez ffel felemeth es fordoh a' maſykra es eegyel benne. Annak wtanna ffel emelween az ew eedes zemeyt meennyeknek orzagara halaat adwan wr iſtennek es monda. Halaat adok en teeneked kegyes wram Ieſus Criſtus mert az te aytoydon eerdemlôttem bel meenny. Es azonkeppen az zent martyromſagot nagy dycheeretefen el veegezween wr iſtennek adaa leelkeet. Decius chazaar es Valerianus nagy zomorwſaggal el meeneenek Tyberiuſ chazarnak palotayaban. Azon zenôn hagywan zent Lewryncz teſteet kyt Ipolitus el ragada es Iuſtinus pappal nagy ſyraſſal draga kenettel meg kenôghethween el temeteek Es mynd az hyw kerezttyenekkel harmad napyg ſyranak es beytôleenek ew keferwes keen halal zenwedeſeerth. Azon ydôben mykoron wr zyletetynek wtanna yrnanak harmad ffel zaaz heeth eztendôben. Azeert zerelmes atyamffyay dycheeryôk wr iſtent az ew zentyben tyztôlween az aldot Criſtus Ieſuſnak zerelmes zolgayt ees kyk mynekewnk yo peldaat es wtat mwtattanak az erek Idweſſeegre es mennyey dychôſeegôs lakodalomra, kyt aggyon mynekewnk atya fyw zent lelek Amen. |

Zyz Zent Chalara Azzonnak Inneperôl.

QVam pulcra eſt caſta generacio cum claritate Sap IIII Meely yghen zeep az tyzta nemzethſeeg feeneſſeeggel eegyetembe mert halhatatlan az ew emlekôzety. Ez ygheeket yrtta meg bôlch felewl meg yegyzôt helyeen kyketh meeltan vehetewnk dychew-

ſeeges zyz zent Calara azzonnak meltoſagus emlekőzetyre ſok okoknak byzonſagaeert. Elezer az ew zent newezetynek nemes voltaert. Mert az Chalara new tyztaſagoſnak magyaraztatyk. Pelda mykoron az egh felhőneel kyl vagyon haat tyztanak mongyok leennye. Awagy ha vala meely allatban zeplő nynchen, tyztanak vallyok lennye. Azonkeppen zyz zent Chalara azzon feelyk vala meennyey eelethnek es zentſeeges nyayaſſaghnak tykőrős voltawal, kyről zent Paal emlekőzyk ad phyl III Az my nyayas eeletewnk ymaran menyorzagban vagyon.

Maſodzor az ew yozagus eeleteenek voltaeerth, mert mynd elmeeyeben teſteeben tyztaſſagus zyz vala feenlőſeeggel wg mond iſteny bőlccheſſeeggel es yſmerettel keel erteny. Mert anneera be merewlth az edes Criſtus Ieſuſnak zerelmeeben hog az ew yo peldayanak ereywel nagy ſok ezer leelkőket kereſghete Criſtuſnak, kyről wgy mond zent Ber: O Idwőzewlew ember ha bőlcchee akarz leenny. Ne foglallyad magadat nagy meelſſeeges okoknak feytezeeben kynek vegheere nem mehetz. De ynkab haggyad el. Annak előtte a' my gonoz eelethben eeltel. Syraſſad meg te byneydet, veſſed hattra ez vylaghyaknak gonoz kewanſaghyt Ne ſwſſ az wtan ky nem allando. De ynkab tellyes zyweddel ygekőzetőddel vagyoggyaal az mennyey bodog eelettre. Azon twdakozzaal my modon meg leelheſſed. Ha ezt teezed bőlccheſſeegőt leelteel. Eellyen bőlccheſſeeg vala zyz zent Chalara azzonban.

Harmadzor vala meg eekőſewltethween belől valo halhatatlan zeepſeeggel ew lelkeeben. || Meely nemes yozagh wr iſtennek zent malazttya feye eeth ez vylagon. Es az erek bodogſſaag az maas vylagon ſcdm fran Maronis eellyen vala zyz zenth Chalara azzon kyről wgy mond zent Agoſton doctor. Mykoron zenetlen az erek eeletőt hordozyok my zywnkben, ymaran nemykeeppen nem vagywnk ez vylagon De az lelky gondolkodaſſal fewlewl mwlattok es wr iſtenhez kőzelghetewnk Zent hwgo meſter meg wgy mond, myglen embernek zywekődyk laſſan laſſan newekődyk az boldogſſagra valo vagyodaſ, anneewal kőzőnſeegeſb leezen az iſteny yſmeret. Ezenkeppen zyz zent Chalara azzonnak myndeneeſtewl foghwa iſteny vylagoſſagban gheryedőz vala zywe lelke, wgy hogy meltan mondhattaak leegyen ew rola az zent Ianos lataſaarol valo kenyben meg yrth

ſententciat Apok xxi Iſteny feeneſſeegh vylagoſoyttya meg ewtet Es ewneky zeweethnôke az Iſtennek artatlan barana az az Criſtus Ieſus ky mynden embereketh meg vylagoſoyth Io i ky meg ees hala erettewnk az magaſſ kereztffan aldozwan eerettewnk ew zent attyanak kytewl zyz zent Chalara azzon ſem eeltee- ben ſem halala wtan el nem zakada. Azerth meltan leen newe Chalara az az zeplôtelen es tyzta.

Maſod tanwſagwnk leezen zyz zent Chalara azzonnak zentſſeeges eeleteenek eerdemes voltabol ky megh byzoṅwltatyk kylencz reendbely malaztoſſaganak meltoſagabol. Elſſew mondatyk Iſteny yelenethnek malaztoſſaga, kyrôl wgy olwaſtatyk az ew zent eeleteeben: Mykoron az ew zyley nemeſ nembôl volnanak, Aſſis newô varaſban. Vala annyanak newe Ortulana nagy iſten feelew es ayo'tatus azzonyallat. Mykoron zyleſſeenek horaya el kôzelghethne meene be az zent eg̃hazban es ymachaban keery vala Criſtus Ieſuſth az fezẅlet elôt. hogy otalmaznaa meg ewtet az zyleeſnek ydeyn mynden vezedelmektewl Es yme ottan zozat yewe hozyaa mondwan Ne ffeely azzonyallat mert nemy nemew vylagot zylz te ky mynd ez vy|lagot meg vylagoſoyttya. Annak okaert az azzonyallat meg byzakodeek ez yelônet halwa, es newezte ewtet vylagoſſaghnak.

Maſod malaztoſſaga mondatyk ew attya hazanaal valo Iamborſagus eelete, kyrôl wgy olwaſtatik hogy meegh ew kyſdedſegeeben el kezdôtte vala az lelky yozagokban valo gyoropodaſth. Alamyſnaas es yrgalmas vala az wr iſten zeghenyhôz ew twlaydon teſteenek gyenyerewſeghyt meg vonzya vala Criſtuſnak zeretetyeerth gakortaa ymatkozyk vala tytkon Ciliciomot ees vyſel vala ew haya alat es ezenkeppen zoktattya vala magaat az meennyey eelettre wgy hogy meeltan mondhattyaak vala ew rola az zent Eſayas proffetanak mondaſaat Trenor iii yghen yo embernek vyſelny wr iſtennek ygayaat ew yffywſagatwl foghwa.

Harmad malaztoſſaga vala az zent zyzeſſeeghnek tartaſa, kyre wgyan fogadaſth ees teen hogy chak hazaſſagra ne aggyaak. Vala ky kedeeg zyzeſſeegôt Idweſſegheere akar tartany ymez harom dologh keel hozyaa Elezer hogy chak Chriſtuſhoz yegyewſewleeſnek okaert tegye es mynden byntewl magaat meg otalmazya, az az maſ ellenſeeges zeretôt el tawoztaſſon. Maſodzor

erekkee valo maga zenvetteteeſnek okaerth, mynd lelkeeben akarattya zerent, mynd teſteeben teetemeenye zerent. Kyrôl wgy mond zent Agoſton kettew az tyztaſaag lelky es teſty. Ha az lelkyt ember el vezty gonoz akarattyawal az teſty ees el veez. De gyakortaa tôrteenyk ha erôzak az teſtyt el vezty: wr iſtennek malazttyawal az lelkywel az teſty ees megh koronaztatyk. Kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor, merôm mondany mert mykoron az wr iſten myndent teheſſen ew nagy hatalma zerent. De nem tamazthattya ffel az zyzet ew eſety wtan, tehety hogy az bynt meg bochathattya, de az fertelmet zyzeſſeeggel nem koronazhattya. O azert meel bodog es dragalatus az angyaly zyzeſſeeghnek dyhôſſege wr iſtennek elette || Harmadzor chak zent ygyekôzethnek okaeert az az chak wr iſtennek kedweert Es hogy mywel ynkaaban tyztabban zolgalhaſſon wr iſtennek, kyrôl wgy mond zent paal apoſtol 1. Cor vn Az zyz chak azt gondollya a' my az wr iſtenee, hogy mynd teſteeben zyweeben tyzta leheſſen. Ez azert zerelmes atyamffyay az angyaly eelet teſtben teſty zykſeegnel kyl eelny. Eeth eellyen kerdees tamadhat. My hazna vagyon benne az zyleknek ha az ew yay ffyay zyzeſſeegôt tarthnak. Nem de yob vona ee zaporaſſagot teennye mynth az ooh tôrweenben wr iſten megh parancholta vala. Es atkozot vona ha ky nem zaporoytany. Erre keth keeppen felelnek doctorok. Elezer yob zyzeſſeeghnek tyztaſagaban meg maradny mynt felewl meg mondam yo zandekkal, mert az zent angyalokhoz haſonlatus leezen. Kyrôl wgy mond Damaſcenus newô doctor hogy myneewel az zent angyal meltob es fellyeb valo emberneel, azonkeppen az zyz az hazaſnaal. Maſodzor yob mert az zyz nag ſok zeghôdelmeſſeegtwl meg otalmaztatyk kywel wr iſten az hazaſt meg atkozta az az hogy wranak hatalma alat leezen hogy nagy keſerwſeeggel zyl magzatot Harmad hogy ſok erdeghy keſeertetôt tamadnak ew benne kyktewl az zyz magaat meg ohattya. Harmadzor yob tyztan meg maradny, mert kynnyebben es hamarab meegyen meennyeknek orzagara, myeerth nynchen fertelme kybôl meg kellyen tyztwlny. De az hazaſſ nagy ſok penitencianak myatta mehet oda, kyrôl wg mond zent Ieronimus doctor: Az hazas akkoron ydwezwl mykoron tyztaſagba eelendew magzatokat zylend hogy az gyôkereenek gymôlcheebôl aggyok meelto gymôlchôt wr iſtennek, ha ew maga nem lehe-

tôt tyztaſſagus eeletew. Az zent zyzek kedeegh ne bankoggyanak raytta hogy yewendew magzatſſagoknak ydeyt eeth el mwlattaak, mert zaaz anneewal fyzety megh ewnekyk az wr iſten az halhatatlan eelethben.

Neegyed malaztoſſaga: Ez vylaghnak meg wtalaaſa es zerzetben meeneſe, kyrôl wgy olwaſtatyk eeleteeben | Hogy mykoron hallotta volna zent Ferencznek yo hyreet neweeth, hozyaa meene ez zenth alazatoſſaggal neky ayanlaa ennen magaat zent enghedelmeſſeegben kyt zent Ferencz zent Damyan martyr egyhazaban zent zeerzethnek rwhayaban yktataa es megh aldaa atyay aldomaſawal es nag ſok zyzeknek elôttôk yarowaya teewee.

Ewtôd malaztoſſaga eppewletôſſeegh, mert ez zyznek peldaya zerent ſok zyzek ôzwegyôk, nemeſſek, Nagy nemból valok, herczeghôknek es kyralyoknak leany hattra hagywan es meg wtalwan ez vylaghnak pompaſaghyt kylemb kylemb Claſtromokban gywlekôzween tyztaſſagban, zegheenſeegben es zerethnek zenthſegheeben eelween az erekkee eelew wr Ieſus Criſtus kyralnak zolgalanak es zolgalnak mynd ez may napyghlan, kyknek elettôk yaro es annyok leen dychôſeeges zyz zent Chalara azzon zent Ferencz atyanknak zerelmes zyz leanya.

Hatod malazttya zenetlen valo ymachaag teetel mert oly yghen zyweeben foglalta vala wr Ieſuſt aloythwan ha myndenkoron elôtte allana. Egy eeyel neky yeleneek pokolbely erdegh es monda. Ne ſyraſd eellyen gyakortaa magadat, mert meg vakwlz, felele zent Chalara. Vak nem lehet ky koronkeed az wr iſtent lattya. Azt halwan az Sathan el enyezeek. Annak wtanna tôrteeneek hogy eeg azzonban ewt ôrdôghôk valanak, es mykoron zent Chalara ymachagot tôtt vona erette: mondanak. El keel meennyewnk mert Chalaranak ymachagy meg eeghetnek: eellyen nemew chodalatuſ dolgokat ſokakat olwaſwnk ew rola.

Heted malazttya zerzethnek erôſſen valo meg tartaſa. Ezeeben tarthwan az zent paal apoſtolnak mondaſaat. Ad phyl III myndeneketh tehetôk abban ky enghômet byztat, kyrôl wgy olwaſtatyk hog ſoha ſem telben ſem nyarban labbelyt nem vyſelth es chak eegy ala valo palazty rwhaban zenwedôt mynd heweth hydegôt. Ezeeben tarthwan Idwezôytenknek mondaſaat es kereztôlew zent Ianoſnak: ha kynek keth ewtôzô rwhaya vagyon eeggyket aggya az zegheennek, kyrôl wgy mond zent

Gergel: mykeeppen tyrhette volna el ezeket ha wr yſtennek ||
472 Erőſſeege megh nem batoroytotta volna ew zyweet lelkeet. Zent Ieronimus doctor megh wgy mond. Semyt lehetetlennek ne aloych oth, hol yelennen vagyon az felſſeeges iſtennek yozagus malazttya.

Nyolczad malaztoſſaga lelky yozagban teekeelletes volta, mert ez zent zyz ynkab akar vala ew maſnak zolgalny, honnem zolgaltathny. Annak okaert ees zabadon meg hagyaa az feyedelemſeegőt, hogy mywel eegyebeknek gyorſſabban zolgalhathna, De zent Ferencz atyanknak parancholattyara eſmeg ffel vewee. De koronkeed ezeeben tarttya vala az bőlchnek mondaſaat Eccl XXXII feyedelmee emeltenek ee. Ne akary ffel emelkődny de leeģ ollyan mynt eeggyk ew kőzzőlők. Zent leo papa meg wgy mond ez az tekeelletőſőknek byzon ygaſſagok hogy meneewel zentſſeegőſbek anneewal alazatoſbak. Ezen keppen teezen vala zyz zent Chalara azzon ees, kyről wgy olwaſtatyk hogy nagy kegyes zywő vala mynd az zegheenyekhez mynd az betegőkhőz Ennen maga betegſeegheeben kedeeg kyben ſok eztendeegh nyawalga. Nagy beteſſeeges vala es nagy vygh kedwel tyry vala mynt ha yngyen betegh ſem volna. Mykoron kedeeg olſary zenthſeegőt akar vala venny, nagy ſyraſſal kenyhwllataſſal yarwl vala reea, kynek előtte oly nagy feelelemmel aal, mynt ha twlaydon nylwan lathnaa wr Ieſus Criſtuſth Iſtenſeege zerent. Wgy mond erről zent Agoſton doctor: Vala meneewel ky nagyob zent eeletew es az mennyey kywanatoſſaggal tellyeſb. Annewal ew ymachaganak ydeyn az ſyralmas kenyhwllataſſ beeweb: Pelda mynekewnk zyz zent Chalara azzon

Kylenczed malaztoſſaag choda teetelnek meltoſſaga, kyk kőzzől ymez eggyket laſſok meg. Tőrteneek egy napon hogy chak eegyedewl egy kynyr leeletteteek az Calaſtromba. Es mykoron ebeedkorra ywtottanak vona meg mondaak ewneky. Wr iſtenhez valo byztaban kettee zeghetee. Az feleet kyldee az fratereknek az maſ feleet oztataa el az azzonyok kőzőth, kyk akkoron ewthwenneel tebben valanak. Mykoron az zolgalo mondanaa hogy | Nem ywthna myndennek, Monda zent Chalara, ted azt yo leanyom a' myt mondok ne gondol' ſemyt vele. Es mykoron el zeldőznee myndennek eleegh keeppen Wr iſtennek malazttyabol eſmeg meg zaporodyk vala kezeeben az maradeka.

Azonkeppen mykoron olayok ees el fogyot vona. Az meg moſot tyzta negôlben menyból adateek olay ew zykſeegôkre. Mynd eellyen Iſteny dolgokbol nylwan meg yſmertetyk az zent Azzonnak nagy malaztoſ volta. Azert dycheeretes wr iſten az ew zentyben.

Harmad tanwſagwnk leezen zyz zent Chalaranak dychôſeeges ky mwlaſanak erwendeteſ voltabol. Wgy olwaſtatyk ew rola. Mykoron halaluſ agyaban eſôth vona Criſtus Ieſus zent zyletetynek napyan, mykoron myndenek az veternyere meentenek vona chak ennen maga marada ky nag banattal, hozyaa yewe az eedes aranyas Ieſus es megh vygaztalaa az ew zerelmes zolgalo leanyaat es anneera meg erôſſôytee, hogy mykoron tyzenheted napyglan ehen zomeehon vona, ſemyt neheſſeegôt nem erôzne de ynkaban eegyebeket ees byztath vala hogy gyorſſak leenneenek az wr iſtennek es azzonywnk zyz marianak zent zolgalattyaban. Mykoron azert az effely kor el ywtot vona yme zem latomaſt nagy ſok ſeregh zyzek be yeweenek az cellaban kyk kôzôt eegykmynd az tebbyt felewl mwllya vala eekeſſeeggel es zeepſeeggel, hogy meeg az ſeteet eeyet ees vylagoſſagra valtoztatta vala. Ez kedeeg vala az eedes yrgalmaſſaghnak zent zyleye, menyorzagnak kyralne azzonya, zyzeknek vyraga, es Iſten ffyanak zent annya. Es mykoron zyz zent Chalarahoz yewt volna hozyaa hayla es meg apolaa ewtet. Annak wtanna nagy zeep palaſtot hozata es bel lepôdee vele zent Chalaraat teſth zerent, es kylemb kylemb zeep vyragokkal yo yllatw fywekkel meg eekôſewlteteek az agyas haaz. || Es azonkeppen 473
az bodogh leelek el valeek az zent edenyek fogſſagabol es azon zent zyzeknek aldot ſereghe kôzôt Criſtus Ieſus zent zyneenek eleyben, kyt hyhettyek hogy ennen maga az edes azzonywnk zyz maria bel ayanlota, dychôſeeges zent haromſaag wr iſtennek ees eerdemeenek helyeere allatta, kynek zenth hala wtan az ew eedes zerelmes meg valto Ieſus wra az bodog teſthnek edenyeet ees az gyarlo vylagon ffel magaztalaa, kylemb kylemb ſok choda teetelôknek myatta az ew zenthſeghes yo mywelkôdetynek es eerdemeenek myatta. Oh azert zerelmes atyamffyay ne alohatok es ne yteellyeetôk hogy wr iſten el hagynaa es el felednee azokat kyket ez hamyſ vylagh megh wtaal, awagy kyk ennenmagokat wr iſteneert, es az meennyey dychewſeeges eremnek veeteleert meg wtallyaak es meg alaz-

zaak : yme pelda nekewnk zyz zent Chalara azzon kyrôl wgy mond zent Amborus doctor, az ſoltaar kenywet magyarazwan. Myneewel ynkab vala ky el vetôthnek es wtalatuſnak lattatyk ez vylagon anneewal nagyobban ffel magaztatyk az maſ vylagon. Es vyzon ellen vala ky eet nagyob tyztôſſegben bewſeegben bewchewletben maga mwtaſban eel, anneewal zegheenb, zeegyônb wtalatoſb es el vetôt leezen az maſ vylagon. Ha kyknek ertelme es fyle vagyon erche hallya myt akar mondany. Leen azert zyz zent Chalara azzonnak ez vylagon valo panetencia tartaſa Negywen eztendeegh Es mwleek kywe mynt meg hallook, mykoron wr zyletetynek wtanna yrnanak Ezer keth zaaz hathwan harom eztendôben Myert hogy nem reeghôn valo, ſok helyen nem leelettetyk az reeghy zentôknek eelety kôzôt bel yrwan Keeryek azert az kegyelmes wr iſtent hogy az ew zeep yegyôſeenek eerdemeenek myatta ez yelen valo vylagon aggyon malaztot, es az maſodykon az erek bodogſſagot Amen. ‖

Etth leezen emlekôzet Azzonywnk zyz Maria kymwlaſanak Es menybe menetynek Innepeerôl

Ez may zent Epiſtolaat eredeth zerent wygaztalo zent leelek wr iſtennek yhleſeebôl yrtta megh bôlch eeggyk kenywenek hwzon neegyed rezeeben Eccl xxiiii Azon Capitulomnak wgy mond ezen Epiſtola bely zent ygheeknek elôtte. Az bôlcheſſeegh dycheery az ennen lelkeet es wr iſtenben tyztôltetyk. Es az kôz neepek kôzôt dychekôttetyk. Es az meennyey felſſeeghnek eegyhazyban meg nyttya az ew zayaat es az ew yozagos voltanak elôtte dychekôttetyk. Es az ewtet kôwetew neepey kôzôt ffel magaztatyk Es zentſſeeghes tellyeſſeegben chodaltattatyk Es valaztottaknak kôzôtte dycheerety leezen. Es az aldottak kôzôt aldot leezen. Hamar ezen ygheeknek wtanna kôwethkôzyk ez may zent Epiſtola ky meeltan olwaſtatyk anyazenth egyhazbau ez may dychôſeeges zent ynnepnek emlekôzetyre, nagy ſokkeppen valo twlaydonſaghnak ky yegyzeſeerth kykrôl nylwabban leezen magyarazat az zent Epiſtolanak megh feyteſeeben. De myeert ez may zent napon emlekôzyk mynd

egheez kerezttyen anyazent egyhaaz mykeeppen Criſtus Ieſus Iſten ffyanak zerelmes zent zyleye azzonywnk zyz anya maria, Ez halandoſaghnak rwhayaat ees eeleteet el valtoztathwan, halalnak my voltaat meg lataa es az erek nywgodalmat kyt kereſôt vala meg lelee. Towabbaa az erek dychewſeeghnek erwendetes feenes lakodalmaban Criſtuſnak alatta mynden teremtôt allatoknak fôlôtte magaztateek heelhezteteek es koronaztateek ew zenthſeeges valaztaſanak eeleteenek es erdemeenek veeghetetlen mywolta zerent. || *)

Epiſtola

*M*Indenben nywgodalmat kereſeek es wrnak ôrôkſegheeben lakozom kyt meegh reeghen paranchola es monda ennekem myndeneknek teremteye Es ky enghem teremte nywgoweek en haylokomba. Es monda ennekem Iacob kôzôt lakozyaal es Izraelben ewrôkôſôggyel es az en hyweym kôzôt very gyekereth kezdettewl foghwa es mynden vylaghnak elôtte vagyok teremtethween es mynd az yewendew vylagyg ſem zônôm leenny. Es az zent lakodalomban zolgaltam ew elôtte. Es azonkeeppen Syonban meg erôſſewltettem. Es az meg zentôltetôt varaſban azonkeeppen meg nywgottam es Ierwſalemben vagyon en wralkodaſom es gyôkerezttem az tyztôletes neepben es en iſtenemnek reezeyre vagyon ewneky erekewleeſe. Es az zenteknek tellyeſſegôkre az en mwlataſom Mynt az Cedrus ffel emelkôttem en az lybanomban. Es mynt az Cyppreuſſs ſyonnak hegyeen. Mykeent az palma ffel magaztattam Cadeſben es mynt az el palantalt roſa Ierykoban. Mykeent az zeep olayffa az mezôkben, es mykeent az folyo vyz mellet ffel hwzalkodot nyarffa az wcczakon. Mynth az draga cynnamomom es yllatozo balſamom yllatot attam. Es mynt az valaztot myrra keneth eedeſſeeghes yllatot attam deo gracias.

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes baratym es ew eedes zent zyleyeeben dragalatus atyamffyay Ez zent Epiſtolayanak leczkeyeet kyt hallatok, yrtta meg az yewendew mondo proffeta. de nem ennen magarol ſem ennen magatwl hanem zent Apoſtolnak mondaſa zerent wr iſtennek malazttyabol ky yelenthween ez

*) Itt az eredetiben egy üres lap.

vylagra wr iſtennek akarattyaak es zandekaat. Mert mykeppen az hatalmas wr iſtennek kezdettewl foghwa latat zerent nagyob dolgay nem yſmerteteenek mynt ez vylaghnak az az meenynek feldnek es vyznek annak wtanna embernek teremteeſe. kyknek romlaſok wtanna annaal nagyob meg valtſſagot es eppewletők Mynemew zemeelyek leenek azert eellyen nagy Iſteny dolgokban kőzbe yarok ez may dychőſeeges nap meg mwtattya kyknek mykoron mynden penitenciayoknak terhe neheſſeege mwkaya ſwlſaga es tellyeſſeege bel teleek es el veegezteteek megh lelween a' myt kereſeenek megh talalwan a' myeert mwkalkodanak: megh nyerween amyeert keeſalkodanak Es ſemy eegyebnek bel nem keel vala telny hanem chak az erekkee valo nywgodalomnak, kyről zent leelek wr iſten emlekőzyk bőlch zaya atal Az eedes iſten zylew zyz anya marianak kepeeben mondwan. Mynden dolgaymban es kewanatoſſaghymban bekeſeegőt es nywgodalmat kereſeek es meg adateek ennekem ott hol az erek bekeſeeg haborwſagnaal kyl vagyon es az erek nywgodalom veegnel kyl vagyon. Es megh yelenty mykoron talalta leegyen ezeketh meg az zyz maria. Akkoron wgy mond mykoron atya myndenhato wr iſten Gabriel angyalt az erwendetes kőzőnettel en hozyaam kyldee es akky enghemet teremtőt vala nywgoweetew zemelye zerent az en lelkemnek zywemnek es teſtemnek haylokaban kylencz honapyg es haat napyg, kyben mynt az erőſſ vytez az embery gyarlo halandoſagnak ſegywereeben őtőzween, eleyben yarwla az pokolbely ellenſeeghnek ytkő-
476 zettyre. || Wgy mond towabbaa. Es eleebbe adaa hol ott lakoznaam es mynd teſth zerent mynd leelek zerent mykeppen eelnek es mynemew zenth varaſban. Az zenth varaſon ertetyk ez vylaghy yo eelethnek tekeelletes volta Ierwſalemnek kedeeg ky yegyzeſeen az meennyey eelethnek elmeelkődeſe peldawal erőſſőyty mondwan eellyen eelethben győkerezők az wr iſten neepeynek zaporoſagara tartoznak. Imaran veett haſonlatoſſagokat ez vylaghy teremtőt allatok kőzzől az kegyes zyz marianak erdemes meltoſagahoz mynemew lett legyen eegyeb ember ffyay kőzőt es wgy mond, mynden faaknak erched embereknek felettők emelkőttem mynt az magas cedrus. Az Cedruſnak haznalattya hogy byze előt az meerges kegyo el ffwt. Azonkeeppen az zyz maria előt az erdeghők el fwthnak. Maſodzor haſonlattatyk az zeep Cyppreſſus fahoz ky yegzy azzonywnknak zeplőtelen

lelky es teſty zyzeſſeegeet, kyhôz haſonlatus zyz ſoha nem tamadot, meltan mert az Cyppreſſus teſty korſſagot es betegſeegôt meg vygazt Azonkeppen az zent zyzeſſeegh tartaſſal ſok teſty nyawalyaat meg gyôzhet. Harmadzor haſonlattatyk Syonhoz ky tykôrnek magyaraztatyk. Mert mykoron ez nyawalyas embery nemzetſſeeg az wr iſtennek zeep tykôrôſſ zyneet zemelyeet bynnek myatta meg rwtoytaa az eedes zyz marianak atala ky malazthnak kwth feyeenek mondatyk eſmeg megh eppewlteteek. Es naponkeed meg eppewltetyk. Negyedzer haſonlattatyk palmahoz kynek vyraga elezer yghen kyſded es zoroſſ De laſſan laſſan feellyeb feellyeb newekôdween ky teryed: meltan yegzy azzonywnknak zent alazatoſſagaat, mert mykeeppen myndenneel alazatoſb leen annak okaert myndenneel feellyeb magaztateek es kyllyeb teryede Ewtôdzôr az Cades magyaraztatyk mas herre vyweeſnek, ky meltan ertetyk ez may zent Innepnek meeltoſagarol, mykoron az eedes zyz maria ez vylagrol, ffel vyteteek es ffel | Magyaztateek, kyrôl wgy mond bôlch Salamon az zyz mariarol yrth kenyweeben, kychoda ez ky ffel meegyen mynt az ffel kelew haynal, zeep mynth az hold, valaztot mynt az nap. Meltan magyaraztathnak ez bôlcheſſeeges haſonlatoſſagok az zyz mariarol mert anyazent egyhaznak ky nem teewôlyôghet, byzon vallaſa zerent, meeg ew annyanak meheeben meg zentôlteteek es annak okaert ew zent zyletetynek ydeyn wgyan tamada ffel mynt az zeep zykrazo haynal Ew zent ffyanak foganattyanak ydeyn. Az zent malaztban megh erôſſewltethween ollyan leen mynth az eekôſſ hold. Ez napon kedeeg mykoron nagy mondhatatlan dychôſeeggel dycheerettel es wdwarlyaſſal meenyben vyteteek, ollyan leen mynt az zeep feenes Nap. Hatodzor azert haſonlattateek az hodhoz ky ew mywoltaban valtozando, azonkeppen az zyz maria ez halando eelettrôl halhatatlan eelettre valtozeek Es ez el mwlando vylagbol az erekkee meg maradando orzagra meene. Hetedzer haſonlattateek zep yllatew roſahoz, kyn ertetyk az zenth martyromſaag kyt zyweebe lelkeebe zenwede Az magaſſ kereztffanak alatta hol ott bel teleek az veen Symeon proffetanak mondaſa. Nyolczadzor haſonlattateek az zeep olay fahoz kyn magyaraztatyk az zyz marianak nag anyay yrgalmas volta az zegheen meg ſebhôtôt byneſekôn. Kylenczedzer haſonlattatyk az nyaar fahoz kyk az

wczakon ffeel newekôttenek kyknek arnyekozaſok hywôntôzeeſre nagy kedwet teeznek embereknek yelewſewl hew ydewn. Azonkeppen mykoron emberek meg epednek faradnak kylemb kylemb lelky es teſty keſeertetôknek hewſeegeeben. Az zyz maria anyankhoz es zent azzonywnkhoz keel ottan folyamny, kynek malaztoſſagaban kynnyebſeegôt talaal ember. Tyzedzer haſonlattatyk yo yzew Cynamomom fahoz ky ennen magaban ǵenghe es heerwadagos de maga yo yze yllattya vagyon es meel fayaſtwl felette haznaal. Azonkeppen az zyz maria felette ǵenghe vala ew termeezetyben es herwadagus az ſok zenwedeteſſeegnek my-
477 atta || De maga yo yzew vala es hyres newes ew yo pelda adaſanak myatta es zeep yllatw zentſſeeges eeleteenek myatta Tyzen eeggyedzôr haſonlattateek az draga Balſamomhoz, kynek ees hatalmas yllattya es ſok yozaga vaǵon, Azonkeppen az eedes zyz maria tellyes vala mynd meenyey yllatozo yozagokkal, mynd ezen vylagon kereſghetôt lelky teſty yozagokkal. De myt mongywnk ew rola zerelmes atyamffyay, mynemew zeepſeeg eekôſſeegh gyeńerewſeeges yz es yllat nem volt vona ew benne, hol ott az hatalmas wr iſten ew twlaydon zyne zemelye es yozaga zerent yelennen lakozot kynek yllattyawal meeg az hallottak ees ffel tamadnak az eelôk kedeeg ſoha megh nem halnak. Tyzen kettôdzôr haſonlattateek draga myrrahoz kynek felette eedes yllattya vagyon hogy wgyan eel ember velee, yeleſewl mygh nem egyelôytyk, es yegzy az oly ayo'tatus leelkôt ky myndeneſtewl foghwa meg ôly magaat ez vylaghnak, kyrôl zent pal emlekôzyk [†] ôllyeetôk meg az ty teſtôtôket kyk ez feldôn vannak, az az hogy ſemy akarattyanak ne engheggyetek. Mert mykoron az teſty baromſaagh zabad akarattyan yaran, megh ôly az lelkôth De az zyz maria azzonywnk olly yghen ydeghôn es meg hydegewlt vala ez vylaghnak, hogy zent Anſelmus doctornak mondaſa zerent ſoha ſemy zeplew hozyaa nem feere. Sem erdeghy keſeertet kôzel hozyaa nem mehete, azert meeltan mondatyk ew rola az iſteny ſentencia kyt meg yrt Moyſes elſew kenyweenek harmad rezeeben: ez leezen az azzonyallat ky megh tôry az te feyedeth kynek byzonſaga bel teleek az eedes zyz mariaban, nagyobban ez may napon, mykoron tellyes parancholatot veen ew raytok wr iſtentewl, mynt feldnek meennynek es poknak kyralne azzonya. Deo gracias |

Azon Innepnek ewangelioma

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg eredet zerent zent lucach kenyweenek tyzed rezeeben es leen tamadattya azon ydôben, mykoron Criſtus Ieſus yaar vala harmyncz eeggyed eztendôs koraban. Zyz zent lucya azzon napnak eletſe nyeegyed nappal. Ezen zent ewangeliomnak elette wgy yr zent lucach azon Capitulomban. El bochathwan Ieſus az hethwen keth tanoythwanyokat ketten ketten kyẅl valo varaſokra es tartomanyokra hogy predicallanaak iſtennek zent orzagaat. Haza terween nagy eremmel mondanak ew eedes meſtereknek wram meegh az erdeghôk ees enghednek mynekewnk az te newedben. Es monda ewnekik Ieſus, yme hatalmat attam tynektek hagdoſny kegyokra es ſcorpiokra es az pokolbely ellenſeeghnek mynden ereyn Es ſemyt tynektôk nem arthnak. De maga abban ne akaryatok ewrẅlny hogy az fertelmes lelkôk enghôdelmeſek tynektek De azon ewrwllyetek hogy az ty newetôk yrwan vannak meennyeknek orzagaban. ymaran ennek wtanna kôwethkôzyk ez may zenth ewangeliom De annak elette eellyen nemew kerdeeſewnk tamad doctoroknak veelekôdeeſek zerent. Mi oka hogy eellyen ewangeliom olwaſtatyk ez may zent Innep napon, kyben ſemy emlekôzet nem leelettetyk az zyz marianak menybe menetyrôl. Doctorok reea felelnek harom okokbol lenny. Elezer, mert ha bewtew zerent valo magyarazattal nem ylleneek lenny, De maga peldazat zerent yllyk es alkolmas. Mert mykeeppen az zyz mariaban mynd ez vylaghy eelet mynd lelky eelet tekeelleteſſeeghel volt, annak okaeert hozya elôwe az ket ſororokat, kykben ees meg pedaztatanak ezen eeletôk, kykrôl az zent. Maſod oka: mert az teb ynnepy kôzôt eztendeeg chak ez may zent Innepnek nynchen twlaydon valo ewangelioma. Harmad oka leen az zent ewangeliomnak vtolſo alkolmas yghey hol ott wgy mond Maria felette yob reezt valazta maganak, ky ſoha el nem veetetyk ew tewle, ky bel teleek ez may napon mert az erek mennyey dychôſeeghnek legh yob rezeere ylteteek ew zent ffyanak yoghyara. Dychôẅlt teſtben leelekben mynden ketſſeegnel kyl ||

AZ ydôben meene be Ieſus nemynemev varaſban es egy 478 martha newô azzonyallat fogadaa ewteth ew hazaban es ewneky

vala egy maria newô hwga ky ees ylween ew wranak labaynaal halgattya vala ewneky bezeedeeth Martha kedeeg ygyekôzyk vala gyorſſ zolgalathoz ky megh alwan monda: Wram nynchen ee teenekôd gondod rola hogy az en hwgom chak ennenmagamat hagyot zolgalny, mongyad azert ewneky ees hogy ſegôhôn enghemet. Es felelween wr ieſus monda ewneky. Martha Martha yghen zorgalmas vagy es haborgattatol ſok felee gondolkodwan De maga chak eegy akky zykſeegh Maria yob reezth valaztot maganak ky el nem veetetyk ew tewle.

Sermo primus.

Que eſt iſta que aſcendit de deſerto delicys afluens in nixa ſuper dilectum ſuum. Cant. VIII Wr Ieſus Crſtuſban es ew eedes zent zyleyeeben, en tyztôlendew es zerelmes atyamffyay. Ez yelen | Valo zent ygheeket kyn ty zerelmeteknek elôtte el kezdeem bezeedemnek magyarazattyaat yrtta megh bôch zent leelek wr iſtennek yhleſeebôl azzonywnk zyz mariarol zerzet kenyweenek nyolczad reezeeben es veetettenek ez may zent ynnepnek meltoſagara my lelky erwendetôſſeegewnkeerth, kyknek bewtew zerent valo ertelmey ezenkeppen vannak, kychoda ez ky ffeel yew az pwztabol mynden gyenyerwſeegôkkel beewôlkôdween ragazkodwan ew zeretôyeenek nyakara Meel zentſſeeges kerdeeſnek ygheyt eenôkleek az meennyey dychôſeeges hazanak palogary el ameelkodwan es chodalkodwan eellyen nagy meltoſſagos tyztôſſeegen kyhôz haſonlatoſt ſoha ſenky kôzzôlôk ſem latot vala ſem hallot vala kezdettewl ſoghwa O zerelmes atyamffyay haat my myt tegyewnk es myt zollywnk ez may napnak meltoſſagarol es dychewſeeghes tyztôletyrôl, mynemew dycheerettel magaztallyok ffel az my kegyelmes zylenkkel eedes azzonywnkkath ky feldneel meennyeel es myndden teremtôt allatoknaal meltoſſagoſb Byzonyawal feelôk raytta hogy reezeſôk ne volnank az bôlchnek mondaſaban. Nem zeep nem kellemetes az iſteny dycheeret az byneſnek zayaban. Ez may nap kedeeg mynd az wr iſtennek mynd az zent angyaloknak mynd zent malaztban eelew hyweknek yghen dycheeretes tyztôletes. De leegyen wgy meegh ees en tyztôlendew atyamffyay bator tawol leeween meeg ees nem keel vezteglenyewnk ez Iſten zylew zent azzonywnknak tyztôſſeegheeben. Meg gondolwan zent paal apoſtolnak

mondaſaat II Cor III Mynden tehetſſeegewnk wr iſtentewl vagyon azert folyamywnk wr Criſtus Ieſuſhoz hogy leegyen yrgalmas hozyank es engheggye malazttyaat mynekewnk kynek myatta vylagoſoha meg my || Zywewnketh elmeenketh hogy zolhaſſwnk 479 mondhaſſwnk es eenekôlheſſewnk melto dycheeretôketh ew tyztôlendew zent zyleyeenek es my nagyſagus azzonywnknak meltoſſagus emlekôzetyre Ew zent azzonſaganak meg azonkeppen kenyereghween hogy ſegheeycche meg ew zeghen bynes zolgayt nyerween ew zent ffyatwl bochanatot es zent malaztot hogy myndden lelky ayo'tatuſſaggal es eremmel vygaſaggal dycheerheſſek ewtet ez may nagy tyztôſſeegeenek napyan Azon valo byzodalmwnkban

Harom rend bely tanwſagwnk leezen bezeedewnknek rezeeben zolwan az eedes zyz maria azzonywnknak ez vylagbol kymwlaſarol. Elſew reeze leezen kywaltkeeppen valo malaztoſſagrol. Maſod leezen ygaſſagus byzonywlaſrol Harmad ew zent ky mwlaſanak moggyarol. Mondaam hogy elſſew tanwſagwnk leezen az eedes zyz marianak zent halalarol valo emlekôzetyben malaztoſſagrol, az az mynemew nagy kywaltkeppen tyztôletes malazttal zeretee wr iſten az ew zentſſeeges zyleyeet ew ky mwlaſanak ydeyn. Mert nem ollyan okok alat es zykſeegôk nyomdokywal tôrteneek az ew zent ky mwlaſa mynt kôzônſeegghel megh vagyon ſentenciaztathwan termeezet zerent. Mert yollehet zent paal apoſtolnak mondaſa zerent [†] el veegheztetôt wr iſtentewl myndden embernek egyzer megh halny yeleſſen ymez harom hozyaa fonalodot keſerŵſeegôkkel. Elezer keſerwes faydalommal. Maſodzor zomorw banattal. Harmadzor reettenetes feelelemmel

Az elſewrôl wgy haymo doctor magyarazwan az zent Ianos lataſaat, hoǵ ez vylaghon nynchen ſemy keen ſemy keſerŵſeeg nagyob mynt embernek halala yeleſſen ky eeth gonozwl eelt mert nem keewe keetelen az leleknek el keel valny az teſthnek baratſſagatwl zyweenek meg keel haſadny az ereknek es ynaknak megh keel zakadoznyok es az erzeekenſeegôknek | Mynden gyenyerŵſeeges eeleeſôktewl meg keel foztathnyok O zerelmes atyamffyay howa leezen akkoron ez wylaghnak zerelmes eelete kyhôz ellyen yghen ragazkottwnk?

Az maſodykrol wgy mond Solmus newô doctor. Az halal-

nak erőſſeege koron mondhatatlan nagy keſerű banath tamad embernek ew leelkeeben kylemb kylemb vyzzaa vonyaſnak gondolatoknak es keſeertetőknek haborgataſaerth Mert Arxtes meſternek II de anima mondaſa zerent lattya hogy el keel zakadny ez vylagtwl kyt termeezet zerent mynden kewan es ſemywel megh nem ſegheythety ennen magaat. O zerelmes atyamffyay gondolhattyatok ee mynt vagyon akkoron embernek dolga mykoron eegy yo barattya ſem leezen vele Egy zeretőye ſem leezen vele, kyk eet eelwen myndenben ennen magokat ayanlottaak. De ſem yozaga ſem morhaya akar meely kazdag volt ees: kynek myatta magaat ky valthatnaa. De ha yot awagy gonozt tett, azok vele vannak. O kegyelmes wr iſten meely hamyſ ez vylagh mynd ew benne valokkal. Erről emlekőzyk bőlch eeggyk kenyweenek neegywen eeggyed rezeeben Eccl XLI O mors quam amara eſt memoria tua homini ſbam habenti. O zernyű halaal meel keſerew az te emlekőzetőd morha tarto embernek thwdnya yllyk kyt nehezen kereſőt es ſok gondal nagy faradſaggal. Ezenkeppen egy zem pyllantaſban meel hamar mynd el vezty.

Az harmadykrol erthween mel reettenetef feelelmew leegyen wgy mond Arxtes III eth omnium terribilium mors eſt terribiliſſimum. Myndden reettenetes allatok kőzőt mynddenneel reettenetefb az halaal, kyth Seneka meſter mondaſa zerent Epla xxx Senky eegyeb yo keddel nem varhat hanem ky annak elette zerywel hozyaa zerzy magaat, kyről wgy mond zent Beda doctor magyarazwan zent Tobyas patriarchanak mondaſaat. Ha az meg feezűlt wr Ieſus Criſtuſnak kerezthffayan yelen vala az pokolbely Sathan hol oth ſemyt nem talala eegyeb zentőknek halalara meg azonkeppen el bagdacholwan ha myt kaphatna. Haat mynt leezen az zegheen byneſeknek dolgok feelelmők reetteneſeegők: Vala ky ezeket hallya yol ezeeben veegye magaat. |

480 Imaran terween az eedes zyz marianak dycheeretef meltoſſagara, doctoroknak magyarazattyok zerent az termeezethnek halalaban valo faydalomnak keſerűſeeghnek es rettenetes feelelem ellene harom kywaltkeppen valo malaztoſſaggal zeretee az ew zent annyaath ew halalanak ydeyn az wr iſten. Elſſew malaztoſſaag mondatyk hog ewtet faydalomnaal kyl valo halallal akaraa ky mwlny nagy gyenyerűſeeges eedőſkődeeſſel Maſod

malaztoſſagal zeretee hogy ewtet keſerŵſeegnel kyl akara ky mwlny nagy ewrwôndetes vygaztalaſſal. Harmad malaztoſſaggal zeretee hogy rettenetes feelelemneel kyl akaraa ky mwlny nylwan valo batorſaggal. Mondaam elſew malaztoſſaga leen az zyz marianak ew ky mwlaſaanak ydeyn termeezethnek ſelette hogy nagy lelky gyenyerewſeeges eedeſkôdeeſſel mwlneek ky meg fyzethween az teſthnek adoſſagaat, hogy mykeeppen az gyarlo meg bomlot termeezethnek fôrtelmeet nem yſmerhetee azonkeppen az halalnak faydalmaat ſe ereznee ez el veegezôt ſentenciat. Byzonoyttyaat thwdnya yllyk zent Albert Ieronimos, Damaſcenus mondwan lehetôt az wr iſtennek malazttyabol hogy az nagy tekeelletes iſteny zeretethnek es lelky elmeelkôdeeſnek el eedôfôdôt tyzeſſeegeebôl kyben akoron volt foglalatus ſemy faydalmat ne erzôt leegyen az el valaznak ydeyn. Mert termeezet zerent 2-m Arxtem keth erôſſ hatalmas yndwlat vagyon emberben, feelelem es zeretet. Ha mellyk erôſſeb leend az maſykat meg gyôzy. Byzonſaag reea zent paal apoſtol [†] mondwan kewanok ky feſlenôm es Criſtuſſal lennem. Azon yghecket meeltobban mondhataa az eedes zyz maria kyben tellyeb es beeweb vala az ew zent ffyanak zeretety. Azert ott az halalnak faydalma megh nem maradhatot ſem feelelem ſem keſerŵſeegh ſem betegſſeegh ſem eegyeb teſty zykſeeg. De nagy eedeſſeeggel nagy batorſaggal nagy eremmel es nagy halaa adaſſal terdeen alwa kezeyt zemeyt feel ffyggheźthween mennyeknek zent orzagara adaa wr iſtennek zent leelkeet eellyen dolgot olwaſwnk remethe zent paal ewſewnkrôl ees az pwztaban hogy terden alwan zemeyt kezeyt ffel emelwen mwlt vona kywe ez gyarlo vylagbol. |

Maſod malaztoſſaga az eedes zyz Marianak mondatyk nagy erwendetes vygaztalaſa. Mert doctoroknak mondaſok zerent ſok keeppen valo vygaztalaſa leen ew zent halalanak ydeyn, mert az zent apoſtolok yelennen valanak mynt meg hallyok, az zent angyalok yelennen valanak wdwart alwan mynt zent azzonyoknak zent Dyenes doctornak mondaſa zerent, kyrôl ſok doctoroknak mondaſokat talallyok, thwdnya yllyk zent Iero. zent Gergel zent Ber. Haymo Anſelmus eegy veegre ſok keppen zolwan es mondwan: ha nagy ſok dychôſeeges zentôknek es hyŵ neepeknek halalokra. ſokzor olwaſwnk zentôknek meennyey an-

gyoknak, ennen maganak ees az Criſtuſnak yewnyôk: awagy az hyẘ leeleknek vygaztalaſaara awagy eerdemleſeere, awagy ellenſeegtewl valo otalmazaſra awagy eegyeb zykſeeghnek zolgaltataaſaara, awagy ew lelkôknek meenyben vyteleſeere nagy dycheerettel es zeep eenekleeſſel. Haat myt gondolhatwnk az eedes zyz maria azzonywnknak ky mwlaſanak horayarol. Nagy bynnek es zemeeremnek aloytta vona maganak vala ky meennyen felden zabadoſ ott nem lehetôt volna, kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor. Meeltan veelyk nekyk hogy mykeppen Criſtus Ieſus meenybe menety koron az menyorzaagh pwztan maradot volt zent angyaloktwl. Azonkeppen az zyz marianak ew ffel vytelety koron. Harmadzor akkoron leezen mykoron Iſtennek zent ffya ez vylagot megh yteely es ſoha tôbbee, kyre eegyeb byzonſagot nem zykſeeg kereſny

Harmad malaztoſſaga az zyz marianak hogy Byzonnyal megh yſmerte leegyen az termeezet halalaat nagy erwendetes batorſſaggal mynden ffelelemnel kyl De ynkab Criſtus Ieſus zent ffyanak zerelmeeben gheryedezween twdwan varya vala az aldot horaat, kyt wr iſten kezdettewl foghwa az ew halalara ‖ Megh zentôlt vala zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps [†] Ez az zent valaztot nap kyt wr Iſten teremthe erẘllyewnk es vygaggywnk ew raytta meeltan zerelmes atyamffyay, mert myndden teremtôt allatok de meeg ennen maga az felſſeegôs teremtew zent haromſaag ees ewrẘle vygada ez may napon. Ewrẘle es vygada ennen maga ees az eedes zentſſeeges mennynek feldnek kyralnee azzonya nagy hala adaaſſal hogy ew ollyan nagy meltoſſagus tyztôſſeegre veetetôt vona ffel myndden teremtôt allatoknak felette. Azeert yllyk mynekewnk ees ez may napon lelky ewrwôndeteſſeegben egyelôdnewnk, es az my eedes azzon zylenknek ayoytatus zywel teſtel es leelekkel zolgalnwnk hogy az ew zent ffyawal bekeelteſſen meg es nyeryen vygaztalo zent leeleknek malazttyaat

Maſod reeze bezeedewnknek leezen ygaſſus byzonwlaſrol. Myeert megh hallook hogy wr iſtennek zent zyleye byzonſaggal megh koſtolta vona az halalnak venerekeet. Ez eellyen byzonyos dologh mellee kylemb kylemb kerdeeſek tamadnak kyk mynd my Idweſſeeges tanwſagwnkra lehethnek.

Elſſew kerdees my ydôben mwlt leegyen ky ez vylagbol

az zyz maria azzonywnk Ez kerdeeſre doctorok harom keeppen felelnek

Elezer Epiphanius wgy mond hogy mykoron az zyz maria Criſtus Ieſuſth zyzeſſeeges meheeben fogatta tyzen neegy eztendôs volt es tyzen ewtôdygben zylte ez vylagra. Annak wtanna eelt ew vele XXXIII eztendeegh. Es ew zent halalanak wtanna eelt leegyen XXIIII eztendeegh Es ezenkeppen LXXII. eztendôs lôtt leegyen mykoron ky mwlt ez wylagbol.

Maſodzor zent Agoſton doctor es Fran. Maro zolwan rola azt mongyaak hogy LIIII eztendôs volt vona ew ky mwlaſaanak ydeyn ez vylagbol.

Harmadzor mynd kezenſeeggel eegy veegezôt keeppen zolwan rola, kynek ereſſeegheen megh ees keel allanywnk | Hogy ew zent ffyanak halala wtan eelt XII eztendeegh my ydeyglen az zent apoſtolok ees predicallottak Sydoſagban. Es azonkeppen hathwan eztendôs koraban vytetôt ffel menynek magaſſaban. Ezent kôwety es vallya egheez anya zent egyhaz ees.

Maſod kerdees. my oka hogy wr iſten addeegh hatta eelny ez vylagon. Erre keth keeppen felelnek doctorok. Elezer Az zentôknek es zent apoſtoloknak ſeghedelmôkeert hogy mynd akkoron yelen valokat es mynd wtanna valokat tanoytana yntene es ygazgathna az zent hythnek erôſſ ygaſſagara es eegyeb lelky yozagoknak tekeelleteſſeegeere Es hogy Beda doctornak mondaſa zerent ha mykoron az zent tanoythwanyok kôzôt kethſeeges veelekôdeeſek tamadnanak, hozyaa menneenek mynt kegyes annyokhoz es bôlch meſterekhez ygazgathny ky myndden kethſeegôt meg feytene ewnekyk. Maſod okaeerth vetyk ſok eerdemnek es zent Coronanak gyô'teſeerth. Mert twggyatok zerelmes atyamffyay hogy chak eet ez vytezkôdew vylagon vagyon helye az eerdemnek gyô'teſeenek es nem az maſ vylagon. Eeth haznos az penitencianak mwkaya vyſeleeſe terhe nem az maſ vylagon. Annak okaert az zyz maria azzonywnkrol olwaſſok mondot lenny hogy vala my erdeme es Coronaya volna leelky yozagokeert mynd ezen vylagon es nagy mwkawal gyeytette vona.

Harmad kerdees meely napon Es ha meg dychôwlt teſtben leelekben ffel vytetôt leegyen ee awagy nem. Az elſew

ponttra reea felel Fran. Maro, hogy vaſaarnap ky az teb nap kőzőt nagyobban megh zentőltetőt az wr iſtentewl ſok dolgokeerth Elezer mert mykoron wr iſten mennyet feldet es zent angyalokat teremte az nap nywgoweet mwkayatwl Gen. [†] Maſodzor mert az zyz marianak meheeben Iſten emberree leen Harmadzor mert azon napon zyleteek azon napon tamada ffel meenybe meene es az zent lelkőt ez vylagra bochataa. Azon napon yteely megh ez vylagot ees Myeert zerelmes atyamffyay mynd ezeknek kőzzőle ez vylagon nagyob dologh nem leelletteek mynt ez may tyztőſſeeg. Zykſeeghnek es alkolmaſnak lattateek hogy az eedes zyz marianak tyztőletes nywgodalma azon
482 napon leene. Az kerdeeſnek a maſodyk || Reeze vala hogy ha dychőwlt teſtben leelekben ffel vytetőt leegyen ee Erről kylemb kylemb doctorok kőzőt ſok veelekődees volt kyk yraſokat ees hattanak wtanna kyk kőzől zent Ieronimos doctor eeggyk mondwan twggyok hogy az Bodogh zyz maria ky mwlth ez vylagbol. De ha az teſtben leelekben valo ffel tamadaſa tellyes leegyen nem valhattyok, de wgy mynth kethſeegőt iſtennek yteeletyre haggyok. Azert zerelmes atyamffyay az ſok velekődeeſből eegy byzon dolgot valazthwan eegheez kerezttyenſeegben valo zent doctoroknak ygyenlewſeeggel anya zent egyhazzal es romay zent zekkel az my hytewnknek remeenſeegewnknek es ayo'tatoſſagwnknak ereſſeegeere nylwan vallyok es hyzyők az eedes wr iſtennek zentſſeeges zyleyeet azzonywnk zyz mariaat teſtben leelekben tellyes dychőſeeges lenny, kyt eellyen byzonſagokkal ereſſőytewnk, kynek vala ky ellenne mondand wr iſtennek ez az dychőſeeges zent annyanak haragya zallon reeaya.

Elſew byzonſaagh hogy yllyk vala azt tenny wr iſtennek hogy az zyz mariat ollyan dychőſeeggel tyztőlnee, mondatyk atya myndenhato wr Iſtennek meltoztataſa ky ewtet meegh kezdethnek előtte az ew veeghetetlen hatalmaſſaga zerent tehetſſeege zerent es akarattya zerent wgyan arra valaztaa mynt az zent epiſtolaban meg hallook proffeta zayabol. Az iſteny bőlccheſſeeg nem akaraa ewtet az tőb termeczettel ſemye lenny de az ew zent yowoltabol alkolmas leen Dychőſſeeggel ffel vynny.

Maſod byzonſaag az ew zent ffyanak Ieſuſnak kegyes volta ky el veeghezőt parancholat zerent ky atta vala Moyſes proffetanak atala [†] myndden ffywnak ew zyleyt tyztőlny

kyt nem ylleek ew ffeelffeegeenek es meg zeghny. De myndden ffywy zeretettel bel tellyefőyteny es legh yob es tyztőletőfb herre ew zent orzagaban az ew kegyes es zerelmes zyleyeet ffel magaztathny mert az zyleknek bőcchewletők az ffyaknak tyztőffeegők |

Harmad byzonfaag tamad az zyz anya marianak tyztőffeege felől, Mert nag fok meltoffagabol ees erdemly vala azt az eedes kegyes zyz maria Elezer az ew embery termeezetynek nagy meltoffagus voltabol kywel myndenek felẅl mwl vala Az ew zentffeeges tefteenek dragalatus voltabol, kyben az ew zent ffyawal nemykeppen ygyenlő vala quam continens cum contento, myert hogy iftennek lakozo hayloka vala. Az ew zeplőtelen tyztafaganak artatlanfagabol ees mert zeplőtelen yeween ez vylagra wgyan zeplőtelen, mynden főrtelemnel kyl leen mynd zyleteefe mynd eleefe. Towabaa eerdemnek es zent Ifteny zeretethnek meerhetetlen voltabol, kykben mynd angyalokat mynd embereket felẅl mwl vala. Es fenky ollyan rokon kőzel nem leeletteteek termeezetben tyztafagban malaztban yozagban es eerdemben az ew zent iften ffyahoz mynt ew zent Azzonfaga Azeert nem yllyk vala hogy hamwaa es porraa lenne az eegyeb byneſekkel Nem yllyk vala hogy feergheknek lenne eetke az ifteny zenthfeeghnek edeenye, kyről wgy mond zent Agoſton doctor Enmyneere latom es ertőm Myneere gondolom kyt yol ees hyzők az zyz marianak leelke tellyes feeneffeegben es dychőfeegben vagyon byrwan Criftufban az ew tefteet termeezetyt. Azeert zerelmes atyamffyay es az zyz maria azzonywnknak ayo'tatof zolgay hywey Ezt hyggyek ezt tarchok anyazent egyhazzal foha az zyz zylenknek hatalmas es yrgalmas zarnya alol el ne tawozywnk, kyről wgy mond zent Ber. doct. Mynden dolgaydban mariat gondollyad mariat hyyad mert ewtet kőwethwen el nem teewetz. Gondolwan el nem vetenyől, ha ew tartand el nem eſől, ha otalmazan meg nem rettenz, ha vezerlend meg nem faratz, ha kegyelmezend eerdemet győythetz, ha ygazgatand el eerhetz. Es ezenkeppen tennen magadban meg byzonoythatod meely haznos leezen az zyz marianak zent neweeben byzny engheggye wr iften.

Harmad reeze bezeedewnknek mynt fewlẅl meg vala feyezween leezen az zyz azzonywnk maria ky mwlafaanak moggyarol my modon leen wr iftennek el veegezőt akarattyabol ||

483 Sequitur legenda.

Mykoron az aldot zent Nap el kőzelgetőt vona wgy mynt nemynemew termeezet zerent valo yndwlatbol az eedes Iſten zylew zyz Anyanak zyzeſſeeges zywe lelke megh erzee es mynden teſty yzek megh yndwlanak ew benne, zent zywe lelke remewle nagy kewanatoſſagra elmeye nagy ayo'tatuſ gondolattra, zeep zemey nagy ſyralmas kenyhwllatokra Es ez vylaghy eelete meg wnaſnak neheſſeegeere, nagyobban kedeegh az ew eedes zerelmes zent ffyanak zent zyneenek es nayaſſaganak yſmeretyre kykről mykoron zorgalmatoſſaggal gondolkodneek Megh tekeentee es megh halgataa ewteth az ew dychewſeeges zent ffya Es azon horaban el kyldee zent Gabriel archangyalt ky ynkab yſmeretes vala ky ewtet mynt ollyan tyztőlendew azzonyaat nagy meltoſaggal Idwőzlee es mynd lelkeeben teſteeben megh vygaztalwan monda En tyztőlendew yo aldomaſth hoztam az te dychőſeeges zent ffyattwl merth meg halgatotta myndden kenyergheeſődet es kywanatoſſagodat es hamar ky veezen ez gyarlo halandoſaghbol az erek halhatatlanſagra. Annak yegyeere hoztam ez palma ffanak agaat paradychomnak kerteeből, kynek aga boga feenlyk vala mynt az zeep feenes ezyſt, leweley ollyanok valanak mynt az eghy zykrazo Cyllagok, kyt paranchol vynny az koporſſonak előtte, myg az temetew herre ywthnak. Azokat lathwan es halwan az mennyey dychőſeeghnek kyralne azzonya, ottan terdre eſeek es nagy eedes halakat ada raytta wr iſtennek es az ew zerelmes, annak wtanna meg kőzőnween az zent angyalnak ees zolgalattyaat es eellyen kereeſeket keere. Elezer hogy az zenth apoſtolok annak elette ew hozyaa gyewllyenek. Maſodzor hogy az tyztwlatlan lelkőknek zynőket ne laſſa, kyből ewneky zomorwſaga tőrtennyeek ew | Zent halalanak ydeyn. Azt halwan felele ewneky az zent angyal mondwan Oh tyztőlendew azzonyom myre ſeeled ewket lathny ha az ew feyőket myndeneſtewl foghwa meg tőrted es myndden hatalmokat labayd alaa nyomottad. De maga leegyen te zent akaratod. Az zent apoſtolok kedeegh mynd hozyaad gyewlnek az te kywanſagot zerent es annak wtanna bwlchw veween az zent angyal el meene onnan. Azon horaban zent Ianos ewan. predical vala Epheſomba Es yme eegy

feenes kôd ffel emelee ewtet helyeerôl es tewee le az zyz marianak Cellaya elôt es bel menween megh yelentee ewneky azzonywnk hogy ky mwlando volna, hogy azt hallotta volna zent Ianos ottan le eſeek es ſyrnya kezde es nagy fohazkodaſſal monda. O felſſeeges wr iſten ha eetth volnanak az en atyamffyay az zent apoſtolok hogy tehetneenk melto tyztôſſeegôt a'my tyztôlendew azzonywnknak, yme azonkôzben az zent apoſtolok mynd az aytoo elôt termeenek Iſteny hatalmaſſagbol es el chodalkozanak raytta egy maſth lathwan my dologh volna. Es mykoron bel meentenek volna nagy tyztôſſeeggel Idwôzleek Criſtuſnak zent annyaat mondwan Idwez leegy myndden iſteny malazthnak zent zyleye es yrgalmaſſaghnak fondamentoma wr vagyon te veled te wagy aldot myndden azzonyallatoknak kôzôtte Ottan felele az eedes zyz anya ees mondwan Idwôz leegyetôk ty ees az en zerelmes zent ffyamnak valaztot zent tanoythwany Es mykoron meg twttaak volna zent Ianoſtwl hogy ky mwlando volna megh reemewleenek raytta Es az zent leeleknek yndwlattyabol kywel tellyeſôk valanak halaa adaſra kezewleenek ky mynd ew malaztoſſaga zerent. Es elôwe alwan zent peter apoſtol, nagy bwzgo leelekkel monda Idwôz leegy es ewrwl wr iſtennek bodogh zent zyleye meennyey lakodalomnak valaztot yegyeſe harom zynew iſteny eekes vylagoſſaghnak gyerttya tartoya kynek atala mynddennek ky yelentetôt az erek dychôſeeghnek veeghetetlen feenlyeeſe es azt meg mondwan tebbet nem zoola. Maſodzor elôwe alla zent paal apoſtol || Es 484
monda Idwez leegy Es ewrwl Iſtennek zenthſeeges annya en vygaztalaſomnak megh nyerôye yollehet Criſtuſt teſtben ne lattam leegyen De mykoron teghed latlak ollyan mynt ha ewtet lathnaam ol nagy byrodalmam vagyon. Harmadzor mynd az teeb apoſtolok elôwe allanak es eegy zywel leelekkel mondanak my ees azt vallyok Idwez leegy es ewrwl wrwnk wr iſtennek Bodogſſagus zent zyleye. Idwez leegy menynek feldnek kyralne azzonya. Idwez leegy zentſſeeges gyôker kyrôl yſayas proffeta emlekôzyk kytwl mynd ez zeeles vylaghnak erek vylagoſſaagh tamada. Vygagy ymaran O dychôſeeges es myndennel felette zeepſeeges meeny el ymagy iſtent my eerettewnk es mynd ez zeeles halando vylageert es annak wtanna mynd feyet haytanak ewneky nagy alazatoſſaggal.

Hogy mynd ezek meg lettenek volna zent Alberth pyſpeknek mondaſa zerent az eedes Iſtennek zent zyleye oltary zentſeegőt veen hozyaa nagy alazatoſſaggal es meg kenetteteek mynden zentſſeeges parancholatyban es dolgayban meg aldwan az wr iſtent Nagy eedes halakat adwan ew felſſeegeenek az zentőket ees meg vygaztalwan kyk akkoron ott valanak ſyrankozwan hogy ne bankodnanak az ew halalan. Annak wtanna tereytee bezeedeet az ew zerelmes zent ffyara mondwan. O ennekem en zerelmes ffyam Ieſus, en wram en Iſtenem es en zywemnek leelkőmnek eeggyetlen eegy ewrőme es byzodalma Ime az te aldot kezeydbe adom es ayanlom az en lelkőmet veed hozyaad ewtet kyt mynd eddeeglen zeplőtelenűl meg tartottal es otalmaztattal az te zent malaztoddal, keerlek tarchad meg ez teſtőt ees kyben te zent zemeelyed zerent meltoztataal lakozny. Es vyǵ ffel ennen ymaran te hozyaad hol te vaǵ lakozwan hogy lebeſſek te veled mynd erekkee. Es hogy ez eedes ayanlaſokat el veegezte volna mynd az zentőkkel kyk ott valanak zerzee magaat zent ymachagra nagy veztegſeeghel es azonnal az ew zent zywe leelke oly nagy mennyey es iſteny gheeryedeteſ zerettel es tyzes bwzgőſaggal teleek be, mynt ha yngen ez | Vylagon awagy teſtben ſem volna. Mykoron azert azonkeppen az zent ymachagban el merewlt volna, yme eeynek harmad horayan el yewe hozyaa az aldot kegyelmes wr Ieſus menynek feldnek es mynden teremtőt allatoknak hatalmas kyrallya az ew kyralne azzon zerelmes zent zyleyeehez nagy Iſteny feenes dychőſeeggel es mynd az mennyey zent orzaghnak palogarywal, dycheeretes zeep ee..ekleeſekkel. Es nagy eedes bezeeddel monda wr Ieſus ew zerelmes zyleyeenek Veni dilecta mea. electa mea ſponſa mea, Columba mea Et ponam in te tronum meum qr valde concupiui ſpeciem tuam.Yew' el en zeretőm en valaztottam yew' el en zepſegőm es en galambom hogy veſſem reead az en nywgodalmas zekemet, merth felette meg kywantam az te zynedeth. Azth halwan az aldot zyz maria nag eedes zywel leelekkel felele es monda. Paratum cor meum deus meus paratum cor meum ɔc. O en eedes iſtenem keez az en leelkem keez az en zywem halwan az te zeep zozatodnak zengheeſeet, yme ymaran ez napſagtwl foghwa bodognak mondnak enghemet myndden nemzetőt. Monda eſmegh wr Ieſus nagy ffel zowal: yew' ky az pwztabol en zeep

zerelmes yegyőſőm, ydee ymaran hogy koronaztaſſaal myndden zenthſeeges erdemed zerent es orzagoł erekkewl erekkee. Felele az zeplőtelen zyz maria es mond, keez vagyok en wram es en iſtenem, hogy erekkee az te zent akaratodat teegyem Es zent Myhal archangyal nagy tyztőſſeeggel előwe yarwlwan az zent leelkőt el valaztaa az bodog edeentewl es zalloytaa az aldot wr Ieſuſnak őleeben. Azth lathwan az zent apoſtolok hogy ky mwlt volna nagyon el keſerődeenek es ereſſen kezdeenek ſyrnya mondwan O prudentiſſima virgo magiſtra noſtra quo progrederis Et Cui nos mater venerabilis deſolatos relinquis, precamur te eſto memor noſtri O domina magnifica. O zerelmes atyamffyay kyk ez yraſth hallyatok veſſeetők reea gondolattokat || Mynemew nagy fohazkodaſſal es eedes leelekkel kenyereghnek vala az zentek az kegyes zyz maria wtan kyaythwan es mondwan O bőlcheſſeeghes zyz es my eedeſſeeges meſterewnk howa meegy howa ſyetz es kynek hatz el mynket arwaywl zyz anyank? De ha ymaran az te zent ffyadhoz kewankozol keerewnk azon teeghed nagyſſagus azzonywnk emlekőzyeel meg my rolwnk es ymagy erettewnk. Mykoron ezenkeppen ſyrankoznanak, monda az mennyey felſſeeges Ieſus kyral az ew zent tanoythwanynak hogy vynneek az teſtőt Ioſaffhatnak vőlgyeere es ott meg varnaak harmad napygh. Azzonywnk zyz marianak byzonnyal valo halaal zenwedeſeeről wgymond Nagy zent Dyenes doctor zent paal apoſtol tanoythwanya ky akkoron yelennen volt es zemeywel latta yrwan zent Tymoteus pyſpeknek In diuinis nominibus Mykoron az iſtennel tellyes zyzeſſeeghnek annya halalara ywtot volna ew lelke zerent az iſteny lataſban el ragattathwan es yme nagy feeneſſeegh zalla reaya menyből es teſty erzeekenſeeghy zerent ollyan leen mynt az holth es azonkőzben az iſteny latas kőzőt az bodog leelek el valeek az teſtől Mert yelennen vala Criſtus mynd az mennyey zent bodogh wdwarral Es az zent apoſtolok ky mynd mywoltok zerent nagy meelſeeges dycheeretőt mondanak az zyz marianak tyztőſſeegeere Annak okaert teſtben es leelekben nem ottan ffel vyteteek az mennyey paradychomnak eremeeben De egy kewes ydeygh teſtezerent leen Ioſaffathnak wőlgyeben az wtolſo yteelethnek helyeen, kyből megh yſmertetyk hogy byzonnyal halalth zenwedőt leegyen. Es mykeeppen az wr iſtennek zent ffya az halalnak kőzőnſeeges tőrweenyeeből magaat ky nem vette,

azonkeppen az ew zent zyleyeet ees mynt zent paal byzonſagot teezen rola Sydoknak yrth leweleenek kylenczed rezeeben mondwan. Az el veeghezôt dologh: erched az wr iſtentŵl hogy myndden embernek egyzôr meg kecl halny kyrôl anya zent egy-
haaz | Es wgy eenekôl ez may zent ynnepnek zoloſmayaban yollehet az zyz maria ez ydew zerent valo halalt meg zenwette. De maga az halalnak kôteleyben nem lehetôt hogy meg tartatot leegyen ky yſtennek zenth ffyaat zylte ez wylagra. Zent Ieronimus doctor megh azt vallya hogy halalt zenwedôt leegyen, ky az ew zent koporſſoyaat latta zemeewel Ioſaffathnak wôlgye kôzepôth kyt maſtay ydôben felette ygheen alaa mondnak lenny az fôld alath ky akkoron az fôld zyneen volt, mert az wôlgyeth wgrogyos yzapp ffeel tôltôtte. Mykeppen kedeegh azzonywnk zyz marianak zent teſteet ky vytteek leegyen az zenth apoſtolok es hyŵ neepek: nylwan valo yraſt rola nem talalwnk. De ha volt ees az ſok haborwſagban el teewedhetôt. Hanem chak a' mynt doctorok ayoytatoſſagbol zolnak rola hyŵ kerezttyen neepnek tanwſagara. Elezer azert zolwan rola mykeppen kôz hiſtoriaban talaltatyk. Mykoron az bodogh leelek teſteetewl el valt volna, harom zyzek kyk az ydôben otth valanak az zent apoſtoloknak enghôdelmôkbôl fôrôdôt zôrzeenek hogy azzonywnk teſteet megh fôrôzteneek yo zokaaſ zerenth Es mykoron le vontaak volna rwhayaat lataak haat oly feeneſſeeggel feenlyk mynt az feenes nap hogy ſenky reea nem neezhet vala, mynd azon atal ees megh fôrôzteek es zeep zekreenbe zerzeek. Es az palma agath adaak zent Ianos ewangeliſtanak myeert zyz vala hogy az zenth teſthnek elette vynnee. Az zent teſtôt kedeegh zent pether zent paal apoſtolok vallokra veweek es az teb zent apoſtolok kerefkewrŵl foghwan ky eredeenek Ierwſalembôl zent pether apoſtol el kezdee elettôk az nemes eenekleeſt zenth Dauid proffetanak mondaſaat Inexitu iſrl de egipto. Domus Iacab. ky megh vagyon irwan az zoltaar kenynek zaaz tyzen harmad rezeeben meel pſalmoſban neegy yeles dologrol emlekôzyk az zent proffeta. Elezer az elſſew ygaz iſtennek neepeenek es hyweknek meg zabadwlafokrol. Maſodzor az balwan ymadoknak vezedelmekrôl, harmadzor az yo hyŵ nepeknek iſtentewl valo aldaſokrol. Negyedzer wr iſtennek valo halaa
486 adaſrol || Kynek magyarſaga ezenkeppen vagyon ky yzrael

egyptombol allelwya Iacobnak haza az ydeghen nemzet kőzzől atta. Es annak wtanna az teb zent apoſtolok az teeb verſeet eeneklyk vala. Az mennyey zent angyalok ees meg zendewleenek az egben dycheerween az wr iſtent es az ew zent zyleyeet. Es bel teleek myndeneknek hallaſaara feld meeny dycheerethnek zenghefeewel. Az zent proceſſiot kedeegh wr iſten be foglalaa feenes kőddel hogy ſenky ewket ne lathatnaa. Mykoron kedeeg az hytetlen ſydook azt hallottaak volna mynd ky fwtanak chodara: mondanak az hytetőnek annyaat vyzyk ky halwa, ky myat a'my nemzetwnk meg haborodot. De meennyewnk raytot es őllyők megh az chalardnak tanoythwanyt es az teſtőt eegheſſők meg. Az papy feyedelem azt lathwan el ameelkodeek raytta hogy ollyan nagy iſteny tyztőſſeegőt tenneenek neky megh haraghweek azon es nagy zeegyen orczawal rayttok fwtameek hogy az zenth teſtőt le ranthanaa az feldre es azonnal mynt az keth keze megh aza es az koporſſohoz ragada es nagy keent kezde zenwedny. Az teeb ſok neepet kedeeg az zent angyalok megh vakoytaak. Monda azert az papy feyedelem nagy ſyraſſal. O bodogſſagus zent peter keerlek ne wtaal' meg ez maſtany nyomorwſagomban de kenyereg' eerettem az wr iſtennek. Felele zent peter, maſtan foglalatoſok vagywnk a'my nagyſſagus azzonywnknak zolgalattyaban es te rolad nem gondolhatok. De maga ha az nemes wrwnk Ieſus Criſtuſban hywendez es ez ew zyzeſſeeges zyleyeeben hyzőm hogy ottan meg vygazol. Felele ottan hyzők wr Ieſuſban Criſtuſban byzon Iſtennek ſſyaban es ez ew zentſſeeges zyleyeeben. azon el zakadanak kezey az koporſſotwl. De meegh es meg maradanak ew karyaynak faydalmy. Monda ewneky zent peter chokold meg ez koporſſoot es mongyad hyzők wr Ieſus Criſtuſban kyt ez zyz meheben hordozot es zyleſeenek wtanna zyzen meg maradot, yme mykoron azt tette volna, ottan tellyeſſeeggel meg vygazeek halaat adwan raytta wr iſtennek | Annak wtanna ada ewneky zent peter eegy agatchyaat az palmaffabol mondwan meeny el ylleſſed vele az megh vakwlt neepeket vala ky hynny akarangya meg yew zőme vylaga ha ky nem hywendy nem lathat erekkee. Es mykoron azert ky ywtottanak volna az megh hagyot herre le telepődeenek ymatkozwan az harmad napygh.

Erről kylemb kylemb zent yraſbely doctorok emlekőzween

nylwan valo byzonſagot teeznek rola, thwdnya yllik zent Ieronimus ez may zent ynneprôl zôrzôt ſermoyaban, ad paulam et ewſtachium

Maſodzor Cozmas veſtitor, newezetôs doctor ky emlekôzyk rola mykeppen az angyal azzonywnk marianak halalaat meg hyrdette es mykeppen az zyz maria az ſyralmas zentôket zent azzonyallatokat meg vygaztalta es aldotta

Harmadzor Conſtantinapol bely zent Germanus pyſpek Nylwan vallya azzonywnk zyz marianak termezet zerent valo halalaat, de rotadandoſaghnaal kyl kynek byzonſaghy voltanak az zentôk es az mennyey angyalok.

Negyedzer nagy zent Dyenes doctor es azont vallya es byzonyoyttya

Ewtôdzôr zent Damaſcenus doctor peldaat ees veet rola. Mykoron Conſtantinapol bely zent Auguſta kyralne azzon ſok zent egyhazakat rakatatot volna veegre az zyz marianak ees tyztôſſegeere nagy zeep zent egyhazat rakattata Es bel hywataa Iuuenalis erſeket es az kôrwl valo pyſpekôket megh zentôleeſre mondwan. Hallotok az zentſſeeges zyz marianak teſteet Gethſemany mezôn el temetôt lenny azert ez kyraly varaſnak otalmara akaryok eede hozny nagy tyztôſſeeggel. Felele zent Iuuenalis erſek Nagyſagus azzonyom reeghy hiſtoriakbol azt hallottok hogy az zent teſth ez feldôn nynchen de mennyorzagban chak rwhaya es az zem fedeel maradot leegyen az koporſſoban. Azt halwan az kyralne azzon rwhayaat ees oda hozataa es nagy tyztôſſeeggel oda helhôtee. Bodogſſagus zent Agoſton doctor es vele eegyetemben mynd egheez anyazent egyhaz bely doctorok azt vallyaak byzonoyttyaak es tarttyaak my ees velôk eegyetemben, kynek dycheeret adaſſeek mynd erekkee Amen. ||

487 Sermo Secundus

Nylwabban valo ayoytatus yſmerethnek es malaztoſſaghnak eerdemleſeerth towabbaa akarwan zolny zerelmes atyamffyay. Az my zenthſeeges azzonywnk zyz marianak menybe menetynek meltoſagarol zykſeegh myndden tehetſſeegewnk vethnewnk az ew bewſeeges malazttyanak bôlccheſſeeges tyzeere, kynek myatta meg vylagoſwltathwan meltokat gondolhaſſwnk, yrhaſſwnk zolhaſſwnk ew zent meltoſaganak erek dycheeretyre, hy-

weknek tanwſagokra es my Idweſſeegewnkre Amen. Imaran keel mynekewnk meg lathnwnk es tanwlnywnk mynt leen dolga az zyz maria azzonywnknak ew zent halalanak wtanna, kynek yſmeretyre harom yeles Idweſſeeges tanwſagwnk leezen. Elſew teſtben leelekben valo ffel tamadaſrol. Maſod dychewſeeggel valo menybe menettrôl. Harmad az menyey bodogſſagnak yeles helyeen valo helhôzteteeſrôl es Coronazattrol.

Mondaam elſew tanwſagwnk lezen az eedes iſten zylew zyz marianak teſtben leelekben valo ffel tamadaſarol. kyrôl vetekôdees vagyon doctorok kôzôt es ſokan ketôlkôttenek benne ha ymaran bel tellyeſôdôt leegyen az ew tekeeleteſſeeggel valo ffel tamadaſa. Oka ez merth am anyazent egyhaznak yeles kew ffala zent Ieron doctor kethſeegben haggya es nylwan nem byzonoyttya yol lehet nem tagaggya ees. De az wr iſten hatalmawal lehetſeegeſnek haggya. My kedeegh kôzônſeeges anyazenth egyhazat es kerezttyen zent doctoroknak byzon hyttel valo mondaſokath hyween valwan es kôwethween azt mongyok es tarchok: hogy mynt az kegyelmes iſtennek zent ffya wrwnk Ieſus Criſtus myndden teremtôt allatoknak kyrallya az ſok nyomorwſaghnak es halalnak wtanna halalt zenwedôt a' my Idweſſeegewnkeert, el temettôt volt, es harmad napon twlaydon ew iſteny hatalmawal ffel tamadot teſtben leelekben az erek halhatatlanſagra es ymaran ſoha meg nem haal De orzagol mynd erekkewl erekkee Amen Azonkeppen ylleek ew zent iſteny akarattya zerent, hogy az Iſten zylew zeplôtelen zyz ees Iſtennek zent annya es myndden teremtôt allatoknak kyralne | Azzonya ez vylaghy ſok epeſeeghnek wtanna, hogy az termeezetnek adoyaat az az a' halalt meg fyzethnee el temetethneek es harmad napon Iſteny Ieſus zent ffya hatalmawal ffel tamadna es lenne zol zolonk ez vylaghnak vezedelmeeben lakozook mellet es orzagolwan ew eedeff zent ffyawal erekkewl erekkee Amen. Vala ky ennek ellenc mondana awagy nem hynnee atkozot leegyen mynd erekkewl erekkee Amen. My kedeegh megh maradwan wr Ieſus Criſtuſnak zent malazthwan es tyztôſſeegôt teween az ew zerelmes zent zyleyeenek, maraggywnk megh az zent apoſtoloknak hytyben kyk nagy zorgalmatoſſaggal tyztôſſeeggel ayo'tatos dycheerettel meg maradanak az harmad napyglan Az eedes Iſten zylew zyz maria azzonywnk teſteenel az kopor-

ſſoban. Mykoron azert wr iſtennek parancholattya zerent az harmad nap bel tőlt volna es az zentők warnaak az eedes wroknak akarattyaak yme megh zendewle nagy meeny dőrgheeſőkkel meenynek es feldnek kerekſeege es az aldot hatalmas iſtennek zent ffya Ieſus mynd az meennyey zentőkkel zent angyalokkal kyk kezdettewl foghwan mennyeknek gyewlekőztenek vala le zalwan nagy feenes nag dychew feelſeegkeeppen myndden reend bely zentőknek ſereghy zeep es eedes eenekleeſőket zengheeſőket es dycheeretőketh mondwan wr iſtennek es az ew zenth zyleyeenek newe dycheeretyre kynek mongyaat o zerelmes atyamffyay ky vagyon ky chak meg gondolhaſſa ees? Azonkőzben el kőzelghetween kőrewl vewe az koporſſoot es az zent apoſtolok nag feeneſſeegh, es az eedes dychőſeeghnek kyrallya nagy kegyes zowal Idwezlee az zentőket mondwan pax vobis Bekeſeegh hozyatok es zerelmes valaztot hyweym. Azt halwan nagy lelky feelemmel es iſteny zeretettel feleleenek mondwan Gloria tibi dne. Dychőſeegh teeneked zentſeeges wrwnk ky myndden dolgaydban chodakeeppen chelekődől Monda eſmegh wr Ieſus mynd az egheez zent wdwarnak hallaſara ky yelenthween ewnekyk myndden zent iſteny tytkyaat tanacchaat kyt az harmad napygh el veeghezőt vala zent haromſaagh wr iſten: az eedes zent zyz azzonywnk marianak ffel magaztataſa-
488 rol || En zerelmes hyweym yme el yewth az ydew mykoron az iſten ffya zyleyenek lelke el valth ew teſteetewl es az erek eelettre menendew ew nagy eerdeme zerent. Azert mynemew kegyelmeſſeegőt es tyztőſſeegőt lattatyk tynek tennem maſtan az en eedes zylemmel es az ew zent teſteewel kyben en lakoztam es teſtőt vettem zent leelek myat es kylencz honapygh nywgottam en kedwem zerent ky ees zyzen zylt, tartot eeltetőt, nagy kedwem zerent, ky mynd halalomygh zorgalmatoſſaggal zolgalt nagy kedwem zerent. Ottan mynd az zentők zent angyalok nagy tyztőſſeeggel feyeth haythwan es ymadwan ew eedes kyrallyokat mynd eegy akarattal mondanak. Oh nagyſſagus wrwnk Nagy az te erőſſ hatalmaſſagot es az te zent bőlcheſſeegődnek nynchen veege hataara kynek myatta myndeneketh latz twtz es yſmerż: twdod myth keel tenny az te zerelmes zent zyleddel. De mynekewnk ees te hyw zolgaydnak lattatyk es melto reeaya, hogy teſtben leelekben tekeelle-

tőſſeeggel meg dychewẅlteſſeek es az te zent Ioghod felől helhőzteſſeek eegyetemben veled orzagolwan erekkewl erekkee Amen.

Ottan azert az aldot wr Ieſus monda nagy kegyelmes zowal: Surge propera amica mea electa et dilecta ab eterno, tempus eſt vt regnes mecum in ſecula ſeculorum Reſponderunt ſancti Amen. Kel ffel ſyeſſ eede en zeretőm valaztottam es kywanotoſom kezdettewl foghwa keel ffeel meennyey eekős haylokom ez zeepſeeghes edeenyem erek eelethnek dyzeſſeege, ydee ymaran hogy orzagol en velem mynd erekkewl erekkee. Feleleenek az zentők Amen. Es yme dychőſeeges zent Myhaal arch angyalnak zolgalattya myat az bodog leelek az zent teſtben adateek es nagy ſeenes dychőſeegghel ffel tamada az halhatatlanſagra, meenween az ew zent ffyanak keraly karyayra. O zerelmes atyamffyay gondolhattya ee halando embery leelek mynemew nagy mondhatatlan ereme vygaſaga es iſtenben valo zerelmetes gywladaſa vala akkoron az my dychőſeeges azzonywnknak, veſſeetők reea zywetőket es elmeelkőggyetők rola meneere wr iſten zent malazttyawal zeretőt. Lathwan azert azt az zentők es az zent meennyey angyalok felette | El ameelkodanak mert ſoha ollyan dolgot ſem lattanak ſem hallottanak vala kezdettewl foghwa kyt ollyan yghen meg zeretőt es tyztőlt volna az aldot felſſeeges wr iſten. Annak okaerth ew ees mynd ſeregőnkeed előwe allanak hogy dycheeretőt mondananak es Idwőzleneek az aldot Iſten zylew zeplőtelen zyzet mert lataak es megh erteek hogy meltob volna es erdemeſb ewnaloknaal.

Elezőr azert előwe alwan az elſew zyleynk Adam es Ewa mynd az zenth reeghy patriarchakkal mondanak Idwez leeg O my zentſſeeges es Idweſſeeges kewanſagwnk kyk reegtẅl foghwa varwnk leelkẅnk zakadwa ymaran bel tellyeſeytetted meg valtwan mynket az te zent zylőttednek myatta, pokolnak erek feteet tőmlőczeeből. Nagy halaakat adwnk teeneked az te ſyaddal eegyetembe tyztőſſeegőt es dycheeretőt erekkẅl erekkee Amen.

Maſodzor előwe alwan Moyſes mynd az zent proffetakkal es ygaz neepekkel mondanak Idwez leegy O zeepſeegew zyz kynek eekőſſeegeen hold nap es meennyey Cyllagok chodalkodnak, the vagy zent leeleknek zenthſeeges edeenye es my proffetalaſwnknak eedes gymelche te rolad zoltwnk, teghed predi-

callottwnk el mwlt reeghy ydôkben, ymaran te veled erẅlewnk vygadwnk koronkeed aldot leegy tẻ zerelmes zent ffyaddal ewrôkkẅl erekkee Amen.

Harmadzor elôwe alwan az apro zentôk es zent Iſthwan prothomartyr mynd az zent martyrokkal es mondanak Idwôz leegy O martyroknak nemes byztatoya, batorſſagus gyôzôdelmôk es erwendetes dyadalmok. Aldot leegy te eedes zent ffyaddal erekkewl erekkee Amen.

Neegyed elôwe alwan. Az nemes pyſpeketh mynd az zent confeſſorokkal es mondanak Idwez leegy O meennyey feenes cyllagh my zentſſeegewnk es tyztaſagwnk Te vagy egheez Iſteny zent malazthnak es yrgalmaſſaghnak zent annya Te wagy my eekôſſeegewnknek es tyztôſſeegewnknek zentſſeeges gyôkere, te myattad vagyon mynekewnk myndden lelky yozagwnknak es eerdemewnknek bewſeege. Azert aldot leegy te eedes zent ffyaddal erekkewl erekkee Amen. ||

489 Ewtôdzôr elôwe alwan az zent zyzeknek zeplôtelen ſereghe es mondanak Idwez leegy O zyzeknek zyze es mynden tyztaſſaghnak bodog zent zyleye yollehet ſok leanzo magzatok gyeytôttek kazdagſſagot az az zent eerdemet es malaztot ez vylaghy gyarlo eelethben De te bodogh zyz es bodog anya myndeneket felẅl mwltal. Azert ymaran erẅl' wygaǵ az te eedes zent ffyaddal kyt mynekewnk zyzen fogadaal zyleel es zyzen tẅle meg maradaal O kegyes O kegyelmes Iſteny zylew zyz anya mynd erekkewl erekkee Amen.

Az dychôſeeghnek aldot kyralne azzonya azt lathwan halwan nagy eedes halakat ada raytta es megh aldwan ewketh monda. Bodogok es aldottak leegyetôk ty ees wr iſtennek valaztot hywey kyk eerdemlettetôk reezeſſee lenny az meennyey yozagokban es erekkewl erekkee eelny az erek dychôſeeghnek eeleteewel Ewrẅllyetôk ty ees ymaran az en zerelmes zent ffyammal es en velem erekkẅl erekkee, es eegyetemben mondanak Amen.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee az my kegyelmes azzonywnk zyz marianak meenyben vyteleeſeenek moggyarol Mykoron azert az ffeel tamadaſnak helyeen az zentôktẅl valo tyztôſſeeges Idwôzlet el veegeztetôth volna Wrwnk Ieſus meg aldaaa az zent apoſtolokat es mynd az teeb zentôketh zent azzonyokat kyk ott valanak kyk nagy

eedes halakat adwan raytta ayanlaak teſtőket leelkőket es ez vylaghy eeletőket wr iſtennek es az ew zyzeſſeeges zent annyanak. Annak wtanna az fee Cantor wr Ieſus nagy ffel zowal el kezdee az eedes meennyey dycheeretőt mondwan Cantate domino canticum nouum. Cantate domino omnis terra. Item ſubiunxit Veni delibano ſponſa mea Ingredere talamum eterne iocunditatis vtere ſanctis amplexibus dilecti tui Et ſicut concupiui ſpeciem tuam Decetero ponam inte tronum meum vt vbi ego ſum ſedens ad dexteram patris mei ſis et tu ad dexteram meam filii tui conregnans in ſecula ſeculorum Amen. | Enekőllyetek dycheerween wrnak wy eenekőt, eenekellyetek wrnak mynden feldek. Annak wtanna tereytee zawaat az ew zent annyara mondwan yewy ffel az pwztabol en zeep yegyőfőm, meeny be az erek erwendeteſſeeghnek agyaſ hazaban gyenerkőggyeel az te zeep zeretődnek ewlelgheteeſyben mert mykeeppen eleytewl foghwa meg kywantam az te eekős zynedet ymaran vetőm te reead az en zekőmet hogy a hol en vagyok ylween en meennyey zent atyamnak yoghyara te ees ott leegy ennekem te ffyadnak yoghyara, eegyetemben orzagolwan erekkwl erekkee Amen. Azonkőzben ffeel eredenek az eeltetew eghen meennyeknek orzagara es kőrwl veweek mynd az meennyey zent ſereghők nagy mondhatatlan zeep zőngheeſſel eedes dycheerettel keeſerween meennek feldnek hatalmas wraat es azzonyaat, kyrallyaat es kyralnee azzonyaat O wr iſtenben zerelmes atyamffyay kyk eett ez yraſth hallyatok es olwaſſatok veſſeetők reea zywetőket es gondolattokat mynemew nagy meltoſagus leegyen ez may zent Innep, meely tyztőletes ez zent napon kyn eellyen mondhatatlan nagy proceſſio leen ez feldnek zyneeről, mynd az egheez zent haromſaghnak lakodalmayghlan. Elmeelkőggyetők rola mynemew nagy dycheeretőt teenek ez may napon az eegy ſydo leannak ky tyzta ember vala es nem iſten. De iſtenhez mynddeneel kőzelb. Towabbaa, meel nagy ereme leen az kegyelmes iſten zylew zyz marianak lathwan hogy eellyen nagy meltoſagot eerdemlőt volna mynden teremtőt allatoknak felette, kyről zent doctorok, zent thamas, Nagy zenth Albert pyſpek es nagy ſokan: hogy ha iſteny zent ygaſſaag zerent es kynek mynd erdeme latath zerent Nagy dychőſeege ereme vygaſſaga es bodogſſaga vagyon mennyeknek orzagaban Byzonnyal valhattyok es hyhettyek

hogy az eedes iſtennek zent annyanak keebőzhetetlen mynddeneel beeweb nagyob es tekeelletőſben adatot myndden meennyey yozaagh eerdem korona es dychőſeegh mynt myndeneknek nagyſſagus azzonyanak, parancholoyanak byroſkodoyanak es otalmazoyanak ‖

490 Mynemew nagy tyztőſſeeggel azerth ez may ffel vyteteek az eedes zyz maria megh latta vala zent Ianos ewangeliſta ees, kyről wgy yrt lataſarol valo kenynek tyzen kettőd rezeeben. Es yelőneek nagy chodalatus yeeg meennyekben egy azzonyallat nappal kewrwl veetethween es az hold labay alat leween es ew feyeeben tyzen keet Cyllagos korona vala. Meely tyzen keet Cyllaghos Coronayak peldazattya alat ky yegzetteteek ez may napon valo tyzen keet reend bely tyztőſſeege, hogy kedeeg nap hold es az eghy zeep feenes Cyllagok ewneky zolgalattyaban neweztethnek wgy erthettyek hogy mykoron az forgo eghekre ywtottanak volna oly nagy feenlő vylagoſſaggal ylletteteek az zyz maria hog mynd napnak holdnak es cyllagoknak feeneſſegők meg homalyoſodeek ellene Es mykoron ywtottanak volna az zentőknek lakodalmaban, yme eleben keleenek az alſo zent angyalok el chodalkozwan az zyz marianak dychőſeegeen kyt annak előtte ſoha nem lattanak vala mondanak kychoda ez ky ffel yew az pwztabol mynt az ffeel tamado zeep haynal eekős mynth az hold valaztot mynt az nap rettenetes mynt az meg zerzőt ſeregh orrozat: feleleenek Criſtuſnak ſeregheeből. Ez az zeplőtelen zyz ky bymben felet nem yſmert es gymelchőt erdemlőt az zent leelkőkkel es ezenkeppen dycheeretes Idwőzletőt mondanak ew neky yewy ffel yewy ffeel. O bodoghſſagus zyz meennyey dychőſeeghnek kyralne azzonya nagyob tyztőſſeegre vagy melto honnem a' my karwnk eerdemlenee azert meeny oda hol te nagyſſagodnak wr iſten helt zerzőt es hagy aldomaſoddal mynket erek zolgaydat

Maſodzor ywthwan az archangyaloknak karokban azok ees eleyban keleeben nagy dycheerettel es el chodalkozwan ew nagy dychőſeeges meltoſagaan mondanak kychoda ez ky ffel yew az kyetlenből kwcholkodwan ew zeep zeretőyeenek nyakara. Mondanak az zent angyalok kyk az ſeregben valanak. Ez az kywalt keeppen valo tyztaſagus zyz, myndden iſteny zeretettel tellyes kynek zeplőtelenſeeghe eellyen yghen keellemetes

volt wr iſtennek Azok ees mondanak. O zenthſeeges azzonywnk nagyob az te meltoſagod a' my eerdemewnkneel, azert maraggywnk zent aldomaſoddal

Harmadzor ywthwan az yozagos angyaloknak karokban. Azok ees eleybe keleenek mondanak lathwan myndden iſteny yozaggal tellyeſnek lenny. O aldot zenth· | Zyz te myndden yozagokkal es choda teetelekkel tellyeſſeeges feellyeb a' my eerdemewnkneel azert haggy zent aldomaſoddal te zolgaydat.

Neegyedzôr ywthwan az hatalmas angyaloknak karokban mondanak Idwez leeg my wrwnk wr iſtennek zent zyleye Idwez leegy te zent engedelmeſſegôdnek okaeert. O Bodogſſagus myndden azzonyallatoknak kôzôtte, nagyob az te hatalmaſſagod a' my eerdemewnkneel kynek mynt felſſeeges azzonnak myndenek enghednek. azert keerŵnk haggy aldomaſt te zolgaydnak.

Ewtôdzôr ywthwan az parancholoo angyaloknak karokban mondanak. O chodalatus bekeſeegh zenwedew azzonyallat kynek yllattya es yo peldaya erem vygaſaag feldôn meennyen valo teremtôt allatoknak. O dychôſeeges parancholo kyralne azzon, ky melto vagy myndent meg vygaztalny hagy zent aldomaſoddal te hyw zolgaydat.

Hatodzor ywthwan az wralkodo angyaloknuk karokban mondanak. O bôlcheſſeeges azzonywnk ky te ezeſſeegôddel mynden hatalmaſokat meg gyôzteel, mennyen feldôn es pokolban. Azeert yllyk hogy ffeelſeegkeeppen wralkoggyaal iſten wtan. Azert keerŵnk algy meg te zolgaydat.

Hetedzôr ywthwan az zekôs angyaloknak karokban mondanak. Idwez leegy iſteny yrgalmaſſaghnak kegyelmes keralnee azzonya, te vagy myndden zentôknek tellyeſſeeges erwendeteſſeeghôk es vygaſagok, te zyltet ez vglagra eelôknek es holtaknak hatalmas byrayaat kyre eegyeb melto nem volt azert nagy az te bewſeeges yo voltot my hozyank: keerŵnk hagy aldomaſſal mynket.

Nyolczadzor ywthwan az zent kerwbyn angyaloknak karokban mondanak. O iſteny nagy bôlchefeegnek chodalatus edeenye kynek my zolgay vagywnk, te kedeegh zent zyleye zent annya es kwt ffeye azert felette meltob vagy my nalwnknaal,

meeny feellyeb az iſteny bôlcchefeeg lathny es hagy zent aldomaſoddal mynket te zolgaydat.

Kylenczedzôr ywthwan az dychôſeeges tyzes Seraphyn angyaloknak karokban kyknek felette wr iſten zyneeyglen teeb kaar anyaloknak nynchenek, kyk annewal nagyob iſteny tyzes zeretetben es zynrôl zynre valo Bodog lataſban vannak mynee-
491 wal kôzelben lakoznak || Wr iſtenhez. Mykoron lattaak volna az kegyes zyz marianak nagy dychôſſeeges voltaat el ameelkodwan raytta mondanak. Idwez leegy malazttal tellyes zeretettel tellyes, zent leelekkel es wr iſtennel tellyes zeplôtelen zyz. O Iſteny zeretethnek es feelelemnek zeep zyleye. O iſteny foghahatatlan yſmerethnek bôlcheſſeeges zent annya. Byzonyawal te mynden bodogh leelkôknek eeggyetlen egy Idwôſſeegôk es vygaztalaſok te vagy myndden zentôknek Iwtalmok es eerdemôk. Nagyob az te zent meltoſagod myndden zentôknek eerdemôkneel. Azeert meeny ffeel, az te zent ffyattwl kezdetnek elôtte megh zôrzôt herre es hagy aldomaſt mynekewnk te hyw zolgaydnak nagyſſagus azzonywnk.

Tyzedzôr az oo tôrweenbely zentôk Adamtwl foghwa mynd Ianos baptiſtaygh lathwan az zyz marianak nagy dychôſeeges meltoſaagaat erwlnek vygadnak vala raytta mondwan yme hol vagyon a my nemzetewnkbôl tamadot bodogh zent zyz es iſten zylew zent anya ky mynket meg vygaztalt mynden remeenſeegewnkben, es meg ſegheellôt mynden nyomorwſagwnkban: aldot leegen mynd erekkwl erekkee Amen.

Tyzen eeggyedzôr Az wy tôrweenbely zentôk kyk ewneky elôtte ky mwlwan az meennyey dychôſeegre mentenek vala. Dycheerween wr iſtennek zent annyaat mondanak. Idwez leegy meennek feldnek dychôſeeges keralne azzonya, Ierwſalemnek eekôſſeege Criſtus Ieſus wrwnk valaztot nepeenek byzon ereme otalma es vygaſaga, te wagy mynekewnk mynden Idweſſeegewnk es eerdemewnknek oka es ywtalma, yme vala my yawnk vagyon mynd te atalod es te myattad vagyon, halakat adwnk teeneked mynth nemes azzonywnknak. Aldot leegy mynd erekkewl erekkee az te zent Ieſus ffyaddal amen.

O zerelmes atyamffyay gondolhattyok ee myt zolt myt felelt leegyen mynd ennee tyztôſſeegre az iſten zylew zyz maria meennek feldnek keralne azzonya. Byzonyawal nem vette ſemye el ſem halgatta De kegyeſſen hyhettyôk es valhattyok

hogy nagy bôlcchen reea twdot felelny es meelſeeges alazatoſſal bwzgoſagus iſteny tyzes zeretettel es myndden | Tyztôſſeeggel mynt ollyan felſſeeges azzon eedes halakat adwan raytta wr iſtennek es az zerelmes zent ffyanak menee yowal zeretteek volna ewtet mondwan aldot vagy Izraelnek erek wra es teremtô iſtene ky twlaydon myndden dolgaydban nagy es chodalatus wagy Es aldot te iſteny meltoſagodnak zent newe mynd erekkẃl erekkee Amen.

Annak wtanna tereythween ew eedes bezedeet az dychôſeeghnek erekôs zentyre mondwan. Aldottak vattok ty ees mynd nyayan wr iſtenben ky mennyeth feldet es vyzet ſemyból teremtôt. Reea feleleenek az zentôk mondwan Amen. My ees mongyok az zentôknek wtannok Aldot legyen az felſſeeges teremtew wr iſten es az ew eedes dychewſeeges zent zyleye Amen.

Ymaran harmad tanwſagwnk leezen mykeeppen dychôſeeges zent haromſaagh wr iſten az eedes Iſten zylew zyz anya mariaat keraly feelſeeges zekben es kywalt keeppen valo ewneky megh zerzôt karban helheztetee Es mynemew zent koronawal megh koronazaa Es mynemew ayandekokkal meg ayandekozaa, kykkel dychekôdyk maſtan es mynd erekkẃl erekkee Amen.

Az elſewrôl zolwan az az mynemew meeltoſagus karban helheztetôt leegyen okaat vehettyôk mert megh hallook hogaz zentôknek zent angyaloknak eeggyyk ſe leegyen heel zerent. De myndennek felette magaztatot leegyen, kyt megh byzonoythatwnk Anyazent egyhazzal, mondwan. Exaltata es ſancta Dei genitrix ſuper choros angelorum ꝛc. ffeel magaztattaal iſtennek zent zyleye myndden kar angyaloknak felette meennyeknek orzagaban. Maſod byzonſaag Gen. vii mykeppen Noenak Barkaya ffel emelteteek az wyz ezen koron mynden heegyeknek felette. Azonkeppen az zyz maria mynden teremtôt allatoknak felette. Azont Byzonoyttya zent Dauid ps xliii Allattateek az keralne azzon te yogayd felôl kylemb kylemb aranyas ôtôzetôkkel kôrẃl veetethween. Wgyan azonrol veetetyk iii Reeg ii zerezteteek kyraly zeek az kyral annyanak az kyralnak yoghya felôl es belee ylteteek, meel peldazat zerent valo yraſokbol || Azt byzonoythattyok hogy rokon kôzel helhôztetôt leegyen Criſtus Ieſuſnak ew zeep kyral ffyanak karaban embery termeezety zerent hogy az meennyey bodog leelkôk mynd az felſſeeges kyralt

492

mynd az kyralne azzon eegy tekeentettel neezheſſeek. Es mykeppen termeezetők eegy tyztőſſeegek ees eegy leegyen, kyt lelky veelekődeeſ zerent ezen gondolhatwnk megh, wgy mynt ymaran tyzen kettőd karban ywthwan az az Dychőſeeges zent haromſagnak eleyben howa wr Ieſus bel mwtataa es yelentec nagy tyztőſſeeggel.

Reea tekeenthween azert az erek atya mynden hato wr iſten nagy kegyelmes zemmel megh aldaa ewtet zent atyay aldomaſawal mondwan En atyay aldomaſom nywgoggyeek te rayttad en zerelmes en eedes leanyom erekkẃl erekkee mert ennekem koronkeed kellemetes voltaal, yme ez may naptwl foghwa ffel magaztatom az te newedet mynden teremtőt allatoknak felette mynd erekkee. Ez may napon keralne azzonnyaa zentőllek teegődet az en zent orzagomban hogy wralkoggyaal myndeneken kyk ez en hazamban es wdwaromban vannak. Es myndden teremtőt allatok meenybe es feldőn te parancholatydnak enghegyenek es kyket Idwőzeyteny akarz Idwőzẃych es orzagoly: eremmel vygaſaggal erekkẃl erekkee Amen.

Maſodzor ffyw wr Iſten ees megh aldwan monda. Aldot leegy mynd erekkee o en zerelmes zent zyleem. Mert ennekem myndenben hyw es keellemetes leel. En ees azt akarom, hogy mykeppen enghemet tyztől es ymaad mynt felſſeeges kyralt myndden teremtőt allat azonkeppen teegődet ees tyztőllyőn es dycheeryen; ewrẃl azert es vygagy ymaran te zeplőtelen zyz meehednek iſteny gymőlcheewel erekkẃl erekkee Amen.

Harmadzor wygaztalo zent leelek wr iſten ees megh aldwan monda: Aldot vagy en zeepſeegew yegyeſőm ky ennekőm myndenben hyw es enghedelmes leel, annak okaert en ees mynd teſtben leelekben tyztan es zeplőtelen megh tartalak. Te leegy azert keench tartom az en heet rend bely zenth malaztoſſagomnak yozaghyn es valakynek te hyweyd kőzzől akarandod zabad leegy el oztogathny. Ewrẃl azert es orzagoly my welẃnk erekkẃl erekkee Amen.

Azt lathwan halwan az eedes zyz maria nagy alazatus few haytaſſal halakat ada dychőſeeges zent haromſaghnak myndden | Iowoltarol. Es ennen magaat ayanlwaan myndden zolgalattra mondwan Luc 1 yme wrnak zolgalo leanya myndenben leegyen wrnak zent akarattya es aldot leegyen wrnak zent newe erekkẃl

erekkee Amen. Es annak wtanna Dychôſeeges zent haromſaagh wr Iſten Tyzen keeth zent reendbely eekôs Coronakkal Coronazaa ayoytatos doctoroknak mondaſok zerent

Eſezer zeep aran Coronawal ky mondatyk az meennyey dychôſeeghnek allat zerent valo ywtalma ky adatyk es aal az zent haromſaghnak zynrôl zynre valo lataſaban az harom lelky yozagoknak meg tartaſaeerth hythnek remeenſeeghnek es zent zeretethnek. Mykeeppen kedeeg az aran Coronanak ſem kezdety ſem veege nynchen Azonkeppen az meennyey Iſteny lataſban eremnek ſoha fogyatkozaſa nynchen Ez eellyen zentſſeeges Coronawal Coronazaak elezôr az eedes zyz mariat zerelmes atyamffyay. Azon keerlek es yntlek hogy ne eeleegôggyetek ez nemes yraſnak chak olwaſaſſawal es hallaſawal De veſſeetôk reea elmeeteket es tanwllyatok megh hogy az eedes zyz marianak peldaya zerent eelween ez el mwlando vylagon eerdemlyeetôk ty ees ez eellyen nemes Coronakat hanem myndenyket eegyzerſſmynt awagy wr iſtennek ſegôdelmeewel vala meellyeket. Mert ez vylagon valo zeep yo es dychôſeegh mynd el mwlyk es ſemye leezen mynt yol lattyok. Azeert az erekkee valokat kereſſôk zent palnak mondaſa zerent.

Maſod Corona kywel Coronaztateek az eedes zyz maria mondatyk erek zyzeſſeeghnek aran Coronaya. Ha [kedeegh] azeert wr iſten eegyeb zyzeknek Coronaat aad mynt yegôſynek, az zyzeknek. zyz annyanak mynemew Coronaat gondolhatwnk adot leenny, kyrôl wgy wagyon meg yrwa Cant II Sicut lilium inter ſpinas ſic amica mea inter filias Mykeent az zeep feyeer liliom az tôwyſkek kôzôt, azonkeppen vagyon az en zeretôm eegyeb zyzek kôzôt. Annak okaeert wgy olwaſtatyk az eegy bwlchwſ ymachagban Idwez leegy meenyorzagnak keralnee azzonya Angyalok kyrallyanak zent annya O mariazyzeknek vyraga mynt roſa es liliom teegy ymachagot te zent ffyadhoz hyw neepeknek Idweſſeegôkeert.

Harmad zent Coronawal Coronaztateek predicatorſſaghnak Coronayawal kyrôl zent peter apoſtol yr az yraſtwdoknak I pe I || Mondwan ty kyk bôlcchek yattok eelteſſeetôk az hyweket 493 es tanohatok hogy veegyeetôk megh heerwadhatatlan es veeghhetetlen dychôſeeghnek Coronayaat. Zent Danyel proffeta meg wgy mond Dan XII kyk bôlcchek leennek feenlôdnek mynt az feenes Cyllagok erekkwl erekkee es eegyebeket ygaſſagra tanoytand-

nak. de ky volt felddôn Criſtuſnak wtanna nagyob bôlch mynt az eedes zyz maria az erek bôlcchefeeghnek zent zyleye ky az zent apoſtolokban az zent hytôt megh erôſſôytôtte ky Criſtus Ieſus eeleteere ewket meg tanoytotta es myndennek yo peldat hagyot az erek Idweſſeegre. Azerth meltan eerdemlôtte az predicatorſaghnak Coronayaat mynt predicatoroknak predicatora es meſtereknek meſtere.

Neegyed Coronawal Coronaztateek zent Martyromſaghnak Coronayawal Oh my lehet nagyob martyromſaagh ha megh gondollyok mynt az eedes zyz anya zenwede ew eedes zerelmes zent ffyanak nyomorwſagan. O my halallal nem holt volna meg ha az keſerw̋ el meent vona elôtte. Azert Bernaldnak mondaſa zerent anneewal nagyob volt az ew keſerw̋ſeege mynewel zyweeben leelkeben zenwedôt, kyt ſenky megh nem ôlhet azert kywalt keeppen eerdemlôtte az zent martyromſaghnak Coronayaat

Ewtôd korona mondatyk halhatatlan eelethnek Coronaya Apok. II kynek harom dyademaya vagyon thwdnya Illyk zyzeſſeeghnek, hazaſſagnak es ôzwegyſſeeghnek eerdeme kykben reezes leen az eedes azzonyẃnk maria

Hatod Corona Gyôzôdelemnek koronaya az az ky ennen zabad akarattya zerent myndden ez vylaghy gonoztwl meg vonzya magaat iſteneert, kynek kywalt keppen valo eremet es vygaſagot adnak eerette az erek dychôſeegben.

Heeted ygaſſaghnak Coronaya, kyt yo mywelkôdeteert es mwkaeert adnak zent paal apoſtolnak mondaſa zerent 1 thimo IIII. De az zent malazttal tehetny valamy yoth haat ſenky teeb yoot teeb mwkaat nem teet mynt az zyz maria mert ſenkyben nagyob iſteny zereteth tehetſſeegh es malazt nem volt mynt ew felſſegheeben

Nyolczad zynnek es zeepſeeghnek Coronaia, kyt az ollyannak adnak ky artatlanſagban es lelky teſty tyztaſſagban eelth Sap. v. Azok kôwetyk wr iſtennek artatlan | Baranaat az az Criſtus Ieſuſth vala howa terẃl fordwl Apok XIIII Ez eellyen zent eelet ſem talaltatyk nylwabban mynt az eedes zyz mariaban zent Anſelmus doctornak mondaſa zerent. Annak okaert mondatyk ew rola Cant. VI myndeneſtẃl foghwa zeep vagy en zeretôm gyenyerẃ es eekôs Es ſemy macula te benned nynchen.

Kylenczed kyraly Coronanak tyztôlety, mert mynt ymaran meg hallottok ewneky adaa zent haromſaag wr iſten meennek feldnek es pokolnak kyralne azzonſagaat hogy myndennek parancholna ky megh peldaztateek Heſter kyralne azzonyon Heſter II

Tyzed mondatyk kyraly yegyeſſeeghnek meltoſaga, mert az eedes zyz maria valaztateek az nagy twlaydon meltoſagra hogy ew lenne az meennyey felſſeeges hatalmas kyralnak yegyeſe Es ew wtanna anyazent egyhaaz az teeb hywekben Eſay LXI

Tyzen eeggyed mondatyk dychôſeeges tyztôſſeeghnek Coronaya. Ez eellyen zent Coronaat ez may vewee mykoron be vyteteek nagy tyztôlettel eremmel vygaſaggal az meennyey wdwarnak lakodalmaban ky meg peldaztatot wala Iwdyt azzonyon reeghy ydôben Iwdit XV

Tyzen kettôd Corona mondatyk terween teetelnek es hatalmaſſaghnak dragalatus Coronaya, kyrôl emlekôzyk zent dauid proffeta ps. [†] Teweel ew feyeeben dragalatus kôwekbôl zôrzôth zeepſeegew Coronaat, mert ſenky ez eellyen nagy meltoſſagus wraſaghnak Coronaya eegyebnek nem adatyk hanem chak az byzon erekôſôknek ees twlaydon valo ffyaknak kybôl meg byzonwltatyk hogy az eedes zyz maria azzonywnk az wriſtennek zent orzagaban byzon weer zerent valo magzat es erekôs, mynt byzon iſtennek zent annya kyrôl wgy mond zent Ber. doctor Adatwan wagyon teeneked o aldot zyz maria hatalom meennyen es felden hogy vala myt akarz, azt mert nyerhetôt wr iſtentwl. O azert zerelmes atyamffyay Criſtus Ieſuſnak es azzonywnk zyz anya marianak ayoytatuſ hywey zolgay leany megh hallook az my nemes azzon zylenknek tyztôletes es meltoſagus voltaat, eerdemes es hatalmas voltaat, kegyelmes es malaztus voltaat. Ayanlok neky my magwnkkat lelkwnkket teſtewnkket eeletwnkket ky mwlaſwnkkat hogy otalmazyon mynden vezedelemtwl es vygen oda hol ew vagyon orzagolwan erekkwl erekkee Amen ‖

494 Bodoghſagus zenth Iſtwan kyralnak Innepeerôl.

*M*Iſericordia et veritas cuſtodiunt regem et roborabitur clemencia tronus eius proverb. xx capitulo. Irgalmaſſaag es ygaſſaagh megh ôryzyk az kyralt es kegyelmeſſeegghel megh erôſſwltetyk ew neky byrodalma. Ez ygheek vannak meg yrwan bôlch ceggyk kenyweenek hwzad rezceben, meel ygheek meltan veetethetnek dychôſeeges zent Iſthwan kyralnak newe dycheeretyre, ky mygh ez vylagon leen nagy yrgalmaſſagban ygaſſagban es kegyelmeſſeegben eele ez zegheen wy kerezttyen neep kôzôt, mynemew zenthſeeges eeletben kedeeg veegezee el ydeyceth. Az ſok choda teetel es anyazent egyhaaz nylwan vallya es byzonoyttya. Byzonyawal azert meltan keel ez dychôſeeges Criſtus Ieſuſnak valaztot vytezeet es Confeſſoraat yeleſſen ez zegheen magyar orzagh bely nyomorwlt neepnek dycheerny tyztôlny, kyknek wr iſten keraly meltoſagwl es apoſtol gyanaant adaa hogy mynt tanwſagawal es yo eeleteenek peldayawal tanoytanaa ygazgathnaa otalmaznaa, es az erek ydweſſeeghnek wtaara vonnaa. Azert zerelmes atyamffyay nagy zerelmetes zolgalattal es ayoytatus halaa adaſſal tartozwnk ez bodogſſagus zent kyralnak ky myat enny ſok lelky teſty yokat erdemlettwnk. Ha kedeegh ew halando eeleteeben ollyan zorgalmatos wolt ez zegheen neepnek Idweſſeegeen es otalmazaſaan haat myt veelhetŵnk teett es teezen az halhatatlanſagban zenetlen kenyereghween wr iſtennek elette ez ew zegheen nepeerth. Netalantan reeghen el veztŵnk volna my gonoz byneynkeert ha az eedes azzonywnk zyz mariawal az zent kyralyok ew kegyes eſſedôzeeſôknek myatta nem taplalnanak, kyrôl wgy eenekôl anya zent egyhaaz ez may zenth zoloſmaban Idwez leegy bodog zent Iſthwan kyral te neepednek nemes remeenſeege. Idwez leegy my meg tereeſewnknek byzon doctora es apoſtola. Idwez | Leegy myndden zentſſeeghnek es ygaſſaaghnak feenes tykôre the myattad hyttewnk Criſtus Ieſuſban te myattad ydwôzewlŵnk ees Criſtuſban keerŵnk ymagy ez te neepedeert ymagy egyhazy zolgalokeert ees, hogy eegy ellenſeegh ſe leegyen ragadozo ez te neeped kôzôt Amen.

Bodogſſagus zent Iſthwan kyralnak es Confeſſornak dycheeretes meltoſſagarol es zentſſeeges eeleteerôl akarwan zolny, doctoroknak mondaſokbol heet nemes tyztôletes ayandekokat talalwnk, kykkel wr iſten ez ew zerelmes zolgayaat anya zent egyhazban ffeel magaztalaa eegyeb kyraloknak es orzaagh byro feyedelmeknek felette. Elſſew meltoſſaagh mondatyk angyaly yzeneth, merth wgy olwaſtatyk rola hogy wr iſten ew zent yſmerety es valaztaſa zerent mynt az zeep roſaat az tôwyſk kôzzôl azonkeppen zent Iſthwant az pogan zylektewl maganak valaztaa, kynek ees foganattyaat meennyey zent kôwet atal yzenee megh, kyben nemy keeppen haſonlattateek wrwnk Ieſuſhoz azzonywnkhoz es kereztôlew zent Ianoſhoz ez eellyen nagy meltoſagus zentôkhôz.

Maſod meltoſaggal zeretee wr iſten zent newezethnek hywatallyawal. Mert mykoron ymaran az ew zyley kerezttyennee lettenek volna es hywſeegben eelneenek es az Iambor azzonyallat zyleſeehez kôzelgethne Neky yeleneek prothomartyr zent Iſthwan es monda ewneky: Byzzaal azzonyallat wr iſtenben es leegy byzonyos benne, mert yme ffyat zylz kynek ez orzaagbely neep kôzôt kyraly Corona adatyk es az en newemet aggyatok ew reea. Az azzonyallat nagy chodalattal monda ky wagy wram es ky newed. En wagyok wgy mond prothomartyr Iſthwan ky Criſtus Ieſuſeert elezer zenwettem es el enyezeek. Es mykoron az bodogh magzat zyletôt volna zent Albert pyſpek yztragomot az zent newre meg kereztôlee.

Harmad meltoſaggal zeretee erek Idweſſeeghnek byzonyos batorſſagawal O zerelmes atyamffyay byzonyawal nagy iſteny ayandeek es malaztoſſaagh kyt wr iſten meegh ez vylaghy eeletben az erek Idweſſeegre valazt myndden feelelemneel kyl, kyt kewes zentôknek olwaſwnk enghedôthnek lenny.

Neegyed meltoſaag hogy wr iſten ewtet ſokkeppen valo meltoſagokkal zeretee || Kyket eegyzôrſſmynd nem yghen olwaſwnk enghedôthnek lenny. Elſſew mondatyk iſtentwl adatot nemes kyralſaagh, maſod dycheeretes apoſtolſſaagh, harmad doctorſaagh. O byzonyawal nagy iſteny ayandeek, kynek eellyen es enny malazt enghettetyk. Wgy olwaſtatyk ew rola hogy mykoron ymaran ffeel ſerdwlt volna Dyaky twdomanban ees bôlch volna eegybe hywataa ew attyawal ez orzagh bely wrakath es ne-

meſſeket, kyrallyaa teweek ewtet. Es annak wtanna azon eztendôben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak kylencz zaaz kylenczwen heet eztendôben zent Iſthwan kyralnak kereztyen attya bodogwl es yo hytben ky mwleek ez vylagbol es vyteteek az erek bodogſſagban. Zent Albert pyſpek ees azon eztendôben menween az pruzok kôzzee predicallany es martyromſaghnak koronayaat veweee. Zent Iſthwan kyral kedeegh ſogaa magaat Iſtennek zent parancholattya valo eelettre.

Ewtôd meltoſſaggal zeretee wr iſten nagy tekeelletes es eerdemes eelethnek malaztoſſagawal, mert vala myt keer vala wr iſtentwl mynd meg nyery vala ſok chodakat ees teezen vala wr iſten az ew zent eerdemeenek myatta kyket ha mynt elôwe newezghetneenk nehez volna chak halgathnya ees.

Hatod meltoſſaggal zeretee wr iſten meennyey feenlô chodalatokkal es yelenetekkel. Gyakortaa yewendôket megh yſmer vala zent leeleknek yhleſeebôl. Azt ees meg yſmery vala meeg annak elette mykoron gonoz tanach es haborwſaag tôrteent ez zegheen magyar orzaag ellen. Oly yghen el hatalmazot vala kedeegh az iſteny lataſban hogy mykoron ayoytatus ymachagaban volt el ragattatok neha leelkeeben. Neha teſt zerent ees fel emeltetôt az ffeld zynrôl, ew zentſſeeges eerdemeenek myatta Meel zorgalmas bwzgoſaga volt kedeegh anyazent egyhazhoz nylwan vagyon: mert nem chak ez orzagban rakattatot zent egyhazakat, De Ierwſalemben, Conſtantinapolban, Romaban es ſok orzagokban, kykbôl megh yſmertetyk kerezttyenſeeghôz valo zomeehozaſa es wr iſtenhôz valo zeretety.

Heted meltoſaggal zeretee wr iſten ez zent kyralt ew zent halalanak choda keppen valo yſmeretywel, kyt nylwabban megh hallwnk az ew zent eeletebôl. |

Sequitur Legenda.

Wr Ieſus Criſtus zyletetynek wtanna oly mynt zaaz heyan ezer eztendô felee yrwan mykoron teeb orzagok kôzôt wgy mynt ez orzagh Cronicayaban talallyok az Scyttyay magarok Conſtantinapolt es eegheez gôrôgh orzagot ffeel dwltaak volna es ez vylagon zertezerenth kerezttyenſeegben ees ſok pwztaſagot tôttenek volna myeert ewk poganok valanak. Vala azon ydônek wtanna eegy hatalmas Capitan feyedelem kynek Taxon vala

newe es mynd eegheez alffôldet raacz orzagot mynd gherek orzaghygh hodoltattya vala Es lakaſa vala taxon ôreeny az alffôldôn. Ez feyedelemnek ydô yartaban leenek keth ffyay: Geyſſa es Myhaal. Ez Myhal feyededelemnek leenek eſmegh keth ffyay: eegyk newezee kopaz lazlonak az maſodykat Vazwlnak. kopaz lazlonak ydô yartaban leenek harom ffyay Andras Bela es leuente. Belatwl leen zent lazlo lengel orzagban, kyrôl nylwabban vagyon meg yrwan zent lazlo kyral eeleteeben.

Taxonnak az elſſew ffyatwl kynek vala newe Geyſſa, azon ydôben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak kylencz zaaz hathwan kylencz eztendôben wr iſtennek kywalt keeppen valo malazttyabol zyleteek zent Iſthwan kyral, zent Iſthwan kyraltwl teeb ffyay kôzôt zyleteek az eedes-zyz zent ymre herczegh, kynek zentſſeeges eeleteet ha iſten egheeſſeegben hagyan az ew zent ynnepe napyan megh hallyok nylwabban. Maſtan emlekôzzywnk az ew zent attyanak meltoſagus zent eeleteerôl. Mykoron azert Bodogſſagus zent Iſthwan kyral ffeel ſerdwlt emberkoraban ywtot volna gyoropodyk vala mynt meenybôl adatot nemes magzat, zent ayandeek, mynd wr iſtennek mynt emberekneк lataſara yo elkôchben Iamborſagban zent malaztban, iſteny feelelemben es zeretetben es myndennek wtanna zentſſeeghes eeletben. leelkeet eeltetween ayo'tatus ymachagokkal, elmeeyeet meennyey gondolatokkal ez vylaghy teſty eeleteet zent beyttel vygyazaſſal es zarandok yaraſſal: felette kylemben honnem az maſtany wrak feyedelmek es nemeſſek || Mykoron azert 496 wr iſten az kyralſagban megh erôſſôytôtte volna ottan pokolbely ſathan wtanna erede hogy el eytenee mert nehezzee tarttya vala hogy az ew zent eerdemeenek myatta ez orzagot kezeebôl ky zalaztotta volna. Vala azert az ydôben Somogyſſagban egy pogan hatalmas herczek, kynek kwppan vala newe az reeghy kopaz zyrynd feyedelemnek maradeka, ky meegh zent Iſthwan attyanak eelteeben ees erôſſen wralkodyk vala mynd egheez Somogſagban es zalaſſagban. Mykoron zent Iſthwan kyralnak attya Geyſſa ky mwlt volna tamada ffeel ez gonoz kegyetlen herczegh. Akarwan zent Iſthwan kyral gonoſſaag zerent maganak veenny, az zent kyralt meg ôlny ez mynd ez egheez orzaghnak wraſagaban eſny Zent Iſthwan kyral halwan az gonoz

zandekot egyben hywaa az magyary wrakat es dychôſeeges zenth Marthon pyſpeknek ſeghôdelmeet keerwen ky zalla kwppan herczeg ellen Es tewee hadnaggya Vencellinuſ newô wrat ky yewt vala hozyaa neemeth orzagbol. Es mykoron nagy erôſſ ytkôzetôt tôttenek volna wr iſtennek yrgalmaſſagabol, adateek az dyadalom zent Iſthwan kyralnak Es azon hadban Vencellinus hadnagy meg ôlee kwppan herczegôt, kyeert nagy ſok ayandekot es tyztôſſeegôt veen az zent kyraltwl. Es az gonoz hytetlen Somogy hyſpant vagataa neeggyee Zent Iſthwan kyral Eggyk rezeet kyldee yztragomy kappwra. Az maſodykat Weſprymee az harmadykat el ffeel Gyôrree, az Negyedyketh el bee erdelben, myeert mynd ez egheez orzaghnak ellefeege volt.

Maſod hada zent Iſthwan kyralnak leen Erdely waydawal, kynek Gywla vala newe kynek leanyatwl valo vala zent Iſthwan kyral, kynek Sarolth vala newe Gyeyſſanak feleſſeege. Mykoron azert yrnanak ezer keth eztendôben zent Iſthwan kyral nyomoteek erdely vayda ellen es mykoron meg gyezte volna fogaa meg Gywlaat mynd azzon feleſſeeghewel es keth ffyaywal, kydee be magyar orzagba foghwa mert annak elette gyakortaa valo yzenettel es yraſſal yntôtte vala ewtet hogy lenne kerezttyennee es zenneek meg ez orzaagh haborgataſatwl. De ſoha reea nem haythataa, hanem az hytetlenſeegbôl | Nagy erôzak es wgy mynt akarattya ellen mynt ew hozyaa tartozowal ky haytaa es megh kereztôltetee. Annak wtanna Iamborwl eelween wgy tartaa mynt yo attyaat es holtok wtan ffeyeer varat nagy tyztôſſeeggel temetettee el. Es erdenſeegh az ydôtwl foghwa magyar orzaghoz halgatot mynd ez ydeyglen.

Harmad yeles hada leen zent Iſthwan kyralnak az Bologarok es olahok ellen hawaſ el fôldeeben, kykkel annewal erôſſebben vyaſkodeek mygh erôſſeb helyen lakoznak vala, kyknek feyedelmôk keean vala. De mykoron meg gyezte vala ewket nagy mondhatatlan keenchôt es kazdagſſagot nyere es az orzagot adaa tyztwl eg reeghy ôſynek kynek zoltan vala newe. Es haza yewe az zent kyral nagy nyereſeeggel magyar orzagban. Az Zoltan feyedelem kedeegh hawaſ el fôldeeben nagy erekes leen es hatalmas kytwl zarmazanak az Zoltanok es ez orzagtwl el zakadwan nagy ſok nyomorwſaggal fyzeteek meg az yo teetelt Zent Iſthwan kedeeg az nagy nyereſeegbôl nagy

ſok zent egyhazakat es kalaſtromokat rakattata ez orzagban wr iſtennek azzonywnk zyz marianak Es az meennyey dychôſeeges zentôknek tyztôſſeegôkre, kyket kylemb kylemb varaſokkal valalokkal es kyẅl belôl valo zeepſeegôkkel meg erôſſôythween kyket az maſtany Iobaghwrak es Nemeſſek ffeel eeghetnek el pwztoythnak es magoknak ſoglalnak, kyknek bozzw alloya az teremtew wr iſten.

Enneel ſokkal tôb hadakozaſy voltanak bodog zent kyralnak ez zegheen orzagnak otalma mellet kyket ha mynd meg yrnank ydô ſem zenwednee. Annak okaert keeſalkoggywnk arrol ew zent newe dycheeretyre meely zorgalmas lett legyen mynd ew azzon feleſſeegewel keſlawal zent egyhazaknak gond vyſeleeſeeben. Wgy olwaſtatyk rolok az orzagh Cronicayaban hogy myndden eztendôben el yaryaak vala ez orzagok meg latogatwan neezôgethween myndden zent egyhazakat kykben kyẅl belôl ha my fogyatkozaaſt lattanak addeeg onnan el nem mentenek mygh zerewel meg nem eeppôytetteek. Azonkeppen keſla keralne azzon myſe mondo rwhakat olthaar ôtôzetôket kerezthôket es eegyeb eegyhaazbely rwhakat || Megh neezôghetween 497
megh wyogat vala Towabbaa egyhazy neepekrôl es feyedelmekrôl az zent kyralnak oly nagy gongya vala hogy ennen maga meg latogatta ewket viſitalta examinalta ha yol eel awagy gonozwl, ha anyazent egyhazhoz laat, ha vygyaz az zeegheen nepôn ha paſtorſſagaat zerewel vyſely akar papok voltanak awagy Calaſtromban lakozo baratok, ha kyt latot hallot reeſthnek twnyanak lenny meg feddôtte Corrigalta, ha kyt latot hallot zent eeletẅnek lenny azt lelke zerent zerette es eelt tanachawal. Es erſekkee pyſpekkee emelte zentôlte ewketh, mynt olwaſtatyk hogy zent Martonbol az apathwr zerzetbôl yztragomy erſekkee valazta valazta eegy zent eeletẅ fratert kynek Sebeſtyen vala newe, Calachay erſekkee frater Aſtricoſth, pecy pyſpekkee frater Mauroſth eellyen zent atyakat kyk nem pwztoytottal mynt az maſtanyak kyk gonoſſagra nem kôltôtteek az zent egyhaaz yozagaat mynt az maſtanyak, kyk el nem reekkentôtteek Criſtuſnak rezeet yozagaat mynt az maſtanyak. kyk ſem haſarttra, ſem torkoſſagra, ſem draga rwhazatokra nem veztôghetteek az zent alamyſnaak mynt az maſtanyak: Annak okaert mynemew Iamborſagban es zent eeletben eeltenek az reeghyek nylwan vallya anya zent egyhaz. Vyzon ellen az maſtany orzaglo es egyhaz byro feyedelmekkel

pokol nem menyorzagh telyk bel. Merth zent Gergel doctor mondaſa zerent annee halarra meltok mene ſok zamtalan gonoz tôrweent hamyſſagot es fôrtelmes peldaat holtok wtan hattanak.

Towabbaa meely nagy yrgalmas zywô volt bodogſſagus zent Iſthwan kyral nylwan meg yſmertettetyk kyrôl wgy olwaſtatyk hogy mynden koron ew kyraly aranyas erzeenye tellyes volt aran foryntal es peenzel, ſoha oly zeghen hozyaa nem ywhetôt awagy chak latot volna wton el mwlny ees, hogy hewon el bochatta volna. Eegy eeyel kedeegh ffeel kele es meene kôzykben az zeegenyeknek egy ſakcho peenzel, hogy az zeeghenyek azt lattaak volna reea rohananak es mynd peenzeet el ragadozaak | Mynd zeep kyraly ewz zakalaat ky zaggataak, hogy mykoron azt zenwette volna az iſten embôre es Criſtus Ieſuſnak vyteze nem aloyttaa tyztôletlenſeggre es bozzwſagra. De nagy eremmel es halaa adaſſal az eedes teremtô wr iſtennek zent zyleye keepe eleyben meene es terdre eſween monda nagy ffel zowal es ſyraſſal. O meennyey dychôſeeghnek kyralne azzonya es ennekem: yme kyt te kyrallyaa tetteel az te vytezyd mynemew tyztôſſeeggel ylleteek. Ha ellenſeegem tôtte volna rayttam haat te zent ſeghedelmeddel meg allanaam bozzwmat. De ezt kywanom ennekem az erek bodogſagban meg fyzethny Idwezeytenknek mondaſa zerent. Ty feyetôknek egy hay zaala ſem veez el: hogy ezenkeppen ymachagaat el veegezte volna az zent kyral zyweeben meg vygaztaltateek azzonywnk mariatwl es nag halaa adaſſal hazaban meene.

Ymaran laſſok megh mykeppen az angyaly zent Coronawal meg koronaztateek. Az ydôben mykoron Geyſſa meg holt volna neegyed eztendôre kelween kyldee be Calachay erſeket Romaban wr papahoz, kynek Aſtricus awagy Anaſtaſius leſthaa vala newe hogy ez wyonnan valo kerezttyeneknek magyar orzagban kyldene papay aldomaſth hogy a' mynemew zent egyhazakat rakattatot volna zentôlhetneek megh, es eeg kyraly koronaat kywel zentôltethnek ffeel az kyralſagra mert meegh chak valaztatus volna. Azon ydôben maſſelôl Myſka ees lengel kyral wr iſtennek malazttyabol kerezttyennee lett vala. Es wgyan azert az az kyraly meltoſagnak Coronazattyaert kyldôt vala be wr papahoz, kynek ymaran megh zerzette vala az zent Coronayaat. Es meel napon ky akarnaa kyldene az lengyel ky-

ralnak kőwetyt, Azon eeyel iſtennek zent angyala meg yeleneek wr papanak almaban mondwan. Az Coronaat kyt zőrzőtteel honapy napon yſmeretlen neepnek kőwety ẅnek hozyad kyk Coronaat keernek az ew feyedelmőknek atyay aldomaſſal Es kethſeeghneel kyl azoknak aggyad, mert ewtet yllety az ew nagy eerdemes voltanak myatta. Es azonkeppen Aſtricus erſek maſod napon || Wr papahoz bel ywthwan es az kőweth- 498 ſeegőt megh yelenthween, myndden volta keeppen: Hogy azt hallotta volna wr papa nagy erembe leen raytta es myndent megh enghede nagy atyay zeretettel Es az angyaly coronat neky adaa. Annak felette eeǵ aran kereztőt hogy zent kyral elől hordoznaak, az zent egyhazakat kedeeg mynt akarnaa wgy zentőltetnee. Es monda: yollehet en zent apoſtol helyőt leegyek, De meltan Criſtus Ieſuſnak apoſtola ky myat enny neepet haytot megh az wr iſten. Annak wtanna Aſtricus erſek nagy eremmel haza yewe zent kyralhoz es az lengel orzagbely kyralnak maſ Coronaat zereztete. Mynemew zent eeletben eelt leegyen kedeegh dychőſeeges zent Iſthwan kyral mynd holtyk ky yelenthety yghеeről yghеere kywe. Azt lattyok hallyok hogy meegh ſem yob. Sem ollyam magyar orzagban nem tamadot kyben anne yrgalmaſſaagh es ygaſſagh lett volna, kyknek myatta meeltan eerdemlee az zent meennyey Conſeſſorſſagot ez vylaghy es meennyey zent Coronaat, es mynd egheez kerezttyenſeegben valo dycheeretes ffel magaztataſth.

De mykoron az kegyelmes wr iſten meg akartta volna nywgothny az ſok mwka wtan ew hyw zerelmes zolgayaat előzőr eellyen nemew meennyey chodawal akaraa az ew zent halalaat ky yelenteny. Az ydőben mykoron yrnanak ezer hwzon ket eztendőben nagy ſok eegheteeſek leeznek vala ez orzagban, nagy feld yndwlaſok es Aldozoo maſod napyaan oly mynt tyz hora felee keth ffenes napok lattatanak az eghőn. De annak wtanna eeggyee leenek eſmegh, kyk ſyrattyaak vala az zent kyralnak halalaat es ez zegheen orzaghnak halala wtan valo vezedelmeet, kyk mynd bel teleenek mynt az orzaag Cronicayaban megh vannak yrwan.

Mykoron azert az zent kyral wr iſtennek yrgalmaſſaga zerent es az ew zent eerdeme zerent myndden ellenſeeghyt meg győzte volna. kewrẅl valo orzagbelyekkel bekeſeghe lett volna, myeert az iſteny

zolgalatot felette yghen zerety es ayo'ttya vala. Gondollya vala ennen magaban hogy ez ſok ez wylaghy gondot le vethnee rola es ew veenſeegeben myndeneſtewl foghwa wr iſtennek adnaa magaat chak leelkyekben lenne foglalatus. Es az ew zerelmes ffyanak adnaa az zent Coronaat | Mynd az orzaagh gongyawal mert lattya vala hogy melto ees eeleegh volna reea es myndenek felette zerethneek es tyztőlneek az ew nagy zenthſeeges eeleteenek es erkőcheenek tekeelleteſſeegeerth. De nem twggya ſenky az wr iſtennek tytkyaat tanachaat Nem veely vala az zent kyral ew zent ffyawal myt akarna teenny az felſſeeges meennyey kyral ew kyral zolgaywal. Elől vewee az zent kyralnak akarattyaat wr iſtennek akarattya, es zyz zent ymre kyralt hamar annak előtte ky vewee ez vylagbol mert ollyan zeplőtelent es myndden yozagos mywelkődethnek patykayaat meltob vala menyorzagban ffel magaztathny honnem ez halando vylagon kyrallyaa emelny. Inkab yllety vala az nemes kenchőt Criſtuſnak tarhazaban helhőztethny honnem kylemb kylemb ez vylaghy gondoknak myatta meg feytethny. De mykoron hallottaak volna az zenth kyral ffyanak halalaat, mondhatatlan nagy keſerűſeegh banath es ſyralom tamada mynd ez egheez orzagban, nagyobban kedegh az ew eedes zyleynek. Annak okaert lathwan az zent kyral hogy remeenſeegetewl meg foztatot volna nagy gondban eſeek annak wtanna nagy betegſeegben kynek halaal ees leen az wtollya mert ſenkyt nem laat ew rokonſaghy kőzzől az kyralſagra ew termeezety zerent meltonak es eeleeghnek lenny. Ez orzagh bely neep kedeegh felette faytalan vala es haylando mynden gonoſſagra. Mykoron azert lathnaa hogy wr iſtennek akarattya el kőzelget es naponkeed el fogyatkozyk ereyben, kyldee yghen hamar egy Buda newő Iſpannyaat Egewth ffyaat az ew attyanak ewcche ffya wtan, kynek Vazwl vala newe kyt azon ydőben ew gonoſſagaert tarttat vala Nyttryay pyſpeknek fogſſagaban myg magaat meg yobboytanaa hogy hozyaa hynaak, myeert hogy eegyeb kőzelben valo veere nem leelettetyk vala es neky adnaa az kyralſagot mygh meg halna. Hogy keſla keralnee azzon hallotta volna kyralnak akarattyaat meg bozzwlaa es tanachot tarta Budawal, mykeppen Vaźwlt el vezthetneek es az kyralſagot az keralne azzon rokonſaganak zerezhetneek
499 pether kyralnak. Ighen hamar Budanak || Fyaat kynek Sebus vala

newe az kyral kŏwetynek elŏtte el kyldee es Vazwlnak ky tolataa zemeyt azon temleczbe es fyleyth onnal be entetee kyt mykoron azonkeppen zent kyral eleeben vytenek volna lathwan az kegyetlenſeegŏt annaal ees ynkaab meg bwſwla es halarra nehezŏdeek. Es bel hywataa az egyhazy feyedelmeket es kyk akkoron yelen valanak parazth wrakat kyk mynd wr iſtent feellyebben felneek tyztŏlneek es nagy eedes atyay bezeeddel wtolſo teſtamentom zerent keree es yntee ewket hogy ollyat tenneenek kyrallya ky eleegh volna reea. Es hogy az zent kerezttyen hytŏt el ne handaak kyt ffeel vettenek volna, mynddenben ygaſſaag zerent eelneenek Iſteny es egymaſhoz valo zeretetben alhatatoſok lenneenek, zent alazatoſſagban yarnanak es kywalt keppen ez zegheen kerezttyen orzagot ellenſeegtŵl otalmaznaak. Annak wtanna ffeel emelee ew eedes kezeyt zemeyt es zyweet lelkeet mennyeknek zent orzagara es nagy ſyralmas es kenyewrŵletes zowal monda: O meennyeknek kyralne azzonya Iſtennek zent annya es ez vylaghnak megh eppŏytew nemes azzonya Dychŏſeeges zyz maria te zentſſeeges kezeydben es oltalmad alaa adom es ayanlom anyazent egyhazat, mynd benne valo feyedelmekkel es lelky neepekkel eegyetembe. Es ez zegheen orzagot mynd benne valo wrakkal, es zeegheennyel bodoggal eegyetemben hogy en te leegyeek azzonyok es otalmok es az en leelkŏmet te zent markodban. Annak wtanna zentſſeegŏt veen hozyaa es megh keneteek. De myeert azon napokban anya zent egyhaz ylly vala Nagy bodog azzon ynnepeenek octauayaat annak okaert nagy yo hytben byzodalomban tellyes leelky nemes yozagokkal, es meennyey koronara valo eerdemmel wr iſtennek es azzonywnk zyz marianak ky bochataa lelkeet. Es zent angyaloknak ſeregheeben nagy eedes eenekleeſſel az erek bodoghſagra vyteteek. Azon ydŏben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak ezer harmyncz neegy eztendŏben. Es leen nag eremek raytta az meennyey zentŏknek zent angyaloknak, hogy ollyan nemes eerdemes zent Confeſſor meent volna az ew tarſſaſſagokban, mynd ew zent ffyawal. | De vyzon ellen leen nagy ſyraff ohaytaaf ez zegheen orzagbely wy kerezttyeneknek hogy ollyan zent es kegyeſ attyoktwl meg valtanak volna. Es magyar orzagban myndden ŏrŏm vygaſaag nagy keſerŵſeegre valtozeek, es myndden reend belyek nemeſſek, nemtelenek, zeghenyek kazdagok:

hegedẅleeſt, ſipolaſt dobolaſt tanczot harom eztendeeg meg tyltottak lenny, de myndenek gyazolaak nagy ſyraſſal az zent kyralnak halalaat. De az ew keſerẅſeegők veegre eremre teree erekkewl erekkee. Mert mykoron ffeyeer varatt el temetteek volna gyakortaa eeyel veternyenek ydeyn az ew zent Coporſſoyaanal angyaly zeep eenekleeſőket halnak vala Es nagy eedes yllatokat ereznek vala. Mykoron azert ott azon helyen Negywen ewt eztendeegh nywgodot volna Canonizalaſnaal kyl. Wr iſtennek akarattyabol, ky megh akaraa mwtathny az ew hyweynek erdemes voltokat, Wr papanak ky azon ydőben vala meltonak lattateek magyar orzagbely nemes zentőket ffel emelny helyekről es tyztőleteſb herre helhőthny es megh Canonizalny. Azon ydőben kedeegh byrya vala az angyaly zent Coronaat Dychőſeeges zent lazlo kyral, ky mykoron wr papanak leweleet es atyay zent aldomaſaat erdemlette vona venny: Egyben hywaa mynd egyhazy feyedelmeket mynd orzagbely wrakat. Es harmad napy beythnek es ayo'tatuſ ymachaghnak wtanna, azzonywnk zyz maria egyhazaban gyewlween zenth miſeet zolgalanak, hallottaknak, aloythwan ſokaktwl mynt ha eegyeb byneſ embernek teſte zerent az zent kyralnak ees teſte porraa leett volna. De byzonyawal mykeppen myndenek eelnek az eelő wr iſtennel nem haggya el az ew zerelmes zolgayth meeg holtok wtan ees, yme azert wr iſtentẅl nagy choda dologh. Mykoron az koporſſorol az marwan kőwet ffeel emelteek volna oly nagy mondhatatlan zeep yllat zarmazeek ky az koporſſobol nem chak azokra, kyk ott yelennen valanak. De mynd az egheez varaſra wczyan keed aloythwan mynt ha paradychomba volnanak. Es mynd nagy iſteny dycheerettre es halaa adaſſra reemẅleenek. Lataak annak wtanna az zent tagok zeep verhenyẅſ vyzben nywgoznak mynt ha zeep yllatw balſamomban főrődneenek. Es nagy zeep tyzta fatyolban es gyochban ky zedeek az zent keenchőt es az nagyobbyk zent egyhazban vyweek hol maſtan tyztőltetyk wr iſtenben. De mykoron az zent kyralnak yoghyaat es wyyaban valo kyraly gyrẅyeet akkoron ſemmykeppen meg nem leelteek volna ſem az koporſſoban ſem kyẅl ||
500 Kyt wr iſten az ew zerelmes zolgayaanak towabbaa valo dycheeretyre el enyeztőt vala. Annak wtanna chodakeeppen zent angyala myat ky yelentee Elezer egy mercurius newő yambor fraternek ky ſecularis pap voltaban feyeer vary zent egyhazban Cuſtoſſagot

vyſelt vala. Es ew atala mynd egheez magyar orzadbely hywôknek nylwan ada lenny: es anya zent egyhaaz azon napoth zent ynneppel illy es tyztôly nagy ſok choda teetelnek okaerth. Mert wgy olwaſtatyk ez zent kyralrol hogy nagy ſok dycheeretef dolgokat tett vala ew kyraly kezeewel: tywdnya yllyk zegheenyeknek eelteteeſe, foglyoknak es nyomorwltaknak meg zabadoytaſa, meztelenôketh rwhazwan zarandekokat bel fogadwan, arwakat ôzwegyôket meg ſegheythween, Criſtuſnak veegh vachorayaat ennen ket kezeywel zerzy vala megh ew eedes megh valtoyanak tanwſaga zerent es annak wtanna myndennek alamyſnaat oztogatwan, nem hamyſſan kereſôtbôl, de twlaydon ygaz yozagabol. Ennen maganak naponkeed valo eeleteet es zykſeegheet megh zaggattya vala hogy vala myt zegheenyeknek es egyhazaknak awagy egyhaaz bely zolgaloknak beewebben adakozhatneek. mynd ez eellyen zentſſeeges dolgokbol yſmerhettyek hogy wr iſten az ew zent yogyaat kywalt keeppen ffeel magaztalny akaraa ez wylagon, kykbôl mynemew nagy es feelſſeeges eerdeme es dychôſeeges koronaya leegyen az erek bodogſſaghnak veegheere ſenky nem mehet, hanem hytewnkkel byrhattyok megh. Meely eedes veeghetetlen es halhatatlan erwendetes dychôſeegôt, es ezen vylagon bekeſeeges eeletôt engheggyen mynekewnk my edes zent kyralwnknak eerdemeenek myatta Atya fyw zent leelek eegy myndenhato wr iſten erekkewl erekkee Amen.

Bodogſſagus zenth Bernald doctornak Innepeerôl.

*K*Riſtus Ieſuſnak zerelmes Confeſſoranak es hyw zolgayanak, meezzel zoloo zent Bernald doctornak zenthſeeges | Eleteerôl tyztôſſeegerôl es meennyen fôldôn valo meltoſaggarol emlekôzween engheggyen erek vylagoſſagnak kwthfeye Criſtus meennel kyſſeb reezt yraſnak es zolaaſnak ereyre, ew zerelmes zolgayanak zent malaztoſſagaban kyneel kyl hyttel vallyok ſemy dologh Idweſſeeges nem lehet. Azert wr iſtenben zerelmetes atyamffyay Bodogſſagus zent Bernald doctor zalwan zallaſwnkra, kyt yllyk az ew nagy meltoſaganak okaert ha yol nem tarhattyok awagy melto dycheerettel yllefſôk kyt myndden hywek

meennyen felden dycheernek. Elezőr az ew zent neweenek meltoſagos voltaert. Mert doctoroknak mondaſok zerent Bernald magyaraztatyk meel kwthnak awagy ky folyo kwtffeenek es zeep yllatw nardus vyragnak. ky ew termeezetyben alazatus, melegh es zeep yllatw. Azonkeppen Bodogſſagus zent Bernald doctor ew wr iſtentewl eerdemlőt malaztoſ termeezetyben melegh vala iſteny es atyaffywy zent zeretethnek bwzgoſagaban. Alazatuſ vala ez wylaghy eelethnek nyayaſſagaban, ky folyo kwtffeew vala meelſeeges bőlcheſſeegenek ky zarmazattyaban, meel kwth iſteny yſmerethnek es twdomannak bewőlkődeſeeben Es zeep yllath ew yo hyre neweenek eedeſſeegeben kyket yobban meg hallywnk az ew zent eeleteenek magyarazattyaban

Mynt az zentőknek eeletők kőzőt talaltatyk, Bodogſſagus zent Bernald doctor tamada Bwrgundya orzagbol zyletwen fontanoſ newő varban. Nemes nemből es yambor kerezttyen zylektewl. Attyanak decelinos vytez vala newe annyanak aaleth. Ez yambor azzonyallat egymaſ wthaan heet magzaty leenek, hat fyrffyw es egy leanzo, kyket mynd twlaydon teyeewel tarttya vala ffeel, es nem akarya vala ez bőlch azzonyallat hogy vala meely gonoz termeezetw̋ daykatwl gonoz ydeghőn termeezetőt veenneenek. Es mykoron ffeel őregődnek vala oly parazt kemeen eelettel newely vala ewketh, mynt ha azonnal kemeen penitenciara es az pwztaban valo ſanyarw lakodalomra kyldenee Annak okaerth myndenyket az
501 wr iſtennek ayanlya vala || Mykoron az barmadyk ffyaat az az zenth Bernaldot fogatta volna meheben yewendő byzonſagnak almaat lataa, haat oly mynt egy zeep feyeer kőlykőchke kynek az hataa orya tarka barka volna, yelenteteek lenny ew meheeben, kyt mykoron egy yambor yraſtwdonak meg yelentőt volna zent leelek malazttya zerent felele ewneky. Twgyad azzonyallat yo kőlyőknek leez te annya ky anya zent egyhaznak otalma leezen az erethneket ellen es iſtennek ygheyeenek yeles predicatora es ew malaztus nyelweewel ſokakat leelekben meg orwoſol, ky mynd azon keppen bel teleek. Mykoron azert zent Bernald egy ydőben nagy ffee faydalomban eſőt volna, nemy babaak yeweenek hozyaa hogy ew beteſeegeet megh lathnaak, az iſteny ģermek nagy haraggal mynd ky yzee ewket az hazbol es azonnal wr iſtennek yrgalmaſſaga zerent kynnybſeegőt erzee:

ywthwan azert karacchon napyaara eeyel mykoron az zent aranyaſ veterneeth mondanaak az ew eedes lelke zerent kewannaa meg twdny meel horaban zyletôt volna wr Ieſus ez vylagra. El zwnnyada es yme eleybe yewe az eedes aranyas Ieſus wgy mynt azon horaban zylethneek. Es azon meg twdaa es myg eele mynd ezeeben tartaa, kyrôl ees yewendôre nagy zeep kenywet zerze az zent ewangeliomnak ertelmeere. Myſſus eſt angelus Luc 1. Lathwan kedeeg pokol bely Sathan ez angyal eeletew zent gyermeknek naponkeed valo Iſteny malaztban gyoropodaſaat megh yrellee es kylemb kylemb keſeertetôkkel fogdoſſa vala hoǵ az ew tyztaſſagaban el eythetnee Es wgy tôrteneek hogy eegy ydôben zeme lataſanak myatta gonoz kewanſagban eſôt, azonnal megh ertee vezedelmeet es az yeges vyzbe mezeytelen be fwtameek es mynd addeeg ott keenzaa magaat mygh az gonoz gheeryedeteſſeeghnek tyze langa meg alwneek ew magaban. Annak wtauna eſmegh harom yzben tôrteenek gonoz zemeelyeknek myatta valo keſeertety. De myndenzer wr iſtennek malazttya myat ellenek alla es nem chalhataa meg pokolbely erdegh. Lathwan azert ez malaztus zent ember hogy Ez wylag kôzôt lakozwan ſenky magaat meg nem ohatnaa vezedelemtewl, gondolaa hogy ky fwthna | Belôle es zerzetben menne, kynek tanachaat mykoron az teeb attyaffyay meg yſmerteek volna meg mewetyk vala ewtet es el vonzyaak vala az zent akarattrol. De Geelerd newô vytez battya bolondſaghnak yteely vala Bernaldnak mondaſaat. Ottan zent Bernald wyyaat attyaffyanak oldalaban ytee es monda yewendô mondaſkeppen twdom atyamffya twdom mykoron ez te oldaladat czwczawal atal ôklelendyk akkoron az en tanachom atal hattya az te zywedet. Wgy leegy kewes ydô bel telween vytez battyaat az hadban atal ôkleleek es foghwa el vyweek Kyhôz mykoron zent Bernald hozya meent volna es hozyaa nem bochatanaak, tawol fôldôn nagy ffeel zowal monda. Twdom zerelmes atyamffya mert hamar valo napon az Calaſtromban meegyewnk, yme iſtennek akarattyabol azon eeyel az vaſak el hwllanak kezeyrôl labayrol es ky zalada, Ottan zent Bernald attyaffyahoz meene es meg yelentee akarattyaat hogy barattaa akarna lenny.

Mykoron azert zyletethnek wtanna yrnanak Ezer zaaz tyzen keth eztendôben, Ciſtercyenſis zerzethnek tamadaſa wtan

tyzen ewth eztendôre, Es zent Bernald doctor yarwan hwzon keth eztendôre, tebben honnem mynt harmynczad magawal kyk kôzôt valanak az ew attyaffyay ees. Mykoron azert Bernald ew attyaffyaywal attya hazatwl ky meenne az nagyobbyk battyok Guido lathwan az wczyan yaczny ew kyſſeb attyokffyaat Nywardos germôkôt, monda ewneky, Atyamffya Nywarde ymaran myndden erekſeegẅnk yozagwnk te reead neez, vyſellyed gongyaat. Az kyſ germôk nem gyermôkewl felele ottan. Azert ty menyorzagban mentôk ennekem kedeeg ez feldet haggyatok. Nem ygaz oztozaaſ ez. Azeert egy kewes ydeygh ew attyawal maradwan De annak wtanna ew ees attyokffya wtan meene. Veegre az ew attya ees hozyaa meene az kalaſtromba es yo veenſeegben ott mwlek kywe wr iſtennek zent malazttyaban. Annak wtanna zent Bernaldot myeert tekeelletes es yo lelky eeletew vala Clarevallenſis hazban apathwrra teweek, hol ott mynemew nag zegheenſeegben eehſeegben zomeſſagban es zenetlen valo vyǵazaſban eelt leegyen moggyaat ſenky kywe nem yelenthety, wǵ olwaſtatyk rola hogy embery tehetſſeeghnek felette vygaz vala es az almaſſagot halalnak yteelte. Az
502 eeterre kedeegh oly nehezen || Meegyen vala mynt ember az nagy keenra, mert wgy vagyon hogy az gyakortaa beytôlew embernek nagy neheſſeeg az yo lakaaſ es ſemy eetelnek ytalnak nem erzy yzeet. Azonkeppen vala dolga zent Bernaldnak ees. chak az vyznek mongya vala yzeet erzeny.

Az nagy bôlcheſſeeges twdomant kedeegh hol leelte leegyen ennen maga tano byzonſagot teezen rola hogy ewneky egy meſtere ſem volt de mynd az erden harazton es faak kôzôt yarwan elmeelkôdween es gondolkodwan wr iſtentewl adot myndden ygaſſaghnak yſmeretyes ertelmeteſſeege, kyt kethſeeghnel kyl hyhetẅnk ha meg gondollyok ew meelſſeeges yraſanak chodalatus eedeſſeegeet. Teſty rwhazattya ez zent Iambornak yollehet zegheenſeegôt yelent vala, de maga tyztaban yaar vala. Nagy ſok ydeyglen kedeegh tytkon ciliciomot vyſel vala az zerzethnek zokaſa ellen. De mykoron ky twdot volna ottan le vetee hogy az teeb fratereknek bantaſth ne tenne es neheſſeegôt awaǵ embery yteeletben eytenee ennber magaat Mert gyakortaa ez vylaghy emberek az yo miwelkôdetôt ees gonozra veezyk ky felette ellene vagyon zent lelek iſtennek kyrôl wgy olwaſtatyk hogy mykoron zent zeretetbôl es lelky

vygaztalaſbol karthwſiaban meent az neema baratokhoz myeert ott koronkeed Ciliciomot vyſelnek, zent Bernald ees mygh ott leett nalok zallaſon ygyenlewſeegôt tartot velôk. De mynt haza meent ottan le vetôtte. Mykoron Nouicius meent hozyaa barattaa lenny azt zokta vala monda, ha azert yewz a' my belôl vagyon haat myndenedet kyẅl haggyad ez vylagon es chak leelek zerent yewy be.

Ennek elette emlekôzenk rola hogy ez yambor atyaffyaknak vala egy hwgok ky ez vylagnak adwan ennen magaat hazaffagra meent vala eegy ydôben kele ffeel meene attyaffyay latogathny az Calaſtromba es mykoron be yzent vona nem yeweenek ky hozyaya myert nagy keweelſeeggel yewt volna oda vala kedeegh az eeggyk portarius ky wgy felele az nagyſſagus azzonnak nagy haraggal, myt yaarz eet te zaar ſaak. Azt halwan ottan el fakada ſyrwa megh erthween hogy meg wtalnaak ¦ Ewtet az ew attyaffyay. Es monda, meen el keerlek, mongyad azt az en atyamffyaynak, ha en bynes vagyok eellyenekeert holt meg az aldot Criſtus. De ha bynes vagyok az okaert kereſôm az Iamboroknak tanachokat. Ha azert az en atyamffya az en teſtemet megh wtallya Ne wtallya meg awagy leelkômet, wrnak zolgaya yewyen ky hozyam es vala myt paranchol myndent meg teezôk Azt halwan zent Bernald, ky yewe hozyaa az atyaffyakkal es azt hagyaa ewneky myeert wratwl el nem valazthataa hogy ez vylagot myndden gyenerẅſeegewel megh wtalnaa es wgy eelne mynt az ew Iambor azzon zyleye es azonkeppen haza bochataa. Mykoron azert hazahoz meent vona, ottan hertelen oly yghen el valtozeek elkôcheeben es eeleteeben hogy ſemynek aloytanaa ez vylagot es wgy leen dolga az ew zent attyaffyaynak zent eerdemeknek es ymachagoknak myatta hogy nagy ſok eſſedôzeeſſel megh nyeree ew hazas tarſſatwl egy maſtwl valo el valaaſt es zent apachya zeerzetben meene be es mygh eele nagy zent eeletben zolgalaa az wr iſten Ezenkeppen bel teleek az ew zent azzon zyleyôknek wr iſtenben valo kewanſaga hogy ew magzaty kôzzôl egy ſe vezne el. Tôrteeneek egy ydôben hogy zent Bernald megh korwla es mykoron halalara kôzelghetne lelke zerent el reewteteek es vyteteek az hatalmas wr iſtennek yteelew zeky eleyben, hol ott yelen vala pokolbely Sathan ees nagy ſokkeppen vadolwan ewtet es mykoron mynd el veegezte volna vado-

laſaat wr iſtennek embőre nem haborodeek megh raytta meg ſem yede. De nagy batorſaggal felelween Sathan ellen monda En ees vallom azt hogy az en eerdememnek myatta nem vagyok meelto meennyeknek orzagara. De myeert az en wram Ieſus Criſtus keth keeppen byrya az ew zent attyanak erekſeegheet, eegykeppen ew zent halalanak eerdemeeből maſkeppen ſywy erekſeegből, azert hyzőm hogy eegykkel ew meg eery. Az maſodykat ennekem aggya kyből en ees maradok karban. Azt halwan pokolbely Sathan nagy zeegyenſeeggel el fonaa on-
503 nan magaath || Es az iſten embőre magaban terween halaat ada raytta wr iſtennek hogy pokolbely erdegh meg nem győzhette volna: ymaran kedeegh byzonyoſ leeween az erek Idweſſeegről oly nagy zenwedetőlſeegőket teezen vala hogy wgyan el betegőzyk valabelee es nem kőwethety vala az Conuentet. Mykoron eſmegh halarra betegődőt volna megh yedenek raytta az fraterek hoǵ netalantan meg halna Es nagy erőſſen ymadnak vala eerette, mykoron meg kynnyebődot volna, monda az iſten embere Myt myweltők atyamffyay myre tarttyatok meg ez nyawalyas embőrt. Nam erőſſebbek vagytok iſtennel keerlek engheggyetők keerlek engheggyetek haggyatok el meennem. Mykoron kedeeg az ew zentſeeges hyre newe el hyrhődőt volna nagy ſok varaſok keewannyaak es keeryk pyſpőkſeegre. De ennen maga chak azt felely vala twggyatok hogy nem vagyok zabad magammal. Az atyaffyak kedeeg yghen feeltyk yala hogy az ew zerelmes attyokat es eremőket el ne venneek ew tewlők. Annak okaert auctoritaſt ees keertenek vala wr papatwl reea. Towabbaa oly nagy alazatuſſaag vala ez bodog zent emberben hogy mynđennek alatta valonak aloyttya vala ennenmagaat es meltonak ſenkyhőz De meeg ennnen magaat ees el feleđy vala ha ember zamot teezen awagy nem. Annak okaert myglen nagyobnak predicallyaak vala eegyebek ew anneewal ynkaab meg alazya vala ennen magaat. Mykoron kedeegh zegheen fraterek kőzzee tőrteent menny haat akkoron ewrwlt vygadot raytta hogy tarſſayt talalta. Azt zent ydőőt kedeegh oly mondhatatlan draganak yteely vala hogy ſoha heewolkodaſban nem leelettetőt. De koronkeed awagy ymatkozot awagy yraſt olwaſot awagy yrth, awagy elmeelkődőt awagy az fratereket tanoytotta Egy ynnep napon mykoron predicallana es az neepek mynt ollyan

zent atyanak eremeſth hallanaak bezeedeet, ott ees yelen vala az Sathan es eellyen gondolatot vetee zyweben. O meel nemeſſen predicallaz. es meel eremeſt halgattyaat bezeedôdet, es myndenek nagy bôlch embernek mondnak. Az iſten embere ottan megh ertee magaban hogy keſeertet volna es halgathny kezde azt gondolwan az hew dychôſeeghnek el | Tawoztataſſaert hogy el hadnaa awagy el veegeznee az zent predicaciot. Ottan az iſten ees zegheedſeegôt ada ewneky es nagy veztegſſeeggel felele. Sem te rayttad el nem kezttem sem te rayttad el nem veegezôm es az gonoz zellet el hagyaa. Mykoron egy ydôben zent Bernald lowa hataan el meenne elôl talala eegy ez vylaghy embert es kezde neky bozzonkodny hogy ſoha nem olwaſhatna tyztta zywel. Az nyawalyas parazth azt halwan megh rongalaa ewtet hoǵ ollyan bwdoſo elmeeyew volna. Meg akarwan azert zent Bernald ewtet keſeerteny monda, meeń el egyfelee es ha egy pater noſtert gondolathnaal kyl el vèegezhetendez ez lowat ketſſeegnel kyl nekôd adom. De wgy, ha azt fogadod hogy ha my gondolatod eſſendyk ennekem meg yelentôd. Az zegheen ember azon nagy erembe leen es ymaran nyertte tarttya vala az lowat, Mykoron azert ymachagra atta volna ennen magaat az pater noſternek az kôzepyre alyg ywtot vala, ottan azt kezdee gondolny ha az nyerghet ees velee aggya awagy nem. Ottan ffel kele es meg mondaa mynt tôrteent vona dolga es annak wtanna meg yſmeree magaat hogy nem yo az mereeſſeegh. Egy ydôben mykoron nag mondhatatlan ſok legy bogaar yewt volna az kalaſtromban es myndennek bantaſth tenneenek. Monda zent Bernald, en meg atkozom ewket es yme mykoron hollal ffeel kôltenek volna mynd halwa leleek ewket. Mykoron eſmegh egy ydôben wr papa Mediolanom varaſban kyldôtte vona hogy ewket anyazent egyhazzal meg bekeeltethnee es ymaran papiat eerte vona egy ember halwan az zent atyanak oda yeweeſeet eleyben vywee feleſeegeet kyben pokol zellet vala. Ottan az azzonyallathnak zaya atal kezde chachogny mondwan. Nem yz enghômet eennen ky ez en madarkambol ky pareet, kapyztaat ragogat, zent Bernald kedeeg kyldee zent Syrus pyſpeknek, de az Iambor nem awataa ſemy ygyeet hozyaa hanem eſmeg zent Bernaldnak kyldee, kezde eſmeg chachogny az gonoz zellet. Nem yz enghem ky ſem Syroſka ſem Bernaldka, felele zent Ber.

Sem Syrus ſem Bernald ky nem yz. De wr Ieſus Criſtus. Mykoron azert ymachagot tett vona, Monda az tyztwlatlan leelek ||
504 Oh meely eremeſt ky meenneek ez en madarkambol kyben nagy bozzwt vallok. De nem lehet mert nem akarya az nagy wr. Es monda zent Ber. De kychoda az nagy wr, felele az nazareth bely Ieſus. Zent Ber. lattad ee vala hol ewtet, felele wgy vagyon. Zent Ber. hol lattad ewtet, felele az dychőſeegben. Zent Ber. haat te voltal az dychőſeegben. felele byzon az. Zent Ber. mykeeppen yewttel onnan ky. felele mykoron luciperrel ſokan onnan le hwllank. ezeketh kedeeg nagy zomorwkeppen bezeelly vala az azzonyallathnak zaya atal. Zent Bern. Nem de akarnaal ee eſmeg az dychőſeegben menny Azt nagy hahotawal mondaa yo volna. De el keeſtewnk ymaran. Zent Ber. azert ymachagot teween ky meene az azzonyallatbol. De mynt el ment vona onnan eſmeg ottan belee meene. Mykoron eſmeg wtanna meentenek volna zent Ber. ada egy Cedulaat az wranak ez ygheeket belee yrwan My wrwnk Ieſus Criſtuſnak neweeben parancholok teeneked erdegh ez azzonyallatok ez napſaghtwl foghwa ne ylleſſed, kyt mykoron nyakara kőtőtteek volna, towabbaa nem bantaa. Mykoron Aquitania varaſban meent volna ott ees egy pokolbely lydrőczőt, ky ymaran hat eztendeeg yarth vala eegy azzonyallathoz, mynd az ſok neepnek előtte meg atkozwan, meg zabadoyta. Nagy ſok volna mynt eellyen Iambor zent atyanak es kerezttyenſeegben yeles zent yraſbely doctornak yozagus mywelkődety es choda teetely ha mynd ygheeről ygheere meg akarnook yrnya.

Mykoron azert wr iſtennek zent akarattyabol Criſtus Ieſuſnak zerelmes zolgaya es yeles nemes Confeſſora halalaat kyzel yſmertte volna lenny hozyaa hywataa az Iambor fratereket es eegyeb ydweſſeeges bezeedy kőzőt monda ymez harom parancholatokat hagyom en tynektek kyket en ees eeltőmben tanwltam, tartottam es eeltem velők. Elſew hogy ſenkyt akaratom zerent meg nem haboroytottam. De ha mykoron tőrteent mynt hamarab meg enghezteltem. Maſod maaſ ezeenek ertelmeenek ynkab hyttem, honnem ennen magamnak. Harmad hogy ha ky meg ſertőt es bantot ſoha bozzwt nem kywantam rola yme azert tynektők ees eellyen zeretetőt alazatoſſagot es tyrelmeſſeegőt hagyok zerelmes atyamffyay. Nagy ſok dycheeretes

melto dolgoknak wtanna wgy olwaſtatyk rola hogy zaaz hathwan zent Monoſtorokat eeppeytetôth | Elteeben es zent Iraſban mynee zamtalan kenyweket yrth leegyen ky vethety zamaat es mynemew bôlccheſſeeges es eedeſſeeges bezedew lett leegyen, kyeert ees meezzel folyonak magyarazyaak ha ky yraſaath olwaſſa meg twggya. Eelt kedeeg az baratſagban nyegwen keth eztendeeg. Es mykoron kywe mwleek vala hathwan harom eztendôs. Es wr ffyw zyletetynek wtanna mykoron yrnanak ezer zaaz ewtwen harom eztendôben, es ez orzagh Cronicaya zerent mykoron magyar orzagban wralkodneek maſod geyſſa kerezttyen kyral ky vala vak Bela kyralnak elſſew zylôtte.

Az ew zent halalanak wtanna kedeegh meg yelenween egy Iambor appatwr feyedelemnek mondwan yewel kôweſ enghemet. Mykoron wtanna menne Monda zent Ber. ky ymaran azon napon ky mwlt vala nagy dychôſeeggel, yme az lyban hgyeeere meegyẅnk es te eet lakozyaal, en kedeegh ffeel meegyek az heegy tetôre Mykoron meg kerdôtte vona myre menne oda ffeel, felele tanwlny akarok. Az apatwr el ameelkodeek raytta es monda. zent atyam myt akarz tanwlny ha nam tenaladnaal bôlccheb maſtany ydôben ez vylagon nynchen. felele Semy ez eett valo bôlccheſſeeg. Semy az eett valo ygaſſaghnak yſmerety. De ott ffen vagyon az tellyes twdoman, ott ffen vagyon az byzon ygaſſaghnak twdaſa. Es ez eellyen bezeedôk wtan el enyezeek elôle. Az apathwr kedeeg ffel ſerkene es az napot meg yegôzween. Annak wtannaa hallaa haat Criſtus zerelmes Bernald zolgaya azon napon mwlt ky ez vylagbol es az erek meennyey dychôſeegez lybannak bodogſſagaban meent kyt ew zent zerelmes zolgayaanak eerdeert mynekẅnk ees engheggyen atya. ffyw zent leelek Amen.

Zent Berthalam Apoſtolnak Innepeerôl

Ez may zent ynnepnek epiſtolayaat ha ky akarya meg kereſny meg leely zent peter apoſtolnak ynnepeen faſſangban. Az zent ewangeliomot meg wgyan ottan wtanna. De myeert ſecularis mood zerent ymez zent ewangeliomot olwaſſa anya ||

505 Zent egyhaaz. Azerth azt laſſok megh, mert a' my wrwnk Ieſus Criſtuſnak bezeede es mondaſa myndenewt Idweſſeeges. Ez may zent ewangeliomot kedeeg yrtta meg zent Lucach kenyweenek tyzen harmad reezeeben, kynek rokon elôtte emlekôzyk arrol, mykeppen my wrwnk Ieſus az ween vachoran ew zent halanak elôtte tanoythwan ew zerelmes tanoythwanyt wgy monda az ew zent teſteenek es vereenek megh aldaſa wtan: yme wgy mond az en arwltatomnak keze en velem vagyon ez aztalnaal: yollehet ym embernek ew ffya el meegyen erched az zernyw̃ harra mynt el vagyon vcegeztethween, thwdnya yllyk zent haromſaag wr iſtennek tanachaban. De maga yay az embernek kynek myatta el arwltatyk. Mykoron ez eellyen kemeen bezeedôt hallottaak volna az zent tanoythwanok meg reettenek raytta my dologh volna es kerdôzkôdny kezdeenek ew kôztôk, ky volna az gonoz es atkozot ember ky azt mernee teenny, mert nylwan hyzik vala hogy az iſtennek zent ffya hamyſſat nem mondana, de ew yol twdnaa es annak bel keellene tellyeſôdny ymaran ez wtan kôwethkôzyk az zent ewangeliom.

Ewangeliom.

AZ ydôben vetekôdees leen Ieſuſnak tanoythwany kôzôt ky ew kôzzôlôk lattathneek lenny nagyobnak. Monda ottan ewnekyk ieſus Idegôn neepeknek kyraly wralkodnak ew raytok, es kyknek hatalmok vagyon ew raytok tyztartoknak hywatathnak. Ty kedeeg nem wgy de ky nagyob ty kôztetôk ollyan leegyen mynt menneel kyſſeb es ky feellyeb valo mynt zolgalo. Nem de nagyob ee az ky le ylt: awagy ky zolgal Az nagyob ky le ylt. En kedeegh ty kôztetôk vagyok, mynt ky zolgal. Ty kedeeglen vattok, kyt meg marattaltok en velem en keſeertetymben En ees zerzek ty nektek mykeent zerzet ennekem en atyam orzagot hogy eegyetek es ygyatok az en aztalomon en orzagomban es yllyetôk zekeken yteelween Izraelnek tyzen keth nemzetyt.

Wr Ieſus Criſtuſban tyztôlendew es zerelmes atyamffyay ez may napon emlekôzyk anya zent egyhaaz dychôſeeges zent Bertalam apoſtolnak ynnepeerôl kynek ees meltoſagara olwaſſa ez felewl meg yrth zent ewangeliomot, kybôl mynd ez zent

apoſtolnak tyztőſſegheere mynd my bynes ſeyewnknek Idweſſeegere ſok lelky tanwſagok tamadnak kywe Elezer tyredelmeſſeeghnek yozaga kyt keel mynekewnk tartanwnk haborwſaghnak es keſeertethnek ydeyn, kyt zent Bertalam apoſtol mynd foganattyatwl foghwa bel tellyeſeyte mynt meg hallyok zent eeleteeben. Ez az erek Idweſſeeghnek eeggyk kapwya: zent Mathe yrtta meg [†] Bodogok az tyredelmeſek mert eweek meennyeknek orzaga Ezen meene Criſtus atal az halandoſagrol halhatatlanſagra. Ennek myatta nytaa az meennyey zent paradychomnak kapwyaat.

Maſod zent alazatuſſagnak yozaga: kyről wgy mond zent Agoſton doctor: yghen alachon az aldot Ieſus Criſtus akollyanak aytoya, kyn az artatlan baranok be meennek, ha ky magaat meg nem hayttya, awagy meg yty feyeet awagy be nem mehet. Erechee kynek erteny keel: erről teen tanwſagot Criſtus ez may zent ewangeliomba, vala ky Criſtuſnak peldaya zerent akar eelny ne kewannyon wraſagot es nywgodalmat. De kyſſebſeegőt es zolgalo tyztőt, kyeert leegyen az maaſ vylagon myt fyzethny. Mert byzonyawal zerelmes atyamffyay nem wraſagra de mwkara fyzetnek. Az wrak wgyan eet ez vylagon el veezyk eerdemeet Criſtuſnak mondaſa zerent. Azeert az aldot Criſtus Ieſus zolgaynak aggyaak az meennyey bodogſagnak eerdemes ywtalmaat pelda mynekewnk wrwnk Ieſuſnak es az zentőknek alazatos eeletők es mwkayok ez vylagon.

Harmad, iſteny tyzes zent zeretethnek yozaga kyt wr iſtennek zent ffya meg mwtata || Kywaltkeeppen az ew zerelmes 506
hyweyhez valazthwan ewket ew zent malazttyanak tellyeſſeegere mynt az zent Apoſtolokat meg zentőlween ewket ew twlaydon zent leelkeewel, eegyebeket ew zent yſmerſetynek twlaydonſagara, mynt az zent zyzeket, kyk meneere nagyob tyztaſſagra valaztatanak, annewal az iſteny yſmerettre meltobbaknak yteelteteenek. Neeky bwzgoſaghnak tyzeſſegeere mynt az zent martyromokat, kyk oly erőſſeeggel veeteteenek kőrewl hogy ſemy ez vylaghy hatalmaſſaagh ewket Criſtuſtwl el nem zaggathataa Nekyket byzon vallaſnak mereſſeegewel mynt az zent Confeſſorokat es predicatorokat, kyk nagy battorſaggal hyrdethween es predicallvan iſtennek zent orzagaat ſokakat velők iſtennek yſmeretyre es zeretetyre vonyanak, veegre az

aldot wr ieſus ez eellyen hyw zerelmes zolgayt baratyt es attyaffyayt nagyobban akarwan ffel magaztathny az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent mynd ez zeeles vylaghnak eelôknek es holtaknak, yoknak es gonozoknak, vele eegyetembe yteelew byro tarſſwl valaztaa Es az nagy dyadalomnak wtanna az erek dychôſeegnek erwendetes vendeegſeegeben keezereytee, hogy az kegyelmes feelſeeges wr iſtennek twlaydon zent aztala mellee ylween iſteny es angyaly eetellel es ytallal eelneenek es lakoznanak erekkewl erekkee, mynd ez dragalatus iſtennek zerelmes ffyay es baraty kôzzôl eeggyk leen bodogſſagus zenth Bertalam apoſtol, kynek ez may napon anya zent egyhaaz meltoſagus ynnepeet ylly kynek zent eerdemes es malaztus vota leegyen my byneynknek bochanatta zent malaztnak nyereeſe es az erek bodog erewmnek ywtalma. Mynemew leegyen kedeegh az meennyey vendeegſeeghnek es lakodalomnak eedeſſeege es vygaſagus ewrôme kyre nem ſokan zomeehoznak ſem vagyodnak ſyethny De ky mynd ez vylaghy vendegſeeghnek es yo lakaſnak tombolaſnak es vezedelmes teſty dohos zeplôſeeghnek gyenerwſeghehez ragazkottak. Mert zent Gergel doctornak mondaſa zerent amyt embery erzeekenſeeg es zemnek keewanſaga meg kaphat ynkab es hamarab be foghya embernek elmeeye es zywe leelke, honnem mynt a' myt nem laat haal es twdhat | Mynemwt az maſ vylaghyak es az meennyeykk kyket zent paal apoſtolnak mondaſa zerent chak wgy halwan lathattyok az zent yraſbol, mynt egy tykôratal. De ſenky ew nagy mondhatatlan yo voltaat, yzeet, yllattyaat es gyenyerwſegeet nem erezhety es nem yſmerhety, hanem ha kynek wr iſtennek megh akarya yelenteny, mynt nemeellyeknek olwaſſok az reeghy zent atyak kôzzol, es zent paal apoſtolrol. Azert zerelmes atyamffyay a myt ennekem ees zegheen bynes atyatok ffyanak wrwnk Ieſus lathnom es yſmernôm enghedôt nem enyôztôm el. De az ty ayoytatus zywetôknek keewanſagara megh yelentôm es meg yrom ez may zent Innepnek ſermoyaban: mykeeppen es myneere feellyeb valo leegyen az meennyey halhatatlanſagban valo vendeegſeeg ees erwôndetes lakodalom ez gyarlo halandoſagban valonaal.

Legenda feſti eiuſdem.

Bodogſſagus zent Berthalam apoſtol eredet zerent tamada Indyay orzagbol es pogan keeralnak nemzeteebôl, kynek mykoron mynden nemzety meg holtanak, yme az nemes roſa zaal, halwan yaroktwl kelôktŵl wr Ieſus Criſtuſnak hyreet neweet es iſteny choda mywelkôdetyt, yewe Sydoſagban, es mykoron myndennek ygaz byzonſagara meent volna, azonnal el hagywan az ew teewôlgeſeet Criſtus Ieſus zolgaya es annak wtanna zerelmes tanoythwanya eerdemle lenny Es neweztetheek Berthalamnak nagy ſok leelky yozaghnak meltoſſagaert, mert az Berthalam magyaraztatyk ffel fyggeztônek awagy chatornyaſ ffyanak. Elſew yozaag azerth mondatyk ky ew benne leeletteteek ez vylaghy zerelemrôl ffel fyggeztethween es az meennyey zeretetſſeeghôz ragazkodwan, awagy iſtennek zent malazttyahoz es ſeghedelmeehez magaat foglalwan, hogy ne ennen maganak de myndeneſtewl fogwa iſtennek eelne, yme hol vagyon byzon kerezttyen embernek eelete es regulaya. Maſod yozag mondatyk byzon bôlccheſeegnek meelſeege, kyrôl emlekôzween zent dyenes doctor wgy mond Azt iſtenes Berthalam azt vallya hogy || Nagy zent yraaſ ees vagyon kyſded ees vagyon. Az zent ewangeliom meg azonkeeppen zeelôs ees nagy ees, vyzon ellen meg zaggatot ees, kykbôl azt akarya yelenteny zent Berthalam apoſtol wgy mynt zent Dyenes doctor magyarazya hogy nemykeeppen mynden newezetôt yoth yozagot es mynden melto feelſſeeges dolgot byzonyoythatny es meeltan predicalhatny wr iſtenrôl es maſkeeppen myndent tagadny hogy nem byzon awagy nem wgy vagyon. Magyarazo yraſ wgy mond rola hogy eeggykben ſem mondnak hamyſſat merth yollehet mynden yot meltan zolhaſſon ember az wr iſtenrôl ky wr iſtenhez yllendew. De myeert embery elme meg nem foghaſſa az wr iſtennek mywoltaat ſemyt vota keppen rola nem twd byzonnyal myt mondany, hanem ha mykoron oda ywtand es zynrôl zynre latangya. Annak okaert monggyaak, ha eegy az meennyey zentôk kôzzôl ez vylagra yewne mynd ez vylagon valo bôlcchek ſem alhatnanak twdomanyanak ellene Bodogſſagus zent Berthalam apoſtol azeert wr ieſus Criſtuſnak meenybe menetynek es az vygaztalo zent leeleknek yewetelynek wtanna meene be az belſſew Indyaban es mykoron az balwan templomaban be meent vona kynek Aſtaroth vala newe ott kezde

507

mwlathny. Ez hazwg erdegh kedeeg el hytethween az zeegheen neepet az tettety vala hogy korokat betegôket vygazthatna. Annak okaerth nagy ſokan gyẅltenek vala oda yrgalmaat varwaan es naponkeed aldozwan ewneky. De mykoron ſemy feleletôt nem adna meneenek az mas varaſban hol ott Beryt newô erdegh lakozyk vala es megh kerdeek myre az ew iſtenek nem felelne. Monda az ty iſtentôk tyzes lanczokkal kôtôztetôt megh, my ydôtẅl foghwa Berthalam apoſtol oda menth, mondanak kychoda az, felele az erdegh, az myndenhatc iſtennek barattya ky azerth yewt eede hogy ez tartomanbol az iſteneketh mynd ky vezeſſe. Mondanak ewneky mykeppen leelhettyôk meg ewtet felele fekete fodor haya vagyon ôregh zemey ygyenes orra ôzzel egyeledôt zakala alol barſſon rwhaya vagyon fewlẅl feyeer palaſtya ymaran hwz. eztendey vagyon hoǵ ſem rwhaya ſem laba bely meg nem zenneſettenek. Iſtennek zent angyaly yarnak | Ew vele kyk ſem ehezny ſem meg faradny nem haggyaak es myndent twd mynden nyelwôn zool, ymaran azt ees twggya, hogy en tyweletôk zolok, ha akarya meg mwtattya magaat ha nem akarya meg nem leelhetytek ewtet. De keerlek ha mykoron megh talalangyatok keeryetôk hogy ne yewyen eede hogy ennekem ees wgyan teegyen mynt az en tarſſomnak. Mykoron azert keth napon kereſteek volna, harmad napon eegy erdenges kezde keyaytany Berthalam iſtenek apoſtola meg eeghetnek enghemet az te zent ymachagyd. Ottan monda zent Berthalam Nemwl meg es meeń ky belôle es azonnal meg zabadwla. Azt halwan Polemius kyral keeree hogy yewne hozyaa mert eegy hawas leanya volna es vygaztanaa meg es meg zabadoytaa azt ees. Es az kyral ewrẅlteeben nagy draga keenchet kylde az zent apoſtolnak kyre chak felelee Ez vylaghy keench azoknak zykſeeg kyk ez vylaghyakat kereſyk kewannyaak. En kedeeg ſemyt nem kewanok ez vylagh zerent. Es mykoron predicallot volna ew neky monda ha az zent hyttre akarna terny az ew iſteneet tyzes lanczal meg kôtôztet zem latomaſt meg mwtathnaa ew neky. Maſod napon mykoron az papy feyedelmek aldoznanak kezde az balwanbol ky kyaytany. Nyawalyas bolondok myt myweltôk zennyetôk meg mert ynkab keent teeztôk rayttam honnem tyztôſſeegôt. Ottan azert zent Berthalam apoſtol paranchola az erdeghnek hogy ennen

maga az balwant el tôrnee es ky meenne belôle. Annak wtanna ymachagot teween az korokat betegôketh mynd meg vygaztaa. Az templomot kedeegh iſtennek tyztôſſeegere zentôlee es yme iſtennek zent angyala nekyk yelenween az templomnak neeǵ zeegen kereztôt yra es monda eellyen yegôt veſſetôk ty hom- 5
loktokra es ſemyt ne feellyetôk az ty iſtentôktẅl kynek ez ydeyglen aldoztatok. Es meg mwtataa ewnekyk eegy fekete zerechennek zemeelyeben kynek zemeybôl tyzes zykraak yewnek vala ky, torkabol keen kôwes langak ôtlethnek vala kywe es kezeyt tyzes lanczakkal kôtôzteek vala hata megee. Es 10
monda az zent angyal az erdeghnek myert Berthalam apoſtolnak parancholattyara az balwant el tôreed yme en meg odozlak es meeń oly herre hol yteeletyg eegy embernek ſe arthaſſ. Es nagy ſywaſſal reewaſſal el meene, es az zent angyal ees el enyezeek || Polemius keral azt lathwan halwan ottan megh ke- 508
reztôlkôdeek mynd azzon feleſeegewel es az varaſ bely neepekkel dycheerwen az wr iſtent myndden choda es yrgalmaſſaag teetelyben. Azt lathwan az papy feyedelmek meg dwzmadanak raytta es el meneenek Aſtrages kyralhoz az kyral rokonahoz es nagy bozzw keeppen bel vadolaak mynd az kyralt mynd az 20
zent apoſtolt. Es Aſtrages kyral azon meg haragwan eleybe hozataa zent Berthalamot mondwan ewneky. Te vagy ee ky az en atyamffyat el fordoytottad. felele En el nem fordoytottam de meg fordoytottam Monda az kyral mykeppen te ew vele el hagyattad az ew iſteneet es az te iſtenedhez fordoytottad azon- 25
keppen teezôk en ees te veled. Felele az zent apoſtol, ha azt tehetôd bator, ha kedeeg en el tôrhetendôm az te iſtenydet hygy az en iſtenembe. Ezen bezeed kôzôt hyr ywtha hogy hwllot volna Baldak iſtene Azth halwan ottan meg zaggataa rwhayaat es parancholaa hogy az zent apoſtolt megh vezzôzneek 30
es annak wtanna eelween megh nywzataa hogy mywel nagyob keent zenwedne az wtan feyeet veetetee. Az hyẅ kerezttyenek el yeween ffel veweek az ew zent teſteet es nagy ſyraſſal es iſteny feelemmel el temeteek. Aſtrages kyral kedeeg mynd az atkozot papy feyedelmekkel el ragattateek pokol bely erdeg- 35
tewl es zernyẅ halallal halaanak, Polemius kyralt kedeeg kyt meg kereztôlt vala az hyw kerezttyenek pyſpekkee zentôleek azon varaſban es mykoron hwz eztendeeg byrtta az tyztôt nagy

tyztőſſeeggel annak wtanna tellyes wr iſtennek zent malaztyawal es myndden lelky nemes yozagokkal bodogwl mwleek kywe es az erek dychőſeegben meene kyt mynekẅnk ees engheggyen atya ffyw zent lelek Amen.

Exemplum mirabile.

Wr Ieſus Criſtus zeretetyben en tyztőlendő es ayoytatus atyamffyay az chodalatus peldaat kyt meg ygyereek yelentenem eegy yghen reeghy yraſban talaltam es kywől valo orzagbol zarmazot embery fyleknek hallaſara chodalatus zyweknek es lelkőknek ertelmeere főldőn valo myndden eedőſſeeghnel gyenerẅſeegőſb yeleſſen kyk naponkeed az meennyey dychőſeeges hazarol keewannak wygaſſagot lathny hallány. | Wgy mynt ez vylagh Cronicayaban megh talaltam mykoron kezdettewl fogwa yrnanak ewth ezer ewth zaaz tyzen harom eztendőben. Es wr ffyw zyletethnek wtanna harom zaaz tyzen neeǵ eztendőben Nagy Conſtantinus chazarnak rokon wtanna, mykoron Criſtus Ieſus zent hytynek dyadalom es kerezttyen anya zent eegyhaznak bekeſeegh es batorſaagh adatot volna Azert azon ydőben myeert nagy bwzgoſagok vala az zegheen wy kerezttyeneknek es wr Ieſuſt tyzes zeretettel zolgallyaak vala nem eleegőznek vala Conventben es varaſban lakozny. De meegh az hatalmas pwztakat kew zyklaaſ heegyeket kyetlen erdőket ees megh veragoſoytottaak vala kemeen eelethnek zent ymachagnak beythnek vygyazaſnak es iſteny elmeelkődeſnek myatta. Az ydőben tamadanak az reeghy zent atyaak pwztaban lakozo remeteek, kyknek eeletekből ymaran holtok wtan kylemb kylemb zent zerzeteſek tamadanak kykről az zent yraaſ nylwan valo tanobyzonſagot teezen kyk kőzőt vala egy Iambor pyſpek kynek Eberhardus vala newe az ydőben mykoron yrnanak ezer neegy zaaz eztőben yewe Romaban es mykoron tertt vona Cluniacum newő zerzetnek hazahoz es mykoron meg tekeentőtte volna az Calaſtromnak chodalatus es reeghy eppewletyt es mynemew erőſſen es zentſeegőſſen tartanaak az zeerzetnek regulayaat Es kerdee megh az apathwrt ky volt volna fundatora az Calaſtromnak. Az Iambor Apathwr el kezdween az hiſtoriat meg bezeellee ew neky. Volt eegy nagy kazdag wrnak egy ffya reeghy ydőben kynek mykoron mynd attya annya es yo

baraty azt tanacholtaak volna hogy hazaſſagban leelethneek kynek maga ſemyre nem keel vala ez vylaghy gyenerẅſeeges eeleth mert zyz vala es nagy iſten feelô leelky eeletben tarttya vala ennen magaat es gyakortaa ymatkozwaan, myndennek yo pelda vala De maga nekyk enghede nag̀ iſteny feelelemmel, Es mykoron az vendegſeegôt el kezeytôtteek volna es kylemb kylemb wrak es feyedelmek bel gyẅltenek volna ez lambor yffyw ezeeben vewee magaat hogy az ew iſtennek zokot zent ymachagaat meg nem mondotta volna, az vendeegôket el hagywan yghen hamar lowa hataara ylween || Meene el egy 509 zent egyhazhoz es mykoron mynden ayoytatoſſaggal el veegezte volna ymachagaat keenyereghween wr iſtennek hog̀ ſegheellenee meg es lenne Idweſſegeere akoron valo tyztôſſeege es ewrôme. Eſmeg feel yle lowa hatara hogy vendeghyhôz menne, azon kôzbe yme az pwztabol eleybe yewe egy zeep tyztôlendew zemeelyw veen ember ylween eegy zeep ôzweernek hatan es kezene az wr ffywnak az lambor yffyw ees nagy tyztôſſeeggel kôzône neky Es keeree hogy yewne hazahoz es lenne vele ew tyztôſſegheenek ewrômeeben es mykoron nyayaſt bezeellettek volna mynt baraat barattyawal meg yſmeree az wr ffyw hogy ffeellyeb valo zemeel volna emberneel es gondollya vala netalantan chak en ſegheedſegemre meenybôl bochatattot volna, kyt yol es meeltan veel vala, mert wgy vala, kyt ha mondanak hogy ennen Criſtus lett legyen awagy angyal mynd meg lehetôt, Monda az wr ffyw. De yo wram ky vag̀. felele teeneked baratod vagyok es azeert yewttem hogy az te tyztôſſeegôdben yelen leegyek es amyt tehetôt meg ſegheychelek. Monda az wr ffyw en yo wram halaat adok raytta wr iſtennek es teeneked, ymaran hyzôm hogy az te tanachodnak atala az en tyztôſſeegem zereewel leezen. Es azonkeeppen myndden hazaanak wdwaranak tyztôſſegheenek ewrômeenek es vendeegôk tyztôletynek gonggyaat zolaſaat es parancholaſaat neky hagyaa hogy mynd ennen maganak ees veegre ew lenne yntôye es doctora hog̀ vala myth mondana azt tennee. Az tyztôlendew wr iſtennek kôwete nem vonyaa meg magaat ez eellyen gond vyſeleeſtewl de az wr ffywnak zeretetyeert mynddent terhet ffeel veen

Mykoron azert be meentenek volna yme nagy tyztôſſeeg-

gel mynd nyayan ffel keleenek es eleyben nyomotanak az wr ffywnak mynt wroknak. Es lathwan az zeep zemeelnek meltoſagus voltaat el chodalkozanak raytta. Es az wr ffyw meg hagyaa hogy myndenek tyztôſſeeggel ſogadnaak halgatnaak es myndenek myndenben enghedneenek ewneky. Es mykoron az lakodalmat el kezdôtteek volna az meennyey vendeegh myndent oly nagy tyztôſſeeggel moddal eekeſſeeggel es bewſeeggel meg zerez | Vala hogy myndenek chodalkoznak vala raytta es ſenkynek ſemyben ſogatkozaſa nem vala, kyn nem keel ſokat chodalnwnk mert ha meeg eztendeeg tartot volna az nagy lakodalom meeg ees myndenben bewſeeg awagy ſemy fogyateek nem lehetôt volna ha az iſteny hatalmat nyzyôk ky az heet arpa kynyeregbôl ewt ezer emberet eelegôyte meg az zenth ewangeliomnak byzonſaga zerent eett meg azonkeppen gondolyok lett lecnny. Mert akar meel nagy beewſeeggel lezen vala es kôlccheggel az vendeegſeeg az nagy choda hogy ſemy fogyatkozaaſt nem zenwed vala az wrnak yozaga. Mykoron azert az harmad nap bel tôlt volna ky mynd haza ozla. Az harmad napyg kedeeg ſem az meennyey ſaffaar ſem az ew ôzweere nem eettek yttak vala. Az ees nem choda, mert halando allatok nem valanak. Mykoron kedeeg bwlchwt akarna venny ffeel yly ôzweerere az wr ffyw ees el akarwan keſeerny ffel yle lowa hathara es nagy ſok vytezôk wtanna. Mykoron ywtottak volna meg az ôſweenre hol ott egy maſt talaltaak vala meg allanak mert towab nem hagya nyomothny az vendeegh, bwlchwt akara tewle venny Es az wr ffyw el fakada ſyrwa es kezde keerny mondwan. Myre hatz el en tyztôlendew atyaam es myre vonzod el en tewlem az te zeep vygaſſagus zynôdet keerlek leegyek veled vala howa meegy, felele az zeep veen meennyey vendeegh. Nem kôwethetz maſtan enghômet de towabra haggyad: yme matwl foghwan harmad napra ennekôm ees tyztôſſeegem napya vagyon, ha oda akarz yewny hogy tyztôlkôggyem veled eeleggee veezôm twled es meg halalom teeneked Azt halwan az wr ffyw mynt ha zyweere tette vona kezeet monda, byzon akarom es yghen ees akarom. De myt az wr iſten akar vala veegre zerezny ſemyt rola nem ertôkôzhetyk vala. Annak okaert monda yo atyam hol leellek meg teegôd es howa meennyek nem twdom. Monda ennen maganak: ez ôſween hol maſtan

allwnk az en hazamhoz vyzen twlaydon kyt ſenky nem twd teeb chak ennen magam es ez leelkôs allat ky allattam vagyon eegyeb ha ky reea menend el teewed es meg chalatkozyk. Te kedeegh yo atyamffya ha enghem meg akarz lathny yewy eede ezen herre harmad napnak deel zyweeben es ez en ôzweeremet eett keezen talalod yarny || Azert az horaban eede yewy es eett haggyad mynd az te lowadat mynd zolgaydat kyk te veled leeznek hanem chak tennen magad yl ffeel az en ôzweeremre es vala howa teegôd vyzen oda meeny. Nem zykſeeg ewneky vezerleef chak veztegh yl' ew yol twggya howa keel meenny. Semyt ne feel Nem banod meg en hozyaam yewtôdet. De mykoron eſmeg haza akarz yewny akkoron meg yſmered mert yo volt teeneked en nalam lettôd.

Capitulum ſecundum.

Wr Ieſus Criſtus zent malazttyanak ſeghedelmeewel ez maſodyk Capitulom leezen arrol emlekôzet mykeppen az Iambor wr ffyw meene az mennyey ffelffeeges kyralnak vendeegſeegeben es myt otth lata erzee valla es lakozeek es my ydôben teree hazahoz ha ky eedeffeeggel meg akarya hallany nagy ſok tanwſagot es lelky eedeffeegôt talaal ew benne. Mykoron azert az wr ffyw es az mennyey vendeeg egy maſtwl el valtanak volna az nemes yffyw ewvytez zolgaywal yewe wr ffyw hazahoz nagy banattal keſerẅſeeggel es ſem ezyk yzyk vala ſem vygad vala wy meenyewel, ſem nyayaſkodyk vala yo baratywal, De ſem nywghatyk ſem alhatyk vala: varwan myglen az hagyot hora el yewne Oly yghen el falta vala zyweet az ew eedes meennyey vendegheenek nyayaffaga zyne lataſa barathſaga es malaztoſ bezeede hogy ſem attya annya ſem yffyw kegyeſe ſem ez vylaghy hangoffaagh, vala my kyſded ewrwôndeteſſeegôt hozhatnak vala ew zyweeben. Meeltan Byzonyawal mert megh ſebhôtte es atal hatotta eelôs thôr keeppen ew zyweet az ew meennyey zeretew attyanak es vendeegheenek tyzes zerelme. Mykoron az aldot nap es hora bel tôlt volna bwlcchwt veen ew azzon feleffeghetewl es haza nepeetẅl mynt ha harmad napra haza ternee. De maga wǵ mynt ſoha ewket tebbee zemeewel nem lathnaa, mykeppen leen ees Es nagy ſokad magawal yôwe az hagyot herre Es lataa haat ott keezen vagyon az vendeegh ôzweere. Azonnal le zôkôlleek lowa hatarol es ffeel yle nagy ewremmel az meennyey wth vyſelôre ſenkyt az zolgaak

Kőzzől vele el nem hagya meenny. Da mynd haza kyldee varaban mondwan. honapy napon ezen horaban eſmeg eede yewyetek keezen mert eett talaltok megh enghemet es ſemyt nem keeſőm towabbaa. Azonkeppen az vytezők haza meneenek nag̃ banattal es keſerw̃ſeeggel mynt ha ſoha nem lathnaak wrokat, ky wgy ees leen. Az meennyey kőwet kedeeg az wr ffywt el vywee eegy nagy zoroſſ őſwenyen ky az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent keweſektewl yarattatyk es vyzen az erek eelethnek fődeere. Mykoron azeert ywtottanak volna nagy zeep theer mezőre, hol ott ſemy banat ſemy ſyralom es zomorwſaagh nynchen, honnan az keſerwes halaal ky rekeztetőt, Az Iambor wr ffyw el tekeente haat mynden zeepſeeghnek zeepſeege vagyon mynden felől kewrw̃le Az feld kyeeſ kyhőz ſoha haſonlatoſth nem latot, ott vannak haat mynden felee zeep yllatw fywek kylemb kylemb zynew vyragok, roſa lilium vyola. Az zeep mezőn zeellel, felw̃l az egh tyzta, alol az főld nagy eekőſſeeggel ffeel őtőztetőt. Az faak ky zeep vyragos ky kedeegh tellyes kylemb kylemb eerth gymelchőkkel. Az ffaaknak aga boga kylemb kylemb zeep yeles madarakkal eekőſewltettenek, kyknek zawok zengheeſők, mynt angyaly eeneklees volna kyhőz haſonlatoſt eelteeben ſoha nem hallot vala. Es ſemy allat ott nem volna ky kewanſagos zerelmetes gyenerw̃ſeeges es tyztőleteſſeegre melto nem volna. Eellyen zeep fődre mykoron az nemes wr ffyw be meent volna, ottan el valtozeek ew termeezetyben meg tyztwle erzeekenſeeghyben zyweeben teſteeben es leelkeeben, meltan kedeegh merth mynd fődet egheth, mynd eetelt ytalt mynd ez halandoſaghnak yzeet byzeet mynd ember baratynak ſokaſyt nyayaſſaghyt el valtoztatta vala, kykkel es kykkőzőt annak elette eelt vala. Azert oly mynt zent eenok es yllyes yrofetaknak halhatatlanſagok zerent ew ees az halando eeletben halhatatlanſaghnak ydeyre ywtot vala es eerdemlőt vala valtozny, kyk mynd lehetendew dolgok az wr iſtennek, kyt mynemew malaztos ayandekkal || Akar zerethny. Myt zolhatwnk teebbet chodanak chodayaat rola, yme az ott valo eghy nemes madarak ees lathwan ew wroknak ydeghen vendeegheet, eeg̃ keppen ew aldot wroknak tyztőſſeegheere maſkeppen az wy vendeeghnek erwendetőſſegheere mynd zarnyokkal mynd zeep zozattyokkal nagy eedes vygaſagot yelentnek vala. Azonkőzben

el tekeenthween nem mezze latha egy mondhatatlan nagy es zeep Sathort, mynt ha egy eekes waar vona, ky mynd kyẃl belôl kylemb kylemb draga kôwetbôl eekeſewltetôt vala mynd tekeentettre keewanatus Es myndden felôl kewrẃle megh ollyan zeep keezẃlettel valo Satorokat, mynt egy zeep dragalatus varaſt, kyknek pagimontoma mynt az cyllago zeep feenes arany, ſalay ha mynt aranyas byborral barſonnyal bel vontaak vona, Benne lakozo neep kedeeg zamtalan erôſſek hatalmaſok zeepneel zebbek ew zynek zerent, kyk zent peter apoſtolnak mondaſa zerent mynd keraly nemzetôk kyraly magzatok, keraly papok, zenth ſeregh es ſok kôzzôl ky kereſghetôt gyẃlekôzet, mynd zyzek, zeplôtelen, mynd tyztaak, mynd dychôſeegôſôk vygak yo kedwewk es erwendetôſôk. O en hozyam haſonlatus halando zerelmes atyamffyay, laſſatok, hallyatok ewrômet es vygaſſaghnak: Nem mondhattyok hogy ez vylaghy ſem embery, De meennyey es halhatatlan dychôſeegben valo erwendetôſſeegôt zent paal apoſtolnak mondaſa zerent kyt zôm nem latot ſem ffyl nem hallot ſem embernek zyweben nem zallot, kyt meg zerzôt wr iſten az ew hyweynek, zolgaynak es zeretôynek, kyk kôzzôl eegy vala ez nemes zeplôtelen eeletew wr ffyw kyt mykoron bel vyttenek volna kôzykben elſew reenden valook nagy vygaſſaggal es zeretettel fogadaak ewtet, kyhôz halonlatoſt ſoha ſem latot ſem erzôt vala. Azonkeppen maſod es harmad rendben valok nagy eremmel Es dycheeretes zeretettel fogaggyaak vala ewtet kôzykben, es ymaran oly yghen el merẃlt vala az nagy chodalatus ewrembe vygaſagban es zeepſeegôknek lataſaban hogy mynneel kyſſebhôz ees nem mery vala magaat | Haſonlany es meltonak lenny, wraſagaat kedeegh es myndden yozagaat mynd ſemynek vely vala. Mykoron azert ywtottanak volna az neegyed lakodalomban, yme nagy kezẃlettel es ſok zamtalan magawal eleyben nyomoteek az ew eedes leelkeenek kewanſaga, az ew zerelmes attya ky ewtet az zent vendeegſſeegben hytta vala Es lathwan awagy volt ewrôme amak elôtte awagy nem De ollyan leen mynt ha yngen leelekben ſem lett vona. Mert meeg az wdwarlo legyeenek vytezôk ees ollyan zeepôk valanak mynt az feenes nap myndenyknek keraly korona feyeeben ôtôzettyôk mynt az zykrazo Cyllagok. Es mykoron oda ywtot volna az nemes wr ffyw, ottan meg alla az alatta valo ôzweer es lee zalla rola.

Es az eleyben yewe az feelſſeeges dychôſeeghnek es zentôknek wra, nagy zeep koronas kyraly ôtôzetben nagy dychôſeeggel nagy dycheeretes eenekleeſſel tyztôſſeeggel, kyt ſoha ſenky ky nem yelenthet. Es mykoron kezet fogtanak volna, es zerelmes ôleleſth attanak egymaſnak, oly meel zeretethnek tyzeeben eſeek be az wr ffyw hogy ſem teſteewel ſem leelkeewel ſem ennen magawal, awagy hol volna es myt mywelne, nem twdnaa, kyben ha lakozwan meg maradot volna. ſoha halalt nem latot volna. Mert mykoron magaban tertt volna azt twggya vala meegh az eſth haynal el nem nywgodot mywlta el eredôt es harom horaya meeg nem volna maga ymaran harom zaaz eztendey mwlt vala el Mert varya vala az eeyet el yewny, ky az wr iſtennek varaſaban nynchen, es wgy ſoha haza nem yewt volna ez halando vylagra De megh yewe es nem marada megh. Az kedeeg nem az feelſſeeges kyral akarattya leen, de az nemes wr ffywnak ezes bolonſaga.

Harmad Capitulum

Wr Ieſus Criſtuſnak zent leelke ereywel laſſwnk hallywnk teeb choda dolgokath kyk meltok leegyenek meg vygaztalny a' my zoworw zyẃnkket leelkẃnketh, emlekôzween arrol myt teenek myweleenek onnan hazol, az nemes wr ffywnak el menety wtan ew eedes zyley zerelmes yegyôſe es wdwarlo zolgay yo baraty ‖ 512 Mykoron az megh hagyot ydôre horara es napra haza nem yewt volna myndenek eſeenek nagy kethſeegben banatban keſerẃſeegben es ſyralomban. Attya annya ſyrattya eedes zylôtteed, zerelmes yegyes tarſſa zyweenek zerelmeet, zolgaak yo wrokat es wrak vr ffyak zerelmes barattyokat, yarnak fwtoſnak teetowa ha hol meg talalhatnaak. Neky mongya vala netalantan meg chalatkozot, Neky kedeeg netalantan el ragattatot mezzee fôldre. Mykoron nagy ydew tôlt volna benne ew keſerwes varaſokban, ky hyrhôweek Chazaroknak kyralyoknak wdwaraban myndenek bankodnak myndenek chodalkoznak ez eellyen nagy dolgon. Es ezenkeppen mykoron ſok fôldeket es kylemb kylemb orzagokat el yartanak volna kereſween ſohol hyreet ſem halhataak. Onnan hazool kedeeg naponkeed horankeed nagy ſyrwa fohazkodaſſal kenyereghween az wr yſtennek ozttyaak yozagokat meertekneel kyl alamyſnaban es egyhazy neepeknek zentelen ymatkozwan

eerette hogy az feelſſeeges teremtew hoznaa meg es fordoytanaa banattyokat vygaſagra. De mykoron lattaak volna ſok eztendew wtan hogy az ew erewmôk meg nem ternee holtyg valo keſerwes banatban es kethſeegben eſeenek es veteek magokat holtyg valo penitencia tartaſra. Az varath zentôleek kalaſtrommaa. Az palotaat templommaa, eegyeb keenchôt rwhaat yozagot zent oltaroknak eekôſſeeghere es Iambor zerzeteſeknek taplalaſokra. Es az feyedelemſeeghnek meltoſagaat Apathwrſagnak tyztewee. Es ezenkeppen mynden nemew ez vylaghy dolgok valtozaanak leelky dologgaa. Ennen magok ees holtyg lakozanak magoknak az zent kalaſtromban wr iſtent zolgalwan. vygyazwan beytelween es ymatkozwan es nagy Iamborwl veeget vethween ew eeletôknek ky mwlanak az yo zyleek iſtennek orzagara meeneenek, teſtôket mynd eegy koporſſoban helhôteek azon eegyhazban. Az wr ffywnak kedeeg zerelmes yegôſe, ky azon zyzeſſeegben meg maradot vala ew zerelmes wratwl marada meg azon ôzweǵſeegben ew zerelmes wranak zerelmeert es myg eele nagy ſok alamyſnaat beytet zent ymachagot teween ew zerelmes wraerth | Es nagy zent angyaly eeletben veeghezee el ydeyt, es ky mwlwan Iſtennek zent orzagara meene, Es kyt ſok ydeyg varwan nem lathata hyhettyek az erek eelethnek fôldeeben meg latta. Mynd ez eellyen dolgot az ydewbely yraſtwdok bel yranak Iſtoriaban yewendôknek emlekôzettyôkre, mynt maſtan tôrteenyk nagy vraknak es yeles feyedelmeknek emberſeeges teetemeenyeket Iſtoriakban yrnak.

Negyed Capitulum

Wr Ieſus Criſtus hozyank valo yrgalmas aldomaſabol meegh ees teb melto dolgokat hallywnk, terween az dychôſeeges ewrw̃mnek es vygaſſaghnak lakodalmaban. Mykoron termeezetnek folyaſa zerent nagy ſok ydôôk es eztendôk el mwltanak volna es az halandoſagban ſok valtozaaſok lettenek volna, az wr ffyw azon yffywſaghnak koraban ereyben zeepſeegeben myndden veenſeeghnel kyl eetlen yttlan alomnaal kyl es mynden farathſaagnal kyl, betegſeegnel es teſty zeghôdelmeſſeegnel kyl chak ennen maga az ydôbely emberek kôzôt zabadon halaltwl vendeegewl az harom zaaz eztendeegh Naǵ eremmel es vygan lakozwan, wr iſtennek aztalan, kyrôl zent Mathe ewangeliſta emlekôzyk kenyweenek 13 rezeeben. Es ez nemes wr ffywnak felette yol vala dolga az ew zerelmes

iſten attyawal, mert vala myt zywe lelke es yo kedwe kywanna, zeme lathathna, mynden akarattya es kedwe zerent vala ſemy fogyatkozaaſ nem volt, De mynd zyweeben leelkeeben gyenyerẅſeeg teſteeben es erzeekőnſegheeben gyenyerẅſeegh gondolattyaban es emlekőzetyben gyenerẅſeegh oly yghen bel meent es yarwlt vala az iſteny zeretethnek es meltoſaghnak hatalmaſſagaban zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps. LXX Es az halando teſthnek termezet zerent valo neheeſſeegy kyk eett ez vylagon meg terhelyk az zegheen leelkőt hogy zent palnak mondaſa zerent Rom VII azt ne kewanhaſſa teheſſe, lathaſſa es gondolhaſſa a' myt akarna, de haylandob es gyorſſab legyen az gonoſſagra es myndden vezedelmeſſ dologra, honnem yora lelkyekre es meennyeyekre, ezekben ott ſemy nem vala,
513 De mynd el tawoztatot vala || Wgy hogy az iſteny ſentencia ffeel fyggeztetőt hatalmatwl kyt kywe adot vala mykoron embery nemzetőt byneert megh atkoza mondwan Gn. por hamw wagy eſmegh porraa hamwaa leez, kynek en nyawalyas bynes ffeyem ees tanachot attam volna megh maradny de nem tewee hanem az ydőt kezdee zamlalny gondolny hogy ydey volna ymaran hazahoz terny es kezde kenyereghny es bwlcchwt keerny. Mondwan halakat adot teeneked en tyztőlendew atyam es yo wram mynden yo teetelydről kyket en velem tőttel, kyket ennekem megh yelentőtteel es kyket lathnom hallanom enghetteel, nagyobban kedeegh hogy az te nagy bewſeeges malaztoſſ voltodat hatalmas dychőſeegődet ennekem meg mwtattad kyket ſoha en voltakeppen embereknek ffyaynak ky nem mondhatom es yelenthetőm. Lathwan latom mert aldot es bodog vagy en kegyelmes atyam es bodogok ky zenetlen te aldot zynednek előtte alnak es wdwarnak, lathwan az te zent zynednek eekős voltaat es hallyaak bezeedednek eedeſſeegheet, kyk kőzőt byzon felette kywannam erekkewl erekkee meg maradnom. De myeert haza kezőrőytetőm menny yol twdod okaat mykeppen az en hazam bely neepek enghemet warnak. Azert vallom hogy oly dychőſeeggel es meltoſaggal oly eremmel es yo kedwel, kyket ez may napon eett erdemlőttem meegyők az en hazamhoz, hogy ſoha az en neepeym kőzőt leween haſonlatoſt nem lathattam volna.

Ez eellyen nemes wr ffywnak bezeedeen oly mynt moſolyodwan, az bodoghſagnak zent attya es nagy kegyelmes be-

zeeddel monda ewneky. O yo yffyw es zerelmes baratom. Mykoron my te hozyaad meneenk latok myndden yawydat, te ees my hozyaank yewveen lattad myndden yawynkat, yme ha ezeket zeretőd kewanod eel velők mynth tyeeddel, hyzem mynd ketten meg elegőzwnk vele. Ha kedeegh teenekőd teeb ees yob vagyon, annak okaerth haza kewankozor, en meg nem akarlak tartany akaratodnaal kyl De en azt mondanaam hogy ezeket valaztanaad ynkaab mert towab ees eede kewankozol | Azt yol twdom, ha azert el akarz menny yme hol vagyon az őzweer ky eede hozot eſmeg haza vyzőn. De en meegh ees azt tanacholnaam, hogy ma eett maradnaal, mert towab ees yollehet eede yewz de keſerw faydalomnaal kyl nem lehet kyt maſtan el tawoztathatz ha akarod De myeert zabad akarattyara hagyatot vala eegyebet nem akara benne tenny haza kewankozeek. Ott azert nagy halaa adaſſal eegy maſtwl bwlchwt veween. Az wr ffyw ffeel yly eſmeg azon őzweernek hataara es meg azon herre hozaa hol ffeel ylth vala. De yme ſem zolgayt ott nem talalaa ſem nemzetyt awagy nemzetynek nemzetyt, ſem vala meel yſmerőyeet. Nem choda mert reeghen mynd ky mwltanak. Mykoron azert teetowa yarna gyalogh mynt ollyan wr barſſonban byborban őtőztetőt mynt ky azon napon nyomotot ky ew meenyekzőy hazatwl, ſenky yſmerőye eleyben nem kel. nagyon kezde raytta bozzonkodny. Bel nyomothwan wr ffywy varaban haat mynd maſ modon vagyon zabwan, honnem hatta volna, kezde ennen maga ees raytta chodalkozny, my dologh volna, hol eellyen hamar myndenek ew allattyok zerent el valtoztanak volna, es nemykeppen olyha zyweeben ewrwlne hogy wyſſagot lathna. Mene az baratok portayara es mykoron cheenghetőt volna az portarius be ereztee nagy yo kedwel, lathwan hogy ollyan nagy tyztőſſeeg bely ember volna kyraly őtőzethben. Es kezdee kerdőzny ky volna myt kereſne es honnan valo volna felele. Byzonyawal nem twdok ſemyt mondany, hanem hogy tegnapy napon eennen ky menween, maſkeppen hattam ez hazat, honnem mynt latom lenny es nem teegőd hattalak az kapwn őryzny. De az vytez legheenyeket ſem twdom hol vannak, es yme ennen magamnak labamon kelleteek bel yewnőm az heegy kőzzől En wgy twdnam hogy ez Calaſtrom en twlaydom hazam volna es yme eeg yſmerőmet ſem talalhatom meg. Ezeket halwam el ameelkodeek raytta az portarius frater: El fwta-

meek az apatwrhoz es meg mondaa neky, yme eegy kyraly zeep wr ffyw yewt eede es azt mongya hogy ez Calaſtrom ew wara volna: halwan azt az Iambor apattwr aloytaa hogy alma-
514 dozneek. De mynd azon atal ky || Meene az wr ffywnak eley-
5 ben es yo zokaaſ zerent vywee az zent egyhazban ymachagnak okaert, de maga mynd ketten chodalkoznak egymaſon. Mykoron az wr ffyw attyaat annyaat es azzon tarſſaat kerdenee hol volnanak, az apathwr monda mynd ky mwltanak yme hol vannak koporſſoy. ky hyrhőweek azonnal ottan az Calaſtrom-
10 ban hogy az el vezőt fődlnek wra haza yewt volna, tamada myndenek kőzőt nagy choda ameelkodas kezdeenek fwthny az nagy chodara, mynd chonka bonka, khoor betegh, el feledween ew nyawalyayokat hamarſaggal ſyethnek vala az choda lathny, halwan az pwztaban lakozo zent atyaak ees, mynt zent Anthal-
15 nak, Makariuſnak paffnuciuſnak ffyay, baraty, remethey, nagy mezze fődről egy mas előt fwthnak ſyethnek vala lathny es vala myt hallany az erek dychőſeeghnek eelety felől. Myth mongyak tebbet nagy eegyhazy es zerzetes neepek es zamtalanon az zeeghenyek bodogok es azonkeppen nagy proceſſiowal
20 eleyben menwen, mynt wr iſtennek zentynek nagy tyztőſſeeggel ayoytatus kywanſaggal es iſteny dycheerettel fogadaak be ewtet myndenek chodakeppen zolwan bezeelwen egy maſnak, yme haza yewt ez feldnek wra, kynek ymaran harom zaaz eztendey vagyon ky enokkal es yllyeſſel lakozot iſtennek paradychoma-
25 ban. Az Iambor nemes wr ffyw kedeegh alwan az ſokaſſaag kőzőt ewrwl vygad ees zyweeben leelkeeben. chodalkozyk ees az dolognak halhatatlanſagaan. zeep eekes kedeegh ew tekeentetyben teendőklyk ew zyne az wr iſtennek lataſabol, es nagy kewantſal neeznek reea mynt iſtennek angyalara. Keeryk myn-
30 denek hogy meg bezeellenee mynt es hol yart kőth, myt latot hallot volna. Es mykoron ez kezdette volna bezeelleny yelen valanak yro notarioſok kyk myndden zawaat lewelben yryaak wala wtanna. Azok kedeeg mygh towab towab addeg ynkab halgattyaak nagyobban chodallyaak Ennen maga yollehet nagy
35 banattal fohazkodaſſal bezeellween myeerth hogy meg nem maradot de meg tertth. Nagyobban azon bankodyk vala hogy zabad akarattya volt raytta, kyk kedeeg hallgattyaak vala O mondhatatlan nagy eremők es kywanſagus dychőſeegők lelky zerelmők vala, myeert ſoha ollyan nylwan valo yeles dolgokat az erek

lakodalom feelől nem hallottanak vala | Annak okaert monda az nemes wr ffyw ewnekyk Twdom zerelmes atyamffyay es byzonnyal twdom hogy az ty lelky vygaztalaſtokra es yewendőknek emlekőzettyőkre tartot meg enghemet enny ydeyglen, azert manaal towab nem mehetők hanem megh keel halnom, de ſemyt nem feelők, mert eſmeg oda meegyek honnan el yewttem, hol ott enny ſok ydeyg lakozwan aloytottam hoǵ chak harom horaya volna, kynek byzonſagot teezen yme az en yffywſagom kyt lattok twggyatok kedeeg hogy my wlta foghwa ky meentem ez varaſbol sem eettem ywttam, ſem ehezttem zomeehoztam De myndden yowal tellyes voltam, yme ez rayttam valo rwha es ŏtőzet kyt az meenyekzőben reeam vettem az wlta le nem vetőttem yme meeg ees azon zynt wyſſagot tarttyaak. Mykoron eellyen nemew choda dolgokat zolt bezeellet volna ew előttők az meennyey dychőſeeghnek es bodogh eelethnek ewrwőndetes es vygaſſagus malaztoſſagarol Nagy dyzes langh keeppen gyoyttya vala ffeel ew zywőket leelkőket es kywanſagokat, az dychőſeeghes zent eelethnek gheryedeteff zerelmeere. Annak wtanna mondhatatlan nagy halakat ada raytta wr iſtenek hogy az ew ez wylaghy erekſeege yozaga nem akadot zarmazot volna ez vylaghyaknak kezőkben, honnem iſtennek dycheeretyre es lelky neepeknek kezőkben kyk koronkeed ymatkoznak eerette es alamyſnaalkodnanak zegheeneknek belőle. Ez eellyen bezeedőt kezdőtte vala el ew elettek es vonyaa mynd vachoraygh mert annak előtte valo napon deel zyweeben meent vala el ew aloytaſa zerent es maſod napon eſmeg deel zyweeben ywtoth vala hazahoz, meel ydőnek tellyeſſeege chak eegy napp vala de hozyaſaga harom zaaz eztendőt teett vala

Ewtőd Capitulum

Kegyelmes meennyey zent Atyank iſtennek meg ſegheellőt malazttyabol az el kezdőt dycheeretes es Idweſſeeges zenth eelethnek melto hallaſa wtan laſſok hallyok az nemes zyz zent vyteznek es nemes wr ffywnak dycheeretes ky || Mwlaſaat kylemb kylemb choda teetellel kyben ees talalwnk ollyakat kyből megh melegőzyk my zyẅnk lelkewnk. Mykoron azert veeget tett volna bezeedeenek, mynd nyayan nagy halakat adanak raytta wr iſtennek, es az Iambor apatwr nagy vendeegſeegőt teen azon vachoran Es nagy vygan eeznek yznak lakoznak nagy erwendeteſen bezeellyk egy maſnak a'

myt lattak hallottak le ylteteek az fôldnek wraat ees az aztal feere, De ſem eezyk yzyk mert meegh tellyes vala az dychôſeeghnek eedes malazttyawal es az eelô fôldnek erwôndeteſſeghewel, yme hol vagyon kyrôl wrwnk Ieſus mondaa az zent ewangeliomban, De mynd ez napyglan ees nem erthetyk meg halando emberek. Math IIII. Nem chak kynyerrel eel ember, De myndden ygheewel ky kywe zarmazyk iſtennek zayabol peldaya kedeegh elewttewnk vagyon. Mykoron azert nagy eedeſſeeggel kynalnaak hogy eenneek ynneek es lakozneek ew velôk, yollehet twdaa yol mynt lenne dolga, De yme nem kewe keetelen nekyk enghede. Es mykoron latta erzette volna ez vylaghy halando kynyrnek yzeek yllattyaak ottan megh zonttyorodeek kezde ew benne meg alwny az meennyey zeepſeeghnek yllattya eedeſſeege, koſtolwan kedeegh kezde az yffywſaag megh herwadny es megh ôzewlny veenewlny. es beteghſeegben eſeek Monda ottan. Nam mondaam hogy yǵen leezen dolgom ymaran towab nem mehetôk de ezennel meg keel halnom Azert aggyatok conſeſſorth oltary zentſſeegôt es kenetôt hogy yo kerezttyen modra mwllyak kywe Es azon keerlek hoǵ ymaggyatok eerettem es teſtemet tegyetek az en yeǵôſem mellee azon koporſoban. Hogy azt lattaak volna az apathwr es az vendeegôk nagyon megh reemewleenek raytta es mynden ewrômôk vygaſagot ſyralomra es keſerẅſeegre fordula ffeel hanyaak mynd eetkôket mynd aztalokat raytta ragadanak mynth eeggyetlen eeggyôkôn es be vyweek az zent egyhazban nagy mondhatatlan ohaytaſſal es byzonnyal meg twdaak meg yſmereek hogy volt volna az fôldnek reeghy wra Es zenthſeegôth | Veween wgyan kezôk kôzôt mynt ha el alwt volna ky bochataa leelkeet, meg oda menween honnan haza yewt vala chak lelke zerent, hol ott ymaran erekkewl erekkee ewrẅl vygad az ew meennyey zent attyawal es iſtenewel. Hyre leen benne hogy eellyen ember ezenkeppen ky mwlt volna, De ottan temeteek el nagyob chodanak okaerth zamtalan neep reea fwthwan, kyralyok wrak zeeghenyek bodogok wr iſtennek eerdemeſeet lathny yllethny es apolgatny. Nekyk ſyrattyaak Nekyk ewrẅlnek, Nekyk halaat adnak raytta wr iſtennek. Es azonkeppen mynt ollyan tyztôlendew feyedelmet nagy tyztôſſeeggel iſteny ſeelelemmel es egyhazy zolgalattal ew zerelmes yegyeſeenek koporſoyaban helhôteek hogy mykeeppen lelkôk eeggyẅt

volna koronaztatwan az erek dychôſeegben teſtôk ees eeggyẃt nwgodneek es egyzôr tamadna ffel az erek eelettre. Ezeketh megh bezeelween az Iambor apathwr Eberhardus pyſpeknek el ameelkodeek raytta ez eellyen hallaſon es nagy halaat ada raytta wr iſtennek nagyobban meg eppewlween ew leelkeeben. Azonkeppen my ees en eedes zerelmes atyamffyay halaakat adwan aggywnk dycheretôt a' my eedes teremtenknek es meg valtonknak Ieſuſnak hogy az ew zent yowoltaert es ew zerelmes zentynek eerdemekeert reezelteſſen az ew zenth malazttyaban myg eelẃnk es holtwnk wtan vygen azon eedes dychôſeeges es erwendetes erek eelethnek fôldeere es orzagara Amen 1 5 2 7.

Zent Agoſton doctornak Innepeerôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat es ewangeliomaat ha ky meg akarya olwaſny megh talallya zent ghergel doctornak napyaan. Annak okaert ez nemes zent Agoſton doctornak es pyſpeknek zent newe dycheeretyre es my lelky Idweſſeeges tanwſagwnkra laſſok mykeeppen es my modon az wr iſten mynd ez fôldôn anya zent egyhazhan mynd meennyen az erek dychôſeegben ffel magaztataa || Es kywalt keeppen valaztaa hogy az 516 eelew iſten hazanak eelew kew ozlopa es tamazya lennee mynd zentſeeges eeleteenek peldayawal: mynd meelſeeges bôlcheſegeenek vylagoſſagawal es erôſſegheewel kynek peldazattyara meltoſagus newezettel ees zeretee ewtet wr iſten hogy Agoſton lenne newe kynek ſok newes magyarſaga vagyon doctoroknak mondaſok zerent. Elezer azert magyaraztatyk az Agoſton ôregbeytônek mert mykeppen az Iambor kerezttyen chazarok kyk az kôſſeegôt eppeytyk tyztôſſeeges meltoſaghnak okaert Auguſtuſnak neweztethnek, azonkeppen zent Agoſton eegyeb zent doctorok kôzôt meltob es fellyeb valo helt erdemle anyazent egyhazban mert az teb doctorok haſonlattathnak feenes Cyllagokhoz zent Agoſton kedeegh feenes naphoz myeert hogy az iſtenſeeghnek twlaydonſagarol tebbet zolt es nylwabban yrth az teeb doctoroknaal. Maſodzor az ew zent newe haſonlattatyk az hew hohoz ky mondatyk Auguſtuſnak meel howal emberek wgyan megh gywladnak nagy hewſeegnek myatta. Azonkeppen ez bodog lelkew zent ember mondhatatlan

ffeel gywladot vala es wgyan tyzeffee lett vala az iſteny tyzes zeretethnek bwzgoſagaban kyrôl ennen maga byzonſagot teezen In libro Conffeſſionum mondwan O feelſeeges wr iſten meg lewtted vala te az en zywemet az zeretetôdnek nylawal neha neha kedeeg oly erôffen es meellyen hogy az erek eeletôt nem gondoltam volna nem twdom mynt lett volna az veegezety, ercche ky ertty myt akar mondany. Harmadzor magyaraztatyk Iſten varaſanak zaporoytoya, thwdnya yllyk mert mykeppen nylwan lattyok byzonſaghnaal kyl leen anyazent egyhaznak annya: zent yraſnak teyeet adwan leen az hytetlen eretnôkôknek hatalmas dyadalma, bôlcchefeegeet mwtathwan Leen Idwôzewlô neepeknek zaporaſaga zent regulas zerzetôket zerezween Leen az meennyey zentôknek es zent wdwarnak eekôſſeege es vygaſaga zent eerdemes eelettel ky mwlwan es meltoſſagus zent tarſſagokban zamlaltathwan. Mynd ez eellyen dychôſeeges | Bodogſagra yllendew dolgokeert meeltan dycheery tyztôly kylemb kylemb iſteny ayoytatus ymachagokkal ees zeep eenekleeſôkkel egheez kerezttyenſeeg az ew zent ynnepeet kyk kôzôt my ees noha byneſek vagywnk dycheeryôk ez nemes zent doctort halaat adwan wr iſtennek hog eellyen nemes zent atyaat es vylagos meſtert adot anyazent egyhaznak ygazgataſara. De myert zerelmes atyamffyay emlekôzetôt teenk ez nagy twdomanyw embernek bôlcchefeegerôl Idweſſeeges kerdeeſewnk tamadhat my oka hogy termeezet zerent emberek yghen kewannyaak az bôlcchefſeegôk es tanwllyaak pogan bôlcchnek mondaſa zerent primo ethicorum De keweſen leelhetyk megh az byzon bôlcchefſeegnek fondamentomaat. Rywydeden reea felelween doctoroknak mondaſok zerent Elſew oka lelky yndwlathnak yora valo verekôdeeſe mert myeert az okos leelek myndenkoron yora vagyodyk primo ethicorum az yot meg nem yſmerhety bôlcchefeeghneel kyl awagy azt mwkanaal kyl aggya wr iſten mynt az zent Apoſtoloknak es az zent doctoroknak meennyey yelenetbôl: Awag kereſees wtan az az tanwſaaggal azt ees wr iſtennek malazttya kôwethveen ky meg vylagoſoyttya az yffyaknak elmeeyôket. Ha kyk ezenkeppen leeznek bôlcchee ezek az ygaz es byzon bôlcchek, ezek mehetnek yſmeretyre az Felſſeeges yonak kyrôl zent Mathe zool Ca IX Senky nem yo chak az eegy twlaydon iſten. Ez eellyenek haznalnak mynd ennen lelkôknek mynd eegyebeknek

ldwôſſeegekre. Mas oka myert yndwltathnak bôlccheſſeegnek tanwlaſara mondatyk ez vylaghy enywes eelethnek zoroſſaga. Yme lattyok hog ez vylagon az zeegheen eeggyegyew twdatlan embery allat ha ygazan akar eelny el nem eelhet hanem nag mwkawal es veerees vereyteekkel Naponkeed wgy keel vonny mynt az baromnak meeg ees wgyan zeeghen, ha kedeeg nem mwkalkodyk nynchen honnan elny ſenky nem aggya az eweet ew neky. Nynchen ſem zeretet ſem yrgalmaſſaagh || Ky ewtet 517 yngyen meg ſegheellene es el taplalnaa, ha azert ember nem tanwl es vala my meſterſſeegôt es bôlccheſſeegôt nem keres nem tanwl haat erekkee az bolondok es twdatlanok kôzzee zamlaltatyk, kykben mynd eett ez vylagon mynd az maſodykon az az holta wtan vezedelmes. Criſtus Ieſuſnak ſententiaya zerent Math. [†] es karhozatus leezen mert ſem bolondot ſem barmot meennyeknek orzagara nem vyznek. Harmad oka myert yndwltatnak emberek twdomant es bôlccheſſeegôt tanwlny: ez wylaghy keweelſeeg ees telhetetlenſeegh hogy kazdagſagot gyeytheſſen, morhaſſ leheſſen wraſagot leelheſſen ez eellyen bôlcheſſegeert. De ynkaab zent pal apoſtolnak mondaſa zerent pme ad Cor 1. c. bolond balgatagſageert ſokak ſokat mwkalkodnak yarnak faradnak es kôltnek es mynd heeyaban leezen mert az ygaz es byzon bôlccheſſeegôt ſoha meg nem leelyk. Ez eellyek zemeelyeben mongya zent leelek bôlch zaya atal Sap. v. mykoron halalokra ywthnak O felſſeeges wr iſten meel yghen el teewettewnk volt az byzon wttrol es ygaſſagrol. Nam nem volt my benewnk ſemy vylagoſſaagh. O myth haznalt mynekewnk ez vylaghy keweelſeeghnek eelete bôlccheſſeege es kazdagſſaga. Byzon ſemyt mert ynkab meg vakoythnak el bolondoythnak es mynden yonak yſmeretyre erôtelennee teeznek embert. Pelda vezzôk el zemewnkket hol ott lattyok az ſok gonoſſagnak tengôreet mynt az wyz ôzôn hol az nagy bynôknek terheet mynd az eghyg ffeel hatwan es pokol fenekeeyglen el merwltetween, hol az ſok hamyſſagnak es chalardſaghnak vezedelmes el aradaſaath hol az dohoff teſty faytalanſaghnak zeegyentelen baromſagaat. O Byzonyawal mynd az bôlcchegben mynd az yraſtwdokban kyk ſoha az ygaz bôlccheſſeeghnek wtaara nem ywthattanak Ez eellyenekkel telyk be pokolnak verme Ezekrôl mondaa wrwnk az zent ewangeliomba: Byzon mondom tynektôk mert nem twdlak nem yſmerlek kyk

vattok, yme rywydedôn meg hallook az vezedelemnek bôlccheſſeegeet kyket wr iſten mynekewnk ne aggyon twdhatnwnk. ymaran rokon wtanna laſſok meg mynemew yegôkôn yſmertetyk emberben az ygaz | Bôlccheſſeegh ky haznaal Idweſſeegre es wr iſtennek newe dycheeretyre Doctorok mondaſok zerent ſok yozagus yegyt talallyok zent yraſban. Elſew yegy mykoron embernek kewanſaga vagyon yoth tanwlny hallany mynt meg vagyon yrwan Luc xii Bodogok kyk hallyaak iſtennek ygheyect es halwan meg tarttyaak. Ezt zent Agoſton megh tartaa mert wgy olwaſtatyk rola hogy mykoron meegh az reeghy pogan bôlccheknek es erethnekſeeghnek teewôlgheſeeben volna foglalatus, tôrteneek hallany zent Anthal remetenek eeleteet es mynemew dychôſeeggel ky mwlt volna megh reemwle raytta es felette meg haborodeek es monda Alipius tarſſanak. O myt hallwnk myt halgatwnk ffeel kelnek az twdatlanok es el ragaggyaak az menyorzagot, my kedeeg a' my twdomanywnkkal pokolba merewltetewnk Es azon valo Bodog yrygſegheeben bel fwtameek egy kerben es le fekweek egy fyghe ffa alat nagy fyraſt kezde teenny yme myt eerdeml az yonak hallaſa es kywanſaga. Azonkôzben iſteny zozatot halla mondwan kel ffel olwaſſal kel ffel olwaſſad. Mykoron zent paal apoſtolnak lewele akadot volna kezeeben El kezdee olwaſny az elſew Capitulomot ezen yraſon, ôtôzyeel ffel wr Ieſuſban Criſtuſban Es azonnal el tawozeek ew zyweebôl mynden ketôlkôdeeſnek ſeteetſeege es meg byzákodeek ez zent hytben Maſod byzon bôlccheſeegnek yegye yo zandekban valo alhatatoſſaagh hogy nem valtoztattya ember ew yo zandekaat myndden gondolattyanak forgaſara Merth ha ember myndden bezedeere es fordwlattyara valtozyk nem mondatyk bôlchnek de bolondnak bôlch mondaſa zerent.

Ezt ees zent Agoſton meg tartaa merth mykoron ez zent hythnek es az meennyey Bodog hazanak edeſſeege zywe akadot volna ottan lewelben meg yelentee zent Amborwſ doctornak akarattyaat es meg kerdee mychoda yraaſth kellene olwaſny Es meg yzenee ewneky hogy zent yſayas proffetaat olwaſnaa ky kôzelben yaar az zent ewangeliomhoz, es mykoron elſew leczkeyeet nem ertôtte volna mynt bôlch ember towabbaa halaztaa hogy yobban hozyaa lathna

Harmad byzon bôlccheſſeegnek yegye tanacchal valo eelees

es mywelkôdeth kyrôl wgy mond bôlch prover xii || Az bo- 518
londnak wta es mywelkôdety ygaznak lattatyk ew zemey elôt, ky kedeeg bôlch leend tanachot halgat, mert ott ſok ydweſſeeg vagyon hol ſok tanach vagyon Ezt ees meg tartaa zent Agoſton doctor, mert yollehet eleeg bôlch eeleeg ezes vala, de meegh ees nem vetee hattra az kerezttyeneknek tanacchaat, kyrôl wgy olwaſtatyk hogy mykoron foga kezdôt vona fayny, yntetеek hogy iſtent ymattatna eerette, es ottan lewelet yra hogy ymadnanak eerette, yme azonnal meg vygazeek. De nagyobban lelkeeben honnem teſteeben, mert ezeeben vewee meel haznalatus volna az zentôknek ymachagok

Neegyed bôlcheſeeghnek yegye bozzwſag zenwedeeſnek tyredelme kyrôl wgyon meg yrwa proverb. xxii. ky raytta lettet el halgat, bôlchnek yteeltetyk. Az bolond kedeegh azon yſmertetyk megh hogy azonnal eſmeg bozzwt akar allany: kyrôl wgy mond zent Bernald doctor: Az bôlch embert yllety haborwſagban erôſſnek lenny es nyomorwſagban vygadny, pelda az zent apoſtolok es eegyeb zentôk: kyk kôzzôl eeg bodogſſagus zent Agoſton ky nagy ſok zamtalan haborwſagokat zenwedôt anyazent egyhaz mellet az hytetlenektewl

Ewtôd byzon bôlcheſeeghnek yegye magaat artando bynektewl meg tartany es penitenciat tartany: Mert wgy mond bôlch [†] az gonoz eelew leelekben nem feerkôzyk az bôlcheſeegh thwdnya yllyk, mert az byn es az bôlcheſeeg keth ellenkôdew allatok ſoha eeggywt nem lakhatnak: kyrôl ennen maga zent Agoſton ees wgy mond vala, Nem twdom vala annak elette, hogy ez vylaghy bôlcheſſeeg malaztus zeretethnel kyl vezedelmes keweelſeeg, mert ynkab el tôr el vezt embert, myert bynnel vagyon. Azert mongya zent Ber. byzon bôlcheſeegôt talaltal, ha az eleeb valo eeletôdnek byneyt meg ſyrattad: Ezenkeeppen teezen vala zent Agoſton doctor zenetlen ſyrathwan az zent ydôket kykben heyyaban eelt vala: mert twggya vala hog ſoha meg nem terneenek es yffywſagatwl foghwa meene yokat el veztôt volna, az poganſagban eelween, kybôl az wr iſten chodakeppen ky hozaa, es myndden byneyt meg bochataa: wgy hogy meltan vehettyôk ew rola az bôlchnek mondaſaat eccl. xlvii. Criſtus meg tyztoytaa ewneky byneyt, es ffeel magaztalaa mynd erekkee az ew hatalmaath. |

Hatod bôlccheſeeghnek yegye yewendew dolgoknak meg gondolattya: kyrôl bôch eccl. II. az bôlchnek zeme ew ſeyeen vagyon: az az, mert mezzee twd lathny: Az bolondnak kedeeg az ſorkan vagyon, annak okaerth ollyan ha ſeteetben yarna de quo 1 Meth. Az bôlch emberhez yllendew elôwe valokat megh neezny, es tôrteenendô vezedelmeket el tawoztathny Azonkeppen teen zent Agoſton doctor ees, mert lataa hogy ez vylaghy bôlchek mynd vezedelemre meennek. Es nem meene wtannok: De wr iſtennek ſeghedelmeewel yora fordoytaa eeleteet, es meg otalmazaa magaat az yewendô erek vezedelemtewl mynt byzon bôlch ember.

Heted yegye az bôlcheſeeghnek okkal es meerteekleteſſeeggel valo zolaaſ: kyrôl bôlch proverb. XXVII. Vala ky ew bezedeet meertekly bôlch ember az: pelda mykoron eegy nagy pogan bôich veztegleny, meg kerdeek hogy bolond volna, ſelele eegy bolond ſem twd veztegleny. De mynt reea ywt ottan zool.

Nyolczad yegye alazatoſſaagh: kyrôl bôlch proverb XI. Vala hol az Alazatoſſaag vagyon ott vagyon az bôlcheſeeg ees. Vyzon ellen myndden keweel bolond zent gergelnek mondaſa zerent olnak aloythwan magaat ky nynchen: annak okaert gyakortaa zegent val.

Kylenczed yegye tytok dolognak magaban valo bel rekezteeſe kyrôl bôlch eccl. XX. Az bôlch ember mynd addyglan twd halgatny myg ydee. Vyzon ellen az bolond ſemy tytkot nem twd tartany: Ez nemes bôlcheſeeghnek regulayt Bodogſſagus zent Agoſton doctor meg tartaa mynd halalygh, kynek Idweſſeeges peldaya zerent ha my ees haznalny akarwnk es gyoropodny lelky nemes bôlcheſeegben, ez eellyen nemes tanwſagok zerent eellywnk, kyre wr iſten ſegheellyen megh az ew zent malazttyawal.

Legenda eiuſdem feſti.

Wr ieſus Criſtuſnak zent malazttya myat laſſok megh Bodogſſagus zent Agoſton doctornak meltoſſagus eeleteet: es dycheeretes eerdemes voltaat: kyre ſegeellyen az kegyelmes teremtew vr iſten ez nemes zent doctornak hatalmas bodogſſagaert. Twggyatok zerelmes atyamffyay: myert kylemb kylemb yraſth olwaſtam rola: kylemb kylemb ydôkben talaltam: tama-
519 daſaat: De || Annak my oka leegyen az nem en gondom kôzen-

ſeeges yraſban harom zaaz negywen eztendôben mongyaak ky mwlaſaat. Ez vylaagh Cronicayaban harom zaaz nyólczwan neegy eztendôben yegeztetôt megh. zent Ewſebius pyſpek kedeegh ezenkeppen yr rola az ew Cronicayaban. Bodogſſagus atyank zent Agoſton doctor zyleteek Catagenſis varaſban, wr ffyw zyletethnek wtanna mykoron yrnanak harom zaaz eztendôben. Attyanak patricius vyteez vala newe es pogan vala, annyanak kedeegh Monica, ky kyſdedſeeghetewl fogwa ayoytatuſ kerezttyen es Criſtuſnak zolgalo leanya vala, kyben mynd holtyg ees meg marada, ky veegre oly eerdemeſe leen wr iſtennek, hogy mynd wraath mynd ffyaat kerezttyenſeegre haytaa es bel teleek ew benne zent paal apoſtolnak mondaſa [†] hogy az hyw azzonyallatnak myatta Idwezewl az hytetlen ffyrffyw. Mykoron azert zent Agoſton tyzen eegy eztendôs volna, nagy zeep zynew es yo elmeyew germôk Aurelius kyral ky akkoron Cartago varaſaat byrya vala, kytewl zent agoſton attya tarth vala, hozyaa hywataa ewtet az Carthago varaſban, zabad dwſſaa tewee, es wdwaraban wdwarlo vytezzee awagy wrraa hogy mydenkoron vele es elette volna es aztalanaal eenneek. Lathwan azert ez Aurelius kyral ez Agoſton germekôt ew attya wtan yarny, hogy zeepen yndwlt volna es nagy yo elkôchw̃ Iambor es ezeſded volna, meg zeretee ewtet, es ffyawaa valaztaa ewtet, annak felette az ew neweet adaa reea, hogy Aurelios lenne, myeert hogy az ew zepſeeghenek okaert az zeep ffeenes aranhoz haſonlattathneek, meel newezet mynd holtygh raytta marada. Ennen vagyon hogy zent yraſban Aurelius Auguſtinoſnak newezyk. Azert ees keth varaſbelynek neweztetyk mert Affrica tartomanban Cataginefis varaſban zyleteek ez vylagra, de Carthagoban keral wdwaraban tartateek ffel. Patricius vytez kedeeg zenth agoſton attya Carthagoban hathwan kylencz eztendeeg lakozeek ew azzon feleſſeeghewel, es holtanak elette kerezttyenſeegre terween nagy veenſeegben es yo hytben mwleek ky, kyeert az ew azzon feleſſeege ſok | Syraſth es ymachagot ſok alamyſnalkodaſt es kynyergheeſt tett wr iſtennek hogy el ne vezne erekkee es meg halgattateek Ezeket yrya zent Ewſebiuſ doctor. Zent Agoſton kedeeg az Aurelius kyralnak es az maſodyk attyanak halalok wtan vetee magaat myndden bôlcheſeeghnek twdomanyara, kyrôl az nagy Cronicaban wgy vagyon

meg yegôzween: hogy az ew elmeyeenek elôſſ voltaerth mond-
hatatlan nagy ertelmes ember leen, yo verſſ zerzew, kylemb
kylemb yraſoknak megh feytôye kenyw̃ zôrzew, es vala myt
ember meg gondolhat myndenben nagy hatalmas, hogy meegh
az nagy bôlch doctorok kôzzôl ſenky ew hozyaa haſonlatus
nem leelettetyk vala. Annak okaerth magaban el byzakodwan es
az nagy bôlccheſſeegben el merw̃lween erethnôkſeeges twdoman-
ban eſeek, ky az ffeel tamadaſt tagaggyaak es hogy Criſtuſ-
nak ha iſten volt haat embery teſte nem lehetôt, meel tewôl-
ghefben kylencz eztendeeg eele. De nem vezhete eel, mert
az ew zent annya zyleye mynd eeyel ymatkozyk vala erette,
gyakortaa ees wtanna yarwan kery vala ewtet hogy vethne veeget
az vezedelmes twdomannak. De Agoſtonnak ez vylaghy keweel-
ſeeg ynkab keel vala es nem gondol vala az ew zyleyeewel. Es
mykoron hazaſſagra tôtte volna ennen magaat egy ffya leen azon
poganſagban kyt neweze [†] kyben nagy zeep yo es ezes gyer-
môk newekôdeek. Mykoron azerth az ew zent zyleye eerette ſyran-
kozneek es zomorw zywel volna neky yeleneek wr iſtennek angyala
egy zeep yffyw kepeeben mondwan, myt ſyrz, myt bankodol,
felele: Az en eedes ffyamnak vezedelmeet ſyratom. Monda az
angyal leegy bator, mert ahol te, ott ew. Mykoron azt meg
yelentôtte volna Agoſtonnak, ottan monda, hazwtz anya hazwtz,
mert nem wgy mondottaak teeneked, de ahol ew ott te, Vyzon
ellen az eedes zyle byzonoyttya vala. Annak wtanna az Iambor
azzonyallat meene egy pyſpekhez es keery vala ewtet hogy
ymadna es ymattathna az ew ffyaert. Monda az Iambor zent
pyſpek oly mynt yewendew mondo keeppen. Meeny el, leegy
520 bator || Mert lehetetlen hogy enny kenyhwllataſnak ffya el
vezyen. Annak wtanna zent Agoſton yewe Mediolanumy varaſ-
ban, hol zent Amborwſ doctor lakozyk vala az pyſpekſeegben
Az ew zyleye azt halwan, oda wtanna yewe nagy faradſaggal.
Agoſton kedeeg eremeſt yſmerkôdyk vala zent Amborwſ pyſ-
pekkel. Mykoron eegy napon predicallana es azon vezedelmes
erethnôkſeeg ellen, kyben Agoſton eſôt vala ſokayg diſputalt
volna. Azt halwan Agoſton felette yghen raytta ragada es megh
kezde hydegôdny ew zyweeben az gonoz twdoman, es mykoron
hoſweet napra ywtottanak volna mynd az ew kyſded ffyawal
meg kereztôlkôdeek, es azonnal oly nagy iſteny malazt adateek

ew neky, kyt ſoha annak elette nem erzőth vala. Azon valo ewrwőlteben monda zent Amborws nagy ffeel zowal. Te deum laudamus Ottan wtanna ſelele zent Agoſton Te dominum confitemur. Es azonkeppen egy maſnak felelween mynd veeghyg el mondaak az nemes iſteny dycheeretőt. Annak wtanna eredeenek haza eſmegh Affricaban es mykoron ywtottanak az thyberys vyznek parttyara az ew ėedes zyleye ky mwleek ez vylagbol, azert meene erekſeegheben es ott mynemew yo baraty valanak kerezttyenek, ayoytatus ymachagban, beytben vygazaſban, naponkeed mwkalkodyk vala, kenyweketh yrwan zent yraſban, predicalwan es myndeneket tanoythwan Idweſſeeghnek wtara, mykoron azert az ew yo hyreet neweet hallotta volna Valerius pyſpek yponenſis varaſban, hozyaa hywataa es ottan akarattyanaal kyl pappaa zentőlee hogy predicallana, annak wtanna ky alla az pyſpekſeegből es zent Agoſtron doctort helyette pyſpekſeegeben yktataa, mynemew nagy zentſeegben, meennyey eelethben zeerzeteſſeegben, zent zeretetben, alazatoſſagban tyztaſagban: kegyelmeſſeegben, tyredelmeſſeegben zeghenyekőn valo kenyerwőleteſſeegben kemeen teſty eeletben ez vylaghy zeegeenſeegben, ygaſſaagh teetelben, Anyazent egyhazrol valo gond vyſeleeſben, nagy zamtalan kenyweknek yraſaban, predicalaſban eelth mwkalkodot leegyen zollyon rola mynd egheez ez vylaagh, tellyes kerezttyenſeegh | Mert embery elme megh nem zamlalhattya nyelw ky nem yelenthety es keez megh nem yrhattya, mene zamtalan az ew yo mywelkődety. O zerelmes atyamffyay haat myth zolhatwnk az ew zent eerdemes voltarol, dycheeretes ffeel magaztataſarol mynd meennyen mynd főldőn, ha yo peldaat tekeelletes eeletőt, lelky tanwſagot akarwnk kereſny mynt meg tallyok ez nemes zentnek eeleteeben kyből enny zamtalan yozagok tamattanak es zarmaztanak. Azert nylwan lattyok en eedes atyamffyay, mert nem vette heyyaban az meennyey nagy dychőſeeghnek koronayaat dyadalmaat, orzagaat, de nagy ſok mwkawal yo teetellel. Mykoron azeert halalara ywtot volna, annak elette mynden ez vylaghy yozagaat zegheenyeknek oztataa es ſemy teſtamentomot nem teen mynt Criſtuſnak zeghenye, hanem egybe hywaa az iſten feelő fraterek ffyayt, remeteyt es nagy ſyrtaban monda, yme ez harom dolgokat meg keerttem wr iſtentewl hogy awagy ez maſtany ellenſeeg-

tűl megh otalmazzon awagy erőſſeegőt aggyon zenwednewnk, awagy ez vylaghbol enghem ky veegyen. Es mykoron zent zeretethnek tartaſara yntőtte volna ewket es hogy ſenky oltary zentſſeeghnel kyl ne mereezleek halalara keezűlny, leelkeet az wr iſtennek ayanlwan nagy bodogwl kywe mwleek.

Ez nemes zeot doctorrol wgy mond zent Rikhardus doctor. Ewrűl zerelmes attyamffyay es vygaggywnk az wr iſtenben ky ez may napon az nagy bőlccheſeegnek keenches edennyeet menyorzagban ffeel vytte. Ewrűl o zentſſeeges leelek, ky ez may napon ez vylagrol ffeel veetetteel az meennyey zent angyaloktwl ffeel hywattattaal az archangyaloktwl, ffeel magaztattaal az proffetaktwl, tyztőltetteel az zent Apoſtoloktwl bel yktattaal az martyroktwl, bel zamlaltattaal az Confeſſoroktwl, Bewchűltetteel az zent zyzektewl. Az dychőſeeges zent haromſaagh, ky adwan az ſentenciat, lakozyal eet my velűnk erekkűl erekkee Amen. Ezen zent doctor meg wgy mond rola. O pwztaban lakozo remeteknek byzon vezerők es vylagoſſagok, ſeteetſeegnek zanky veteeſe, Apoſtoloknak tarſſok, martyroknak koronayok, Confeſſoroknak gyengők, zyzeknek eekőſſeegők, te Cherubyn meenynek zawa, Criſtuſnak nyelwe, kytewl ez may napon eerdemlettel Coronaztáthny, ky wtan mongyok eegyetemben: keerűnk ymaagy eerettewnk Amen ||

---

521 Zent Ianos Nyaka vagaſanak Innepeeről

Ez may zent Epiſtolaat yrtta meg bőlch proverbiorum decimo: meel ygheeknek előtte emlekőzween meely nagy haznalatus az iſteny feelelem, es wgy mond az iſteny feelelemben valo eelet nagy ſok ydőt es napot aad embernek es nyomoſſaa teezen embert, vyzon ellen az kegyetlen byneſſeknek kedeeg eztendőyők megh rywydewltethnek, es myndden remeeſeegők el fogyatkozyk, ennek wtanna kőwetkőzyk az may zent epiſtola, kynek rywydeden valo ertelme chak az, mykeppen az wr iſten az ygazakat artatlanokat es eeggyegyűket mynd vezedelemtűl megh otalmazya leelekben teſtben, kyk kőzzől eeggyk vala Bodogſſagus zent Ianos baptiſta kynek eeleteet megh hallottok zyleteſeenek nap-

yaan, eet kedeegh mykeeppen leen veegezetyre halala es ky mwlaſa meg hallyok wr iſtennek malazttyanak myatta

Elſew Epiſtola.

*I*Gazaknak varaaſok . vygaſaag az gonozoknak kedeeg remeenſegôk el vez. Az eeggyegyewknek ereſſeegôk wr iſtennek wta es feelelmôk vagyon azoknak kyk gonozt mywelkôdnek. Az ygaz erekkee meg nem yndwltatyk, az kegyetlenôk nem ſokayg lakoznak ez feldôn. Az ygaznak zaya bôlccheſſeegôt zyl de az gonozoknak nyelwôk el vez. Az ygaznak ayakay keellemeteſth gondolnak de az byneſeknek zayok vezedelmes. Az ygazaknak eeggyegyewſeegôk el ygazgattya ewket es az vyzzaa yaroknak ronttaſok el pwztoyttya ewket. Az ygyeneſen yaroknak ygaſſagok meg zabadoyttya ewket | Es az alnokok ewnnen chalarchagokban meg ſogattatnak. Az ygaz ew nyomorwſagabol meg zabadwltatyk es az alnok helyeeben vettetyk Az keepwtalo zay meg challya ew barattyaat az ygazak kedeeg megh zabadwltatnak bôlccheſſeeggel. Az ygazaknak Iamborſagokban varas eppewltetyk es az gonozoknak vezedelmôkbôl ewrôm dycheeret leezen. Az ygazaknak aldaſokban ffeel magazta az vaaraſ, es az kegyetleneknek zayok wtan el tôrettetyk, deo gracias.

Ezen zent ynneprôl maſod epiſtolaat ees olwaſ anya zent egyhaaz kyt meg yrth zent paal apoſtol az sydoknak yrth leweleenek tyzen eeggyed rezeeben. Ad Ebre xi. Meely epiſtolanak elette kezdettewl foghwa az az ygaz Abeltewl foghwa az ygaz neepek kyk voltanak, kykben az zent kerezttyen ygaz hyt newekôdôt elôwe newezghetween mynd ez may zent Epiſtolayg dycherethnek es tyztôſſeeghnek okaert ky el ees veegezteteek meg tekeellôtteteek, ez nemes zent Ianos baptiſtaban towaab ſem mehete, mert ennen magaban az Criſtuſban ky vala es kyben vala az zent hyt meg akada, kyben es kyeert veegre zent halalt ees zenwede mynt meg hallyok. Azert meltan olwaſtatyk ez zent Palnak mondaſa ees az ew zent halalanak emlekôzetyre, kynek Bewtew zerent valo magyarſagha ezenkeppen vagyon.

Maſod Epiſtola.

*A*Tyamffyay az zentôk ez zent hythnek myatta orzagokat gyôztenek, ygaſſagot myvelkôttenek es ygyeeretôt eerdemlettenek

Az hyttel ereſſ orozlanoknak zayokat bel dwgtaak, tyznek ſebeſſegeet megh oltottaak, tőrnek elyt el tawoztattaak. Betegſee-
522 gőkből ffel tamattanak es ytkőzetben ereſſek lettenek || Idegőnőknek taborokat ffeel verteek azzonyallatok ew hallottokat ffel tamadwan vetteek. Nemellyek kedeeg ffel ffyggeztettenek nem fogadwan az megh valtſſagot, hogy yob ffel tamadaſth talalnanak. Nemellyek zemeermőt es vereſeegőt zenwedween annak ſelette keenos kőteleket es ſeteeth temleczőt. Megh kőweztettenek vagatattanak keſeertettenek megh őlettettenek, teetowa fwtoſtanak palaſttyokban es kechke bewr kőbeyekben: zegheenſegőt eenſeegőt es nyomorwſagot zenwedween, kyknek nem vala melto ez vylagh. Az nagy pwztakban tebolyogwan: heegyekben barlangogban es főldnek vermeeyben. Es mynd ezek es eellyenek hythnek ereſſeghewel byzonywltattanak megh, my wrwnk Ieſuſban xpuſban

Ezen zent Innepnek ewangelioma.

Ez may zent ynnepnek ewangeliomaat yrtaak megh az zent ewangeliſtaak zent Mark kenyweenek hatod reezeeben Zent Lucach kylenczed rezeeben, Zent Mathe tyzen Neegyed rezeeben, es leen eredety az ydőben mykoron wrwnk Ieſus volna harmyncz keth eztendős, ew zent halalanak előtte eztendőwel, mykoron hoſweet nap tayyan az ewt ezer embereket meg eleegőytőtte volna az ewt arpa kynyerekből es keth halachkakbol, meely choda dologh mykoron kywe hyrhedőt volna, hallaa megh herodes kyral es monda: Az kereztőlew Ianos, kynek en feyeet veeteteem ew tamadot ffeel hallottaybol, annak okaert leeznek anny chodaak ew myatta. Nekyk kedeeg azt mongyaak vala yllyes proffēta yelentetőt meg Nekyk kedeegh Nem. De eegyk az reeghy nagy yeles proffetaak kőzzől es ezenkeppen teebolyognak vala az zent hytben, ymaran ennek wtanna kőwethkőzyk az zent ewangeliom |

AZ ydőben el kylde herodes kyral es megh fogataa Ianoſth es temleczben rekeztee herodyas azzońeert ffyleepp attyaffyanak feleſſeegeert, mert maganak vette vala ewtet. Mert wgy mond vala Ianos herodeſnek. Nem yllyk̄ te neked tartanod atyadffyanak feleſſegeeth. herodyas azzon kedeeg ellenkődyk vala ew reea eerette es akarya vala meg őlny, de nem tehety

vala. Mert herodes fely vala Ianoſt twdwan ewtet ygaznak es zent embernek lenny es ôryzy vala ewtet es halgatwan ewtet ſok yoth ees teezen vala es eremeſt halgattya ewtet. Es mykoron alkolmas ydew tôrteent volna Herodes kyral ew zyletôt napyanak emlekôzetyre nagy vendeegſeegôt teen mynd az ſeyedelmeknek wraknak es galylea bely ffee ffee neepeknek. Mykoron bel meent volna az kyral eleyben Herodyas azzonnak leanya es tanczolt volna es keellemetes leett volna az kyralnak, es eegyetembe mynd az vendeegôknek. Az kyral monda az leannak keer' tewlem myt akarz es adom teeneked Es megh eſkeweek ewneky, mert vala myt keerendez adom teeneked ha meeg orzagomnak feleet ees. Mykoron ky meent volna, monda az ew annyanak. Myt keeryek. Monda ewneky. Ianos baptiſtanak feyeet Mykoron azert nagy ſyetettel bel meent volna az kyral eleeben ottan keree mondwan Azt akarom || Hogy ezennel aggyad ennekem 523 Ianos baptiſtanak feyeet eegy tanyeeron, azt halwan megh zomorodeek raytta az kyral az eſkeweeſert. De maga az vendeegôkeert nem akaraa ewtet meg haboroytany, es el kyldween az hohert paranchola hogy neky hoznaa az feyet egy tanyeeron Es nyakaat vagaa az temleczben es neky hozaa az feyet adaa az leannak az lean kedeegh vywee ew annyanak. Azt halwan az ew tanoythwany oda yeweenek es ffeel veween az teſtôt koporſſoban helhôteek es el temeteek.

Wr Ieſuſban Criſtuſban tyztôlendew es zerelmes atyamffyay, ha nylwan meg tekeenttyek ez may zent ewangeliomnak bewtewzerent es leelekzerent valo ertelmeet nagy ſok Idweſſeeges tanwſagot talalwnk benne my eeletewnknek tamogataſara, kyhôz haſonlatoſth mynd eztendô fordwlattyaban alygh talalwnk. Annak okaert ees nagyob ſygelmeteſſeeggel keel mynekewnk reea gondolkodnwnk: zent doctoroknak azert magyarazattyok wtan harom lelky nemes tanwſagwnk leezen ez may zent ewangeliombol. Elſew dychôſeeges zent Ianos baptiſtanak kegyetlenſeeggel valo halaal zenwedeſe. Maſod az hamyſſan eſkeweeſnek vezedelmes volta. Harmad ezen zenthnek halalanak dychôſeegre valo fordwlattya. Mondaam hogy elezer leezen tanwſagwnk az zertelen valo halarrol hol ott doctoroknak mondaſok zerent ewt reendben valo kegyetlenſeegôket talalwnk kôwetkôzteknek leenny. Elſew zyleteeſ napnak gonoz

veeggel valo ynnepleeſe, kyrôl wgy mond zent Ieron. doct. hogy nem menthettyôk meg Herodes kyralt byntẅl, mert netalantan chak azert zolgalta leegyen ew zyleteeſeenek napyaat es az tombolo leannak meg eſkẅt leegyen hoǵ bynneel kyl lattaſſeek az zent embernek halaal zenwedeſe. Azert zent Gergel doctornak mondaſa zerent yob volt volna herodeſnek akkoron ſyrnya honnem vygadny. Mert azt yol lattyok termezetnek folyaſa zerent hogy mykoron ember zyletyk halarra | Es nyawalyara yew ez vylagra. De mykoron ky mwlyk meg zabadwl ez vylaghy yay vezyktewl es erek elettre meegyen hol ſoha megh nem haal, kyrôl bôlch wgy mond eccl VII c. yob embernek meenny az ſyralmas hazhoz honnem vendeegſſeeges hazhoz, mert ott ky mynd meg gondollya ew eeleteenek veegezetyt es halalaat es twd hozyaa tartozny. De herodes kyral iſtennek tôrweenyeet el hagywan gonoz zeer tartaſth leele maganak. Maſod kegyetlenſeeg es vezedelmes byn leen. Iſten tôrweenyeenek megh zegheeſe es az zent parancholathnak meg tôreeſe, kyrôl meg vagyon yrwan Exodi xx ne kewannyad te baratodnak yaat ffyaat gonozwl, kynek felette veetkôzeek herodes mykoron twlaydon attyaffyaeet kewanaa. Maſodzor megh tôree az zent ewangeliomot, kyrôl zent Mathe zool c XIX kyketh thwdnya yllyk tôrween zerent az wr iſten egybe zôrkôztetôt ember el ne valazya, de herodes hatalmawal es alnokſagawal el valaztaa. Harmadzor meg zeplôſôytee Moyſeſnek ees tôrweenyeet Deutro XXVII atkozot wgy mond ky haal twdnya yllyk zeertelen ew barattyanak feleſſegheewel. Herodes annaal ees nehezebben veetkôzeek mert erôwel attyaffyanak akarattya ellen maganak twlaydonoytaa hazaſſaat Ewtôdzôr mert wr iſtennek az ygaz hyttre es zeretettre ky adot ſentenciat meg hamyſſoytaa ky meg vagyon yrwan Moyſes elſſew kenyweenek elſew rezeeben. Kezdettewl ſoghwa teremte wr iſten fyrffyat es azzonyallatot mondwan ezeert haggya el ember ew attyaat annyaat es eeggyeſewl feleſeegehôz es az kettô eeǵ teſth leezen, kyt meg confirmala wrwnk Ieſus ennen maga es bel yrtaak az zent ewangeliſtaak. Zent mark tyzed rezeeben zent lucach tyzen hatod rezeeben es zent Mathe tyzen kylenched rezeeben. Vala ky ew twlaydon feleſſeegeet el hagyangya zertelen es maaſt veend, tôrweent zeeg, eellyen vala herodes kyral. Azert bo-

dogſſagus zent Ianos akarwan ewtet az ygaz wttra hozny es lelkeet ydwôzôyteny ſeddy vala ewtet mondwan. Nem yllyk teeneked tôrween ellen atyadffyanak feleſeegeet tartanod. De herodes myeert belee holt vala az gonoz palaznak zerelmeeben, ſemykeppen nem terhete tôredelmeſſeegre meg ſem akara kereztôlkôdny penitenciara. || Annak okaert mynt aranyzayw zent Ianos mongya. Bodogſſagus zent Ianos baptiſta hog az ygaſſaag el ne enyezneek ſem eeleteewel ſem halalawai nem gondolwan reea yewe az varaſban az pwztabol Es mynd zeep zowal mynd kemeen bezeeddel ſeddy es ynty vala ewtet hogy tartanaa meg az wr iſtennek parancholattyaat es Moyſes tôrwenyeet. Vyzon ellen az gonoz azzonyallat azt halwan, zenetlen keery vala Herodeſt hogy meg ôlethne es menekôdneenek meg tewle, mert ffeel vala raytta hogy eſmegh haza ne kyldeneek. De herodes nylwan es oknaal kyl nem eremeſt tehety vala, eegykeeppen ffeelween az kôz neeptwl hogy reea ne rohannanak eerette kyk nag proffeta gyanant tarttyaak vala Maaſkeeppen kedeeg ew ees twggya vala hogy zent es ygaz iſtennek embôre volna. Azeert eremeſt ees halgattya vala bezedeet es ſokban meg fogaggya vala tanacchat. De wgy mynt ez eegy dologeert hogy feeddy vala ewtet es akarya vala egy maſtwl el valaztana halalos gylôſeeggel neezy vala ewtet nem akarwan ky feſſeny- az gonoz zeretethnek kôteleebôl. Annak okaert meg ſogataa ewtet es meg kôtôztetween vettetee az temleczben zent Ianoſt. Es ezenkeppen ha ky erteny akarya laſſan laſſan bellyeb bellyeb meene es eſeek horodes vezedelemnek kôteleeben. O zerelmes atyamffyay ha zywemnek gondolattyaat es lelkemnek bekeetelen bwzgoſagaat volta keppen ky yelenthetneem Byzonyawal zolhatneek mondhatneek ſokat ollyat ez maſtany ez vylaghy neepek ellen kyt yraſſal ky nem yelenthetôk. Ha vannak ollyanok ez maſtany ydôben myndden vezedelmes bynben merwltetween mynt herodes es az gonoz palaaz azzonyallat kyk Iſtent karomlyaak es iſtennek zent parancholattyaat nem chak nem tarttyaak De tartany ſem haggyaak, kyk hamyſſan eſkwznek, kyk hamyſ hytben eelnek, kyk tôrween kywl vezekôznek, kyk artatlan veert onthnak, kyk maſth el arwlnak, kyk alnokſaggal chalardſaggal hazwgſaggal eelnek, kyk Iſten helyôt pokolbely erdôgôt ymadnak tyztôlnek es tanacholnak, kyk wr iſten-

524

nek anyazent egyhaznak attyoknak annyoknak es feyedelmőknek enghedetlenők, O kegyes o kegyelmes o menybely teremtew es erekkee eelew myndenhato wr iften | Vallyon mynt aal mynt yaar es forogh ez vylaagh O zerelmes atyamffyay myth teegyewnk howa leegyewnk mert enny vezedelemben eftewnk kyt yol latwnk de ha kynek wr iften megh nythnaa zemeyth hogy enneel ees nylwabban lathatnaa, hyzem hogy holtaat ynkab valaztanaa honnem chak egy zem pyllantafyg valo eeleteet ees. Annak okaert azt mondom myndennek vala ky ydwezẅlny akar hogy magaat megh tartoztaffa eeleteet meg yobboycha es halalaat előtte forgaffa. Mert wgy mond az zent ewangeliom zent Ianos baptiftanak ydeytewl foghwa meennyeknek orzaga erőőth veezen es erőzak ragaggyaak el ewtet. Nem fokan. De chak az ygaz penitencia tartook kyt vallyon hol talallyok en nem twdom fem lathatom. Myeert zent Ianofban az zent yraf, az ygaffaagh, az artatlan eelet, kegyeffeeg, yrgalmaffaagh kyt zeretet es az erek ydweffeeg megh nyomorwltateek az hamyffaghnak myatta es megh őleteek az kegyetlenfeeghnek myatta kyről wgy mond aranyzayw zent Ianos O nagy kegyetlen tőrweentelenfeeg, yme ky byneket meg oldoz vala a' bynefeknek kőteleeben tartatyk es megh kőtőzween az bochanatot bochanatnak helyeet foha megh nem talalaa Meely fentenciat hallyaak azok kyk artatlanokat meg foghnak kőtőznek temleczeznek es el reekkenthnek. Azonkeppen Herodes kyral teen zent Ianos baptiftanak az nagy vezedelmes vakfaghnak myatta el reekentee az ygaffagot az iftennek tőrweenyeet es az nemes lelky orwofth ky Idwezőyteny akarya vala. Alaa fordoytaa azert zemeyt ez főldre hogy ne lathnaa az eghet, gondolaa hogy wr iften nem lathnaa zyweet zandekaat myt akarna teenny Gonozwl fyzetee meg ez aldot zent orwofnak mwkayaat meg nyakaat vagataa az temleczben, halala wtan ees gonozwl fyzetee meg, mert nem hagyaa hogy az teftel az few eegyetembe temeteffeek el ffeelween netalantan ffeel tamadna es ewneky vezedelmeere lenne. De az teftőt hagyaa az tanoythwanyoknak el temethny Az feyet kedeeg vytetee bel Ierwfalemben es az ew hazanaal tytkon el reekkentetee. Towabbaa gonozwl fyzetee meg ez zent embernek eerdemes voltaat Az atkozot hyty zegőt Iulianus ees, mert mykoron wr iften fok chodakat es yrgalmat tenne zent Ianos ko-

porſſoyanaal, az gonoz erdenghes yryǵ ember ky aſataa es vadaknak madaraknak || Izenkeed el hanyataa. De mykoron meegh 525
ees nem zynneek meg az choda teetel: ffeel győytetee kyt hol
meg talalhatanak az zent teſthnek maradekaban es meg eeghet-
tetee Es ezenkeppen az nagy zent ember meegh holta wtan ees
maſod martyromſagot zenwede: es myndenkeppen Coronaztateek
wr iſtentewl meennyeknek orzagaban. Vyzon ellen az gonoz
hohereknek ees gonozwl fyzetee meg wr iſten zolgalattyokat,
mert ydew be telween. Iulianoſth zernyw̋ halallal ǒleek meg, He-
rodeſth kedeeg az ew kegyetlenſegheert wraſagabol ky foztaak
es annak felette zanky veteek es nagy bodogtalanwl mwleek
kywe, Herodyas azzon ees nekyk yryaak hogy vele eegyetembe
vezőt volna el. Nekyk kedeeg mykoron zent Ianoſnak feyeet
kezeeben tartanaa es karomlanaa az zent few arczwl pőkee es
ottan hertelen halallal hala meg. Veegre az gonoz tanczolo tom-
bolo lean ees, mykoron az yeghen fwtoſna teetowa yoczodoz-
wan alaa zakada es azonkeppen gonozwl veze el es ezenkeppen
wr iſtennek ygaſſagus yteelety myndennek meg fyzetee mwka-
yaat kynek mynd ew eerdeme zerent kyknek tartaſſaſſagoktwl
es erdemektewl mynden yo kerezttyent mynket ees otalmazyon
wr iſten, zent Ianos erdemeenēk es dychőſeeges eſſedőzeſeenek
myatta.

Maſod tanwſagwnk leezen az hamyſ hythnek es eſkeweeſ-
nek vezedelmes voltarol kyből mynt meg hallok es zamtalan
vezedelem tamad. Annak okaerth yo megh twdny my keel
hozyaa hogy az hyt es ekewees bynneel kyl leheſſen Reea felel
zent Thamas doctor y y [?] ar III. hogy ymez harom dolog
keel hozyaa Elezer zykſeeg, hogy ne hannya ember hyteet
myndden kyſded dologeert heeyaba mert nagy bynt vaal benne,
kynek gonoz zokaſa vagyon heyyaba valo eſkeweeſre Maſodzor
ygaſſaagh mert ha ky ketſeeg alat es hamyſſan eſkw̋zyk ennen
maga tanwya maganak hogy nem ygaz kerezttyen. Harmadzor
tyztőſſeegh hogy ygazan valo dologeert es tőrween zerent eſ-
kewggyeek kyről wgy mond Iſidorus XXII q III Az hamyſſ
ygyeeretben awagy fogadaſban tawoztaſd el az hytőt. Az zeertelen | 535
Hagyomanban valtoztaſd el az fogadaſth ha myt keetelen fogat-
taal ne teegyed, mert az gonoz fogadaas es ygyeeret bynnel
tellyeſődyk be. Mykeeppen leen dolga herodes kyralnak, kynek

ſem zykſeeg ſem ygaſſaag vala meg eſkewny annal kyl ees meg adhatta volna ha myt akart volna adny. De mondanaa vala ky ha ky kezerőyteteek meg eſkẅny hamyſſan wgy mond Bonauentura, hogy embernek zabad akarattyaat nem iſten ſem ember nem kezerőythety, ha myt akar vagy nem akar tenny. De ha leezen mynd az ky kezerőyty mynd az akky teezy hamyſ hytẅk leeznek. Es nemykeppen nagyob az gylkoſſagghnaal, mert az gylkos chak az teſtőt őly meg, de az hamyſ hyttre kezerőytő ket leelkőt ől meg. Ennek nylwabban valo ertelmeere es tanwſagara laſſok megh zent Agoſton doctor atyanknak ſermoyaat, kyt ez may napon yr rola, my leegen az ygaz es hamyſſ eſkewees: wgy mond lattyaak ty zerelmetők en nyawalyas herodeſt, hogy ez iſtennek zent embőreet zerette leegyen. De mykoron vak merőſeeggel eſkewt volna eſeek nagy erőſſ kőtelezetben egy felől az hythnek fogadaſa mas felől Ianoſnak halala yollehet egyfelől magaat vonzya vala az gylkoſſagtwl. De ottan iſten ellen lattatyk vala veetkőzny az hamyſ hythnek myatta: ha maſ felől az hythnek el tawoztataſa, mynt ees leen Ianoſnak halalanak kelle kőwethkőzny. O azert vezedelmes karhozatnak kőtele, mynek elette azert eellyen vezedelmes zokaſban keellene hagny myndden zerelmes atyamffyaat es baratomat keerőm es yntőm, es onzonlot myndent mynth zerelmes ffyaymat, mykoron eellyen ponttra ywthnatok kynek alkolmas es Idweſſeeges orwoſſagaat nem talallyok annak előtte gondollyatok rola: az eleyt vegyeetők eztőkben, hogy myndden hytőzeeſth myndden eſkeweeſt ky veſſetők es el tawoztaſſatok ty zywetőkből zayatokbol kynek erőſſegheere peldaat talalwnk az zent yraſban, 1 Regum xxv. Mykoron zent David keralſaganak előtte lappagna az pwztaban Sawl kyralnak előtte es el fogyatkozot volna eeledelnel kyl, el yzene egy kazdag embernek kynek nabaal vala newe Azzon feleſſegheenek Abygayl, hoǵ megſe-
526 geellenee mert el fogyatkoztanak || Volna, az yrgalmatlan ember ſemyt nem akara adny. Annak felette meg rongalaa zent Dauidnak zolgayt. Azt halwan zent Dauid meg haragweek raytta es megh eſkeweek iſtenre hogy az napnaal towab nem eelne, es mykoron raytta eredőt volna megh hallaa Abygayl azzon az vezedelmes dolgot es yghen hamar mynd eetellel ytallal eleyben meene zent Dauidnak es meg engheztelee ewtet es zent Dauid

meg maſlaa gondolattyaat es az eſkeweeſt el halaztaa tôb gonoznak el tawoztataſaert, es az keth byn kôzôt kyſſebbet valazta. Ha herodes ees ezenkeppen tett volna yob volt volna ewneky. Wgy mond towabbaa zent Agoſton mykoron vala ky ketſeeg alat maſ vonzon az hyttre, aloythwan bynefnek lenny, mykoron ember hytywel ky menty magaat az gonoz hyrbôl es megh tyztoyttya magaat, hytywel ygazan nem val bynt benne. De ha annaal kyl el mwlhatyk annaal yob, mert wgy monda wrwnk Ieſus az zent ewangeliomba leegyen ty bezeettôk: wgy wgy: Nem Nem. ha my ennek felette leezen gonozbol lezen. Azeert vezedelmes felette az hyttre valo kezerôytees yelôſewl mykoron twggya nylwan hoǵ ew tette kyeert hamyſſan meg keel eſkewny. Ennek byzonſagara eegy byzon peldaat hoz elôwe mondwan, Vala nem reeghen yponenſis varaſban eǵ kazdag ember es palogaar, kynek Titus Lymeni vala newe ky adot vala maſ barattyanak vala mynemew morhaat tartany, kyt mykoron meg keert volna, meg tagadaa, fogaa tôrweenben hagyaa hytyre megh eſkeweek raytta hamyſſan es el karhozeek eerette ymez Titus lymeni myert artatlan Iambor es ygazan eelô ember vala azon eeyel almaban leelke zerent vyteteek iſtennek yteelô zeky eleeben, es ott reea fogaak myeert eſkewttette volna meg az embert hamyſſan, felele mert meg tagadaa az en yozagomat. Mondanak ewneky Nem de yob vala ee el veztenôd az kewes yozagot honnem mynt az embert el veztenôd az hamyſ hytnek myatta. Es le fogaat ott, es naǵ zeernyen vereek mondwan, yme yrgalmaſſaag adatyk teeneked az te artatlanſagodeert de laſſad hogy towabbaa eellyen dolgot ne teegy. Es mykoron ffeel ſeerkent volna lataa haat mynt ffeel haſadozot az hata beeree. Azert zerelmes atyamffyay myndden ember ooyya otalmazya magaat ez gonoz vezedelemnek haloyatwl, mert el veez myatta. |

Harmad tanwſagwnk leezen zent Ianoſ baptiſta zent halalanak ſok keeppen valo dychôſeegerôl, kyeert ees meltan ylly es tyztôly anya zent egyhaaz ez ew zenth halalanak es martyromſaag zenwedeſeenek ynnepeet. Elſew dychôſeeges volta mert ygaſſageert hala meg, mert yollehettwdaa hogy halalara yarnanak. De meg ſem yede el ſem ſwtha elôtte, meg ſem zeneek herodeſ kyralt feddeny az hamyſſageert. De naǵ lelky eremmel reea varaa az ſentenciat

kyrôl wgy mond Aranyzayw zent Ianos Byzon es nylwan valo ewrômôk vagyon az zentôknek mykoron ky meennek ez vylagbol mert twggyaak wroknak kegyes voltaat, twggyaak az meennyey zent orzaghnak dyzôs voltaat. Maſod dôchôſeeges volta mert lelky ayo'tatuſſaggal zenwedee az zent halaalt, wgy mond rola magyarazo yraſ. Mykoron az hoheer az temleczben meent volna zent Ianos baptiſta terdeen alwan kezey, zemey fel emelween, nagy halaa adaſſal es eedes zywel leelekkel nagy ffel zowal monda. O en eedes teremtô iſtenem teenekôd ayanlom az en lelkômet es le haytaa nyakaat. mynt az artatlan baran, es az hoheer el vagaa nyakaat O zent halaal. O nemes martyromſaag kynek myatta ſem teſtee ſem leelke el nem vez. Zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps. cxv. Dragalatus wr iſtennek elette az ew zentynek halalok. Harmadzor dychôſeeges leen mert lee zalwan lymboſban az zent atyakhoz dychôſeeges ewrômet es yzenetet vyn ewnekyk Criſtus Ieſuſnak el yewveſeerôl. Negyedzôr dychôſeeges leen, mert holta wtan nagy ſok chodaak hyedelmek es yrgalmak leenek az ew zent koporſſoyanaal. Temeteek el kedeeg ewtet az ew zent tanoytwany Sebaſten newô varaſban, kynek reeghy ydôben Samaria vala newe. Zent Elyſeus es zent Abdyas proffetaknak koporſſoyokban, kynek teſteet nagyob reezre mynt meg hallook Iulianus megh eeghettetee. De az eedes wyya kywel Criſtuſth meg mwtatta vala az yordan vyze mellet meg marada, es feyé. Ewtôdzôr dychôſeeges leen az erek dychôſeeghnek zenth orzagaban kynek eerdeme hatalma es meltoſaga meel nagy es zentſſeeges leegyen meg yſmertetyk Criſtus Ieſuſnak dycheeretyból mondwan Math xi azzonyallatoknak magzattyok kôzôt nem tamadot nagyob Ianos baptiſtanal: kynek zent eerdemeenek myatta engheggye wr iſten byneynknek bochanattyaat zent malazttyaat es az erek eeletôt Amen. ‖

---

527 Zent Egyed Confeſſornak Innepeerôl.

Bodogſſagus zent egyed tamada zyleteeſe zerent Ghôrôgh orzagbol Athenas newô varaſbol, es mynt yras vety vala, keraly nemból, azeert es hyrôs newes vala mynd newezety zerent mynd ez vylaghy erekſeege zerent. Nagyobban kedeeg malaztus eelety

zerent. Mert mykoron az ew Iambor zyley lattaak volna az ew magzattyokat yo elkôchben gyoropodny zent yraſnak tanwſagara attaak vala ewtet es nagy twdos ember lett vala ewbenne. Mykoron egy napon attya hazatwl az zent egyhazhoz menne, egy nyawalyas koor betegh az wczyaan hewerween alamyſnaat kezde keerny, zent egyed ottan meg keſerwlwen le vetee hamar rwhayaat es neky adaa Mykoron kedeeg az beteg reea vette volna ottan tellyeſſeeggel meg vygazeek. Annak wtanna mykoron ky mwltanak az ew zyley wr iſtenben. Criſtus Ieſuſnak kedweert es az zent zegeenſeeghnek zeretetyeert myndden yozagaat zeghenyeknek oztogataa. Mykoron maſ napon az zent egyhaztwl haza yewne egy ember eleyben kele kyt meerges kygyo meg fwlt vala es zent ymachagawal azonnal meg vygaztaa. Annak wtanna tôrteneek eſmegh hogy egy erdenges az zent egyhazba nagy ywôlteeſt keyaltaſth teezen vala. Azt ees zent egyed ky yzee az emberbôl. De mykoron ez zent yffyw latta volna hog nagy ſokaktwl tyzlôltethneek, meg feelelmeek hogy az ew nemes alazatoſſaganak vezedelme tamadna, tytkon az tenghôr parttyara meene es nemynemew hayoſokat lathna vezedelembe lenny ymachagot teween meg zalloytaa az tengôrnek habaat. Mykoron meg yſmerteek volna azt az hayoſok meg kerdeek howa menne, meg yelentee ewnekyk hogy Romaban akarna meenny, es azonnal bel fogadaak ewtet nagy eremmel hogy yngen el vynneek velôk: ywthwan azert Arelaten varaſban zent Ceſariuſ pyſpeknel meg maradwan ott keth eztendeeg lakozeek es harom eztendey koort zent ymachawal megh vygazta. Onnan pwztaban kewankozeek es egy veredoniuſ newô zent remete | Atyawal nagy ſok eztendeeg lakozeek es az ſôdnek meddewſeegeet zent ymachawal el tawoztataa. Mykoron ott ees nagy choda teetelekkel zerette volna wr iſten myndeneſtewl foghwa el akarwan tawoztatny ez vylaghy hew dychôſeegnek ffel magaztataſaat el beellyeb meene az nagy kyetlen pwztaban, hol wr iſtennek zerzeeſe zerent talala egy barlangot es mellette egy ky kôrgew kwt ſeyet es egy neſteen [orozlant] zarwaſth, kyn nagy eedes halakat ada wr iſtennek, mykoron azert ott lakozneek es wr iſtent zolgalnaa az neſteen [orozlan] zarwas eedes teyeewel eeltety vala es nemes kyraly magzatot. O meely chodalatus myndenwt az kegyelmes wr iſten az ew zerelmes zolgayban. Mykoron az

tartoman bely kyralnak zolgay vadaznanak az pwztaban, talalaak meg az zarwaſt leghelween es wtanna valtanak, az nyawalyas zarwas kedeeg nagy zellel leelekkel chak alyg zalada be az barlangban zent egyedhôz. El ameelkodeek raytta az zent Iambor es mykoron meg latta volna az taweezokat, ottan ymadaa az wr iſtent hogy az ew celteyôyeet otalmaznaa meg vezdelemtewl Es wgy leen hogy egy hagytaſneera ſem az zolgaak ſem az beſtyeek hozyaa nem meheteenek De azon keeppen eſthwe leween haza meneenek. Maſod napon meg reea yeweenek, de eſmeg ſemyt nem teheteenek. Harmad napon Ennen maga ees az kyral ffeel kele az pyſpekkel es nagy ſok anyoſokkal oda az herre meenenek es mykoron ſenky nem mehetne az ſyrew berekben kerewl veweek az haraztot, aloythwan nagy yeles vadat ewbenne ky wgy ees vala: eeggyk az vyteez legyeenek kôzzôl eegy nylat be lewe hogy ky yeztenee az vadat, es eſeek az ymatkozo wr iſtennek zerelmes zolgayaban. Annak wtanna ywtanak az barland felee haat egy yghen zeep tyztôlendew veen remethe atya vagyon benne es az zarwas labanak fekzyk. Ottan az kyral mynd hattra allataa ewket, de chak ketten az Iambor pyſpekkel hozyaa meneenek, meg kerdeek ky volna, honnan valo es myeert lakozneek ott az ſyrewben es ky ſebhette volna meg ewtet ollyan zeernyen, ky mykoron az zent atya yzenkeed reea felelt volna azok ees nagy alazatoſſaggal bochanatot keertenek ‖
528 Volna az zent Iambor atyatwl, orwoſnak vyweek hogy meg vygaztanak es nagy ſok ayandekot adanak ewneky. De ky az ennen yozagaat el hatta vala iſteneert, ſem az ayandekot el nem vewee, de yngen reea ſem tekeente, orwaſſagot ſem akara, hanem ynkaab azon keeree wr iſtent hogy ſoha meg ne vygazneek teſt zerent hogy malazthnak bewſeegeet leelhetnee myatta leelek zerent Megh yſmerween azeert az Iambor kyral hogy iſten lakozneek ew benne, gyakortaa hozyaa meegyen vala es yo tanachot Idweſſeeges tanwſagot es lelky orwoſſagot veezen vala ew tewle es nag ſok kenchôt vyn ewneky hogy ahowa yob herre twdnaa kôltenee el Idweſſeegheert. De ſemyt benne el nem akara venny, hanem azt hagyaa hogy Calaſtromot rakathna hol zenetlen iſten dychertethneek. Az kyral eremeſt bel tellyeſeytee, kyben az Iambor kyralnak ſyralmas keerelmeſeere feyedelmee valaztateek zent egyed. Azonkôzben

karol kyral hallaa megh az zent Iambor atyanak yo hyreet neweet yewe hozyaa es mykoron tyztôſſeeggel fogatta volna mynt ollyan feelſeegôt, keree ewtet hogy ymadna eerette megh oly nagy zeernyw̃ byne volna hogy ſenkynek meg nem mernee gyonny zent egyed azon yewô vaſarnap mykoron myſeet zolgalna es az kyraleert ymadna Neky yeleneek iſtennek angyala es egy Cedulaat teen az oltarra, kyben meg vala yrwan mynd az kyralnak byne mynt zent egyednek kenyerghefe hogy meg volna bochatathwan ha meg gyonnaa es towabbaa nem tennee. Vegre az ees vala benne meg yrwan hogy vala ky zent egyednek eſedôzneek akar meel nagy veetôkeert ees az ew zent eerdemeenek myatta meg bochattathneek chak kethſeegben ne eſneek. Mykoron az Cedulaat vytteek volna az kyralnak meg yſmerec az ew byneet benne meg yrwan azonnal le eſween nagy alazatus ſyraſſal bochanatot keere, annak wtana mykoron zent egyed ywtot volna Newmaſenſis varaſban hol ott az feyedelemnek ffya meg holt vala, wr iſtennek hatalmawal ffel tamaztaa. Es kyk vele valanak proffetalaſkeppen meg yelente nekyk hogy nem ſok ydew el mwlwan az ew Calaſtromaat az ellenſeegôk el tôrnek | Mykoron azert Romaban meent volna wr papahoz priuilegiomot keere azew egyhazanak es keth Crippreſſus fabol zôrzôt aytokat, meely aytokat myndden vezernel kyl alaa bochaata az tyberyſ vyzôn hogy az ew egyhazahoz vynnee, yme choda dologh, mykoron nagy ſok nap wtan haza meent volna lataa haat az partton vannak az wr iſten alaa hozta ewket Es halaat adwan raytta az kegyelmes iſtennek ffeel allataa az zent egyhazra ewket Mykoron az aldot wr iſten ew zerelmes zolgayanak zentſſeeges eeleteet meg akarna Coronazny, ſok zamtalan choda teetel wtan meg yzenee neky zent angyalatwl halalanak napyaat. Az Iambor ayoytatus fratereknek meg mondaa es keree hogy ymadnanak eerette. Es azonkeppen iſteny nemes dycherethnek es zent ymachagnak kôzôtte nagy bodogwl kywe mwleek es nagy ſokan hallaak az zent angyalokat nagy zeep eedes eenekleeſſel az bodog leelket meennyeknek orzagara vynny wr ffyw zyletethnek wtanna mykoron yrnanak heet zaaz harmyncz neegy eztendôben. yme zerelmes atyamffyay gondolhattyatok mynemew mwkawal es zent eelettel vetteek az hyw neepek meennyeknek orzagaat, twggyatok byzonyawal hogy meneewel zeeb yob es

dragab Anneewal teeb arwlt keel eerette adny. Ha kynek kedeeg ſemy nynchen wgy mond zent Agoſton doctor te magadat aggyad ottan eerette, ez eellyen nemes wton yarnak mynd kyk zent zerzetben meennek, mert mynd ez vylaghy yozagokat, mynd ennen magokat erette aggyaak, azert batorok es byzodalmaſok az erek eeletben kyt mynekewnk ees aggyon atya ffyw zent leelek, zent baromſaagh Amen.

Nemes Azzonywnk zyz Marianak zent zyleteſeenek Inneperôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta megh bôlch eeggyk kenweenek hwzon neeged rezeeben Eccl. xxiii kynek ertelme mykeeppen ertetyk wr iſtennek bôlcheſſegheerôl azonkeppen meeltan veetethetyk az wr iſtennek zent zyleyeenek ees || 529 Tyztôſſeegherôl, myert mynd az aldot ffywnak mynd az zent zylenek meltoſagok, dycheeretôk es tyztôſſeegôk eegy maſtwl el nem valhatnak De mykoron eeggyk dycheertetyk tyztôltetyk akkoron az maſyknak ees reeze vagyon benne. Azert bewtwzerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

*E*N mykeent az zelew tew gymelcheztem yllatnak eedeſſegeet es az en vyraghym tyztôletnek es tyztôſſeeghnek gymelcche En zeep zeretetnek es feelelemnek es iſmeretnek es zent remeenſeeghnek annya vagyon. En bennem vagyon mynden malaztnak es byzonſagnak wta En bennem vagyon mynden eeletnek es lelky yozagnak remeenſege yewyetôk azert enhozyam mynd kewantok enghemet es az zarmatſſaghymbol tellyeſeggyetôk be. Mert az en lelkôm meeznel eedeſb, es az en erekſeegôm meeznel es leepnel feelyeb vagyon ennekem emlekôzetôm vylagoknak zyleteſeyglen valo kyk eeznek enghemet meeg ees meg ehôznek es kyk yznak meeg ees meg zomehoznak ky hallgat enghemet meg nem zeegyenewl es kyk mwkalkodnak en bennem bynt nem valnak kyk yſmertetnek enghemet erek eelettyek leezen.

Ez may zent ewangeliomot yrtta megh zent Mathe ewangeliomy kenyweenek leg elſew rezeeben, kyben vagyon emlekôzet Criſtus Ieſus wrwnk zyletetyrôl teſt zerent elôwe zamlal-

wan Abraham atyanktwl ſoghwan mynd az zent proffetakat keralyokat papy feyedelmeket, byrakat es azonkeppen lee zalwan Ioſephre es azzonywnk zyz mariara es el veeghezween, Atya myndenhato iſtennek wr fyw zyletôt zent Ieſus ffyan, kyt ha ky eredet zerent meg akar es kewan lathny es olwaſny meg talallya az fôlewl | Meg mondot helyen, Annak eett ſem helth ſem ydôôt nem zykſeeg vele foglalny. De wr iſtennek zent malazttyanak ſegheedſeegewel yarwllywnk az eedes iſten zylew zeplôtelen zyz anya maria azzonywnknak dycheeretyre Mert am wgy monda bôlch ew kepeeben az zent Epiſtolanak vegezetyn hogy vala kyk ew zent feelſeeget eegyebekkel yſmertetyk thwdnya yllyk predicalwan hyrdetween dycheerwen az ew zent malaztus meltoſſagus es haznalatus yo voltaat erek eeletôt zôrôz azoknak. Azert azon valo byzodalmas remeenſeegewnkben ew zenttſſeeges newe dycheretyre harom Idweſſeeges lelky tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek meltoſagarol. Elſſew mykeppen meg zentôlteek az eedes zyz anya maria meeg ew annyanak meheben mynek elôtte ez vylagra zylettethneek. Maſod meely nagy erwendetes ez may zent ynnep mynd meennyeyeknek fôldyeknek es myndden teremtôt allatoknak. Harmad mynemew nagy kywaltkeppen iſteny hatalommal es meltoſaggal teremteteek myndden teremtôt allatoknak felette az eedes zyz marianak teſte lelke es embôrſeege, kykbôl meg byzonywltathatyk hogy termeezetynek nemeſſeegeewel nemykeppen haſonlatlan volt eegyeb eberekhez es mynt zent Ber. do. vallya my ees ew wtanna ſoha ſenky embery termezetben ewneky maſſa nem volt ſem leezen.

Elſſew tanwſagwnk azert leezen mykeppen meeg ew annyanak meheben meg zentôlteteek, kynek yollehet ſokan ellene mondottanak, mynt hozyaa feertenek termezet zerent valo bôlccheſſeeggel: yeleſſen azok kyk wr iſtennek es az ew zent zyleyeenek akartanak tyztôletlenſeegôt tenny es ennen lelkôknek vezedelmet leelny. De vyzon ellen kyk wr iſtennek es az ew zenttſſeeges annyanak meltoſagokat meg yſmerteek zent leeleknek malazttya myat, de quibus Alex. deal. Fran. Ma. Bonaue. Rikh. Tomas et ceteri cum eis, harom yeles okokkal byzonoyttyaak Elezer kôzenſeeges hythnek okoſſagawal: Mert ymaran Romay zent zeek, es kezenſeeges anya zent egyhaz azt el

veegezte, hogy vala ky ellene mondana yrna zolna, meg atkoztaſſeek es az eretnôkôk kôzzee zamlaltaſſeek. Anya zent egyhaz azert nem teewôlyôkhet || Annak felette ha wr iſten ew zent akarattya zerent alaab valo zolgayt mynt yeremiaſt es Ianos baptiſtaat, kyknek az zent Iraſ byzonſaga ew annyoknak meheeben megh zentôlte hogy bynneel kyl yewneenek ez vylagra. Ier. 1 v Luc. 1. myneewel ynkaab yllôt zent Amborwſ doctornak mondaſa zerent az ew eedes es zerelmes zent zyle'et nagyob meltoſſaggal meg zentôlny hogy tellyes malazttal es zentſſeeggel zyleſſeek ez vylagra. Maſod okkal byzonoyttyaak zent Bernald doctornak mondaſawal, ky wgy yr vala. Az kywalt keeppen valo zyzrôl ſemy ketôlkôdees nynchen, mywel meegh ew annyanak meheeben rekeztethween feellyeb valo zentſſeeggel meg nem zentôltetôt volna. Harmad okkal reeghy ooh tôrween bely zent leeleknek ky peldazot yelenetywel mynt aaronnak meg vyragzot vezzôyeen. Dauid kyralnak nemzetſeegen. Az aranyas iſtennek zekrenyeen, Gedeonnak gyapywyan mynd azonkeppen kykben doctorok magyarazyaak az eedes zyz mariaat eredet bynnel yewt lenny ez vylagra, kytôl teeb yraſt tettewnk Azzonywnk ziz marianak foganattyanak zent ynnepeen, Azeert kerezttyen zent doctorok azt nylwan el veegezteek es meg eeggyeſewltenek raytta, ky meg ees vagyon yrwan In III d. III ſuarum hogy myndden kethſeegnel kyl az aldot iſten zylew zyz maria meenynek es feldnek dychôſeeges kyralne azzonya ez vylagnak byzon otalma es mynden zegheen byneſnek zoolzoloya meeg ew annyanak meheben oly kywaltkeppen valo zentôleeſſel zentôltetôt leegyen meg, hogy mynd addyglan myg meenyeknek orzagaban teſtben leelekben ffeel vyteteek, meg maradna zeplôtelen tyztaſſagus termeezetyben. Artatlan eelethben es myndden lelky yozagoknak tellyeſſeegeben, myndden makwlanaal kyl yol eeppen es egheezzen meg maradwan mynden termeezetyben, wgy hogy ſemy halando adamnak magzattya ollyan kôzel nem ffeerkôzôt az elſſew artatlanſaghoz ew mywolta zerent mynt az eedes zyz maria, kyrôl ees meltan mondhataa bôlch zent leelek myat az nemes | Dycheeretôt Cant. IIII Tota pulcra es amica mea et macula non eſt in te Myndeneſtewl foghwa zeep vagy en zeretôm es ſemy macula te benned nynchen.

Maſod tanwſagwnk leezen meel nagy dycheeretes erwendetes es meltoſagus leegyen ez may zent dychôſeeges nap, kyrôl ez may napnak zoloſmayaban wgy eenekôl anyazent egyhaaz kegyes azzonywnk marianak zent zyletetyk nagy erwendeteſſeeggel zolgallyok hogy ew ees effedôzyeek my eerettewnk my wrwnk Ieſus Criſtuſnak elette. O zerelmes atyam anyaam zylôttey ha meg tekeenttyôk az my dychôſeeges zyleuknek anyanknak es zentſſeeges Azzonywnknak hozyank valo kegyes es kegyelmes daykaſagaat, ky ez may napon mynt az nemes haynaly feenes Cyllag ollyan nagy eekeſſeeggel tamada ffel. ez vylagra, kynek ew dragalatus zent eelete myndden egyhazakat meg vylagoſoyta iſteny dycheerethnek myatta: byzonyawel nem hyzôm meeg ha kynek olly kemeen zywe volna ees mynt az kemeen kew hogy ayoytatuſſagra ne yndwllyon ez may napon yeleſſen ymez haat yeles okaerth.

Elezer wyſſaghnak okaert. Mert kezdettewl fogwa veegezetyg ſoha nem volt ſem leezen ollyan chodalatus zyletet, kyrôl wgy mond nagy Origenes doctor, zolwan az zyz marianak zyletetyrôl. O ky hallot es latot vala mykoron eellyen choda dolgot hogy egy leanzo zeplôtelen zyz es anya leegyen: zolgalo lean es zyle leegyen. Es nem chak embernek, de meeg iſtennek ees hogy byzonſaggal embery kezben hordoztatneek az nagy iſteny feelſſeeg ky meennyet feldet kezeeben vyſely. Es az nemes zent zyz ky ez may napon zyleteek ez vylagra.

Maſodzor zentſeeghnek okaert Mert ez nyawalyas bynes embery nemnek magwabol byzon zent es bynnel kyl valo magzat zyleteek ez may napon kyrôl wǵ mond zent Bernald doctor. Az aldot keralne azzon zyz maria kethſegneel kyl zent vala, meeg mynek elette zyletôt vala ees: annak okaert meltan ylly es tyztôly az ew zent zyletefeet anyazent egyhaaz, mert ymaran meg Confirmalta vala ewtet wr iſten es meg aldotta vala myndden zenthſeeghnek tellyeſegheewel. ||

Harmadzor az zentſſeeges celeteenek tykôrôs voltaert, kyrôl wgy eenekôl anyazent eǵhaz ez may zoloſmaban. Ez may napon zyleteek az aldot kegyes zyz maria kynek dychôſeeges eelete vylagoſſagot hoza ez vylagra, kyrôl zent Dauid proffeta ees meg emlekôzyk az zoltaar kenynek LXXXVI rezeeben mondwan. Ha mynden nemzetôkbôl vannak ollyak kyk az eelô iſten varaſaban zamlaltatnak. Nem de mondhattya ee az kywalt kep-

pen valo embőr thwdnya yllyk az zyz maria es kytẅl embőr zyletőt thwdnya yllyk Criſtus Ieſus meel feelſeeg ees teremtőtte ewtet kytẅl zyletőt wgy mond towabbaa kyben az az az eedes iſtennek zyleyeeben vettethwen vagyon myndeneknek eremee vygaſaga. Azerth mongya zent Anſelmus doctor. Senky ygyenlő ſenky haſonlatus te hozyaad nem lehet o zentſſeeges azzonywnk. Aranzayw zent Ianos meg wgy mond Senky nem leezen dychőſeegben haſonlatus mynd azok kőzzől kyketh hyrrel hallottwnk. Okaat vethy zent Ieron. doctor mondwan. Mert ſemy yozaghnak meltoſaga nem lehetőt ky az iſten zylew zyz mariaban nem volt, kynek wr iſtennek zent angyala malazthnak tellyeſeegeet meg fogadaa. Zent Ber. do. meg wgy mond Byzonyawal yllyk vala zyzeknek kyralne azzonyanak mynden bynneel kyl zeplőtelen eeletőt vyſelny, ha zylendew vala azt kyben ſemy byn nynchen. Azert oly tyztaſagus vala es leen mynd halalyg ew teſte zyne lelke elmeeye hogy meeg az angyaly meltoſaag ſem haſonlattathatyk ew hozyaa. Annak okaert myndden angyalnaal nagyob meltoſagra vyteteek az dychőſeegben.

Neegyed oka valaztaſnak meltoſaga, kyth meg yſmerhetẅnk ymez harom dologbol. Elezer mert meeg kezdetnek előtte meg latta vala ewtet teremteny az wr iſten bőlchnek mondaſa zerent pverb. VIII. Maſodzor mert ez vylagnak teremteſeenek wtanna ees kylemb kylemb abrazatokkal ky peldaztataa hogy el yewendew volna es mynemewnek kellene lenny, kyket ſok volna mynd előwe zamlalnwnk, kyről wgy mond zent Ber. doct. O meel chodalatus es myndden tyztőſſeegre meltoſſagus ez aldot zent zyz ky nem wyonnan talaltatot ſem zerencha keppen leeletetőt De ez vylagnak előtte valaztatot reeghy profetaak | Atal meg ygyeertetőt patriarchaak atal meg peldaztatot. Harmadzor mert ewtet myndden teremtőt allatoknak felette meltoztataa abban hogy ew zentſſeeges annyanak valaztanaa kyről wgy mond zent Anſelmus O chodalatus dolog yme myndden teremtőt allat az wr iſtentẅl teremtetőt, de az iſteny termeezet az zyztől zyletőt. Zent Ber. O chodalatus meltoſaag. Az zyz maria annak leen annya kynek ennen maga iſten attya, az ffyw kedeeg ky ew iſten attyanak dychőſeege leen ew zyleye tyztaſaganak Coronaya es tykőre

Ewtőd oka Iſteny tyztőleteſſeegnek keellemeteſſeege kyről wgy mond fortunatus pyſpek felette keellemetes az wr iſtennek

az oly dycheeret tyztőſſeeg es zolgalat kyt az ew zent zyleyeenek teeznek honnem mynt akar kynek eegyeb zenthnek kynek byzonſagara wgy mond zent Ieron. doctor ees Semy tetſſeegewnk nynchen benne hogy mynd ew maganak ne vennee az aldot Criſtus Ieſus vala my melto dolgot az ew zent zyleyeenek emlekőzetyre tehetewnk es kywalt keppen valo eerdemnel kyl nem haggya, peldaat veet rola zent Vyncze doctor. Vala egy embőr ky tolwayſagban es myndden gonoſſagban eel vala es ſemy eegyeb yozaag benne nem vala hanem chak hogy az zombatot azzonywnk zyz marianak tyzteſſegeere meg zokta vala beytelny. Mykoron azert meg fogtaak volna tőrween zerent nyakaat vagaak es yme az halalnak wtanna meg zolala mondwan. Hamar hozyatok Confeſſort mert addeglan meg nem halhatok es mykoron az Confeſſor meg halgatta volna mert kerdee my oka volna ez chodanak Es meg mondaa hogy az zyz maria nyertte volna azt ewneky, myeert az kewes zolgalatot tőtte vona ewneky.

Hatod nagy ſok haznalatnak oka myert keel my nekewnk ez eedes zyz maria azzonywnknak zentſſeeges ynnepeet yllenewnk myndden ayoytatuſſaggal es lelky teſty erwendeteſſeeggel tyztőſſeeggel mynt ha eegy vygaſſagus lakodalomba mennee ember, kyről wgy zent Agoſton doctor ez may zent Innepnek zoloſmayaban. O zerelmes atyamffyay ayoytatus kerezttyenek Criſtuſnak es ew zent annyanak ‖ Zerelmes zolgay yme hol 532 vagyon az nagy zentſſeeges nap, yme hol vagyon az nagy tyztőletes nap kyben myndden azzzonyallatoknak felette meg aldatot kegyes zyz maria az ew nemes zent zyleteſeewel mynd ez zeles vylagot meg vygaztallya Ez may tamada ky az nemes vezzew, yeſſeenek győkereeből. Ez may napon zyleteek az zeep iſten mezeynek vyraga kytewl zarmazeek az zeep yllatw liliom convalliom Ez may napon zyleteek az ekes embery magzat kynek myatta az nagy Iſteny otok aldomaſra valtozeek. Ez may napon nyttateek meg az nemes aran kapw ky atal ez vylaghnak Idweſſege ky hozattateek : zent Ber. Az eedes zyz maria leen kyraly wt kyn az Idwezeytew myhozyank yewe es az ew zyzeſſeeges zent meheből zarmazeek mynt az ſeenes nap reank ky bochattya az ew vylagoſſagaat az tyztta eeghnek atala. Azert vala my nemes yozaag Idweſſeeges es malaztus ayandeeg my hozyank zarmazando wr iſtentewl mynd az zyz maria atal keel mynekewnk zolgal-

tathny. Wgy mond towabbaa. Ha ygaz es malaztban eelô wagy erwſ vygagy mert ew tewle vagyon te benned annee yo kynek zyletefe napyaat yllôd kytewl tamada az ygaſſaghnak napya Ha bynes vagy es nagy ſok keeppen meg nehezôttel fôrtelemnek myatta erwendeteſſeeggel zolgallyad az zyz anyanak ynnepeet, mert az ew zent zyletefe mynekewnk leen meg valtſagwnkra es Idweſſeegewnkre. Anſelmus mert nynchen ez vylagon eegyeb Idweſſegewnk hanem chak kyt az zyz maria zylee. Annak okaert mongya ezen zent Anſelmus doctor. O bodogſſagus zyz maria myth zolywnk myt mongywnk, mynemew zowal es zengeeſſel dycheeryewnk tegôdet. Byzonyawal akar myt teegewnk yghen kyſded es oly mynt ſemy ahoz keepôſt a' mywel tartoznank Te mywelẅnk azt tetted hogy az te eedes zylôttednek myatta mynd egheez embery nemnek bomlaſaat erek Idweſſeeghnek helyeere hoztad. Te pokolnak vezedelmes tôrweenyeet az te zent ffyad halalawal meg tôreed Te myattad lehetnek meltok az erek dychôſeegre ywthatny vala kyk Idwezẅlhethnek. Azert vala my vagywnk, vala myt tehetwnk Idweſſeeges dolgot, mynd az te zent yo voltod atal vagywnk es tehettyôk. azert Byzonyawal ygaz es melto zerelmes atyamffyay | Hogy kytewl ênny zamtalan yokat veettewnk ez vylagon es nagyobbakat remeelewnk venny az maſ vylagon, Ne leegyewnk halalatlanok es el feletkôztek De ynkaab meg emlekôzendôk es myndden tehetſeegewnkkel nagy eedes ayo'tatuſſaggal zolgalattal es dycheerettel yelenchôk be my magwnkkat ez ew zent zyletefeenek Innepe napyan, kyn meeg az zent angyalok ees erẅlnek tapfolnak az ew eedes kyralne azzonyoknak tyzteſſegheere.

Harmad tanwſagwnk leezen arrol mynemew nagy feelſſeeges hatalmaſſaggal es meltoſaggal teremtee wr iſten az eedes kegyes zyz marianak leelkeet teſteet es tellyes emberſegheet, kynek nemykeppen valo byzonſagaat ymaran meg erthettôk ez felôl meg mondot yraſbol hogy ew nagyob meltoſaggal yewt es elth ez vylagon es feellyeb magaztot leegyen az erek dychôſeegben ees mynden teremtôt allatoknaal Reea felelween azert doctoroknak mondaſok zerent Elezer hogy nagyob bôlchefeeggel hatalmaſagal es meltoſaggal teremte leegyen az zyz marianak zent leelkeet honnem mynt az zent angyalokat es mynd meennyet feldet. Harom okkal byzonoythattyok, okoſſaggal zent

yraſſal es peldazattal. Elezer harom rend bely okoſſal, thwdnya yllyk meltoſaghnak nagſagus voltawal mert kezdettewl foghwa vala myt kezenſeeggel az hatalmas wr iſten teremte ew zent akarattyanak es bôlccheſeghenek myatta feldôn meennyen zeep yob yeleſſeb es dragalatoſb kôzte nem vala ſemy allat, mynt az zyz marianak formaya, mynt kytewl iſtennek keel vala ydô yartaban zylethny, kynek mynd az teeb allatokat byrtoka es hatalma alaa keel vala vettethny Es kynek myndden zentſſeeggel yozaggal bôlcheſſeeggel zeepſeeggel es iſteny malaztal tellyeſſnek keel vala lenny, kykre meltoztateek az eedes yſten zylew zyz maria azzonywnk. Maſodzor rokonſaghnak kôzelſeegewel: mert vala mynemew allat kôzeelben valo es nagyob haſonlatus az wr iſtenhez yllôt lenny hogy azt ew felſſeege nagy iſteny zeretettel bôlccheſeeggel es hatalmas ertelmeſſeeggel zerezye teremche mynt kyben koronkeed kedwe es kellemeteſſeege vagyon || Kyre by- 533
zonſagot talalwnk az zent ewangeliombol ees, zent Mathe III Captiulomaban wgy monda Atya myndenhato wr iſten Az kegyes zyz anyanak eedes zylôtteenek Es az en zerelmes ffyam kyben ennekem mynden kellemeteſſeegem vagyon, meely iſteny byzonſagnak ertelmeebôl ſemykeppen az zyz maria azzonywnkkat ky nem zakazthattyok, de vala hol az magzat dycheertetik ott keel leeny az yo zylenek ees.

Harmadzor kôwetkôzô byrodalomnak ellenzeeſeewel twdnya yllyk mykoron wr iſten az zent angyalokat es eegyeb allatokat teremte wgy monda: leegyen es ottan leen ſemy ellene mondoya nem leen hatalmanak. De mykoron az zyz mariat akaraa teremteny kôwetkôzô hatalmawal nem tehetee termeezet zerent ellene mondaſnaal kyl, mert mykoron el veegezte volna hog zyz lean leenne es anya az termeezet ellene monda Hogy zent leelektewl fogadna fyrffywnaal kyl ellene monda, hogy nem twlaydon embert zylne. de iſten ees volna. ellene monda hogy azt zylnee ky ewtet teremtenee, ellene monda mert ezek termeezetnek tôrweenye zerent lehetſeegôſôk nem valanak. Es az eedes zyz mariaban mynd bel tellyeſôttenek Azert erthettyôk hogy eegy kywalt keppen valo hatalmawal es bôlcheſſeghewel kelle teremtenye.

Maſod reend bely byzonſaggal byzonoythattyok zent yraſſal es zentôknek mondaſawal. Elezer zent Ber. wgy mond nagy

ſok dolgokat tett wr iſten ez vylagy allatoknak teremteſe koron. De ſemyt nagyobbat az ew eedes iſteny wyyaywal nem alkotot mynt az iſten zylew zyz mariat kyt nap hold es mynden teremtôt allatok chodalnak Maſodzor zent Anſelmus wgy mond: O zent azzonywnk ſemy allat nynchen ky te hozyaad ygyenlô es haſonlatus volna De awagy teeneked feletted vagyon awagy alattad. Akky feletted vagyon iſten az, ky alattad mynden ky nem iſten. Harmadzor Ieronimus meenyneel magaſſab az meelſeegnel meellyeb kyrôl zolny ygekôzewnk Azert O nemes azzonywnk ha teeged meenyorzagnak newezneelek magaſſab vagyon, ha embereknek annyanak ne yllendô hozyaad, ha iſtennek abrazattyanak melto vagy reea, ha angyaloknak azzonyanak, byzon az. Myt zolhatnek teebbet towaab te rolad, nem twdom. Myees azert zerelmes atyamffyay meltobbat | A' my kegyelmes azzonywnkrol nem leelwnk myt yrny, azert yob hogy chak iſtenre hagyok kynek zent malazttya tellyeſeyche be a' my twdatlanſagwnk fogyatkozaſaat.

Harmad reend bely byzonſaag peldazat kôwetkôzyk. Elezer wgy vagyon meg yrvan Moyſes elſſew kenweeben Gen 1 wǵ monda zeut haromſaag wr iſten tegyewnk ember, thwdnya yllyk leelky abrazat zerent a'my zemeelyẅnkre es haſonlatoſſaagwnkra, myt akar mondany. O zerelmes atyamffyay O ha bodog kerezttyenek ezth erteneek twdnaak es kôwethneek byzon aldottak es bodogok volnanak. De hallyok meeg ees zemelyewnkre wgy mond, az az zeepſeegewnkre zerelmewnkre eeggyeſſeegewnkre es halhatatlan termeezetewnkre byzon mondaaſ, mert mykeppen az zent haromſaag wr iſten zemeelben harom allatban eegy, azonkeppen az embery leelek harmas hatalmaban, allattyaaban eegy mert az ertelem emlekôzet es okoſſag eegy leelek. De eett meg nem alla hanem monda es haſonlatoſſagwnkra az az my peldazatwnkra, kychoda az dychôſeegnek es zent haromſagra. Az kegyelmes Criſtus Ieſus myndden halandoknak elſſew zylôttôk kybôl nylwan erthettyek hogy nem chak el mwlando keppen teremtôtte wr iſten az embert hanem twlaydon az ew zent ffyanak haſonlatus peldazattyara kyneel yobbat zeebbet eekôſſbet nem gondolhata. Yme azert mynemew tyztôſſeeggel zeretee wr iſten az embert, kyrôl wgy mond iſten lelkew zent Dauid proffeta. De mykoron ember eellyen nagy

tyztôſſeegre veetetôt vona meg nem ertee ennen magaat mynt yol latwnk myndden byzonſagnaal kyl.

Maſod peldazat doctoroknak mondaſok zerent leen Criſtus Ieſuſnak es az ew zenth zyleyeenek yewendôre valo zent zyleteeſek, kyrôl doctorok yraſt hannak, myt tett leegyen zent haromſaag wr iſten, yeleſbet myndden teremtôt allatok kôzôt es ygyenlô ertelmes akarattal ymez harmat talallyok: eegyk Criſtuſnak Emberſeege Maſod az meennyey zent orzaghnak bodogſſaga. Harmad az eedes zyz maria wgy mynt iſtennek zent annya. O azert zerelmes atyamffyay az my dychôſeeges zylenknek anyanknak es azzonywnknak zolgalwnk myndden zeretettel es byzodalommal, keerween hogy ne haggyon el my zykſeegwnkben Amen. ||

Dychôſegews zenth kerezthnek ſel magaztataſarol. 534

Ez may zent Innepnek Epiſtolaya megh vagyon yrwan [hoſweet wtan valo zent kerezt napyaan] Galattyayaknak yrth lewelnek ewtôd reezeben, meely Epiſtolanak elôtte wgy yr ewnekyk zent paal O zerelmes atyamffyay yghen yol keztetôk yarny az ygaſſaghnak wtaan De nem twdom ky bantot meg tyteket el hayolwan az ygaz wttrol. Azt mondom hogy nynchen wr iſtentewl ky tyteket hywot, azert ſenkynek ne engheggyetôk Nem twggyatok ee hogy egy kyſded dohoſſ kowaz mynd az egheez teeztaat megh vezty ymaran ennek wtanna kôwetkôzyk ez may zenth epiſtola kynek magyarazattya ezenkeeppen vagyon.

Epiſtola.

*B*Izom tybennetek wr iſtenben hogy ſemyt eegyebet nem kôweſſetôk, ha ky kedeegh meg haboroyt az yteeletôt zenwed akar ky legyen. En kedeeglen zerelmes atyamffyay kernyewl meteleeſt predicallok, haat heyaban zenwedôk haborwſagot, azert ſemy az kereztnek tantorodaſa, yob vona ha ky zaggattatnanak kyk tyteket meg haboroytnak. Mert vala kyk keelletetny akarnak teſtôkben azok keezereytnek tyteket kernyewl meteltetny hogy mywel Criſtus kerezteenek haborwſagaat ne tyryeek, mert kyk kernyewl meteltetnek az terweent mynem meg tarttyaak. De chak azert akarnak tyteket kernyewl me-

teltetny hogy dychekőggyenek benne Ennekem kedeegh tawol leegyen eegyebbe dychekődnőm hanem chak az en wram Ieſuſnak Criſtuſnak kereztteeben, kynek | Myatta ennekem ez vylaag megh fezewlt en ees ez vylagnak.

Ez may zent Innepnek ewangeliomaat yrtta meg zent Ianos kenyweenek tyzen kettőd reezeeben, kynek leen eredety az ydőben mykoron ymaran wrwnk Ieſus vala harmyncz harom eztendős es kőzelgetween ew zent halalanak napyahoz ezen zent ewangeliomnak előtte wgy vagyon meg yrwan. Azon ydőben nemynemew pogan neepek yeweenek ffeel Ierwſalemben hogy ymadnanak az hoſweetnak ynnepeben. Halwan kedeeg wr ieſuſnak hyreet neweet es choda teetelyt, yarwlanak ez ydeghen neepek zent phylephez es mondanak. Wram akarnook az wr Ieſuſth latny Phylep mondaa meg Andraſ apoſtolnak eegyetemben phylep es Andras meneenek az ew eedes meſterekhez es yelenteek meg ewneky. Ieſus azert azt halwan monda ottan ewnekyk El yewt az hora hogy meg dychewlteſſeek embernek ffya ymaran ennek wtanna kőwetkőzyk ez may zent ewangeliom bewtwzerent.

Ewangeliom.

AZ ydőben monda ieſus az ſydo ſeregőknek Maſtan ez vylagnak vagyon iteelety maſtan ymaran ez vylag feyedelme kywe yzettetyk. En ees ha ffel magaztaltandom ez feldről myndeneket en hozyam vonzok Azt kedeeg mongya vala meg yelentween mynemew halallal volna meg halando. Felele ewneky az ſeregh my hallottok az terweenből mert az Criſtus erekkee meg maradando, azert mykeeppen mondod ffel kel embernek ffyanak magaztatny: kychoda az embernek ffya Monda azert ewnekyk Ieſus meeg kewes vylagoſſag vagyon tybennetek yaryatok addeeg mygh vylagtok vagyon hogy az ſeteetſeg be
535 ne foglallyon. Mert vala ky || Seteetſeegben yaar nem twd howa menny myg azert vylagoſſagtok vagyon hyggyetek az vylagoſſagban, hogy vylagoſſagnak ffyay leegyetek.

Idwezeytenk Ieſus Criſtuſnak es az ew dychőſeeges zent győződelmes kereztffanak ffel magaztalaſanak es melto emlekőzetyre akarwan zolany veegyek my bezeedewnknek es fondamentomanak wr iſtennek mondaſaat zent Ezekyel proffetanak

zaya atal. Ezek xvii. Ego dominus humiliaui lignum ſublime et exaltaui lignum humile, kynek magyarſaga ezenkeppen vagyon. En erek eelô wr Iſten meg alazaam az ffel magaztatot ffaat es ffeel magaztatam az megh alazot ffaat. Leen kedeeg ez eellyen proffetalaſnak kezdety az ydôben az Cronica zerent mykoron vylaag kezdetynek wtanna yrnanak Neegy ezèr hat zaaz eztendeben. Es wr ffyw zyletethnek elette hath zaaz eztendôben. Mykoron wr iſten az Sydokra megh haragwan az nagy Balwan ymadaſeert, adaa ewket mynd orzagoſtwl Nabogodonozor kyralnak kezeeben ky vywee ewket Babyllonyaban, hol ott kôztôk vala zent Ezekyel proffeta es. Mykoron azert eellyen ydôben volnanak, az teremtô wr iſten akarwan gondot vyſelny egheez embery nemnek Idwôſſeegheerôl az teeb bezeede kôzôt ez maſtany zent ygheeket ees yelentee meg wr iſten az zent proffetanak, kyknek rywydedôn vala ertelmes magyarazaty ezenkeppen vannak, wgy mynt doctor zolnak rola, yollebet ez ffeel magaztatot ffa az az Babillonyay kyral el tôrtte es meg alazta leegyen az en Cedrus ffamnak magaſſagaat, az az Sydoſaghnak orzagaat. De maga az magas Credrus ffanak teteyból ky zakaztot ennekem eegy agatchaat es el palantalom Izraelnek magaſſ hegyeen, es meg gyekerezyk es gymelchôt teremtôt, es newekôdyk ew benne nagy es magaſſ Cedruffa es lakoznak ew alatta myndden ez feldy madarak es az ew arnyeeka alat teneeznek. Es akkoron meg twggyaak mynd ez vylagon valo orzaag bely ffaak mert en wr iſten meg alazttam az magaſſ ffaat az az Babillonyanak orzagaat es ffeel magaztattam az meg alazot ffaat az az Izraelnek orzagaat | En wr iſten azalaam az zeld ffaat az az myndden ez vylaghy hatalmaſſagoknak ereyeet es meg lewelezteteem az megh azot faat az az az zent kerezthnek fayaat, ky meeltan mondatyk azywnak mert tebbyg honnem mynt ewt ezer ket zaaz eztendeeg leen meddew gymelchneel kyl Adam atyank halalatwl foghwa Criſtus halalayg ky elezer akkoron magaztatyk ffel es Idweſſeeges gymelchôt teremte es az erek halalth meg tôrween erek eeletôt hoza, kynek melto emlekôzetyre ez may zent napon harom Idweſſeeges tanwſagwnk lezen. Elſew az zent kereztffanak mywoltarol. Maſod hatalmas yozagus mywelkôdetyrôl Harmad meltan valo ymadaſarol mykeppen keel az zent kereztôt ymadna.

Mondam elſew tanwſagwnk lezen az zent kereztffanak mywoltarol mert meg hallook hogy neha mondatyk magaſnak neha meg alazothnak Neha azywnak, Neha meg fogonthnak. Doctoroknak magyarazottyok zerent hogy az nagy magaſ ffa meg alaztatot leegyen ygaz hytzerent ertetyk amy eedes wrwnk Ieſus Criſtus atya myndenhato wr iſtennek termeezet zerent valo zent ffya, ky zent palnak mondaſa zerent ad philipen. [†] mykoron hatalmas iſten volna amy Idweſſeegőnkeert meg alaztateek ffeel veween a' my halando termezetewnket, kyrôl zent Dauid pptha ps. [†] wgy mond: meg kyſſebbőyteed ewtet alaab az angyaloknaal Es Iſaye [†] latook ewtet wtalatoſnak es meg alazothnak lenny mynt ha iſtentewl meg veretőt volna Mert el enyeztetőt vala az ew Iſteny zeep zyne, annak okaert nem veelhettyők vala ha ew volna, thwdnya yllyk az feelſſeeges teremtew es hatalmas wr embery nemnek es zent angyaloknak wra megh valtoya, kyrôl zent paal [†] mert ha megh yſmerteek volna ſoha az erek dychőſeegnek wraat meg nem ſezeytőtteek volna, kyre mas byzonſagot ees talalwnk az zent ewangeliomba, zent Lucach yrtta XXIII Capitolomban. Mykoron a' my kegyelmes Idwezeytenket ky vyzyk vala meg ſezeyteny, hattra fordwlwan Ierwſalemnek kapwyan wgy monda: O Ierwſalemnek leany ne akaryatok en rayttam ſyrnya, De tymagatokon ſyryatok es az ty ffyaytokon, mert ha ez zőld ffaan ezt teezyk az azywnak
536 mynt lezen dolga. || Ime azert zerelmes atyamffyay ha kynek eze vagyon meg erthety mert ew feelſeege vala az nyeerſſ ffa mert byzon iſten kynek zent emberſeege zent iſtenſeege nem yſmer ſem halalt ſem fonnyatſſagot ſem rotadandoſagot De koronkeed azon zőldſeegben eekőſſeegben zeepſeegben es erekkee valo dychőſeegben meg maradando. De ez nemes nyerſſ ffaat meg zaraztotta vala atya myndenhato wr iſten mykoron az ew eedes zerelmes zent ffyaat myeerettewnk byneſekeert az kegyetlen byneſeknek kezekben ereztee az erőſſ kerezthfanak halalaara, kyrôl meg emlekőzik zent Dauid pptha ps. [†] Meg zarada zykkada az en erőm mynt az azzyw chereep, yme azeert illyk meg tekeentenewnk ez nemes alazatoſſaghnak ffayaat peldayaat abrazattyaat, kyt a' my meennyey zent atyank doctorwnk meſterewnk zemeynk eleybe vete hogy azonkeppen azon wton azon regula zerent kőweſſők ewtet ha ew vele akarwnk lakozny. O zerelmes atyam

anyam zylettey veſſeetők reea zywetőket lelkőtőket es gondollyatok yobban meg annaal ees mynemew nagy mondhatatlan meelſeeges leen ez zent alazatoſſaag, mykoron az nagy reeghy vylagoſſaag es ellyen iſteny dőchőſeeg felſeeges zeplőtelen tyztaſaag ez my wndok ſaarbol zerzőt teſty hazwnkkat reea vewee. Maſodzor mykoron az erekkee eelő es halhatatlan dragalatus eelet yzonyw halalt zenwede, de annal nagyobban mykoron myndeneknek zentſeeges teremteye wra eeltetőye. Angyaloknak zeep kyrallya az atkozot akazto ffan ky gonoz teewő latroknak vala keennyok, eellyen mondhatatlan zeegyenſeegőt zenwede es zydalmas karomlaſth O ayoytatus kerezttyen yme hol vagyon a' kegyes atyanknak tőztőſſeege, yme hol vagyon a' my kegyelmes wrwnknak ereme es vygaſaga, yme hol vagyon a' my dychő kyralwnknak zerelmes lakodalma, yme mykeppen meg alaztateek es zarada az nemes paradychombely eelethnek zep zőld ffaya, ymaran hyzőm mynden erty myt akar mondany. Wgy mond vala towabbaa, es az meg alazot ffaat ffeel magaztataa kynek myatta zolgaltatyk ygaſſaag, ez ymaran az zent kerezth ffarol ertetyk, kyn az felſſeeges meg valto meg zerzee a' my Idweſſeegewnket ez | Egheez vylaghnak kőzepőtte az az Ierwſalembe, ky ez feldnek kőldőke arant vagyon, zent Dauid mondaſa zerent ps. [†] Ez leen azert az ffeel magaztatot ffa ky az my kegyes Idwezeytenk zent teſteenek, ylleteeſeenek es vereenek hymtőzeſenek myatta meg zentőlteek az atokbol hog ymaran aldot leenne es ſenky meg ne wtalnaa, kyről wgy vagyon bőlch kenyweeben meg yrwan Sap IIII Aldot az ffa kynek atala ygaſſaag leezen. Zent agoſton meg wgy mond: az kerezt yegye ky annakelőtte lattroknak zereztetyk vala keennyokra, ymaran ffeel vettetyk kyralyoknak es chazaroknak homlokokra. Annak okaert mongya zent paal [†] Ennekem tawol leegyen eegyebben dychekednem, hanem chak az en wram Ieſus Criſtuſnak kereztffayaban, kyben my Idweſſeegewnk eeletwnk es ffeel tamadaſwnk vagyon, Es kynek myatta megh valtattwnk az erek halalnak fogſſagabol, kynek otalma es zaztoya alaa mynekewnk ees zykſeeg folyamnwnk hol ott meg zabadwlhatwnk. Mynd ez eellyen meltoſſagoknak okaert meltan ylly anya zent egyhaaz ez may zent ynnepőt.

Maſod tanwſagwnk leezen ez zent kerezthnek hatalmas

yozagarol kynek ertelmeere doctoroknak mondaſok zerent harom reendbely orzagokban hatalmazot el ez zent kerezthnek byrodalma, kyrôl nylwan valo emlekôzetôt teezen zent paal apoſtol ad phil II c. mondwan: Wr Ieſuſnak neweeben myndden terd meg haytaſſeek meennyeyek feldyek es pokolbelyek. Elezer azert az zent kerezt lattatyk ffeel magaztatothnak lenny meennyeknek orzagaban hol ott atya myndenhato wr iſtent meg engheztelee es ky vewee kôzzôlwnk az erek halalnak ſentenciayaat. Az zent angyalokat bekeſeegre hozaa, mert annak elette embery nemhez nagy nehezeſôk valanak az eredet byneert zent Bernald doctornak mondaſa zerent. Maſodzor ffel magaztateek meennyeknek orzagaban az zent kerezt mykoron zent Mihaal archangyal lucipert ew hozyaa tartozokkal ky yzeek menyorzagbol, hol ott wgy magyaraztatyk hogy az zent angyaloknak zent kerezthnek yegye vala homlokokon kynek ellene az gonoz angyalok nem alhatanak. Annak okaert yo zokaas vagyon kerezttyen neepek
537 kôzôt ees || Hogy feelelemnek ydeyn ez gyôzôdelmes zent kerezthnek yegyeet vetyk ew orczayokra es homlyokokra. Maſodzor ffel magaztaltateek az zent kerezt pokolnak orzagaban ees mert ewtet meg foztaa felygh az zent atyakat ky hozwan lymboſnak feteet temleczeebôl es erdeghnek hatalmaat megh tôree, hogy ſenkyt erôzaak meg nem chalhat, hanem ky ennen akarattya zerent neky enghed gonoſſagban, kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor: vala myt adaam el vezte az meg tyltot fanak gymelche myat Criſtus mynd meg lelee az zent kereztffanak gezedelme myat. Annak okaert vala hol lattyaak az tyztwlatlan leelkôt az zent kerezthnek yegyeet ffel emelween el fwthnak onnan mert feelnek az nagy palczatwl ky myat meg verettenek, kyrôl wgy mond zent Gergel doctor: O kegyelmes wr iſten ky embery nemnek Idweſſegeet az zent kereztffan meg zerzeed, hogy honnan az halal tamad vala, onnan erek eleth tamadna Es ky az ffanak myatta meg gyôz vala azon fanak myatta ew ees meg gyôztetneek kyrôl wgy vagyon meg yrwan ez may ewangeliomban ees. Ha en ffeel magaztatandom fettewl myndeneketh hozyaam kyket vonzon hozyaa Criſtus? erchôk yol meg Byzonyawal azokat, ky erdeghnek rezeere es hatalma alat voltanak, kyt erek vezedelemnek wtan yartanak, kyk vezedelemnek ffyay voltanak: kyk mykoron Criſtuſhoz ternek by-

neket meg gyonwan, bynekrôl penitenciat tarthwan, yo eeletben veegyg meg maradwan, Es mynd az zent kereztnek zaztoya alaa alwan, pokolbely Sathan az ollyanokat mynd el vezty es Criſtus Ieſus mynd hozyaa vonzya, kyrôl wgy mond Damaſcenus newô doctor O myndden chodalatus teremtet allatok kôzôt chodalatoſb Criſtus Ieſuſnak kereztffaya, ky myndden gonozoknak meg gyôzôye, mynden yoknak adoya, leeleknek Idweſſeege, teſthnek egheeſſeege es az erek dychôſeeghnek ekeſſeege es eelô faya. Errôl emlekôzyk zent Ianos lataſarol valo kenynek XXII rezeeben. Az meennyey varaſnak wgy mond wczaya keth feleen es az eelô vyznek parttyan az elô fanak termeet ky eztendeeg myndden honapban tyzen keth gymelchôt teremthween, kynek lewele haznos neepeknek egheeſſeegôkre | O zerelmes atyamffyay ha az dychôſeeges zent kerezthnek eelô ffaya ez feldy paradychombol hozatot ky ez vylagnak orwoſſagara es ffeel vytetôt az magaſſ meennyey zent paradychom varaſaanak eekes wdwaraban, hyhettyôk tellyes hytewnkkel hogy nem eegyeb okaert es haznaeerth hanem az ew gymelcheenek eedeſſegheert zepſeegeert, tyztôletes voltaert, kynek tyzen keth gymelcheerôl eellyen magyarazatot teeznek zent doctor. Elſſew gymelche az eelô ffanak az angyaly romlaſnak meg eppewleeſe zent paal mondaſa zerent ad Col I. Maſod az meennyey bodog orzagnak meg adaſa embery nemnek, aranzayw zent Ianoſnak mondaſa zerent. Harmad bynnek meg oltaſa, kyneel kyl embery nem termeezet zerent nem eelhet vala. De ymaran meg lehet Origenes mondaſa zerent. Neegyed wr iſtennek zeretetyben valo gheeryedôzees, ky annak elette meg holt vala zent Bernald doctornak mondaſa zerent Ewtôd zent remeenſegben valo byzodalom aranzayw zent Ia. mondaſa zerent. Hatod: pokolbely yryg ellenſeegnek gyôzôdelme, aran zayw zent Ian. mondaſa zerent. Heted iſteny eedeſſeegnek es meennyey yllathnak zolgataſa zent Agoſton doctornak mondaſa zerent. Nyolczad az veeghetetlen erekſeeghnek meg leleeſe Damaſcenus doctornak mondaſa zerent. Kylenczed lelky teſty vygaztalaſnak orwoſſaga Euſebius pyſpeknek mondaſa zerent. Tyzed az kegyes vygaztalo zent leelek wr iſtennek malazttya adaſa, kyt bel yrth zent Iſthwan papa az tôrween kenynek ewtôd rezeeben. Zent Gergel papa azont byzonoyttya. Tyzen eeggyed myndden yelen valo es

yewendô gonoztwl es erek halaltwl valo megh zabadoytaaſ zent Amboruſ doctornak mondaſa zerent. Tyzen kettôd gymelche az eelô fanak mondatyk feldôn es meennyen veeghetetlen yonak ayandekozaſa Damaſcenus doctornak mondaſa zerent. yme azert zerelmes atyamffyay hallyatok mynemew mondhatatlan haznalatus gymelchy vannak az aldot zent kereztnek eelô fayanak Azeert leegyetek tyztôlôye es zeretôye, leegyetek dycheerôye es ayoytatuſſaggal valo elmeelkôdôye, myndden byzodalmatokat es remeenſeegtôket vethween ew benne. ‖

538 Harmad tanwſagwnk leezen az zent kerezt ymadaſanak moggyarol kynek ertelmeere kerdeeſek zerent yarwllywnk es yobban nylwabban ezewnkben vehettyek Elſew kerdees doctoroknak magyarazattyok zerent hogy ha az zent kereztôt iſteny ymadaſſal kellyen ee ymadny Ez kerdeeſnek oka merth anya zent eegyhaz ollyan nagy tyzteſſeeggel ylly, mondwan az zent zolozmaban: Idwez leegy o ymadando zent kerezt, Idwez leegy my eeggyetlen eegy remeenſeegewnk ez zenwedeeſnek es ffeel magaztataſnak ydeyn beweych megh kegyeſſeknek az ygaſſagot es agy byneſeknek bochanatot, meel ygaſſaghnak es bochanathnak zolgaltataſa twlaydon chak iſtent yllety, azert az felſſew ymadaas ees chak iſtent yllety. Deutro vi. Te wradat iſtenedet ymaggyad es twlaydon chak ewneky zolgaly. De ez kerdeeſre reea felelnek zent yraſbely doctorok Alex. de ales. Bonaue. zent Tamas, Angelus hog̃ az zent kereztôt gondolhattyok keeppen. elezer wgy mynt az byzon zentôt, kyt Criſtuſnak zent teſte ylletôt es zent veere meg hwllatot es kyn ez vylagot meg valtotta wg̃ mynt amy Idweſſeegewnknek ezkôzeet ygyenlô keppen keel ymadny Criſtus Ieſuſſal mert az meg valtſſaag ewnalanaal kyl nem lehetôt es nem lett. Azert yollehet teremtôt allat leegyen ennen magaban, de maga nemykeppen eeggyeſewlt az teremtôhôz oly mynt eellyen iſteny zykſeeges dologban es kyt yngen ſem gondolhatwnk mykoron rola elmeelkôdewnk az meg valto Criſtuſnaal kyl. Towabbaa yngyen ſem mondathneek zenthnek, okos teremtôt allatnak meltoſaga zerent ha zentſſeeghnek erey es hatalma nem volna ew benne. Azert mykoron az zent kereztôt ymaggyok es ewneky kenyergewnk ha nem twd zolny awagy nem haal nem laat nem erez, Nem keel azert kethſeegben es remeentelenſeegben eſny, ezes okos es ezeekenſeeghes az kyeert es kyneweeben hozyaa

folyamwnk. Azert akar az meg fezewltſeegnek abrazattyaat yelenche, akar ennen maga zemeelyeet wgy mynt Criſtus zent vereewel meg hymtőztetőt iſteny meltoſaggal keel tyztőlny es ymadny. De ymez eegyeb kereztőket, kyket anyazent egy haaz zemeynk elől ffeel fyggeztőt: az byzon zent kereztnek emlekőzetyre peldazattyara: chak tyztőlny keel ffew es terd haytaſſal. De nem keel ymadny. Azonkeppen keel erteny wrwnk Ieſuſnak azzonywnk zyz marianak ees eegyeb zentőknek zyzeknek keepeyről chak tyztőlny az ew zent | Emlekőzetőknek es peldazattyoknak tyztőſſeeghőkre es nem ymadny awag ewnekyk eſedőzny. De azokat kyket peldaznak keel koronkeed leelek zerent gondolny es az belől valo leelky hytet remeenſeegőt, zeretetőt ayo'tatoſſagot, tyzteſſeegőt, zolgalatot aldozatot byzodalmat, kenyergheeſt eſſedőzeeſt ymachagot fohaſkodaſt es myndden eegyeb Idweſſeeges dolgot keel twlaydonoytanya, es ezenkeppen ſemy hytetlenſeegben ſemy balwan ymadaſban nem eſyk ember. Maſod kerdees hogy ha wrwnk Ieſus zent keen zenwedeſeenek eegyeb ezkőzeet keel iſteny ymadaſſal ymadny thwdnya yllyk az yazolt es rwhachkakat kyben zyletőt, az vezzőket oſtorth tewyſk koronaat czwczaat vaſſ zeegeketh, kyk mynd wrwnk Ieſuſuak zent teſteet ylletteek es zent vereewel meg hymtőztettenek. Reea felelnek doctorok thwdnya yllyk Ray zent thamas' Damaſcenus, Bona: hogy vala mynemew teremtőt allatok wrwnk Ieſuſnak ezkőzy voltanak az meg valtſagban, mynt az zent kerezt ffarol zolank yllyk bynneel kyl ymadny peldazatyt kedeegh chak tyztőlny. Harmad kerdees ha Criſtus zyleyeenek nagyob tyztőſſeegőt keel tenny honnem az zent kereztnek. Az felewl meg mondot doctorok reea felelnek mondwan hogy ha az teremteeſnek meltoſagaat gondollyok, myeert az zyz maria okos teremtőt allat, az kereztffa oktalan, towabba iſten kőzőt es az okos lelkős teremtőt allat kőzőt nagyob zerelmetes eeggyeſſeeg es ygenlőſeeg vagyon honnem az oktalannal es leelketlennel, towabbaa mert termeezet zerent Criſtuſſal az zyz maria eegy es ygenlő wgy mynt: ezenkeppen nagyob tyztőſſeegőt keel tenny az zyz marianak honnem mynt az zent kereztnek twlaydon. De gondolwan az zent kereztőt wgy mynt az eelő iſten ffyanak kepeet abrazattyaat, nagyobban keel az zent kereztőt ymadny es tyztőlny honnem az zyz mariat. Az zentők

kedeeg myndenneel alaab valo tyztôlettel tyztôltethnek mynt az felſſeeges wr iſtennek es myndden kyralyoknak kyrallyanak hyẅ zolgay es baraty, de mynd leelek zerent, mynt meg vagyon mondwan keepôket kedeeg ew eerettôk tyztôlny kyknek zent eerdemeknek es effedôzeeſeknek myatta wr iſten aggyon malaztot otalmazyon gonoztwl es aggya az ew zent orzagaat Am. ‖

---

539 Zent Mathe ewangeliſtanak Inneperôl

Ez may zent Innepnek epiſtolayaat yrtta meg zent paal apoſtol Effeſom belyeknek yrtt leweleenek neegyed rezeeben, meel epiſtolanak elôtte wgy mond: eegy wr, eegy hyt, eegy kereztſſeeg: eegy iſten ky myndeneknek attya ky myndeneknek felette vagyon es ky myat myndenek vannak es ky my benewnk ees vagyon: ymaran az wtan kôwetkôzyk ez may zent epiſtola

Epiſtola

*M*Indennek mynekewnk adatwan vagyon malazt Criſtus ayandekozaſanak merteeke zerent, mynek okaert wgy mond profeta atal ffeel menween meenyben az meg fogottakat ffeel vyvee es ada ayandekokat embereknek, hogy kedeeg ffeel ment legyen myt akar, mondana, ha nem hog myeert elezer le zallot ez feldnek alſo rezeere, azert azon ennen maga mynd ky le yewt mynt ky ffel ment mynden egheknek felette hogy myndeneket be tellyeſeytene, es ew annak valo byzonſagara, ne kyket teen apoſtolokat: nekyket proffetakat, nemellyeket ewangeliſtanak nemellyeket paztorokat es doctorokat, zenteknek veeghezettyekre: az tekeellyeteſſeegnek zolgalattyara, Criſtus teſteenek az az anyazent egyhaznak eeppewletyre, myglen ywſſwnk mynd nyayan hytnek eeggyeſſegheere, iſten ffyanak yſmeretyre, tekeelletes embery allapatban, es Criſtus leſuſnak meerteek zerent valo tellyes ydeyre. deo Gracias

Wr iſtenben zerelmes attyamffyay, ez may zent epiſtolanak ertelmeerôl ſok magyarazatok kellene ‡ Tennewnk ha zykſeeg vona es ydew enghednee. De myeert nagyob reezre mynd yewendô mondaſna byzonſaga, kyk ymaran mynd bel

tellyeſôttenek es napcnkeed tellyeſôdnek Nem aloytom hogy zykſeeg azt magyarazny ky zemewnk elôt vagyon es mynt az vakok wgyan labbwnkkal nyomoggyok. Az wtolſo reeze kedeeg meeglen el nem yewt mert yllety az wtolſo yteletôt, azert myg el yew addyglan zerezyek hozyaa magwnkkal, hogy leegyewnk meltok reeaya wr iſtennek zegheedſeegewel. Ez may zent Ewangeliomot kedeeg yrtaak meg az zent ewangeliſtaak. Zent Mark kenyweenek maſod rezeeben, zent Lucach ewtôd rezeeben, ezen zent Mathe kylenched rezeeben. Es leen eredety azon ydôben mykoron Criſtus Ieſus vala harmyncz eeg eztendôs, napya kedeeg zent Borbas apoſtol napyaanak harmad nappal elôtte Ez zent ewangeliomnak elôtte yelenty ezen zent ewangeliſta mykoron Criſtus predicalwan az Sydo ſeregôknek egy kôzweenyeſt megh vygaztôt volna az ſok neepnek lataſaara, chodalkoznak vala raytta, dycheerween wr iſtent hogy eellyen hatalmat adot volna embereknek. Es ky menween ew kôzzôllyôk el erede az wtoն. ymaran kôwetkôzyk ez may zent ewangeliom.

Ewangeliom.

Az ydôben mykoron meenne Ieſus laata eegy embert ylween az vamon Mathe newôt es monda ew neky: kôweſſ enghemet es ffel kelween kôwetee ewtet. Es leen hogy mykoroն Ieſus le telepôdôt volna az hazban yme ſok hyre veztôttek es byneſek oda yeween lakoznak vala Ieſuſſal es ew tanoythwanywal. Es azt lathwan az zeerzetes ſydok mondnak vala az tanoytwanyoknak. Myre lakozyk ez nylwan valo byneſekkel az ty meſtertôk. Meg halwan azt Ieſus monda ewnekyk: Nem zykſeeg az egheeſſeegben valoknak az orwos de az gonozwl valoknak. Meennyetek || El azert tanwllyatok meg mychoda yrgal- 540
maſſagot akarok es nem aldozatot. Azert en ſem yewttem hynya az ygazakat de az byneſeket.

Wr iſtenben tyztôlendew atyamffyay akarwan zolany ez may zent Innepnek meltoſaga mellee, harom yeles Idweſſeeges tanwſagokat talalhatwnk doctoroknak magyarazattyok zerent my leelky Idweſſeegewnk es ez vylagon valo tekeellêtes eelethnek kôwetſegeere Elſſew tanwſagwnk leezen iſteny vonyaſrol Maſod iſteny kôwethſeegrôl. Harmad zenth Mateenak meltoſagos voltarol. Mondaam

Elſew tanwſagwnk leezen iſteny vonyaſrol mykeeppen es

my atal vonzon wr iſten embert az Idweſſeegre es ygaſſaghnak yſmeretyre, kynek zent doctorok okaat vetyk, mert am wgy vagyon meg yrwan iſten mondaſa Moyſeſnek [†] Latom hogy ez zeegeen neep mynd ew yffywſagatwl fogwan haylandob az gonoſſagra kynek helyes ertelmeet magyarazwan zent leo papa wgy mond, ha wr iſten embert zabad akarattyara hadna, ſoha hyzem ſenky nem Idwőzwlhetne. Iſidoros meg wgy mond: O ky tawol vagyon mynden embereknek leelkők az wr iſtentewl kyk chak ez vylaag wtan yarnak. De ha wr iſten malaztyawal nem yzgaztaa ſeerkőgethnee es erőzak nem vonnaa embernek leelkeet el zaggathwan el vylagnak ragadwanyatwl, mynt barom zamaban eelneenek emberek el vylagon mynt az reeghy twdatlan pogan neepek voltanak es ſenky meennyeknek zent orzagara nem kewankozneek. Azeert mondaa wrwnk Ieſus az zent ewangeliomba Iohnis x Senky nem yewhet en hozyaam, hanem kyt az en atyam vonyand iſteny hatalmawal. Annak felette ennen maga es az kegyelmes wrwnk Criſtus Ieſus ſokakat hywa wgyan zowal ees [†] kyk kőzzől eeggyk leen ez zent mathe apaſtol es ewangeliſta mynd az zent ewangeliomba vagyon meg yrwan: kőweſſ enghemet wgy mond. Neegy keeppen talallyok azert yraſban zent Mathenak vonyaſaat Criſtuſtwl Elezer zerelmes tekeentethnek kőteleewel, kyről wgy mond zent Ieronimos doc. Criſtuſnak zent orczayabol nemynemew iſteny zeepſeeg es feeneſſeeg zarmazyk vala ky, kynek myatta vala kyt akar vala chak tekeentetywel ees hozyaa vohat vala Annak okaert nem choda hogy az zent apoſtolok ollyan hamar kőweteek ewtet. | Maſodzor vonyaa Iozagus awagy erőſſ kőtelnek hywatallyawal, kyről wgy mond Symon de Caſſya Criſtus Ieſuſnak zozattyanak ereye nem chak ſyleeben meene be zent Matheenak De meeg mynd zyweeben, mynd leelkeeben bel feerkőzeek, kynek myatta ottan valaztateek es meg zentőlteteek, kyről meltan ertetyk az zent bezeed Luc xi Bodog kyk hallyaak iſtennek ygheyeet es tarttyaak ewtet. Hallaa azert zent Mathe es meg tartaa mert ottan ffeel kelee es kőwetee ewtet. Harmadzor vonyaa iſteny lelky yhleeſſel, kyről wģ mond zent Beda doctor. Nem keel chodalny hogy azon eegy zawara Criſtuſnak zent mathe myndden ez vylaghy nyereſeegeet el hagyaa es az wtan erede kynek ſemy keenche nem lattatyk vala, mert kyt kyw̃l

zowal hywa, belôl iſteny malazttyanak vylagoſſagawal tanoytaa es vonyaa. O ky nagy malazt eez. O ky nagy Idweſſeeges fondamentom es nagy iſteny zeretethnek yegye, mykoron ky ezenkeppen vonyattatyk byzoňawal erẅlhet vygadhat leelekben, mert valaztatos ymaran meennyeknek orzagara chak hogy ellene ne yaryon es el ne vezeſſe gonoſſaghnak myatta Luc XIII Criſtuſnak byzonſaga zerent. En mondom tynektek chak penitenciat ne tarchatok eegyetemben mynd el veztôk, kyre wr iſten aggyon malaztot es otalmazyon meg az erek vezedelemtewl.

Maſod tanwſagwnk leezen kewethſegrôl dychôſeeges zent Mathe ewangeliſtanak peldaya zerent keel az eedes Criſtus Ieſuſth kôwethnewnk, kyrôl wgy mond az zent ewang. Ottan ffeel kelween kôwetee ewtet. De my modon kôwetee keel meg tanwlnywnk doctoroknak azert mondaſok zerent neegy wtat talalwnk reea. Elſew hamarſaag az az nem keel keeſny, nem keel halogathny Ecl. v kyrôl bôlch wgy mond. Ne keeſſel kôwethny az wr iſtent, Ne halogaſſad naprol napra, Mert ha ma attaak awagy ygeerteek, Nem twdom ha honapra tarttyaak. Maſod tellyeſſeeg az az myndeneſtewl foghwa kôweſſed ſemy cyggôt ne haagy benne es ne tantorogy keth wton yarwan. Mert nem yo ha ember yoot ees teezen gonoſſagban ees akar, mert zent pal apoſtolnak mondaſa zerent mynden embernek teetemeenyeet aztyzôn vyzyk atal, ha arany ezyſt leend haat meg tyztwl, ha zalma es pozdorya haat meg eegy es ſemyee leezen Nem keel kedeeg ſemywel || Wr iſtennek eleyben hewan es ſemywel 541 meenny. Pelda mynekewnk zent Mathe ky mykeppen mwkalkodot leegyen megh hallyok eeleteeben. Azert mondaam kerezttyen embernek tekeelletes es yzan wton keel Criſtus wtan meenny kyrôl wagyon meg yrwan kyraly elſew kenynek tyzen heted rezeeben. Az yzrael nepeerôl kyben nylwan bele eſtenek ymaran az zegheen kerezttyenek ees, zent yllyes proffeta zaya atal meg feddee ewket az wr iſten mondwan: Myglen zantaltok ket felee ha az wr iſten leegyen az byzon iſten kôweſſeetôk ewtet. Ha kedeeg az Balwan Baal, kôweſſeetôk ewtet: Azonkeppen Iacobi II. Ha bator ember mynd az egheez tôrweent meg tarcha, awagy mynd az zent parancholatokat bel tellyeſeyche es chak az eegykben meg tantoroggyeek mynd az tebbyben ees bynes. mychoda leegyen kedeeg az: doctorok magyarazyaak az wr

iſtennek zent zeretetynek lenny, kyneel kyl zent agoſton doctor mondaſa zerent akar my yoot teegyen ember mynd ſemyre kellew. Arrol zool vala zent Daniel pptha Daniel III ymaran wgy mond my eedes wrwnk wr iſten tekeelleteſſeeggel kőwetewnk teegődet es tellyes zyẅnkkel zeretewnk es az te parancholatyd wtan yaarwnk: O zerelmes kerezttyen atyamffyay, yme hol vagyon myndden kerezttyen embernek wta myndden zerzeteſnek byzon regulaya. De oh kegyelmes wr iſten ky vagyon, hol leelewnk ollyat ky meg tartanaa. Ez azert az harmad kőwethſeegnek wta kyn zent Mathe kőwetee az Criſtuſt annak ottan nagy zeretettel es eremmel nagy vendeegſeegőt teen ew hazanaal, az eedes Ieſuſnak es ew zent tanoythwanynak. Neegyed alhatatoſſaagh, az az mykoron vala ky Criſtuſt akarya kőwethny, kyről pelda ha ky vala my yoban akarya magaat foglalny awagy zent zerzetben akar meenny tekeelleteſſeeggel kezyye el es veegyg megh maraggyon benne, kyről Criſtuſnak zawaat ezen zent Mate yrtta meg Math XXIIII Vala ky veegyg meg maradand thwdnya yllyk az yoban, az ollyan ydwőzewl, kyről wgy mond zenth Agoſton doctor, myert keel az yoban veegyg meg maradny: keet okaat talallyok elſew mert a'my Idweſſeegewknek ellenſeege mynd veegyg keſeert halalyg haborgat es eegyeb yozagwnkkat nem kywannya | El ragadny el vezteny hanem az my zegen leelkewnkket. De mykoron ky mwlandyk, oztan nem haborgattya, mert nem leezen kyt kyről wgy mond zent Daŭid ps[†] Az wtan el veznek myndden gondolaty Es nem leezen kyt, Nem leezen kywel haborgathny. Maſod oka hyẅſeeg, mert mykoron mynd halalyg zolgallyok es kewettyek az wr iſtent nagy hyẅſeegőt mwtatwnk ew felſeegeenek, mykoron ew zent felſeegeet el haggyok halalygh.

Harmad tanwſagwnk leezen zent Mathenak meltoſagus voltarol az az mynemew meltoſſaggal es tyztőleteſſeeggel zeretee wr iſten ez zent Mathee ewangeliſtaat mert yme hallyok hogy az gonoz eelettről el vonyaa es az nagy yeles zentők kőzzee zamlalaa. Doctorok azerth mondaſok zerent heet yeles meltoſagokat talalwnk kykkel ewtet wr iſten ffeel magaztataa. Elſſew apoſtoly meeltoſaagh, kyneel nagyob nynchen anyazent egyhazban es meeltob meenyeknek orzagaban. Zent Beda doctornak mondaſa zerent tewee azt az wr iſten hogy mynden byneſnek pel-

daat remeenſeegôt es byzodalmat adna Idweſſeegre penitencianak wtanna. Maſod reegheen valo abrazathnak ky yegzeeſe Embery zemeelben Ezek I et Apok III, kywel ees wr iſten ffeel magaztataa ewtet kywaltkeppen. Elezer mert hogy az kegyelmes wr halando embery zemeelt veen ffeel ky az ew iſteny zemeelyeeben lathatatlan es halhatalan vala nylwabban valo yſmeretôt es tanwſagot zent Mathe tett es yrt rola az ew zent ewangeliomaban. Maſodzor, mert az ew embery zemeelye peldaza Criſtuſnak byzon embery termezetyt Harmad az zent ewangeliomnak eleeb valo yraſanak meltoſſaga, annak okaert dragalatoſb az ew ewangelioma zent Ieron. doctornak mondaſa zerent. Maſodzor mert ſydo nyelwen yraa meg, meel nyelwet myndennek elette teremtôt wr iſten. Az okaert ees dragab, kyrôl wgy mond Iſidorus doc. hogy yteelethnek wtanna myndden felee nyelwek el mwlnak chak az wr iſten teremtôtte ſydo nyelw̃ marad, kywel erekkw̃l erekkee wr iſtent dycheeryôk. Neegyed, mert harom reend bely tyztôſſeeggel tyztôltetyk ez zent Mathe feellyeb az tebbyneel, thwdnya yllyk, Mert apoſtol ewangeliſta es martyr Towabbaa valo tyztôſſeege mert azzonywnk || Zyz 542 marianak yeles ſecretarioſſa es yro tanoythwanya volt zent Mathe es nagyob reezre mynd ew tewle hallotta tanwlta a' myt yrth. Annak okaert nagy eerdemes es ygaz az ew ewangelioma kyt zent Borbaſ apoſtol mynd holtyg vele hordozot, predicallotta es nagy chodakat tett ew myatta. De mykoron meg holt akkoron ees vele temetette az nagy ayoytatuſ zeretetynek okaert. Ewtôd, mert anyazent egyhaaz mynd ez vylagon vygyliawal ylly es tyztôly az ew zent Innepeet parancholat alat. Hatod, haznalatoſſagnak gymelchôf volta, mert ſokakat fordytot az zent hyttre, mynt meg hallyok eeleteeben. Heted, eerdemeſſeegnek dychôſeeges volta, feldôn az zeegen byneſeknek kywaltkeeppen valo otalmok, ky anneewal kenyerw̃leteſb az gyarlo byneſekhez, meneewel nagyob byneſ volt ew ees, es az wr iſten yrgalmaſſagot tett ew vele. Mennyeknek zent orzagaban kedeeg anneewal hyzyôk nagob eerdeme es dychôſeege vagyon, myneewel tebbet mwkalkodot eerette kyben mynket ees teegyen reezeſſee wr iſten.

Legenda eiuſdem feſti.

Laſſok meg ymaran Mykeppen Dychôſeeges zent Mathe apoſtol es ewangeliſta wr Ieſus Criſtuſhoz eeggyeſewleſeenek wtanna anya zent eegyhazat es meennyeknek orzagaat meg eekôſôytee ew nagy malaztuſ voltanak myatta, Mykeppen bel yrtaak doctorok az zentôknek eeletek kôzzee Ez zent Mathe tamada azon ſydo neep kôzzôl leui papnak nemzeteebôl kybôl a'my wrwnk Ieſus ees tamada. Annak okaert ket newel neweztyk vala, Mert nemzeteerôl hywyaak vala leuinek Luc v. Tyztyrôl kedeeg Matheenak, es bynes voltarol hyre veztôknek. Mykoron azeert zent leelek iſten el yewetelynek wtanna wr iſtennek akarattya es parancholattya zerent mynd az zent apoſtolok ez vylaagon orzagok zerent el ozlottanak volna predicallany zent Mathe meene zerechôn orzagban es zalla meg Nadaber newô varaſban. Az Iambor off meſternel, kyt zent phylep az wton meg kereztôlt vala, valanak kedeeg azon kyraly varaſban keth erdengôs meſterek zaroes es arffaxaat, kyk ellen zent Mathe erôffen predicallya vala Criſtuſnak zent hytyt. Egy napon az keralne azzonnak off meſtere eleyben yarwla zent Mathenak es kerdee meg mykeppen volna | Hogy annee ſok nyelwen twdna zolany. Es zent Mathe meg yelentee ew[tet] neky, mykeppen wr iſtennek zenth leelke meennybôl reeaok zallot volna es ew atta vona az nagy malaztot ewnekyk hogy ez vylaag zerent myndenewt twdnanak predicallany. Azonkezbe bel ywta eegy ember mondwan, yme hol yewnek az keth meſterek keth nag ſarkannyal kyk myndeneket meg ôlneenek tyzes leehelleſekkel. Zent Mate ottan zent kerezthnek yegyeet vetee magara es nagy batoron ky meene eleygben. Es mynt lataak ewtet az ſarkanyok ottan el alwanak labay elôt es monda az meſtereknek, hol vagyon az ty nagy meſterſeegtôknek bôlcchieſeege, ſeerkenccheetôk ffeel ewket ha lehet En kedeeg chak az wr iſtent ne keerttem volneek a' myt en ellenem gondoltatok vala ty reeattok harantanaam. Mykoron az chodara ſok neep gywlekôzôt volna, paranchola zent Mathe az ſarkanyoknak, hogy meenneenek dolgokra es ſenkyt ne bantananak. Es ottan el meeneenek, Es nagy predicaciot teen az nepeknek mykeppen ember el veztôtte volna paradychomot bynnek myatta, De eſmeg Criſtuſnak myatta az meennycy paradychomnak dychôſegheere zamlal-

tatot volna. yme azonkôzben nagy ſywas reewaſ tamada az kyralnak wdwaraban Haat ky mwlt az kyralnak ffya ez vylagbol, kyt mykoron az erdenges meſterek ffel nem tamazthatnanak azt mongyaak vala hogy az halhatatlan iſtenek nek tarſſaſſagokban ragattatot volna es annak okaert ffel kellene kepeet faragtathny, hogy ymadnaak. Az off meſter kedeeg zent Matheet oda vywee, ky mykoron ymachagot tett volna ottan ffel tamaztaa. Azt lathwan Egyppus newô kyral, yghen hamar ffel hyrdettetee orzagaat hogy ffeel gyẅlneenek mondwan yewetôk es laſſatok iſtent embery abrazat alat el enyeztethween. Es yeweenek azert nagy aranyas Coronakkal es aldozatokkal hogy aldoznanak zent Mathenak mynt iſtennek. De el laſſoytaa ewketh mondwan myt akartok mywelny En nem vagyok iſten, de wr Ieſus Criſtuſnak zolgaya. Hagyaa azert hogy az ſok keenchbôl yozagbol eegy nagy zent egyhazat raknanak, kyben zent Mathe xxxiii eztendeeg tarta pyſpekſeegôt es mynd egheez egyptomot Criſtuſnak zent hytyre haytaa Az kyralt kedeeg ew azzon feleſſegheewel es az zegheen neppel eegyetembc meg kereztelee zyz Epigenaat az kyralnak leeanaak, Criſtuſnak || Zent zolgalattyara zentôlee es 543
ket zaaz zyzeknel tebnek tewee feyedelmewe azon ydôben az Iambor kyral ky mwleek es eegy Hyrtacus newô feyedelem tamada helyette, ky zyz zent Epigenaat hazaſſagra kywanwan, orzaganak haſon feleet az zenth apoſtolnak ygyeeree hogy chak az zyzet akarattyara haycha. Monda az kyralnak az zent apoſtol: hogy ew elette valo Iambor kyralnak yo zokaſa zerent az yewendô vaſaar nap yewyen az zenth egyhazhoz es az zyzeknek hallaſokra meg predicallanaa meg meely yo volna az tyzta hazaſſaag tartaaſ. Es mykoron az zent apoſtol nagy zeep predicaciot tett volna az tyzta hazaſſagrol. Monda annak wtanna az kyralnak: twggyad aż kyral hogy ha vala meel zolga az feelſſeeges kyralnak tôrween zerent valo matkayaat es yegôſeet magaanak twlaydonoytanaa ſemyt eegyebet hanem chak halalt eerdemlene. Azonkeppen tee ees ha Epigenaat az feelſſeeges meennyey kyralnak yegôſeet kywanod iſtennek ellene teez es erek halalt erdemlez. Azonnal nag haraggal ffeel kele es ky meene onnan az kyral Es az zent apoſtol Epigenaat mynd az teeb zyzekkel meg aldaa es yntec hogy ſemyt ne feelneenek de alhatatoſok lenneenek Criſtuſnak zerelmeeben es malazttya-

ban. Mykoron azert zent Mathe awangeliſa Criſtus Ieſuſnak zerelmes tanoythwanya az aldot myſeet el veegezte volna wr iſtennek zent aldozattyaat. bel teleek az zent hora ees, hogy ew aldot eeleteewel es halalawal aldozneek az eelő wr iſtennek, mert yme azonnal el kyldee az haragus kyral ew kegyetlen hoheer zolgayt es azon zent oltaar felet feyeet veetetee az iſten zolgayanak es azonkeppen zent martyromſaghnak Coronayaat vewee nagy dychőſeeggel. Es mykoron zyz Epigenaat ſemykeppen akarattyara nem haythatta volna, hagyaa hogy mynd hazawal mynd az teb zyzekkel meg eegethneek. De az zent apoſtol nekyk yelenween megh byztataa ewket es az tyzet az hazrol el veree es haranleek az kyral palotayara es az kyral egy kys fyachkayawal chak alyg zalada ky myndden yozagaat meg emeeztee az tyz. Annak wtanna fyaban erdeg meene de az zent apoſtolnak koporſſoyanaal meg zabadwla attya kedeeg rwt pokloſſagban eſeek es veegre ennen maga meg őlee magaat. Az kőz neep kedeeg Epigena zyznek attyaffyaat kyt az zent apoſtol | Feel tamazthwan meg kereztőlt vala, ew Iambor attyanak orzagaban kyrallyaa teweek ky myeert yo ayoytatus kerezttyen vala nagyon meg őregbőytee es feellyeb magaztalaa az kerezttyenſeegőt, kyk myg eeleenek ew zent zyz hwgawal nagy zeretettel zolgalaak az eedes Ieſuſth es az ew eedes apoſtol attyokat. Es halaloknak wtanna nagy ſok yozagus mywelkődettel az meennyey dychőſeeghnek zent orzagara meneenek, kyknek zent erdemek myat nekewnk ees aggyon atya ffyw zent leelek zent haromſaag Amen.

Zent Geelerd Piſpeknek Innepeeről.

Dychőſeeges zent Gelerd eredet zerent tamada Venecczenek kyraly varaſabol yo Iambor kerezttyen atyatwl anyatwl, kyk mykoron nagy iſten ſeelők volnanak, yrgalmaſok myndenekhez kegyes zyẅeek de magzattyok nem vala kenyergheenek azert egy maſ akarattyawal ew ymachagokban wr iſtennek es az zyz marianak es adaak ewnekyk ez nemes magzatot zent

geelerdôt, ky mykoron heet eztendôs volna kezde nagy few faydalmat zenwedny. Annak okaert az ew zyley vyweek az fratereknek Calaſtromaban hoǵ ymadnanak eerette, es ottan meg vygazeek es azonnal barat rwhaat veen reeaya es gyoropyk vala mynden leelky yozagban nagy ſokaknak felette. Azonkôzbe az ew atya hala meg az hadban annya ees hamar valo napon ky mwleek es zent gelerd marada az Calaſtromba es az Conuent kyldee ewtet Bononyaban tanwlny. Es azonkôzben hala meg az Apathwr, hywaak haza zent geelerdôt es teweek feyedelmee myeert wr iſtennek zent malazttya lakozyk vala ew benne oly nagy zentſſeegben eel vala, hogy myndenek yo peldaat veeznek vala tewle. Ennehaǹ eztendew wtan azon valo gondolattyaban, hogy ew Ierwſalembe menne hagyaa meg az feyedelemſeegôt. Mykoron azert el eredôt volna ywta egy Calaſtromban azonkôzben erede nagy zeel veez ees az tengheren hogy nem kezde el mehetny. Mynemew zandeka kedeeg ewneky vona yelentee meg ott az Iambor || Feyedelemnek es azt tana- 544
cholaa ewneky hogy ne meenne de ynkaab ha haznalny akarna predicallaſawal terne magyar orzagban meg fogadaa tanachaat az Iambornak es yewe pecchee Maurus piſpekhez es nagy tyztôſſeeggel fogadaa Mykoron azert zent Maurus piſpek meg yſmerte volna hogy zent eeletew volna es bôlch predicator ayanlaa be zent Iſthwan kyralnak. Azonkezben el azzonywnk marianak menybe menety napya es kyral eelôt hol ott valanak mynd az magyary wrat, ollyan yeles ynnep napon feyeer varatt oly nagy yeles zeep es bôlch predicaciot teen, hogy mynd nyayan chodalkoznak vala raytta. Annak okaert ees nagy tyztôſſeegben veeteteek az zeegen magyar neeptewl es zent atya vyzet kezdeek tartany: zent Iſthwan kyral ees nagyon meg kedwelee es zent emrehet neky adaa tanoytany Mykoron azert ſok ydô el mwlwan myndeneſtewl foghwa el vylagot meg wtalta vona pwztaban kewankozeek es meene belnek pwztayaba es ott reeghy remete modra Cellaat zerze maganak az vadon erdôben es ott zolgal vala eeyel nappal az wr iſtennek es azzonywnk marianak. Tôrteneek eegy napon hogy iſtenrôl valo gondolattyaban el zwnnyada azonkôzben az pwztabol yewe el eegy neſteen zarwas kyſded fyawal es fekewnek lee zent geelerd elôt. Mas felôl mas zarwaſt yzny kezde eegy farkas es mykoron oda ſwtottak volna

meg y'ede ymez nôſteen zarwas ees tewlôk es el fwtameek onnan kyſ ffyaat el hagyaa zent geelerd elôt ky annak wtanna ſoha tewle el nem valeek. Maſod ydôben mykoron zent geelerd nyalabot vynne, lataa haat az ayto elôt eegy nôſteen farkas fekzyk es haat ſebes es bel bochataa, azonnal le eſeek az iſten embereenek labay elôt hogy meg vygaztanaa es mykoron zent ymachagawal meg gyogyhtotta volna meg marada nala es vele lakozeek, naponkeed kywe meegyen vala az mezôre az gymmel es be yew vala eeggyk ſem banttya vala maſykat. Mykoron kedeeg zent Iſthwan kyral meg gyôzte volna ew ellenſeeghyt es mynden felôl nywgodalma volna ez orzagban, hozyaa hywataa zent | Geelerdôt az pwztabol es yollehet akarattya ellen pyſpekkee tewee Chanady egyhazban. Es mykoron bel zallot volna az pyſpekſeegben ereſſen predical vala es ſok hytetleneket fordoyt vala ez zent hyttre es meg kereztôly vala ewket. Ennenmaga kedeeg nagy erôſſ eeletben eelt vala, zenetlen vygyaaz es ymatkozyk vala zeerdan peentôkôn chak eegy ytal vyzet yzyk vala es koronkeed heet zegheent eeltet vala, beytben kedeeg nyegwen zeghenyeknek zolgaal vala Es hogy ennen teſteet myndeneſtewl foghwa megh tôrnee es zolgalattra haytanaa, eeyel el ky meegyen vala es ennen hataan vyzen vala nyalaab faakat az zegenyeknek aytoyok eleyben kyneel fytezneenek. Az eedes zyz anya mariahoz kedeeg oly nagy ayo'tatuſſaggal vala hogy ſoha ſemyt nem keerhettek ew neweeben kyt nem adot volna es ottan el fakat vala ſyrwa. Es az ew tanacchanak yntefeebôl akkoron kele ffel hogy az zyz mariaat ez magyar orzagban Bodog azzonnak awagy ez vylagnak nagy azzonnyanak hywnaak Zent Iſthwan kyral ees ez zegheen orzagot bodog azzon orzaganak newezee. Azeert nagy eerdemes vala Bodogſſagus zent geelerd pyſpek yewendô mondaſnak malazttya ees vala ew benne Mert zent Iſthwan kyral halalanak wtanna mykoron bel meent volna az fratereknek kôzyben teeb bezeedy kôzôt monda, twggyatok zerelmes attyamffyay hogy hamar valo ydôben ez magyar orzagh bely neep meg ozol egymaſtwl es az zent hyttewl el zakad es az en predicallaſſom heyyaban leezen, ky bel teleek, mert peter kyralt ky yzeek ez orzagbol es Aba kyral tamada ky felette el zaggataa az zegheen neepet az kerezttyenſeegtwl kegyetlenſegheenek myatta Es Criſtuſ Ieſus ffel tamadaſa napyaan hozyaa hywataa zent geelerd

pyſpeket hogy az zent angyaly Coronawal meg Coronazya kyt az zent pyſpek ſemykeppen nem akara tenny. De vyzon ellen fordoytaa bezeedeet es kezdee kyralt nagy batoron feddeny mondwan. En yollehet keez vagyok az halarra Criſtuſeert de yme teeneked yewendôt hyrdetôk, mert harmad eztendôre bozzw allo fegywer tamad te ellened es az orzaag byrodalma el veetetyk te tewled || Kyt hamyſſan kereſtel Maſod yewendôt 545 monda azon napon mykoron vachoralnanak az fraterekkel zerelmes atyamffyay twggyatok honapy napon az meennyey barannak vachorayara hywattatwnk, azert ſyeſſewnk kezewll-yẃnk el es hallywnk megh az aldot Criſtuſſeert Mykoron azert maſod napra ywtottanak yghen hollal zent myſeet zolgala es az teb fratereknek Criſtuſnak meennyey aztalarol zentſſeegôt ozta es nagy eremmel az zent martyromſagra nyomoteek. Ky mykoron az dwna vyz mellee ywtot volna yme nagy ſok neep vewee kerẃl es hagynalny kezdeeg kewel ew kedeeg zent kerezthnek yegyeet hannya vala eleyben es eegyk ſem talallya vala. Annak wtanna ragadaak mynd zekereſtewl es eeǵ nagy heegyrôl alaa erezteek, kynek kelen fôlde newe. De mykoron meegh ees leehne gherelyekkel atal vereek ewtet es eegy nagy kew'ôn az dwna zeeleen el tôreek feyeet es azonkeppen martyromſaghnak Coronayaat vewee. Az meely kewen kedeeg ky ontottaak vala agya veleyt, heet eztendeeg ſemy arwyz el nem moſhatta veereeth, myg nem ffeel gyôyteteek az Iambor egyhazy neepektewl, kynek emlekôzetyre zent geelerd pyſpek neweeben zeep eegy hazat raktanak. Az kewet kedeeg Chanaddaa vyteek es az ew oltaranak feelyben raktaak emlekôzettre, zent teſteet kedeeg akkoron elezer temeteek el peſten bodog azzon egyhazaban. De ennehan eztendô el mwlwan Maurus chanady pyſpek Andraſ kyraltwl meg keree zent geelerdnek teſteet es az ew egyhazahoz vywee hol ott meeg eelteeben temeteeſt valaztot vala maganak, kynek zent eerdeme myat menee zamtalan yrgalmakat yeǵôket chodakat teett wr iſten, kyk ew hozyaa folyamtanak ew zykſeegekben keeſô volna mynd elôwe zamlalny. Ez nemes dragalatus zent Conſeſſor es martyr tamada magyar orzagban, ky meltan mondatyk magyar neepnek zent attyanak orzaghnak yeles otalma es pyſpekôknek tykôre, kyhez haſonlatus ew wtanna nem yghen tamadot ez

zegheen magyar orzagban, kynek zent eerdeme myat wr iſten teegyen yrgalmat kegyelmet mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn Amen. |

Zent Cozma damyannak Innepeerôl.

Dychôſeeges zent Cozma es Damyan ket atyaffyak Egea newô varaſbol tamadanak yo Iambor kerezttyen zyletewl, kyk mykoron orwoſſagrol valo twdomant tanwltanak volna oly nagy malazttal zeretee ewket zent leelek wr iſten hogy myndent ynǵen meg vygaznak vala nem chak embereket de meeg oktalan barmokat ees. Mykoron eegy zegheen azzonyallat kynek palladia vala newe mynden yozagaat orwoſſokra kôltôtte volna es ſemyt nem haznalt volna veegre meene ez zentôkhôz es tellyeſſeeggel meg vygazeek. Azon valo erẅlteeben ada nemynemew ayandekot zent Damyannak es mykoron ſemykeppen el nem akarnaa veenny az azzonyallat megh eſkeweek hogy eegyebet nem tenne benne. Es neky enghede wgy hogy nem az ayandeknak kywanſagaert vennee el de az azzonyallathnak ayoytatuſſagaert es hogy iſtennek zent neweet heyyaba ne vennee. De mykoron zent Cozma azt hallotta volna ottan meg paranchola hogy holtok wtan az ew teſteet attyaffyanak teſteewel eeggyẅt ne temethneek. Azon maſod eeyel Criſtus Ieſus zent Cozmanak meg yeleneek es ew attyaffyaat meg mentee hogy nem veetkôzôt volna. Megh halwan azert az ew hyrôket liſyas romay tyztarto hozyaa hywataa es meg kerdee newôket hazayokat eeletôket Es felelween az zent Martyrok mondanak mynekewnk newewnk Cozma Damyan es harom atyank ffyay ees vannak meeg Amy hazank Arabya es eeletewnk az hogy kerezttyenek vagywnk. Paranchola nekyk az feydelem hogy aldozyanak az iſteneknek De mykoron nem teenneek meg kôtôztetee mynd kezôket labokat es hagyaa hogy verneek gyettreneek ewket. De mykoron azzal ſemyt nem gondolnanak parancholaa hogy az tengerbe vettneek ewket. De yme wr iſtennek zent angyala ewket meg zabadoytaa es azon feyedelem eleybe vywee. Es mynt latta volna ewket monda, Az nag

iſtenekre mondom hogy meg gyeztők ty erdegſeegtekkel ||
Mert yme az keent gyettrelmet meg wtallyatok es az tenger 546
vyzeek alwttyatok. Tanohatok meg azert enghemet ees ez ty
erdeghy twdomantokra es Adoryan iſteneenek neweeben tyteket
kőwetlen. mynt azt mondotta volna ottan el yeweenek keth
erdeghők es ereſſen vereek arczwl Es nagy kyaytaſſal monda
keerlek tyteket iſtennek embery ymaggyatok eerettem Es my-
koron az zentők ymachagot tettenek azonnal el hagyaak. Monda
ottan az hytetlen feyedelem ỳme latťatok mykeppen haragyok-
ban eſtem vala az iſteneknek hogy ewket el akarom vala hadny.
Azert nem enghedem towabbaa hogy az en iſtenymet meg
karomlyatok. Azonnal nagy ſebeſſ tyzbe vettetee ewket, De ew-
ket meg nem ſertee hanem azokat kyk ottan kewrw̋l alnak vala
mynd meg eeghetee. Annak wtanna az oztorwra fyggeztettee, de
ott ees iſtennek angyala meg otalmazaa. Azt lathwan az ke-
gyetlen feyedelem az harom attyokffyayt az temleczbe vettetee
Zent Cozmat Damyant kedeeg hagyaa hogy ffeel fezeyteneek es
megh kőwezneek. De yme iſtennek hatalma myat az kewek en-
nen magokra ternek vala es nagy ſokakat meg ſebeſeythnek
vala. Annak wtanna parancholaa hogy azon kereztffan meg le-
weldőzneek ewket, De ott ees az nyl ennen magokra terween
ſokakat halalus ſebbe eyteenek. Lathwan az dyhes gonoz ember
hogy ſemyt nem tehetne ewnekyk Nem twda myt tenny eegye-
bet hanem reeayok adwan az halalnak ſentenciayaat mynd az
ewt atyaffywnak feyeket vectetee Es mykoron az hyw kereszt-
tyenek el akarnaak ewket temethny ezekben ywta mert meg
parancholta zent Cozma az ew teſteket eeggyw̋t ne temethny.
Azonnal eegy nagy byaal oda yewe es embery zozattal monda
hogy eegy koporſſoban temethneek az zentőketh Ez nemes zentők
kedeeg zenwedeenek martyromſagot Dyoclecianus chazarnak
ydeyn mykoron yrnanak wr ffyw zyletetnek wtanna keth zaaz
keth negywen heeth eztendőben Mynemew chodaak lettenek ez
zentőknek eerdemeknek myatta laſſok meg Egy ydőben vala
eegy zegeen parazt ember, mykoron arataſnak ydeyn azon tar-
ron el alwt meene kygyo feeregh zayaban es haza menween
kezdee nagyon | Gyettreny es nagy zowal kezdee zent Cozma
Damyant kyayttany es mykoron az zentőknek egyhazahoz meent
volna keſerw̋ſeegheben el zwnnyada es ky meene az feereg

zayabol es halaat ada raytta az zentőknek. Maſod ydőben eſmeg egy ember mezzee főldre nyomothwan hazatwl ayanlaa yffyw hazaſſ tarſſaat zent Cozma Damyannak es yegyőt ada neky kynek meg keellene hynny. Pokolbely erdegh kedeeg az yegyőt yol twdwan meene el hozyaa mondwan. Az te wrad eegy varaſbol kyldőt enghemet hozyaad ymez yeggyel hogy oda yew velem. Monda az azzonyallat ez yegyőt yſmerem, de teegőd nem twdlak ky vagy, fogad azt azert ennekem zent Cozma Damyan martyroknak oltaran kynek hagyattam hogy myndden bekeſeeggel vyſelz enghemet az wton. Es ffel fogada az erdegh megh eſkeween ewneky. Es azonkeppen neky hyn es el eredeenek. mykoron ywtottanak eegy pwztara akaraa hogy meg őllye ewtet. Azt lathwan az azzonyallat nagy keyaytaſſal O zent Cozma Damyannak Iſtene ſegheeych meg mert tynektek hyttem, el eredween. Ottan nagy ſok feyeerben őtőzőt zentők ott termeenek es meg zabadoyttaak el yzween az gonoz zelletőt. Towabbaa ha mynd meg emlekőzneenk rola meenee nyomorwltak fogſſagban valok, halalus ſebeſſek es nemes dragalatus zentőkben remeelween byzwan vygaztanak meg es wr iſtennek yrgalmaſſagaat eerdemletteek es erdemlyk chak az kegyelmes wr iſten twggya zamaat yeleſſen kyk holtyg ew nekyk kywaltkeppen zolgalnak yo hyttel zeretettel es remeenſeeggel, nylwan byzhatnak hogy erekkee el nem veznek. Azeert my ees tyztőllyők dycheeryek ez ew zent Innepek napyaan hogy nyeryenek ew zent eerdemeknek myatta yo eeletet malaztus mywelkődetek, yrgalmas zegheenyeken valo kenyerwleeſt, batorſſagus Conſcienciat lelky yſmeretet, feelelemnel kyl valo ky mwlaſt es myndennek wtanna az erek dychőſeeghnek eremeet Amen. ||

---

547 Zent Morycz martirnak es ew tarſſaynak Innepeeről.

Bodogſſagus zent Morycz martyr olwaſtatyk az reeghy zentſſeeges thebeuſ kerezttyen Sereghnek elettők yaro feyedelemnek lenny, kyknek eeleteket es zenwedeeſeket yrtta meg

myndden byzonſaggal zent Ewkarius Lwdwnombely erſſek, kyknek martyromſagokat ylly es myndden dycheerettel tyztőly anyazent egyhaaz ez may napon Tebeuſoknak kedeeg neweztetnék az okaert mert Tebea newő varaſbol tamadanak ky vagyon helheztetween paradychombol ky folyo Nylus vyznek partyan es oly nagy varaſ volt reeghen hogy zaaz kápwya volt es myndden felee eelettel kazdagſſaggal bewſeeges kyben zent Iacob apoſtol predicallot. De mykoron wr ffyw zyletetnek wtanna yrnanak keth zaaz heethwen heet eztendőben, valanak keth hatalmas feyedelmek Romaſagban kyk az kőſſeeghnek gongyaat vyſelyk vala Dyoclecianus es maximianus, kyk myeert poganok es kegyetlenek valanak tamadanak ffeel hogy az kerezttyenſeegőt el reekkencheek mynd ez egheez vylagon Es eellyen hyr mondo leweleket kyldőzeenek el hogy ha mykoron vala mynemew ygaz lataſnak keellene lenny kynek yteeletyre eegy felől allana mynd ez vylaag maaſ felől Romaſaag ynkaab kellene az romayaknak ſentenciayan meg allany honnem ez vylaag, hol ott myndden ygaſſaag es bőlcheſeeg tekeelleteſſeeggel vagyon. Annak wtanna fordoytaak az bezeednek ereyeet az zent Morycz vyteznek kerezttyen ſeregheere mondwan, ty azert kyſded neep my oka hoǵ ellene rwgodoztok az romay decretomnak es parancholatnak ty nagy keweelſegteknek myatta. Awagy azert az halhatatlan Iſteneknek hytyt vegyeetek ffeel es aldozyatok awagy ez eegy meg zeghetetlen sentencia hogy mynd nyayan el keel veznetek |

Mykoron Criſtuſnak hyw zerelmes zolgay ez eellyen kegyetlen lewel bely sentenciaat lattanak hallottanak volna ſemy feleletőt reea nem teenek de az kőwetőket mynd heewan bochataak hogy azt lattaak volna az feyedelmek nagyon meg haraghwanak raytta Es yghen hamar maſ lewelet yranak, hogy vala ky romaſaghoz tartozo volna fel ffegywerkőzween gyewlneenek romaban, Mert meg akarnaak kereſny vala ky romay hatalmaſſagnak ellene rwgodozna. Ez eellyen hyr mondo parancholat el ywta zent Morycz hadnaǵnak ees ſeregheeben, kyk a' my wr iſtent yllety vala, az ew zent paranchola zerent meg aggyaak vala wr iſtennek hywſeeges zolgalattal. A my kedeeg chazaart yllethnee chazarnak keleenek ffel azert ewk ees onnan az tartomanbol wgy mynt hatt ezeren hatt zazan hathwan haton es meneenek romaban chazaar mellee mynt ygaz hadra hytetlen

es enghedetlen poganok ellen, nem kerezttyenek ellen. Ez eellyen iſten neepe kôzôt kedeeg elôl yaro feyedelem vala zent Morycz vytez mynt eegy hadnagy, es zazto tartoy valanak Candidus, Innocencius Exuperius, Victor, Conſtancius ewt yeles ffee vytezôk. Dyoclecianus chazaar azert Maximianoſt kyt tarſſwl veett vala mellee kyldee valaztwan Gallia orzagban, es ez nemes kerezttyen vytezôket adaa vele. Az ydôben Romaſagban wr papa vala Marcellinus ky lelky tanwſag keppen yntee ez Tebeabely vytezeket hogy ha az zegeen kerezttyenek ellen akarnak tamadny, ew ſemykeppen ne engheggyenek, de ynkaab eremeſben gyôzôdelmes halalt zenweggyenek az zent hyt mellet Criſtus Ieſuſſeert. Mykoron azert el erettenek volna es az nagy heegyeket atal menween ywttanak volna octodorus helre parancholatot ada ky az feyedelem hogy eegyetembe mynd nyayan aldoznanak az Balwan Iſtennek es az kerezttyenek ellen mynt kyk romay tôrweennek ellene yarnanak tanachot tartananak.

548 Ez zent vytezôk kedeeg zallottak || Vala meg Nyolcz olaaz meel feldôn ew hozyayok eegy nemes zeep kyes mezôn kynek kôz hyrrel Agawnom newe, az nag Rodanus vyznek felette le telepôdeenek. Mykoron maximianus feyedelem azt hallotta hogy nem volnanak az tebby kôzôt, wtannok kylde hogy ewk ees aldoznanak, kyk azt feleleek hogy nem tehetneek azt, mynt kyk Criſtuſnak hytyt vallanaak. Ottan Maximianus nagyon haragra gywlada es monda En orczamra teer az meennyey bozzwſaag es velem eegyetembe az romanay zentſeeg meg wtaltatyk. Azert erezye meg az dagalios vytez hogy nem chak en ellenem valo de meeg az iſtenek bozzwſagaat ees meg allanom. Ottan azert nagy ſok zamtalan vytezeket kylde ellenek hogy awagy aldoznanak awag mynddennek tyzedeet le vagnaak. Azth lathwan Criſtuſnak zerelmes vytezy, eg maaſ elôt ſyethnek vala az gonoz hohereknek eedes nyakokat le tartany. Ottan ffeel kelween zent Morycz hadnagy, ffeel zowal monda: Byzon nagy eremem vagyon ty bennetek o en zerelmes vytez tarſſym, lathwan mert keezôk vattok az dycheeretes halarra. En zerelmes twggyatok hogy azert halgatam el az ty halaltokat mert lataam az ty atyatokffyaynak dycheeretes tyredelmeſſeegôket es ezembe ywta Criſtus wrwnknak zent peterhez valo mondaſa: peter ted hywelyeeben te tôrôdet myeert ymaran lattyok my atyankffyaynak meg

holt teſteket leelkőket hyzzek menyorzagban lenny kőweſſők ewket my ees azon wton. Ha azert lattatyk yzennyek ezt az feyedelemnek. Te vytezyd vagywnk o chazaar es az romay keſſeegh mellet vettők ffel my fegywerwnkket, Nynchen my nalwnk ſem arwltatas ſem feelelem, De Criſtuſnak hytyt ſemykeppen el nem haggyok. Hogy az feyedelem azt hallotta volna eſmeg ky adaa az parancholatot hogy meg maſodzor mynden embernek tyzedeet le vagnaak. mykoron azonkeppen tettenek volna Exuperius zazto tarto vytez előwe alla es nagy zowal monda: mynem En ees azert vettem ffeel az zaztoot hogy ez eellyen nemes tyredelmeſſeeghnek ellene allywnk, hannyok ky azert kezewnkből ez teſty fegywert es ötőzyewnk leelky nemes yozagoknak fegywereeben | Es ha lattatyk felellyẃnk ezenkeppen chazarnak. Te vytezyd vagywnk o chazaar, de hogy nylwabban zollywnk Criſtus Ieſuſſnak zolgaynak vallyok magwnkkat. Teeneked tartozwnk vytezkődeeſſel ewneky kedeeg artatlanſaggal, te tewled vettewnk mwkanak zolgyath ew tewle eeletewnknek kezdetyt, annak okaert ew erette kezők vagywnk myndden gyettrelmet zenwedny es az ew hyty mellől ſoha el nem allany. Azt halwan az kegyetlen feyedelem, parancholaa hogy mynd kewrẃl venneek ewket hogy ſenky kőzzőlők el ne zaladhatna es mynd le vaghnaak. O kegyetlenſeeghnek kegyetlenſeege zerelmes atyamffyay. O mynemew lataaſ lehetőt zőrnyeb ha meegh hallanya ees yzonyw, kerewl fogaat ewket, mynt az ſok dyhes farkaſok az zegheeń artatlan ſeregh baranokat, le hanyaak myndden fegywerőket es hagyaat mynden okokat, ygaz yteeletőket chak az meenybely kegyelmes wr iſtennek es azonkeppen mynd le vagaak Criſtuſnak zolgayt pokolbely ſathannak zolgay, azon ydőben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak keth zaaz keth negywen eztendőben. Wr iſtennek kedeeg akarattyabol nekyk el zaladanak es kylemb kylemb ferre el fwtanak, Nem hogy az zent martyromſagot el vezteneek, De hogy Criſtuſnak zent hytyt predicallanaak es eegyeb ydőben zenwedneenek, kyk kőzzől valanak Solutor, Auentor, Octauius kyk nandor feyeer waar felee zenwedeenek az al feldőn Alexander pergamum varaſnaal es Conſtancius victor vrſus nagy ſokan Vyntinum varaſnaal zenwedeenek. Es mykoron az kegyetlenek az bytangot oztanaak es ott nagy vygan lakoznanak yme tőrtee-

nettel eegy Iambor veen ember ywta oda, el menwen az wton, hozyayok hywaak hogy velők eegyetembe lakozneek es kerdee meg ewket mykeppen lakozhatnanak ollyan nagy eremmel vygaſaggal annee ſok veer hwllataſ helyen, mondanak neky hogy mynd kerezttyenek voltanak volna. Ottan nagy fohazkodaſſal monda az veen ember. O meeĺ bodog voltam volna, ha akkoron eet leween velők eegyetembe zenwettem volna. Es azth halwan myndden keeſedelemnel kyl le vonyaak es ottan feyeet ve-
549 week zegennek || Annak wtanna ydew el mwlwan Maximianus mediolanom newő varaſban Dyoclecianus kedeeg Nicomediaban mynd eeǵ napon le teweek az feyedelemſeegőt es az wdwarlaaſt hogy holtyg nywgodalomban gondnaal kyl eelnenek Es hagyaak az vytezkődeeſt az yffyaknak hogy ewk tanwlnanak es zolgalnaak az kőſſeeghőt, kyknek newők vala Conſtancius Maximus es Galerius harom nemes wr ffyak. De mykoron meeg ees az gonoz Maximianus kegyetlenſeegőt zerezne, Conſtancius az ew yppa wtanna erede erette es ffel akaztaa magaat mergheeben Maximianus azonkeppen veegre gonozwl veze el, peldakat ſokakat olwaſwnk ez nemes zentőknek eerdemekből lett lenny: Vala eegy zegheen azzonyallatnak egyetlen eegy ffya es adaa tanoytany azon egyhaaz belyeknek hol ott ez nemes zentőket el temetteek vala, es yme hamar valo napon meg hala. Az ew zyleye kedeeg naponkeed el ſyrattya vala. Neky yeleneek zent Morycz martyr mondwan: Myre ſyratod ffyadat, eellyen zentelen ha my velewnk vagyon, felele az azzonyallat. Byzon myg eelők ſoha nem tyrhetőm. Monda zent Morycz. Ne akaryad ſyrathny mynt meg holtat. De ha megh akarod zawaat hallany yewel' az veternyere es az fraterek kőzőt az karban megh hallod eenèkleſeet. Es mykoron azt tette volna koronkeed hallya vala az ew ffya zawaat es ſemy banattya nem leen tebbee. Vala eſmeg Burgundyaban eegy gonoz telhetetlen keweel egyhazy feyedelem, ky zent Morycz egyhazaat maganak akarya vala foglalny hamyſſ hatalmaſſaggal. Mykoron egy napon az Miſere ment volna, hallaa az zent ewangeliomot olwaſny, vala ky ennen magaat keweelſegeeben ffel magaztallya meg alaztatyk, meg mewetee es meg karomlaa Criſtuſnak mondaſaat hoǵ nem ygaz volna mondwan, mert ha en az en ellenſeegymnek magamat meg alazttam volna, En nalam enny egyhazy yozaag nem

volna yme choda dologh, azonnal menyből tyz zalla le es eegy eles tőr keppen be meene ew zayaban honnan az iſteny karomlaaſ ky zarmazot vala es azonnal zernyew halallal hala meg kytwl mynket otalmazyon wr iſten az ew zerelmes zent martyromynak erdemek myat Amen. |

Zyz zent Iuſtina azzonnak eeleteeről.

Dychőſeeges zent Iuſtina azzon Tamada Anthyochiabol es vala egy Balwan iſtennek papya, mykoron nagy ayoytatuſſaggal kewannaa az kerezttyen hytőt nem meer vala az zent egyhazhoz menny, hanem chak az haaz ablakan halgattya vala az zent ewangeliomot es veegre meg ees kereztőlkődeek Mykoron azt az ew azzon annya meg twtta volna eeyel agyaſ hazaban yelente meg ew wranak. Almokban nekyk yeleneek Criſtus Ieſus nagy ſok zent angyalokkal mondwan, yewetek en hozyaam es nektők adom meennyeknek orzagaat. ffel ebredween az ennen leanyokkal meg kereztőlteteek magokat. Vala az ydőben eegy Ciprianus newő meeſter germekſeegetewl foghwa erdeghy twdomanban tanwlt vala Es az ew zyley meeg heet eztendős koraban erdeghnek ayanlottaak vala. Zyz zent Iuſtina azzon wtan kedeeg yghen yaar vala ha mykeppen hazaſſagwl hozyaa vehetnee. De mykoron hozyaa nem ywthatna erdeg tanachara fogaa magaat hogy annak atala zerelmeere ywthatna Monda ewneky az gonoz zellet. veed ffel ymez kenetőt es hymcz el az haaz kewrwl es mykoron en oda menendők az ew zyweet te zerelmedre gheryeztőm. Azon eeyel azert kezdee az pokolbely zellet az zent zyznek zyweet haborgathny, kyt mykoron zyz zent Iuſtina ezeeben vett volna ottan zent kereztnek yegyeewel meg ereſſőytee ennen teſteet es leelkeet Criſtuſnak ayanlaa. Es azt lathwan az gonoz zellet meg rettene es Cipprianuſhoz yewe kynek monda myre yewz tee magad es nem hoztad en hozyaam az zyzet, felele az gonoz zellet. Nynchen okanaal kyl, mert lateek ew raytta oly yegőt hog ottan meg reetteneek es myndden hatalmam el olwada. Ottan azert

el yzee elôle es maſt hatalmaſbat hywa ky monda ewneky hallottam yo zandekodat es meg twttam az zyznek ees hatalmat, de en maydan bel tellyeſeytôm az te akaratodat es az te zerelmedre gheeryeztôm az ew zyweet. Mykoron azeert gyar-
550 loſagus || Kyzleletôt vetôt volna ew zyweeben Ottan zent kereztôt vete magara Es Criſtuſnak ayanlaa magaat, es az gonoz zellet zeegenſeegben maradwan el tawozeek onnan es Cipprianuſhoz yewe, kynek monda hol vagyon az zyz kyeert kyldôttelek vala, felele azt vallom hogy meg gyeztettem es yngen nem merôm
10 mondanya ees mynt yarttam. Mert oly yegôt lateek raytta hogy mynden erômet el vezteem Cipprianus azt ees el yzee elôle Es ennen magaat az Sathan feyedelmet hywaa es monda ewneky. Mynemew halowan erôtôk vagyon hogy eegy leant meg nem haythattok. Monda az Sathan ymaran meg yſmerôd my modon
15 gyettrôm en ewtet kylemb kylemb keeppen es eeffely koron hozyaad hozom. Az pokolbely Sathan azert valtoztataa magaat eegy zyz leannak keppeeben es zent Iuſtina azzonhoz yeween monda, yme azeert yewttem hozyaad hogy te veled eegyetembe zyzeſſeegôt akarok tartany. De maga keerlek mongyad megh
20 mynemew eerdemewnk leezen eerette. Felele zyz zent iuſtina mondwan Byzon az hogy az eerdem nagy De az keſalkodas kyſded. Monda az gonoz Sathan haat myeert parancholta wr iſten teneezzetôk es ſokaſwllyatok es tôlcheetôk be ez feldet. Feelek azert yo tarſſom hogy ha az zyzeſſeegben meg mara-
25 dandwnk az iſtennek mondaſaat heeyaban veezyek es mykeent enghedetlenek es meg wtalook erôſſ yteelethnek terheeben eſewnk es honnan eerdemôt varnank onnan nagy gyettrelemben eſewnk. Ez eellyen bezeed kôzbe zyweet gyoyttya vala gonoz kewanſagokkal wgy hogy ymaran reea kezdene hayolny es mykoron
30 feel kôlt volna hog el meennyen vele reea tekeente kezdee zyneet zemelyeet neezny az fôrtelmes zyz leeleknek es magaban terween zent kereztôt magara, es arczwl pôkee az gonoz zelletôt es mynt az laagy Cera ottan el olwada es myndden kefeertetbôl ky zabadwla. Annak wtanna az pokolbely Sathan egy
35 zeep yffyw keppeeben valtoztataa ennen magaat es mykoron zent Iuſtina azzon agyaban fekewneek, be meene hozyaa es gonozwl akaraa yllethny, de zent kerezthnek yegyeet vethween ew reea ottan mynt az vyoz hamar el olwada. | Annak wtanna wr iſ-

tennek enghedelmeebôl fee faydalmat vete zent Iuſtina azzonra es nagy Barom degh halalt mynd egheez Anthiochyanak tartomanyaban Es az erdenghes meſterek atal yewendôt mondat vala hogy kylemben megh nem zenneek hanem ha zyz leean Iuſtina hazaſſagra menne. Annak okaert mynd az egheez varaſſ kezereyteteek yewny zent Iuſtina zyleynek hazahoz, kerween hogy adnaak hazaſſagra es zabadwlna meg az varaſſ vezedelemtewl. De mykoron zent Iuſtina ſemykeppen nem enghedne az neepek kedeeg halallal fenyeghetneek, zyz zent Iuſtina azzon ymachagra vetee magaat es az degh halal ottan meg alla. O zerelmes atyamffyay laſſaatok hallyatok pokolbely fertelmes leeleknek alnokſagus chalard bôlcchefegeet. Mykoron latta volna hogy zyz zent Iuſtina ellen ſemyt nem haznalna Mas wtat valazta es valtoztataa magaat zenth Iuſtina azzonnak zemelyeeben es meene Cipprianoſhoz mondwan yme el yewttem myt akarz Cyprianoſ lathwan Iuſtina azzont zemeel zerent monda yol tôtted O zeepſeegew azzon. Mynt az gonoz Sathan hallotta volna Cipprianus zaya atal zent Iuſtina azzonnak neweet ottan meg rettene es el olwada mynt az meg lagywlt cera. Azt lathwan Cipprianus hogy meg chwffoltatot volna nagyobbban ffeel gheeryede zent Iuſtina azzonnak zerelmeere, gyakortaa meegyen vala hazanak aytoya eleyben, kylemb kylemb allatnak kepeeben de myndenzer meg chalatkozyk vala. Veegre lathwan az pokolbely fertelmes ſathan, hogy zyz zent Iuſtina azzontwl meg gyôztetôt volna, Cyprianuſhoz meene es monda: Nem twdok myt tenny Monda Cyprianus: O nyawalyas mychoda hatalmatok vagyon hogy ez eegy leannak nem arthattok. De vyzon ellen eellyen yghen el hatalmazot ty raytatok? Mond megh ennekem honnan vagyon ewneky eellyen nagy hatalma. Felele az Sathan. Ha azt fogadod hytedre hogy en tewlem el nem zakatz megh yelentôm teenekôd az ew nag gyôzôdelmes hatalmaat. Monda Cipprianus || Kyre eſkewggyem. Felele az Sathan Az en nagy hatalmaſſaghymra hogy ſoha en tewlem el nem zakatz. Cipprianus ottan meg eſkeweek ewneky. Ottan azeert az gonoz Sathan nagy batorſaggal meg yelentee ewneky mondwan: Az leanzo Criſtuſban hyzôn es mynt az kerezthnek yegyeet vetee ew reeaya ottan myndden erôm hatalmam ſemye leen. Monda Cipprianus. Azert az meg fezewlt Criſtus nagyob tenaladnaal felele az Sa-

551

than wgy wagyon hogy myndeneel nagyob es mynd mynket mynd azokat kyket my megh chalhatwnk erek tyzre vety· Monda Cipprianus haat en ees az meg fezẅltnek barattya leezek hogy az erek keenra ne eſſem. Felele az Sathan. Megh eſkewttel ennekem az en ſereghemnek hatalmara hogy en tewlem el nem tawozol. Monda ewneky Cipprianuſ Teeneked es mynd az te fyſtôlgô hatalmydnak es erdegh ſereghydnek ellene mondok meg wtalwan. Es az eelô zent kereztel yegzem meg en magamat. Azt halwan az Sathan ottan el tawozeek ew tewle. Cipprianus kedeeg meene az pyſpekhez es mynt latta volna az Iambor aloythwan hogy gonoz veegre ment leegyen ew hozyaa monda: Elegôggyel meg Cipprianus azokkal kyk kyẅl vannak, mert ſemyt nem haznalhacz anya· zent egyhaaz ellen: twggyad hoǵ gyezhetetlen az meg fezẅlt Criſtuſnak ereye hatalma. Felele Cipprianus Byzonyos vagyok benne. Es meg bezeelwen mynt yart volna keeree hogy megh kereztôlnee, ky annak wtanna mynd twdomanyaban mynd yo Iambor eeleteeben el hatalmazwan az Iambor pyſpek halala wtan teweek ewtet pyſpekkee Es byrwan ymaran zyz zent Iuſtina azzonnal. Calaſtromot rakatathwan nagy ſok zyzeknek tewee feyedelmee Zent Cipprianus pyſpek kedeeg gyakortaa leweleket yr vala az zent martyromoknak hogy erôſſek lenneenek Criſtuſnak zerelmeeben es veeghyg vyaſkodnanak. Vala kedeeg az tartomanba eegy maga byro hatalmas Iſpan ky mykoron hallotta volna Cipprianos pyſpeknek es zyz zent Iuſtina azzonnak hyrôket, ewket eleyben vytetee es ha | Az balwan iſteneknek akarnanak aldozny meg kerdee, kyk mykoron feleltenek volna hogy Criſtuſtwl nem akarnanak el zakadny, vettetee ewket eegy vyazzal es keenkeewel egyeleytôt forro kaad ferôdôben de ewnekyk ſemyt arta hanem ynkaab gyenyerkôdnek vala benne. Monda ottan az Balwan iſten papya az feyedelemnek Engheggyed hogy en bannyam az feredôwel es maydan megh gyôzôm az ew hatalmokat Mykoron azert kôzel allot volna hozyayok monda Nagy vagy te O hercules iſten Es iſteneknek attya o iupiter. hogy az hewſagus bezeedôt mondotta volna yme azonnal zykra zeen zarmazeek ky az feredew alol es azonnal meg emeztee hogy azok kyk ott alnak vala neezween hyreet ſem lathataak howa leen el. Azt lathwan meg haragweek raytta az feyedelem es ottan ky vonyataa ewket

az feredôbôl es halalnak ſentenciayaat adaa ew reeayok hogy nyakokat vagdalnaak es zent teſtôkket az eebeknek hannaak De yme mykoron eegy egheez heten el temetetlen lettenek volna ſemy ellenzô allat nem banthataa mert az wr. iſtennek zent angyaly meg ôryzeek Es eeppen romaban vyveek, maſtan kedeeg placenciaban nywgoznak wr iſtenben, kylemb kylemb ſok choda teetellel. Zenwedeenek kedeeg azon ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak keth zaaz keth negywen eztendôben Dyoclecianus kegyetlen chazaarnak byroſaga alat: keeryek azert es nemes zent martyrokat hogy az ew zentſſeeges erdemeknek myatta nyeryenek batorſagot ez zent hytben es otalmat erdeghy chalardſagnak ellene es malaztban valo ky mwlaſt my halalwnknak ydeyn Amen.

Dychewſeeges zent Myhal Archangyalnak Innepeerôl.

Ez may zent meltoſagus ynnepnek Epiſtolayaat yrtta meg zent Ianus ewangeliſta pathmos zyghetben lataſarol valo kenynek || Elſew Capitulomaban kyben ky yelentetyk, mykeppen az 552 teremtew kegyelmes wr iſten kylemb kylemb tytkokat yelent megh ez vylagon valo hyw zolgaynak az meennyey zent angyaloknak myatta. Es mykeppen dychôſeeges zent Ianoſnak ees kyt Criſtus Ieſus kywaltkeppen zeret vala ez may zent Epiſtola bely lataſok angyal myat yelenteteenek megh kyrôl ennen maga byzonſagot teezen mondwan.

Epiſtola.

*M*Egh yelentôtte wr iſten kyknek hamar be keellyen tellyeſedny zolwan ew angyala atal ew zolgayanak ianoſnak ky byzonſagot tett iſtennek ygheyeerôl es vallaſt Ieſus Criſtuſrol kyket mynd latot Bodog az ky olwaſſa es ky hallya ez proffetalaſnak bezedeet es tarttya azokat kyk ewbenne yrwan vannak. Mert az ydew kôzel vagyon Ianos mongya Heet egyhazaknak kyk vannak Aſyaban Malazt tynektek es bekeſeeg attwl ky vagyon es vala es yewendew Es az heet leelkôktewl kyk az ew zeky elôt vannak. Es az ieſuſtwl Criſtuſtwl ky hyẅſeeges tano elſew zylôt halandok kôzôt es ez fôldy kyraloknak feyedelme ky ze-

retőt mynket es meg moſot my byneynkből az ew zent vereeben.

Ez may zent ewangeliomot yrtaak megh az zent ewangeliſtaak zent Mathe kenywenek tyzen nyolczad rezeeben, zent Mark kylenczed rezeeben, zent Lucach ees kylenczed reezeeben. Es leen eredety az ydőben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yarwlnanak harmyncz keth eztendőre. Meel zenth ewangeliomnak előtte emlekőzween zent mathe előtte valo Capitulomban wgy mond az ydőben yarwlanak zent peter apoſtolhoz kyk az adoot awagy feld vamot | Zeedyk vala mondwan. Az ty meſtertek ez eztendőben nem fyzette meg az adot, monda wgy vagyon Es mykoron peter bel meent volna az hazban Ieſus wrwnkhoz Eleyben kele az eedes Idwőzeytew es monda Symon My lattatyk teeneked Ez vylaghy kyraľok kykőn veeznek adoot az ffyakon ee awag az ydeghenekőn felele Symon az ydeghenekőn. Monda Ieſus haat zabadoſok az ffyak. De hogy ne tantoroychok meg ewket, meeny el az tenghőr mellee te horgoddal es ameel halat elezer fogz, nyſſad ffeel zayaat es a' meel chomoot talalz zayaban ad een eerettem es te eeretted az ado zeedeknek ymaran ezen nyomba kőwetkőzyk ez may zent ewangeliom.

Ewangeliom.

AZ ydőben Iarwlanak az tanoythwanyok Ieſuſhoz mondwan kyt aloytaz nagyob leegyen menyeknek orzagaban? Es előwe hywan ieſus egy kyſdedőt meg allataa kőztők es monda Byzon mondom tynektek hanem ha meg terendőtők es ollyannaa leeztek mynt az kyſdedők nem mentők be meennyeknek orzagaban. Vala ky azert meg alazangya ennen magaat mynt ez kyſded ez nagyob meennyeknek orzagaban Es ky bel fogadand eellyen egy kyſdedőt en newembe, enghem ſogad be. Vala ky kedeeg meg tantoroytand eeggyet eellyen kyſdedők kőzzől kyk en bennem hyznek, alkolmas ewneky hogy egy nagy malom kőwet fyggezzenek ew ńakara es az tengher fenekeere mereyteſſeek: yay ez meg tantoroytoo vylaghnak. De maga zykſeegh hogy yewyenek tantorodaſok. yay kedeeg az oly embernek ky myat az tantorodas leezen. Ha azert az te kezed awagy
553 labad meg tantoroyt teeged || Vagd el ewtet es veſd el tewled. yob teeneked az erek eelettre menned betegőn awagy Santan honnem ket kezzel labbal vettethny az erek tyzre. Es ha az

te zemed meg tantoroyt teegődet: vayd ky ewtet es veſd el tewled, yob teeneked egy zemmel az erek eelettre be menned honnem ket zemmel vettethny az erek tyzre. Laſſaatok azert hogy ne wtallyatok meg eeggyet ees ez kyſdedőgben Mert azt mondom tynektek hogy az ew angyaly koronkeed lattyaak en atyamnak zyneet ky meenyben vagőn

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyam anyam zylettey es eedes atyamffyay megh hallok az zent ewangeliomnak magyarſagaat, kyben ſokkeppen valo Idweſſeeges tanwſagokat erteenk az meennyey feelſſeeges ygaſſaghnak zayabol zarmazot zent ygheekben thwdnya yllyk meel vezedelmes ez vylaghy alhatatlan eelet. Annak wtanna mykeppen keel magwnkkat meg otalmaznwnk ew tewle. Veegre az ſeghedſeegőt ees ky yelenthween kynek myatta leheſſen mert my magwnk eztelenek erőtelenek es eeleegtelenek vagywnk reea. Annak okaert melleenk adwan az zent angyalokat nem chak my zyleteeſewnknak horayatwl foghwa, De myndden napon, horaban es ydőben kyk mynketh otalmazyanak tanohanak ygazgaſſanak es myndden zykſeegewnkben velwnk legyenek kyben nylwan ky yelentetyk az kegyelmes wr iſtennek hozyank valo nagy zerelmes es yrgalmas volta hogy yme meeg az bodog zent angyalokat ees my zolgalatwnkra vetőtte kyeert nagy halaa adaſſal tartozwnk, mynd az wr iſtennek mynd az zent angyaloknak mert byzonyawal ha az ew ſeghedelmők nem volna ſem yoot nem tehetneenk, ſem gonoztwl magwnkat meg nem ohatnook. Sem pokolbely erdegnek chalard meſterſeegeet el nem tawoztathatnook, ſem az erek Idweſſeegre nem mehetneenk mynt meeg yobban meghallyok. Annak okaert meeltan zolgallya anyazent egyhaaz ez may zent ynnepőt eellyen nagy tyztőletes meltoſſaggal hogy myndeneſtewl fogwa | Ne lenneenk halalatlanok es el feletkőztek az ew hozyank valo zorgalmas zolgalattyokrol Wr iſtennek azert malazttyabol ez may dragalatus zent ynnepnek meltoſagara harom leelky tanwſagwnk lezen my Idweſſeegewnk mellee.

Elſew tanwſagwnk leezen my okaerth kel zolgalny ez may zent Innepőt, doctorok ſok okaat vetyk. Elſſew ſokaſſaaghnak okaert, kyről wgy mond zent thamas doctor előwe hozwan zent Daniel proffetanak lataſaat Daniel VII Ezerzer valo ezeren zolgalnak vala ewneky, erthween az wr iſtennek Es tyz ezerzer

valo zaaz ezeren wdwarnak vala ewneky: Wgy mond azert zent Tamas: mynem hogy chak ennyen volnanak, De ſoha ember zamaat nem vethety kyknek chak az wr iſten twggya zamokat ky teremtőtte. O zerelmes atyamffyay ky lehet nagyob zent mynt az zent angyalok kyk azon zentſeegben teremtettenek kyből ſoha el ſem eſtenek, honnan ſoha ky ſem yewhetnek, mert vala howa meennek wr iſtennek parancholattya zerent meeg ees velők vagyok mynden zentſſeegők dychőſeegők zent dyenes doctornak es zent Gergel doctornak mondaſok zerent. Ha azert eegy ez vylagrol tamadot zenthnek ellyen nagy tyztőſſeeggel ylly tyztőly feldőn valo Adam ffya, Oh menccewel ynkab yllyk tyztőlny enny zamtalan ſok dychőſeegben eelő lakozoo angyaloknak ynnepőket kyk koronkeed az aldot zent harom wr iſtennek zeep tykőrős zent zyneet lattyaak es ew feelſeegenek zenetlen wdwarnak. Ha ky kedeeg ewket tyztőly zolgallya, lehetetlen annak el vezny erekkee kynek anny zamtalan eſedőzőye vagyon. Maſod okaert keel illeny tyztőlny ez may zent napot haſonlatus tyztőlethnek okaert, mert zent Gergel doctornak mondaſa zerent Az meennyey zent angyalok erwlnek vygadnak a' my yo eeletewnket lathwan mert ottan twggyaak hogy az ew tarſſaſſagokban leczwnk zamlaltathwan. Haat my nekewnk ees wgy keel hogy az ew tyztőſſeegőkőn erwllywnk es nagy vydamſaggal zolgallyok az ew zent ynnepőket Harmad okaert mert mynekewnk wr iſtentewl valaztot hywſeeges otalmazoynk es zolgaloynk kyrőlwgy mond aranzayw zent Ianus. Oh meel nagy tyztőletes meltoſaag Adam ffyanak, kynek zolgalattyara wgyan folyam-
554 nak || Mynt yo baratus atyaffyw ew attyaffyanak zykſegheere, kyről zent Ianos wgy mond Apok XIX mykoron az zent angyalt ymadny akarnaa, monda laſſad hogy ne teegyed mert teeneked es te atyaffyaynak zolga tarſſa vagyon, kynek meltoſagus voltan mynekewnk mondhatatlan nagy erewmewnknek keel lennye. Otalmaznak azert mynket my eeletewnkben halalwnknak ydeyn es wtanna Ez vylaghy eeletben harom rend bely embereknek zolgalnak thwdnya yllyk penitencia tartoknak byneſeknek yoban gyoropodoknak es teekeelletes eeletben valoknak. Elezer byneſeknek hogy ydő előt pokolbely erdegh ewket meg ne ölheſſe es karhozattra ne vyeſſe, kyről wgy mond aranzayw zent Ianus: ha az yo angyalok vala meneere el tawoznanak az zegheen

byneſtewl ſenky az gonoz leelkôknek vezedelmôket el nem tawoztathatna, mert zent Peter apoſtol mondaſa zerent 1 petr. v. Az pokolbely ellenſeeg koronkeed eeyel nappal kôrwlwnk forogh azon olalkodwan ha mykeppen bantaſt tehetne. De zent Bernald doctornak mondaſa zerent az zent angyal ees wtannwnk yaar ôryzween wr iſten teremte lelkôt. Maſodzor penitencia tartoknak: tanoythwan es yora kyzlelween ewket: naprol napra yo wttra ygazgathwan es Idweſſeeges gondolatokat howa ew zyweeben tôredelmeſſeegôt banatot, keſerwſeegôt ew byneyrôl feelelmet az erek keenrol, vydamſagot az erek dychôſeegrôl, mynd eellyen yo tanachokkal eeltety ewtet mynt az yo Iambor meſter ew tanoythwanyaat. Annak okaert koronkeed tyztôſſeegôt keel tenny az ôryzô angyalnak. Harmadzor az zent angyalok zolgalnak lelky yozagban ymaran gyoropodokat ynthween es tanoythwanoythwan ewket es zywôket leelkôket reezzôghetween zenetlen valo ymachagra alamyſnalkodaſra beyttre, vygyazaſra, kezy mwkara, kyk mynd wr iſtennek newe dycheeretyre vannak es embernek zentſſegeere, kykben koronkeed yelen vagyon wr iſten malazttyanak eedeſſeeghe es az zent angyalnak gyorſſaſaga. Felette yo zokaſbol vagyon azeert zent Gylbertus pyſpeknek mondaſa zerent hogy mykoron ember reeggel hollal ffeel kel agyaabol vala myt az nap tehendô, mynd wr iſtennek ayanlya. Es eſthwe mykoron nywgodny menne meg hannya veſſee mynd teetemeenyeet mynd gondolattyaat, es ha my gonozt talaal ew kôztte tôredelmeſſeegôt | Teegyen rola, es mykoron ydey leezen meg gyonnya Ha kedeeg ſemy gonozt nem talaal, halaat aggyon raytta es towabbaa az yo zandeekban meg maraggyon. Ez eellyen dolgayt embernek az zent angyal ffel vyzy es nagy eremmel bel yelenty wr iſtennek eleyben kyeerth mynt az zent angyal eerdemet nyer mynd az oly ember nagyob malaztot leel, ezt mongya zent Ieronimos doctor. Neegyedzer Az zent angyalok zolgalnak az tekeelletes neepeknek, byztatwan es erôſſôythween ewket hogy erôſſek leegyenek az zent eeletben es veeghyg meg maraggyanak az zentſſeeges mywelkôdetben, kyrôl ſok peldakat olwaſwnk az reeghy zent atyaknak eeletekben. Ewtôdzôr zorgalmaſok my hozyank az zent angyalok my halalwnknak ydeyn byztatwan az zent hytben es remeenſeegben, es pokolbely erdeghnek ſeregheet onnan el yzween, kyrôl

zent Dauid wgy mond az Soltaar kenynek ps xxxiii El bochattya wr iſten az ew angyalaat az ewtet feelő zolgayanak melleeye es meg zabadoyttya ewtet. O meennyen vezneenek el az gonoz ellenſeeghnek chalardſaga myat ew halaloknak ydeyn ha wr iſtennek zent angyala akkoron yelen nem volna, Mert zent Bernald doctornak mondaſa zerent mynd eelteeben es nynchen embernek nagyob keſalkodaſa az agh ellenſeeghel, mynt halala koron, mert ha akkoron nyeren, haat erekkee nyeer ha kedeeg veztend haat ſoha ffeel nem tamad towabbaa. Hatodzor halalanak wtanna, mert ha ember malaztban mwlandyk kywe ez vylagbol haat ha menyorzagot eerdemly az zent angyal oda vyzy az bodog leelkőt. Ha kedeeg pwrgatoriomba awagy vala meel hyhedelemnek helyeere ott ees vele vagyon az zent angyal es mynd addeglan zolgal ewneky mygh nem wr iſtennek megh zerzőt ygaſſagus yteelety bel tellyeſődyk yme azert zerelmes atyamffyay hallyok az zent yraſbol es erttyek zent doctoroknak mondaſokbol meel nagy rokon kőzelſeegwnk vagyon mynekewnk az meennyey zent angyalokkal. Azert zent Beda doctornak mondaſa zerent my ees felette nagy tyztőletőſſeeggel zolgalattal es halaa adaſſal tartozwnk ewnekyk eerette. ||

555 Maſod tanwſagwnk leezen my okaert tyztőltetyk dychőſeeges zent Myhal archangyal anya zent eegyhazban mynd az teeb meennyey zent angyaloknak felette kywalt keeppen. Mert ennek ellene valo yraſ es byzonſaag tamadhat mondwan vala ky nagyob tyztőffeegben yllendő es meeltob zemeel nagyobban keel tyztőlny. Towabbaa ky nagyob erdemeſb es kytwl teeb yo es haznalatoſſaag zarmazyk yllyk hogy nagyobban tyztőlteſſeeg. De meennyeknek orzagaban nagyob zemeelyek vannak tyztőletőſbek eerdemeſbek ſeelyeb valok ſokkal honnem zent Myhaal es yme azokrol nynchen ollyan dycheeretes emlekőzet mynt zent myharrol. Doctoroknak mondaſokat egybe győythween reea felelhetewnk enghedween neky hogy bator wg leegyen. De maga mynd azoknak felette tyztőltetyk zent Myhaal nyolcz yeles tyztőſſeeghnek okaert. Elezer mert ew anya zent egyhaznak feyedelme doctoroknak mondaſok zerent Daniel x hol ott wgy olwaſtatyk hogy wr iſten zerzette vala zent Mihalt az ſydo neepnek feyedelmeewe. De mykoron el tawozanak wr iſtentewl ymaran adatot Criſtus Ieſus egyhazanak elette yaro feyedel-

mewee. De quo Aureol. LI. II conpen. wgy mond ez zent doctor rola ymaran zent Myhalnak adatot paradychomnak az az kerezttyen anyazent egyhaznak prepoſtſaga, ky annak elette az Izrael Synagogayoknak vala feyedelme Annak okaert tyzen anya zent egyhaaz eellyen yeles tyztôſſeegôt ewneky mynt feyedelmeenek. Maſod oka ew tyztôletynek mert ſok keppen ſeghedelmet teezen az valaztottaknak. Elezer meennyeknek orzagaban, kyrôl zent Ianos wgy yr Apok XII leen nagy ytkôzet menyorzagban Myhaal archangyal es ew hozyaa tartozo angyalok vyaſkodnak vala az ſarkannyal az az Luciperrel es ew hozyaa tartozokkal. Maſod feyedelme Egiptomban leen mykoron az Izrael ffyay ky yewônek honnan harmad leen: Babilloniay ſogſagban. Neegyed maſtan vagyon Anya zent egyhaaz ffyay mellet Ewtôd leezen Anticriſtus ellen ky hyzem hamar el yewendô ew leezen, azert ky az vezedelemnek ffyaat es meg ôly es meg zabadoyttya ez vylagot myndden keſeertetbôl. Annak okaert | Meltan tyztôly ewtet anyazent egyhaaz. Harmad oka tyztôletynek, mert ew tyzty az hogy mykoron ez vylaghy emberek ky mwlnak mynddennek meg meery yo es gonoz teetemenyeet az iſteny ygaſſaghnak meertekeben. Az yokat vyzy iſtennek eleyben, ſelbe valokat pwrgatoriomba meg heewltakat az erek tyzre, kynek kezdety akkoron vagyon de veeghe ſoha nynchen. Neegyed oka hogy mynden lelkôt ew veezen ky teſteebôl halalanak ydeyn. Ewtôd, hogy az bodogh leelôk ew myatta vytetyk meennyeknek zent orzagara es be yktatyk az zyz anya marianak zyne eleyben Es az eedes zyle vyzy be ew zent ffyanak zeky eleyben, Es onnan zent haromſaghnak eleyben: hol ot meg aldatyk es meg eerdemeztetyk es eerdeme zerent valo karban allattyaak. Hatod hogy ew leezen az hallottakat ffel ſerkenty feldnek mohabol az wtolſo yteeletnek ydeyn zent paal apoſtolnak mondaſa zerent 1 theſſa IIII Et Rik ſup IIII Heted mert zent Myhaal leezen Criſtus Ieſuſnak mykoron yew ez vylagot meg yteelny zazto tartoya, mynddennek elette hozwan az aldot zent kereztffaat Ioſaphatnak wôlgeere es az teeb angyalok az teeb keennak yegyt thwdnya yllyk oſtort vezzôt vas lanzot czwczaat, vaſ zeegeket, az zent Coronaat. Nyolchad mert az iſteny ygaz ſentencianak ereyt ew zolgaltattya ky: adwan az karhozandokat Lucipernek es ew angyalynak hatalmaſſagokban es

le very az erek tyzre es be rekezty ewket pokolnak erek bydes dohos temleczeeben. O zerelmes attyamffyay ha meg gondolnaak halando emberek es lelky zômôk elôt hordoznaak mynemew nagy yay vezyk ſywaſ reewaſ ywôltees keyaytaas mondhatatlan keſerẅſeeg ott leezen lathwan hogy az wr iſtentewl es iſteny yrgalmaſſagtwl erekkee el zakadnak. Lathwan towabbaa hogy nem eremre mynt az yok, de erek keenra tyzre es gyettrelemre mennek kyknek ſoha erekkewl erekkee veege nem leezen. Byzom, byzom ſoha nem veetkôzneenek es enny vezezelmes egy maſra valo vyaſkodaas veer ontaſth nem tenneenek. De vagyon nagy twdatlanſaag es vakſaag ember ffyay kôzôt. kyk pokolban
556 nem leeznek || Az bodogokat kedeeg mykoron az aldot meennyey kyral meg aggya mondwan yewetek el ty en atyamnak aldottay vegyeetôk az bodog orzagot. Azonnal dychôſeeges zent Myhaal mynt Criſtuſnak hadnaggya az zentôketh kyk wr iſtennek rezeere leeznek Criſtus kyralnak eleyben gyôyty, es mykoron meg aldatnak mynd az ſok zent angyalokkal el kezdy az nagy erwendetes meennyey zeep eenekleeſt es azonkeppen Criſtus kyrallyal menyorzaghnak dychôſeeges bodogſſara ffeel mennek. Azert zerelmes atyamffyay dychôſeeges zent Myhaal archangyal myert mynden helôt yeles dologban foglalatus volt Anya zent egyhaaz ees kywalt keppen valo emlekôzetôt tyztôſſeegôt es dycheeretôt teezen ew nagy meltoſſagus voltarol yeleſben ez may zent napon kyt anya zent egyhaaz valaztot twlaydon az zent angyaloknak dycheretes zolgalattyokra es tyztôſſeegôkre.

Harmad tanwſagwnk leezen az zent angyaloknak meltoſagus zeer tartaſokrol kynek ertelmeere ellen kerdeeſewnk tamad hogy az zent angyalok elſew teremteeſtewl foghwa eellyen zeer tartaſban voltanak ee karoknak valaztaſa zerent mynt maſtan awagy Nem. Ez kerdeeſnek oka lehet. Mert zent yraſnak ertelme zerent wgy hallyok hogy az elſew meg tantorodaſnak ydeyn mynd kylencz karbol hwllottanak le Luciperrel. Doctoroknak mondaſok zerent. Ez kerdeeſnek meg feyteſeere harom ygaſſagot keel meg lathnwnk. Elſſew ygaſſaagh hogy az meennyey angyalok teremtôt leelkôknek es wgy mynt halhatatlanok, okoſak ertelmeſôk nemykeppen ygyenlôk egymaſhoz. De ew twlaydon allattyok zerent ſem akkoron nem voltanak ygenlôk ſem maſtan. Mert eegyk maſyknaal termeezetôk zerent nemeſb, zeep bôlccheb ertemeſb volt, kyrôl zent paal peldaat veet

[†] mynt kynek yſmerety volt rola. Mykeppen az meennyey cyllagok eegyk maſyknaal zeeb feeneſb es nagyob Azonkeppen wr iſtennek zenty kőzőt ees kylembſeeg vagyon, eegyk nagyob meltob eerdemeſb maſyknaal. Maſod ygaſſaag hogy kezdetben az meennyey zent angyalok nem voltanak kaar zerent el valaztwan eegy maſtwl mynt maſtan. Mert ſenky kőzzőlők kywalt keppen valo kerezt newet ſem malaztot ſem eerdemet ſem leelky ayandekot ſem vőtt vala wr iſtentewl mynt maſtan hallyok vőtt lenny | De myndennek eegy feyedelmők vala es elettők halgato wr iſtennek parancholattyanak bel tellyeſeyteſeere kynek lucifeer vala newe, az az vylagoſſaag vyſelő mert myeert rokon kőzel helheztetőt wr iſtenhez az iſteny feenes vylagoſſaag nagyobban meg tyzeſőytőtte vala ewtet. Es myndennek paranchol vala zabad akarattya zerent. De veegre nem eeleegődeek meg az nagy meltoſagus tyztőſſeegőn Baromhoz haſonlaa ewnen magaat ky nem yſmeer ſemy tyztőſſeeget es lee vetteteek feezkeből. Maaſ kerdees tamadhat, haat mykoron kezdeteek az meennyey angyalok kőzőt valo valaz es kylembſeeg felelet Akkoron mykoron az yook wr iſtenhez eeggyeſewlween meg maradanak es az gonozok wr iſtentewl el zakadwan lee hwllanak, kynek byzonſagara neegy reend bely ponctok vethnek yraſbely doctorok Elſſew ponct termeezet zerent valo eredet, kyben ſenky ſem nyeer ſem veztt, pelda mynt az maſtan zyletőt magzat ky ſem yoot ſem gonozt nem twd, ſem nyeer eerdeme zerent ſem veztt gonoſſaga zerent. De ha kereztſſeegőt eer Criſtus zent halalanak eerdeme myat Idwezẅl, ha nem eer karhozyk. Maſod ponct yora es gonozra valo yndwlat zabad akarathnak byroſaga zerent, Időnek ez eellyen allapattya zereeben valanak ket ffelee, eett gondolaat gonoſſagot eett eſeenek el az keweel angyalok. Az yok kedeeg valanak iſten rezeere, pelda. Azonkeppen embery allat ees mynt yotwl gonozt twd valaztany ottan el karhozhatyk ha gonozra enghed es erdemőt leelhet ha yonak enghed, ky mellee hallomaſt mondhatot hogy harom eztendős gyermek el karhozot. Harmad ponct wr iſten az yo angyaloknak malaztot ada. Az gonozok kedeeg zent Ber. doct. mondaſa zerent az iſteny tyztőletlenſeeghnek es enghedetlenſeeghnek byneert le vetteteenek menyorzagbol. Neegyed ponct hogy wr iſten az yoknak ky mynemew yozagoſ-

keppen es erôſſeeggel mwkalkodot vala lucipernek ellene mondwan kylemb kylemb keppen malaztot ada meg ees erôſſôythween ewket azon dychôſeegben hogy ſoha towabbaa el
557 tantorodhaſſanak ew termeezetekben. Az gonozokat || Ees megh hagywan erôſſewlny az ew meehôkben zyletôt gonoſſagban hogy ſoha towabbaa ffeel ne tamadhaſſanak el valanak egy maſtwl ky mynd az mynd az ew mywelkôdetynek eerdeme zerent. O zerelmes atyamffyay twggyatok byzonnyal hogy azon regulayok leezen ez vylaghy neepeknek ees ew halaloknak ydeyn kyk malaztban ky mwlnak megh erôſſewltetnek az meennyey yoban hogy towabbaa ſem veetkôzhetnek ſem karhozhatnak Luc xvi kyk kedeeg halalos bynnek gonoſſagaban meg maradwan es meg vakwlwan es azonban ky mwlnak meg erôſſewlthethnek az keen zenwedeſben hogy ſoha towabbaa onnan ky ne yewheſſenek es meg ne zabadwlhaſſanak. O nagy veelhetetlen vezedelem hoǵ ez wylaghy bolond adamffyay ez ellyen weeghetetlen yay vezykôt meg nem godollyaak hogy magokat tewle meg otalmaznaak Ez felẅl meg mondottakat azert meg gondolwan ymaran kôwetkôzyk.

Harmad ygaſſaagh doctoroknak mondaſok zerent az wr iſten el oztotta az zent meennyey angyalokat harom rendben es myndenykben harom harom kar angyalok vannak valaztaaſ zerent

Elſſew es felſſew kar angyalok neweztethnek Seraphynnak kyk rokon kôzel vannak wr iſtenhez, kyk nylwabban lattyaak zent haromſaagnak dychôſeeges zent zyneet kyk hamarab meg twggyak es yſmeryk wr iſtennek akarattyaat es tytkyaat tanachaat kyk anneewal tekelleteſbek wr iſtennek tyzes zeretetyben es meelſeeges bôlccheſeegeben myneewel twdoſbak az iſteny dychôſeegnek yſmeretyben es kôzel voltaban.

Maſod kar bely angyalok mondatnak keerwbynnak, az az tellyes twdomanywnak mert ezek rokon kôzel mynden kôzbe veteeſnel kyl neezyk lattyaak es yſmeryk az aldot zent haromſaghnak meltoſagus iſtenſeegeet kybôl myndden bôlccheſeegôk folnak es tamadnak, meely twdomannak es bôlccheſeeghnek eegy ceppee es zykraya nagyob honnem ez vylaghnak kezdetytewl foghwa myndden bôlccheſſeeghnek nagy bewſeeges meelſeege.

Harmad kar bely angyalok neweztethnek zekőſőknek, kyknek oly meeltoſagus malazttyok vagyok hogy az wr iſten ew raytok | Yllyőn zent Dauid prophetanak mondaſa zerent ps [†] Sedes ſuper tronum qui iudicas equitatem az az ew atalok yelenty ky az ew yteeletynek ſententciayaat

Neegyed kaar belyek mondathnak wralkodoknak, mert ew wtannok valokon nemynemew wralkodaſnak malazttyat erdemletteek wr iſtentewl es az tebby ew nekyk tartoznak enghedny mynden iſteny parancolathnak meg zerzeeſeben.

Ewtőd kar belyek mondathnak feyedelem angyaloknak kyk eegyebeknek elettők vettettenek iſteny dolognak meg zerzeſeeben es gond vyſeleeſeben.

Hatod kar belyek mondathnak hatalmaſoknak kyknek hatalmok vagyon mynd eeghy mynd pokolbely vezedelmes haborwnak meg enghezteleeſen hogy ez vylagon valo Adam-ffyaynak anneet ne arthaſſanak mynt akarnaak.

Heted kar belyek mondatnak yozagoſoknak kyknek tyztők es erőſſeegők vagyon mynd meennyen mynd feldőn choda dolgokat zerezny es yegyőket tenny.

Nyolczad kar belyek Archangyalok kyknek tyztők az hogy mykoron vala my nagyſſagus wyſagot akar az iſten embereknek meg twdathny ew atalok hyrdettety meg. Hol ott eellyen kerdees tamad, my oka hogy ez nyolczad kar bely angyaloknak twlaydon kerezt newők vagyon thwdnya yllyk zent Myhal Gabriel Raphael Wriel ect. Es az teeb karokbol ſenkynek nynchen, doctoroknak mondaſok zerent Elſſew oka mert gyakrabban bochattatnak ezen karbol eede ez feldre honnem az tebbyből. Maſod oka, mert ew tyztők zerent nagyob gond vyſeleeſek vagyon az my Idweſſeegewnknek ezkőzőſſeegheben honnem eegyebeknek. Az twlaydon newek azeert nem keerezt newők hanem kymynd ew tyztyről neweztetyk kyről wgy olwaſtatyk az zent ewangeliomba Luc primo hogy az zyz mariahoz Gabriel archangyal yewt legen ky iſteny erőſſeegnek magyaraztatyk mert nagy felſſeegőt es hatalmas feyedelmet yew vala hyrdetny. Azonkeppen zent Myhaal kychoda mynt iſten mert mykoron vala my nagy dolgot akar wr iſten teenny zerezny || Zent Myhaal bochattatyk el yarathny kyből az 558 ertetyk az dolognak meg zerzeeſeeből hogy ſenky azt nem

tehety myth wr iſten tehet. Raphael kedeeg magyaraztatyk iſteny wrwoſſaghnak ky tobyaſnak zemeyt meg vygaztaa Es Sara azzont leelkeben meg vygaztalaa

Kylenczed kar belyek angyaloknak mondatnak es tyzttrôl neweztetnek nem termeezet zerent, mert az angyal magyaraztatyk kôwethnek hyr vyſelônek es kôwetſſeegben yaronak. Azert ewk ees chak akkoron mondatnak angyaloknak mykoron vala myt yzennek tewlôk ez vylaghy embereknek De termeezet zerent meennyey leelkôknek mondatnak eennen ez alſo karbol myndden ez vylagra zyletendô embernek eegy eegy ôrizew angyal adatyk. ha Idwôzewl mynden koron vele leezen ha karhozyk chak halalyg hol ott wgy mondanak doctorok, hogy meeg anticriſtuſnak ees yo angyala leezen mellette halalyg myeert hoǵ zabad akarattya leezen yot gonozt teenny.

Neegyed tanwſagwnk leezen mynemew lelky yozagus emberôk my nemew karban meennek meennyeknek orzagaban ew erdemek zerent, mert az tyzed karnak ees meg keel eeppewlny Es az kylencz karok heewlaſanak ees bel keel tellyeſôdny Adamnak ffyaybol addeglan ez vylaag el nem veegeztetyk. Mert az okaert yewt volt az meennyey felſſeeges kyral atya myndenhato hato wr iſtennek zent ffya my wrwnk Ieſus Criſtus ez vylagra Luc xv hogy az el vezôt yohot meg kereſſee es az angyaly romlaſth meg eppewhe Azert zerelmes atyamffyay hogy az my zywnk lelkewnk gyorſſabban es nagyob kewanſaggal ayoytozyek az mennyeyekre, laſſok meg mynemew lelky yozagokkal es erdemekkel feerkôzhetnek halando neepek az zent angyaloknak nemes tarſſaſſagokban Mert zent Gergel doctornak mondaſa zerent az meennyey zent wdwar bodog varaſſ, dychôſeeges paradychom emberekbôl es zent angyalokbol zereztetyk gyewytetyk es lakoztatyk proffetanak byzon mondaſa zerent. Az ydegôn nemzetôknek hataryth vetôtte wr iſten az zent angyaloknak zamok zerent | Hol ott nekyk ez helth wgy magyarazyaak, hogy annee embernek keellene ez fôldrôl Idwôzewlny meennyen vannak az zent angyalok menyorzagban. De azt chak ennen maga twggya az wr iſten.

Mynekewnk azert azt felette yo es Idweſſeeges meg twdúwnk mywel oly eeletben eellyewnk hogy az ew zamokban feerkezheſſewnk. Wgy mond azert zent Gergel doctor:

Vannak ez vylagon oly yo eeletbely neepek kyknek kyſded twdomanyok vagyon es keweſet erthnek. De azt ees maſſal kőzlyk es wr iſtennek malazttyanak myatta az keweſſel es ygyekőznek maſnak haznalny kyről zent Agoſton Amene vagyon anneet agy. Es meeneere erőd vagyon annyat teegy anneet mwkalkoggyal. Wr iſten az keweſben ees az yo zandekot eleeggee vezy. Ez eellyenek azert meennek az alſo kar angyaloknak tarſſaſſagokban ew eerdemet zerent.

Vannak nemellyek kyknek nagyob malazttyok vagyon es beeweb lelky yozagok hogy meel yraſth es bőlecheſeegőt erthnek, De meeg az meennyey tytkokat meg yſmeryk mynt az egben neezŏ meſterek kyk ſok eztendőre yewendőt mondnak kykre eegyebeket ees eremeſt tanoythnak Ez eellyenek az archangyalok zamokban folyamnak.

Vannak nemellyek, kyk ſok lelky yozagoknak zaporoſaga es bewſeege myat kylemb kylemb chodakat es yegőket teeznek ew nagy eerdemeknek myatta. ez eellyenek az yozagus angyaloknak karyban meennek.

Vannak eſmeg ollyak kyk az ew zeplőtelen tyzta eeleteknek myatta meeg az fertelmes zelletőt ees ky vetyk emberekből. Es ew ayoytatus ymachagoknak myatta meg tylttyaak hogy ne meryeek bantany. Ez eellyenek az ew zentſſeegőknek myatta eerdemnek menny az hatatalmas angyaloknak tarſſaſſaghyban.

Vannak nemellyek kyk oly bewſeegőſők lelky yozagus mywelkődettel hogy nagy ſokakat fewlẅl mwlnak eerdemmel es eegyebeknek parancholnak mynt az yo Iambor wrak feyedelmek es kyralyok. Ez eellyenek az parancholo angyaloknak zamokban folyamnak ew erdemekkel.

Vannak eſmeg ollyak kyk oly yghen meg ehnytyk es hayttyaak ew teſtőket myndden gonoz gheeryedőzŏ kewanſagoktwl el zanggathwan, hogy propheta mondaſa zerent iſteneſeknek hywattaſſanak az tebbykőzőt || Ez eellyenek az wralkodo ſe- 559
regben mennek.

Vannak nemellyek kyk oly malaztot eerdemlettek wr iſtentewl hogy ennen magokon oly nagy zorgalmatoſſaggal vygaznak oly meertekleteſſeeggel eelnek myndden erzeekenſeegőknek yndwlatyt haythwan az okoſſaghnak byroſaga alaa Es ſemyben az iſteny tyztőletes es ffywy zent feelelemnek ellene nem yar-

nak. De meeg eegyebeket ees twdnak yteelny ygazgatny tanoytany es byrny Az iſteny elmeelkődeeſben ees mynd azon atal meg maradwan Ez eellyen ew nagyſſagus erdemeknek myatta mennek az felſew karnak meltóſagaban. Az zekős angyaloknak zamok kőzzee

Vannak towabbaa ollyak kyk iſteny es atyaffywy zent zeretettel oly yghen megh tőltenek Criſtuſnak meg parancholth regulayaat kőwethween hogy meeg eegyebeket ees ffel gheeryeztnek, gyoythnak ew bőlch predicacioyokkal es yo peldayokkal az ygaſſaghnak, Idweſſeeghnek es yrgalmaſſagnak tyzes eeleteere es wtara howa mennek ez eellyen bodog neepek kyk myndent meg wtaltanak es el hattanak ez vylagon kyk ez vylaghy eeletőt halalnak es az bodog halalt eeletnek twggyaak hanem chak az keerwbyn angyaloknak ſeregőkben.

Vannak veegre oly aldot neepek es, kyk az wr iſtennek es az meennyey dychőſeeghnek gondolattyaban oly yghen el merewltek es bwzgoſagus zeretyben eedeſkődnek, hoǵ ſemynek twggyaak ez vylaghy eeletőt es nagyob reezre meeg ennen magokat ees el feletteek, ſem teſty eeterre ytarra es rwhazattyokra nem gondolnak ſem az ydőnek folyaſara gondot nem vyſelnek, mert myndeneſtewl foghwa ky vetteek magokat el vylaghnak es chak az menyorzag bely zeepſeegőt eekőſſeegőt veeghetetlen eremet halhatatlan eeletőt es fogyhatatlan vygaſagot vyſelyk hordozyaak ew lelky teſty zemők előt, eegyebek ees vonznak keezereythnek es erőltethnek tanoytaſokkal yo peldayokkal es mynden ereyőkkel ez vylagot meg wtalny el hadny es atal hagny es az meennyeyekre magokat zerezny ſyetny es fohazkodny O vallyon howa meennek zerelmes atyamffyay ez eellyen angyal dyzew neepek Byzonyawal nem eegyebewel hanem az felſſew Iſten latoo es tyzes zent Seraphyn angyaloknak Bodogſſagus karokban myeért haſonlatus termeezetben eeltenek ez | Vylagon, mondathnak kedeeg eeggőknek es gywladozoknak, mert wr iſtennek zeep zent zyneet kőzelben es nylwabban lattyaak. Annak okaert vagyon hogy nagyobban eegnek es gywladoznak az feelſſeeges teremtőnek tyzes zerelmeeben. O zerelmes atyamffyay ha meg gondollyok mynemew leegyen az zeretet emberben. Am wgy mond zent Ianos lataſaŕol valo kenynek wtolſo rezeeben. Erőſſ az zeretet mynt az halaal mykeppen

nynchen ſemy nagyob hatalmaſb termeezetnek folyaſa zerent mynt az halal mert ſenky ellene nem alhat Azonkeppen az zeretettrôl zolhatwnk: yme lattyok ezen vylagon ees hogy wgy vonzon embereket eegybe hogy ſoha el ne valhatnanak egy maſtwl, gyakortaa halarra ees mennek egy maſeert. pelda lelky zeretettrôl az zent martyrok kyk Criſtuſeert halalt zenwedeenek es zenwednek. Nagyob myndenneel az aldot zyznek meennyey gymelche, ky az nagy zeretetbôl wgy monda az kereztffan. Zomeehozom mert gywladoz vala az ew zent zywe lelke my Idweſſeegẅnknek meg kereſeſſeeben. Ha azert yghen vagyon ett ezen vylagon, myt gondoltok lenny az halhatatlanſagnak eeleteeben hogy ſemy teſty zykſeeg nem leezen, de tyztan chak az zent zeretet wralkodyk wr iſtennek es az valaztot hywôknek kôzôtte, azt chôzyk zomeehozyaak maga koronkeed tellyeſôk. Yme azert meg hallatok es erteetôk en zerelmes atyamffyay az ty nagy meltoſagtoknak moggyaak es zeer tartaſaat, gondolkoggyatok ymaran zenetlen rola ty magatokban my modon mykeppen es mynemew lelky yozagokkal, dologgal, mwkawal es yo ygekôzettel awagy tehecchegghel eelween ez vylagon eerdemlyetôk vala meellyk aldot meennyey zamlattathny, mert vala ky oda nem feerkôzhetendyk ſyrhon ohaychon mert twgga hogy oda rekeztetyk hol ſemy zeer tartaſ nynchen, de veeghetetlen yay vezyk, kytẅl myndden kerezttyen embert otalmazyon wr iſten leegyen azert veeghe bezedewnknek ez may dychôſeeghnek meltoſagara mert hyzem meg ertôtte ty zerelmetôk, mynemew nagy tyztôletes ez may nap Es myert keellyen zolgalatot tennewnk az zent angyaloknak es myeert kellyen ew hozyayok folyamnẅnk mynd eeltewnkbe mynd halalwnknak ydeyn Amen. ||

Zent Ieronimus doctornak Innepeerôl. 560

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay yme elôwe yewt az nagy vylagoſſaghw zentſſeegew ygazgato Anyazent egyhaz doctoranak zent Innepe es meltoſaganak emlekôzety kyhez haſonlatus embert ew mywota zerent alyg zylth ez vylaagh. Annak okaerth nem twdom mynemew dycheeretes bezeeddel zol-

haſſwnk ew rola hogy melto keegyen ew bodogſſaganak ffeel magaztataſaara, mert vala hol egheez ez vylagon Criſtus Ieſus tyztőltetyk zent hytnek myatta es anyazent egyhaaz bőchewltetyk ew zentſſeegynek meltoſagawal ott zent Ieronimos doctor ees tyztőſſeegben tartatyk ew nagy zentſſeeges erdemeenek myatta meennyeknek orzagaban kedeegh mynee nagy mondhatatlan dychőſeegőt eerdemlőt leegyen: ky yelenthety kywee Azeert byzonyawal zerelmes atyamffyay nagy erdemes meltoſagus es tyztőletes mynd meennyen feldőn az ew choda malaztus eeleteenek es yozagus mywelkődetynek myatta kynek ſeghedelmeenek es hatalmas eerdemeenek malaztus voltaban byzwan harom rend bely tanwſagrol emlekőzyewnk ez may zent Innepnek meltoſaga mellee. Elſew leezen az ew zent newezetynek meltoſagus ertelmecről. Maſod az ew zent eeleteenek meltoſagus folyaſarol. Harmad chodalatus peldazatokrol. Mondaam Elſew tanwſagwnk leezen az ew kerezt newezetynek lelky ertelmes voltarol, mert doctoroknak magyarazattyok zerent az Ieronimus A yerar quod eſt ſacrum et noma lex ſiue q. regula ſacra lex et obſeruancia diſcipline regularis. zent tőrween awagy zerzeteſſeeghnek bel tellyeſőytew ragulaya mert ew eerdemlee kywaltkeppen az teeb zent doctorok kőzőt hogy az iſteny ygaſſagus tőrweent dycheeretőt zolgalatot es papy regulaat meg ygazgaſſa es regiſtrallya mynd eegheez kerezttyen anya zent eegyhazban. Annak felette az zerzeteſſeeghnek ees ky aggya az zent apoſtoly meltoſagus regulaſſaghnak moggyaat terheet es meg tartaſſaat. Ew leen ky egheez ooh tőrweent es wy tőrweent ſydo nyelről ees eegyeb ydeghen nyelweknek ertelmőkről deaky nyelnek ertelmeere fordoytana Es az zent yraſban myndden erethnekfeegőket es | Hamyſſ ertelmeket ygaz ertelemre ygazgathna. Ew leen ky az eegyhazy zoloſmaat helyeere allata Ew zeerzee az Gloria patryt zent haromſaghnak dycheeretyt myndden pſalmus wtan eenekleny es olwaſny. Ew leen ky zent leelek malazttya myat myndden nyelweket ertene es myndden yraſban bőlcch lenne es ſemy twdoman ew előtte el nem enyeztethween embery ecletben, mynd ezekből erthettyők hogy ew hozyaa azon malaztban ez vylagon fele es maſſa nem volt. Azert ez eellyen nagy bőlch es malaztus embernek dychőſeeges erdemes voltarol myt zolhatnaank tebbet Az zent Daniel proffetanak mondaſabol megh erthettyők

Daniel XII cap Vala kyk ez vylagon bôlcchet leennek ollyan feneſek leeznek mynt az cyllagus eghnek eekôſſeege Es ha kyk eegyebeket ygaſſagra tanoythnak ollyanok leeznek mynth az zykrazo Cyllagok mynd erekkewl erekkee twdnya yllyk meennyeknek zent orzagaban, kybôl zent Ieronimuſ Doctornak meg yſmertetyk myndden bodogſſaga meltoſaga zentſſeege es erdemes volta wr Iſtennek elette.

Maſod tanwſagwnk leezen az ew zent tamadaſanak es eeleteenek koroſ voltarol. Az ydôben mykoron wr ffyw zyletetnek wtanna harom zaaz hwzon ewt eztendô tayyaan wgy mynt az nagy Cronicabol ky vehettyôk liberius wr papanak ydeyn Tamada bodogſſagus zent Ieronimus Stridon newô varaſbol tot es magyar orzaghnak hatara kôzôt az tenghôr felôl attyanak Ewſebius vala newe Iambor nemes ember. Mykoron ffel ſeerdewlt koraban ew attyawal Romaban ment volna adateek oſkolaban deaky twdomanra myeert yo elmeye vala es az zerety vala az yraſt tanwlny, rywyd ydôn myndden twdomanban hatalmas leen. Annak wtanna meene Alexandriaban. Onnan ydô mwlwan Conſtantinapolban zent Gergel pyſpekhez nazanzenum. Es azonkeppen kylemb kylemb orzagokat be yarwan mynd deaky, Geregh Sydoy twdomanban mynd Syryay orzag bely twdomanban es myndenwt ez nagy ezew ertelmew ember kereſghet vala bewlcchefeegôt ha mykeppen az ygaſſaghnak es byzon eelethnek belyhôz feerhetne. || De mykoron mynd azon atal ees nagy zor- 561
galmatoſſaggal olwaſnaa az pogan bôlcheknek es azokban gyenyerkôdneek, merth az proffetaknak mondaſy yghen ſaytalannak lattathnanak ertelemre wr iſtennek kedeeg yghen ellene vala az olyan dolga halalus korſſagban eſeek wgy anneera hog ſenky nem varnaa tebbee ez vylagra es kezdeenek halalahoz keezewlny. Azonkôzben ragattateek zent Ieronimus doctor wr iſtennek zeky eleeben es mykoron meg kerdôtteek volna my dolgus volna felele hogy kerezttyen ember volna. Monda az felſſeeges byro ewneky hazwtz, meg Cicero neepe kôzzôl vagy Nem kerezttyen, mert vala hogy zorgalmatoſſagodnak keenche vagyon zywed ees ott vagyon. Azt halwan ottan meg nemewla Es le fogaak ott ewtet es yghen kalaparlaak Es kezdee kyaytany nagy ffeel yrgalmaz en velem wram yrgalmaz en velem Es az kôrwl allok kenyereghnek vala mellette ew maga kedeeg azon meg eſkeweek

hogy tebbee ez vylaghy kewnyẃket nem olwaſna Es azonkeppen ffeel eebredwen lataa haat az nagy vereſeegbôl mynd fel hamlot az valla bewre. Az napſagtwl foghwa azert ſemyt eegyebet hanem chak zent yraſth olwaſ vala. Mykoron kedeeg ywtot volna harmyncz eztendôs koraban meene Romaban es Cardinal pappaa teweek es mynddennek oly zerelmetes vala, hogy mykoron ky mwlt volna liberius papa ez vylagbol myndenek Ieronimoſt kyaytanak az papaſagra De mykoron az egyhazy neepeknek gonoz feſlôt eeletôket feddenee garazdaat kereſeenek hozyaya hogy mywel zeegyenbe kewerôythetneek es ne emelhetneek ffel az wraſagra mondwan, ha maſtan ezenkeppen haborgat haat myt teezen mykoron byrand velewnk? Oly aproſagot gondolanak hozyaa hogy az ew rwhaya helyôt teenek azzonyallat ôtôzetôt hogy mykoron benne az veternyere yewne meg mewethetneek chwfolhatnaak ewtet benne ygaz wgyan leen Mykoron azt latta volna wr iſtennek zolgaya, helt ada az vezedelemnek ffyaynak es ffel kelween meene Conſtantinapolban az Iambor pyſpekhez eeyel nappal zent | Iraſban mwlatwan. Annak wtanna zent leeleknek malazttya myat ynteteek kywe az pwztaban penitencia tartany, hol ott neegy eztendeeg nagy kemeen eeletôt es ſanyarwſagot lata zenwede, embert nem latot de chak az kyetlenben valo feerghekkel es vadakkal lakozot, zenetlen ymatkozot beytelt vygyazot elmeelkôdôt, es ha mykoron alom bantotta, mezeytelen az mezeytelen fôldôn fekwt, eeyel es nappal ohaythwan az wr iſtenhez, ſyrathwan magaat noha halalus byntewl ennen magaat meg otalmazta. De mynd azon atal az gonoz gondolatokat ees oly nagy ſyraſſal mellye vereſeewel zannya bannya vala, mynt ha embert ôlt volna, es azonkeppen ygyekôzyk vala az kyẃl valo teſty erzeekenſeegôt az leeleknek byrtoka alaa haytany hogy ha lehethne meg chak gondolattyanak yndwlattya myat ees ne bantanaa meg az kegyelmes wr iſtent es az ew tyzta lelky yſmeretyt. Annak okaert neha neha oly bewſeeges lelky eedeſſeeg es ayoytatuſſaag adatyk vala ewneky az wr iſtentewl hogy aloytathneek az meennyey zent angyalok kôzôt nyayaſkodny. Mykoron azert neegy eztendô bel tôlt volna meene Betleemben wr ffyw zyleeſnek yazolahoz lakozny Es mynt ymaran yo bôlch es tekeelletes meſter tanoythwanyokat kereſgetween, Ewtwen ewt eztendeeg es haat honapyg eele

zent yraſban es kenyweknek zerzeeſeben mwkalkodwan es az zenetlen valo olwaſaſnak es yraſnak myatta anneera el epedôt vala, hogy mynt egy gôrbe ember ſoha ffeel nem haythattya vala magaat, hanem kôtelet foghwan ygazwlhatot ffeel ylô helyeebôl. Egy napon tôrteneek hogy mykoron az ew attyaffyaywal zent yraſt olwaſna azonkezbe yewe be hozyaa eegy orozlan ſantalwan. Az atyaffyak lathwan meg reetteneenek es el fwtanak chak ennen maga az zent Iambor eleybe meene mynt eegy tyztôletes vendeegnek Es az orozlan ffeel emelee fayo labaat ewneky zent Ieronimus az fratereket oda hywan meg moſataa labaat es meg lelween az ſebôt lataak haat tewyſk tewtt talpaban es ky veween annak wtanna nagy zylygſeeggel meg marada velôk az Calaſtromba || Vala kedeeg az Calaſtromnak 562 eegy zolgalo zamara faat es eegyeb terhet hordoz vala az haznak zykſeegere. Lathwan azert zent az orozlannak zylygſeegeet regulaat ada es enghedelmeſſeegôt mynt az teb fratereknek hogy az zamarral ky menne az eeltetew mezôre es ôryznee ewtet mygh leghelne es bekewel eſmeg haza hoznaa Annak okaert ees abrakot hagya adny ewneky ees mynt eegy fraternek Azt kedeeg az orozlan eremeſt be tellyeſôyty vala mynden napon. Tôrteneek eegy napy napon alweek el az mezôn es nemynemew kalomarok azon el menween ragadaak el az zamarth. Mykoron ffeel ſeerkent volna kereſny kezdee tarſaat haat ſohol nynchen, kezde nagy reewaſſal tetowa fwtoſny es nem talalhataa nagy banattal haza meene es zeegyenſegheeben nem mere be meenny de kywôl aal vala. Mykoron lattaak volna ennen magaat aloyttaak hogy meg eette volna es kezdeeg zegyengette eerette es nem adanak abrakot ewneky Mondaak meg zent Ieronimuſnak az dolgot Es paranchola ewneky hogy vala my dolgot az zamar zokot volt tenny ymar az orozlan teegye ha el veztette tarſſaat Es eremeſt bel tellyeſeyty vala Sok ydô be telween mykoron dolgaat el veegezte volna meene ky az mezôre mwlathny lataa haat azon kalomarok azon meennek arwal es terheſ tewekkel es az zamaar elôttôk meegyen. Mynt azt latta volna meg yſmeree hogy az ew zamar tarſſa volna nagy ordoytaſſal eremeeben reeayok fwtameek Es yettekben az neepek mynd el fwtanak az terheſſ teweeketh kedeeg az zamarral eegyetembe be haytaa az Calaſtromba es kezde fwtoſny az

orozlan tetowa az fraterek elôt feyet haythwan wgy mynt byneet vadolnaa az zamarnak el vezeeſeen Mykoron azt leelekben meg yſmertte volna hamar laboknak vyzet teetete es eetelt ytalt zereztete wgy mynt vendeegôt varna Azonkôzben az kalomarok be kerẅleenek es zent le hwllanak zent Ieronimuſ atyanak labay elôt bochanatot keerween. Az zent Iambor lelky tanwſagot ada ewnekyk hogy az maſ embôreet el ne venneek de eelegôdneenek ew twlaydonokkal, Az | Kalomarok azert nagy ſok olayt adanak az fratereknek zykſeegere es eztendôn keed meegh annak wtanna ees meg ſegheellyk vala az hazat. Enny haznaat vetteek volt az eegy orozlannak Annak wtanna az kegyelmes wr iſten meg tekeenthween az ew zerelmes zolgayaanak hyẅſeeges zolgalattyaat mwkayaat es veenſegheenek neheſſeegeet el akaraa veeghny ez vylagon valo nappayt hogy az erek eeletben meg Coronaznaa ewtet Es halarra korwla kyt mykoron megh yſmert volna nagy eedes zywel leelekkel halaat ada raytta az teremtô wr iſtennek es mynt ollyan yo hytbely es zent eeletbely kerezttyen hozyaa keezẅle lelky orwoſſaggal. Criſtus Ieſus zent teſteenek vereenek veeteleewel eedes kezeyt meellyen kerezt modra el teryeztween es el kezdee az zent Simeon proffetanak ymachagaat az Soltaar kenybôl Nunc dimitt. ſeruum Dne ymaran el bochatod az te zolgadat bekeſeegben wr iſten yme azonnal nagy feeneſſeeg zalla reea meenybôl kyben az vygaztalo zent angyalok yelennen valanak, eellyen zozat ees yewe ew hozyaa mondwan yewyel en zeretôm mert ydeye ymaran es veed el erdemes Coronayaat az te nagy mwkadnak es faradſagodnak kyt en zerelmemeert tettel es zenwettel felele ottan az bodog ember wr iſtennek hywatallyara yme keez vagyok te hozyaad meenny en eedes wram ieſus Criſtus, ſogad hozyaad kyt meg kereſtel te dragalatus zent verednek keenchewel mykoron eegy egheez hora tôlt volna ez eellyen mwlataſban az meennyey feenes vylagoſſaag el enyezeek es eegyetembe az ew zentſſeeges lelke az zent angyaloknak tarſſaſſagawal eegyetembe ky mwlwan az erek bodogſagra meene Es nagy ſok napyglan oly nagy zeep meennyey yllat marada az ew zent teſteenek ereklyeeenel hogy myndden ember chodalkozyk vala raytta. Nagy yo veenſeeghnek ydeyn mwleek kedeeg kywe ez vylagbol mykoron volna eegy eztendô heyan zaaz ez-

tendey ember Es wr ffyw zyletethnek harom eztendô heeyan neegy zaaz eztendey Es temetteteek el Bethleemben az aldot Cellanak aytoya elôt hol ott Criſtus Ieſus wrwnk az kegyes zeplôtelen zyz anya mariatwl zyleteek ez vylagra hol ott meeg eelteeben temeteeſth valaztot vala maganak kynek zentſſeeges eerdeme legyen my lelkewnknek otalma ‖.

Harmad tanwſagwnk leezen peldazattrol az az mynemew 563 yegyôk chodaak es peldaak lettenek dychôſeeges zent Ieronimus doctornak halala koron es wtanna kykbôl meg byzonwltatyk az ew nagy zentſſeeges eerdemes es dychôſeeges volta Elſew mykoron zent Cirillus Ierwſalembely pyſpek azon horaban ymatkozneek ew Cellayaban es ffeel emelte volna ew zyweet lelkeet az wr iſtenhez zent gondolathnak myatta wr iſten meg nytaa zemeet es lataa nylwan zent Ieronimus doctornak bodog leelkeet az mennyey zent angyaloknak tarſſaſagaban eeggew zeweetnôkôket tarthwan kewrwle nagy zeep eedes eenekleeſſel ffel vytethny az meennyey dychôſeegben Es ottan nagy ſok chodaak kezdeenek leenny Vala eegy vakon zyletôt ember es mynt yllette volna az zent teſtôt azonnal meg adateek zeme vylaga. Vala eſmeg eegy yffyw ſyket es Nema az ees azonnal meg vygazeek. Annak felette nagy ſok tyztwlatlan leelkôk mennek vala kywe emberekbôl el nem zenwedhetween zent Ieronimuſnak hatalmas eerdemeet. Vala eſmeg egy erethnek ky nagy karomlaſth teezen vala zent Ieronimus ellen hogy melto volna meg eeghetny az teſtôt. Azonnal wr iſtennek ygaz ytelety zerent egy fa ozloppaa valtateek es meenybôl tyz zalwan reea es ottan meg emeztee. Azt lathwan az teeb erethnôkôk nagy ſokan tereenek az zent hyttre dycheerween wr iſtent es zent Ieronimoſth.

Maſod pelda. Imaran laſſok meg mykeppen yr bodogſſagus zent Agoſton doctor ez zent Ieronimus doctorrol zent Cirillus pyſpeknek. Elezer keerween hogy ha my yeles dolgot twdna awagy hallot volna ew rola megh yrnaya ewneky. Es ezenkeppen kezdy el mondwan. En tyztôlendew atyam es atyamffya Cirille, yme en meg yelentôm mynemew dologh en rayttam tôrteneek azon horaban mykoron ez dychôſeeges zent ember ky mwlt volna ez vylagbol Mykoron Completanak ydeyn Cellamban voneek [nagy hertelenſeeges gondolat eſeek ream] Es

akarneek lewelet yrny Ieronimuſ doctornak, twdakozwan arrol mynemew dychôſeegôk es eremôk vygaſagok volna az meennyey dychôſeegben az bodog leelkôknek, kynek hogy yobban yſmeretyre mehetneek es rola kenywet | Zerezhetneek ez vylagon valo neepeknek vygaztalaſokra Ez hogy el kezttem volnek az lewelet yrnya Azonnal nagy feeneſſeeg be fogaa az Cellaat kyben valeek es ottan el feledeem yraſomat mynden erôm el zakadoza. Es zozat leen hozyam mondwan Agoſton Agoſton myt kerez aloytod ee hogy az kyſded edeenben mynd az egheez tengôrt be feertethetôd? Es kyſded markodban mynd ez vylagot be zoroythatod? Es az egheket meg allathatod hogy ne foroghyanak? Awagy kyt ſem embery zôm nem latot ſem ffyl nem hallot ſem halando embery elme nem erthetôt, aloytod ee hogy te mynd azoknak veegeere mehetz? Az veeghetetlen dologhnak mynemew veege vagyon? Az meerhetetlent mynemew meertekkel meerhetyk? Mynd ez eellyen hatalmas dolgoknak ynkab es kynnyebben mehetneel veegeere es yſmeretyre honnem az nagy mondhatatlan dychôſeeghnek kyben az bodogok eelnek, lakoznak chak kyſſeb rezeet ees megh erthetneed hanem ha byzonſagot venneel rola mynt en maſtan Eely azert meeg egy kewes ydôt addyglan keeptelenre ne heertelenkôggyel, eet ne kerezd amyt gondolz, hanem ott howa maſtan ſyetôk az erek bodogſagban, honnan ſoha ſenky ky nem yew vala ky eegyzer oda mehet. Mynd ez eellyen bezeedôk halwan (Vita Auguſtini) mynt eegy eze vezôt kezdeeg eellyen bezeedôket zologathny. Ha ylleneek meg kerdenôm ky vagy eely bodog eely dychôſeeeges ky eellyen nagy tyztôſſeeggel az erek bodogſagra ſyetz. es eellyen eedes ygheeket mondaz ennekem. Ottan felele mondwan. Ha newemet kerdôd En vagyok az Ieronimus papnak lelke kynek az el kezdôt lewelet akarad yrnya ky ez horaban bethleemnek varaſaban teſthnek neheſſeegeet le vethween, myndden dychôſeeggel es halhatatlanſaghnak zeepſegheewel az erek bodogſagnak lakodalmara ſyetôk ſemy fogyatkozaſt towabbaa nem, de dychôſeeeghnek es eremnek bewſegeet mykoron az wtolſo yteeletôn az lelek eegyeſewlend az teſtel myndden dychôſeegben. Mykoron azt halottam volna (vita Aug) nagy ſyraſſal mondeek O bodoghſagus atyam keerlek eerdemlem meg halgatny Es amyt kerdôk reea felelny Felele

mongyad myt akarz, yme myndenre akaratod zerent reea
felelôk || (Vita Aug) Akarnaam meg erteny ha az bodogok kôzôt 564
vagyon oly dolog hogy akarattyok zerent be nem tellyeſôyt-
hethneenek. Felele azt nylwan twggyad agoſton hoǵ az
bodog leelkôk oly yghen tekeelleteſek es erôſſek wr iſtenben
hogy ſemyt eegyebet nem akarhatnak az wr iſtenneel es vala
myt akarnak azt wr iſten ees akarya es bel tellyeſôyty es ſemy
keewanſagoktwl meg nem chalathnak. O azerth wr iſtenben
en zerelmes atyam Cirille ſok es hozyw volna mynd az bezee-
dôket ez kyſded lewelben be zoroytanom kyket mynd akkoron
ennekem bezeelle nagy ſok horayg en velem zolwan az eedes
bodog leelek kyk kôzôt meg yelentee ennekem az dychôſeeges
bodog zent haromſaghnak allappattyaat mykeppen eegy es
harom Az ffywnak atyatwl zyleteeſeet es az zent leeleknek
atyatwl es ffywtwl valo zarmazattyaat. Az meennyey zent
angyaloknak kar zerent valo zeer tartaſokat. Azon bodog
leelkôknek zolgalattyokat es nagy mondhatatlan bodogſſagokat es
lakodalmokat, ees eegyeb nagy ſok Idweſſeeges dolgokat kyket em-
bery elme ennen magatwl meg nem ſoghat ſem gondolhat ky ſoha en
bezeeddel ky nem yelenthetôk. Annak wtanna ew zent akarat-
tya zerent az nagy feneſſeeg el enyezeek en elôlem. De az
leelky eedeſſeegh zeep yllat ſok ydeyn meg marada, kyból en
zerelmes atyamffya nylwan meg yſmertetyk meel nagy dychô-
ſeeges tyztôletes bodogſagus es hatalmas erdemew leegyen, Es
az meennyey nagy zentôk kôzzôl eeggyk ez zent Ieronimus doctor.

Harmad pelda Azon napon eſmeg eellyen choda Iſteny
lataaſ yelenteteek Seuerus apatwrnak negyed magawal Turon-
nak varaſaban zent Marton pyſpeknek Calaſtromaban. Mykoron
azon horaban Completanak ydey, ez Iambor Seuerus teeb
tarſſywal hazaban volna wr iſtenrôl zolwan bezeelwen kezdee-
nek azonkôzben nagy halhatatlan eedes zengheeſt eenekleeſt
hallany az eeghôn, mykoron nagy fygelmeteſſeeggel kezdeneek
halgatny meg erteenek benne haat ſypolas dobolas heghedwlees
kyntornalaſ trombitalaaſ es orgonalaaſ vagyon kôzte es embery
zoo zerent valo eeneklees dycheeret. Azonkôzben el ffel eme-
leek zemôket az menyorzaag felee, lataak haat mynd az egheez
eghnek kerek|ſegheet nagy chodatus feeneſſeeges dychôſeeg
fogtta be. Es ymachagra adaak magokat hogy wr iſten yelen-

tenee meg my dolog volna zozat yewe hozyayok meenyból mondwan: Myt chodalkoztok ez dolgon Ez may napon az felſſeeges kyralyoknak kyrallya vraknak wra Criſtus Ieſus az ky mwlo Ieronimus papnak lelkeet ky venny es az dychőſeegben vynny zallot le menyorzagbol mynd az zent kar angyalokkal, patriarchakkal, proffetakkal apoſtolokkal Martyrokkal Confeſſorokkal Es wr iſtennek dychőſeeges zent zyleye mynd az zent zyzekkel es az bodog leelkőkkel nagy tyztőſſeeggel yewt alaa Az meennyey nemes palogar tarſſoknak eleyben. Ez az nagy dychőſeeges erwendeteſſeeg kyt hallotok, Es annak wtanna meg zőneek hallany, de ennen magok nagy lelky erwendeteſſeegben maradanak ſok ydeyg.

Neegyed pelda hogy dychőſeeges zent Ieronimus doctor az ew nagy zent erdemeenek es eeleteenek myatta ne leegyen alaab vàlo bodogſaga zent Ianos babtiſtanaal es az zent apoſtoloknaal eellyen byzon lelky lataſſal byzonoyttya zent Agoſton doctor, yrwan zent Cirillus pyſpeknek Mykoron eegy napon agyamba nywgonam: yme eeffely koron nagy ſok zamtalan angyalok yeweenek en elembe kyk kőzőt lateek egymaſhoz ket haſonlatus zentőket chak abban vala kylemſeeg kőztők hogy eeggyknek harom zeep draga kőwekből zerzőt gyenges Corona vala feyeeben az maſyknak kettew kyk mykoron kőzel yewttenek vala hozyaam monda laſſw bezeeddel az harom Coronaaſ Agoſton yghen gondolkodol Ieronimuſnak eerdemes voltarol de nem mehetz vegheere De yme azert yewttewnk eede hozyaad hogy meg yelenchők ymez en tarſſom ky velem vagyon ew Ieronimus, ky mykeppen en hozyaam ygenlő volt ew eeleteeben es zentſſeegeben ygenlő es haſonlatus az bodogſſagban ees, es vala myt en tehetők ew ees tehety Amyt en akarok ew ees akarya Es mykeppen en iſtennek zyneet latom ew ees lattya es ertty. De ymez harmadyk Corona ky ennekem vagyon ewneky nynchen. Az martyromſagnak Coronaya ky myat kywe yewttem
565 ez vylagbol, ewneky kedeeg nynchen mert vere || Hwllaſawal nem mwlt kywe ez vylagbol, De az keth Coronaak zyzeſſeeghnek es doctorſaghnak dychőſeege kyknek myatta eegyebektewl valaz yelentetyk. Mykoron azert meg kerdőttem volneek ky volna ky ennekem eellyenek zolna es yelentene. felele En vagyok Ianos baptiſta ky hozyaad yewttem meg yelenthwen Ieronimus doctor-

nak erdemes es dychőſeeges voltaat, twggyad azert Agoſton hogy nem wgyan vagyon menyorzagban mynt ez vylagon hogy eeggyk yrygly az maſodyknak tyztőſſeegeet es előwe menteet es myndennel nagyobbaa kywannak lenny keweelſeghnek es telhetetlenſeeghnek okaert Menyorzaghban kedeeg ſemy yrygſſeeg nynchen, de mynd kyſdedben nagyban tekeelletes zeretet es ygyeneſſeegh eeggyk maſyknak tyztőſſeegeet erdemes voltaat es dychőſeegeet wgy zerety wgy kywannya mynt ha ewee volna. De meeg az eweet vele kőzlenee chak lehetne azert eeggyknne dychőſeege bodogſſaga myndennek kőz, ezeket meg mondwan el enyezeenek előlem Es mykoron ffel wchwttam volna azt ygazan mondom hogy oly nagy atyaffywy zerelmet es maſnak yawyn valo eremet erzeek en magaban tamadny kyt ſoha annak elette nem erzettem vala Es tano byzonſaag benne az wr iſten hogy az napſagtwl foghwa ynkab ewrwlők mas yo zerenchayanak tyztőſſeegeenek es elő meenteenek honnem ennen magamnak kykben dycheerteſſeek wr iſten.

Ewtőd pelda kyt yr zent Cirillus piſpek zent Agoſton doctornak ſok declaraciot el hagywan de chak rywydeden az derekat ky yelenthween wgy mond Bodogſagus zent Ieronimus doctornak halala wtan tamada eegy gonoz erethnek ew tanoythwanywal kynek Sabianus vala newe ky azt byzonyoyttya hogy az yo lelkők kyk kywe mwlnanak akar my nemew zentſeeghben az wtolſo yteeletyg iſtennek zent zyneet nem latnaak ſem pwrgatoriomban ſem pokolban nem vynneenek ſenkyt ſem keent nem zenwedneenek ew gonoſſagokeert. Es purgatoriomnak helye nem volna. Mykoron eellyen vezedelmes dolgot hallottwnk volna felette meg yedeenk reetteneenk | Raytta. Annak okaert folyamank az wr iſtenhez es mykoron eegybe hyttam volna az Iambor eegyhazy neepeket es kerezttyeneket harmad napyg beytőt, ymachagot veteek reeayok hogy kenyergeeſewnknek wtanna az wr iſten yelentenee meg az ygaſſagot es otalmaznaa meg az ew hyweyt myndden vezedelmes hamyſſagtwl yme az harmad nap be telween, dychőſeeges zent Ieronimus yeleneek meg az ew zerelmes ffyanak Ewſebius pyſpeknek mondwan ez vezedelmes yaratban ſemyt ne feel mert veege leezen ewneky ez wttal. Monda zent Ewſebius az zora. O ne zentſſeeges atyam myre hatz el enghemet, byzon ymaran el

nem hadlak de el meegyek veled. Monda zent Ieron. Nem hadlak el teeged en eedes ffyam hwzon kylenczed napon en hozyam yewz es velem leez az nagy eremben erekkẅl erekkee. De meeń el mongyad megh az en ffyamnak Cirillus pyſpeknek hogy honapy napon mynd az hyẅ kereztyenekkel gyẅllyenek wr zylew yazolhoz hol ott az en teſtôm el temettetôt, gyẅllenek oda az mas vezedelmes felek ees Es az harom embereknek teſtôket kyk ez eeyel ky mwltanak ez vylagbol vygyeetôk oda es az ſaakot kyt en eeletembe vyſeltem veſſed az harom holt teſtekre es ottan ffel tamadnak azok fontamentomabol ky zaggattyak ez vezedelmes erethnekſeegnek hazwgſagaat es annak wtanna zent Ieronimos el enyezeek nagy erembe es batorſagban hagywan az ew ffyayt. Mykoron azert mynd azonkeppen tôttenek volna es az harom emberek tellyeſſeeggel myndeneknek lataſara fel tamattanak volna kezdeek nylwan predicallany es vallany az bodog leelkôknek dychôſeegôket Es az byneſeknek keennyokat mynd purgatoriomba mynd pokolban kyket az erethnôkôk tagadnak vala. Azt ees meg mondaak hogy zent Ieronimus el vyſelte volna ewket mynd paradychomba purgatoriomba es pokolba, myndden dolgokat kyk ott volnanak meg yelenthween es hogy az ennen teſtôkben yewneenek es a' myt lattak hallottak volna mynddennek nylwan mondanaak es zent Ewſebius pyſpekkel eſmeg ky mwlnanak es az erek bodogſagra volnanak menendôk Mykoron || Azert el yewt volna zent Ewſebiuſnak halala napya, teetetee magaat az ew meſtôreenek ſakyara hogy azon mwlneek kywe es meg parancholaa hogy az ew teſteet kôzeel temethneek az ew meſtôrenek Coporſſoyahoz De ne azomba. Es azonkeppen nagy iſteny feelelemmel oltary zentſeegôt veen hozyaa es magaat ayanlaa zent Ieronimuſnak. Harmad napon mykoron ky mwlando volna kezde ez zent Iambor nagy keenokat es zernyẅ lataſokat lathny zenwedny. Neha kezeyt eegybe kwcholwan feyeet zemeyt teetowa forgathwan, Neha reettenetes zowal kyaythwan. Nem teezem, Nem teezem, hazwtz hazwtz. Neha eſmeg azonkôzben kyayttya vala mondwan Segheychetôk meg atyamffyay hogy el ne vezyek, azth lathwan halwan az lambor atyaffyak meg reetteneenek raytta es nekyk le hwllanak az feldre, Nekyk kedeegh mondanak mynt vagyon dolgod tyztôlendew atyank, felele a' mynt lehete. Nem lattyatok

ee az pokolbely erdegheknek ſokſagaat kyk enghemet el akarnak vezteny? Mondanak ewneky Myre akarnak vala kezereyteny mykoron mondod vala Nem teezem. Felele, azon valanak hogy az eelő iſtennek neweet meg karomlyam. Mondanak eſmegh myre fordoytod vala zynedet az feld felee, felele hogy zyneket ne laſſam mert oly retteneteſek oly zeernyek hogy ynkab zenwedhetnee el ember meene keenok ez vylagon vannak honnem az ew zynek lataſaat. Oh felſſeeges wr iſten haat mynt leezen dolga az zegheen byneſnek halalanak ydeyn es pokolnak vezedelmes temleczeeben annee zamtalan erdegheknek tarſſaſſaga kőzőt ha ez zent Iambornak eellyen feelelme volt ky mwlaſanak ydeyn. De mykoron az wtolſo horara ywtot volna zent Ewſebius pyſpek meg emlekőzeek az kegyelmes wr iſten az ew zolgayanak keſalkodaſarol Es dychőſeeges zent Ieronimus neky yeleneek meg vygaztalwan es erőſſőythween ewtet hogy ne feelne, Es az ſok tyztwlatlan lelkők mynd el fwtanak onnan Monda ottan zent ewſebius nagy vygh zynnel. honnan yewz tyztőlendő atyam Myre keſeel enny ſokayg keerlek myre hagyod en zeeghen ffyadat zozat leen hozyaya myndenek hallaſaara mondwan. Ne feel nem hallyak el zerető ffyam kyt en felette | Zeretők es nagy chendeſſeeg leen eegy kewes ydeygh es azon keppen nagy laſſwſaggal ky mwleek ez vylagbol. Az harom feel tamadot emberek ees azon horaban ky mwlanak es zent Ewſebius pyſpekkel az erek bodog eremre meenenek mert az harmyncz napyg mygh eleenek ffel tamadaſoknak wtanna nag erőſſ ſanyarw penitenciat tartanak eeyel nappal el ſyrathwan ennen magokat Mykoron eegy napon eeggyket meg kerdettem volna myre ſyrathnaak magokat monda. O ha twdnaad byzonyawal te ees ſyrnaal, aloytod ee mynemew nagy keenra meennek nem chak az karhoztak de meeg kyk purgatoriomba ees vytetnek. Twggyad azt byzonnyal hogy ſoha embery elme meg nem gondolhattya De ha meegh kezdettewl ſoghwa vylaag veeghezetygh meene keſerw keenok voltanak es leeznek mynd eeggyee tehetneek meegh es vygaztalaas volna es egy zem pyllantas az maſ vylaghy keenhoz keepeſth kyt chak my ees meg byzonyoytottwnk ez azert az my ſyraſwnknak oka mert feelewnk hogy eſmeg oda ne vynnenek, kylembſeeg kedeeg ſemy nynchen kőzte pokolba awagy purgatoriomba chak az hogy az pokolbelynek ſoha veege

nynchen, az purgatoriombelynek kedeeg veege vagon mykoron az wtolſo yteelet el yewend, awagy mykoron az bodog lelkôt az kenbol ky zabadwlnak. De azt ees twggyad hog kylemben kylemben zenwednek az bynnek nagy awagy kyſded volta zerent Mennyeknek orzagaban ees azonkeppen kynek mynd nagy awagy kyſded erdeme zerent fyzetnek. Annak meg bezeellee, mykeppen ky mwlaſoknak ydeyn meel nag keent zenwettenek volna es az ſok zamtalan erdegôknek markokbol zent Ieronimos meg zabadoytotta volna es az teſtben be hozta volna, yghеerôl yghеere ſok volna meg yrnya, kykbôl zerelmes atyamffyay kewef zowal zolwan meg yſmertetyk bodogſſagus atyank zent Ieronimos doctornak nagy hatalmas zentſſeege, erdeme es kyk ewneky zolgalnak awagy myndden zykſeegben hozyaa folyamnak yrgalmaz ſeghedelme, kyben mynket es rezelteſſen zent iſten, zent Ieronimus Amen. ||

---

567 Zyz zent Ferencz patriarcha Atyanknak Innepeerôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta megh zent paal apoſtol Galattya belyeknek yrt leweleenek hatod Capitulomaban, kyben emlekôzyk kerezttyen zent hytnek erôſſ fondamentomarol, thwdnya yllyk Criſtus Ieſus kerezt fayarol es yo lelkew kerezttyen embernek Conſcienciayarol kykben aal es vettetôt az erek Idweſſeeghnek regulaya es tekeelletes eelethnek ereye fondamentoma kyt az erek myndenhato wr iſten meg ayandekoz mynd ezen vylagon bekeſſeeggel es yrgalmaſſaggal az maſ vylagon kedeegh erek dychôſeeghnek Coronayawal pelda mynekewnk bodogſſagus zent paal apoſtol ky lelkeeben hordozya vala Criſtus Ieſuſnak kerezthffayaat es zent ſebeyt. Pelda mynekewnk zent Ferencz atyank ky teſteeben hordozya vala Criſtus Ieſuſnak kerezteet es zent meely ſebeyt. Annak okaert meeltan olwaſſa anya zent egyhaaz ew rola ez yelen valo zent Epiſtolaat kynek bewtw zerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

Epiſtola.

ATyamffyay vala kyk akarnak keellettetny teſtben azok keezereytnek tyteket kernyewl meteltethny hogy chak Criſtuſnak kerezteenek haborwyaat ne tyryeek. Ennekôm kedeeg tawol leegen eegyebben dychekôdnôm chak a' my wrwnk Ieſus Criſtuſnak kerezteeben ky myat ennekem ez vylagh megh ſezewlt en ees ez vylagnak. | Vala kyk azert ez regulaat kôwetendyk, bekeſeegh azokon es iſtennek yrgalmaſſaga mynd egheez yzraelnek nemzeteen. Ennek towa azert ſenky ennekem haborkodom ne leegyen. Mert en wr ieſuſnak ſebeyt vyſelôm en teſtemben Amen.

Ez may zent ewangeliomot ha ky megh akarya lathny meg leelhety eegyeb Confeſſornak ynnepeen kywel nem akarok eett helt foglalny. O kegyes Criſtus Ieſuſnak zent eelô kerezteenek yegyeewel megh yegyzettetôt zerelmetes atyamffyay Nem twdom mynemew zowal zollyak awag yraſſal yarwllyak az dychôſeeges zent ferencz patriarcha atyanknak es iſten ffya abrazattyanak kepeenek, yegyeenek, peldayanak es kôwetôyeenek es mynd egheez kerezttyenſeegben valo romlaſnak meg wyoytoyanak. O myt zollywnk myt yrywnk eellyen nagy zentſeegre valaztot embernek tyztôffegeerôl erdemeerôl meltoſagarol mynd egheez ez vylaghnak kerekſeegeben Es az nagy hatalmas dychôſeegeenek ffel magaztalaſarol mynd egheez meennyey zent wdwarnak feenes bodogſagaban kyhôz aloytom halando embernek elmeye ynkab ywthat honnem bezeede. De hogy ew zent nagy meltoſaga dycheerethnel kyl meg ne foztaſſeek eellyen zegheen meltatlan byneſektewl ez ew zent ynnepeenek tyztôletes napyan kyt feld meeny dycheer. My ees kedeeg az ew yo voltarol halalatlanſagban ne eſſewnk Az nagy kywaltkeppen valo malaztoſſagaban byzwan harom lelky tanwſagokat veegyewnk az ew zent eeleteebôl my lelky vygaztalaſwnkra es Idweſſeeges kôwetſeegewnknek peldazattyara.

Elſew lelky tanwſag ez, my okaert tamaztaa wr iſten ez zentſſeeges atyank zent ferenczôt eellyen modon ydônek wtolſo rezeeben ez vylagra, ennen ſebeynek haſonlatus ereywel, penitencia tartaſnak ſwlſagawal predicallaſawal es mynd ez vylagon az zent apoſtoloknak moggyok zerent teetowa valo ſwtoſſaſſal || Rea felelween azert dychôſeeges zent Iraſbely doctorok- 568

nak byzon bezeedôk zerent my leenk oka mynt ez eellyen zentſſeeges dolgoknak anya zent egyhaznak ffyay es kerezttyen zent hytnek eppewlety es meg tartaſſaga. Azert az ew nagy kegyelmeſſeegeebôl tewee wr iſten hogy zent ferencz atyankkat az ew zent ſebeywel el kyldenee hogy az meg azot, zaradot es hydegôdôt iſteny zeretetneel kyl valo zyweket ffeel gheeryeztenee es gywlaztanaa Es hogy ynkab meg hynneenek ewneky ollyan nylwan valo yegy alat mert twlaydon ez vylagnak Idweſſeegeert bochattatot volna iſten ffyanak peechetywel az az zent ſebeywel kyn zerelmes atyamffyay ne keel chwdalnwnk De ynkab nagy halaakat raytta adnwnk az kegyelmes wr iſtennek hogy az el vezendew vylaggal eellyen ſegheedſeegôt tett, meeltan myndenkeppen mert ymaran el feletkôztenek vala ez vylaghy neepek Criſtuſnak yo voltarol, kegyes meg valtſagarol, zent keennyanak halalanak emlekôzetyrôl az zent kereztnek ſyros penitencia hordozaſarol. Senky nem kôwety vala az aldot iſtennek zent ffyaat, ſem az apoſtoli regulaat zent zeretethnek, ygaz hytnek es tekeelletes eelethnek wtan el feletkôztenek vala azert az meennyey Nagy bodogſſagnak kywanatus kereſeeſeerôl. De ky mynd ez vylagnak es ennen teſteenek gonoz kywanſaga wtan eredôt vala, ky nylwan pokorra vyzôn embert zent doctoroknak mondaſa zerent. Senky azert nem leelettetyk vala az ygaz kerezttyenſeeghnek regulaya meg zernyẃdôt vala embery teremtôt leelekben, zent haromſaghnak abrazattya zent zyne zemeelye kyrôl wgy mond zent Bernald doctor: O embery allat myth ertez raytta mykoron azt mondod kerezttyen vagyok, hanem hogy Criſtus Ieſuſnak attyaffya es kôwetôye vagyok. ha az wgy vagyon. haat haat atya iſtennek erekſeegeeben Criſtuſſal erekes vagyok O nagy tyztôletes meltoſag zeegen bynes iſten ffyawa lenny O nagy kazdagſaag Criſtuſſal meenynek fôldnek zepeet yawaat erekkwl erekkee byrny | Zent Agoſton meg wgy mond Az kereztyen ember Criſtuſnak zent heyyaba vyſely ha yo eelettel nem kôwety Azert mondaa Criſtus az zent apoſtoloknak mykoron ewket valaztaa es hywaa: kôweſſetôk enghemet thwdnya yllyk yo eeletben. Bodogſſagus zent ferencz atyankkat azert ygaz azon ydôben valaztaa wr iſten es kydee ez vylagra myndden myndden yo eeletet lelky yozagus mywelkôdet penitencianak melto gymôlche meg zônth vala es meg beewlt vala

az alnokſaagh, kynek meg valthſagara eegyzôr el yewe wr ffyw Criſtus Ieſus az ew zent ſebeywel es halal zenwedeſeewel Azonkeppen maſod ydôben ez vylagnak meg wyyontaſara es meg tereyteeſeere azon zent iſten ffya halalanak ereywel es hatalmas yegyeywel el bochattateek zent ferencz atyank hogy az reſtôket ffel yndoha az almaſokat ffel ſeerkenche az byneſeket megh reettenche az ffeelelmeſeket meg leelkôſôyche az vak merôket meg feggye Az yokat ygazakat meg batoroycha az tekeelleteſôket meg tyzeſôyche es az meg holtakat ffeel tamazya, kybôl meg yſmertetyk bodogſſagus zent fferencz atyank nagy zentſſeeges, hatalmas es erdemes volta. Bodog annak felette az ew zent zeerzete kyt wtanna hagyot, bodogok az ew ffyay ees, kyk ewtet kôwetyk azon tekeelletes regulaſſagnak eeleteeben, kyknek eellyen nemes feyedelmôk vagyon eellyen zentſſeeges attyok es otalmazo vezerlôyôk vagyon wgy hogy meltan mondathaſſeek ew rolok az zent paal apoſtolnak ky ſentenciazot bezeede ky meg vagyon yrwan az zent epiſtolaban Vala kyk ez regulaat kôwetendyk bekeſeeg azokon es iſtennek zent yrgalmaſſaga.

Maſod tanwſagwnk leezen bodogſſagus zent ferencz atyankban valo leelky yozagokrol, kykkel yollehet wr iſtennek valaztot zerelmes zolgaya tellyes vala mynt az nemes zeep yllatw patika es kylemb kylemb draga kenetekkel es keenchel bel || Rakodot 569 zekreen kyk kôzôt ymez ewt yeles yozagok feellyeben valanak ew benne Elſſew az nagy iſteny kenyerẅletes kegyeſſeeg kynek erôſſeegere fondamentomwl vette vala az meennyey ygaz meſternek mondaſaat Math v. caplo Bodogok az yrgalmaſok kyben oly ygheen el aradot vala atyank zent ferencz mynd akkoron mykoron Criſtus Ieſuſnak atta vala ennenmagaat mynd akoron mykoron meeg ez vylagban eel vala hogy myndenek yrgalmas ferencznek hynaak. Wgy mond rola zent Bonauentura ky az ew eeleteet megh yrtta. Oly nagy kenyerẅleteſſeeg zallotta vala meg zyweet mynd eleytewl foghwa ez yffywnak hogy az zent ewangeliomnak byzon mondaſa zerent mynden keerônek aggy ew ees myndden zegheennyel nyomorwltal kôzôlnee ennen magaat yeleſſen ha myt tewle iſtennek zeretetyeert keertenek, mykoron egyzer eegy zeghent heewôn bochatot volna el alamyſnanaal kyl: Annak wtanna meg keſerôdeek raytta, kezde nagy zywe zakadaſſal raytta bankodny wǵ mynt felette bynt tett volna Nem tyrhetee de nagy hamar-

ſaggal wtanna fwtameek es nagy beewen alamyſnaat ada ewneky es ffeel fogadaa ott wr iſtennek hogy ſoha zegheent heeyaban el nem bochatana, kyeert nagy bewſeeges iſteny zeretſſeegôt es malaztot nyere ew ees eerette az wr iſtentewl. Annak wtanna gyakortaa teezy vala hogy zegheenyeket eetet ytat vala, rwhaaz vala ferezt nywgot vala wgy hogy laſſan laſſan wgyan termeezettee valtoztata ennen magaban az zent yrgalmas kegyeſſeegôt kyeert meltan eerdemlee ew ees az erek bodogſſagot Maſod lelky yozaag ky vala tekeelleteſſeeggel zent ferencz atyankban meelſeeges zegheenſeegh kyrôl wgy olwaſtatyk monda ewneky az ew attya ha Criſtuſ zolgaya akarz lenny mynden ez vylaghy yozagodat el keel hannod, yme azonnal az Iambor pyſpekhez meene mynd attyawal es ott le vetee mynd teſty rwhayaat mynd erekſeeghenek ellene monda es attyara vetee, ennenmaga kedeeg marada mezeytelen chak eegy Ciliciom ymegbe | Es monda: Ez napyglan teeghed hywtalak atyamnak ez feldôn, de ymaran meltan mondhatom az pater noſtert mert valaztottam atyawl magamnak az wr iſtent kyben mynden keenchemet es remeenſeegômet helheztettem. Es ôtôzeek zegheenſeeghnek rwhayaban es eegy kôtel fottal ewedzee be ennen magaat, az leen ôtôzety halalygh es azonkeppen az mezeytelen Criſtus Ieſuſth ew zeeghen zyleyeewel mezeytelen es zegheenyewl akaraa kôwethny Az zent regulaban be yraa hogy az ew fratery ſemy twlaydon yozagot ne byrnanak, ſem hazat ſem helt, De wgyan eelneenek mynt zarandekok es yeweweenyek ez vylagon. Harmad yozag mondatyk eelethnek kemeenſeege kyrôl wgy Bonauentura oly yghen kemeenſeeggel eel vala, hogy ſoha yo yzeeben valo eetelt ytalt hozyaya nem vett, De az eetket hamwal egyeleytette awagy vyzzel, vyz ytalt nagy zomeehſagnak koran vett hozyaa myndenneſtewl meg nyomoroythwan az erzeekenſeegôt hogy az okoſſaghnak ellene ne rwgodozhatna es bynnek zylemeere ew benne ne wralkodhatneek. oſtorozaſt kedeeg beytôt vygyazaſt, ſyraſt ohaytaſt, meennyet tett leegyen ew teſteenek zakazkodaſara ky gondolhattya meg ? Neegyed yozaagh mondatyk meelſeeges alazatoſſaagh kyrôl wgy mond Bonauentura az leelky yozagoknak ôryzety alazatnak eekoſſeege oly felette el beewlt vala ewbenne hogy ſemy yot es magaztataſt, ew magarol zolny ſenky eegyebet

nem hallot hanem chak en zeeghen bynes haznalatlan ember Annak okaert raytta leett zydalmaſſagon ewrwlt es meltonak aloytotta magaat reea, ha kedeeg tyztôlteek dycheerteek ottan meg zomorodot raytta. Annak okaert meeg Gargyanſagot ſem akar vala vyſelny, hogy chak alazatoſſagban eelhetne. Ewtôd mondatyk nagy tyredelmeſſeeghnek zenwedeeſe, kyrôl wgy olwaſtatyk mykoron aſſiſſy varaſnak wczayaan el menne mynt eegy eze vezôt kaba eennen onnan hagygallyaak vala ewtet alloythwan hogy meg bolondwlt volna ew kedeeg nagy bekeſeeggel zenwedween, mynt ha ſem lathnaa hallana ſem ereznee. dolgara meegyen vala. Annak felette naponkeed valo || Beteg- 570 ſſeegyben kyket wr iſten veet vala reea oly nagy tyredelmeſſeeggel es bekefeeggel zenwedy, mynt ha ky nagy yo lakaſban volna, nagy halaa adaſſal. Mykoron kedeeg egyzer felette el epedôt volna, monda ewneky egy nagy eeggyegyw frater. O frater ferencz atyam byzonyawal yghen meg nehezôtteel, De keeryed az wr iſtent hogy emellye ffel egy keweſſee az ew kezeet rolad, yme hogy azt hallotta volna az zent Iambor, nagy ſyrwan kezdee kyaytany, hanem twdnaam az te eeggyegyw artatlanſagodat, maydan kywe yzneelek ennen mykeppen merôd te az wr iſtennek yteeletyt meg feddeny es gonozra veelny. Ottan azert le eſeek zent ferencz az fôldre kezdee az fôldet apolgathny mondwan. Halaat adok en teeneked. O en eedes wram Ieſus mynden en faydalymrol. Azon keerlek hogy ha kellemetes te zent akaratodnak zaaz ennyet veſſ en ream hog az en leelkômnek vygaztalaſa bel tellyeſôggyeek es ſemy neheſſeegeben meg nem bantotta az wr Iſtent ellene mondwan mynt zent Iob patriarcha. O azert zerelmes atyamffyay yme lattyok hallyok az wr iſten zerelmes zolgaynak eeletyt, ky myat az meennyey bodogſagot eerdemletteek mynekewnk kedeeg Idweſſeeges pelda keppen hagyattanak hogy awagy chak tawol kôwethween rezelteſſen wr iſten az ew zenthſeeges erdemôkben.

Harmad tanwſagwnk leezen mynemew melto emlekôzettre valo meltoſagokkal ffel magaztalaa wr iſten bodogſſagus zent ferencz Confeſſor zolgayaat, kyrôl zent Bonauentura emlekôzyk rola. Elezer mert nagy malaztos es meg vylagoſodot elmeeye vala mynden yraſnak ertelmeere, yollehet maga ſoha yraſt ne tanwlt lett leegyen, kyre eellyen byzonſagot talalwnk eeleteeben: mykoron eegy nagy zent yraſ bely doctor meg

keſeertôtte volna ewtet nagy meeſ kerdeeſt kerdween ew tewle, kyre zent ferencz oly bôlcchen felele meg feythween ewneky az kerdeeſt zent leelek malazttya myat, hogy az bôlch doctor chak ſemynek aloytanaa magaat elôtte | Ottan monda, byzon mondom hogy ez iſtenes atyanak oly tyzta es meeſ bôlcchefſeege vagyon mynt ha zarnyon yarna Az my twdomanywnk kedeeg haſon chwz maaz ez feldôn. Maſodzor merth yewendô dolgoknak yſmerety ees vala ew benne kyrôl wgy olwaſtatyk. Mykoron eegy nagy kazdag ember vendeeggee hytta volna hazahoz zent ferenczôt, mynek elôtte aztalhoz ylneenek monda az zent atya az Iambor gazdanak, elezer hamar gyonnyal meg, teegy teſtamentamot es zerezd meg te hazadat. Az Iambor azonnal azonkeppen teen. Es annak wtanna le telepôdween az aztalhoz kezdeenek eegyebek eenny ynnya. Az Iambor azonnal ky bochataa leelkeet zent ferencznek mondaſa zerent. Es nag ſokaknak megh lattya es yſmery vala, meeg zywe tytkyaat gondolattyaat ees. Harmad malazttya vala hogy meegh az oktalan allatok ees enghednek vala ewneky, kyrôl wgy olwaſtatyk eeleteeben mykoron maſod magawal egy allo thoo mellee ywtot volna, lataa haat nagy ſok apro madarkaak gyewltenek egybe es nagy zeepen Cantalnak, monda ottan frater tarſſanak, yme az en hwgaym mykeppen dycheeryk az ew teremteyôket, meennyewnk el azert my ees kôzykbe mongyok meg az zoloſmaat. Mykoron azert kôzygben meentenek vona ſenky kôzzôlôk ffel nem kelee helyeerôl es el kezdeek az iſteny zoloſmaat olwaſny. De mykoron az nagy cherypôleeſtewl egy maſ zawaat nem erthetneek paranchola nekyk az zent atya hogy eegy keweſſee vezteglenеenek myg ewk el veegezneek. Es azonnal meg chendezôdeenek. Annak wtanna paranchola hogy Cantalnanak, es ottan meg el kezdeek az zolaaſt. Eellyen dolgokat gyakortaa teett bodog zent ferencz atyank es nagy ereme volt benne lelke zerent. Negyed malazttya vala hog vala mykoron ez termeezet zerent valo eeltetew allatoknak parancholt, mynt tyznek vyznek dôgôs eghnek ſyrtalan fôldnek, vadaknak madaraknak akarattyara haytotta ewket, kykben meg yſmertetyk az ew tyzta artatlanſagus eelete. ‖

571 Towabbaa vala ew benne ez vylagtwl valo tekeelletes el valaſnak es el zakadaſnak malazttya, erzeekenſynek okoſſaga

alaa valo haytaaſa, leelkeenek iſtenhez valo eegyenewleſe. Az meennyey dychôſeeges eelethnek ezen halandoſagban valo meg koſtolaſa. Criſtus Ieſus zeplôtelen eelethn valo haſonlatus kôzelgheteeſe, kyrôl zent Ianos ewangeliſta wgy mond: atyamffyay ty ees wgy yaryatok mynt ew yaara. Zent paal meg wgy mond. Atyamffyay ôtôzyetôk ffeel Criſtus Ieſuſnak fegywereeben, de mychoda leegyen wrwnk Ieſuſnak wta yaraſa es fegywere. O ayaytos kereztyen ember ha azt kerdôd ha azt akarod meg twdny. Tekeench meg az aldot Criſtus Ieſuſnak fezewletyt ottan meg twdod azonnal meg yſmerôd. Ha towabbaa azt kerdôd mykeppen keel kôwethny. Tekeench meg bodog zent ferencz atyanknak kepeet ffeel vett ſebeyt, ottan meg twdod azonnal meg yſmerôd ha ky azt mongya hogy nem myndennek aggyaak az nagy malaztot. En azt mondom, hogy vala meel [ker]emberen az aldot yegy nem leyend az ſem kerezttyen ſem Idweſſeeghnek helyeen nynchen, erched awagy teſt zerent awagy leelek zerent. Hallyad zent paalt mondwan. En meg fezewltettem ez vylaghnak, ez vylaag ees ennekem: eet az meg fezewleeſôn ertetyk ellene mondaas. Azonkeppen mynt mond az kereztyen ember mykoron meg kereztôlkôdyk ellene mondok ez vylagnak, Myt mond Criſtus Ieſuſnak zolgaya mykoron zent zeerzetben ôltôzyk, myndden yozagaat rwhayaat tehetſſeegeet ennen magaat zabad akarattyaat el hannya vety ew tewle es chak eegy zel keppen eelween: ez vylagon ymaran lelke zerent bel yrattatot az meennyey eelô kenyben az zenteknek tarſſaſſagokban zent paal apoſtolnak mondaſa zerent, eellyen leen ez angyaly zent ferencz ky mynd ew zentſſeeges eeleteenek eerdeme zerent mynd az felſſeeges teremtô wr iſtennek haſonlatus zyne es abrazattya zerent mynd ez vylaghy eelethnek leelekben valo meg | Valtſſaga az az wyoytaſa zerent bynbôl melto leen meg fezewltethny mynd lelke zerent mynd halando teſte zerent. Meely nagy Iſteny malaztnak ayandekaat tebbeknek ees olwaſwnk enghettethween lenny. Zent Damonkos atyank zerzetyből: nemes ayoytatus zent zyzeket: wgyan my ydettewnk ees, kyn kerezttyen embernek lehetetlenkeppen nem keel chodalny. De azon meeltan keel ſyrny ohaytany hogy kewefnek lattyok hallyok es nem myndennek enghettethny.

Veegre valo malazttal zeretee wr iſten bodogſſagus zent

ferencz atyankat hogy nagy zent eeletben veegezee el az ew
ecleteet. kyrôl wgy olwaſtatyk Mykoron aſſis newô varaſban
lakozneek ew yffywſaganak ydeyn hwz eztendeeg mynt ollyan
ez vylagy yffyw, kereſkôdeeſ wtan yara, kybôl az wr iſten
ky zakaztwan wtanna valo hwz eztendôt wr iſtennek zolgalat-
tyaban mwlataa. Bodog halalanak elôtte keth eztendôwel eer-
demlee Criſtus Ieſuſnak zent ſebeyt reeaya venny, mert az
ydôben wr iſten el akarya vala ſyllezteny ez vylagot, wgy ees
lett volna az gonoſſagnak ſwlſagaert, ha azzonywnk zyz maria
eerettewnk nem eſedôzôt volna, kynek meg fordoytaſaara ak-
koron valaztatanak ez keth zent atyaak zent Damonkos zent
ferencz oly mynt ez vylagnak meg valtſſagara, myert ew eeret-
tôk kegyelmezee wr ez vylaghnak hogy el ne veztenee. Mykoron
azert ezenkeppen bodog zent ferencz atyank wr iſtennek myn-
den parancholatyt bel tellyeſôytôtte volna Es ſok teſty beteg-
ſeegôknek wtanna halalara kôzelgetôt volna, tectetee magaat
mezeytelen az mezeyteten feldre hogy byzonſaggal azt yelente-
nee, mert ſemy reeze ſem erekſeege ewneky ez vylagon nem
volna az puzta fôldneel, kybôl wr iſten teremtette volna. Es
zemeyt ffel emelee az meennyey dychôſeegre, es baal kezeewel
572 oldalan valo zent meel ſebet || Bel fôdôzee hogy ne lathnaak
es ez vylaghy hew dychôſeegtewl magaat megh ohatnaa. Es
monda az fratereknek yme a' my enghemet ylletôt meg tôttem.
Amy tytôket yllet Criſtus Ieſus meg tanohon reea. Annak
wtanna kezey ffeel emelween meg aldaa wr iſtent es yntee az
fratereket hogy Criſtus Ieſus zerelmeeben meg maradnanak es
meg aldwan ewket es monda ymaran wr iſten hozyatok en
eedes ffyaym ymaran en wr iſtenhez meegyek, ky malazttyanak
ayanlak mynnyayan tyteket hogy abban lakozyatok, es keree
hogy az zent ewangeliomot olwaſnaak elette, es mykoron nagy
fygelmeſôn es eedes leelekkel halgatnaa, azon iſteny eedeſ-
ſeegben ky mwleek ez halando vylagbol azon ydôben mykoron
yrnanak wr ffyw zyletethnek wtanna ezer keth zaaz harmyncz
eztendôben, es azonkeppen mene az erek dychôſeeghnek bo-
dogſagaban Criſtus Ieſuſnak es dychôſeeges zent haromſaag wr
iſtennek zynrôl zynre valo lataſaara, kynek tyztôletes keńer-
gheeſe zerelmes effedôzeſe, kegyes eerdeme aldot zentſeege
leegyen myndnyaywnknak byne bochanattya, gonoſban otalma-

zaſa es halalwnknak erek gyamola Amen. Annak wtanna halwan kylenczed zent Gergel papa ez zent atyanak Bodog ky mwlaſaat myert nylwan meg yſmertte vala meeg eelteeben es az ew zentſeeges eeleteet es erdemes voltaat. Sok choda teetelôket yrgalmakat yegyeket ees hallot volna ew felôle, kele ffel mynd az Cardinalaſokkal es yewe affiſban es mynd zokaſ, nagy tyztôſſeeghel megh zentôle az ew zent teſteet es bel yraa az zentôknek zamok kôzzee. Es ynnepôt zerze ewncky ew halalanak napyaat mynd egheez anyazent egyhazban nagy tyztôſſeeggel ylleny tyztôlny mynt zemewnkkel lattyok. Azert zerelmes atyamffyay byzonyawal melto ew zentſeeges voltaat dycheerny es ewneky ayoytatuſſaggal zolgalny hoǵ leegyen ſeghôdelmewnk mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn Amen.

Imaran lezen emlekôzeth az Nagy zenth Carthwſiay zerzethnet eredetyrôl.

*A*Ldot wr Iſtenben zerelmes attyamffyay Byzonyawal akarnaam ha beeweb ertelemnek zolaſnak mondaſnak es yraſnak malazttyawal beewôlkôdhethneem, hogy nylwabban ky yelenthetneem: Ez zentſſeeges zeerzethnek fôldôn meennyen valo hatalmas eerdemes voltaat zeplôtelen meltoſagaat artatlan mywoltaat leelky teſty zeepſegeet, iſteny dycheeretben valo gyenyerẅſeeges eedeſſeegeet ez vylaghy eeletben valo kemeenſegeet, angyaly eelethez valo kôzeelſegeet Embery tarſſaſſagtwl valo el tawoztataſaat meennyey nyayaſſagban valo keeſalkodaſaat es myndden eegyeb zeerzetôk kôzôk fôldôn meennyen felleebben valo hatalmaat es kyraly meltoſagaat kyrôl meltan olwaſtatyk wr papy Bwllaknak lewelôkben. O zyz Carthuſya ky lehet te hozyaad haſonlatus? Neemwllanak megh azeert a' beekaak kyk nem zennek ez zent zyz zerzet ellen chachogny. Zennyenek meg zemeerem bezeedet ellene zolny kynek nem twggyaak zentſſeegeet vallany. Nem mondatyk ezeſnek az ky maſban azt gylôly awagy ragwan zollya, kyt ennen magaban zereth lenny. Az ſem ezeſſeegh, kyt mygh nem twd nem yſmer ymaran bator

yteelny. Koſtollya meg mynden embery Iamborſaagh es twdwan vallya mert nynchen az ygaz Carthuſianak Izraelleeben Augurium nec Idolum nec diuiſio nec mutacio vlla nec preuaricacio vſque modo, teſte Bto Ber. in maiori Cronica ꝛc. Nynchen Carthwſiay zerzetben ſemy Ideghenſeeg ſem balwan hytel ſem kethfelee zakadaas, ſem valtozaaſ, ſem zeerzethnek zaggataſa, mynd
573 ez may napyglan ees elſew fondalaſatwl foghwan kynek || Byzonſaga bodogſſagus zent Bernald doctor az ky wgy mond az nagy Cronicaban az zent Cartuſiay zerzettrôl hogy myndden anya zent egyhaz bely zeerzetek kôzôt eelſew helt es feydelemſeegôt tarth Nem hogy ydôzerent eleeb valo volna De zentſſeeghes es kemeen eelethnek meltoſagawal Annak okaert ees newezy ewtet anya zent egyhaaznak zeepſeegew kew ozlopanak mert ſoha az elſew ygyekôzethnek meltoſagabol ky nem eſôt le ſem zallot, mert kywalt keppen meg tartatot zent leelek wr iſtentewl mynd ez may napyglan ew myvoltaban Ezeket zent Bernald doctor mongya De hogy enny zoo bezeed leegyen ellene nem choda mert kezdettewl foghwa volt az, hogy az yoknak ellene valook leegyenek ez vylagon de quo phus oppoſita non cognoſcuntur niſi per oppoſita. Myglen azerth az wr iſten vala kyt ynkab zereth, annewal ynkab meg haggya keſeertethny hogy az temptacionak fazeekaban ky foryon tyztwllyon myndden Idweſſeeg ellen valo bynnek tayteeka es nagyob erdemet gyôytheſſen az ollyan tyredelmeſſeeghnek yozagawal: pelda az zent Martyrok Iambor eeletew Confeſſorok, zent zyzek. Azert mongya zent paal apoſtol. Senky nem Coronaztatyk hanem ha annak elette ereſſen keeſalkodandyk.

Iarwllywnk azert bellyeb bezeedewnkben es laſſok hallyok meg nylwabban mykeppen leen eredety az zenth Carthwſiay zeerzethnek. Wgy olwaſtatik az zent Cartuſiay atyaak zeezetekben Heeted Gergel wr papanak Es neeged Henricus romay chazarnak ydeyôkben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak ezer Nyolczwan keth eztendôben. Mykoron pariſnak varaſaban nagy yeles vniuerſitas deaky twdomannak bôlcheſeege vyragozneek es zamtalan neep volna raytta, doctoroknak meſtereknek zamtalan volta, az ydôben eellyen rettenetes choda dolog tôrteneek azon varaſban. Vala eegy ffew yeles | Doctor ky mynd bôlccheſeeggel mynd elkôlcchel yo eelettel lattaatyk vala felwl

mwlny az teb doctorokat es nagy tyztőſſeegben tartatyk vala. Terteeneek nagy betegſeegben eſny es ywta halalara Azonban ky ees mwleek, kynek mykoron nagy tyztőſſeeggel keezewltenek volna halalanak zolgalattyara, vyweek az zent egyhazhoz Es ywthwan az hallottak zoloſmayaban az ygheere Reſponde michi: yme ottan az melt holt ember ffel yle az nozolyaban es nagy rettenetes zowal myndeneknek hallaſara monda Iſtennek ygaz yteelety zerent be vadoltattam Eſmeg le ſekeweek meg halwan. Azt lathwan halwan az zamtalan neepek megh reetteneenek raytta es halaztaak temeteeſeet maſod napra gondolwan my lenne az veegezety. Mykoron eſmeg nagy zamtalan neepek gyewltenek volna az nagy choda lathny Eſmeg az egyhazy neepek ywthwan azon ygheere mynt eleeb, yme eſmeg ffel yle az meg holt ember es monda: Iſtennek ygaz yteelety zerent meg yteeltettem. Eſmegh le haytaa magaat meg halwan. Hoǵ azt lattaak volna annewal nagyobban el ameelkodanak raytta Es nagy ſok zamtalan neep gyewlekőzeek ymaran harmad nap az reettenetes choda latny. Es mykoron eſmeg az zoloſmaat mondanaak nagy zeernyw̋ reettenetes zowal keyayttaa mondwan. Iſtennek ygaz yteelety zerent el karhoztattam, meel̓ bezeedőn, myeert ſoha ollyan dolgot nem hallottanak vala oly yghen myndenek meg retteneenek, hogy ynǵen nem twggyaak vala myt teegyenek. De myeert byzonyos leenek benne hogy wr iſten zyne elől ky rekeztettőt volna erekkewl erekkee. Towabbaa ſemy zoloſmaat ſemy ymachagot anyazent egyhaaznak zokaſa zerent nem teenek eerette, zentőlt fődben ſem temeteek De el ky vyweek az parragra temethny, yme mykeppen leen veege noha nagy tyztőſſeegben tartatyk vala ez vylaag zerent, kyről myndden ez vylaghy tyzteſſeegbely ember peldaat vehet. ||

Maſod Capitulum. 574

AZ ydőben mykoron az hatalmas wr iſten az ew nag̀ ygaz es yteeletyt ezenkeppen meg mwtatta volna, Valanak az teeb doctorok kőzőt kylemb kylemb rend bely neepek, kyk kőzőtt ott yelen vala nagy Colonnyanak keraly varaſaabol Bruno newő doctor Nemet Remenſis varaſbely cananok es tyztőletes eegyebek kőzőt. Ez nagy rettenetes dologh lathwan megh reettene ew lelkeeben es zallaſara menween hywataa hozyaa ew yſmerő

nyayas baratyt zolwan bezeelween ez eellyen halhatatlan dologrol myt keellene tenny kyk kőzőt yeleſbek valanak lauduinus meſter keth Iſthwanok mynd ketten zent Ruffinus egyhazaban Cananokok eeggyk dienſis Maſyk Burgenſis hugo Caplanok es keth parazt atyaffyak Andreas es Gwarinus eegybe zamlalwan heeten wr iſtenben atyaffyak. Monda Bruno doctor myndennek elette es hallaſaara. En zerelmes es keewanatus atyamffyay gyakortaa hallottok es olwaſtok zent paal apoſtolnak mondaſaban maſtan kedeegh nylwan zemewnkkel lattyok meely yghen foghatatlanok leegyenek wr iſtennek yteelety es yaratlanok az ew wtay. yme ez nagy bőlch embert myndnyayan lattok yſmertők es wgy aloytottok hogy mynden yozaggal Iamborſſaggal tyztaſaggal tellyes leegyen. Maſtan kedeeg ennen zayabol hallook ez karhoztathwan lenny iſtennek ygaz yteelety zerent. O zerelmes atyamffyay gondolhattyok ee? mynt vagyon maſtan dolga nyawalyaſnak pokolnak fenekeeben. Gondolhattyok ee? myth haznaltanak ewneky az nagy ez vylagy bewlcheſeegők dycheeretők tyztőſſeegők? kynek hyzyek annee gyetrelme vagyon maſtan menee gyenyerẅſeegben eelt eelween ez vylagban, kynek teſteet nagy | Zegyenſeeggel latook az parragban temetethny, leelkeet kedeeg pokolbely erek keenban helheztethny. Ha azeert eellyen tyztőſſeegbely embernek es Iambornak ember yteelety zerent el keel vezny ha my zeegen byneſek myt teegyewnk Myhőz byzywnk howa fwſſwnk, yme nylwan vagyon, mert mynt byneſek vagywnk es el yzamtwnk az artatlanſagnak wtarol propheta mondaſa zerent. Es mynd haragnak ffyay vagywnk es haſonlatus keenra meltok apoſtolnak mondaſa zerent hanem ha az wr iſtennek yrgalmaſſaga megh tartand. De felette feelelmes netalantan nem tarttya meg ew nagy haraghyaat ew zent yrgalmaſſaga ellen. Oh azert zerelmes atyamffyay meely nehez dolog vettetőt my zemeynknek eleyben. Senky nynchen ky ew ereyben yowoltaban Iamborſagaban es ygaſſagaban byzhaſſeek ez főldőn mert mynd veetkőztewnk es zykſeegőſők vagywnk iſtennek yrgalmaſſaganaal kyl kellyẅnk ffeel azert kereſſewnk tanachot kywel Idwezőytheſſek my lelkewnket. Ne az Sydoktwl mert ewt_embery ygaſſagban vetőtteek remeenſeegőket Ne az ghőrőgőktẅl ſe az reeghy bőlcchektewl kyk ennen teetemeenyekben byznak. Ne ez vylagot

atal fwto ezes neepektewl ees, mert azok wr iſtent mywolta zerent nem yſmeryk De meennyewnk bôlch mondaſa zerent az iſten feelôkhôz es kyk wr iſtennek wtan es parancholattya wtan yarnak es eelnek. Veegyewnk azert elſſew tanachot ennenmagatwl ky zoozolwnk atya mynden hato wr iſtennek zent zyne elôth az ygaz Criſtus Ieſuſtwl es ky my byneynknek megh bochatoya es hallyok myt mond az zent ewangeliomban Tarchatok penitenciat es hyggyetôk az ewangeliomnak mert el kôzelget iſtennek orzaga Meg wgy mond, mert ha penitenciat nem tartandotok eegyetemben mynd nyayan el veztôk. Maſodzor hallyok kereztôlew Ianos mondaſaat. Tarchatok penitentiat mert el kôzelget iſtennek orzaga. || Harmad byztato tanach zent peter 575 apoſtol ky wgy monda az tewôlgô ſydo neepnek tarchatok penitenciat es teryetôk meg hogy tyztwllyanak meg ty byneytôk, mondanak az ſydook az zo halwa myt kellyen teennewnk atyankffyay felele zent Peter myndentôk meg kereztelkôggyeek es penitenciat fogaggyon ew byneynek bochanattyara es annak wtanna ty ees veezytôk az vygaztalo zent leeleknek ayandekat. Neegyed tanach zent propheta Ha az neep penitenciat tartand tett gonoſſaghyrol en ees penitenciat tartok hogy gonozt gondoltam volt ew ellenek eerette azt mongya az wr iſten: Azert zerelmes atyamffyay ez yo es Idweſſeges tanach ha wr iſtennek ygaz bozzw allaſaat es reettenetes yteeletyt el akaryok tawoztathny hogy penitenciat tarchwnk es kenyhwllataſſal moſſok meg a' my byneynket. Es az wt ky erek eelettre vyzen. Annak okaerth zerelmetes atyamffyay zent peter apoſtolnak mondaſa zerent hannywnk el my tewlwnk myndden fertelmeteſſegôket es gonoſſagnak beewôlkôdeſeet fogaggyok hozyank az ygaz bezeedôt mynden zylygſſeeggel ky Idwôzôythety a' my leelkewnket, teryewnk az wr iſtenhez es yrgalmaz my velewnk Mert pptha mondaſa zerent yghen kegyes es yrgalmas nem akarya az byneſeknek halalokat de hogy meg teryenek es eellyenek. Azt ees mondom hogy ne halogaſſok naprol napra. Mert wg mond Salamonnak zaya atal: hywalak es nem akaraatok ky teryezteem en kezeymet es nem leen ky reea tekeentene. Megh wtalatok mynden en tanachomat es ynteeſymet reſtôleetôk bel fogadny. En ees erwlôk az ty vezôdelmetôknek ydeyn es meg chwffollyak mykoron az feelelmes nyomorwſagban

eſendôtôk, kyrôl wgy mond zent paal apoſtol ees. O meely reettenetes az eelô iſtennek bozzw allo markaban eſny. Azert zerelmes atyamffyay leegyewnk be tellyeſôytôy ez eellyen | Idweſſeeges ygheeknek Ne chak halgatoy meg chalwan my magwnkat, De kôweſſôk az nagy nyniwee varaſbelyeket kyk lonas ppthanak predicallaſara meg tereenek wr iſtenhez Es nem veztee el ewket. Azert kellyewk ffeel es ne halogaſſok ſokaygh mert nem twggyok meely horaban el yew az wr iſten my halalwnkra

Harmad Capitulum.

*M*Ikoron az teeb atyaffyak zent Bruno doctornak tarſſay es baraty ez eellyen Idweſſeeges ynteeſth es zent yraſbely tanwſagot hallottaak volna mynt ha meenybôl adatot volna ky wgy ees vala ottan nagy eedes zywel leelekkel raytta ragadanak: hogy ollyan yo kezdetôt talaltanak volna, kynek meeltan mynd yamborſaga felôl mynd bôlccheſſeege felôl megh keellene hynny Es ky ew wtanna yelefb es twdoſb vala Laudinus yraſtban zentôlt meſter Tuſciabol valo Luka newew varaſbely ffel nylwan zayaat myndennek elôtte monda yo meſter twggyok byzonnyal hogy ygaz vagy es iſtennek tôrwenyeet ygaſſag zerent tanoytod, byzon myndden mondaſyd zawyd yok es ygazak. Mert kylemben wr iſtennek haraghyaat es ygaz yteeletyt el nem tawoztathattyok hanem ha a' my byneynket meg ſyratangyok. Az byzon kedeeg hogy ez vylagh kôzôt lakozwan ſenky azt nem tehety hol ſenky bator nem lehet ygazan nem eelhet melto penitencianak gymelcheet ſem tehety, mert ſemy lelky yozaag ſem ygaſſaag ſem yrgalmaſſaag ſem egymaſhoz valo hytel byzodalom nem leelettetyk. Azert zent Agoſton doctornak mondaſa zerent ſenky ygaz es tyzta penitenciat nem tarthat ez vylaag kôzôt myeert byntewl es zeplôtewl ember eeth magaat meg ohayttya. De ha teſt zerent ez vylagbol ky nem fwthatwnk || Meeg ees wgy kel tennewnk hogy myndden ez vylaghyakat el kel hadnwnk wr Ieſus Criſtuſnak mondaſa zerent az zent ewangeliomba. Mynden ty kôzzôletôk zolwan az zent apoſtoloknak es ew wtannok myndden teekeelletes kerezttyen embereknek: vala ky myndeneknek ellene nem mondand kyket byr, en tanoythwanyom nem lehet. Eſmeg wgy monda az yffyw-

nak. Meeń el es agy el myndeneket kyket byrz es ozyad zegheenyeknek es yewel kőweſſ enghemet. Azeert mynekewnk ees wgy keel tennewnk. Myeert kedeeg o yo meſterewnk te tanwſagodnak wtanna meg talaltok az ygaſſaghnak wtaat. Azon keerẅnk yelenched megh az aldot helt ees, hol ott meg maradandok leegyewnk yme myndenben enghedelmeſők vagywnk az te tanachodnak te kezedben attok mynd leelkewnkket mynd Idweſſeegewnketh.

Lathwan halwan zent Bruno doctor az ew yo zandekokat akarattyokat naǵ lelky reea felele es monda. O zerelmes atyamffyay es atyaym halgaſſatok ne enghemet. De en velem eeggyẅt hallyok az nagy feelſſeeges wr iſtennek tytkos tanachoſaat bodogſſagus zenth Dauid preffetat kynek meenynek feldnek wra teremteye mynden akarattyaat ky yelentőtte, ky mykoron megh haborodot volna ennen magaban mynt my ees maſtan. Wgy monda: Az en zywem megh haborodot en bennem es az halalnak feelelme reeam eſőth retentees es reezkedet yewttenek en rayttam es ſeteetſeegőt be bwroytattanak enghemet Es mondeek. ky aad ennekem zarnyakat mynt az galambnak hogy el reppewllyek es meg nywgoggyam? Wǵ monda towabbaa yme ky tawozam fwthwan es lakozaam az pwztaban Megh wgy monda pwzta fődőn yaratlan es zaraz helyen, ezenkeppen lakozaam zent eeletben hogy chak lathatnaam az te yozagus voltodat es te dychőſeegődet wr iſten. Azert nylwan az pwzta heel az byzon wt ky az erek eelettre vyzen hol ott ez vylaghyakeert meennyeyek adathnak es ez el mwlandok erek yora | Valtoztathnak. Es az byzon penitencia tartaſnak helye ygaſſaghnak wta, malazthnak ezweenye dychőſeeghnek laytoryaya Es az nemes ſcala kyt laata Iacob patriarcha ez feldről ffel allatwan az meenynek felſew rezeyglen, kyn emberek menyorzgban mehetnek es az zent angyalok menyből ez feldre zalhatnak. Ez zerelmes atyamffyay az nemes lelky yozagoknak eeltetőye tyredelmeſſeegnek őryzőye tyztaſſagus zylygſſeeghnek ygazgatoya Ez az nemes zeep kyes mezew, kyn myg Adam atyank lakozeek artatlan leen, de mynt az azzonyallatot vewee tarſſwl ottan el eſeek. Abraham maganak lakozwan zent haromſagot eerdemlee latny, Iacob maganak maradwan Iſtentewl aldomaſt erdemle venny es bodog newre neweet valtoztatny. Moyſes myt

erdemlôt leegyen az pwztaban lakozwan nylwan vagyon, Dauid keralnak mondaſaat meg hallook. Zent Ieremyas teeb bezeedy kôzôt wgy mond yghen yo embernek veztegſſeegben varny iſtennek yrgalmaat: meg wǵ mond. yghen yo embernek mykoron ew yffyw-
5 ſagatwl foghwa hordozangya iſtennek ygayaat, ennen maganak yl es halgat, mert ennen maganak felette emely ennen magaat. Sok volna elôwe newezgetny mynd az reeghy zentôket kyk mynd az pwztaban lakoztanak es nagy malaztoſſagokat kyket eerdemlettenek. Vegre vegyôk chak zemeynk eleybe zent Ianos baptiſ-
10 taat myt leele myt eerdemle az pwztaban lakozwan, my kyſſebſeege my zykſeege leen ez vylagot el fwthwan, ha ky megh akarya twdny olwaſſa az zent ewangeliomot. De mynd ezeket hattra hagywan myt zollywnk amy eedes wrwnk Ieſus Criſtuſrol kynek ereyt hatalmaat es yozagaat ſenky el nem
15 enyezthety, mykeppen ky ynteteek az pwztaban es yollehet elezteeb meg keſeerteteek de maga gyôzôdelemnek wra regula es byzodalma leen mynekewnk ott lakozwan: ott tartta penitenciat, ott ymatkozeek, ott mwtataa meg iſteny hatalmaat az ſok neepnek ||
577 Eledelt adwan. Azert nagyoban ew zentſſeeges peldayabol meg
20 yſmerhettyek meel haznos gymelches es Idweſſeeges leegyen az pwztaban lakozny. Annak wtanna meg tekenthween az zent atyakat mykeppen twdnya yllik zent Benedek, Remete zent paal Antal hylarion Makarius es mynd az teb zent atyaak eeltenek haznaltanak nylwan lattyok Azert zerelmes atyamffyay ny ees
25 ymaggywnk iſtent hogy mwtaſſon mynekewnk oly alkolmas helth hol ott a' myt ymaran meg gondoltwnk teetemeennyel el veegezheſſôk az ew zent newe dycheeretyre es my byneynknek bochanattyara.

Negyed Capitulum.

30 *M*Ikoron wr iſtennek malazttyanak Indwlattyabol ew zywôknek ayoytatoſſaga zerent ymachagot tôttenek ottan yo yhlees adateek ewnekyk, es azonnal keleenek ffel az keth Iſthwanok dienſis Burgenſis mynd ketten Cananokok es mondanak Tyztôlendew es zerelmes atyaynk. My yol twggyok Nem mezzee Valen-
35 cia varaſhoz hol ott zent Ruffinus Calaſtroma vagyon kyben mynekewnk mynd ketten wraſagwnk vagyon Rodanus vyznek hataraan: Dienſis waar megyeben vagyon eegy yeles piſpekſeeg heel kynek Gracianopolitana newe, kyben maſtan lakozyk egy

hwgo newô Iambor eeletew pyſpek Valencia eeǵhaz bely Cananok es eredety zerent wywaar bely ky Iſare folyo vyznek elette vagyon. kyt my nylwan lattwnk es yſmerewnk kyt mondhatwnk zentſſeegeſnek, ygaznak yo eeletewnek es Iſten feelônek. Ha kedeeg tyztaſſaag dycheertetyk emberben ky lehet ewnalanaal tyztab ha ygaz bezeed ky lehet meertekleteſb? ha zent zeretet ky lehet bwzgoſagoſb, ha atyaffywy kegyeſſeegh ky lehet bewſeegeſb, ha alazatoſſaagh ky lehet ayoytatoſb ha alamyſnalkodaſ ky lehet gyorſab ha ymatkozaaſ ky lehet | Ewnalanaal nyomoſb ha kenyhwllataſ ky lehet bewſeegeſb? ha tyredelmeſſeegh awagy iſtennben valo gondolat, ha ygaſſaag bôlccheſſeeg mertekleteſſeeg es mynden eegyeb Idweſſeeges yozagh myndenben ky lehet ew hozyaa haſonlatus? Ez Iambor pyſpeknek azerth vannak ew tartomanyaban nagy pwztaak magaſſ heegyes kyetlenek, kyket ember nem yghen yaar, penitencia tartaſra kedeeg felette alkolmaſok, twggyatok azt zerelmes atyaynk ha ew hozyaa menendewnk, vala myt maſtan kereſewnk ott keewanſagwnk zerent meg talalhattyok, ky a' my hozyaa menetewnkôn twdom ewrẘl es akaratwnkat bel es tellyeſôyty. Annak wtanna kele ffel kôzzôlôk hwgo newô pap Iambor kyt Capplannak hynak vala mert chak ew vala pap kôzôttôk es monda. Byzonyawal hallottam en ees az Iambornak Iamborſagaat hogy zent eeletbely ember leegyen azert hyzem hogy eremeſt hozyaa fogad. En kedeeg yollehet ymaran el mwlattam leegyen ydômet mynt yol lattyatok beteges veen ember leegyek es az penitencianak wta, kyre akartok zandekozny felette nehez leeǵen. De myert en keewanom az erek Idweſſeegôt mynd azon atal nem vonzom meg magamat az penitencianak kemeenſeegetẘl en ees wtannatok meegyek es vala hol leeztôk eeltôk lakoztok, ott akarok lenny es meg halny ty veletôk eegyetembe. Ez bezeedeknek wtanna keleenek ffel az kettey ees Andras es Guarinus mondanak tyztôlendew atyaynk my yollehet annera yraſt nem twdwnk. De maga koronkeed hallottok es hyzyôk mert kegyelmes es enghedelmes az wr iſten ky ew zent yrgalmaſſagabol ſenkyt nem akar el vezny karhozny. de myndeneket Idwezẘlny Azt ees vallyok es hyzyôk hogy az aldot Criſtus Ieſus az byneſekeert yewt ez vylagra kyt meg ees valtot az magas zent kereztffan ew zent vereewel es halalawal kyben my ees vetôttôk mynden byzodalmwnkat || De 578

erdemlôt leegyen az pwztaban lakozwan nylwan vagyon, Dauid keralnak mondaſaat meg hallook. Zent Ieremyas teeb bezeedy kôzôt wgy mond yghen yo embernek veztegſſeegben varny iſtennek yrgalmaat: meg wǵ mond. yghen yo embernek mykoron ew yffywſagatwl foghwa hordozangya iſtennek ygayaat, ennen maganak yl es halgat, mert ennen maganak felette emely ennen magaat. Sok volna elôwe newezgetny mynd az reeghy zentôket kyk mynd az pwztaban lakoztanak es nagy malaztoſſagokat kyket eerdemlettenek. Vegre vegyôk chak zemeynk eleybe zent Ianos baptiſtaat myt leele myt eerdemle az pwztaban lakozwan, my kyſſebſeege my zykſeege leen ez vylagot el fwthwan, ha ky megh akarya twdny olwaſſa az zent ewangeliomot. De mynd ezeket hattra hagywan myt zollywnk amy eedes wrwnk Ieſus Criſtuſrol kynek ereyt hatalmaat es yozagaat ſenky el nem enyezthety, mykeppen ky ynteteek az pwztaban es yollehet elezteeb meg keſeerteteek de maga gyôzôdelemnek wra regula es byzodalma leen mynekewnk ott lakozwan: ott tartta penitenciat, ott ymatkozeek, ott mwtataa meg iſteny hatalmaat az ſok neepnek ‖ 577 Eledelt adwan. Azert nagyoban ew zentſſeeges peldayabol meg yſmerhettyek meel haznos gymelches es Idweſſeeges leegyen az pwztaban lakozny. Annak wtanna meg tekenthween az zent atyakat mykeppen twdnya yllik zent Benedek, Remete zent paal Antal hylarion Makarius es mynd az teb zent atyaak eeltenek haznaltanak nylwan lattyok Azert zerelmes atyamffyay my ees ymaggywnk iſtent hogy mwtaſſon mynekewnk oly alkolmas helth hol ott a' myt ymaran meg gondoltwnk teetemeennyel el veegezheſſôk az ew zent newe dycheeretyre es my bynoynknek bochanattyara.

Negyed Capitulum.

*M*Ikoron wr iſtennek malazttyanak Indwlattyabol ew zywôknek ayoytatoſſaga zerent ymachagot tôttenek ottan yo yhlees adateek ewnekyk, es azonnal keleenek ffel az keth Iſthwanok dienſis Burgenſis mynd ketten Cananokok es mondanak Tyztôlendew es zerelmes atyaynk. My yol twggyok Nem mezzee Valencia varaſhoz hol ott zent Ruffinus Calaſtroma vagyon kyben mynekewnk mynd ketten wraſagwnk vagyon Rodanus vyznek hataraan: Dienſis waar megyeben vagyon eegy yeles piſpekſeeg heel kynek Gracianopolitana newe, kyben maſtan lakozyk egy

hwgo newô Iambor eeletew pyſpek Valencia eeǵhaz bely Cananok es eredety zerent wywaar bely ky Iſare ſolyo vyznek elette vagyon. kyt my nylwan lattwnk es yſmerewnk kyt mondhatwnk zentſſeegeſnek, ygaznak yo eeletewnek es Iſten feelônek. Ha kedeeg tyztaſſaag dycheertetyk emberben ky lehet ewnalanaal tyztab ha ygaz bezeed ky lehet meertekleteſb? ha zent zerétet ky lehet bwzgoſagoſb, ha atyaffywy kegyeſſeegh ky lehet bewſeegeſb, ha alazatoſſaagh ky lehet ayoytatoſb ha alamyſnalkodaſ ky lehet gyorſab ha ymatkozaaſ ky lehet | Ewnalanaal nyomoſb ha kenyhwllataſ ky lehet bewſeegeſb? ha tyredelmeſſeegh awagy iſtennben valo gondolat, ha ygaſſaag bôlccheſſeeg mertekleteſſeeg es mynden eegyeb Idweſſeeges yozagh myndenben ky lehet ew hozyaa haſonlatus? Ez Iambor pyſpeknek azerth vannak ew tartomanyaban nagy pwztaak magaſſ heegyes kyetlenek, kyket ember nem yghen yaar, penitencia tartaſra kedeeg felette alkolmaſok, twggyatok azt zerelmes atyaynk ha ew hozyaa menendewnk, vala myt maſtan kereſewnk ott keewanſagwnk zerent meg talalhattyok, ky a' my hozyaa menetewnkôn twdom ewrẘl es akaratwnkat bel es tellyeſôyty. Annak wtanna kele ffel kôzzôlôk hwgo newô pap Iambor kyt Capplannak hynak vala mert chak ew vala pap kôzôttôk es monda. Byzonyawal hallottam en ees az Iambornak Iamborſagaat hogy zent eeletbely ember leegyen azert hyzem hogy eremeſt hozyaa fogad. En kedeeg yollehet ymaran el mwlattam leegyen ydômet mynt yol lattyatok beteges veen ember leegyek es az penitencianak wta, kyre akartok zandekozny felette nehez leeǵen. De myert en keewanom az erek Idweſſeegôt mynd azon atal nem vonzom meg magamat az penitencianak kemeenſeegetẘl en ees wtannatok meegyek es vala hol leeztôk eeltôk lakoztok, ott akarok lenny es meg halny ty veletôk eegyetembe. Ez bezeedeknek wtanna keleenek ffel az kettey ees Andras es Guarinus mondanak tyztôlendew atyaynk my yollehet annera yraſt nem twdwnk. De maga koronkeed hallottok es hyzyôk mert kegyelmes es enghedelmes az wr iſten ky ew zent yrgalmaſſagabol ſenkyt nem akar el vezny karhozny. de myndeneket Idwezẘlny Azt ees vallyok es hyzyôk hogy az aldot Criſtus Ieſus az byneſekeert yewt ez vylagra kyt meg ees valtot az magas zent kereztffan ew zent vereewel es halalawal kyben my ees vetôttôk mynden byzodalmwnkat || De 578

myert my yraſ zerent bőlchek nem vagywnk akarnook hallany es megh tanwlny mychodaak leegyenek az ygaz penitencia tartaſnak melto gymőlchy. Nekyk felele zent Bruno es monda. zerelmes atyamffyay az penitencia egy nemynemew ffel magaztatot arbozffa kyt anyazent egyhaznak kőzepőtte yltetőt es palantalt az meennyey aldot zanto ember kyral Criſtus Ieſus, kynek eelő győkere zywbely tőredelmeſſeeg, agaboga yo mywelkődetők, leweley tyzta gyonaaſ, gymőlche kedeeg eeleeg teetel. Azert nemellyek vannak kyk yollehet penitenciat tarthnak de nem melto gymőlchőſt, ky chak bankodyk tőtt byneyről. Nemellek bankodnak es chak fel reezent teeznek eeleeget de nem myndeneſtewl foghwa ezek ſem veezyk gymőlcheet Nemeellyek kedeeg vannak kyk anneera bankodnak es annee penitenciat es eeleget teeznek ew bynőkről mynt yſmeryk byneket reea ezek ygaz gymőlcheet veezyk. Mert ha tőrteenyk hogy el karhozandyk zent Ianos ewangeliſtanak lataſa zerent az erek keenban es anneera gyettryk eerette iſtennek ygaz yteelety zerent De myert eeggywnk ſem twgya ha zeretettre awagy gylőſeegre leegyen melto. Az wr yteeletynek kedeeg elől feyzyye my eeletewnknek győkere mellet forogh, yghen feelelmes hogy wgyan ne tőrtenyeek dolgwnk mynt kyt zemeynkkel latank. Myt kellyen azert teennewnk eegyebet zerelmes atyamffyay hanem hogy fwſſwnk ky Babillonnak varaſabol Sodomanak gomorranak vezedelmeeből proffetanak . mondaſa zerent, fwſſwnk el ne wgy mynt Ionas proffeta wr iſtennek zyne elől de ynkab az wr iſtenhez kenyeregween hogy ew zent yrgalmaſſaganak myatta fordoha el ew nagy haraghyaat my rolwnk es egyetemben ez vylaggal el ne yezyewnk. Ezen bezeedők halwan mynd heten el ſakadanak ſyrwa es nagy | Eppeſeegőt teenek le hwlwan az főldre es nagy ſyraſſal ohaytaſſal nagy ffel zowal kenywes zemmel zomorw zywel leelekkel keyaytanak az aldot teremtew wr iſtenre mondwan. Oh erek myndenhato wr iſten, kynek zent yrgalmaſſaga mynden yteeletőt fewlẅl mwl ky nem ewrẅlz a megh holtaknak el vezeeſeen De ynkab penitencia tarſokra ydőt enghecz ky Abrahamot ew főldeeből nemzeteeből es attya hazabol ky parancholaad yewny, ky az te Izrael neepedet egiptomnak fogſſagabol ky hozaad ky ygaz penitencia tartoknak bochanatot ygyeertel, keerewnk teryezd

ky my reeank az te yrgalmaſſagodat es meltoztaſſaal bochatany te angyalodat menybŏl ky tanohon meg mynket myt keellyen tennewnk es ygazgaſſon el mynket az ygaſſaagnak wtan es az te zent parancholatydnak eſwenyn es az helt kyt mynekewnk valaztottaal, mwtaſſa meg, hol ott teeneked meltan zolgalhaſ- ſwnk ez vylaghy vezedelmeket el tawoztáthaſſok es melto penitencianak gyelmecheet teheſſŏk Otalmaz megh kegyelmes wrwnk my ellenſeegewnknek chalardſagatwl kyk myndeneket ſyethnek el vezteny Es ne yew' be az yteelettre zolgayddal De az te eedes zent Ieſus Criſtus ffyadnak my wrwnknak halalanak eerdemeenek myatta my byneynkbŏl ky tyztoythwan yktaſſ mynket ez yelen valo eelethnek wtanna tehozyaad ky wt, ygaſſaag es erek eelet vagy bodogwl ywthatnwnk azon te zeretew zent Ieſus ffyadnak myatta, mykoron mynt feleltenek volna Amen. mynden nemew yozagokat el adaak arwlaak es zeghenyeknek oztogataak es az yſmerŏktŵl bwlchwt veween eegy Idweſſeeges zandekkal akarattal el eredeenek zent hwgo pyſpekhez.

Ewtŏd Capitulum. ||

Mykoron azert Gragianopolitanom varaſ felee kŏzelghetnee- 579
nek hol ott zent hwgo pyſpek lakozyk vala, azon eeyel almaban eellyen meennyey lataſt lata zenth hwgo pyſpek, lattatyk vala haat oly mynt az wr iſtent nagy ſok zamtalan ſeregh angyalokkal le zallot vona es nag hazakat zerezne es lakodalamakat Carthuſya heegyeknek pwztayaban hol ott ſoha ember ſem yart ſem lakozot volna, Mykoron az Iambor pyſpek azon chodalkozneek myt akarna teenny, yme azon kŏzbe el tekeente haat maſ felŏl laata yewny heet zeep aran zynew feenes Cyllagokat mynt ha egymaſban fyzettenek volna az eegŏn wtannok heet zamw ffyrffyakat kŏwetwetwee ewket, kyket mykoron latot vona azon ees ynkab el ameelkodeek my dolog volna. Reeggel hollal azert ffel kelwen yme azonkŏzben bel ywta hozyaa az zent ſeregh yollehet kewef zammal es le eſeenek labay elŏt es aldomaſnak wtanna meg yelenteek ewneky nagy alazatoſſaggal akarattyokat, keerween hogy ew nekyk penitencia tartaſra valo alkolmas helt adna es mwtathna, hol wr iſtennek ees tytok helyen zolgalhatnanak Azt halwan es lathwan ez zent Iambor hwgo pyſpek ottan meg ertekŏzeek az iſteny lataſrol es mynden

tethnek wtanna Ezer nyolchwan neegy eztendôben es egy nagy magaſſ heegy tetôn kezdeenek egy zent egyhazat rakny Azzonywnk zyz maria tyztôſſegeere es kewrwle nem mezze hozyaa apro Cellachkakat ennen magoknak. Mykoron kedeeg mezzewnnen kellene vyzet hoznya zent Bruno ymachagot teen wr iſtennek hogy ky reegben az izrael ffyaynak az kemeen kew zyklabol vyzet adot volna nythnaa meg ewnekyk ees az erôſſ kew zyklaat es lenne keweſeb mwkayok vyz hozaſra. yme az zent ymachagnak wtanna meg vayaa egy keweſſee az kemeen kôwet es azonnal ffel fakada az vyz kyt newezeenek Bruno kwtanak mynd ez may napyglan, Es ott kylen kylen lakoznanak vala az reeghy Egiptom bely remete atyak moggyara vezteg-ſeegôt tarthwan zent yraſban ymachagban beytôleeſben vygyazaſban es eegyhazy kenyweknek yraſaban foglalwan ennen magokat. Es az napſagtwl foghwa newezteteenek Cartwſia bely nema baratoknak. Es zent hwgo pyſpek mykoron ott velôk volna egybe gyôytee az zenth Conuentot es myſeet mondwan keree ewket hogy zent Brunot valaztanaak feyedelme kôztôk kyhôz halgatnanak es fogadnanak enghedelmeſſeegôt ewneky mynt priornak ky lenne mynd teſtôknek mynd lelkôknek gond vyſelô paztora, Es mynd azonkeppen teenek. Annak wtanna hogy myndenben meg gyalazhatnaak ez vylagot alaa valo feyeer poztoban rywyd rwhakat zabadanak magoknak, ky nem hogy tyztôſſeegre de ynkab teſteknek be fôdôzeeſôkre alkolmas volna es azonkeppen zent hwgo pyſpek be zentôlee ewket az zent regulaſnak es penitentia tartaſnak zerzetſſeegeben honnan hyrt newet ees erdemleenek hogy az zent zeerzetnek erôſſegeebôl || Hywataſſanak penitencia tarto remete fratereknek mynd ez may napyglan, zent hwgo pyſpek kedeeg myg eele teſty zykſeegôkrôl gond vyſele ez vylagon valo yozagabol es veegre azon zeerzetnek rwhayaban ôtôzween az zent atyakkal lakozyk vala iſtent zolgalwan es penitenciat tarthwan kôztôk mwleek ees kywe ez vylagbol nagy zentſſeeges eeletben, kynek zent ynnepeet ylly anya zent egyhaaz zent Amboruſ doctor napnak elôtte neegyed nappal. O azert zerelmes atyamffyay kyk ez yraſt olwaſſatok emlekôzzetôk megh az nagy zent Cartuſiay zeerzetnek meltoſagarol, yme mynemew zentſſeegkeppen tamada, meely nagy iſtenes es bodog neepek leenek fondatory Ez heet

zent atyaak kywalt keppen kereſteteenek es valaztatanak ky Adamnak nemzete kőzzől ez vylagnak otalmara es az ygaz penitencia tartaſnak meg mwtataſara Ez zent ffyrffyak leenek kyk zent leeleknek heet zent ayandekywal bel telween allanak az ſereg orrozattra az pokolbely ellenſeeghnek ellene. Ezek leenek kyk az hatalmas teremtew wr iſtennek nagy haragyaat mynd ez may napyglan el terőyteek ez vylagrol. O azert myndden egyhazbely zerzetők kőzőt meltob nagyob es felette aldot Cartuſya. Byzonyawal melto vagy hogy mynden zerzeteknek eedes annyanak hywataſſaal, mert ſohol annee yozaag iſteny malazt, meennyey yelenet lelky eedeſſeegh mynt te benned nem leelettetyk, meltan azerth dragalatoſbnak es zentſeegeſbnek yteeltetől myndden eegyeb zerzetekneel mynd tamadaſſal mynd valaztaſſal, eelettel hellyel es zentſeeghnek meltoſagawal. My leegyen kedeeg magyarazattya az Cartuſya newezethnek zent Ieron. doctornak magyarazattya mondatyk tekeelleſſeegre valo hywatal. A Cartus q. eſt perfecta vocacio et ya dominus quaſi adomino perfecta vocacio Annak okaert myndennel tekeelleteſb zerzethnek lattatyk lenny kyt az wr iſten tekeelleteſſeggel meg ayandekozot Azert wr itſen ellen chachog vala ky Cartuſya zeerzet ellen zool. | Bodogſſagus zent Bruno Confeſſor azert lakozeek Cartuſyanak pwztayaban az ew zent ffyaywal es baratywal hat eztendeegh mert azon ydőben ky mvlwan heeted zent gergel papa ky wtan leen Harmad Victor papa, azees ky mwlwan zalla be maſod Orban papa kynek ydeyben tamada nagy haborwſag anya zent egyhazban az erethnekektől myeert kedeeg ez Iambor wr papa yo yſmerőye vala zent Bruno atyanknak, hallaa meg ew zentſſeeges eeleteet es gondolaa hogy zent es bőlch embernek tanachawal haznalhatna zent enghedelmeſſeeg alat kezőrőytee be yewny hozyaa romaban. Mykoron azt hallottaak volna mynd ennen maga mynd az teb fraterek nagyon meg keſerődeenek raytta hogy azonkeppen es ollyan hamar el kellene valnyok egy maſtwl. De veegre nem teheteenek ellene, hanem az zent enghedelmeſſeegnek eeleget kelleteek teenny Es zent Bruno tewee helyette priorraa zent Laudinuſt, ky ees nag nagy zent eeletew es bőlch ember vala es nagy ſyrwan el valanak egy maſtwl. Es mykoron be ment volna Orban papahoz mondhatatlan nagy ewremmel fogadaa ewtet es nagy zeretetyben

leen es mynden dolgaban, Conciliom teeteleeben nagy ſegheedfeegh vala zent Bruno wr papanak es myndeneknek felette yeles tanachoſa vala. Wr papa es lathwan mynden hywſeegeet es melto voltaat adaa neky kalabria bely erſekſſeegôt myndden tyztywel. De Bodogſſagus zent Bruno meg gondolwan az wdwarlaſnak vezedelmes vyzzavonyaſaat Es az yo zandekot kyt wr iſtennek ffeel fogadot vala az kyetlenben. Nagy alazatoſſaggal maſnak engedee, Es ennen maga ennehaú tanoythwanyokkal meene be kalabryanak kemeen pwztayaban eſmeg penitencia tartany azon kemeenſeeggel es regulaſſaggal mynt Cartuſiaban elezteeb el kezdôtte vala es lakozeek ew attyaffyaywal egy pwzta egyhazban ky vala zentôltethween zent Iſthwan prothormartyr neweere: Es kewrẅle apro kwtyakat alkotanak mert
582 Cellakra valo || Anneera nem vala. Tôrteneek kedeeg iſtennek akarattya zerent hogy Rogerius newô Iſpan meene ky vadazny az pwztaban nagy ſereggel es talalaak az ſeerew kôzôt zent Brunot kyſded Conuenteewel. Az beſttyeknek wgataſokra: Es lataa az Iambor Iſpan haat az zent atyaak neky el fezewlt az azyw felden, Neky terdôn aal Neky lee borwlt arczwl wgy ymatkoznak, wr iſtent dycheerween, kyknek meg yſmerween akarattyokat felette nagy eremben leen hogy ollyan zentſſeeges vadakat talalt volna byzwan bennek hogy wr iſten az ew tartomanyaat es fôldeet ew zent ymachagoknak myatta mynden vezedelemtẅl meg otalmaznaa: Annak okaert hogy el zaporodhatnanak keth zent egyhazat ada nekyk azon pwztaban es myg eele gyakortaa meg latogattya vala ewket, mynden zykſeegôket meg zolgaltathwan. Zent Brunot kedeeg mynt attyaat wgy tarttya vala es mynden dolgayban tanacchan yaar vala. Dychôſeeges zent Bruno atyank mygh ott azon Kalabrianak pwztayaban lakozeek ew ffyaywal nagy zentſſeeges eeletben. Mykoron kedeegh wr iſtennek meg eelegôdôt volna az ew zerelmes Confeſſoranak ez vylaghy eeleten. Halalara ywta. Es meg twdaa zent angyalnak myatta hogy bel tôlt az hora es az ew meennyey zent attyahoz kellene meenny hozyaa hywataa az ew zerelmes atyaffyayt es meg yelentee ewnekyk wr iſtennek akarattyat ynthween ewket hogy zent zeretetben es alazatoſſagban lakoznañak es az zent regulaſſagban holtyg meg maradananak. Annak wtanna az kerezttyen zent bytôt elôwe hozwan, nagy zeep predicaciot teen ewnekyk

zent haromſagrol, mynt ollyan nagy bôlch doctor, towabbaa vallaſt teen ew elôttôk anya zent egyhazban valo heet zentſſeegôkrôl yeleſſen az eelô oltary zentſſeeghnek byzon voltarol: kyknek lelkeet teſteet es tellyes Idweſſeegeet ayanlaa Es azonkeppen Vaſarnapra ywthwan ew aldot leelkeet wr iſtennek adaa zent Myhal hawanak hatod napyan, azon ydôben mykoron wr ffyw zyletetnek wtanna yrnanak ezer zaaz eegy eztendôben Es azon azzonywnk egyhazaban kynek koporſſoyara eellyen emlekôzetôt yranak: |

Heted Capitulum.

Primus in hac heremo criſti fundator ouilis
Promerui fieri qui tegor hoc lapide
Bruno michi nomen genitrix alemania meque
Tranſtulit ad Calabros grata quies heremi
Doctor eram pco xpe tuus vir notus in orbe
Deſuper illud erat: gracia non meritus
Carnis vincla dies octobris ſexta reſoluit
Spiritui requiem: qui legis iſta pete.

Mykoron kedeeg bel tellyeſôttenek volna ky mwlaſa wtan neegy zaaz harmyncz eztendôk, yrwan ezer ewt zaaz tyzen neegy eztendôben, tyzed leo papa mynden eegyeb byzonſaghnalkyl meg gondolwan Bodogſſagus zent Bruno Confeſſornak nag ſok yo teetemenyeet es Cartuſyay zent zeerzethnek meltoſagus voltaat es hogy mynd annee ſok ydôtwl foghwa azon eeppen teſteeben nywgodneek az meennyey dychôſeegnel kyl kyben ewtet az wr iſten eegyeb zent Confeſſorok kôzôt ffel magaztatta fôldôn anyazent egyhazban ees ffel akaraa magaztathny mynt ollyan yeles patriarchaat es patronoſth, hogy mynden egyhazban es Capolnakban az ew zent halala napyaat nagy meltoſſaggal ylleneek zent Confeſſornak zoloſmayawal eſtyt kedeeg beytel es hogy mynd az egheez zerzetben mynden veternyenek vechernyenek zoloſmayaban emlekôzetôt tenneenek rola zent Bruno Confeſſor newezety alat hogy ew zentſſeege es lenne otalmwnk wr iſten zent zyneenek elôtte mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn mynd az egheez zent zeerzetnek aldot ffyaywal. O azert zerelmes atyamffyay ha ky kôzzôletôk annak elette nem twtta my leegyen az aldot Cartuſyay zerzet es mynemew regulaſſag-

ban eellyenek az penitencia tarto nema remeteek, ez kewef yrafnak magyarazattyabol vala my kewefet meg twdhat benne, yollehet nagyob reze eett meg ne leeġen yrwan. Senky azert ne mongya hogy byzon zeerzet nem volna ha nem akar veeteny bezeedeben, De ha nagyobnak valła eegyebekneel ygazban mongya kyben dycheerteffeek atya ffyw zent leelek mynd erekkee Amen. ‖*)

---

587 Imaran lezen emlekôzeth zent Lucach Ewangeliftarol.

Criftus Ieſuſban eedes attyamffyay. Ez may napon anya zent egyhaaz eleenkbe hozya dychôfeeges zent Lucach ewangeliftanak emlekôzetyt es ynnepeet mynt az kelô es ffel tamado feenes napot, mert ew leen ky eredet zerent wr Ieſuſnak malazttyabol mynd ez zeeles vylagot meg vylagofoytaa fondamentomzerent kyt ha ky akar olwaſny zent ewangeliomy yraſanak eleyn megh yſmerhet. Annak okaert yol es meltan teezyôk, ha az ew emlekôzetynek ynnepeet nagy tyztôffeeggel yllyôk es tyztôllyôk az ew nagy meltofagus voltaat Ez may zent Innepnek epiſtolayaat ha ky akarya meg vagyon yrwan zent Ianos ewangeliſta napyan karachomba. Ez may zent Ewangeliomot kedeegh laſſok megh kyt megh yrth zent Ianus kenyweenek tyzen ewtôd rezeeben meely zent ewangeliom zarmazeek ky az eedes wrwnk Ieſuſnak twlaydon zayabol es leen eredety az ydôben mykoron volna tellyeffeeggel harmyncz harom eztendôs: es veetetyk az eedes tyzes iſteny predicaciobol kywe kyt teen az veegh vachoran ew zent apoſtolynak elette, ymaran zent halalara keezewlween kynek bewtŵ zerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

Ewangeliom.

AZ ydôben monda ieſus ew tanoythwanynak Ezt parancholom tynektek, hogy zereffeetôk egymaſt. ha gylôl ee tyteket ez vylag azt gondollyatok mert enghemet tynalatoknaal eleeb

*) Itt két levél ki van szakitva.

gylőlt. Ha azert ez vylaag kőzzől volnatok ez vylaag az eweyet zerethnee. De myeert ez vylagbol | Nem vattok, myeert en ky valaztottalak tyteket ez vylagbol. Az okaert ymaran gylől tyteket ez vylaagh. Emlekőzyetők meg az en bezeedemről kyt en tynektek mondottam Mert nem nagyob az zolga ew wranaal. Ha enghemet haborgattak tyteket ees haborgatnak ha az en bezeedemet tartangyatok ty, a'ttyetőket ees meg tarttyaak. De mynd ezeket teezyk ty nektők az en newemeert, mert nem twggyaak azt ky enghemet bochatot. Ha en el nem yewttem volna es ewnekyk nylwan nem zoltam volna bynők benne nem volna. Maſtan kedeeg ſemy menteeſt nem vehetnek az ew bynekről. Vala ky enghem gylől az az en atyamat ees gylőly. Ha eellyen dolgokat nem tettem volna ew kőztők. kyket eegyeb nem tett ſemy bynek nem volna. Maſtan kedeegh lattak es gylőltek ees mynd enghem mynd en atyamat. De hogy az proffeta mondaſa be tellyeſőggyeek ky az ew tőrweenyekben vagyon yrwan mert gylőltenek enghemet okanaal kyl.

Dychőſeeges zenth Lucach ewangeliſta tamada Syrya orzagbol Anthyochianak varaſabol. Es ez vylaghy eelete zerent nagy bőlch orwos meſter vala. De annak halwan az aldot meennyey orwos ky mynd teſtőket lelkőket mynden betegſſeegből faydalombol meg vygazthat, hozyaa yewe es mynt doctorok zolnak rola valaztateek az heethwen ket tanoythwanyok kőzzee es yewendőre lathwan az ew nagy zenthſeeges eeleteenek meltoſagaat nagyob tyztőſſeegre veeteteek, thwdnya yllyk apoſtoli kőwetkőzeeſre es zent palnak tarſſwl adateek az zent hytnek predicallaſaara, kyben oly bewſeeges malaztot eerdemle wr iſtentewl hogy ayanlattatneek az iſten zylew zyz anya marianak notarioſſagra || Kytwl nylwabban halwan es meg tanwlwan Criſtus 588
Ieſuſnak mynden zentſſeeges eeleteenek folyaſaat. Es azonkeppen hyw kerezttyeneknek lelkőt Idweſſeegere votakeppen meg yraa kyt zent peter es zent paal lathwan meltonak es yonak vallaak az okaert ymaran zamlaltateek az neegy yeles ewangeliſtaknak zamok kőzzee, mynt yol lattyok kynek meltoſagus emlekőzetyre harom reze leezen bezeedewnknek. Elſew bodogſſagus zent Lucach ewangeliſtanak dychőſeeges ffel magaztataſanak nylwan valo latattyarol, kynek byzonſagara doctoroknak mondaſok zerent tyz reend bely tyztőletős meltoſſagokat talalwnk kykkel

ewtet az aldot kegyelmes wr iſten eegyeb zentôk kôzôt chodalatuſſaa tewee.

Elſew az ew neweenek melto valaztaſa, mert az lucach magyaraztatyk ffel tamadonak, ky megh byzonywltatyk ennen mywelkôdetyben, mert mykoron felette ez vylaghnak atta volna ennen magaat ez vylaghy bôlccheſeegben ezeſſeegben tyztôſſeegben el merẃlween tawol vala az erek Idweſſeeghnek wtatwl. De mykoron az ygaz ygaſſaghnak wtaat meg talalta volna wr Ieſuſt Criſtuſt ottan ffel tamaztaa ennen magaat ez vylaghnak vezedelmes veremeebôl, Criſtuſhoz folyameek. yme zerelmes atyamffyay ez elſew meltoſſaga meely Idweſſeeges pelda mynekewnk, ha ez vylaggal nem akarwnk el vezny es karhozny, myt keellyen tennônk.

Maſod meltoſaga ky tamad az ew newezetynek magyarazattyabol mondatyk ffel emelkôdew, ky meg byzonywltatyk mert ez vylaghyaknak zerelmeet el hagywan az iſteny es meennyey zeretettre emelkôdeek ky erekkẃl erekkec meg maradando kywel eelnek es gyenyerkôdnek az zentôk zent angyalok iſtennek zent orzagaban. yme eett ees meely nemes tanwſaag adatyk ez vylaghy halando embereknek, kyk torkyg el merẃltenek ez el mwlando atkozot vylaghy zeretetben.

Harmad meltoſaga, ky ertetyk az ew zent newezetynek magyarazattyabol, mondatyk byzonſaggal vylagoſoytoo, ky megh byzonwltatyk Idwezôytenknek zawabol. | Zent Mathe ewangeliſta yrtta megh kenyweenek ewtôd rezeeben Vos eſtis lux mundi. Ty wattok ez vylaghnak vylagoſſaga, Mert mykeppen az feenes nap ffel kelween az eeyely ſeteetſſeegôt el yzy es meg vylagoſoyttya teſt zerent ez vylagot Azonkeppen Iſteny zent malaztal meg vylagoſwlt zentôk lelek zerent zent predicallaſſal, yo eeletôkkel, peldayokkal meg vylagoſoyttyak ez vylagon valo bynes neepeknek zywôket lelkôket. O zerelmes atyamffyay veegyeetôk eztekben honnan vagyon ez vylagon fondamentoma, zaporodaſa zyleteeſe es myndden allapattya vytezkôdew anya zentegyhaznak. Es my leegyen allattya zerent? Nem de az yo malaztus neepeknek gyẃlekôzety ee. Nem de a my reeghy ôſeynk, atyaynk anyaynk, atyankffyay, kyk mynd iſtennek malazttyaban kywe mwltanak my ees wtannok menendôk vagywnk, ha erdemes eeletben meg maradwnk, es az erek eelettre eegyetembe zylettetẃnk az zent ffeel

tamadaſnak myatta, kyknek erőſſeegeet maſtan vallyok lenny az zent yraſban, kyben eegyk yro notarius leen dychőſeeges zent lucach ewangeliſta.

Neegyed meltoſaga kywel wr iſten ffel magaztataa mondatyk reeghy peldazatnak byzonſaga. Ezek 1, myert ők̊r zemeelben yryaak, kynek ſok oka vagyon doctoroknak magyarazattyok zerent De az teebbyt el mwlathwan zent gerger doctornak mondaſa zerent eegy yeles oka leen myeert zent leelek azt tewee, mert abban yegzee iſten ffyanak wrwnk Ieſuſnak embery halando zemelyeet twlaydonſaag zerent myert mykeppen az ooh tőrwenben, mynden nagy es yeles iſteny aldozatot akartak tenny haat ők̊rrel aldoztanak. Azonkeppen wr ieſus mykoron az nagy yeles es veeghetetlen meltoſagus aldozatatot akaraa tenny, nagyobbat nem leele kyt aldozneek az ew meennyey zent attyanak ew halando zent emberſegeenel. Hogy kedeeg zent lucachnak twlaydonaytatyk: oka ez mert az teeb ewangeliſtaak kőzőt yeleſben yra Criſtuſnak || Papſagarol kyral- 589
ſſagarol zyleteſeeről es halando aldozattyarol ꝛc.

Ewtőd meltoſaga mert valaztateek az zent ewangeliomnak yraſara, nagy meltoſaag leen ewneky wr iſtentewl.

Hatod meltoſaga mert az ew zent yraſbely kenyweyt kyket yrth kywalt keppen előwe vette anyazent egyhaaz, mynt az apoſtolok yaraſaarol valo kenyweth Az zent ewangeliomot es zent paal epiſtolayt kyket zent paal yrt ew halalanak wtanna zent lucach mynd ghőrőg nyelẘre fordoytotta ees eelnek vele.

Heted meltoſſaga, mert kywaltkeppen leen kőzőnſeeges Notarius thwdnya yllyk Criſtus Ieſuſnak Azzonywnk marianak es az zent apoſtoloknak, kyknek eeletőket mondaſokat teetemeenyeket nagy zeepen es ygazan megh yrtta.

Nyolczad meltoſſaga mert bodogſſagus zent lucach yo orwos meſter lett leegen. De maga yo keep yro vala, kynek byzonſaga, mert ſenky oly byzon es ygaz zemeel zerent meg nem yrhatta wrwnk Ieſuſnak es azzonywnk marianak kepeet, ha ky romaban volt meg latthatta. Maſyk Conſtantinapolban volt vala hol vagyon maſtan.

Kylenczed meltoſſaga mert mynd halalyg zeplőtelen zyz eeletben marada meg. Annak okaert azzonywnk maria wgy zerette mynt twlaydon ffyaat.

Tyzed mert mykoron tellyes volna myndden zentſſeeges

yozagokkal es iſteny malazttal martyromſaghnaal kyl vewee ky ez vylagbol bekeſeeges eeletben es nagy yo veenſegheeben mykoron nyolczwan neegy eztendôs es temetteek el Bytinyaban nagy ſok choda teetelekkel.

Maſod lelky tanwſagwnk leezen bezeedẅnknek maſod rezeeben mynemew yozagoknak koronayawal magaztataa ffel wr iſten ez zent lucachot meennyeknek orzagaban. Doctoroknak mondaſok zerent ymez neegy yeles meltoſſagus Coronaat talallyok, elſſew zeplôtelen eelethnek Coronaya, mert wgy olwaſtatyk ew rola hogy ſoha halaluſkeppen nem veetkôzôt leegyen, | Es az wr iſtent ſemy neheſſeeggel meg nem bantotta leegyen kyrôl zent Ieronimus doctor emlekôzween wgy mond Criſtuſnak byzon zolgaya volt mynden veethkôzethnel kyl Maſod koronawal feenlyk wr iſtennek orzagaban lelky teſty artatlan zyzeſſeeghnek koronayawal mynt meg hallook ennek elôtte. Harmad Doctorſſaghnak es predicatorſaghnak koronayawal. Neegyed Criſtus Ieſuſnak es az zent kerezthnek kôwethſegheenek dragalatus Coronaya, kyrôl wgy yr bôlch Ecc. XXIII. O meel nag dychôſeegh az erek bodogſſagban ky ez feldôn az wr iſtennek laba nyomaat kôwety: kyrôl zent Ianus ees megh emlekôzyk eeggyk leweleeben myndden kerezttyen embernek wgy keel yarny mynt ew yara az az wgy keel eelny yol ygazan yozagus keppen mynt az eedes Criſtus Ieſus wrwnk Bodogſſagus zent lucach azt tewee wgy eele es erdemeet vewee, kynek zenthſeeges eelete eerdeme es meltoſſaga leegyen my otalmwnk mynd eeletewnkbe mynd halalwnknak ydeyn.

Harmad rezeeben bezeedewnknek emlekôzyewnk az ew hamar valo ſeghedelmeſ voltarol. Wgy olwaſtatyk rola: mykoron eegy ydôben Anthyochianak varaſaat meg zallottaak volna az gonoz tôrôkôk es annera meg zorwltanak volna az varaſban hogy ſem eenyôk ſem ynnyok nem volna Tereenek penitenciara kezdeenek kenyergheny az wr iſtennek hogy zabadoytanaa megh ewket, yme yeleneek meg zent lucach eegy Iambornak ky az zent egyhazban vygaz vala ymatkozwan nagy zeep feenes rwhaban es paranchola neky hogy gyeytenee egyben az kerezttyeneket es menneenek ky az tôrôkôk ellen. De mykoron retteghneenek az zegheen kerezttyenek, monda zent Lucach: Semyt ne feellyetek yewetôk wtannam es meg byzakotathwan

ewket ky meneenek es ſok zamtalan poganokat el vereek nagy győződelmet adwan ewnekyk wr iſten zent lucachnak ſeghedelme myat, kyt azonkeppen engheggyen mynekewnk ees atya ffyw zent leelek zent haromſaag Amen. ||

Tyzen egy ezer zyzeknek meltoſſagus Innepekről. 590

Myert zerelmes atyamffyay ez may napon kerezttyen anya zent egyhaz emlekőzyk es ylly az zent zyzeknek halalok napyaat mykeppen az aldot Idwőzőytew ieſuſth vallaak es dycheerween ffel magaztataak ew zent martyromſaag zenwedeeſőkkel kyeert ewk ees erdemleenek ffel magaztathny mynd az erek dychőſeegben mynd vytezkődew anya zent egyhazban. De mynek elette megh magyaraznook ez zent zyzeknek dychőſeeges eeletőket es zenwedeeſőket laſſok megh tanwſaghnak okaert mynemew rend bely zyzek dycheeretőſők wr iſtennek ellette. Elſſew oka lehet mert ſok fele zyzek leelettethnek ez vylagon kyről emlekőzyk zent Mathe ewangeliſta pelda bezeed zerent kenyweenek hwzon ewtőd reezeben mondwan Haſonlatus meennyeknek orzaga tyz zyzekhez kyk kőzzől ewte bőlch ewte kedeeg bolond, kyknek ertelme alat magyaraztatyk myndden embernek ewt erzekőnſeege kyt ha tyztan es zeplőtelen vyſelend byzon zyznek veetetyk, es az erek Idweſſeegre meltonak yteeltetyk, ha kedeeg nem, erek karhozattra. Maſod oka mert zent paal ees yrwan az zyzekről wgy mond 1 Corin VII es olwaſtatyk ez may zent Innepnek epiſtolayaban. Az zyzekről wrnak parancholattya nalam nynchen. De maga tanachot adhatok rola myndden hywſeeggel, mert felette erdemes ha ky azonkeppen meg marad, meely bezeedőkből keth dolgot erthetewnk eeggyet azt hog termeezèthnek zykſeeges es nehez voltaerth wr iſtennek parancholattyaat raytta nem talallyok ſem ellene mondaſaat Maſodot hogy ha ky tartany akarya felette keellemetes es erdemes az nagy keſalkodaſnak okaert kynek byzonſagawal tellyes anya zent egyhaaz, ez may nap es az zent

yraaſ. Annak okaert zent vyncze doctornak mondaſa zerent neegy rend bely zyzeket talalwnk lenny ez vylaghy eeletben. Elſſew rendben vannak | Oly zyzek kyk ſem zywôkben ſem teſtôkben tyztaſſagot nem tarthnak hanem nevezettel es kyẅl valo rwhazattal, kykrôl wgy mond Idwezôytenk Math xxiii yay tynektôk keepwtalok kyk kyẅl ollyanok vattok mynt az megh feyeerôytôt koporſook belôl kedeeg tellyeſôk az hallottaknak bynes dohos tetemeywel. Annak okaert az zyzeſſeegh haſonlatus az tyzta ſelem ſonalhoz ky mykoron az ſaros vyzben eſendyk ſoha annak wtanna zyne megh nem yew. Azonkeppen ha ky zyzeſſeegeet el eytendy ſoha erekkee meg leely, kyrôl zent Ieron. doctor wgy mond: Byzonnyal mondhatom hogy az wr iſten myndent ffel tamazthat de az zyzet ew eſetynek wtanna ſoha nem. Maſod rendbelyek vannak kyk chak teſt zerent tarttyaak de nem zyẅ zerent valo akarattal. Ezek az bolond zyzek, mert zent Iero. doctornak mondaſa zerent ſemy erdemeet nem vallyaak Wgy mond rola zent hwgo. Az wr iſten ky myndden tyztaſſaghnak zeretôye ſoha bynnel megh fôrtôztetôt zywbe nem lakozyk. De wgy mondnak rola doctorok: Aran zayw zent Ianus, zent Tamaas Gwilhelmus, ha mykoron ember zandeka es akarattya zerent awagy zywe bely gyenyerẅſeege zerent el veztendy zyzeſſegheenek tyztaſagaat, kyben ha meg maradand el vezty az Coronaat. De ha penitenciat tart rola meg eppewlhet chak hogy teſt zerent el ne vezeſſe. Azeert nag okkal ſeelelemmel keel otalmazny mynd leelkeeben teſteeben ha ky yol akarya. Harmad rendbelyek vannak kyk termezet zerent zyzeſſeegôt vyſelnek Nem akarattyok zerent. Ezekrôl wgy mond zent Agoſton doctor Sem dycheeryek ſem zydalmazyok az zyzekbe az termeezetnek yozagaat, mert ſemy eerdemeet nem vezyk, hanem ha ky iſtenhôz valo zeretetbôl fogadaſzerent tarttya az ollyannak zerzetteek az Coronaat, hol ott zabad akarattal vyaſkodyk az termeezethnek ellene. Neegyed rendbelyek vannak kyk zywôkben tarthnak zyzeſſeegôt es nem teſtôkben, kyrôl wgy mond zent Iero. doctor. Az belôl valo tyztaſſaag leelky nemes yozaagh, kyt ſemy ellenzew keſeertettel megh nem banthatnak. Ha bator
591 teſtzerent || Erôth teegyenek ees ew raytta. -Mynt olwaſtatyk zyz zent Lucya azzonrol ky wgy monda paſcaſius feyedelemnek. Ha en rayttam zeplôt teetetz en akaratomnak ellene az en tyz-

taſſagomnak erdeme kettőztetyk Coronazattra. Azert mongya zent Amborus doctor Soha az teſt meg nem fŏrtőztetyk az akarathnak enghedelmeenel kyl. Azert az oly zyzeknek ket Coronayok leezen eegy zyzeſſegheert, maſ bozzwſag keeppen zenwedew martyromſageert Ewtőd reendbelyek vannak kyk mynd elmeeyekben mynd teſtőkben malaztus tyztaſſagot erdemlyk tartany kyrŏl wgy mond aranzayw zent Ianos. O zerelmes atyamffyay ez az nagy meennyey feenlő dychőſeegh, mykoron ky zentſſeeghnek meltoſagaert zent akarattal yo ygyekőzettel el veegezőt keppen teſtben leelekben zeplőtelen eeletőt fogad es vyſel Ez az angyaly eelet halandoſagban kynek fŏldőn tarſſa nynchen, ky ellen mynewel nagyob bay wywaſ erőſſeb vyaſkodas tamadaas annewal erdemeſb, dychőſeegőſb, meltoſagoſb es mennyen fŏldőn chodalatoſb es hatalmaſb, kyeert ez may nemes zent zyzek halalt zenwedeenek. Azert zerelmes atyamffyay mynd ez zent yraſbely tanwſagbol mynd ez zent zyzeknek peldayokbol veegyetők erőſſeegőt, mynemew rendbely zyzeſſeegben, mynemew regulazerent meg maraggyok eellyetők es vyaſkoggyatok, ymaran laſſatok megh mykeppen az zenth zyzek martyromſagot zenwedeenek.

Legenda feſti.

Britania orzagban vala eegy kyral kynek Nochus vala newe, kynek vala eegy zeep leanya, kynek wrſula vala newe ky nagy zeepſeegghel bŏlcheſeeggel es Iamborſaggal feenlyk vala mynt yo kerezttyen es zeplőtelen zyz mynddennek felette kedeeg Criſtus Ieſuſnak zerelmes zolgalo leanya twdnya yllyk mynt ky ymaran myndden ayo'taſſaggal wr iſtennek ayanlotta vala ew zeplőtelenſegheenek yegyzeſeet. Mykoron azert myndenŵt hyre volna az | Ew Iambor eeleteenek Hallaa megh az angliay pogan kyral ky nagy hatalmas vala es gondolaa hogy vennee az ew ffyanak hazaſſagwl. Es mykoron kŏwetőket kyldőt volna az zent zyznek attyahoz elezŏr ſok ygyeeretőket ayandekokat mynd az zyznek mynd ew attyanak ha enghedelmeſŏk lenneenek ha kedeeg nem nagy fenyŏgheteeſt yzenween. Azt halwaan zent Vrſula azzonnak attya, meg rettene raytta twdwan az ew hatalmat es kegyetlenſegeet es nem twd vala myt tenny, eegy okaert mert myeert ewk yo kerezttyenek volnanak

nem eremeſt adhatnaa leanyaat az hytetlen pogannak. Maſ okaert mert twggya vala az ew zerelmes leanyanak zent zyzeſſeegben valo meg maradaſaat es lehetetlennek yſmery vala ew zent fogadaſaat meg feyteny, zyz zent vrſula azzon ymachagaban feleletőt veen wr iſtentewl myt kellene tennyők annak okaert nagy byzwan monda az ew attyanak hogy ſemyt ne feelne, yzennee meg akarattyaat az kyralnak eel ok es ző́rzees alat hogy az kyral ffyw ew attyawal tyz zeepſeegew zyzeket kyldeneenek neky nyayaſſagara es myndenyk mellee ezer ezer zyzeket győyteneenek. Annak wtanna zőrőzneenek hayokat az tenghőrre hogy harom eztendeegh az zyzekkel az tengheren yarwan tyztőlhetnee es zentőlhetnee meg az ew zyzeſſeegeet Es hogy az harom eztendő alat az kyralnak ffya meg kereztőlkődneek es az zent hytőt meg tanwlnaa Ez eellyen nagy bőlch mennyey tanachot az okaert zőrzee zyz zent Vrſola azzon hogy awagy ez eellyen dolognak neheſſegheert az kyral meg zenneek ew tewle awagy az zyzeket mynd Criſtuſnak zentőlnee zent martyromſaghnak myatta Azt halwan mynd az attya mynd az pogan kyralnak ffya nagy erembe leenek raytta es ſemynek aloytaak az dolognak neheſſeegeet, De mynt hamarab kylemb kylemb orzagokban tartomanyokban es varaſokban el kyldőz-
592 ween hozyaa || Gyeyteek attya hazahoz mynd ſok zamtalan zyzeket, kyben yollehet ember vala zam tarto, De maga wr iſtennek zent leelke vala zőrzew meſtere mert vala ky hallya vala ez bodog ſereghnek eegyebet nem tehet vala benne hanem ottan yndwlny keel vala. Annak okaert Syciliay kyralne azzon Gerwſina neegy zyz leanywal hozyayok meene kyſded ffyanak hagywan az orzagot, mynden felől azert halwan wr iſtennek malaztyaat, ſyethnek vala eeggyeſewlny az zent ſereghőz parazth wrak eegyhazy neepek. Es akky kerezttyen nem volt volna, azonnal keez vala meg kereztőlkődny. Mykoron azert mynd eegybe gyẅltenek volna keleenek az tenghőrre es eredeenek Romaban Hogy kedeeg Nagy Colonnyaban ywtottanak volna, Neeky yeleneek iſtennek angyala zyz zent Wrſola azzonnak es meg yelentee ewneky hogy mykoron tellyes zammal megh terween eſmegh oda ywtnanak martyromſaghnak Coronayaat veyendők volnanak Mykoron azert az zent angyalnak ygazgataſa myat bel ywtottanak volna Romaban. Zent Ciriacus papa nagy eremmel es tyz-

tőſſeeggel fogadaa ewket, mert mykoron ew ees Britania orzagbol valo volna, ſok nemzety rokonſaghy valanak az zyzek kőzőt. Es azon eeyel almaban meg yelentee az Iambor papanak hogy ewneky ees velők kellene martyromſagot zenwedny es ottan az Gardinaloknak megh hagyaa az papay tyztőt azon valo haraghyokban ew ees ky vakaraak neweek az eelő kenyből, kyben az papakat zoktaak yrnya myert tyzteet el hagywan az bolond azzonyallatok wtan eredőt volna. Mykoron mynd az ollyan dolgot lathwan az romay feyedelmek, myert meeg poganſagban eelnek vala ffeel yndwlanak ellenek, mert azt gondolaak ha azon zabadſagban ewket el haggyaak az kerezttyen hyt ew myattok felette el terewl. El yzeneenek Iwlianus rokonſagoknak ky akkoron az zyttyay magyaroknak feyedelmők vala, hogy tamazyok hadat | Ellenek myeert hogy kerezttyenek volnanak es mykoron Colonnyaban ywtannak vagaſſa le mynd ewket Zent Ciriacus papa azert nagy ſokad magawal Iambor pyſpőkőkkel Gardinalokkal es eegyhazy neepekkel yewe el velők Ennen hazol ethereus kyral zent Vrſola azzonnak yegőſe zent angyal myat ynteteek hogy azzon annyaat es hwgaat kynek florencia vala newe meg kereztőlne, es nagy Colonnyaban zent Vrſola azzon ſeregheeben menneenek es velők eegyetemben martyromſagot zenwedneenek. Az attyok kedeegh ymaran ky mwlt vala, zent kelemen pyſpek ees el yewe velők. Mykoron azert mynd eegyetembe nagy Colonnyaban gyewltenek volna, az gonoz kegyetlen pogan neepek kedeeg ymaran az varaſt meg zallottaak vala, Lathwan azert ez angyaly artatlan zent ſeregőt Criſtus Ieſuſnak eeggyegyew baranyt azonnal kewrwl ſogaak mynt az dyhes eeh farkaſok. Az zent zyzek azon kőzben angyaly byztataaſ myat egymaſt leelkőſőytyk vala es ayanlyaak vala lelkőket teſtőket ees eeletőket az teremtő wr iſtennek zent markaban es nagy eremeſt le hayttyaak nyakokat az ellenſeeg fegywereenek. Es wgy leen hogy mynd az ſokſagw neepet le vagaak. Mykoron veegre ywtottanak volna zent Vrſola azzonhoz ky mynd az horayg ymatkozwan az zent angyallal bezeellet vala, keerween wr iſtent hogy eeggyet ſe hadna feelelemnek myatta el vezny annee ſokaſſaag kőzzől es nagy eedes vygaztalaſt eerdemlőt vala hallany mert meg hallgattatot vona. Lathwan az pogan magyarok feyedelme zyz zent Vrſola

azzont hogy ollyan mondhatatlan zeep ember volna el amelkodeek raytta es kezdee ewtet kenyergethny az zyzeknek halalokon es nagy zeep zowal vygaztalny keerween azonkôzbe hogy lenne enghedelmes ew hozyaa haylany hazaſſaag zerent. De bodogſſagus zyz zent Vrſola azzon yngen ſem akara lathny hallany nem hogy neky enghedôt volna. Lathwan az kegyetlen feyedelem hogy azon keppen meg wtaltatot volna ragadaa yhyeet
593 nylaat es ottan atal lewee zenth || Vrſola azzont es azonkeppen az zent martyromſagot bel tellyeſôytee. Vala kedeeg az zent ſeregben egy zyz kynek Cordula vala newe ky az nagy zernyw retteneteſſeegben meg feelelmôt vala es le Bwt vala az hayoban mynd az egheez eeyel. De mykoron Iſteny yhleeſnek myatta ezeeben vette volna meel nag dychôſeegôt vezt el ha ky zakad az zentôk kôzzôl, maſod napra vyrradwan elôwe mwtataa magaat el ottan martyromſaagot zenwede, Zenwedeenek kedeeg martyromſagot azon ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak Neegy zaaz ewthwen keth eztendôben.

Ez zent zyzekrôl eellyen chodalatus pelda olwaſtatyk. Vala eegy zerzetes Iambor ky eztendôn keed nagy ayoytatus zywel leelekkel zokot vala zolgalny ez zent zyzeknek. Eſeek nagy korſſagban es mykoron nagy keenban volna lataa haat yme eegy yghen zeepſeegew zyz eleybe yewe es meg kerdee ha yſmernee, monda nem, felele az zyz. En vagyok eegy az zyzek kôzzôl kykhôz teenekôd nagy ayo'tatuſſagot vagyon. Azert ha az mynekewnk valo zolgalatodbol tellyes erdemôt akarz vennôd es a' my tyztôſſeegewnkre tyzen eegy ezer pater noſtert es Aue mariaat olwaſandaz te halalodnak ydeyn my mynd el yewônk es teegôdet myndden vezedelemtwl meg otalmazwnk es el enyezeek elôle. Ottan az zegheen koor betegh nagy erembe leen es mynth hamarab bel tellyeſôytee. Annak wtanna az feyedelemnek yzene hogy megh akarna kenetethny, mykoron el veegezteek volna, kezde nagy ffeel zowal mondany hogy mynd ky menneenek az hazbol es annanak helt az zent zyzeknek, kyket ymaran laat vala be yewny. Meg kerdween az feyedelem my dolog volna megh bezeellee ewneky az lataſt es azonnal az zent zyzek elôt ky bochataa leelkeet es az zent ſereggel wr iſtennek zent orzagara meene kybôl mynekewnk zentſſeeges tanwſaag adatyk zerelmes atyamffyay mert nagy yo byzodalmas

es erdemes az zent zyz azzonyoknak zolgalny, Mert am wgy mond zent Ieron. doctor lehetetlen hogy ſokaknak ymacchagaat az wr iſten megh ne halgatnaa. Engheggye wr iſten, hoǵ ez zent zyzeknek halalok leegyen my otalmwnk mynd eeletẅnkbe mynd halalwnknak ydeyn Amen. |

Zent Demeter Martyrnak Innepeerôl.

Dychôſeeges zent demeter martyr, mynt yraſban talallyok tamada ezen magyarorzagbol, zeremſeeghnek tartomanyabol es azon varaſban zyleteek, kyt annak wtanna az ew zent neweere newezeenek, kynek zawa zent Demeter newe, kynek ew nagy yeles nemes nembôl valanak. Attyanak Adoryan wr, annyanak Teogona azzon vala newe romay chazar wdwaraban nagy newezeteſſeegben valanak. Mykoron azert ez zent Demeter nagy yo elmeyẅ yffyw volna, adaak ofkolaban bôlcheſſeegre es myert wr iſtennek malazttya vala ew benne ydônek elette nag bôlch ember leen benne es haytaa magaat Criſtuſnak zolgalattyara myndent ynt es tanoyth vala az ygaſſaghnak wtaara, gyakortaa predicalwan wr iſtennek orzagaat es nagy ſokakateremt vala ez zent hyttre wgy hogy ymaran myndenẅt hyre newė vala Iamborſaganak Es mykoron lakozneek Teſſalonica varaſban, tôrteneek hogy azon ydôben, romay chazar Maximianus ky nagy kegyetlen vala az zegheen kerezttyenekhez, zalla le Teſſalonica varaſban es vala hol Criſtuſnak hyw zolgayt talallya vala, mynd el reekkentety vala, meeg annak felette megh ees ayandekozya vala ky kerezttyent ôlt volna, vala kedeeg az Chazarral egy gonoz oryaaſ fayzat ky myndennel bayt vonzon vala es az kerettyeneket chak ôleeben zoroytta vala es azonnal ky keel vala lelkôk, annak okaert az chazarnaal nagy tyztôſſeegben es zeretetben, kynek lybeus vala newe, olaa nemzet. Bodogſſagus zent demeter kedeeg ſemyt nem feelween mynt kywel az wr iſten vala, De zabadon es mynden batorſſaggal predicallya vala ez zent hytôt es nagy ſok pogan neepek hozyaa folyamwan tanoyttya vala es meg kereztôly vala ewket. Chazaar kedeegh mykoron az kerezttyeneketh haborgathnaa zent

Demeter elôwe yarwlwan zabadon meg fogaak ewtet es chazaar eleyben vyweek. Az ydôben kedeeg az gonoz veerben telhetetlen chazaar vala az bay vywo helyen, kynek harczo-
594 laſara || Nagy meſterſſeeggel wgyan keegyet alkottatot vala kyben az bayt vynaak es ſenky az rekezbôl ky nem mehetôt mygh nem eeggyk meg ôltte az maſykat es az gyôzôdelmeſnek ottan ayandekot attanak Es nagy ſok zamtalan neep fwt vala reea neezny Eetth ez keegyben nagy ſokakat meg gyôz vala az chazaar bay vywo oryaaſ vyteze, kyn az kegyetlen chazarnak nagy ereme vala, hogy az alfôldy vytezôk kôzzôl ſenky nem valhatneek hozyaa, ez eellyen vezedelmes tekeentethnek helyeere, hol Maximianus chazaar zemeel zerent elôwe vonyaak zent Demeter vytezt es be vadolaat ott hogy mywel kerezttyen volna es az meg fezẃltnek hytyt predicallanaa, Reea tekenthween zent demeternek angyal zynew zeep orczayara es hogy Criſtus Ieſuſt zabadon vallanaa eegy ydeyglen wgy mynt kenyerẃlween ew raytta hagyaa hogy wgyan ott az yateeknak helyeen rekezteneek be eegy kamoraban es erôſſen meg ôryzneek mygh chazaar akarnaa. Mykoron be menth volna Criſtus zolgaya az kamoraban lata egy Skarablya feerghet ffeel mazny az laban, hogy meg fwllya ewtet es meg ôllye, zent Demeter zent kerezthnek yegyeet vetee reea es ottan kettee haſada az gonoz meergôs allat.

Azonkôzhen wr iſtennek zent angyala neky yeleneek zem latomaſt mondwan Bekeſeegh hozyaad Criſtus Ieſuſnak zerelmes hywe es eegy zeep Coronaat teen feyeeben es meg byztataa ewtet, leegy erôſſ es bator ez kegyetleneknek elettôk ſemyt ne feel mert Criſtus erek Coronaat zerzôt teeneked az erek dychôſeegbe es el enyezeek. Az ydôben vala eegy Iambor yffyw kerezttyen az bay vywo helyen, kynek Neſtor vala newe zent Demeternek felette yo barattya, ky be ſwtameek zent Demeterhez az Camoraban es le eſween labay elôt monda, ez may napon ennekem bayt keel ffel vennem az libeus oryaſſal az chazaar baynokawal, keerlek ymagy eerettem hogy ſegheellyen meg az wr iſten az te | Zent ymacchagodnak myatta, Ottan Bodogſſagus zent Demeter myndden teſteere kereztôt hanya, es monda, yme az lybeuſt ees megh gyôzôd. zent martyromſagnak Coronayaat ees veezôd erek dychewſeegre. Es el meene

Neſtor vytez az libeus oryaſ vytez ellen, es mykoron az keegyben egybe akarnaanak menny Maximianus chazaar ott neezween es az zamtalan ſok neep: ymachagot teen elezer, es monda: wr iſten ky zent Dauid kyralnak az oryaaſ ellen dyadalmat adaal ſegheench meg enghemet ees az te zent newedben hogy mynd ez gonoz vytez mynd az kegyetlen feyedelem zegyenyẅllyenek megh ez may napon. Es annak wtanna egybe haythwan czwczayokat el eſeek az chazaar baynoka es ky mwleek ez vylagbol. Azt lathwan az chazaar mondhatlan el keſerődeek raytta, hogy nem tőrteneek wgy a' mynt akarya vala es nagy banattal ffel mene az palotaban es hagyaa hogy Neſtor vyteznek azonnal az varaſ kapwyan venneek feyeet es azonkeppen martyromſagot zenwede. Zent Demeter vyteznek kedeeg Criſtus Ieſus megh yeleneek es monda. Idwez leegy Demeter en zeretew hywem, kyben ennekem myndden kellemeteſſeegőm vagyon ymaran ym en hozyaam yewz zenth martyromſagnak koronayawal erekkẅl erękkee lakozny az erek dychőſeegnek bodogſſagaban. Zent Demeter azzonnal le eſween az főldre ymadaa ew kegyes wraat teremteyeet halaat adwan ew felſſeegenek, hogy ewtet arra valaztotta volna, es monda. En kegyelmes wram es en iſtenem keerlek teegődet hogy vala ky ew nyomorwſagaban en newembe kenyergend te zent feelſſegődnek halgattaſſanak megh. Es vala meel vytez hadban leween en bennem byzandyk otalmazyad megh ewtet vezedelemtẅl az te erőſſ yogodnak myatta. Es vala ky nagy erőſſ korſſagban lewen en hozyam kyaytand te yrgalmaſſagot ew vele. Monda Criſtus meg halgattalak mynden keerelmeeſődben en zeretew zolgaam. Es zent Demeter nagy eremmel halaat ada raytta ew felſſegeenek. Azonkőzben leen oly hogy ky mondanaa az chazarnak mert az libeus vytez halalanak Demeter volna || Myndden oka. Es 595
monda Maximianus chazaar mykoron en ma az ytkőzet neezny menneek nagy gonoz zerencha talala es nagy haraggal parancholaa hoǵ zent Demetert yzen keed el konczolnaak. Azonnal az wrahoz haſonlatus kegyetlen hoheer be meene az fokhazban es zent Demeternek zyweeben ytee az tőrtt es annak felette nagy ſok ſebőt teen raytta azonkeppen zenwede zent martyromſagot. Vala kedeeg zent Demeternek es Iambor farkaſſ newő zolgaya, lathwan az ew wranak halalaat ky vewee gyerẅyeet

wyabol es veeres palaſtyaat, es nagy ſok korokat betegôket es erdengôſôket vygazt vala velôk. Azt halwan Maximianus chazaar azt ees meg fogataa es meg matirizaltataa es nagy ſok hyẅ kereztyenôket ôlete meg az ydôben nagy dyheſſ haraghyaban Zent Demeternek teſteet vettetee az arneek zekben. De wr iſtennek hatalma myat meg tarttateek mynden vezedelemtẅl. Es az hyw kerezttyenek annak wttanna ffel gyeythween nagy tyztôletes helyen el temeteek es nagy ſok yrgalmak lettek leeznek ees az ew zent koporſoyanaal mynd ez napyglan kyknek myatta dycheertetyk az wr iſten az ew zerelmes vytez zolgayawal erekkẅl erekkee. My ees dycheryôk zerelmes atyamffyay az ew zentſſeeges ynnepeenek napyaan hogy leegyen ſeghôdelem myndden nyomorwſagwnkban eelween es ky mwlwan. Amen.

Zent Symon Iudas Apoſtoloknak Innepôkrôl.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay es apoſtoly zeretethnek eeggyeſſegheben eedes baratym yme anyazent egyhaz ez may napon zemewnk eleeben hozta Criſtus Ieſuſnak eedes es zerelmes tanoythwanynak emlekôzetyt, ynnepyt es zent halalok napyaat hogy meg emlekôzneenk rola mykeppen es honnán veett fondamentomot amy Idweſſeegewnknek gyôkere es azonkeppen yndwltathnank kôwethny es zolgalny az aldot wr Ieſus Criſtuſt kyben ez maſtany neepek felette yghen el hydegewltenek. Az okaert ees mynek elette ywthnank ez zent apoſtolok eeletynek magyarazattyara leezen bezeedewnknek dereka harom ldweſſeeges tanwſagokrol.

Elſſew tanwſagwnk leezen arrol Myt keellyen embernek tenny hogy meltan zolgalhaſſon az wr iſtennek. Ez mondaſnak oka ez, merth: wr iſtennek hozvank valo kôzelgheteeſe es parancholattya zerent yeleſb okeert azert teremtettewnk hogy twlaydon es kywaltkeppen az wr iſtennek zolgallywnk es wgy ellyewnk ez vylagon hogy meltok leegyewnk áz wr iſtennek orzagara, hogy mynd eett mynd ott az wr iſtennek zolgay leegyewnk. O ky nagy meltoſaag ez wr iſtentẅl gyarlo embery

allathnak. Doctoroknak azert magyarazattyok zerent Nyolch rend bely meltoſſagokkal tyztôſôytôtte meg embery allatot wr iſten kezdettewl foghwa kykeert meltan tartozneek ew zent feelſſeenek mynddennek felette zolgalny

Elſſew meltoſaag: bodogſſagus haſonlatuſſaagh Gen. 1 mert az aldot zent haromſaag twlaydon az ennen zent zyneenek zemeelyenek peeldazo haſonlatuſſagara abrazaa ky az embery termeezetôt, kyrôl wgy mond az nagy Origenes doctor, keerlek veegyetôk yol ezetôkben. O embery allat halgaſſad meg az te nagy meltoſagodat. Ha yrgalmas vagy es tekeelletes mynth az te terewtew meennyey atyaad yrgalmas es tekeelletes Ha ygaz es zent vagy mynt az te wrad iſtened es myndenben ollyan termeezet es yo zokaaſ vagyon te benned kôwetſeegh zerent mynt termeezet zerent az wr iſtenben, haat wr Iſtennek byzon es tellyes haſonlatuſſaga es zyne vagyon te benned. Ha kedeeg bynes vag kegyetlen vagy ez vylaghoz ragazkottaal, fôrtelmes eeletben eelz, nylwan twggyad hogy erdeghy termeezet vagyon te benned es erek vezedelemnek vagy ffya. Annak okaert mongya vala zent pal apoſtol ees Effeſ. v. az wr iſtennek kôwetôy leegyetek mynt zerelmes ffyak es byzon ewrôkôſôk. ||

Maſod meltoſſaag mynden fôldôn valo teremtôt allatokon 596 wralkodaas ps. [†] myndeneket veteel ew labaynak alaya, kyrôl ertelemnek meſtôre ca VIII mykeent teremteteek ember az okaert hogy zolgalna az wr iſtennek. Azon tôrween alat teremteteek ez vylaag benne valowal hogy zolgalna embery termeezethnek. O ky vagyon maſtan ky ezeketh ezeeben vehety hogy meg tartanaa.

Harmad meltoſaag zemeel zerent valo ygyeneſſeeg hogy koronkeed amenyorzagot neezye oda fohazkoggyeek ygyekôzyeek oda ſyeſſôn Ne ez fôldyekre mynt az barom allat kynek zemezaya es kywanſaga ez fôldyekre vagyon.

Neegyed meltoſaag atyaffyw nemzeteſſeeghnek kôtelezety Gene 1 eellyen nagy nemes teremtôt allatok nem teremtôt az wr iſten mynt embert, kynek eegy attya annya lenne Az okaerth zent Agoſton doctornak mondaſa zerent hogy wgy zerethneek egy maſt emberek wgy kenyerwlneenek eegy maſon wgy otalmaznaak taplalnaak ſegheellenek egy maſt mynt byzon

atyaffyak. De hol talalnook maſtan meegh. Draga ahol lakozyk eellyen zeretethnek meennyey keenche.

Ewtôd meltoſaag el romlatatlanſaag twdnya yllyk embert lelke zerent erteny Myert twdom hogy nem ſok ember erty, yeleſſen ky dereek yraſt nem olwaſot az yraſt wr iſten teremtôtte az embert ew zyneenek haſonlatoſſagara adwan ew belee eelô lelkôt. Azt twggyok hogy az wr iſten lathatatlan es halhatatlan allat. Ha az ew iſteny termeezetyre teremtôtte az embery lelkôt haat nem keel wgy erteny hogy wr iſten haſonlatus peldazattyara zerzette volna fôldbôl az embery teſty zynt abrazatot. De az halhatatlan es lathatatlan embery lelkôt teremtôtte az ew zent termeezetynek haſonlatoſſagara, embery halando teſty zynt kedeeg es termeezetôt Criſtus Ieſus halando ember zyneenek es zemeelyenek haſonlatoſſagara ky meeg reegheen annak elette az iſteny bôlcheſſeegben meg volt peldaztatwan mynek elette embert teremtene ez vylagon. | Yme azert zerelmes atyamffyay myndenewt meel nagy meltoſſagaat talallyok az embery allat kyeert ha ezeeben vennee magaat felette kellene zolgalny az aldot kegyelmes wr iſtent.

Hatod meltoſſaagh ygazan es ertelmeſen zolaſnak byzonſaga, annak okaeert meeltob az ember myndden eegyeb leelkôs allatnaal mert a' my zyweeben tamad zawawal ky twggya yelenteny. O ky nag ayandeek embernek az wr iſtentewl. De yay vezyk azoknak, kyk nem hogy dycheerneek vele az wr iſtent De ynkaab zydalmazyaak es atkozyaak es eegyeb iſtennek teremtôt allatyt, yob volt volna azoknak ha yngen ſe zylettenek volna.

Heted meltoſſagh, embernek dragalatus volta, wgy mond rola zent Agoſton doctor, wr iſtennek meltoſaganak alatta ſemy dragalatuſb nynchen mynt az leelek, leeleknek alatta az teſt. Zent Ber. meg wgy mond. Mynd ez vylagon valo zamtalan zeep yo ſem haſonlathattatyk eegy leeleknek draga voltahoz kyrôl zent Mathe capitulo XVI nylwan tano byzonſagot teezen rola.

Nyolczad meltoſſaag: az aldot iſtennek zent ffyahoz valo eegyeſewleeſ kynek zemeelyeben meg valtaa es meg eppôytee meennyen fôldôn valo romlaſt. Oh ha enneel tôb nem volna meegh ees mondhatatlan nagy meltoſſaagh. kyrôl zent paal I Cor VI wgy mond. Atyamffyay twggyatok draga arwal valtat-

tatok meg annak okaert dychewycheetôk es vyſellyeetôk wr iſtent az ty teſtôtôkben, kyrôl wgy mond zent Amborus doctor ees: Nem mondatyk ygazan embernek ſenky hanem chak ky wr iſtenben vety remeenſeegeet es twlaydon ewtet zerety: wgy mynt azt byzonoytanaa, vala kyk annak kywely vannak es mynd kyk bynben eelnek. Nem byzon emberek de barom zamaban vannak, ha kynek eze vagyon megh erthety myre meegyen az veege. yme azert En eedes zerelmes atyamffyay mynemew meltoſſagokkal zeretôt az eedes wr emlekôzyetôk meg rola es zolgallyatok az wr iſtent eerette hogy az erek dychôſeegben veheſſeetôk erdemeet erekkewl erekkee. |

Maſod tanwſagwnk leezen arrol my oka, hogy ezenkeppen 597
az yok es valaztottak haborwſagot keent es halalt zenwednek az gonozoktwl es az wr iſten mynd el hallgattya el zenwedy. Nem de ynkab ha yok Iamborok es ygazak zerethny es tyztôlny kellene Iſteny tôrwen zerent. De yme az maſtany ydôben az yok yngen ygazat ſem mernek mondany awagy predicallany, ottan ellene mondo tamad. Reea felelnek doctorok elôwe hozwan Idwôzeytenknek mondaſaat zent Ianus yrtta capitulo xv. En ky vaalaztaalak tyteket ez vylaag kôzzôl. Annak okaert gyẅlôl tyteket ez vylag. Ha azert az wr iſten mondaſa zerent az ygaſſagot gylôſeegh kôwety es ky ygaſſaggra tanoytana yldôzeeſt zenwed ynkaab kôwethween emberek az ſeteethſeegôt ez vylaghy gyenyerẅſeeges eelettnek alatta honnem az vylagoſſagot meg yobbwlaſnak alatta. Nylwan valo bolondſagnak es erek vezedelemnek yegye. De az yoknak valaztottaknak Criſtus Ieſus zerelmes zolgaynak nem keel vele gondolny. Nem keel az yo mywelkôdettewl megh zenny, Nem keel az ygaſſagot el enyezteny. Harom okaert elezer Az aldot Criſtuſnak mondaſaert, Io xv ha gylôl tyteket ez vylagh ne gondollyatok vele mert nem vattok meltobbak az ty feyetôkneel. Nem vattok feellyeb az ty meſtertôkneel, ha enghemet enny yo teetelemeert gylôlt, meneewel ynkab tyteket, kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor Nem akar az Criſtus tagay kôzôt lenny, vala ky gylôſeegôt nem akar zenwedny az fewel az az Criſtuſſal. Maſodzor yteelethnek ygaſſaert, mert az halalnak es az wtolſo yteelethnek napyaan az gonozok yteeltethnek meg az yoknak mondaſokbol es teetemeenyekbôl zent pal apoſtolnak mondaſa zerent Harmad

okaert az yoknak lelky haznalattyokert, hogy erdemôt gyoychenek pelda az zent martyrok es Confeſſorok. Arrol mongya ennen maga az zent ewangeliomba Math [†] tyredelmeſſeeghnek yozagaban tarttyatok meg az ty lelkôtôket. Ez azert az ygaz Idweſſeeghnek | Byzon wta, regulaya formaya es fondamentoma zent Ieronimos doctornak mondaſa zerent Ez az nemes kereztffa, kyt Criſtus wtan keel vonny. Ez az nagy terôh es nehez nyalab kyt zent yſakkal az aldozattra keel vynny. Ez az nemes zep yllat kyt az wr iſten yo keddel veezen embertewl Ez az dragalatus ayandeek kyt wr iſtennek eleyben keel vynny kyert nagy erdemôt es Coronaat adnak az erek dychôſeegben. Akkoron oztaan ewrẅl vygad ember raytta hogy eett ez vylagon erdemlôt zenwedny. Pelda mynekewnk ez nagy zent apoſtolok kyknek zent keennyok halalok eellyen nagy tyztôſſeegôt eerdemlôt meegh ez vylagon ees hogy tyztôſſeeggel zolgallyanak es emlekôzyenek ew rola. Ez wylaghy gonoz fayzatoſſaagh kedeeg nem zerette ewket de az ygaſſaghnak yonak, Idweſſeeghnek es az erek eelethnek hyrdeteſeert tanoytaſaerth predicallaſaerth ellenek tamadwan mynt ha gonozot voltanak volna zernyẅ halallal veegezteek ky ewket De dragalatus az zentôknek halaalok wgy mond zent Dauid ps. [†] wr iſten zyneenek elôtte kyben mynket ees reezelteſſen keeryek ew zent yrgalmas kegyelmeſſeege ymaran hyzôm erty ty zerelmes atyaffywſagtok myeert gylôly es haborgattya ez vylaagh az wr iſtennek valaztot hyweyt mynt nem ew ffyayt Nem baratyt. Mynt ydeghen es haſonlatlan eeletben eelôketh es ewneky enghedetlenôket. Mynt gonoſſagarol meg feddôket es velôk nem nyayaſkodokat. Mynt ew fôrtelmeſſegeert meg wtalokat es ellene mondokat. Mynt ſwlt gonozokat es iſtennek ſemyre keellôket Mynt pokolbely erdeghnek fyayt es erek tyzre zallokat kynek veege ſoha nem leezen zent Mathe mondaſa zerent Math. [†] ymaran hyzôm erty ty hyẅſeegtôk my oka leegyen hogy az yok az gonozokkal leelek zerent eegyben nem feernek. De myt kellyen tenny az yoknak enny vezedelmes haborwſagban hallyatok az iſteny tanachot es tanwſagot ne en tewlem De en velem eegyetembe zent leelek atyank wrwnk meſterewnk es kegyelmes iſtenewnk
598 meg tanoyth reea bôlch zaya atal eccl. ſecundo || Fili accedens ad ſeruitutem dei ppara animam tuam ad temptacionem et ſta in

iuſticia et timore et humilia cor tuum et ſuſtine pacienter ꝛc. Zerelmes ffyam akarwan yarwlny az wr iſtennek zolgalattyara zőrőzyed ffel az te leelkődet mynden keſeertettre. All ygaſſagban es iſteny feelelembe es megh alazwan az te zywedet tyr' mynden bekeſſeeggel, yme azert zerelmes atyamffyay hallyatok az iſteny regulaat es tanachok. Tanwllyok meg azert es mwkalkoggywnk mert byzon mwkara ſyzet az wr iſten, kyre az embery gyarloſaag zerent eeleeg erőtelenők vagywnk De ew feelſſeegenek ayanlyok magwnkat ky teremtőt ew teegye ew aggya az erőſſeegőt hogy zenwedheſſewnk ew leegyen mynd kezdety veegezety az ew zent neweenek dycheeretyre.

Legenda eiuſdem feſti.

Harmad tanwſagwnk leezen mykeppen ez zent apoſtolok mwkalkodanak vyaſkodanak es zenwedeenek zent martyromſagot Ez vylagon es mynemew zent koronawal meeneenek wr iſtennek eleyben, kykről az zentőkről zőrzőt kewnyẅben wgy vagyon meg yrwan ez zent Symon Iudas apoſtoloknak eeletők, Wrwnk Ieſus menybe menetynek wtanna zent Tadeus awagy mas newel Iudas apoſtol meene Ediſſa newe varaſban Abgaruſ kyralhoz wr iſtennek akarattyabol es mykoron meg yelentőtte volna ewneky hogy Criſtus Ieſus tanoythwanya volna, nagy eremmel fogadaa es le eſween ymadaa ottan wrwnk Ieſuſt. Es az zent apoſtol meg tanoytaa ewtet az zent hyttre es myerth az kyral poklus vala wrwnk Ieſuſtwl kyldőt lewellel zent Iudas apoſtol meg tőrlee az kyralnak orczayaat es azonnal meg tyztwla. Annak wtanna meene az zent Apoſtol meſopotamyaban predicallany zent Symon kedeeg Egyptomban. De annak wtanna mynd ketten eegybe ywtanak Perſyda newő orzagban. Vala kedeeg ott az ydőben Babyllonyay kyralnak eegy tyzttartoya kynek Baradak vala newe es keezẅl vala ſeregheewel az Indya orzagbelyek ellen es ſem ſemy feleletőt nem vehet vala az ew balwan iſtenytẅl, mynt lenne dolga az hadban, kerdeek meg az mas varaſ bely balwan erdeghőt myre nem | Felelne nekyk az ew iſtenők. Es meg mondaa hogy az Criſtus Ieſus apoſtoly volnanak oka Ottan meg kereſtetee az feyedelem es kerdeny kezdee kyk volnanak es honnan awagy myt yarnanak es ottan feleleenek hogy Criſtus Ieſus tanoythwany volnak es az ew Idweſſegőkeert yewttenek volna. Es keeree az feyedelem

hogy meg yelenteneek az hadnak veegezetyt. Mondanak az zent apoſtolok hogy meg twggyad oh feyedelem mert az te iſtenyd hazwgok es chalardok es zabaddaa hogy felellyenek meg az kerdeeſre Es mykoron meg mondottaak volna hogy mynd keth felôl nagy veer ontaaſ lenne. Moſolyodanak raytta az zent apoſtolok es mondanak Ne feel ſemyt mert bekeſeeg yewt be eede my velewnk. Honap napnak harmad horayaan az Indya belyeknek kôwety yewnek te hozyaad es te hatalmad alaa aggyaak magokat mynden bekeſſeeggel. Az hadnagy azt halwan el chodalkozeek raytta es vywee az kyral eleybe ewket es azon keppen meg bezellee az kyral elôt. Valanak kedeeg az ydôben ott ket erdenghôſôk, kyket zent Mathe ewangeliſta zerechen orzagbol ky yzôt vala, kyk mykoron az zent apoſtolok ellen chachognanak meg gyôzeteenek. Es wgyan ott azon eztendôben predicalwan hatwan ezer emberneel tebbet haytanak ez zent hyttre. Az keth erdenghes meſterek onnan ees ky fwthwan meneenek Sannyr newô varaſban, hol ott heethwen Balwan papy feyedelmek lakoznak vala. Mykoron az zent apoſtolok oda ees el mentenek volna reeaok reezzezteek az ott lakozoo neepeket az erdengôs meſterek Es meg fogaak ewket es vonyaak az nap iſtennek templomahoz. Az hawaſokbol kedeeg kezdeenek ky keyaytany az fôrtelmes lydrôczôt mondwan. O iſtennek zent apoſtoly yme nagyon eeghettetewnk my az ty be yeweeſtôkre. Azonnal wr iſtennek zent angyala yeleneek meg az zent apoſtoloknak mondwan valazyatok ez kettew kôzôt awagy hogy ezek el ſylleggyenek awag ew myattok martyromſagot zenweggyetôk. Mondanak az zent apoſtolok: ymaggyok keerween wr
599 iſtennek yrgalmaſſagaat || Hogy ezeket ees az zent hyttre terôyche mynket ees yktaſſon ad zent martyromſaghnak gyôzôdelmeere. Annak wtanna eegy keweſet vartathwan mondanak az zent apoſtolok az neepeknek, hogy meg twggyatok mert ez balwanyok erdegôkkel tellyeſôk yme parancholwnk nekyk hogy ky mennyenek belôle es az balwanyokat el tôryeek. Azonnal mynt keth fekete zerechenek ky yeween el tôreek wgy elettôk az oktalan balwan keepôt. Azt lathwan az eztelen papy feyedelmek reea rohananak az zent apoſtolokra es azon helyen meg ôleek ewket es tamada nagy eghy chattagaaf meeny dôrghees es az Balwan templomot harom felee haſogataa, az

keth atkozot erdenges meſtert meg ytee az meeny es nagy ſokakat az papy feyedelmek kőzzől, az Iambor kyral kyt meg kőrőztőltenek vala nagy tyztőſſeeggel ffel vewee az zent apoſtolok teſteet es egyhazat rakathwan ew emlekőzettyőkre el temetee. Ezeken keppen az zent apoſtolok zent martyromſagnak Coronayaat zenwedween az erek dychőſeègre meneenek kyt mynekewnk ees engheggyen az ew zent erdemeknek es eſſedőzeeſőknek myatta atya ffyw zent leelek zent haromſaagh wr iſten erekkewl erekkee Amen.

Myntzent Napyanak meltoſagus Innepeeről.

Yme Criſtus Ieſuſban en tyztőlendew es zerelmes atyamffyay mynemew meltoſſagus zent Innepőt hozot zemeynk eleeben eztendő fordwlattya zerent anya zent eegyhaz es meel nagy tyztőſſeeggel iſteny feelelemmel lelky ayoytatoſſaggal ylly kynek mynt zywe zeme előt vagyon. Annak okaert meneewel nagyob mőltoſſagoſb es my Idweſſeegewnknek latattya Anneewal mynekewnk ees nagyob zorgalmatoſſaggal ayoytatus zywel lelky teſty tyztaſſaggal gheeryedeteſb kezwlettel keel es yllyk hozyaa zereznewnk my magwnkkal kynek mynt wr iſten malazttyaat aggya. Ez may zent Innepnek | Kedeegh Epiſtolayaat yrtta meg Bodogſſagus zent Ianus ewangeliſta lataſarol valo kenywnek heeted rezeeben, kynek bewtw zerent valo magyarſſaga ezenkeppen vagyon.

Epiſtola.

AZ ydőkben: yme en Ianus lateek maſ angyat le zalwan menyből nap tamad felől eelő iſtennek yegyeet vyſelwen Es kyayta nagy zowal az neegy erőff angyaloknak, kyknek adathwan vagyon artanyok főldnek es tengőrnek mondwan. Ne akaryatok artany meeg főldnek es tengernek ſe egy ffanak ees myglen meg nem yegyezyők a' my iſtenewnknek zolgayt ew homlokokon Es hallam az meg yegzettenek zamokat zaaz negywen neegy ezer zamozattal lenny Izrael ffyaynak mynden chaladybol

Iudas nemzeteebôl xii ezert, Ruben nemzeteebôl xii ezert Gad nemzeteebôl xii ezert, Aſer nemzeteebôl xii ezert Neptalym nemzeteebôl xii ezert. Manaſſe nemzeteebôl xii ezert, Symeon nemzeteebôl xii ezert. Leui nemzeteebôl xii ezert, Iſakaar nemzeteebôl xii ezert, Zabulon nemzeteebôl xii ezert, Ieſeph nemzeteebôl xii ezert, Benyamyn nemzeteebôl xii ezert. Ezeknek wtanna nagy ſokaſſagot kyt ſenky meg nem zamlalhat vala, mynden nemzetôkbôl chaladokbol es neepekbôl es nyelwekbôl alwan az zeknek es az barannak zynecnek elette ôtôzween feyeer ôtôzetôkben es tarthwan palma agakat ew kezôkben es keyayttyaak vala nagy zowal mondwan, halaa leegyen my wrwnk iſtennek es az barannak ky yl az iſteny zekben. Annak felette az zent angyalok ees alnak vala az iſten zekynek kerẅle
600 az veenekkel || Es neegy leelkôs allatokkal es le eſeenek az iſten zekynek elette ew orczayokra es ymadaak iſtent mondwan Amen Dycheeret es feeneſſeeg bôlcheſeegh es halalatoſſaag, tyzteſſeegh es hatalmaſſaag, erôſſeegh es erekſeegh my wrwnk iſtennek mynd erekkewl erekkee Amen.

Yme megh halwan es megh erthween ez may zent Epiſtolanak magyarazattyaat hallyok megh lelky tanwſagaat ees Zerelmés atyamffyay, ne alohok heyabban adatwan lenny wr iſtentẅl az zent yraſt anya zent egyhazban. De mykeppen ez zeghen adamnak halando nemzete napon keed zyletyk es naponkeed el mwlyk akar ezes leegyen akar bôlch ertelmes leegyen ha embertẅl kellene hallanwnk tanwlnwnk vala my yo nem volna kytẅl, mert az bôlcheſſeeg az adamffyay wal eegyetembe el meegyen, De yme lattyok hoǵ az halandoſaag el mwlwan az meg yegzôt yraaſ es tanwſaag meg maradwan eſmeg maſ rendbely bôlcchet tamadnak wtannok. Arrol mongya zent paal apoſtol vala my az zent yraſban yrwan [vagyon] vannak mynd a' my tanwſagwnkra vannak yrwan. Annak okaert ez may zent Epiſtolanak ertelmeebôl ees kylemb kylemb lelky nemes tanwſagokat vehetẅnk kyketh ember kewan hallany. Meltan kedeeg olwaſtatyk ez may ſok zentôknek Innepe napyaan, mert vagyon ew benne mynd az ſok zentôknek emlekôzety Maſod okaert, mert vagyon emlekôzet towabbaa ew benne az nagy dycheeretes halaa adaſrol, kywel az ſok zentôk tyztôlyk az wr iſtent Harmadzor emlekôzyk wrwnk Ieſuſrol, angyaly newezetnek kepeeben: megh tylthwan az neegy pokolbely furiakat zelletôket

kyknek hatalmok vagyon ez vylagon, az neegy yeles byneknek myatta mykeppen lyray Myklos doctor magyarazya hogy ne archanak az ew akarattyok zerent hertelen ez zeeles vylaghnak ſe embery eelethnek, myglen az menyorzagra menendô valaztot zentôknek zamok bel nem telyk wr iſtennek el veegezôt akarattya zerent, kybôl yeles tanwſaag tamad'kywe | Bodogſſagus zent Amboruſ doctornak mondaſa zerent: wgy mynt azt akarnaa mondany meg zeghte wr iſten az ew zent ffyanak halalawal az pokolbely Sathannak nagyob hatalmaat, hogy nem vezdhet el es nem vyhet karhozattra ydônek elôtte egy embert ees ottan mynt gyarlo ember veetkôzyk kyre ewneky hatalma volna. De mynd addyglan meg yegzy az zent kereztel myg zent penitencianak myatta ffel tamadhaſſok. O Criſtus Ieſuſnak hozyank valo yrgalmas kegyelmes yo volta. O ky menekôdhetneek meg ez nagy vezedelemnek kôteleebôl es fogſſagabol ha az aldot iſtennek zent ffya meg nem valtot volna, es az ew zent orzagaat meg nem nytotta volna. O ky ohatnaa meg magaat erdôghy chalarchagtul ha az my zoolzoloynk az eedes azzonywnk zyz anya mariá es az meennyey dragalatus nemes zentôk zent angyalok erettewnk nem eſedôzneenek es nem otalmaznanak? kyknek ez may napon Anya zent eegyhaz ynnepôket ylly es tyztôly.

Maſ rend bely tanwſagwnk adatyk ez may zent Epiſtolabol My oka hogy Iudanak nemzete myndennek elette zamlaltatyk ky neegyed ffya volt Izraelnek. Doctoroknak mondaſok zerent, wrwnk Ieſuſnak meltoſagaert vagyon, ky iudanak nemzeteebôl zyletôt. Dannak nemzeteet kedeeg el haggya es ky rekezty az zentôknek zamabol, mert az ew nemzeteebôl zyletyk Anticriſtus ky atkozot leezen. Es helyette Manaſſeſt vety ky az ygaz yoſephnek ffya vala, Effraym nemzeteet ees el haggya, mert az ew nemzeteebôl zyletôt vala az atkozot Roboam kyral, ky Balwan ymadaſt zerze Izrael neepe kôzôt, kynek myatta zamtalan neepet vezte el az Izrael ffyay kôzzôl, kykôn magyaraztathnak anyazent eegyhazban az erethnôkôt es hwztok, kyt Criſtus Ieſuſnak zent hytyt es nepeet megh haboroyttyaak, es annak okaert ky rekeztethnek wr iſtennek zent orzagabol es az zentôknek zamokbol:

Harmad reend bely tanwſaag adatyk || Zent kerezthnek 601

zaztoya alat zamlalando ſok zentôkrôl kyknek ſenky zamaat nem vethety chak az wr iſten kezdettŵl foghwa mennyen voltanak es leeznek vylaag vegeeyglen kyket eellyen tyzen ket nemzettre awagy meltoſagra zamlalhatwnk, twdnya yllyk patriarchaak proffetaak Apoſtolok, martyrok Confeſſorok, zyzek hazaſok ewzwegyôk es artatlanok predicatorok eegyhazy feyedelmek es orzaagh byro feyedelmek: kyk kôzôt nem leezen ſem pogan ſem erethnôk ſem eeg bynes ees mert az ollyan nemzetôk pokolbely Sathannak zaztoya alatt leeznek zamlaltathwan mert azok anyazent eegyhazat haborgattaak myg eeltenek es erek haborwſaghnak eerdemeet veezyk az maſ vylagon. Az yokrol kedeeg wg mond ez may zent epiſtolanak veegzetyben: ty kedeegh ewrŵllyetôk es vygaggyatok mert az ty eerdemetek bewſeeges mennyeknek orzagaban, kyrôl wg mond zent pal 1 Cor II. kyt ſem zôm nem latot halando, ſem ffyl nem hallot ſem embernek zyweeben nem zallot mynemew erdemôt es ewrômet meg zerzôt wr iſten az ewtet zeretôknek.

Ez may zent ewangeliomot kedeegh yrtaak meg az zent ewangeliſtaak zent Mathe kenyweenek ewtôd rezeeben. zent Mark maſod rezeeben zent Lucach hatod rezeeben. Leen kedeegh ez may zent ewangeliomnak eredety az ydôben mykoron wrwnk Ieſus volna harmyncz eegy eztendôs, pynkôſt hanak hatod napyan, mynt zent Mathe yrya tartomanrol tartomanra es varaſrol varaſra yarwan predicallya vala iſtennek orzagaat kôzel lenny es mynden korokat betegôket es hawaſokat vygazt vala. Es mykoron meent volna az tenger elwee lataa hogy mondhatatlan ſokaſſaag kôwethnee ewtet, az ew choda teeteleerth ymaran ez wtan kôwethkôzyk ez may zent ewangeliom.

Ewangeliom.

AZ Idôben lathwan Ieſus az ſokaſſagot ffel meene az hegyre. Es mykoron le ylt volna hozyaa gyewleenek ew tanoythwany Es megh nythwan ew zayaat tanoyttya vala ewket mondwan. Bodogok az lelky zegeenyek mert eweek meennyeknek orzaga. Bodogok az kegyeſek mert ewk byryaak az eelô fôldet Bodogok kyk ſyrnak mert meg ewk meg vygaztaltathnak. Bodogok kyk ehôzyk es zomehozyaak az ygaſſagot mert ewk meg eleegewltetnek. Bodogok az yrgalmaſok mert ewk yrgal-

maſſagot nyernek. Bodogok az tyzta zywőyek mert ewk iſtent lattyak. Bodogot az tyredelmeſők mert ewk iſtennek ffyaynak hywattatnak Bodogok kyk haborwſagot zenwednek az ygaſſageert mert eweek mennyeknek orzaga Bodogok vattok mykoron meg zydalmazandnak tyteket ez vylaghy neepek es yldőzendnek tyteket es myndden gonozt mondandnak ty ellentők hamyſſan en eerettem ewrwllyetők es vygaggyatok akkoron Mert az ty eerdemetek bewſeeges meennyeknek orzagaban.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay, yme megh hallook ez may zent ewangeliomnak kegyes ertelmeeth kynek tanwſaga mellee ha yngen teeb yraſt nem hoznank ees, eeleeg volna chak bőtew zerent valo ertelme ees my Idweſſeegewnkre De hogy halalatlanſagban ne eſſewnk Es wr iſtennek dycheeretyt mynd az mennyey zentőkkel el ne tytkollyok ew zentſſeeges ſeghedelmőkkel Neeg nemes lelky tanwſagwnk leezen ez may dragalatus zent Innepnek meltoſagarol Elſſew ez zent Innepnek tamadaſarol || My okaerth zerzőtte anya zent egyhaaz eegyetembe zent 602
ynnepőt illeny az mennyey zentőknek emlekőzetyre Doctoroknak felettyők ymez neegy yeles okaert. Elezer az byzon teremtő wr iſtennek ygaz yſmeretyert es az Balwan hamyſ iſteneknek megh wtalattyaert kyk az ydeyglen vezedelmes tyztőletben valanak es az wr iſten el felettetőt vala emberektewl, melto vala azert anya zentegyhaznak ez may napot meg zentőlny es nagy tyztőſſeeggel ylleny wr iſtennek es mynd az mennyey zentőknek emlekőzettyőkre. Maſod oka len az dychőſeeges zentőknek tyztőletőſſeegők kyk myeert annee ſokan vannak hogy chak az wr iſten twggya zamaat es myndenykről yeles emlekőzetőt nem tehet kyre nylwan tartozneek mynt taghyayrol es ffyayrol, annak okaert valaztotta ez may napot tyztőſſeeggel ylleny hogy ſenky az bodogok kőzől ez may tyztőletőſſeegből kywe ne rekezteſſeek Harmad oka: az my feletſſeegewnknek es reſtſeegewnknek oka: kyről wgy mond Rabanus zent doctor El vagyon vecgezween Decretom zerent hogy ez may napon az mennyey zentőkről emlekőzet zolgaltaſſeek hogy vala myt eztendő fordwlattyaban embery gyarloſaag twdatlanſaghnak es reſtſſeeghnek awagy ez vylaghy zykſeeges gondvyſeleeſnek myatta az zentőknek tyztőſſeegeben el hagyot volna ez may napon be tellyeſőytethneek. Neegyed oka leen ſeghedelemnek zykſeege. Mert yol lattyok mykeppen naponkeed

zamtalan zykſeegewnk tôrtenyk kykrôl nem tehetẅnk hanem az wr iſtennek yrgalmas kezeetewl keel varnywnk kyknek nyereeſeere veeteleere ſem eelegek ſem melŧok nem vagywnk az my byneynknek terhe myat, yrwan vagyon kedeeg az zent ewangeliomba hogy az byneſôket wr iſten meg nem halgattya awagy nehezen, zykſeeg alat az ſok zentôknek keel kenyergenẅnk hogy az eedes es erdemes eſſedôzeeſôknek myatta leheſſewnk meltok meg halgatny kyrôl zent Ieron. doctor wgy mond hogy lehetetlen az ſok yonak ymachaga meg ne | Halgatny kyrôl eeleeg peldakat olwaſwnk zent yraſban mykeppen az zentôk ſok byneſôket megh nyertek wr iſtentẅl hogy ne karhoznanak ew zent erdemeknek myatta Es ſokakat olwaſſwnk hoǵ az zentôkben byzwan ſok helyen meg zabadwltanak halalos vezedelemtẅl. Azert zerelmes atyamffyay felette yo es Idweſſeeges az wr iſtennek zeretew zentynek zolgalny es annak wtanna az ew hatalmas ſeghedelmôkbe byzny.

Kerdees tamadhat my tanwſagwnk mellee: Mynemew yozagus wton yarwan eerdemlôttek az zentôk mennyeknek orzagaban be menny hoǵ my ees az ew yo peldayok zerent yarwan talallyok meg az erek eelethnek byzon kapwyaat. Oka kedeeg ez kerdeeſnek mert wgy mond zent Agoſton doctor In LI Confeſſ. Nekyk eegy keppen, nekyk maſkeppen yarnak az iſtennek wtan. De az zent yraſnak byzonſaga zerent akar ky mykeppen yaryon gazollyon ſenkynek ſemyre nem aggyaak. es mynden wton bel ſem mehetnek. Amynt kedeeg zent gergel doctor mongya az mennyey dychôſeeghnek nagy eerdemeere ſenky nem mehet hanem eſmegh nagy mwkawal Az ſewlẅl meg mondot kerdeeſre zent yraſbely doctorok ezenkeppen feleĺnek nagyob byzonſagra elôwe hozwan zent Ianos ewangeliſtanak mondaſaat. Apok XXI hogy ew az bodog lataſban az meennyey varaſnak tyzen keth kapwyt latta lenny nagy nemes es draga kewekbôl eekeſewltetween elôwe hozwan ez vylaghnak neegy zeghe zerent valo abrazattyaat, twdnya yllyk Nap kelet es eſeth deel es eezak myndden felôl harom kapwkat yrwan, kyket ymaran magyarazwan tyzen keth lelky Idweſſeeges yozagokra kyken ha ember atal menend az az eelend ez vylagon kethſeeghnel kyl bel mehet az erek eeletnek hatalmas yozagus erekſegheeben az zentôknek yo eeletẅ pel-

dayok zerent || Elſſew kapw mondatyk az ygaz kerezttyen 603
hytben valo meg maradaaſ kynek myatta iſtennek lelky fyawa
lehet ember zent Ianos ewangeliomanak byzonſaga zerent [?]
es mykeppen olwaſtatik az pater noſterben: My atyank ky
vagy ꝛc. Maſod kapw yo remeenſeeg zerent valo yo teetel es
mwkalkodaas kyrôl Athanaſius wgy mond az nagy Credoban
[?] Vala kyk yol mwkalkottanak mennek az erek eelettre.
Harmad kapw wr iſten parancholatynak megh tartaſa, zent
Mate yrtta meg kenyweenek XIX rezeeben. Ez harom kapwk
nap kelet felôl vannak. Neegyedyk kapw Iſteny es atyaffyw
zent zeretet. Zent Lucach yrtta meg kenyweenek x rezeeben
Zent paal romayaknak yrtt leweleenek VIII rezeeben. Ewtôd
kapw Criſtuſ Ieſuſnak neweert es zeretetyeerth myndden keenra
es halarra menny mykoron zykſeegh Apok II leegy hyw mynd
halalyg es az erek eelethnek Coronayaat adom, azt mongya az
wr iſten [?] Hatod kapw ez vylaghnak megh wtalattya, errôl
wgy monda Criſtus wrwnk Math XIX meen el myndent agy el
es yewel kôweſſ enghemet es kenchôd leezen menyorzagban.
Ez harom kapwk vannak deel felôl mert mykeppen az napnak
akkoron nagyob hewſeege vagyon azonkeppen ez harom kapw-
kon az nagy bwzgo leelkew neepek mehetnek be az erek
dychôſeegben. Heted kapw tyredelmeſſeegben valo hala adaaſ
Luce XXI bekeſeeg tartaſban tarttyatok meg az ty leelkôtôket,
zent paal apoſtol es wgy mond Ad Ebre XII Tyredelmeſſeegh-
nek wtaan fwſſwnk az meg zôrzôt dyadalomnak helyeere [?]
Nagy ſok tyredelmeſſeeghnek myatta keel mynekewnk be meen-
newnk meennyeknek orzagaban. Nyolczad kapw embery gyar-
loſagnak kenyerwleteſſeege. Ennek myatta yteely megh Criſtus
Ieſus ez vylagot zent Math yrtta meg kenyweenek XXV re-
zeeben elôwe zamlalwan ky yrgalmaſſagban eelt ez vylagon es
ky nem es kyketh benne talalhat az mongya yewetôk el ty en
atyamnak aldottay vegyeetôk az erek orzagot ꝛc. kyrôl wgy
mond zent Agoſton doctor. O heyt bolond embery allath | Myt
wſuralkodol ez vylaghy ſyb embernek wſuralkoggyal az wr
iſtennek es zaaz annyeet nyerz wtanna az erek eeletôt Kylen-
czed kapw Tyztaſſagban valo zeplôtelen meg maradaaſ Math
XIX vannak ollyak kyk ennen magokat meg zoroytottaak men-
nyeknek orzagaert mynt az zyzeſſeeg tartok kyrôl wgy

enekôl anya zent egyhaaz Criſtus Ieſuſnak zawaat zolwan, yewel Criſtuſnak zeplôtelen yegyôſe veegyed az Coronaat ꝛc. Senky azert ne mongya hogy az zyzeſſeegben awagy bolond eeletben elnek eet ez vylagon awagy ky rekeztethnek az erek dychôſeegbôl. Mert wgy mond zent Ieron. doctor [?] hogy az zyzeſſeegben valo meg maradaas angyaly eelet eett ez fôldôn, kybôl azt erthettyôk mert ha eett ees angyaly eeletben eelnek az maſ vylagban ees angyaly tarſſaſſagban meennek haat ewk yeleſb reezt veeznek az erek dychôſeegben. Ez harom kapwk Nap eſet felôl vannak, mert kyk ew atala akarnak be menny myndden ez vylaghy gyenyerẅſeegôket meg keel ennen magokban ôlnyôk. Tyzed kapw az yo mywelkôdetben veeghyg meg maradaaſ Math xxiiii ha ky veeghyg meg maradand az yo zandekban ez ellyen Idwôzwl, kyrôl wgy mond zenth Ber. akar meel yol eellyen ember ew eeleteeben azon valyk meg ha veegre vonzya mykoron myndennek fyzethny kezdennek. Tyzeed eeggyed kapw Criſtus Ieſus halalaanak erdeme ky myat ollyak ees bel mennek az erek eelettre kyk meeg ſemy yoot nem tehettek mynt az maſtan kereztôlt germôkôk Marci vltimo. Tyzen ketôd kapw ky halalanak horaya koron penitenciaban leelettetyk foglaltatwan Math iii penitenciat tarchatok mert el kôzelget iſtennek orzaga, ennek myatta vewee az tolway az kereztffan. Ennek myatta Idwôzẅlnek mynd az byneſek kyk erdemneel kyl hatalmat es erôt teeznek az wr iſtenen, az zent penitencianak tolwayſaga myat meg veween ew tewle mennyeknek kenches orzagaat. Zent Amborws doctornak mondaſa zerent
604 yme || Zerelmes atyamffyay hallyatok mynemew kapwy vannak az mennyeknek dychôſeeges zent orzaganak, yme hallyatok mynemew wton yartanak az dychôſeeges zentôk ez vylagon kynek myatta Criſtus Ieſuſnak zerelmes ffyay baraty es zolgay eerdemlettenek lennye ha mynd el veztenek volna haat anya zent eegyhaaz eellyen tyztôſſeeggel az ew zent emlekôzettyôkre ynnepôt nem. Ha mynd el veztenek volna ha az wr iſtennek zent orzaga pokollaa lôt volna howa erdemlôttenek gyẅlekôzny. Es az pokol dychôſeegh volna howa ez vylaghnak zeretôy erdeghnek ffyay es mynd az vezedelmes byneſôk gyẅlekôznek. De maydan el yew az megh zôrzôt ydew mykoron mynd kettônek meg lattatyk ygaſſaga. Zolaam ezeket zerelmes atyamffyay hogy en tanachommal es wr

iſtennek ſeghedelmes malazttyawal az fewlẅl meg yelentôt zentôknek wtan yaryatok ſe yob felee ſe baal felee ne hayollyatok ha az zentôknek peldayok zerent az erek eelettre myndden kethſeegnel kyl bel akartok mennye Engheggye az wr iſten.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee az mennyey dychôſeeghnek tellyes erwendetôſſegheerôl O en eedes iſtennem, nem twdok myt zolny mert ſoha nem lattam. De ollyat ſem lattam kytẅl byzonnyal hallottam volna kyrôl akarok zolany byzon az. De zerelmes atyamffyay a'mynt eegyeb megh vylagoſwlt elmeeyew doctoroknak yraſokban talallyok wgy zolhatwnk rola keweſet azt ees feelelemmel chak my zomorw zywônknek erwendeteſſegheere mynemew nagy ewrômôk es vygaſok leegyen az zentôknek meennyeknek orzagaban, kyrôl zent Dauid proffeta az ſoltaar kennek zaaz negywen kylenczed rezeeben wgy mond Exultabunt ſancti ingloria Ewrẅlnek az zentôk az meennyey dychôſeegben es wygadoznak az ew lakodalmokban, kybôl azt erthettyôk hogy fôlôtte nagy leegyen az wr iſtennek orzaga proffetanak mondaſa zerent. howa annee | Sok zamtalan zentôk bel feerkôznek es myndennek nagy bewſeeges lakodalma lehet. Megh wgy mond rola zent Mathe kenyweenek XIII rezeeben fulgebunt iuſti ꝛc. feenlôdnek az az dychekôdnek az ygazak mykeent az feenes napaz ew meennyey attyoknak orzagaban kybôl adatyk ertenewnk hogy nagy dychôſeeges leegyen kyt ſoha ſenky halando zômeewel elmeeyeewel ky nem twd yelenteny O zerelmes atyamffyay haat myt twdwnk zolany az wr iſtennek zentſſeeges zolgaynak es baratynak dychôſeeges ewrômôkrôl, mykeppen twdhattyok mykeppen foghattyok megh? De mynd azol atal tyz rend bely ewrwôndetes eedeſſeegôket yelenthnek lenny ayoytatus doctorok. Elezôr felẅl az nagy iſteny foghatathnak dychôſeeghnek zynrôl zynre valo lataſaban Es Criſtus Ieſuſnak zeep tykôrôs emberſeegenek feeneſſeegeben, kyrôl wgy mond zent Ber. doctor tellyes eedeſſeegôk leezen az mennyey zentôknek lathny wrwnk Ieſuſ Criſtuſnak mynd emberſſeegeet mynd ew iſtenſeegeet. O meel bodog orzaag az meennyey varaſnak eekôſſeege, kyben az zentôk ew kewanatus akarattyok zerent neha bel meennek az zent haromſagnak meelſſeeges iſteny lataſaaban. Neha ky nyomothnak Criſtus Ieſuſnak dychôſeeges embery zyneenek

tekeentetyre Es myndenwt nagy eedes legheleeſt talalnak. Maſod ewrômôk leezen ew alattok valokon az az lathwan ez vylaghnak zeepſeeggel valo meg tyztwlattyaat es pokolbely erdeghy hatalomnak veegeet lenny az wtolſo nagy yteelethnek wtanna es hogy wr iſten meg zabadoytotta ewket az erek vezedelemnek keennyabol, Harmad ewrômôk leezen ew elôttôk valokon az az az mennyey zeep varaſnak nagy eekôſſeegheen, kyrôl wgy mond zenth Bernald doctor, O meennyey zenth varaſnak lakodalmas mynd gyenyerẅſeegôk nagy bewſeeggel es batorſſaggal vannak te benned. Neegyed hatwl az az nagy ewrômôk vagyon azon ees, menee nagy eenſeegôket es ez vylaghy nyomorwſagot el mwlattanak, kyket ſoha tebbee nem zenwednek. Es meel nagy nemes Coronakat erdemlettenek ez vylagon valo tyredelmeſſeegôknek bekeſſeeggel valo zenwedeeſôkeert Nagy halaakat adwan eerette az wr iſtennek || Ewtôd ewrômôk leezen az ew lelky dychôſeegôkôn. Hatod teſty dychôſeegôkôn, lathwan hogy ſemy vezedelmes keſeertetôt nynchen ſem leelkôkben ſem teſtôkben mynt ez vylagon. Heeted yob ſelôl az eedes azzonywnk marianak es mynd az ſok zentôknek nyayaſſagos tarſſaſſagokban. Nyolczad bal ſelôl zent Agoſton doctornak mondaſa zerent mert ſoha ſemy gonoz tôrteenet ott nem leezen ſem yonak ſogyatkozaſa kylenczed az zent angyaloknak zeepſeegôkben kykkel eegyetembe erekẅl erekkee dycheeryk az hatalmas wr iſtent. Tyzed az erek dychôſeegben erekkẅl erekkee valo meg maradaſokon kyrôl anyazent egyhaaz ez may zent zoloſmaban meg emlekôzween wgy mond. O meel dychôſeeges az meennyey zent orzag kyben Criſtuſ Ieſuſſal erẅlnek vygadnak mynd az ſok zentôk, zeep ſeyeer tyzta ôtôzettel eekôſẅltethween, kôwetyk az iſtennek artatlan baranaat vala howa menend O azert en zerelmes atyamffyay lathwan ez nyawalyaſ gyarlo vylagnak vezedelmes voltaat. Halwan kedeeg az meennyey dychôſeeghes orzaghnak bodog zent varaſaat valazzyok azt a' my yob, keeryôk azzonywnk zyz mariawal mynd az meennyey ſok zentôket az zentôknek atala az wr iſtennek hogy ew zent kegyelmes yrgalmaſſaganak myatta zabadohon meg myndden ez vylagy vezedelembôl es vygen my halalwnknak wtanna az ew zent bodog orzaganak ky yelenthetetlen erwendetes lakodalmaban.

Sequitur legenda feſti.

Harmad tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek tamadaſarol. Az ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak hath zaaz tyzen neegy eztendôben el hatalmazwan embery nemnek bynek gonoſſagok es vezedelmes eeletôk ez vylagon kyk kôzôt yeleſkeppen tamada az atkozot Machwmethnek vezedelmes byrodalma, kynek ſok bezeede, ky mykeppen az reeghy gonoz Ieroboam kyral Izraelben az Iſten nepeenek heted nemzet zerent valo rezeet wtanna rantaa el vezny az atkozot balwan ymadaſnak myatta Azonkeppen ez atkozot erdôgghel tôlt kalomaar Makchwmet anya zent egyhaznak nagyob rezeet es mynt ymaran 1.5.2.7 nagyobban | Zemeynkkel lattyok mynd ez vylagot nagyob reezre meg dôglette kynek ha az yambor kerezttyen feyedelmek az ydôben ellene nem allottak es tamattak volna mynd egheez kerezttyenſeegôt el haytotta mynt maſtan az atkozot Luternek ſectaya kyktwl az aldot teremtew wr iſten meg otalmazyon. Azon ydôben vala Romaſagban egy hatalmas kegyetlen es balwan ymado chazaar ky mykeppen gonozwl meent vala be az chazarſagban azonkeppen gonozwl leen halala ees. Az papaſagot kedeegh wr iſtennek malazttyabol byrya vala neegyed Bonifacius, mykoron latta volna ez Iambor wr papa az zegheen kerezttyeneknek nyomorwſagokat, mykeppen az leelkôtlen poganok keezerôyteneek ewket az balwan ymadaſra, mert mynt az legendaban vagyon meg yrwan myeert az Romabelyek nagyob reezre mynd ez vylagon wralkodnanak, rakattanak egy nagy templomot kyben kôzepôt ffeel allattaak vala az romay balwan iſtent, ew kôrwle mynden orzagoknak iſteneet mynt ha az romay iſtent ymadnaak az tebby es nagy leelky vezedelem vala ez vylagon. Azt azert lathwan zent Bonifacius papa zent leelek wr iſtennek malazttyabol Indwltatwan meene be Foka chazarhoz es nagy effedôzeeffel keree megh es ky tyztoythwan ew belôle az ſok tyztwlatlan balwanyoknak ozlopokat es fôrtelmes aldozattyokat vyzon ellen zentôlee ewtet Azzonywnk zyz marianak es mynd az mennyey ſok zentôknek emlekôzetyre. Es ky annak elôtte hywattatyk vala pantheonnak az az myndden balwanyoknak templomanak ymaran hywatathneek mynd ſok zentôk eegyhazanak, maſtan kedeeg

neweztetyk kerek bodog azzonnak. Ha ky Romaban volt lathatta. ezenkeppen az wr iſten az gonozbol ees yoot valazta embery nemnek Idweſſeegeere, mert hol ott annak elette az ſok erdegôknek aldoznak vala ez vylaghy emberek ymaran ott aldoznak wr iſtennek es ew zent zyleyeenek mynd az ſok meennyey zentôkkel zent angyalokkal erekkee valo tyztôſſeegôkre: embereknek erek Idweſſeegôkre. ‖

606 Neegyed tanwſagwnk leezen Idweſſeeges peldazatnak magyarazattyarol. Doctoroknak mondaſok zerent myert ymaran nylwan twggyok hogy zykſeegh mynekewuk az meennyey dychôeeges zentôkhôz folyamnwnk Es zykſeegh hogy ewk ees myeerettewnk elſedôzyenek mygh ez gyarlo bynes teſtben eelewnk mert bôlchnek mondaſa zerent kôzônſeeges yſmerettel ſenky nem twdhattya meg ha zeretettre awagy gylôſeegre melto. Maſod okaert mert zent Agoſton doctornak mondaſa zerent ſok yok vannak kyk veegre el veznek Es vyzon ellen ſok byneſek vannak kyk veegre meg terween Idwezewlnek. Azert ez eellyen egybe kwcholkodot ſentencianak meg feyteeſe mellee eellyen kerdeſewnk tamadhat. Hogy ha az valaztatoſoknak haznaal ee az bodogoknak ymachagok kenyergheſek es ſeghedelmôk awagy nem Ez eellyen fogaſnak eellyen okay tamadhatnak embernek zyweeben. elſew mondhattya vala ky ha az teremtô wr iſten enghemet el valaztot es megh latot kezdetnek elôtte az erek Idweſſeegre haat en ſoha nem karhozhatom akar mykeent eellyek ez vylagon. Es annak okaert heyaba faraztom magamat ſok mwkawal. Maſod oka. Ha akar mynt eellyek ez vylagon karhozattra laat meltonak lennem, haat myt tôrôm magamat yo mywelkôdetnek myatta ha ſemyt nem haznalok vele. Erre reea felelnek zent Bonauentura es zent Agoſton doctor, mondwan hogy eegy eze vezôt veelekôdees ez eellyen gondolat. Annak okaert keth keppen ertetyk az Idweſſeegre valo valaztaas. Elezer Iſten felôl hogy mykoron vala kyt atalan ſoghwa az erek Idwôſſeegre teremt es valazt annak keetelen be keel tellyeſôdny mert az yſteny dologban ſemy hamyſſaagh es valtozaas nem lehet mynt az zent ewangeliomba ennen maga mongya Io. XIII En twdom kyket valaztottam mert az gonoz Iudas nem vala valaztatus veeg keppen mert ky eſeek az yok kôzzôl | Azonrol zent Agoſton doctor meg wgy mond El veegezôt zamok vagyon az valaztottaknak

ky ſem tôb ſem keweſeb nem lehet, erthween az wr iſtennek tekeelletes lataſaban. Maſodkeppen ertetyk az valaztaaſ az iſteny zent malazthnak zolgaltataſa felôl, az az mykoron vala ky malaztot erdeml es dychôſeegôt. Ezenkeppen zykſeegh az zentôknek ymachagok es ſeghedelmôk mert nynchen oly ember ez gyarlo vylagon ky ennen maganak ſeghedelmeewel Idwôzẃlhetne, kyrôl zent paal wgy mond. mykeppen ſenky nynchen bynneel kyl, azonkeppen ſenky nem eelhet wr iſtennek yrgalmaſſaganaal kyl, zent Dauid proffeta meg azont mongya ps [†] Zent Bonauentura atyank mondaſa zerent ezenkeppen az valaztottaknak zamok ſokaſwlhat es kyſſebewlhet, mert mykeppen wr iſten mynddennek keez az ew zent malazttyaat adny es ſenkyt nem akar el vezny ymaran zykſeegh embernek zabad akarattya ha az zent malaztot akarya venny keſerny es eerdemleny yo mywelkôdethnek myatta ha azert az erek Idweſſeegre valaztatus akar, elezer zykſeegh hogy az gonoſſagot ky iſtennek malazttyanak ellene vagyon el haggya. Maſodzor hogy yoban foglallya ennen magaat ky wr iſtennek kellemetes, hamadzor keerye az zentôknek ſeghedelmôket es ezenkeppen veeghyg meg marad ew eeleteeben kethſeegneel ky valaztatus leezen az erek Idweſſeegre En enneel atalb es rywydeb wtat zent yraſban ſoha nem talalhattam, kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor. O embery allat gondold yol meg az teallapotodat ha yſmerôd hogy nem vagy valaztatus teed azt hogy leegy valaztatus, eſmeg wgy mond ha Iſmerôd hogy nem vagy az zentôknek zamok kôzzee zamlaltathwan az te akaratodon aal eel wgy hogy leegy melto reea. Zent Gergel doctor meg wǵ mond Nem eeleeg Idwôzẃlô lelky embernek hogy gonoz nem teezôn De annak ſelette hogy yoth teegyen. Mert akky zenetlen gonozt teezen erdegh az, ky ſemy yoth || Nem teezen Barom 607
az, ky ſemy gonozt nem teezen iſten es angyal az, ky kedeegh yot es gonozt teezen ember az, kynek termeezetyt ha meg tekeenttyôk ha akarya erdegghee lehet, ha akarya Barommaa ha kedeegh angyallaa. Veegyeetôk yol eztekben ha azert embery allat eet ez vylagon zenetlen valo gonoſſagban eel twdwan zabad akarattya zerent valaztatus pokolbely erdeggel az erek karhozattra Ha reſtſſeegeenek twnyaſaganak myatta ſemy yo mywelkôdetben nem foglallya magaat haat az oktalan barmok zama kôzzee zamlaltatyk kyk ſoha menyorzagban nem mennek.

Ha kedeeg Idwôzwlny akar ymaran nylwan meg twggya yteelny myt keellyen tenny mynt eelny es mynt ez vylagbol ky menny es az mennyey dychôſeeges ſok zentôknek bodogſſagus tarſſaſſagokban feerkôzny, ez az kezdety ez az veegezety ees ez may tyztôletes zent Innepnek kyt mynekewnk engheggyen Atya ffyw zent leelek Amen.

Imaran lezen emlekezet hallottak napyarol.

*M*Ieert ez may napon wr iſtenben zerelmes atyamffyay anyazenth eegyhaaz ylly zent malaztban ky mwlt hallottaknak emlekôzetyt. Annak okaert meltan vehettyôk bezeedewnknek eleynek zent Makabeuſnak mondaſaat ky meg vagyon yrwan maſod kenyweenek tyzen kettôd rezeeben zent es Idweſſeeges gondolat ymatkozny az hallottakeert hogy ew bynekbôl ky zabadwllyanak yme zerelmes atyamffyay meel nagy meltoſagus ez may hallottaknak emlekôzettyôk napya ees, mert yollehet malaztban leegyenek az erek karhozatnak ellene. Es az erek dychôſeeghnek varaſaban remeenſeeghnek hyedelme myat. De maga nagyob zegeenek nyawalyaſok es | Magokkal yo tehetetlenek ſohol nynchenek mynt ewk az erek karhozattwl meg valwan azert felette nagy yrgalmaſſaag ew velôk yot tenny ew eerettôk ymatkozny es alamyſnaalkodny hogy keennyok alwgeek es bynek bochattaſſeek, kyknek zemeelyek wgy vagyon meg yrwan yob patriarchanak kenyweeben yob [†] Miſeremini miſeremini ſaltem vos amici mei Kenyerewllyetôk kenyerwllyetôk awagy ty en baratym mert iſten kezeenek ſwllya ytôt meg enghemet az az ygaſſagus yteelety hol ott ſemy yrgalmaſſaag nynchen de mynden ponctokrol ponctokra tellyeſſeeggel megh keel fyzetny az az annee eztendeegh es ydeyg meennyet byne zerent eerdeml. Azert mongya az zent epiſtola zent es Idweſſeeges gondolat az zegheen hallottakeert ymatkozny. Ez may alaa mondando Epiſtolaat mondaa es yraa meg Iudas Makabeus Es leen eredety wr ffyw zyletetbnek elôtte keth zaaz eztendô tayyan kynek hiſtoriaya megh vagyon yrwan: zent Machabeus ffyayrôl zôrzôt kenyben kyk mykoron wr iſten-

nek tôrweenye mellet halalyg vyaſkottannak volna veegre mynd nyayan dycheeretes martyromſagnak koronayawal veweek az erek ygeeretôt. Az hatalmas Anthyochus kyralnak byrodalma alat. Mykoron azert Machabeus Iudas megh ytkôzôt volna az gonoz Gorgyaſ feyedelmel tôrteneek iſtennek yteelety zerent hogy Iudas ſeregheebôl nekyk meg verettenek volna, mert veetkôztenek iſtennek ellene. Azon valo zomorwſagaban az Iambor Iudas feyedelem nem akaraa el feledny ew attyaffyaynak es neepeynek leelkôk ydwôſſeegeet, ymaran ennek wtanna kôwetkôzyk ez may zent epiſtola.

Elſew Epiſtola.

AZ ydôkben Az erôſſ Iudas feyedelem emlekôzetôt teween kylde Ierwſalembe tyzen ket ezer gheera ezyſtôt ffel aldozny ewtet ott || Az hallottaknak bynekeert Igazan es leelek zerent 608 veelekôdween az ffel tamadaſrol. Mert ha azokat kyk ky mwltanak vala nem remeenlenee ffel tamadny yewendôre heyaba lattatneek ymattatny az hallottakeert. De myert gondollya vala hogy azok kyk kegyeſſeeggel nyogodalmat vettenek volna yo malaztoſſagot maradot volna, zent azert es Idweſſeeges gondolat az hallottakeert ymatkozny hogy ew bynekbôl megh zabadwltaſſanak.

Maſod Epiſtolaat yr zent paal apoſtol ezen hallottak napyanak tyztôſſeegeere Teſſalonya belyeknek yrth elſſew leweleenek neegyed reezeben meely Epiſtolanak zereeben elezer ynt hogy kerezttyen embernek nem keel felette bankodny azokon kyk ez nyawalyas halandoſagbol kywe mwlnak az halhatlanſagra. Es nem keel wgy raytok keſerôghny mynt ha el vezneenek es ſoha tôbbee nem lathatnook ewket: okat vety az zent epiſtolanak derekaban. Maſod rezeeben emlekôzyk az wtolſo yteelettrôl rywydedôn kyrôl nylwabban meg vagyon yrwan Iohel proffeta kenyweenek harmad rezeeben mondwan. Azt mongya az wr iſten yme ydô bel telween eegybe gyôytôk mynden neepeket es vyzôm ewket Ioſaphatnak vôlgere mert ott leezek ylween hogy mynden neepeket meg yteellek es ott vetekôdôm ew velôk kyk enghemet yſmernek es nem yſmernek. Ott leezen azert az yoknak nagy vygaſagok mert ſem teſtben ſem leelekben el nem tawoznak wrwnk Ieſuſtwl Es ezenkeppen vagyon bewtw zerent valo magyarſſaga:

Maſod Epiſtola.

*N*Em akarwnk kedeeg tyteket zerelmes atyamffyay twdatlanoknak lenny az el nywgottakrol hogy ne zomorkoggyatok mykent az eegyeb pogan | Neepek, kyknek remenſeegők nynchen. Ha azert hyzyők hogy ieſus meg holt es ffel tamadot, azonkeppen az wr iſten ees azokat kyk kyve mwltanak criſtus ereywel előwe hozya ew vele Azt kedeeg tynektők mongyok wr iſtennek mondaſabol mert my kyk eelewnk, ky maradeekok vagywnk nem veezyők elől azokat kyk kywe mwltanak. mert az aldot wr Archangyalnak parancholattyanak es zawanak atala es iſtennek kyrtőleſeeben le zaal menyorzagbol es az hallottak kyk Criſtuſban vannak ffel tamadnak előzer (az az doctoroknak mondaſok zerent kyk reegtewl foghwa Criſtus Ieſuſnak hytyben yo eeletben kywe mwltanak, mynt az zent patriarkaak proffetak es eegyeb zentők. es zool az zent apoſtol mynd egheez hyweknek zemelyekben kyk kőzzee ertethnek mynd az zent apoſtolok ees martyrok Confeſſorok ɔc. mynd Anticriſtuſnak ydeyeeyglen kyk kywe mwlandok leeznek kyt meg erthetewnk ez wtanna kőwetkőzew mondaſbol) Annak wtanna my ees kyk eelewnk kyk megh hagyattatwnk eegyetembe ragattatwnk ew velők az fenes kődben criſtuſnak eleyben az egben es azonkeppen koronkeed my wrwnk ieſuſſal leezewnk. Vygaztallyatok azert egy maſt ez eellyen idweſſeeghes bezeedekben.

Ezen may zent epiſtolahoz haſonlatus zent ewangeliomot kyt anyazent egyhaaz enekől yrtta megh zent Ianus ewangeliomrol zerzőt kenyweenek ewtőd Capitulomaban es leen eredety azon Időben mykoron wrwnk Ieſus volna XXXII eztős magyarazo yraſ zerent zent gerg napnak előtte tyzed nappal: ymaran kedeeg el kezdőtteek vala ewtet az gonoz Sydok haborgatny myeert nylwan iſten ffyanak yelenghety vala ennen magaat ||
609 Annak okaert ew zent felſſeege ees neha nylwabban neha kemeenben neha erőſſeebben zool vala ewnekyk hogy ſemy okot ne leelhetneenek ew ellene Mondwan az zent ewangeliomnak elette. Az atya zerety az ew ffyaat es mynden dolgot meg yelent ewneky hogy myndentők chodalkozyeek raytta. Mert wrwnk Ieſus az vakon zylettet es az XXVIII eztendey kezwenyeſt meg vygaztwan chodalkoznak vala az Sydok es mynd az yraaſ twdok

raytta hogy ollyan nagy hatalma volna nem ertekôzween meg es nem hyween az ew byzon iſtenſegheerôl hogy azert nylwan meg yelentenee magaat ewnekyk mert ew volna az nagy hatalmas fôldnek mennynek Es eelôk holtaknak byzon teremteye mondaa ewnekyk ez may zent ewangeliomot

Ewangeliom.

AZ ydôben monda ieſus ew tanoytwanynak es az sydo ſeregôknek. Mykeent kedeeg az en atyam hallotakat tamazt es eelezt azonkeppen az ffyw es kyket akar megh eelezt. Senkyt kedeeglen az atya nem yteel. De mynden yteeletôt adot ew ffyanak hogy myndenek tyztôllyeek az ffywt ees mykent tyztôlyk az atyaat. Vala ky nem tyztôly az ffywt nem tyztôly az atyaat ees ky ewtet bochatta byzon byzon mondom tynektôk mert vala ky az en bezeedemet hallya es hyzen annak ky en ghem bochatot erek eelete vagyon es az nagy ytelettre nem yew de halalarol | meegyen az erek eelettre Byzon byzon mondom tynektek mert el yewt az hora es ygaz maſtan vagyon mykoron az hallottak hallyaak ember ffyanak zawaat es kyk hallangyaak megh eelednek. Mert mykeppen en atyamnak eelete vagyon ennen magaban azonkeppen adot az ffywnak es eeletôt tartany ennen magaban hatalmat ees adot ewnekỹ yteeletôt tenny mert embernek ffya ew. Ne akaryatok chodalkozny azon, mert el yewt az hora kyben myndenek kyk ew ſeerôkben nywgoznak megh hallyaak az ew zawaat es kywe yewnek kyk yot tettenek erek eeletnek ffeel tamadaſara kyk kedeeg gonozt tettenek yteeletnek ffel tamadaſara. Byzon Byzon mondom tynektek vala ky en bennem hyzen meg nem hal erekkee, en vagyok az erekkee eelô kynyr ky menybôl le zallottam. azert mondom myndent vala kyt aad ennekem az en atyam en hozyam yew. Es ăzt ky en hozyam yew ky nem yzôm. Mert en azert zallottam le menyorzagbol nem hoǵ az en akaratomat teegyem de az en atyamnak akarattyaat ky enghem bochatot hogy myndent kyt ennekem adot el ne vezeſſek ew benne, de ffeel tamazyam ewtet az wtolſo napon. Ez kedeeg az en atyamnak akarattya ky enghemet bochatot hogy mynden ky az ffywt lattya es hyzen ew benne erek eelete leegyen es en ffel tamaztom ewtet az wtolſo napon.

Yme zerelmes atyamffyay hallyok es erttyek wr iſten ffyanak a' my eedes wrwnk es Idwezőytenk Ieſus Criſtuſnak byzon mondaſaat kyhőz ſem eegyeb ſem tőb nem keel hanem hogy ha ky Idwőzwlny akar fogaggya be ew zyweeben leelkeeben es eellyen || Ew vele eeth ez halando vylagon kywel celnek yze zerent az maſ vylaghyak.

Wr iſtennek malazttya zerent lelky tanwſagwnk leezen ez may zent napnak meltoſaga mellec az zeghen hallottakrol. Elſſew az nagy kegyes yrgalmaſſagrol kyt az zegheen hallottakeert tartozwnk tenny kynek byzonſagawal tellyes mynd egheez ooh es wy tőrween bely zent yraaſ es zentőknek mondaſa. Azert felette teewőlyőgnek es veetkőznek az ollyan remeentelen kaba emberek kyk azt mongyaak hogy az eegyhazy neepek chak telhetetlenſeeghnek okaert kőltőtteek az alamyſnalkodaſt es Comperaciot kyk ellen wgy mond zent Amborus doctor chak az yrgalmaſſaag zymboraſ tarſſok az zegheen hallottaknak. Annak okaert zerzette anyazent eegyhaaz hogy ſoha eeg zent myſe zolgalat ſe leheſſen az zeghen hallottak emlekőzettyőknel kyl kyről zent Beda doctor ees wgy mond meltatlan az myndden ſeghedelemnel kyl, vala ky az zegeen hallottakrol emlekőzetlen eel eett ez vylagon. Ha azert zerelmes atyamffyay my ees eremeſt kewanwnk yrgalmaſſagot erdemleny Nem chak az wr iſtentwl de meegh my fele baratwnktwl ees, azon tőrween alat tartozwnk my es maſſal yrgalmaſſagot tenny. De o ky eerdeml nagyob yrgalmaſſagot annaal mynt ky myndden kegyelmeſſeeghnel kyl nyawalyog es keenzatyk Byzon nagy barachaagh ha ky az ollyanokkal vala myt yot teezen. Vyzont ellen nagy kemeenſeegős kegyetlenſeegh ky yol tehetne es nem teezen, kyről wgy mond Haymo meſter myndden yrgalmaſſaghnal kyl wr iſtennek ygaz yteeletyben eyty ennen magaat vala ky az zegheen hallottakrol yeleſſen kyk yo baraty voltanak el feletkőzendyk, erről eellyen pelda olwaſtatyk. Vala egy zerzetes frater es mykoron kywe mwlt volna az Iambor fraterek ew yo zokaſok zerent ſok myſeket ſoltarokat es eegyeb ayo'tatus ymachagokat teenek zolgalanak eerette Annak wtanna yeleneek egy yo zerelmes barattyanak es kezde reeayok bozzonkodny hogy ewtet az nagy keenban leween el | Feletteek volna es ſemywel nem ſegheelleneek, monda az yo barattya hyggyed zerelmes atyam-

ffya hogy ennee ſok zoloſmaat mondottwnk eeretted, ſelele az kenban valo frater, twdom mondottatok, de ennekôm ſemyt nem haznalth mert mykoron en ez vylagon eelôk vala ſok hallottak zoloſmayaat hattam el, maſtan kedeegh azert a' myt en eerettem teeztek mynd azoknak aggyaak kyknek tartoztam. Azt halwan az iambor barattya nagyobban zolgalanak eerette es ky zabadoytaak ewtet az keenbôl kyból azt erthettyek hogy vala ky magaſſal yrgalmaſſagot nem teezen ennen magaat challya megh.

Maſod tanwſagwnk leezen arrol, mynemew haznalattya vagyon az hallottakeert valo ymatkozaſban, zent yraſbely meſterek reea felelween heeth yeles okaat vetyk. Elſſew mert wr iſtennek elette felette kellemetes myeert ewk ees iſtennek malazttyaban vannak es anyazent egyhaznak taghyay, mynekewnk atyankffyay es az zentôknek tarſſaſagokban menendôk. De maga keeſedelmet es varaſt zenwednek ew tyztwlatlanſagokeert. Maſod haznalattya mert az bodogoknak eremôkre vagyon, merth mykoron az pwrgatoriombelyeknek meg zabadwlaſokkal az zentôknek zamok meg zaporodyk anneewal az ew meennyey eremôk ees ôregbẅl vele. Harmad haznalatoſſaag az zeghen pwrgatoriomban valoknak nagy vygaztalaſok O zerelmes atyamffyay ha teſty zemewnkkel meg lathatnok meel naǵ erwendeteſſeggel varyaak es veezyk ez vylagon neepeknek emlekôzettyôket es yo teetelôket ewk ees zegheenyek annewal eremeſben ymatkoznak azokeert keerween wr iſtent hogy tarcha meg az ew malazttyaban es otalmazya meg az erek vezedelemtẅl kyról Cantor pariſien. ellyen peldat veeth rola Vala egy ember es mykoron az Cimiteriomon atal meegyen vala myndenkoron ymachagot teezen vala az zegheen hallottakeert, tôrteneek hogy ellenſeege elôt eſeek be az Cimiteriomba || Es yme chodatatus dolog nagy ſokan az ſeerbôl az hallottak kywe yeweenek es az ellenſeegôt el yzween meg otalmazaat az ew yo teewôyôketh. O zerelmes atyamffyay ha ezen vylagon ygyen otalmazyaak megh kyk ew eerettek ymadnak haat myt teeznek mykoron ky zabadwlwan az wr zent zyne lataſaara ywthnak. Ez azert neegyed haznalattya az zegenyekeert ymatkozny mert ewk ees eremeſt meg ſegheythnek mynket mynd eeletewnkbe mynd halalwnknak ydeyn mynd az wtolſo nagy yteelethnek napyan. Ewtôd haznalattya

611

hogy ewk ees ymadnak my eerettewnk kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor ymaggyatok az zegeen hallottakeert hogy mykoron az erek eeletben ywtandnak ewk ees ymaggyanak ty eerettetôk, hatod haznalattya mert mykoron az zegheen ky mwltakeert ymatkozwnk my magwnkert meg azonkeppen haznaal kyrôl wgy mond zent Amboruſ doctor. Damaſcenus meg azonkeppen zool rola, vala myt az zegheen hallottakeert teezewnk myndeneſtewl foghwa megh azonkeppen teezyôk a' my Idweſſeegẅnkeerth zent Dauid proffeta raytta byzonſaagh. Az en ymachagom az en kebelembe teer be hattra. My teezy azt az atyaffywſaghnak zeretety, pelda, vala keth yo baratus atyaffy, mykoron az eeggyk ky mwlt volna az maſodyk oly ygheen megh keſerôdeek raytta hogy vala menee yoot tôt vala gyermekſegheetẅl foghwa, mynd eerette ayanlaa hogy chak ky menthetnee pwrgatoriombol. Wgy leen hogy az nagy zerelmes ayandeknak myatta ottan ky zabadwla, Annak wtanna gondolaa magaban hogy mynden yotwl megh foztatot volna meg wyonnan kezde ennen magaert eerdemes yoot tenny tôrteneek hogy halarra korwla es kezde bankodny raytta hogy kewes yowal mwlneek ky ez vylaghny. Neky yeleneek iſtennek angyala es megh yelentee ewneky meel nagy erdemmel menne Iſtennek eleyben: az zegheen koor meg vydamwla agyaban | Es megh kerdee az zent angyalt honnan volna. Monda ewneky, az meel yoth te el vezteel tartaz, keth zeerrel megh bewôytôtte azt teeneked az wr iſten az atyaffywy zeretetnek eerdemeert. Azth halwan halaat ada ertte wr iſtennek es nagy byzodalmas remeenſeggel ky mwleek az ees ez vylagbol. Heeted haznalattya Iſteny zenth malaztnak es yrgalomnak es weegre az erek dychôſeeges bodogſaghnak erdemleſe kyrôl wǵ mond zent Agoſton doctor, kywanod ee o embery allat hogy te veled yrgalmazyon az wr iſten: te ted elezer hogy yrgalmaż te atyadffyawal, mert az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent Luc VI azon meertekkel meeryk teeneked ees meel meertekkel te meerôd maſnak. Pelda wgy olwaſtatyk ez may zent naprol. Mykoron ez may napon egy Iambor predicator hozyaa keezẅlt volna hogy az hallottakrol predicallana eeyel almaban neky yeleneek egy ky mwlt yſmerô barattya es monda, yme te ez may napon predicallany akarz en kedeegh yewttem te hozyaad pwrgatoriombol wr iſ-

tennek zent akarattya zerent keerween teeghődet hogy mykoron predicallaz ynched az Iambor kerezttyen neepet hogy mywel nagyob ayoytatuſſaggal zolgallyanak es emlekőzyenek az zegheen hallottakrol, mert ez may napon az kegyelmes wr iſten nagy yrgalmat akar velők tenny, es tebben honnem tyzen ewt ezeren zabadwlnak kywe pwrgatoriombol es el enyezeek előle az Iambor predicator kedeegh myndennek elette ez lataſt megh bezeellee az neepeknek es nagy zẹrelmes ayoytatuſſagra remewleenek halwan. Yme azert zerelmes atyamffyay hallatok meely yo meely Idweſſeeges es malaztus nem chak may napon, de koronkeed emlekőzny es zolgalny az zeghen hallottakeert.

Harmad tanwſagwnk leezen. mynemew nagy panazlaſok vagyon az zegheen purgatoriombely lelkőknek ez vylagra, hogy nem emlekőznek ew rolok es ky zabadoytanaak ewket onnan kynek yſmeretyre yghen yo embereknek || Megh twdny mynemew reendbely emberek azok kyk ellen panazolnak es kyknek az ollyan feletſeegh nagy bynnee veetetyk es lelkők vezedelmeere ew halaloknak ydeyn. Mert wgy mond rola Beda doctor: meltatlan leezen myndden ſeghedelemre ew ees vala ky eet ez vylagon meg nem emlekőzyk az zegheen hallottakrol. Zent Ieron. doctor meg wgy mond a mynee vygaztalaaſt teezẅnk az zegheen hallottakkal anneet eerdemrewnk my ees, vyzon ellen wgy mond rola bőlch ees ecc xxxviii emlekőzyeel megh o embery allat az en yteeletemről mert azonkeppen lezen az tyeed ees ma ennekem teenekőd honap: hogy azert ez eellyen lelky neheſſeegewnktewl magwnkkal meg twggywk otalmazny heet rendbely neepeket talalwnk yraſban kyk ellen az zegheen mas vylaghyak felette nehezeſők Elſſewk az yo teewő baraty kyknek eet ez vylagon yot tettenek azok kedeeg el feletkőztenek rolok holtok wtan kyről meg emlekőzyk zent dauid proffeta ees az Soltaar kenyben ps [†] El feletkőztenek ew yo teewőyőkről o nagy halalatlanſaagh de ynkaab mongyam nagy yrgalmatlanſaag wgy rola Seneka newő meſter megh nem halalny az yo tetelt annak akkytewl vagyon nagy zemeeremſeegh ha ky el halgattya halalatlan vala ky vyzon ellen eſmeg yoot nem teezen eerette annaal ees halalatlanb, ha ky kedeegh myndeneſtẅl foghwa el feledy meeg annaal ees halatlanb: ha ky meegh bozzwt teezen felẅl reea myndden kegyetlenneel kegyetlenb. Maſod rend belyek kyk my-

612

koron vala meel yozagot Idweſſeegeert hattanak el oztany es zolgaltathny ewk kedeegh magoknak twlaydonoyttyaak mynt ſayaat morhayokat, wgy mond zent Ieronimus doctor ez eellyenekrôl mykoron vala ky barattyanak yozagaat el ragaggya orw az, ha zent egyhazat meg fozt zentſſeeg ellen veetkôzô az, ha zeghenyeknek oztogatando yozagon kapdoz myndden gonoz tolwaynaal kegyetlenb az. Harmad rendbelyek, mykoron kynek maradeky vannak yo ffya feleſſeege attya annya rokonſaga | Es holta wtan el feletkôznek rola, Ezek es nagy hytetlenſeegben es halalatlanſagban eſnek, wgy mond rola zent Amborwſ doctor Ne varya az wr iſtennek kegyelmeſſegeet ky az ennen yo tewô baratyhoz rokon kôzelyhôz kegyetlen leyend. Negyed rendbelyek az adoſok wgy mondnak rola zent doctorok. Nem felettetyk el az adoſſaagh bator megh hallyon az akkynek tartozyk. De tartozyk megh adny meegh holta wtan ees awagy lelkeert kôlteny awagy nemzetynek megh fyzethny, kyrôl ertetyk zent Agoſton doctornak mondaſa Az byn meg nem bochattatyk myg nem az el vett yozaag meg adatyk. Ewtôd rendbelyek Az ekſecutorok kyk az teſtamentomot leelek wtan nem zolgaltattyaak kykrôl wgy mond az Concilium. Vala kyk az zegheen hallottak hagyomaſaat megh tarttyaak es hologattyaak zent egyhazak adnya mynt hyttwl zakattakat kywe keel az zent egyhaztwl zakaztany, mynt zegeen nyomorwltaknak gylkoſyt. Hatod rendbelyek kyk koronkeed alamyſnawal eelnek akar ez egyhazbelyek es zerzeteſôk leegyek akar ez vylaghy zeghenyek bodogok leegyenek kyk maſnak yozagawal eelnek es nem zolgalnak rola. Heted rendbelyek kykre az zeghenyeknek kezee mwkayok zallot, awagy kyknek tyztôkben maſ zallot es maſnak kereſmenyewel eelnek es ſemy emlekôzetôt nem teeznek wtannok kynek veeres vereytekywel eelnek kyrôl eellyen pelda olwaſtatyk. Vala egy vytez karol keral ydeyben, keree egy rokonſagaat, hogy ha tôrtenneek az hadban meg halny egy yo lowaat adnaa el es oztanaa el az zeghenyeknek es mykoron meg holt volna az rokonſaga az yo lowat maganak tartaa. Az meg holt vytez harmynczad napra eeyel neky yeleneek nagy feeneſen mynt az nap mondwan my dolog teeneked hogy enghemet ennee ydeyglen eeghettettel purgatoriomba az en lowamat el nem adwan hygged ez may napnaal towab el nem meeg vele, yme az te

leelkődet az erdeghők pokolba vyzyk wr iſtennek ygaz yteelety zerent. En kedeegh ky zabadwlwan az keenbol az erek bodogſagra meegyek. Az zegheen bodogtalant kedeeg ragadaak azonnal az zelletők es nagy ſywaſſal reewaſſal az heegyek kőzzee el ott el zaggataak az teſteet lelkeet pokorra vyweek kykből meg yſmer||Hettyek zerelmes atyamffyay meel yo es haznalatus meel 613 Idweſſeeges es foganatus leegyen az zegheen hallottakrol emlekőzny es zolgalny. Vyzon ellen kedeegh meel vezedelmes es karhozatus legyen ha ky ew rolok el feletkőzyk es nem zolgal mynt ymaran ez felwl megh mondot yraſokbol megh hallottok, keeryek azert az wr iſten hogy tegyen yrgalmat azokkal kyk malaztnak wtan keent zenwednek es vygye ewket ew zent orzaganak dychőſeeges bodogh lakodalmaban. Amen.

Ett lezen emlekőzet zent emre kyralnak Innepeeről.

Wr Ieſuſban criſtuſban zerelmes atyamffyay yme Anya zent egyhaaz eztendew fordwlattyaban elewnkbe hozta Ez nemes Idweſſeeghnek formayaat yo eelethnek tykőreet, zeep liliom vyraghnak eedes yllattyaat zyz es zent emre kyral ffywnak aldot ynnepeet kyt mykeppen wr iſten malazttyanak myatta zent gyekerről zarmazeek azonkeppen ez nemes vyragzaal kylemb kylemb zent gymelchőket teremte es eerlele ew eeleteeben kynek zeep yllattyaat megh erezween az ew zent attya, meltan mondhataa az zent yſaak patriarchanak mondaſaat: Iacob ffyarol. Es Iacob zemeelyeeben wrwnk Ieſus Criſtuſrol kynek nemzeteeből zyleteek teſt zerent az aldot iſtennek zent ffya ky meg vagyon yrwan Geneſis XXVII yme az en ffyamnak zeep yllattya mynt az zeep vyragokkal tőlt mezőnek yllattya, kyt megh aldot az wr iſten. Ezenkeppen dychőſeeges zyz zent emre kyralnak ees az ſok vyragzo lelky yozagoknak myatta zeep eedes yo es gyenyerwſeeges vala lathny hallany es erezny myndennemew dolgat teetemeenyeet, kynek dychőſeeges emlekőzetyre harom rendbely lelky tanwſagwnk leezen wr iſtennek ſegheedſeegewel. |

Elſſew tanwſagwnk leezen arrol my nemew yozagus teetemeenyeknek myatta leen eellyen yghen kellemetes az wr iſtennek bodogſſagus zent emre kyral zent yraſbely ayoytatus doctoroknak mondaſok zerent ymez ewt yozagot talallyok, elſſew hogy az ew akarattyaat myndenben wr iſtennek zent akarattya alaa haytaa es ayanlaa kynek myatta felette yghen hozyaa vonyaa az hatalmas teremtőnek zent tyzes zeretetyt es malazttyaat, kyről wgy mondnak zent Ieron. es Catho meſter az akaratoknak ygyenlőſeege zerelmet gheeryeztnek es eellyen lelky nemes yozagnak ees meg tartaſaara akaraa a' my nemes wrwnk Ieſus Criſtus az pater noſter kőzzee egyeleyteny es hogy mynden napon keeryők my ymachagwnkban leegyen te akaratod mykeent menyben es főldőn. Maſod yozaag kőwetſſeegnek haſonlatuſſaga, kyről doctorok zolwan termezet zerent wgy mondnak hogy mynden allat zerety az ew hozyaa haſonlatus, embery zokaaf zerent megh azonkeppen vagyon. Az yo Iambor eſmegh yo Iambort zeret gonoz gonozth. Meneewel ynkab gondolhattyok zerelmes atyamffyay lelek zerent lenny az erek myndenhato yo wr iſten hogy ne zereſſe azokat kyk zent zeretetben lakoznak es eelnek. Harmad yozaagh: az zent alazatoſſaag. O ky nagy keench ha hol byzonnyal leelettetyk: Nagy draga az meennyey patica ees honnan kywe zarmazeek. O ha meg gondollyok az mennyey erek wrnak es myndenhato kyralnak eedes zylőtteek mykeppen my eerettewnk magaat meg alazáa yllyk vala annak nemes peldaya zerent ez vylaghy zent kyral ffyanak ees magaat meg alazny. O nagy yrgalmas wr iſten vallyon hol talalnook maſtan annak maſſaat? Nem twdom. Byzonyawal ylleneek mynekewnk zeegeen byneſeknek ha ez nemes zeep yffyw kyral ffywtwl magwaban kaphatnank az volna yob hogy annak myatta veegre erdemleneenk my ees mynd mennyen főldőn ffel magaztatny. ||

614 Neegyed yozaagh teſty lelky tyztaſſagus artatlanſaagh, wgy olwaſtatyk ez nemes kyraly zent magzattrol hogy ſoha nem veetkőzőth halaluſkeppen. annak okaert ygheen kőzelgetőt Criſtus Ieſus eeleteenek kőwetſſeegheehőz, Es az zent malaztus kereztſſeeghnek rwhayaat megh nem főrtőztette, eeth tanwſaghnak okaert kerdees tamadhat, mykeppen lehet ez halando eeletben hog ember ennen magaban az halalus bynt megh yſ-

merheſſe es ellene alhaſſon. Reea ſelel elezer aranzayw zent Ianus es wǵ mond. Soha kylemben nem lehet hanem wr iſtennek kywalt keppen valo malazttyanak vylagoſſagawal, peldaat veth mykoron az feenes nap ffeel tamad meegh az kyſded zalma zalat ees meg lattya ember az wton. Ha mykoron kedeeg ſecteet vagyon meeg az nagy ozlopot ſem lathattya. Azonkeppen az meg vylagoſodot leelek mynneel kyſſeeb gonozt ees meg yſmer. Az meg vakwlt bynes kedeegh meeg az nagy halalus bynt ſem twggya bynnek. Az maſod rezeere Bonauentura Rik. reea ſelelnek mondwan Myglen ember zabad akarattyanak tőrweenye wtan yaar ſoha magaat nem halalus byntwl, mynt az poganok es az gonoz bynben eelő kerezttyenek De ha ember wr iſtennek malazttyaban feelelmeeben es zeretetyben eel, myndenkoron ellene alhathat az halalus bynnek.

Ewtőd yozaagh vala zyz zent emre kyralban kynek mynatta kellemetes leen wr iſtennek zyne előt zent hazaſſaghnak tőrweenyewel meg zentőltetőt zeplőtelen zyzeſſeegh mynt olwaſtatyk Azzonywnk zyz mariarol, zyz ees vala, hazaſſ ees vala. O zerelmes atyamffyay chodalatus ez eellyen dolgot chak hallanya ees hogy ky gyenyerwſeeghnek tyzeet hordozya ew kebeleeben es meg ne egheſſe kyt mygh eele tytkon vyſele ez nemes zeep meennyey vyrag zaal de hala wtan az ew zyzen meg maradot hazaſſ tarſſa es az eegy tytkus zolgaya kywe hyrdeteek es zent kyral ffywnak nagy tyztőſſegeere es erdemeere mynt yobban megh hallyok az ew zent eeleteeben, kyről wgy mond zent Ieronimus doctor. Az zent angyaloknak rokon kőzelők | Az zyzeſſeegh. Azert teſtben teſtnel kyl eelny nem embery de angyaly eeleth. Sem ez vylaghy de meennyey eelet. Annak okaert nagyob erdemeſb ez halaudo eeletben angyaly eeletőt kereſny honnem ha azon angyaly eeletben meg maradot volna. O zerelmes atyamffyay ha meg gondolnook ez vylaghy eeletnek es ydőnek draga es malaztus ayandekaat kyben nyawalyaas halando emberek ha mwkalkodny akarnak nagy ſok meennyey angyaloknaal meeltobbak lehetnek wr iſtennek dychőſeeges orzagaban. pelda mynekewnk ez zentſſeeges zent emre kyral, ky mynd ew yffywſagatwl foghwa kereſee es megh lelween anneera ffel magaztateek hogy ſoha az ew zent Ieſus

kyrallyanak zyne elôl el nem tawozyk: kyt keeryen mynekewk ees meg nyerny az ew nagy zent eerdemeenek myatta.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee. Mykeppen lehet hogy ez vylaghy kewes ydeyglen eelô emberek ſok eerdemet es nagy dychôſeegôt eerdemlyenek, mynt hallywnk nagy ſok zentôket, zent gyenghe zyzeket, yeleſſen kedeegh ez bodog kyraly magzattrol wgy olwaſtatyk hogy meeg alygh volt hwz eztendôs ember zyleteeſetewl foghwa es eellyen mondhatatlan nagy hatalmas zentſſeegôt eerdemlôt, kyrôl wgy mond az zent ewangeliom Math XVI hogy embernek ew ffya az az Idwezeytenk kynek mynd ew erdeme zerent fyzet: kybôl yſmertetyk hogy zent ymre mynd ew kyſdedſeegetewl foghwa tyztaſſagus eeletben eelt leegyen es nagy lelky yozagokban zolgalta leegyen az wr iſtent. Reea felelween azert az kerdeeſre doctoroknak mondaſok zerent ymez harom dolgokat talallyok mellee. Elſſew wr iſtennek nagy malazttyanak eerdemleſe kyrôl wgy mond hugo meſter de ſcto Victore az iſteny malazthnak ayandeka zerent rendôltetôt meg embernek erdeme ees, es az eerdemnek volta zerent az ywtalom es az 615 dychôſeegh. ha azert || Dychôſeeges zent ymrehnek eellyen nagy erdemes Coronaya vagyon meennyeknek orzagaban, twdny valo hogy eet kereſttc es erdemlette az ew yozagus mywelkôdetynek myatta. Maſod kybôl ember nagy dychôſeegôt eerdeml, mondot eelethnek zentſſeeges volta. Wgy mond ez bellee zent Ieronimus doctor. Nem nagy dycheeretes az ha ky Ierwſalemben volt awagy lakozot De ha Ierwſalemben yo es Iamborwl eelt, az felette dycheeretes. Azert nem keel azt zamlalny embernek menee eztendôt eelt ez vylagon de menee ydeyglen eelt yol, mert chak azt zamlallya be wr iſten az eelô kenyben myglen eelt Iſteny feelelembe, zent zeretetben malaztban es eegyeb lelky yozagban es myglen zolgalt az wr iſtennek. Ha ky ezeknek kywle eel chak emlekôzet ſem leezen rola. O teremtô wr iſten haat howa leeznek kyk ezeknek kywle eelnek yay vezyk azoknak ha az zent yraſ ygazat mond. Dychôſeeghes zent ymre kyral azert yo es tekeelletes zandekkal akarattal foglalta magaat az wr iſtennek zolgalattyara es veeghyg meg maradaſſal meeg ha towab eelt volna ees ez vylagon Annak okaert tellyes eerdemet es dychôſeeges Coronaat eerdemle kewes ydeyg wr

iſtentewl. Harmad kyból ember nagy dychóſeegót erdeml, mondatyk wr iſtennek arra valo valaztaſa kyre nem zykſeegh ſok byzonſagot hozny ſokakat lattwnk zemewnkkel ees ollyan yffyakat kykben nylwan megh yſmertetót wr iſtennek valaztando malazttya. Apro germókóket kyk ydónek elette nagy malaztoſok voltanak bólchek yo eeles elmeeyẃk yo érkewchewk Iambor eeletewk es nem eelhettenek ſokat ez vylagon bólchnek mondaſa zerent Sap IIII hogy ez vylaghy hewſagus eelet el ne ragaggya az ew zent zyweet lelkeet ydónek elette ky vette ewket wr iſten ez vylagbol mert valaztatoſok voltanak az mennyey dychóſeegre eellyen modon erthettyek zyz zent ymre kyralt ees kynek nem hagyaa meg eerny ez vylaghy kyralſaghnak tyztóſſegheet, De | Az mennyey zep yllatw vyragok kózzee zamlalaa kyre valaztatus vala wr iſtentẃl, kyt mynekewnk ees engheggyen wr iſten zent haromſaagh es ew zerelmes zent zolgayanak erdeme myat.

Legenda eiuſdem feſti.

Ymaran laſſok megh ez zent kyraly magzatnak Bodogſſagus zyz zent ymre kyralnak awagy herczegnek eeleteet mykeppen erdemle ffel magaztathny wr iſtentẃl mynd fóldón mynd mennyen mynd eeleteeben halala koron es halalanak wtanna. Elezer ffel magaztataa ewtet az wr iſten ew eeleteeben megh vylagoſoytoo malazttal, merth zent es Iambor iſten feelő zylektẃl zyleteek es nagy yeles kyraly nemból tamada ez vylagra, leen kedeeg ew zyleteeſe mykoron Criſtus wr ffyw zyletethnek wtanna ezer eztendő telneek mynt az nagy Cronicabol ky vehettyek. Mykoron kedeegh deaky twdomanban ertelmes volna es ydeyben ffel kezdót volna gyoropodny az zent malazthnak myatta yndwltateek meeg ew yffyw gyengeſeegeeben az wr iſtennek zolgalattyara es ez vylaghyaknak wtalattyara, zent penitencia tartaſſal zorongattya vala ennen magaat, hogy az erzeekenſeegót az okoſſaghnak alaya es az gyarlo teſtet az leeleknek enghedelmeere haythatnaa. Sokat vygyaz vala es kewes almat veezen vala. Mykoron eegyebek alom myat el nehezẃltenek ew akkoron mynt ollyan nemes kyral ffywnak yllót tenny zeweetnók vylaghnaal az zent Soltaar kenywet eleyben vette es azt olwaſta zolgalwan az wr iſtent es myndden pſalmuſnak

wtanna tôredelmes zywel es ayoytatus leelekkel byne bochanattyaat keertte az wr iſtentŵl Az ew attya kedeegh bodogſſagus zent Iſthwan kyral azt gyakortaa meg tekeentely vala. de ſenkynnek nem mongya vala, hanem chak nagy eedes halakat aad vala raytta az teremtô wr iſtennek hogy az ew magzattya ollyan zentſſeeges eeletben eelne. Annak wtanna eegy ydôben ‖ 616 Zent Iſthwan kyral meene zent Martonban az Iambor apatwrakhoz ayoytatuſſaghnak okaert mynd ew zerelmes ffyawal zenth ymrôhel. Mykoron az Conuent bely Atyaak megh hallottaak volna eleyben yarwlanak tyztôletes proceſſiowal hogy az felſſeeges zent kyralt Idwezleneek mynt termeezet zerent valo wrokat. Az zent kyral kedeeg twdwan az ew ffyanak nagy zent eeletet elôtte bochataa az Idwezlettre, zyz zenth ymre kedeegh myert zent leelekkel tellyes kynek mynd meg yſmerween erdemes voltaat myndent azonkeppen meg apolgata. Nekyk chak egyzôr Nekyt haromzor, Nekyt ewtzôr Es eeggyet veegre heetzer, annak kedeeg vala frater Maurus newe. Mykoron az zent Miſe meg aldatot volna, az zent kyral tytkon kerdee megh az ew ffyaat, my okaert tette volna. Es meg yelentee az ew attyanak hogy myndenyknek annee eztendey volna hogy tyztaſſagus eeletôt fogattanak volna. Az wtolſo kedeeg frater Maurus zeplôtelen zyz volna. Azt halwan az zent kyral meg akaraa keſeerteny az fratereket mynt ollyan bôlch ember hogy ha az ew ffyanak mondaſa ygaz volna Mykoron veternyenek wtanna az fraterek tytkus ymachagra el ozlottanak volna zent Iſthwan kyral myndenykhôz el meene, ez lathwan az fraterek meg zeghee myndenyk az zent Silenciomot kyralnak tyztôſſeegôt teween Veegre frater Mauruſhoz meene de yngyen ffel ſem yndwla elôtte, Es mykoron neky zolt volna az zent kyral az Iambor frater ſemyt neky nem zola mert az Iſten kyralnak zolgalattyaat el nem hagyaa ez fôldy kyralnak kedweerth. Az zent regulaat ſem tôree meg az Silenciomot meg feyteeſſel, Mykoron hollal az Capitulomban gyewltenek volna az zent kyral meg akaraa keſeerteny alazatôſſagaat ees, ſokakat ellene zolwan kyk az zent zerzethnek ellene volnanak. De frater Maurus ſemyt ellene nem zola de myndent nagy alazatuſſaggal el halgat vala iſteny yo gondolatban foglalwan ew zyweet lelkeet. Ottan meg yſmeree az zent kyral hogy ygaz volna az ew ffyanak yelenteſe. Es fra-

ter Mauruſt azonnal pechy pyſpekkee tewee. Maſod dychôſeeges ffel magaztaſa zyz zent ymrôhnek ew eeleteeben. Egy ydôben mykoron chak egy tytkus zolgayawal | Ayoytatus ymachagnak okaert meene Weſprimee zent Gergy martyr Capolnayaban es ymachagaban azt gondollya vala mynemew zolgalatot tehetne ew eeleteeben ky wr iſtennek kellemetes volna yme azonkezben nagy feneſſeeg zalla reea es eellyen iſteny zoot halla mondwan teſty es lelky zyzeſſeegôt varok tewled ezt aggyad ennekem es ebben maragy megh. Mykoron ez nemes kyraly magzat azt hallotta volna Nem byzeek ennen magaban twdwan az tyzta eelethnek nehez voltaat. De ottan monda En wram iſten ky myndeneket nylwan latz, tekeellyed meg az te zent akaratodat en bennem es teſthnek vezedelmes yndwlatyt kyk az leeleknek ellene vyaſkodnak te aldot zent yrgalmaſſagodnak harmattyawal occhad megh. Es mykoron mynd lelkeeben teſteeben meg vygaztaltatot volna meg parancholaa zolgayanak hogy az dolgot myg eelne ſekynek ne mondanaa. Azonkôzben kyben ewneky yngen hyre ſem vala nemes zyzet hozanak ewneky hazas tarſſwl kyraly nemból, kynek mykoron nylwan ellene nem alhatna az atyay parancholatnak okaert wr iſtennel kôzlee dolgaat es mynd ennen magaat mynd hazas tarſaat zyzeſſeegben meg tartaa. Es ſenky meg twdhataa myg eele ez nemes zent angyaly eelethnek meltoſaga Maſodzor ffel magaztata wr iſten ez ew zentſſeeges zolgayaat halalanak ydeyn, kyrôl wgy olwaſtatyk hogy mykoron ky mwlt volna ez vylagbol zent Ewſebius pyſpek yaar vala proceſſiot Ceſareaban azonkezben nagy eedes angyaly eenekleeſt halla az eeghen, monda az Eſpereſthnek hallaz ee vala myt, monda nem, mykoron ymachagot tôttenek volna az Eſpereſt ees kezdee hallany, mykoron ffel tekeentôt volna az menyorzagra zozatot halla mondwan. Bodog zent ymrôhnek leelkeet vyzyk ffeel az angyalok ky magyar orzagbely zent Iſthwan kyralnak ffya es ezen horaban mwlt ky ez vylagbol: es nagy halaat adanak raytta dycheerween wr iſtent es az zent Confeſſort.

Harmadzor ffel magaztataa wr iſten ez ew zent Confeſſoraat halalanak wtanna mykoron az erek dychôſeegben ymez harom rendbely nagy eerdemes Coronawal meg || Coronazaa 617
elezer Artatlanſaghnak zeghhetetlen dychôſeeges kyt nem mynden zentnek adnak, kyrôl wgy mond zent Agoſton doctor XXI

de ciuitate dei hog felette kewes ember eerdemhety mynd ew yffywſagatwl foghwa ſemy halalos bynt nem tenny mykeppen ez zent ymre. Maſod dychôſeeges Coronaya mondatyk az nagy zeplôtelen zyzeſſeeghnek eekeſſeege kynek kywaltkeppen valo dychôſeeges Coronaya vagyon. Harmad dychôſeeges Coronaya mondatyk lenny choda teetelnek meltoſaga hogy meegh akar meel nagy byneſekeert ees hatalma vagyon eſedôzny kyrôl eellyen pelda olwaſtatyk Vala egy nagy bynes ember kynek Corlath vala newe kynek mykoron wr iſten malazttyaat atta volna tôredelmeſſeegre meene romaban wr papahoz kynek hyldebrandus vala newe, kynek mykoron meg gyontta volna byneyt eellyen penitenciat hagya ewneky hogy megh vaſaztathnaa ew magaat es eegy leweelben bel yrwan ew byneyt wr papay peechetywel meg peechetôlween Es myndden bwlchws helyeket zentôknek temeteeſyt el yarnaa es vala hol wr iſtennek yrgalmaſſaga zerent az vaſaak ew rola el zakadoznanak az lewelbôl az bynôk el vakartathnanak es az papay peechetôk az lewelrôl le hwllananak ott twdnaa meg bochattathny az ew nagy byneyt. Mykoron az zegheen ember mynd ez vylagon zerenzertte nagy ſok helyôket el yarth De ſem Ierwſalemben ſem eegyeb zentôknek Coporſſoyanaal yrgalmat nem leelth Veegre halwan magyar orzagban zent Iſthwan kyralnak choda teetelyt mwkalkodeek nagy ſaratſaggal feyeer varraa es mykozneek zent iſthwan kyral Coporſſoyanaal es zwnnyada eppeſeegeeben neky yeleneek az zent kyrál mondwan. Ne byzyaal az en erdemembe mert nem vagyok eeleeg eretted eſedôznôm de meeń el az en ffyamnak zenth ymrehnek Coporſſoyahoz ewtet keeryed, mert ew zyz eeletben mwlt kywe ez vylagbol es iſtennek zyne elôt wdwarl azokkal kyk zyz eeletôt vyſeltenek. Mykoron azert ffeel ebredôt volna ottan oda meene | Es nagy zywebely tôredelmeſſeeggel es alazatoſſaggal ſyrwan ohaythwan kezde kenyergheny yme chodalatus dolog azonnal nagy zôrgheeſſel chattagaſſal mynd yzenkeed az vaſak el zakadozanak rola. Azth halwan kedeeg az ſok neepek mynd egyhazy neepek mynd paraztok oda fwtamanak chodaara my dologh volna Az zegheen ember kedeeg mynd volta keppen ky yelentee ew elôttôk meg mwtathwan az papa leweleet ees kyben byney valanak megh yrwan De chak egy bewtwt ſem talalanak meg benne. Ottan mynd kyk ott valanak nagy dycheeretôt es

halaat adanak raytta wr iſtennek es zyz zent ymre Confeſſornak my ees mynd ezeknek wtanna tellyes byzodalommal folyamwan zyz zent ymrehnek nagy erdemes voltahoz keeryck ymaggyon my byneynkeert nyeryen malaztot bekeſeegôt my eeletewnkben es halalwnknak wtanna az erek eelethnek zent orzagaat Amen.

Eth lezen emlekezeth mynt zent octawaiarol

Wrwnk wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay yollehet ennek elette zolank az meennyey dychôſeeges zentôknek dycheeretekrôl es meltoſſagokrol wr iſtennek zent malazttyanak myatta. De az zent ewangeliomnak ertelmeerôl eeleghet nem teheteenk. Ez may napon azert myert alkolmas helye vagyon my Idweſſeeges tanwſagwnkra laſſok megh meel zent ewageliomba mynt zent mathe meg yrtta kenyweenek ewtôd rezeeben Lathwan Ieſus az ſok neepet wtanna yarny meene ffeel elettôk az olywetymnek hegyeere es le ylween zayaat ffel nythwan ky magyarazaa ewnekyk tanwſagkeppen az meennyey zentſſeegôknek allapattyaat, zentôknek meltoſagaat az iſteny el enyeztôt tyztus yozagot az erek Idweſſeeghnek wtaat es iſteny yſmerethnek bôlccheſſeegeet kyrôl nylwabban zolwan zent leo papa wgy mond ezen zent ewangeliomot magyarazwan. Mykoron a' my eedes wrwnk Ieſus Criſtus iſtennek zent orzagaat predicallanaa es ky hyrhedôt volna az ew yozagus voltanak es choda teetelynek || Hyre newe mert egheez Galyleaban es Syriaban ſok korokat 618 betegôket vygaztot vala meg teſth zerent. Annak okaeerth ſokan kôwetyk vala ew yrgalmaſſagaat. Az okert ees vywe ffeel ewketh az hegyre hogy ott nylwabban kywe yelentenee ew iſteny meltoſagaat yozagus voltaat nagy bôlccheſſegeet, wgy mond azert zent leo papa. O erek Idweſſeeghnek kewanoy, ha az meennyey bodogſſagot meg akaryatok leelny meennyetek ffel az bôlccheſeegnek awagy olyuetimnek hegyeere az aldot iſteny bôlcheſſeeghnek es wr ffyw kyralnak wtanna. hallyatok ennen zent zayabol az meennyey dychôfeegre menendew yozagoknak regulaſſagaat hallyatok ennen magatwl az meennyey zenthſeegôket

kyknek myatta myndennek erek eeleth adatyk, kyk ha az zentſſeeges regulaſſagban eelnek byzonnyal vallom ſoha el nem veznek, ſoha iſtennek zent orzaganak bodogſſagabol ky nem eſnek, mondatnak kedeeg nyolcz bodogſaghnak mert kyk ew bennők eelnek erek bodogſagot leelnek. Laſſok meg azert az zent regulanak ygheyt wgy monda az aldot kegyelmes wrwnk Ieſus. Bodogok azleelkyzegenyek mert eweek mennyeknek orzaga et reliqua. Omelya ſequitur Iohannis Epiſt Wgy mond ez nemes zent doctor ez elſſew ygeenek ertelmerôl yollehet ſok zegeenyek vannak ez vylagon, de nem myndenrôl ertetyk ez zent zegheenſeeghnek yozagus volta merth nem zool az teſty zegeenyekrôl hanem azokrol kyk zabad akarat zerent lelky ayoytatus alazattal valaztottaak ez vylaghy nyomorwlt eeletôt kyk annak okaert wtaltaak meg ez vylaghy pompaſagot es kazdagſſagus dôlffeſſeegôt hogy erek yozagot kazdagſagot es veeghetetlen meg maradando erekſeegôt nyerneenek vele az maſ vylagon. Ez eellyen zent zegeenſeeghnek bodogſſagus erdemleeſe myndden rend bely embereknek kezenſeeges, mert wr iſtennek malazttyanak ſegeedſeegeewel meeltan lehet hogy bator kazdag leegyen yozaggal, de ha gonoz telhetetlen zomehſaggal nem byrya nem kereſy ſem remeenſeegeet benne nem vety, de eremeſt alamyſnalkodyk belôle yrgalmaſſagot wſuraſkodyk az iſten atta yozagbol meg tarthattya az lelky zegeenſeegôt. De ha wr iſteneert myndennek ellene mondhat annal erdemeſb, pelda mynekewnk az reeghy yo kerezttyenek az zent apoſtolok es wtannok nagy ſok eegyhazy feyedelmek es parazt wrak, zent papaak chazarok kyralok orzag byro wrak feyedelmek kyk veegre az zent zegheenſeeghnek zerelmeert es meltoſagaert kylemb kylemb zent zerzetôket zôrzôttek, mynt zemeynkkel yol lattyok kyknek dycheeretes eeletôkkel es erdemôkkel maſtan dychekôdyk anya zent eegyhaz bodogſſagokkal kedeeg feenlyk mennyeknek orzaga, kyrôl ertetyk az zent ewangeliom bely yghe bodogok az lelky zegeenyek, wr iſten tano byzonſag benne yme azert zerelmes atyamffyay meel nag draga keench az zent zegeenſeeg mert menyorzagot vehetyk raytta. Annak wtanna az maſodyk bodogſſagus ygheet ees ky yelentee mondwan Bodogok azkegyeſſek mert ewk erekſeegkeppen byryaak az fôldet thwdnya yllyk az erek ygyeerethnek fôldeet, ha ky mondanaa mynemew

ygeerethnek fôldeet byryaak az zylyg zywôyek ha az maſ vylagon ſemy ez vylaghy byrodalom nem leezen, ſem iſtennek orzagaban oly fôld awagy twlaydon yozaghnak wralkodaſa ſemy nem yſmeretyk. Wgy mond zent leo papa. O zerelmes atyamffyay ne alohatok kyſded ayandeknak az wr Iſtennek ygyeeretyt mert az mennyey bodogſagban leezen fôld de nem ollyan mynt eeth ez vylagon el tôretendew romlando valtozando es halando, ertetyk azert az fôldôn kyt az byzon kegyeſſeegben eelôk byrnak az zentôknek teſtôk kyk ez fôldnek mohabol eſmeg fel tamad erekkee meg maradaſra veeghetetlen eelettre. bodogh dychôſeegre byrattatyk kedeeg az bodog lelkôktwl mert ſemyben az teſt ellene nem rwgodozyk ellene nem vyaſkodyk az leeleknek De myndenben eegy akarook eeg kewanook leeznek wr iſtenben ha ky ez ellen mondanaa, azonkeppen byryaak az karhoztak ees az ew twlaydon teſtôket kyben ffeel tamadnak. Reea felelnek doctorok hogy nem yollehet egymaſtwl el || Nem valhatnak De 619 maga erekkee valo keſerewſeegre bantaſra keenra vannak egy maſ ellen, Az zegeen leelek zwggodyk az teſty erzekenſeeg ellen hogy ew myatta karhozot, az teſt eſmeg az okoſſaag ellen. Mennyeknek zent orzagaban kedeegh eggyk erwl az maſyknak dychôſeegeen eerdemeen es bodogſſagan, azert eeggyk maſyknak erekkee valo tyztôſſegeere vagyon. Az harmadyk bodogſſagot ees ky yelentee wrwnk Ieſus mondwan B o d o g o k k y k e h ô z y k e s z o m e h o z y a a k az ygaſſagot mert ewk meg elegewltethnek, ez iſteny ſententiat ket keppen erthetwnk lelky haznalattra. elezer vala ky teſt zerent eeheztety zomeehoztattya ennen magaat hogy ez vylaghy eeleteet yora fordoycha es teſty gyenyerewſeegyt meg ehnyhe hogy bynre ne kyzlellye mynt az reeghy pwztaban lakozo zent atyaak tettenek kywel nagy erdemôt es Idweſſeegôt leltenek. Maſkeppen ertetyk mykoron vala ky lelek zerent az meennyey dychôſeegre ohayt az erek bodogſſagot zomeehozya ehôzy az iſteny eedeſſeegôs eeledelt kywel az meennyey zentôk eelnek ehôzy zomeehozya mondwan naponkeed ew ymachagaban az zent Symeon proffetawal O mykoron telyk be az ydew. O mykoron yew el az aldot hora. O ha ywtok oda, o mykoron lathatom? kyrôl zent Dauid proffeta ees wgy mond vala ps [†] koſtollyatok es laſſatok mert yghen eedes az wr iſten az az koſtollyatok eet ez vylagon lelky ky-

wanſaggal varyatok eehſeeggel zomeehſaggal es mykoron meg latangyatok byryatok anneewal nagyob tekeelletes zeretettel hogy kedeeg byzon fondamentomaat vethnee ez eellyen nagy iſteny ygaſſaghnak wgy monda annak wtanna Bodogok az yrgalmaſok mert ew velek yrgalmaz az wr iſten. O kegyes zyw̃ kerezttyen ember, yme hol vagyon az nagy bôlcheſſeegnek kwth feye, yme hol vagyon az nagy meltoſaagh az nagy eerdem, draga Corona, hallyatok zerelmes atyamffyay, tanwllyatok es erccheetôk, yme az iſteny | Irgalmaſſaag yrgalmaſſagra es Igaſſaag ygaſſagra ynt es tanoyt hogy az felſſeeges teremtô yſmerteſſeek meg az ew teremtôt allatyban, kynek fondamentomaat zent Ianus nylwabban ky yelenty Io Criſtus mondaa az veeg vachoran az ew zerelmes tanoythwanynak, maraggyatok en bennem, twdnya yllyk iſteny yozagus mywelkôdetnek myatta es en ty bennetôk leezek zent malaztomnak myatta. kyból tanwſagot vehetw̃nk hogy ha kethſſeegnel kyl ydwôzewlny akar vala meel iſteny yozagnaal kyl ne eellyen es magaat ky ne haggya mwlny ez vylagbol, mert ha ſemy yoban tekeelletes nem leend nem leezen ſeghedelme ky myat Idwôzewlheſſen. De yme yo regulaat veet wr iſten zemewnk eleybe az zenth yrgalmaſſagot ky myat Idwôzewlhet ember es el ywthat az nagy meg ygyeert iſteny ayandekra mondwan Bodogok az tyzta zywôyek mert ewk iſtent lattyaak twdnya yllyk kywalt keppen zynrôl zynre. O nagy kewanatus bodogſſaag zerelmes atyamffyay kynek ellyen mondhatatlan eerdem zereztetyk. De mykeppen keel tyztan vyſelny embernek zyweet es lelkeet. A mynt zent Iraſban talalhattyok elezer teſty erzekônſeeghynek ablakyt bel keel rekezteny ez vylaghy vezedelmes hangoſſagoknak elôtte az az lataſaat hallaſaat ylieteeſeet ꝛc. mert zent Ieremyas proffetanak mondaſa zerent ez eellyen kylſew ablakokon meegyen be emberben az erdeghy meerôg ky meg ôly az lelkôt. Maſodzor lelky gondolatokat es gonoz abrazatoknak elmeelkôdeeſyt el keel tawoztatny ha mykoron tamadnak nem keel benne mwlatny awagy wtanna eredny, kyrôl wgy mond zent Gergel doctor. Nynchen oly fôrtelmes gonoz gondolat hogy embernek elmeeyeet meg fôrtôzteſſe, erched halaluſkeppen, chak az okoſſaag neky ne engheggyen: twdnya yllyk keellemeteſſeeghnek es gyenyerw̃ſeghnek myatta ||
620 Kyrôl eellyen peldaat talalywnk meel vezedelmes leegyen az

gonoz gondolatban mwlathny. Vala egy zerzetben eelô bel rekeztôt zyz ky myndenkoron nagy angyaly vygaztalaſſal es meennyey eedeſſeeggel eel vala. tôrteneek eǵ napon ez vylaghy zeep zôngeeſt es vygaſaagot hallany, kyben nagyon kezde gyenyerkôdny. De mykoron el mwlt volna mynt az harmat, yo zokaſa zerent ymachagra adaa magaat haat ſemy yzeet nem erzy, kezde az meennyeyekrôl gondolkodny haat ſemykeppen nem lehet, kezdee varny az zent angyalt haat az ſem yew hozyaa, meg keſerôdeek raytta my dolog volna, penitencia fogaa magaat naponkeed ſyrwan ohaythwan raytta hogy az leelky vygaſagot el veztôtte volna, tyzen keth eztendô wtan hozyaa yewe es monda myt ſyrz mynd bankodol. Annak okaert tôrteneek teeneked ez mert ez vylaghy gyenyerwſeegre fogtad vala maganak twggyad azt hogy eeggyk ellenſeeg az maſodyknak. Nem lehet hogy Idwôzwlô leelek eet ees gyenyerkôggeek az maſ vylagon ees ewrwllyôn. Azert bodogok az tyzta zyweek mert ewk iſtennek zent zyneet lattyaak. Bodogok az tyredelmeſôk mert ewk iſtennek ffyaynak hywattatnak. Oh zerelmes atyamffyay mynemew nagy bodogſſaag nagy iſteny malaztoſſaagh leegyen ez zent bekeſeegben valo lakozaaſ: yme lattyok hogy az gonozok kôzôt ees leelettettyk az ygyenlôſeegh es bekeſeeggel valo lakozaaſ, de azert nem mondatnak bodogoknak mert bynben eelnek wr iſtennek es lelkôknek ellene yarnak. De ynkaab azokrol ertetyk kyrôl zent paal apoſtol zool mondwan tyredelmeſôk leegyetôk az wr iſtenhez es bekeſeeghnek iſtene leezen ty veeletôk, kyrôl zent dauid meg wgy mond ps. [†] Sok bekeſeeg adatyk kyk wrnak tôrweenyeet feelyk az az zent paranchollattyaat tarttyaak kyk meltan mondathnak iſtennek ffyaynak mert ſemyben az ew akarattyokat el nem valazttyaak az wr iſtennek akarattyatwl. O azert zerelmes | Atyamffyay gondollyatok meg mynemew fogyatkozaſa lehet az oly bodog leeleknek ky wr iſtennek akarattya zerent eel eegy orzagot es erekſeegôt byr kyk kôzôt oly erôſſ hatalmas az zent zeretet mynt az halaal. Annak wtanna hogy mynddenben tekeelleteſſee tennee wr iſten az ew zerelmes hyweyt wgy monda Bodogok kyk ſyrnak mert megh vygaztaltatnak, maſ ewangeliſta wgy mond bodogok vattok kyk maſtan ſyrtok mert mewettôk myndenyket wgy kel erteny vala ky eet ez vylagon zomorkodyk ſyrankczyk es ohayt

twdnya yllyk az mennyey dychôſeegre valo kywanſagaban awagy ennen byneen awagy maſeen. Awagy ez vylaghnak gyarloſagan mynt az reeghy zentôkrôl olwaſſok wrwnk Ieſuſnak mondaſa zerent bodogſaagkeppen veetetyk ewnekyk, mert meg vygaztaltathnak es erek ewrôm adatyk eerette az maſ vylagon eellyen bodog ſyralmaat ſok helyen talallyok zent Dauidnak az ſoltaar kenyewben, zent Samwel proffetanak ſyrathwan Sawl kyralt zent Ieremyas proffetanak ſyrathwan Ierwſalemnek el vezeeſeet. Daniel proffetanak ſyrathwan az ew neepeenek byneyt zent paal apoſtolnak ſyrathwan az wy kerezttyeneknek vezedelmes eeletôket. Ez maſtany vezedelmes ydôben ees zerelmes atyamffyay ha kyk azonkeppen awagy ennen bynekôn awagy az zeegheen neepnek nyomorwſagan ſyrankozyk keſerôgh rezeſſee lehet az zent bodogſagban es az meenyey eremnek eerdemeeben. Annak wtanna eſmegh wgy monda. B o d o g o k l e e z t ô k m y k o r o n t y t e k e t gylôlennek emberek es yldôzendnek ky zaggathwan az teeb neepek kôzzôl errôl ſok declaraciot es magyarazatot tehetneenk mert nem chak az reeghy zent martyrokrol kyket varaſrol varaſra yldôztek es kylemb kylemb keennak myatta ky veegeztenek el vylagbol Ha megh tekeenttyek ez maſtany ydôt nem kyſſeb tyredelmeſſeeg es nyomorwſagh leelettetyk
621 anyazent egyhazban || O zerelmes atyamffyay myth zolhatwnk rola, yme lattyok hogy az teremtew wr iſtennek zent parancholattya ygheeye mondaſa ellenzeeſt zenwed azoktwl kyk nem tarttyaak. Az zent ewangeliom es eegyeb zent yraaſ haborwſagot zenwed azoktwl kyk hamyſſan ertyk es magyarazyaak. Anya zent egyhazban valo heet ffee zentſſeeg haborwſagot zenwed azoktwl kyk gonozwl eelnek vele awagy yngen ſem gondolnak vele. Az nagy tyztôlendô es eelô oltary zentſſeeg karomlaſt zenwed azoktwl kyk megh tyztôlyk es meltan nem veezyk hozyayok. O myt zollywnk az zent hyttrôl remenſeegrôl ygaſſagrol es zent zeretettrôl, kyknek ſem ereye ſem hatalma ſem zeepſeeghe ſem eekôſſeege es ſemy tyztôlety nynchen ez vylagon emberekneknek ffyay kôzôt O feelſeeges teremtew wr iſten haat honnan Idwôzwlhetnek az zegheen byneſek Byzonnyal hyzôm arrol mongya vala bodogſſagus zent paal apoſtol yrwan [†] yrth leweleenek [†] rezeeben atyamffyay valchatok megh az ydôt mert az napok gonozok, ercche kynek erteny keel, yme hyzôm erty ty atya-

ffywſagtok my okaert adaa es magyarazaa ky a' my eedes wrwnk Ieſus az leelky wrwoſſagokat ez may zent ewangeliomban hogy anneewal ynkab raytta ragadnanak ez vylaghy neepek es volna my myat Idwőzwlnyők: volna myhőz byznyok, enny ez vylaghy vezedelemnek haba kőzőt. Annak okaert folyamywnk az meennyey dychőſeeges zentőknek ſeghődelmőkhőz Az eedes Azzonywnk zyz anya marianak hatalmas erdemeehőz. hogy az ew zent hyẅſeegőknek meltoſageert teegyed kegyelmet my veelewnk zegheen byneſekkel es tarchon megh ew zent malaztyaban Atya ffyw zent leelek zent haromſaagh erekkewl erekkee Amen. |

Zyz zent Marthon pyſpeknek Innepeeről.

Ez may zent Innepnek epiſtolayaat es zent ewangeliomaat ha ky lathny akarya megh talallya zent Myklos pyſpeknek ynnepeen kykkel nem keel eet helt foglalny. Wr iſtennek azert tyztőſſegheere es bodogſſagus zent Marton pyſpeknek meltoſagara my Idweſſeeges tanwſagwnk mellee harom reze lezen bezee dewnknek. Elſſew rezeeben leezen tanwſagwnk mynemew nagy aldomaſſal aldaa megh wr iſten dychőſeeges zent Marton pyſpekőt mynd eeleteeben mynd halala koron es halalanak wtanna az erek dychőſeegben wgy hogy meltan ertheſſeek ew rola az bőlchnek mondaſa eccl. XLIIII Benedictionem dedit illi dominus et teſtamentum ſuum confirmauit ſuper caput eius ɔc. Aldomaſt ada ewneky wr iſten es az ew meennyey ygyeeretyk meg ereſſőytee az ew feyeen O wr Ieſuſban zerelmes atyamffyay ha zereewel megh gondollyok ſemy nagyob hazna es zykſeeghe nynchen embernek ez halando vylagon lakozny, hanem chak wr iſtennek meg aldaſaat erdemleny mert ha eett eeleteeben nem erdemlendy ſoha halalanak wtanna meg nem leely ennek nylwabban valo ertelmeere eellyen kerdeeſt tamazthnak zent doctorok. Mynemew aldomaaſ az kywel wr iſten ember megh aald. Reea felelween rywydeden Nem eegyeb hanem mykoron wr iſten myndden erdemneel kyl twlaydon chak az ew yowoltabol megh ayandekoz embert awagy teſty yowal awagy lelky yo-

wal: mynt olwaſtatyk reeghen zent Iob patriarcharol, kyrôl wgy
ſelele az Sathan wr iſtennek. Nem heyaban tyztôly es feely
Iob iſtent mert kewrewl veetted ewtet myndden yawayddal es
megh aldottad ewted nagy ſok yowal: wgy mond rola magya-
razo yraaſ: maſkeppen algya ember wr iſtent es maſkeppen
algya wr iſten az embert. Ember algya wr iſtent mykoron
tyzta zolgalattal es melto dycheerettel dycheery es magyaraz-
tattya iſtennek zent neweet zent yrgalmaſſ voltaat Wr iſten ||
622 Kedeegh megh aald embert mykoron az ew zent malazttyawal
megh ayandekozya ewtet kybôl eellyen tanwſagot vehetewnk hogy
neemel teremtôt vannak wr iſtennek tellyes aldomaſaban mynt
az meennyey zentôk, kyk eett ez vylagon az wr iſten atta yowal
malazttal es ayandekkal wr iſtennek aldomaſaat erdemletteek
es annak wtanna az erek dychôſeeghnek veeghetetlen bodog
ewrômeet. Vyzon ellen nekyk vannak wr iſtennek tekeelletes
atokyaban mynt az pokolbelyek Math xxv. Nekyk vannak mynd
kettôben reezeſek mynt ez vylagon lakozo zeeghen adamffyay
yok es gonozok malaztban es bynben eelôk kyrôl bôlch zolwan
pver x vgy mond wr iſtennek aldomaſa az ygaz embernek fe-
yeen vagyon. Az byneſnek kedeeg zayaat el fôdôztte az go-
noſſaagh kyrôl peldaat olwaſwnk Gen 1 Adam ewa elſſew zy-
leynkket, kyktwl mynd yok mynd gonozok zyletendôk valanak:
elôzôr az teremteeſnek wtanna myg artatlanſagban valanak
meg aldaa wr iſten De mynek wtanna veetkôzeenek meg atko-
zaa mondwan Atkozot leegyen az feld te mwkaad wtan Gen III
Ez eellyen aldomaſban az az teſty es ez vylaghy es lelky yo-
nak zent malazthnak es iſtennek nemes ayandekoknak aldo-
maſawal meg aldotta vala wr iſten dychôſeeges zent marton
pyſpekôt mynt megh hallyok eeleteeben.

Maſod kerdees mynemew zent aldomaſt keel mynekewnk
keernewnk az wr iſtentewl zykſeegkeppen. Reea felel zent Ber-
nald doctor libro originalium es wg mond Harom rend bely iſteny
aldomaſnaal kyl vagywnk zykſeegeſôk, Elôl veett ſegheellew es
megh tekeellew aldomaſ. Az elſew yegzy iſtennek zent yrgal-
maſſagaat mert my bynbôl yora ffel nem tamadhatnank ha wr
iſten ew zent elôl veett yrgalmaſſagawal mēgh nem latogatna.
Az maſodyk yegzy wr iſtennek megh ſegheellew malazttyaat ky
yora vonzon koronkeed es ahol el fogyatkoznank my gyarloſa-

gwnknak myatta ffeel emelghet Az harmadyk yegzy az erek dychôſeeghnek el veegezôt bodogſſagaat. Vala ky zerelmes atyam|ffyay ez harom iſteny ayandeknaal kyl es lelky teſty ayandeknaal kyl eelend es el hagyatandyk annak ketſſeeghnel kyl az erek vezedelmes atokban leezen reeze es megh maradaſa kytewl myndden kerezttyen embert otalmazyon wr iſten. Ez harom rend bely zent aldomaſſal bewſeeggel meg aldatot vala dychôſeeges zent marton pyſpek Annak okaert haznalatus es dycheeretes leen az ew eelete mynd yffywſagatwl foghwa halalyg.

Harmad kerdees myn yſmerhety meg ember ha wr iſtennek aldomaſaban vagyon awagy nynchen, kynek feleletyk ky vehettyôk zent paal apoſtolnak mondaſabol yrwan Effeſom belyeknek yrth leweleenek elſſew rezeeben mondwan: Aldot leegyen wr iſten es a' my wrwnk Ieſuſnak Criſtuſnak zent attya ky meg aldot mynket myndden lelky aldomaſſal mennyekben wr Criſtuſban hogy zentôk es zeplôtelenek lennek ew zyneenek elette zent zeretetben kyból azt erthettyek hoǵ vala kyt wr iſten meg aald mynd leelekben teſtben meg algya es meg zentôly hogy mynd iſtent mynd fele barattyaat zeretheſſe kynek fondamentoma mennyekben vagyon. Byzon yegy azert emberben hogy wr iſten meg aldotta mykoron myndden halalus bynneel kyl eel es ſemy nynchen emberben ky az teremtô wr iſtennek akarattya ellen volna. Maſod yegy hogy ha tyzta es zeplôtelen eeletben eel az ew allapattya zerent twdnya yllyk ha zyz ha hazaſ ha ôzwegy ſemyben atal nem hagwan wr iſtennek zent parancholattyaat es az ygaz tôrweent. Harmad yegy ha wr iſtent ayoytatus es bwzgoſagus zeretettel zerety es attya ffyaat wr iſtennek meg parancholt mondaſa zerent. Yme azert zerelmes atyamffyay lattyatok hallyatok mynden iſteny yonak es lelky ayandeknak meltoſſagus voltaat. Veegyetôk ezetekben ez nemes tanwſagokat es eellyetek azonkeppen hogy eerdemlyeetek wr iſtennek zent aldomaſaat: ygyen eele bodogſſagus zyz zent marton pyſpek ees es meg aldateek wr iſtentwl mynd felden mynd meennyen kynek zent erdeme leegyen my byneynknek yrgalma. ||

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek meltoſa- 623
gus tyztôſſegheere mykeppen az kegyelmes wr iſten ffeel magaztataa es ayandekozaa zyz zent Marthon pyſpekôt mynden

rend bely zentôknek malaztus aldomaſawal. Elezer zent angyaly aldomaſſal es malaztal mert mykeppen az zent angyalok zeplôtelenek myndden bynnel kyl wr iſtent myndden hywſeeggel zolgallyaak es dycheeryk es myndenben enghedelmeſek. Azonkeppen zyz zenth Marthon pyſpek zenth Bernald doctornak mondaſa zerent hyhettyek hogy ſoha halalus keppen nem vetkôzôt, zenetlen wr iſtennek dycheeretyben volt foglalatus enghedelmes gyors hyẅſeeges. Maſodzor az zent patriarkaknak aldomaſokban ees reezes volt twdnya yllyk mert azon zent yrgalmaſſaghnak kegyelmeſſeeghnek wtan yart es eelt mynt az reeghy zent atyaak es nagy ſokakat vonth es tanoytot az ydweſſeeghnek wtara es iſtennek yſmeretyıe zolgalattyara. Harmadzor zent proffetaknak malazttya ees volt ew benne yewendew lataſokuak es iſteny tytkoknak yſmeretyben es megh yelenteſeeben. Neegyedzôr haſonlatus volt az zent apoſtolokhoz ees: pyſpeky meltoſaghnak paztorſagaban kyrôl wgy mond Anacletos papa hogy wr iſten zerzette es vetôtte az pyſpekôket az zent apoſtolok helyôt kerezttyen anya zent egyhazban Bodogſſagus zent martonnak kedeeg azonkeppen hatalmat enghedôt vala wr iſten mynd eghen vyzôn es fôldôn, es myndden teremtôt allatok wgyan enghednek vala az ew parancholattyara mynt reeghen az zent apoſtoloknak. Ewtôdzôr haſonlatus volt az zent martyrokhoz ees, mert yollehet teſt zerent halalt nem zenwedôt De lelke zerent martyr volt keth keeppen, elezer kewanſaga zerent maſodzor tyredelmeſeege zerent, mert raytta lett bozzwſagokat nagy alazatoſſaggal el zenwedôt Annak okaert eenekly ew rola anyazent egyhaz az zoloſmaban. O zentſſeeges leelek ky yollehet ſegywer myat nem zenwedôt de maga martyromſaghnak Coronayaat el nem hatta. Hatodzor zent Confeſſorokhoz ygyenlô vala de ynkab zent bernald doctornak mondaſa zerent myndden Confeſſoroknak gyenge es tykôre, mert nagyob nalanal nem leelettetyk Anya zent egyhazban. Hetedzôr zent zyzekhôz haſonlatus vala De | Wgyan yeles es dragalatus zeep vyragh zaal keppen tyztôltetyk az meennyey felſſeeges kyralnak zent wdwaraban. Nyolczadzor haſonlatus vala zent wdwarlo vytezôkzôr ygaſſagus eeletnek meg tartaſaban, az az hoǵ ſenkyeet ſem erôwel ſem hamyſſan el nem vette. De ynkab az ew twlaydonaat ees eremeſt oztogatta az zegheenyeknek, annak okaert meltan eerdemle

meg aldathny az wr iſtentewl, kylenczedzôr haſonlatus leen az yo es ygaz zerzetôſôkhôz. De ynkab myndden zerzeteſeknek byzon peldayok es meſterek, mert tekeelleteſſeeggel meg tartaa az zent apoſtoly zerzethnek harom reendbely tekeelletes fogadaſaat twdnya yllyk zegeenſeegôt enghedelmeſſeegôt es tyztaſagot Tyzedzôr haſonlatus leen mynden rendbely zentôkhôz, kyk mynd yo eelethnek halalyg valo meg maradaſaban Idwezẅlnek. De Dychôſeeges zyz zent Marthon pyſpek yol Iamborwl es zeplôtelen cele mynd halalyg kywel nem chak ennen erdemeere haznalatus leen De meegh wtanna valo mynd feyedelmeknek mynd zeghennek bodogoknak yo pelda tekeelletes regula es ygaz Idwôſſeeghnek vezerlôye. Annak okaert erdemle mynden zentôknek aldomaſawal meg aldathny. yme azert zerelmes atyamffyay ha akaryatok bodogſſagus zyz zent marton pyſpekôt kôwethny valazyatok regulaſſagot az ew zent eeleteenek rendyôôl hogy ty ees erdemlyetôk azonkeppen wr iſtentẅl meg aldathny mynd ez vylagon mynd az maſykon. ymaran laſſok meg az ew zent eeleteet.

Legenda eiuſdem feſti

Az ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak harom zaaz hethwen eztendô tayyan Dychôſeeges zent Marton piſpeknek tamadaſa es zyleteeſe yſmertetyk lenny magyar orzagbol Sabarianak varaſabol: kynek zyley mykoron nemeſſek volnanak romay chazaroktwl tarthnak vala Byryaak vala kedeeg az ydôben Conſtancius es Iulianus chazarok ydô zerent, vyvee be azert zent marton meeg kyſded voltaban az ew attya olaz orzagban es lakozanak papya newô varaſban es vytezkôdnek vala || Romay chazarok alat Iollehet zent marton nem akarattya 624 zerent, mert yollehet az ew zyley poganſaag alat volnanak Ew kedeeg meeg tyz eztendôs koraban ew zyleynek akarattok ellen az zent egyhazhoz fwtwan meg hyẅlette vala magaat es oly yghen meg zallotta wala az ew zyweet wr iſtennek malazttya es zerelme hogy ha genghe ydeye megh nem vonta volna ez vylaghyakat meg wtalwan keez lett volna pwztaban fwtnya. De mykoron az ew attya el veehedôt vytez volna yraak ffel marton vytezt az tablaban tyzen ewt eztendôs koraban kynek ellene nem tehete, meene be azert az chazarnak wdwa-

raban chak eegy zolgayawal ky ewneky zolgalna, kynek vyzon ellen ew ees wr valwan azonkeppen zolgal vala. Egy ydôben mykoron Ambienſis varaſ kapwyan ky menne lowa hataan az teeb vytezôk kôzôt, eegy rozzas zegheen embert elôl talala, kynek ſenky alamyſnaat keerween [ſenky] nem aad vala. Zent Marton Criſtuſnak zerelmes vytez zolgaya meg kenyerẅle raytta es mykoron eegyeb yozaga nem volna mert ymaran mynd Criſtus zegeenynek oztogatta vala, teeb az eegy palaſttyanaal nem vala, Annak ees eeggyk zeleet az zegheennek adaa az maſrezeet magara takaroyttaa, kyt az teeb vytezôk lathwan bolondſagnak veelyk vala. Yme kedeeg azon eeyel almaban Criſtus Ieſus wran lataa az ffel palaſtot dychekôdween benne az zent angyalok elôt mondwan hogy az meg hywlôt marton vytez atta volna azt ewneky. Zent marton yollehet meg yſmeree hogy kellemetes volt volna wr iſtennek az ew alamyſnaya ottan tyzen nyolcz eztendôs koraban meg kereztôlkôdeek. Annak wtanna keth eztendô bel telween tôrteneek Iulianus chazarnak hada Galliaban es mykoron Soldot oztatot volna az vytezôknek zent marton nem akaraa ffel venny mondwan hogy ew towabba ez vylaghy wrnak nem vytezkôdneek de az wr iſtennek ky mennyet fôldet teremtôtte. De az chazaar veely vala hogy feelteeben nem akarna vytezkôdny Nem iſtennek zolgalattyaeerth. | Azt halwan zent Marton ffel fogadaa hogy maſod napon myndden fegywerneel kyl az ellenſeeghnek kôzyben meegyen. Annak okaert ôryzet alaa vettetee Iulianus ewtet. De yme maſod napon hyhettyek hogy az ew zent eerdemeenek myatta az ellenſeeg meg enghedween chazaar hatalma alaa adaa ewnnen magaat meg hodolwan. Dychôſeeges zent marton azert el hagyaa az hadakozaaſ es meene zent hylarioſhoz pictania Bely pyſpekhez es ott akolittaa teweek. Azonkôzben iſteny yelenetbôl mene haza zyleyt meg latogathny kyk meeg poganok valanak, azon wton ſok nyomorwſagot zenwede az gonoz tolwayok myat. Es mykoron haza ywtot volna anuyaat ez zent hyttre tereytee, attya kedeeg azon gonoz agſagban meg marada. Vala kedeegh az ydôben nagy Erethnekſeeg kerezttyen hyt ellen, kyk ellen zent Marton ereſſen vyaſkodwan meg fogaak es erôſſen vezzôwel meg Caſtigalwan ky yzeek az varaſbol es yewe mediolanomba, onnan ees kywe yzeek meene chak maſod magawal Gallinaria newô varaſban. Onnan eſmeg picta-

niom varaſba meene zent Ilarius pyſpekhez es Calaſtromot zerze maganak es ott kezde lakozny. Egy napon mykoron kywe nyomotot volna leele egy hallottat ky zent kereztſeeghnel kyl mwlt vala kywe, kyn anneera el keſerôdeek hogy nem tyrhetee hanem cellayaban vywee az teſtôt es zent ymachagawal ffel tamaztaa. Maſodot eſmeg olwaſwnk ky. ennen magaat ffel akaztotta vala azt ees ffel tamaztaa Vala kedeegh nagy yo hyre newe mynden neepek kôzôt. Azonkezbe hallaak meg az turonica varaſbelyek az ew zentſſeeges eeleteet myert pyſpôkôt nem volna eegyetembe valaztaak zent martonth pyſpekkee, yollehet mynden akarattyanal kyl. De mykoron nchez volna yo zokaſanak az tyzt tartaas, kyẅl az varaſnak keth meel fôldôn Calaſtromot rakattata es ott keth negywened magawal zent zerzet zerent lakozyk vala wr iſtent eeyel nappal zolgalwan || Nemykoron zent Marton lata eegy oltaar alat eegy koporſoot kyt martyr newôn tyztôlnek vala az neepek, kynek zent marton meg kerdôzween neweet ky volt volna es ſemykeppen byzonſagara nem mehetôt volna. Baal felee tekeenthween lata egy fekete arnyeekoth alwan es mondwan vagyok eǵ gonoz tolwaynak lelke kyt gonoſſagaeert meg ôltenek es ez koporſſoban el temettenek ky erekkee el karhoztam. Azt halwan zent marton pyſpek ottan el tôretee az oltart. Harmadyk hallottak tamaztą ffel ezenkeppen Mykoron eegy ewzweǵ azzonnak eeggyetlen eeggye ky mwlt volna es ky vytteek volna az mezôre hogy el temeſſeek nagy ſok pogan neepek kewrẅle leween es ſyrathwan zent marton pyſpek iſtennek akarattyabol oda ywthwan ymada erette es ffel tamaztaa. azt lathwan nagy ſok poganok fordwlanak ez zent hyttre O zerelmes atyamffyay ha myndden choda teeteleet meg yrnook ez bodog zent embernek, mynd az eghez nap ſem volna eeleegh meenee poklofokat korokat betegôket gyogywtot menee erdengeſôket vygaztot es meenee zamtalan pogan neepeket fordoytot menee zent egyhazat, Calaſtromokat rakattatot, mynt eppeytôtte anyazent egyhazat Idweſſeeges tanwſagawal mynt otalmaztta ez zent hytôt iſten atta malazttyawal, mynt zaporoytotta iſtennek zent orzagaat zentôknek ſokaſſagawal, ky mehet myndennek vegeere chak az wr iſten. Annak felette wgy olwaſtatyk ew rola hogy myndden teremtôt allatok enghettenek ez zent embernek parancholattyara. Myne-

625

mew nagy kegyes es yrgalmas lôtt leegyen az egy dolgabol meg yſmertetyk, mykoron egy yeles ynnep napon myſeet akarna zolgalny eegy zegeent elôl talala es ottan neky adaa rwhayaat chak egy palaztban meene miſe mondany. Es mykoron az egy-
5 hazy neepek elôt nem mereezleneek le vetkôzny myert | Az palaſthnaal teeb rwhaya nem volna az Eſpereſt egy kyſ kwrtha rwhaat hoza neky kynek hozyaſaga chak terdyk vala, wya kônyôkygh Es azonkeppen ffel ôtôzween ffel alla Miſe mondany, yme myndeneknek lataſara zent lelek wr iſten tyz keppen fe-
10 yeere zalla es belee enyezeek, mykoron kedeeg mezeytelen karyayt ffel emelte volna wr iſtenhôz yme az zent angyalok aranyas genges ôtôzettel bel fôdôzeek ew karyayt kykbôl nylwan megh yſmertetyk az ew nagy zentſſeeges volta. Oly nagy malazttya ees vala ez dychôſeeges zent Confeſſornak hogy wgyan
15 zem latomaſt ees meg lattya vala pokolbely erdeghnek yaraſaat es mywelkôdetyt es mykoron egyzôr egy koronas kyral zemelyeeben neky yelent volna monda Marton zeretew zolgaam yſmerz ee en vagyok az Criſtus: zent Marton reea tekeenthween monda ha az en aldot meg valtomat azon zemeelben nem latan-
20 dom kyben zenwedween meg valtotta ez vylagot nem hyzôm. Azt halwan az erdegh ffel chattana es gonoz byzzel bel tôltee az zent Iambornak cellayaat Zent halalaat ees meeg annak elôtte megh mondaa az ew zerelmes tanoythwanynak es nagy ſyraſſra yndoytaa ewket. Ew ees azt lathwan el fakada ſyrwa es yma-
25 chagot teween wr iſtenhez monda Ha meeg ees towab az te neepednek zykſeeges vagyok nem zanom a' mwkaat leegyen az te zent akaratod. Mykoron kedeegh beteghſeegben eſween meg kezdôt volna ſogyatkozny chak Ciliciom rwhaban es az hamwban fekzyk vala zyweet lelkeet zemeyt es kezeyt ffel emelween
30 wr iſtenhez mennyeknek orzagara es azonkeppen zent ymachagra varya vala lelkeenek ky mwlaſaat. De yme az fôrtelmes leelek ott eleyben alla ha myt ew benne neky valoot leelhetne kyben vadolhatnaa. Monda neky az zent Iambor oh veer zopo beſtya myt kerez eett nem talalz enbennem ſemy halarra valot
35 Abrahamnak kebele fogad be enghemet es neky parancholwan el yzee onnan. Vala kedeeg keth negwen eegy eztendôs ember az ydôben es pyſpekſeegenek hwzon hatod eztendey telween
626 mwleek ky || Ez vylagbol, mykoron yrnanak wr ffyw zyleteth-

nek wtanna Neegy zaaz nyolczwan hath eztendôben kynek halalanak wtanna ees oly chodawal yelentee meg wr iſten az ew nagy eerdemes voltaat hogy oly yghen feenlyk vala ew zent orczaya mynt ha ymaran meg dychôylt volna es az zent meennyey angyaloknak eedes eenekleſy hallatanak kyknek zentſſeeges tarſſaſſagok kôzôt vyteteek ffeel az zent apoſtoloknak bodogſagus karokban. Nagy ſokaknak ees yelenteteek meg az ew bodogky mwlaſa kyk kôzôt yllyk hallani mykoron zent Amborus doctor Mediolanomba azon horaban myſeet zolgalna az proſanak alatta ylween pyſpôky zekyben el zwnnyada es mykoron ſokayg vartaak volna, az epiſtola mondo ffel ſerkentee hogy aldomaſt vethne Monda ottan hogy turonica Marton pyſpek azon horaban mwlt volna kywe es az zent Iambornak temeteeſen volt volna es az wtolſo oraciot felben hatta volna myeert hogy ffeel ſerkentôtteek volna yollehet zerelmes atyamffyay ſok choda es Idweſſeeges dolgokat teet mynd eelteeben mynd ky mwlaſanak ydeyn es wtanna ez dychôſeeges zyz zent Marton pyſpek es Confeſſor kyeert meltan dycheertetyk mynd feldôn mennyen kynek my ees ayanl'ok a' my zegheen leelkewnket teſtewnket eeletewnket es halalwnkat hogy az ew nagy zentſſeeges erdemeenek myatta otalmazzon myndden nyomorwſagwnkban es nyerye az erek dychôſeeghnek orzagaat Amen.

Zyz zent Berecz pyſpeknek Innepeerôl.

Ez may napon wr iſtennek zent malazttya myat kerezttyen anya zent egyhaaz ylly es tyztôly dychôſeeges zent Berecz Confeſſornak Innepeet ky ew kyſded germeky yffywſagatwl foghwa zolgalta vala bodogſſagus zent Marton pyſpeket kynek zent erdeme es ymachaga myat meg tartateek myndden lelky teſty vezedelemtwl, mert az ew zent wra ha mykoron vala my ez vylaghy heewſagus dolgot latot volna hozyaa ottan nem hatta el ragattathny | De meg feddôtte rola ewtet yollehet zent Berecz yffywſaganak ellene volt kyben tanwſaag adatyk hogy felette yo embernek mykoron iſten feelô yambornak aggya ffyaat tanoytany hogy yo zokaaſ wtan Iambor leegyen benne zyz zent

Berecznek peldaya zerent. Tôrteneek azert egy Idôben hogy zenth marton pyſpekôt eegy zegen koor beteg kereſnee vala my wrwoſſagot keerwen. Berecz ynte neky mondwan ha az eze vezôt balgatagot kereſôd ahol vagyon. Az zegeen beteg azert hozyaa meenc es a' myt keer vala meg nyeree. Annak wtanna hozyaa hywaa zent bereczôt es meg dorgalwan ewtet monda. Berecz haat eze vezôt balgatagnak lattatom ee en te nalad? Berecz ottan meg feelelmeek es zegyenletyben meg tagadaa hogy nem mondotta volna. Monda zent Marton pyſpek Nem de az en fyleym az te zadra halgatnak vala mykoron azt bezeellôd vala, twggyad berecz yo ffyam yme meg nyerttem en azt wr iſtentewl hogy en wtannam te leez pyſpek de maga ſok nyomorwſagot keel zenwedned te ellenſeegyttewl. Azt halwan zent Berecz mynt ollyan annal ees ynkab meg mewety chwffollya vala ew wraat oly mynt hamyſſat zolana Mykoron azert bodogſſagus zent marton pyſpek kywe mwlt volna zent Bereczôt pyſpekkee valaztaak az zent Iambornak mondaſa zerent Es kezdee magaat Iamborſagban tartany lelky teſty zeplôtelen tyztaſagban eelny zent yraſban es ymachagban magaat foglalny. Mykoron azert harmyncz harom eztendeeg eelt volna az pyſpekſeeghnek egy moſo azzonyallat wdwaraban gonoſſagban leelethween germôkôt leele. Hogy azt hallottaak volna az varaſbely neepek eegyetembe mynd hazahoz gyẃleenek hogy am Iambor pyſpeket ky kôwezneek onnan kôzzôlôk myeert ollyan gonoz eeletben talaltatot volna. De az zent Iambor mykoron ereſſen
627 tagadnaa || Es az kôz neep nem hynnee elôwe hozataa az zyletôt germekôt kynek ymaran harmyncz napya vala es megh kerdee mynd elôttôk az wr iſtenre hogy ha ew tewle valo volna, yme chodalatus dologh az kyſded magzat kynek meeg nem vala ydee zolny nagy nylwan valo bezeeddel ky yelentee hogy nem az zent Iambor volna az ew attya. Azt halwan az kôz neep kezdee keezôrôyteny hoǵ megh kerdenee ky volna, felele arra ennekem gondom nynchen de kyre volt eleghet tettem rola Az dyhôs neep kedeegh myert pokolbely erdegh yzgattya vala ewket az zent Iambor, de hyzyk vala iſtennek hatalmabol lenny az chodalatus byzonſagot de erdeghy meſterſſeegbôl meeg ees zydalmazyaak vala az zent Iambor pyſpekôt Annak okaert az ew tyztwlattyara wr iſtennek hatalmawal meeg ees

maſod chodaat kezereyteteek tenny Es meg tôltee byrretomaat elewen zennel es vywee zent Marton pyſpeknek koporſoyahoz mynd az neepek elôt es le ôntee mondwan mykeppen az ſebeſſ zeen az byretomot meg nem ſertôtte azonkeppen zeplôtelen vagyok en azzonyallatnak fôrtelmes ylleteſeetewl De mynd azon atal ſem hyn neky az meg dyhôdôt neep hanem kywe yzeek az pyſpekſeegbôl hogy bel tellyeſôdneek dychôſeeges zent Marton pyſpeknek yewendô mondaſa mert ſok haborwſagot kellene ewneky az pyſpekſeegben zenwedny. Nagy ſyrwan azert be meene romaban wr papahoz es heet eztendeeg lakozeek ott wdwaraban. Es vala myt zent marton pyſpek wra ellen veetkôzôt vala penitenciat tarta rola nagy ſyraſſal Turonicabelyek kedeeg teweek Iuſtinianuſt helyette pyſpekkee es be yranak romaban hogy zent berecz ellen megh otalmaznaak az ew pyſpekôket az pyſpekſeegben, De yme Iuſtinianus pyſpek azon wton wercellenſis varaſban ywthwan hertelen halallal ky mwleek. Maſt teenek helyette kynek Armencius vala newe. Heet eztendô bel telwen zent Berecz pyſpek wr papanak hatalmawal | Haza teree eſmeg pyſpekſeegeben Es mykoron hath meel fôldôn vona turonica varaſtwl azon eeyel Armencius pyſpek nagy heertelen halallal ky mwleek kyt zent Berecz iſteny yelenetlen myatta meg yſmerween paranchola az teeb tarſſynak hogy hamar ffeel kelneenek es ſyethneenek turonica varaſbely pyſpek temeteeſeere Es mykoron zent Berecz ew hozyaa tartozokkal eeggyk kapwn be menne az varaſban, az maſykon Armencius pyſpekôt ky vyzyk vala temethny. Es wgy leen hogy zent Berecz nagy ſok nyomorwſaghnak wtanna eſmegh pyſpeky zekyben helhezteteek nagy tyztôſſeeggel Es annak wtanna nagy iſteny feelelembe es zentſſeeges eeletben eele heeth eztendeegh Es neegywen heet eztendeyben pyſpekſeegeenek tellyes iſteny malaztban es lelky nemes yozagokban dycheeretes keppen mwleek kywe kynek zent eerdeme es eſedôzeeſe leegyen my eeletewnknek otalma es byneynknek bochanattya Amen.

Zent Zakarias proffetanak Innepeerôl.

Criſtuſ Ieſuſban zerelmes atyamffyay myert zemem eleeben akadot volna ez dychôſeeges zent Zakarias papnak pyſpeknek es proffetanak nagyobban kedeegh zent martyrnak newe es emlékôzete az zentôknek Innepy kôzôt, lelky nemes ayoytatuſſaghnak okaeert meg akaraam az ew zent eeleteet ees yrnya kynek zent Innepe es zenwedeſeenek napya ez may napnak elette ezten nappal eſyk mynt meg vagyon yegezween in kathalogo ſanctorum. Ez az zent Zakarias pap dychôſeeges kereztôlô zent Ianoſnak attya ky ew zent ffyanak zyleteeſe koron az zent angyal zawanak nem hyween meg neemwlt vala es aldot ffyanak malazttya myat megh nyttateek kyrôl az zent Lucach ewangelioma nylwan valo byzonſagot teezen. Ez az zent Zakarias proffeta ky iſteny zent malazthnak myatta zent Ianus ffya zyleteeſeenek ydeyn az nemes iſteny halalatus dycheertet. Benedictus dominus deus Izrael veeghyg zôrzee ew nagy lelky erwenteſſegeeben ha ky az zent ewangeliomot olwaſny akarya
628 ezeknek || Mynd yſmeretyre mehet Mykoron azert wrwnk Ieſus Herodes kyraltwl halarra kereſtethneek es annak okaert az apro zentôket myndenwt ôlethnee Meg hallaa azt zent eerſebôt Zakariaſnak feleſeege hogy zent Ianus ffyaat ees halarra kereſneek ky chak hatt honappal vala ôreegbdeed Criſtuſnaal ydôwel, meg reettene raytta es ffeel ragadwan kyſded magzattyaat ky ſwta Ierwſalembôl eegy magaſſ hegyre es onnan kezdee nezny az nagy veer ontaſt es az zyleknek ſywaſokat reewaſokat Es ymachagot teen wr iſtenhez ew ffyanak otalmaert. Es yme iſteny hatalmaſſagnak myatta az heegy keth felee valeek es zent Erſebôt azzont ew ffyawal ott bel rekezttee es az ellenſeegôket kywl rekeztee hol ott iſteny vylagoſſaag es zent angyal myat eetel zolgaltateek ewnekyk. Ennen hazol fogataa meg Herodes kyral zent Zakarias papot es kezdee kerdôzny es foytogatny hol volna az ew ffya Es mykoron nem twdnaa mondwan, De meeg annak fôlôtte feddenee herodeſt ew kegyetlenſeegerôl es wrwnk Ieſuſt zyznek ffyanak es hogy yewendôre Izraelnek byzon kyrallya volna predicallanaa. Nagyon reea haragweek herodes kyral es parancholatot ada ew kegyetlen zolgaynak hogy azon eeyel feyeet venneek Es azon templomban az oltaar

elôt hol azzonywnk maria ffeel neweltetôt vala nyakaat vagaak ſenky nem lathwan Mykoron reeggel hollal az teeb papok be mentenek volna hozyaa lataak haat vereeben fogywan halwa fekzyk es menyból zozatot hallanak mondwan hog Zakariaſt meg ôlteek volna kyknek veere Izraelból el nem vezne myglen tamadna oly ky ew bozzwyaat meg allanaa Es mykoron hyre lett volna benne az tebbynek, nagy kew zôrgheeſt hallanak az templomba es bel menween hogy meg latnaak ſemykeppen az teſtôt az Idôben meg nem talalak. De ſok ydô el mwlwan annak wtanna talalaak meg az templomban es wgyan ott tyztôffeeggel el temeteek Maſtan kedeeg mondatyk lenny veneczeben az apachaknaal Ezenkeppen leen veege es zent martyromſag zenwedeeſe zent Zakarias proffetanak. |

Zent Erſebet Azzonnak Innnepeerôl.

Dychôſeeges zent Erſebet azzon zent Zakarias papnak feleſſeege es kereztôlô zent Ianuſnak zent zyleye ky mynemew zentſſeeges eeletew volt ew eeleteeben es honnan zarmazot awagy mykeppen fogatta ew zent ffyaat Ianoſt ew aldot meheben nylwan olwaſtatyk zent lucach ewangeliomanak elſſew rezeben, mykoron kedeegh heet eztendeeg tartotta newelte volna zent Ianoſt es zent lelek myat kywel tellyes vala pwztaban meent volna lakozny penitencia tartany kyrôl nylwabban meg vagyon az ew zent zyleteeſeenek ynnepe napyan az ew zent zyleye mynt ollyan veen ember ky reeghen meg valt vala wratwl ees, hanem chak azzonywnk zeplôtelen zyz maria wtan yaar vala. Nem ſok ydô bel telween nagy zentſſeeges eeletben tellyes ydôwel leelky yozagokkal iſteny zent malazttal ky mwleek es zent wra wtan meene az zent atyaknak lymboſaban nagy yo eremet vygaztalaſt vyween az reeghy zentôknek Criſtuſrol es ez vylagnak hamar valo meg valtſſagarol Vala kedeeg ez zent erſebôt azzonywnk marianak rokonſaga. Mert zent Anna azzon azzonywnk marianak anna, es zent yſmeria azzon valanak eegy atyatwl Agarynnak leany Zent Anna leen Azzonywnknak annya, Iſmeria erzebetnek annya, az

zyz mariatwl zyleteek ez vylagnak meg valtoya Erſebettewl zent Ianus baptiſta Iſmerianak vala maſod ffya ees eliud, kytẅl zyleteek eminew, eminewtẅl zent Serwacius piſpek zent Anna azzonnak teeb magzaty ees leenek teeb wraytwl kynek zentſſeeges agabogarol nylwabban valo yras vagyon az ew zent Innepeenek napyan kyknek zentſſeeges erdemekben rezelteſſen az wr iſten mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn Amen ||*)

---

631 Remethe zyz Zenth paal ewſewnknek ky hozaſaarol.

Wr ieſuſban Criſtuſban En tyztôlendew es zerelmes atyamffyay. Byzonyawal zenetlen valo halaa adaſſal dycheerettel es lelky teſty erwendetes zolgalattal tartozwnk ez veeghetetlen yrgalmaſſagw myndden hato wr iſtennek hoǵ dychôſeeges remethe zyz zent paal ewſewnknek zent penitencia tarto teſteet es meltoſagus ôrôklyeyeet Ez magyarorzagban lakozo hyw kerezttyenek kôzyben meltoztatot yktathny: Annak ees emlekôzetyre ez may zent ky hozaſaanak napyan harom reeze leezen bezeedewnknek. Elſſew reeze leezen modiſſagrol, my modon ez orzagban hozattateek. Maſod my okkal ky hozattateek. Harmad my hazna leen ky hozaſaanak Mondam hogy my Idweſſeeges tanwſagwnkra elſew reeze leezen bezeedewnknek My modon ky hozattateek remete zyz zent paalnak teſte Onnan az herrôl hol mynd holtyk erôſſ penitenciat tartta es el temetetôt vala zent Anthal ewſenktẅl az ket orozlanoknak ſegheedſeege myat hol ott ew zent halalanak wtanna zaaz hwzon ewt egheez eztendeeg nywgoweek embereknek yſmeretlenſeegeenel kyl Az ydôben mykoron Criſtus wr zyletetynek wtanna yrnanak harom zaaz nyoczwan eegy eztendôben, Es Conſtantinapolban wralkodneek Emanuel czazaar halwan ez Iambor kerezttyen czazaar hoǵ wr iſten meg vylagoſoytotta choda teetelnek yo hyreewel remethe zent pal zent teſteet es temeteeſeet ayo'tatoſſagra yndwltateek raytta es hozataa Conſtantinapolban es helheztetee nagy

*) Itt az erdetiben egy üres levél.

tyztőſſeeggel mynt Criſtuſnak eellyen zent Confeſſoraat azzonywnk zyz marianak egyhazaban, kyt ennen maga az czazaar rakattatot vala hol ott nywgoweek zent paal ewſewnk zyz zent teſte zaaz heethwen eztendeeg. Annak wtanna Eegy | Venecczey dwſ palogaar kynek Lanczlo Iacab vala newe keeree meg azon monoſtorbely peter apathwrtwl es az Conuentewl es hozaa Venecczeben helhetween zent Iulianos martyrnak eegyhazaban hol ott nywgoweek tellyeſeeggel nyolcz zaaz eztendeegh ymar annak wtanna mykoron yrnanak Ezer harom zaaz nyolczwan egy eztendőben mykoron magyar orzagban wralkodneek az nagy layos kyral kynek hagyomaſabol es az wenecczey wraknak enghődelmőkből pechy Balynt pyſpek es zagrabi paal pyſpek eegy eeyyel nagy cheendeſſeeggel hogy az kőz neep reeayok ne rohanua eerőtte, myeert nagy bőchőlettel tarttyaak vala hozaak zent palnak teſteet keth apro zentőknek teſtywel magyar orzagban. Budanak ffee es kyraly varaſaban oly nagy tyztőſſeeggel es kezewlettel oly nagy proceſſiowal es ayo'tatoſſaggal kyhőz haſonlatos ſoha magyar orzagban nem volt es helheteek Bwda varaban zent Ianos kapolnayaban eyel es nappal vygyazwan ew mellette keth remethe fraterek, kynek ky hozaſaan mondhatatlan nagy ereme vala az felſeeges Iambor kyralnak Nagy eremek vala mynd tellyes orzagbely zeegennek bodoghnak Nagyobban kedeeg- az ew remethe zerelmes ffyaynak. Es koronkeed nagy folyamas vala Criſtus Ieſus zent Confeſſoranak latogataſara. Kewef ydew azert el mwlwan az felſſeeges kyral az magyary yo wraknak tanachokbol Nagyſſagus tyztőlendew Iztragomy Demeter erſek Romay Cardinal es Gubernator Ez orzaghnak yeles Cancellarioſa wr papanak kedeeg ez orzagra es lengyel orzagra valaztot legathya, kynek mykoron felſſeeges reeghy layos kyral mynd az wrakkal latta volna teekelletes- Iamborſagaat keeree hogy Dychőſeeges remethe zent paalnak zent teſteet emelnee ffel Bwdarol zent Ianos Capolnayabol ees vynnee Bodogſſagus zent Lewryncz martyrnak eegyhazaban Buda felet hogy ott az ew ffyay mynt attyokat byzon tagok ew feyőket es zerelmes meſtereketh es tanoythwany nylwan tyztőlneek dycheerneek es eyel nappal zenetlen zolgalnanak ewneky erekkwl erekkee. || Az 632 felewl meg mondot Erſek azert es legath nagy ſok pyſpekőket es eegyhazy neepeket eegybe győ'thween es ſok zeegeenek

bodogok hozyayok gyẅlween vewee ffel az zent teſtet es vywee zent lewryncz martyrnak egyhazaban Bwda fôlôt myndzent hawanak tyzen neegyed napyan az az zent Bereczk Confeſſornak maſod napyaan. Es legathy hatalmawal meg ees Confirmala hogy azon napon ew zent vyteleenek ynnepeet ylleneek kyt meg tarthnak mynd ez may napyglan az ew zent zereteeben valo Iambor ewſſ ffyak.

Maſod rezeeben leezen tanwſagwnk arrol, my okkal ky hozattateek Es talallyok neegy yeles okaat myeert helyrôl helre hordoztateek. Elſew wr iſtennek kywaltkeeppen valo zent akarattya kynel kyl zent Anthal ewſewnknek mondaſa zerent ſem ſanak lewele ſem verebnek le zallaſa fôldre nem eſhetyk. Akaraa azeerth az meennyey kegyelmes atya wr iſtennek zent ffya Ieſus ky myndden eedeſſeegghel tellyes kynek yrgalmaſſaga veeghetetlen es myndenre ky zarmazando. Nem chak eegy helyen De ſok helyen es myndenewt ez ew zentyben dycheertethny es tyztôltethny zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps. Laudate Dominum in ſanctis eius. Dycheeryetek wr iſtent az ew zentyben kyrôl wgy mond zent Gwilhelmus Antiſiodorenſis piſpek. Mykoron az meennyey zenteknek tyztôſſeegôt teezewnk akkoron wr iſtenth az ew zentyben dycheeryek. Maſod oka wr iſtennek yo volta. Mert az veeghetetlen yo iſten vytezkôdew anyazent egyhazhoz wgy zokta oztany az ew kegyelmeſſegheenek ſeghôdelmes ayandekaat hogy ez halando ember ffyay kôzzôl valaztot zolgaynak myátta ees meg otalmazya kynek mynt eerdeme volna reea. Annak okaert ees zokot kerezttyen anya zent egyhaaz az valaztot zentôknek atala kônyôrôghny wr iſtennek myndden zykſeegben.

Harmad oka leen zyz zent paal ewſewnknek nagy eerdemes volta, mykeent olwaſtatyk ew rola. Mykeeppen az my felſſeeges meg valtonk ew zent menybe menetynek wtanna ez ew bodogſſagus zolgayanak leelkeet kylemb kylemb nyomorkodaſnak es mwkanak wtanna az erek nywgodalomra hynaa | Azonkeppen az ew leeleknel kyl valo teſteet ees kyben hatwan eztendeeg mynt reegheen yllyes proffetaat az pwztanak kyetlenſeegheeben hollo madar zolgalattya atal meennyey meennawal eelteteed, az ew zentſſeeges eeleteenek erdeme zerent Nem akaraa hogy eellyen yeles Confeſſora ees embery dycheerethnel kyl el mwlneek

es meg foztathneek eegy yeles oka ees leen hogy zent Ieronimos doctornak atala az ew zent eelete meg yrattathneek ſokaknak latafaara es hallaſaara. Annak wtanna kylemb kylemb orzagokra hordoztathny es veegre hyres newes magyar orzagba le helhetny Neegyed oka az elſew helhőzteteeſeknek tyztőletlen voltok es meltatlan voltok. Annak okaert wr iſten ſem enghette eellyen draga keenchnek nemes voltaat tyztőletlen helyen tartany es az pogan orzagban hol ſem wr iſtennek ſem az ew zentynek bőchewlet nem teetetyk. Annak okaert ees, myert [wr iſten hog] az nagy Conſtantinapol ees el tőrethneek veegre es pogan kezben adathneek kyt ymaran meg eertewnk. Es karomlaaſ tőrteenhetőt volna lenny ez nemes Confeſſornak kynek nem yllyk lenny, Azeert meltobnak lattateek hozatathy ez zent magyar orzaghnak nemes hegyeere hol oth tyztőſſeeggel tartatyk mynt lattyok.

Harmad rezeeben leezen tanwſagwnk nagy haznalatoſſagarol kyk yollehet ſokak volnanak De rywyd voltaeert chak ymez harmakat laſſok meg. Elſſew haznalattya leen zyz zent paal ewſenknek magyar orzagban hozaaſa az nagy felſeeges reeghy layos kyralnak venecczeſeken valo dyadalma. kynek mykoron fogadaſt tett vona hogy ha az venecczeyeket meg hodolthhatnaa, onnan ewtet ky hoznaa magyar orzagban es hamar valo ydőben akarattyanak wra leen. Maſod haznalattya leen az zent remethe zerzethnek megh ſokaſwlaſa magyar orzagban kyk annak elette felette keweſen es rytkan valanak, De annak wtanna az nemes zent ewſenkhőz valo ayo'tatuſſagbol anneera meg ſokaſwltanak mynt az tengernek főwenye || De az magyary Nagyſſagus wrak ees azon valo erwendeteſſ byzo- 633
dalmokban nagy ſok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalaſtromokat rakattanak es ez vylaghy yozaggal meg ayandekoztaak, thwdnya yllyk reeghy laos kyral Buda felőt zent paalt, Sepőſſy wrak Gomba zegőt porwath es Tokayth, paloczy wrak wyhelth, Pryny emre nadryſpan Terebeſt, Harazty ferencz chaladyt, Matyas kyral Chewtteth ſambokot es Buda felőt feyeer egyhazat. Lazlo kyral zent yogoth, czwdar peter Laadot, kynyſy paal waſonth Thamas erſek zent andraſth. Bwzlay wrak mynd zenteth. Az nagy Banffyak zent peterth Somogyban ky mynd ew ydweſſeeghe zerent mynt akartaak es tehetteek wr iſtennek dycheeretyre es zent paal ewſewnknek erek emlekőzetyre yme nagy haznalatoſſaga leelky yozagban. Harmad

haznalattya az nemes Confeſſornak es mynd az ew zenthſeeges ffyaynak naponkeed valo eſſedôzeeſôk. O zerelmes atyamffyay ky mondhat ellene hogy meeg reeghen ennek elette nyomorwſagot zenwedôt volna ez zegheen magyar orzagh, ha ez edes Criſtuſnak Confeſſora ew zerelmes ffyaywal nem otalmaztta vona, Azzonywnk zyz mariawal eegyetemben.

Hogy kedeeg kywalt keeppen otalmazya az ew zerzet bely ffyayt zent paal ewſewnk eellyen byzon peldawal byzonwltatik. Vala Dyoſgewrben egy maga byro porkolaab, kynek ymre vala newe vamoſy vayda ffya. Mykoron wgyan ottogyan valo kalaſtrombely ewſeketh nagy ereſſen haborgathnaa zolgayokat le verween es ennen magokat fenyeghetween Barmok ffyayt ees le vagathwan Lathwan az zegheen Conwenth hogy ſoha meg nem zenneek rola Eſſenek az wr iſtenhez es zent ewſeyôkhôz kenyereghween hogy ſegheyteneek meg ewket, yme Nem feletteteenek el az ew kenyergheeſekben Dychôſeeges zent paal ewſenk neky yeleneek az | Kegyetlennek agyaban fekween. Nagy zeep veen ember kepeeben feyeer palaſtyaban es eegy mankoot tarthwan ew kezeeben wgy mynt zomorw zynnel tekeenthween ew reaya es monda Alwzz ee te kegyetlen. O the gonoz napya fogyot Myre gyettrôd keenzod az en ffyaymat hyggyed hogy bozzw allatlan el nem mwlatod. De ezennel ennen kezemmel eeleghet veezôk es veegh napodon erekkee el keel veznôd. Azt meg mondwan anneera caſtigalaa ewtet, myg nem megh emeeztee. Amyth eeth vala. Es el enyezeek elôle. Az nyawalyaſ ember kedeeg ffel zôkôlleek agyabol es nagy ywôlteſt kyaytaſt kezde teenny wgy hogy az egheez wdwar mynd ffel tamada. Es nagy chodalattal meg bezeellee ewnekyk mynt yarth vona es meg mwtogathwan ew nekyk mynd hataat vallayt mykeppen ffel zakadoztak vona az vereſeegben. Meely vereſeegbôl meg tanwla es yobaddaa leen parancholwan mynd hozyaa tartozoknak hogy ſenky ewket ne bantanaa az Iambor ewſeketh. Annak wtanna nem ſok ydew el mwlwan az hadban vezee, kynek meeg az teſteet ſem twdhataak howa lett vona el.

Maſod pelda. Az ydôben mykoron yrnanak 1422 eztendôben Sidmond czazarnak ydeyn Vala Soklyos varaaban egy Iambor lazlo newô porkolaab ky felette yo eeletẅnek lattatyk vala embery yteelet zerent Es zent paal ewſewnket my ew re-

methe ffyaywal nagy tyztôſſeeggel halgattya vala kyknek zent ymachagokban ees felette byzyk vala Mykoron azert halalara ywtot vona hagyaa meg hozyaa tartozoknak hogy mynt ky mwlneek ottan vynneek teſteet Baychba az remeteekhez temethny. Mykoron azert mynt ollyan embert nagy tyztôſſeeghel el betôtteek vona az koporſſoban hogy be fôdôzyeek, ottan ffel yle az koporſſoban. Es akkyk ott valanak mynd ky fwtanak meg yedween az nagy choda dolgon. Marada meg ott ymathkozwan chak eegy veen remethe kynek frater lucach vala newe kenyeregween zent palnak hogy ne hadnaa el vezny az Iambornak leelkeeth Ez frater || Lathwan az choda dolgot nagy 634 batorſaggal eleyben yarwla es monda: zeretew ffyam eelz. Lazlo ffyam wgyan byzon ee a myt mywelz, ha tee wagy keerlek mond meg mynt vagyon dolgod, my oka zeretew ffyam hogy eſmeg ez yzamo vylagra terttel. Monda az zegheen Iambor mynt ha hwzyw wttrol yewt vona, Naǵ fohazkodaſſal. O zent atyaam hyd be azokat ees kyk kywe fwtanak mert reewleeſ nem vagyok hogy mynddennek hallaſara yelenchem meg mynt leen dolgom hogy hallyaâk wr iſtennek ew chodalatus ygaſſagus yteeletyt. Mykoron mynd be yewttenek vona az koporſſohoz az zent egyhazban Monda nagy rekedôzôt zowal. En zerelmes atyamffyay es baratym hallyatok az felſſeges byronak ygaz yteeletyt ky en rayttam byneſen bel teleek. Mynt az betegſeeg ky tolyaa az lelkôt belôlem azon zem pyllantaſban vyteteek wr iſtennek yteeletyre. Es elôwe hozanak egy nagy kônywet es mykoron feyemre olwaſtaak vona teeb yot nem talalanak mynd en eeletembe kyt halalos bynneel kyl tettem vona hanem chak ôtôd ffel pater noſtert az gonoz teetemeennek kedeeg zama nem vala, annak okaert ees az pokolbely ellenſeegôk azon nagy erembe leween zorgalmaztattyaak vala ygaſſagra az wr iſtent. Azt lathwan halwan mondhatatlan nagy feelelembe es keſerw̃ſeegben eſeem es mykoron kethſeegben akarneek eſnôm mert nem helye es ydeye az zent penitencianak De myeert en eeletemben tyztôſſeeggel tartottam vala zent paalt mynd ew ffyaywal haat Nem voltam el feledween ew nalok. Es yme azonkôzben Eegy nagy tyztôlendew veen wgy mynt feyeer ôtôzethben volna es eegy manko volna az ew kezeeben Nagy ſok ſereggel el oda yewe Es le eſween az felſſeeges byronak elette monda

keerlek en kegyelmes wram veegyed el te nagy ygaſſagus haragodat ez zegheen leelekrôl es bochaſſad meg ew byneyt mert yollehet erdemlenee az erek vezedelmet De maga teeghedet meg nem tagadot es en hozyaam mynd ffyaymmal ayo'tatuſſaga volt es ſegheedſeegôt tett. Azert | Bochattaſſeek az leelek eſmeg az halando teſtben es tarcchon penitenciat. Azt halwan az wr iſten meg halgataa az ew zeretew zentyt ew keerelmeeſekben es harmyncz napot enghedeenek penitenciara. Hogy ezeket mynd el bezeellette vona Monda eſmek az fel tamadot ember: hogy kedeeg ezek byzonyok leegyenek eellyen yegyeet adom, Mert ez may napon az en kyſded ffyam ky mwlyk ez vylagbol es az tokos loo kyt en elettem hoztatok az cyntyrym kapwa elôt ezennel le eſyk es meg haal es mynd azon keppen bel teleenek. Azeert ffel tamadaſa wtaan harmyncz napyg azon kalaſtromba az Iambor ewſſ ffyak kôzôt meg maradwan oly modon tarta penitenciat hogy az harmyncz napyg ſem eetelt ytalt ſem almat nem veet hozyaa. De neeha tett kezy mwkaat es az zent ydônek teeb reezeet mynd ſyraſban ohaytaſban es ayoytatus ymachagban mwlatta ky Es koronkeed nagy halakat aad vala. Dychôſeeges zent paal ewſewnknek mynd ew ffyaywal hogy az erek karhozattwl meg zabadoytottaak vona ew zent ymacchagoknak myatta. Es azonkeppen az harmyncz napy penitencia tartaſnak wtanna bodogwl mwleek kywe wr iſtenben, kyk annak wtanna lattaak az ew koporſſoyaat azt mongyaak hogy az ew kyſded ffya ky kywe mwlt vala, myeert azon koporſoban helyheztetôt meeg mynd ez napyg egheezzen vagyon. De az ew attya porraa lett teſte zerent, kybôl nylwan megh yſmertetyk Dychôſeegôs zent paal ewſewnknek es az ew zerzetes ffyaynak wr iſtennek elôtte nagy eerdemes es yozagus voltok, kykben mynket ees reezelteſſen Atya ffyw zent leelek erekkewl erekkee Amen.

Ett leezen emlekôzeth karthuſiay zent hwgo piſpeknek Innepeerôl ‖

635 Kegyelmes wr Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay myeert ez may napon kerezttyen anya zent egyhaz ylly es tyztôly dy-

chôſeeges zent hwgo pyſpek atyanknak ynnepeet kyt wr iſten ew kyſded yffywſagatwl foghwa akara valaztany nagy kywaltkeeppen valo zentſſeegre meltoſagra es Idweſſeeges eelethnek peldazattyara mynt yobban megh hallyok az ew zent eeleteenek magyarazattyaban wgy hogy meltan erthettyôk ez nemes Criſtuſnak Conffeſſorarol bôlchnek mondaſaat Ecc XLV valaztaa ewtet felette ees valaztaa wr iſten ennen maganak hywôl papwl es zolgaywl nagy ſok teſthnek az az neepeknek kôzzôle hogy tyzta aldozatot tenne ewneky. O meely bodog ember az kyrôl zent leelek wr iſten eellyen dycheeretôt teezen. Elezer azert dycheertetyk atyank zent hwgo pyſpek: ew yffywſaganak meg zentôleſeebôl zent yſayas proffetanak mondaſa zerent.

Bodog ember az ky mynd ew yffywſagatwl foghwa wr iſtennek zent zolgalattyaban foglallya ennen magaat. Ezt be tellyeſôytee zent hwgo mert meegh kyſdedſegheeben meg wtalaa ez vylagot es az ew Iambor zyleytwl egy Cananok zerzetben eelô zent Iambornak adaak tanoytany es ott tartateek ffeel: annak okaeert ſemy gyermôky termezet ſemy gonoz zokaas ſemy yateekra valo kewanſaga nem vala ewneky. Maſodzor dycheertetyk ew teſteenek zeplôtelen valo meg zentôleſeebôl, mert holtyk artatlan eeletben eele mynt eegy iſtennek angyala es naponkeed valo aldozatot teezen vala wr iſtennek ew teſteenek tyztaſſagawal, kyrôl zent paal romayaknak yrtt leweleenek tyzen kettôd rezeeben wgy mond: keerlek tyteket wr iſtennek yrgalmaſſagara hogy tarchatok az ty teſteteket iſtennek eelôt, zentôt, iſtennek kellemeteſth okoſſagus leegyen ty zeertartaſtok, az az ſemy dologban nem dycheeretes az ſelette valo erôtelenſeegh mert hozyw nyomw es ſokayg meg maradando, ſem haznos nem leezen, erche kynek keel. Aldozhatyk azert ember ew teſtewel ſokkeppen. Elezer ennen magaert mykoron yo lelky es Idweſſeeges mywelkôdetôkben foglallya ennen magaat. Aldozhatyk ew felebarattyaert mykoron zeretetbôl yrgalmaſſagbol es zykſeegbôl ewtet | Megh ſegheelly awagy alamyſnawal awag ymachagawal es kenyergheſeewel. Aldozyk wr iſtennek zayawal mykoron iſteny dycheeretben foglallya ennen magaat zent Dauid byzonſaag Ps. [†] dycheerethnek aldozattya tyztôſeyt enghemet. Aldozyk zywel mykoron tôredelmeſſeegôt teezen ew byneyrôl.

Zent Dauid byzonſaag. Az tôredelmes zywet wr iſten meg halgattya ps [†] Aldozyk leelkewel mykoron wr iſtennek zent zeretetyben gyenerkôdyk Sap. VII wr iſten zawa az en gyenerẅſeeghym embereknek ffyaywal vannak Aldozyk elmeeyewel mykoron zenetlen valo gondolathnak myatta az kegyes Criſtus Ieſuſnak zent keennyaat halalaat elmeeyeben forgattya. Aldozyk tyredelmeſſegeewel mykoron ellene valokat alazatoſſaggal el zenwed es betegſeegôt eremeſt el tyr. Lyray Miklos az tyredelmeſſeegnek aldozattya felette kellemetes wr iſtennek mynt ha az zent oltaron aldozneek zent Gergel meg wgy mond. Nagyob erdemeſb wr iſtennek elette haborwſagot es ellene valot embernek el tyrny honnem ha egyeb yot tenne, yelleſſen ha mykoron eedes halakat aad raytta wr iſtennek kyrôl ſok peldakat olwaſwnk az zent atyaknak eletekben rola. Towabaa aldozyk ember wr iſtennek mykoron zent Myſeet zolgal awagy zolgaltat wr iſtennek tyztôſſegheert, kyrôl ha ky teb tanwſagot akar olwaſny wr napyanak ynnepeen eleghet talaal. Azert zerelmes atyamffyay ezenkeeppen aldozeek bodogſſagus zent hwgo pyſpek atyank myndennel yawaywal es byrtokywal, kykkel ewtet wr iſten zerette vala, mynt nylwabban meg hallyok az ew zent eeleteeben kykbôl mynekewnk ees ſdweſſeeges pelda es lelky tanwſaag adatyk mykeppen kellyen az wr iſtennek valaztot zolgayt es malaztus hyweyt kôwethnewnk ha az erek eeletôt meg akaryok leelny es az erek dychôſeegben ew velôk akarwnk orzagolny.

Legenda eiuſdem feſti.

Wr iſtennek zent malazttyanak ſegeedſeeghewel es ez nemes zent hwgo atyanknak hatalmas eerdemeewel taplaltathwan laſſok meg mynemew zentſſeeges eelettel tyztôlee wr iſtent es
636 anya zent egyhazat ez vylagon || Bodogſſagus zent hwgo Lynkonia bely pyſpek eredet zerent tamada Aualana newô varaſbol ky Gracianom bely erſekſeeg alat vagyon yo es Iambor kereztyen zylektewl, ky mykoron meegh nyolcz eztendôs volna adaaſ egy Iambor eegyhazy embernek keze alaa kananok zerzetben tananwſagra ky wgy tanoyttya vala mynt eedes ffyaat es nem haagy vala ſemy germôky yateekban kewerôdny mondwan ew-

neky, ffyam hwgo en teeged Criſtuſnak newellek nem yllyk teeneked hewolkodnod. Newekôdween azert hugo ydeyben newekôdyk vala eegyembe yo eertelmes elkôchben lelky yozagban ees. Es mykoron ywtot volna tyzen kylencz eztendôs koraban yollehet akarattyanal kyl kezerôyteek leuitaſagra ffel pappaa lenny, hogy mywel nylwabban zokhatnaa meg az iſteny es oltary zolgalatot. Annak felette obedienciat veteenek reea hogy predicallana Es zent Maximus egy hazaat neky hagyaak hogy mynd ez vylaghy mynd lelky dologban gongyaat vyſelnee kynek annak elette yollehet kewes yozaga vala De ez Iambor yffywnak zorgalmatoſſaga myat iſten felette meg beweytee az zent egyhaaz yozagaat Meely nagy bwzgoſaggal kedeeg predicallot leegyen meg fedween az gonozokat eellyen peldabol meg yſmertetyk. Mykoron egy napon az zent ewangeliom mondaſa zerent eegy fôrtelmeſſeegben eelôt tytkon erôffen meg feddôt volna hogy meg yobboytana eeleteet es nem enghedôt volna bezedeenek, az wtan azon predicacio zekben az zent egyhazban az ſok neep elôt nagy erôffen meg feddee, es oly nagy ereye leen bezedeenek hoǵ az nyawalyaſ ember nagy ſyraſſal penitenciara fogaa magaat es meg yobboytaa eeleteet. De az wr iſten gondot vyſelween az ew zerelmes zolgayarol zent leelek malazttya myat nagyob meltoſſaggal zerethween zyweeben adaa hogy az nagy zent Cartuſya zeerzetben menne, kyt mykoron meg ertôt volna zent hwgonak feyedelme meg feelelmeek raytta hogy az Iambort el kezdee vezteny meg eſkẅttetee zent hwgot hogy myg eelne el nem hadnaa ewtet. Es ffel fogadaa | De annak wtanna mykoron ezeeben vette volna magaat hogy Idweſſegeenek ellene tôtte volna az fogadaſt ffel kele es Cartuſyaban meene. Es mykoron ott lakozneek megh kerdee egy zent atya ha volna leelkeeben bantaſa felele hogy meg zekte volna az fogaſt felele hogy ſoha nem, De ynkab ewrôme. Vala kedeeg Cartuſiaban eegy beteg atya kynek zolgalattyara vetôtteek vala zent hwgoot es egy napon meg kerdee hwgot az beteg atya mondwan akarnal ee pappaa lenny felele hogy tellyes zywel mynden kewanſaga azon volna. Monda az beteg atya yewendô mondaſ keppen O myth mondaal. O hanzor olwaſtad yraſban vala ky az papſagra erôzak nem meegyen meltan nem megyen? Azt halwan zent hugo megh rettene raytta es le eſween labay

elôt bochanatot keere. Monda ewneky az zent atya. Tudom yo ffyam mynemew zywel azt monddaad. De ne akar feelny, mert hamar pappaa leez es annak wtanna ydô bel telween pyſpôky meltoſagra emeltetôl. Annak wtanna zent hwgot Cartuſyaban teweek Saffarraa, hogy zolgalna az Conuentnek Es yme oly nag nagy malaztot ada ewneky wr iſten, hog mynd reend bely neepek zeegenyek es kazdagog zeretyk vala mynt attyokat es dycheeryk vala ewtet. Azonkôzbeu Angliay kyral megh hallaa hyreet ez zent hwgonak hogy mynden Iamborſaggal lelky yozaggal zentſſeeges eelettel tyztôletes volna keerwen es nagy nehezen meg nyerween hogy eegy wyonnan zôrzôt haznak priorſagara adathneek Angliay orzagban. Mykoron zent hwgo az kyralhoz meent volna felette nagy eremmel fogattateek es vytany haznak priorſſagaban be vyteteek. Lathwan azert zent hwgo prior hogy ſem cellaak nem volnanak ſem eegyeb zykſeegnek meg zôrzeeſe ennen nap el mwlwan frater geelerddel meene az kyralhoz eerette panazolwan myre nem zôrzenee meg az haznak zykſeegeet Es kezdee gelerd erôſſen zolny az kyralnak hogy ha
637 meg nem zolgaltatnaa a my zykſeeg eſmegh || Carthuſiaban meegyewnk. Zent hwgo kedeeg vezteg halgat vala zeegyenletyben. Az Iambor kyral kedeegh lathwan hogy az prior azonkeppen halgatnaa neky zola nagy kegyelmeſſeeggel es monda. De myt gondolkodol o yo ember temagadban? Zent hwgo ottan nagy alazatoſſaggal ffeyet haytta es laſſw bezeeddel felele Semy kecheegem nynchen benned tyztôlendew wram ynkaab bankodom kegyelmednek bantaſaan. Mykoron azert lehet yot tehettôk leelkôtôknek Idweſſeegere. Azt halwan az Iambor kyral ottan meg ôlelee es monda byzonyawal mygh en eelôk ſoha az en orzagomboł ky nem meegy. Es oly yghen meg zeretee hogy mynden dolgayban yeles tanachoſa volt annak wtanna. Oly nagy meertegleteſſeeggel eel vala Bodogſagus zent hwgo az priorſagban hogy ſemy ydeyt heyaban el nem hatta mwlathny De awagy olwaſok awagy predicallot awagy yrth ymatkozot, iſtenrôl gondolkodot. Ha mykoron az refectoriomban volt az fraterekkel, zeme volt az aztalon ſyley az zent leczken zywe lelke wr iſtenneel. Myndden negywenlô beytben harom aſtinenciat tôt vyzzel. Azonkôzben Linkonia bely egy haaz meg hewlwan pyſpekneel kyl ffel keleenek az egyhazy neepek meenenek

kyralhoz keerween hwgo priort az pyſpekſeegre, es az Iambor kyral yollehet reea enghede de zent hwgo ſemykeppen nem enghe mondwan hogy ſemy hatalma nem volna az ollyan valaztaſnak. De mykoron ſemykeppen eegyebet nem akarnanak benne teenny. Tanachot ada nekyk hogy nagy mezze fôldre Cartuſiaban menneenek es onnan kerneenek aldomaſt reea. Azt kedeeg teezy vala hoǵ ynkab meg zônneenek felôle, Azok kedeeg yollehet nagy nehezen aldomaſt hozanak Carthuſiabol. Es nem keewe keetelen bel yktataak az pyſpekſeegben | Es yme nagy choda dolog, azon napon hogy zent hwgo be zallot volna az pyſpekſeegben yewe egy feyeer hattyw oda es az ott valo hattyw madarakat mynd meg ôle chak eeggyet tarſſwl hagya meg maganak Es oly zylyggee leen hogy myndden napon az pyſpek Camoraya eleeben meegyen vala es wgyan kezeebôl veezen vala eetelt. Ha mykoron kedeeg ky ment zent hwgo pyſpek hazabol ottan hozyaa ment Es eegyebeket kôzel hozyaa nem bochatot, mynd addeglan kedeeg vele kôzeek myg az zent Iambor ky mwleek ez vylagbol es halalanak wtanna ſoha ſenky twdhataa howa leweek el. Bodogſſagus zent hwgo pyſpek kedeeg eelween az tyztben megh yghen otalmazta leegyen anya zent egyhaznak zabadſagaat yozagaat, ygaſſagaat ky yelenthety kywe. Nem gondolwan ſem az kyralnak haragyawal ſem gonoz nepeknek arwltataſawal. Nem feelween ſem halaltwl ees, ha iſten azt akarta vona. De myndenek byzwan es nagy batoron megh fed vala byneerôl es enghedetleneket meg es atkozot es wr iſtennek ygaz yteelety ottan bezeede wtanna kôwetkôzôt. Azonkôzben ez zent yambor meg emlekôzyk vala mykeppen lakozot az Cellaban es gyakortaa meegyen vala wythany Calaſtromban es ott mynt egy frater maganak lakozyk vala Cartuſya modra eelween. Oly nagy zorgalmas vala kedeeg hallottaknak temeteeſeben vala hol hallot kyt meg halny hogy myndenek maſ yobnak aloytanaak lenny. Azonkôzben mykoron hallottak napya el yewt volna es egy pap Iambor hallottak neweeben Soltaart olwaſna meenybôl zozat yewe hozyaa mondwan ffyam meen el Lynkonyay pyſpekhez es Cantuaryay erſekhez es mongyad meg ew nekyk hogy alattok valo eegyhazy neepeket ffeggyenek meg ew fôrtelmes eelettrôl mert felette meg banttyaak annak myatta az wr iſtent. Az ollyan hallaſon az pap

Iambor meg rettene es azon eeyel almaban maſodzor eſmeg meg zolala mondwan hogy meg hygged meen el es mykoron az pyſpek myſeet mond wr ffel mwtataſanak ydeyn meg latod az pyſpeknek kezeyben az zent Oſtyat valtozny egy kyſded ger-
638 meknek zemeelyeeben, mel byzonſagnak || Ielenetyeert az Iambor pyſpek meg hyzy mondaſodat. Mykoron az pap Iambor mynd azonkeppen meg mondotta volna az zent Hwgo pyſpeknek wr iſtennek yzenetyt es azonkȯzbe nagy ſyraſt tenne az Iambor pyſpek es halwan nagyon ſyra raytta. Az pap Iambort kedeeg nem hagyaa eelny ez vylagon De zent zerzetben yndoytaa az ew meltoſaganak okaert, Annak wtanna, meg yzenee Cantuary erſeknek ees azon iſtennek yzenetyt De ſemyt nem gondola vala vele mert ew ees haſonlatus vala az tebbyhez Egy ydȯben zent hwgo pyſpek meegyen vala egy varaſon atal es eleyben keleenek az ott lakozo neepek keerween hogy eegy erdengeſhez meltoztathneek yewny kyt erȯſſen meg kȯtȯztenek vala. Es mykoron oda meent volna ymachagot teen eerette es ottan meg zabadwla, Egy azzonyallathoz eſmeg pokolbely erdeg lidrocz keppen yar vala kyeert ees mykoron ymachagot tȯt volna meg menekȯdeeg: Myeert kedeeg nehez vala ez vylag kȯzȯt eelny, ezeeben forgatwan az zeerzetbely angyaly eeletȯt gyakortaa kenyeregh vala wr papanak hogy tenne maſt helyette. De ſemykeppen nem halgattateek meg Annak wtanna gondolaa hogy kywe mwlneek az ew zerelmes attyayt es attyaffyayt meg latogathnaa Cartuſya hazban meel wton meenwen yeween, nagy ſok choda dolgokat teen wr iſtennek dycheeretyre, es myndenẅt nagy tyztȯſſeeggel fogaggyaak vala mynt ollyan zent atyaak. Es mykoron harom hetyg lakozot volna Cartuſyaban. Eſmeg haza yeween pyſpekſeegeben azon wton halarra betegȯdeek: es mykoron hozyaa gyẅltenek volna nagy lelky ayoytatoſſagaal mynden zoloſmayaat megh olwaſaa: es ywthwan az Completaban az verſſre Longitudine dierum replebo eum, napoknak hozywſagawal bel tellyeſȯytȯm ewtet: ew eedes bodog leelkeet wr iſtennek adaa, hogy kedeeg eellyen zent atyanak halalaat hallottaak volna mynd zegheenyek bodog kyralok es nagy zeer bely wrat, De meeg az hytetlen Sydok ees ſyethnek vala az zent atya teſteehez nagy fyraſſal es ffeel zowal kyaythwan | Mert az nagy eelȯ wr iſtennek byzon zolgaya volt volna Es ennen magok az Iambor

kyralyok erſekôk es pyſpekôk twlaydon [vyz] vallokon vyzyk vala az zent teſtôt az zent ygyhazhoz. Es azonkeppen nagy iſteny feelemmel es tyztôſſeeggel el helhôteek nagy keench gyanant, Ew pyſpekſeegeenek nyegywen neegy eztendeyben Mykoron kedeeg az zegheen reea ronhanna akarwan az ew eedes feyedelmôket lathny egy embernek karya kettee zegheek, es mykoron az nagy keſerw̃ faydalomban el zôndôrôdôt volna Neky yeleneek wgy mynt alom zerent ylletee az embernek fayo karyaat, es ottan meg vygazeek, azt lathwan az ſok neepek nagy leelkôk ayanlaſawal dycheeryk vala wr iſtent, EEggyk kedeeg mykoron hozyaa nem feerne monda nagy ffel zowal chak yllethetneem amy kegyes atyanknak zent teſteet bator azonnal meg halneek. Es wgy leen mynt ylletee azonnal hazahoz meene es halalahoz keezewlween gyonaſſal zentſſeeg veetellel ottan ky mwleek, Mykoron eſmeg, egy gonoz ember meg wrzotta volna az zent egyhazat hol zent hwgo Confeſſornak zent teſte nywgozyk es annak okaert iſtennek chapaſa zerent ky apattanak volna zemey: mynt magaat meg yſmeree az yozagot es byneyt meg vadolaa ottan meg adateek zeme vylaga az zentnek eerdeme myat, O zerelmes atyamffyay ha mynd meg kellene yrnwnk es zamlalnwnk menee zamtalan yrgalmat tôt leegyen es naponkeed teezen wr iſten ez ew zerelmes zyz zenth Confeſſoranak erdeme myat nem volna ydônk arra, yme azert mykeppen az wr iſten dycherteteek es ffel magaztaltateek meennyen fôldôn az ew hyw zolgayanak zentſſeeges eelete myat, kynek my ees bodog erdemeeben es zent eſſedôzeſeeben byzwan tyztôllyôk es dycheeryôk ewtet ez may zent Innepe napyaan, anyazent egyhazzal egyetembe, Leen kedeg ew || Ky mwlaſa 639 azon ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak Ezer keth zaaz hat eztendôben, kynek koporſſoyara egy ayoytatus doctor eellyen yraſt zeerze erek emlekôzettre.

Pontificum baculus Monachorum norma ſcolarum Conſultor. Regum malleus hwgo fuit.

Dychewſeges zent Erſebeth Azzonnak Innepeerôl. ky vala Magyary Andre kyralnak Leanya.

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmetes atyamffyay myeert ez may napon Anyazent egy haaz ylly es tyztôly Dychôſeeges zent Erſebet Azzonnak meltoſſagus ynnepeet ew nagy zent eeleteenek es tekeelletes yozagus malazttyanak byzon Idweſſeegre ygazgato peldayanak es bewſeeges erdemes voltanak nagy voltaert kyknek myatta egheez kerezttyenſeegôt es tellyes anyazent egyhazat meg eppeytte. Mert nynchen oly reend bely adamffya akar ez vylaghyak akar egyhazbelyek [z]wrak hatalmaſok zeghenyek bodogok zyzek hazaſok ôzwegyôk zerzetôſôk: tyztaſaag es penitencia tartok ygazak es vezedelmes bynefek, kyk yo peldaat byzon regulaat ygaz eeletôt nem vehetneenek az ew ez wylagon valo zentſſeeges eeleteebôl, annak okaert ha yol reea gondolwnk eellyen gyarlo zemeelnek zereeben maſſaat alyg talalhattyok yraſban ky mynd ew kyſdedſeegeetewl foghwa wgyan eeggyeſewlt volna az wr iſtenhez mynd az ew zent parancholatynak meg tartaſſaban, mynd ez vylagnak meg wtalaſaban, kyrôl akarwan vala my keweſet yrnya my Idweſſeeges tanwſagwnk mellee ſegheellyen megh | Ertelemmel es zent leeleknek malazttyawal wr Ieſus Criſtus az ew zerelmes zolgalo leanyanak es yegyôſeenek eerdemeert.

Elſſew Capitulum.

ymaran laſſok meg mykeppen tamada dychôſeeges zent erſebet azzon es mykeppen eele ew kyſdedſeegetẅl foghwa tyztaſſagban zeplôtelen zyzeſſeegeet meg tarthwan mynd hazaſſagayglan kyhôz keerôm halgaſſanak hozyaa mynd kyk zyzeſſeegôt akarnak tartany Criſtus Ieſuſnak es veegyenek modot regulaat zent erſebôt azzonnak eeleteebôl, Az ydôben mykoron Criſtus wr ffyw zyletethnek wtanna yranak Ezer keth zaaz tyz awag kôzel hozyaa eztendôben Adateek ez zent meennyey magzat Magyar orzag bely Andras kyralnak az ew Iamborſaganak erdemes voltaeert kynek annya vala gertrudis morwai herczeg leanya Es mykoron ez leanzo ewt eztendôs volna es eze kezdôt newekôdny oly nagy zent malaztod ada ewneky wr iſten: hogy myndenek chodalkoznak vala raytta, Merth lattyaak vala mykeppen gorſſan fwth ſyet

az zent egyhazhoz meel ayoytatoſon hal myſeet meel nagy gondot vyſel az zeghenyekrôl meel nagy tyztôſſeeggel ylly az zent Innepôket mynden hewolkodaſnal es yateeknaal kyl Ha mykoron leań tarſſytẅl tôrteent tanczba vytetny awagy yateekban: mynth hamarab vegeet zakaztotta wr iſteneert es zent egyhazban awagy Capolnaban fwtot be ew meennyey attyanak hazaban, es ott awagy ymachagra atta magaat awagy kenyweth ragadot kezeeben, es tettette magaat ha mynt yraſt olwaſna hogy chak ky vohathnaa magaat ez vylaghy hewolkodaſbol, Tôrteneek egy napon mykoron nagy hydegh volna hogy wgy mynt ſenky ne lathnaa vynne apro maradekokat az vaar kapwya eleeben az zeghenyeknek es yme elôl talalaa az ew attya chodalkozwan raytta ennen maga myt yarna es howa ſyethne megh zoloytaa ewtet ffyam erſebôt howa meegy myt vyzz. Az nemes kyral leanya myeert ſelette zemeermes || Vala nagyon meg zeegyenlee 640 magaat es megh yyede es nem twda ſeelelmeben eegyebet myt ſelelny ym ro ſaat vyzôk az ew attya kedeeg mynt ezôs ember meg gondolaa hogy nem volna roſa vyragnak ydeye hozyaa hywaa es meg lataa kelebeet haat mynd zeep roſa vyraag: az azzyw apro porteka. O nagy artatlanſaag, O zeplôtelenſeeghnek halhatatlan malazttya yme az aldot meennyey kyral nem hagyaa az ew zerelmes zolgalo leanya bezeedeet hamyſſagban, hogy zemeermôt ne vallana de ynkab zentſſeeges voltaat iſteny yrgalmaſſaag kôwethnee. Azt lathwan az ew attya el chodalkozeek raytta. Ez leanzo ha eelhetend vala my naggyaa leezen. Annak okaert nem akaraa mywelkôdetyben meg bantany lathwan hoǵ mynd lelky ayoytatuſſagaban mynd yo mywelkôdetyben Criſtus Ieſuſnak ayoytatus zolgalo leanya volna., Meel nagy iſteny feelelemmel es ayoytatuſſaggal hallot leegyen myſeet, megh yſmertetyk mert wgy olwaſtatyk rola hogy mykoron az zent ewangeliomot hallotta, awagy az oltary zentſſeegôt ffel mwtattaak azonnal mynd karyayrol ſeyeerôl, mynd zeepſeegôt eekôſſeegôt le hanyot vetôth hogy mywel nagyobban magaat megh alazhatnaa Criſtus Ieſus kyrallyanak zyne elôt azzonywnk zyz mariat kedeegh es zent Ianos ewangeliſtaat ew zyzeſſeegenek otalmazattyara valaztotta vala es oly nagy zeretettel zolgal vala ewnekyk hogy ſoha ſenkyt az ew newôket emlôythween heyaban es yreſen el nem bochatot. Mykoron mynd eellyen zentſſeeges lelky yo-

zagokban gyoropodneek ez nemes kyraly genge magzat felette yghen kedwes vala az kegyelmes wr iſtennek elôtte, vyzon ellen dychôſeeges zyz zent erſebet azzon ees yghen ffeel gheeryeztôtte vala zyweet lelkeet Criſtus Ieſuſnak zenth zeretetyben wgy hogy ha zabad akarattyan yarhatot volna ſoha hazaſſagnak terheet ffel nem vette volna yme azeert meel nemes peldaat modot vehet es regulaat myndden zyzeſſeeg tartoo ez kyſded keraly magzatnak eeleteebôl | Kyrôl meeltan vehettyôk bôlchnek mondaſaat prover xi. mulier glorioſa inveniet gloriam az malaztus azzony allat dychôſeegôt leel: Byzonyawal malaztus leen ez zent Erſebôt azzon mynd ew yffywſagatwl foghwan halalayg azeert nagy dychôſeegôt ees hyzyôk erdemlôt wr iſtennek zent orzagaban mynt yobban meg hallyok De kerdhetne valá ky lelky tanwſageert mynemew yegôkbôl yſmertetyk meg az malaztus leelôk Doctoroknak mondaſok zerent ymez neegy yeles dologbol. Elſſew iſten ellen valo gonoz mywelkôdetnek wtalattyabol, mert wgy mond rola zent Ber. yghen zoroſſ embernek ew zywe ſemy ket ellenkôdew allat oda nem ffeer thwdnya yllyk iſten es erdegh, zent Gergel doctor meg wgy mond ſoha addyglan myg bynbe lakozwnk es eelẅnk wr iſten es az ew zent malazttya my hozyank nem yew, azeert ha azt akarya ember hogy malaztus leegen. mynt az meergôt es az Iaſpyſ kegyot mynden fôrtelmet el tawoztaſſon, Maſod yegy kyben malazt vagyon mykoron ennen magaat eremeſt meg alazya az iſteny zolgalattra eś penitencia tartaſra bator byntelen leegyen ees. Az elfôrôl wgy mond wrwnk Ieſus az zent ewangeliomba [†] Ha ky enghemet es az en bezeedymet zeegyenlendy. Azt embernek ffya ees zegyenly erched meg yſmerny az zent angyaloknak elôtte Zent Iſayas pptha zaya atal meg wgy mond lxvi. kyre tekeenchet es nyeezyek ha chak az alazatus zywre es az en bezedymet feelôre? Az maſodrol wgy mond aran zayw zent Ianos: Az ygaz penitencia ky iſtennek malazttya myat leezen, myndden arannaal dragalatoſb myndden keenchnel meltob es foganatoſb: Harmad yegy kyben iſtennek malazttya vagyon mert ez vylagot myndden yawywal ſemynek twggya, es mynd hattra hannya kyrôl wgy mond zent gergel doctor. Mynd addeglan eedes es gyenyerẅſeeges mygh ember vele eel es az leelkyeket nem koſtolta De mykoron az leelkyeket meg koſtolangya ottan myndden teſty, es ez vylagy

dologh yzetlen leezen es dohoz mynt az ganee zent Agoſton meg wgy mond az malaztban eelô leeleknek ſemy nem eedes chak az wr iſten || Neegyed iſteny malaztnak yegye mykoron 641 embernek zywe lelke bwzgoſſagus iſteny ayoytatuſſagban ferôdyk es wntalan mwkalkodhatyk iſtennek tyztôſſegeere Errôl wgy mond zent Agoſton doctor az wr iſtennek éw malaztus zeretety vala hol vagyon, nem yl vezteg, Nem reſth Nem heewolkodyk: De nagy mwkaat tezen erôſſen dolgot chelekôdyk, ha kedyglen nem akar mwkalkodny, haat ott nynchen wr iſtennek zeretety es kellemetes malazttya, Ezenrôl wgy mond proſper, es be yrtaak az tôrwen kenybe de pe. d. II. § Charitas hogy vala hol leend az wr iſtennek kellemeteſſee teewb malazttya, mynden iſten ellen valo bynnek ellene aal: yo mywelkôdetôkben bewôlkôdyk: ez vylaghy ragadwanyoknak keſalkodaſaat meg wtaltattya, es vala my embery gyarloſaghnak nehez lattatyk az teetetyk emberrel kyrôl mas yraſ wgy mond, mert az zeretônek ſemy nehez nem lattatyk terheſnek: Mynd eellyen nemes lelky es yozagus wtakón yaar vala dychôſeeges zent erſebeth azzon annak okaeert emelkôdeek enny ffel meenyyen es fôldôn O azert wr Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay [az] kyk tyzta es zeplôtelen eeletben akartok eelny eeggyeſẅllyetôk az eedes zeep Ieſus wrwnk zyleyeehez es zerelmes yegôſyhez kyk kôzzôl eeggyk es yeles nemes azzonywnk es nemzetẅnk magyar orzaagbol zent erſebeth Tynektek zolok tyztaſſag tartok ôtôzyetôk ffeel az menyekzôy rwhaban, ha az meennyey aldot kyral ffyanak eleyben akartok menny ha ky nem twggya my leegyen az menyekzôy rwha tanwllyatok meg zent angyalnak mondaſabol elſſew rwha mondatyk teſty zeplôtelenſſegh az az artatlan eelet. Maſod rwha az iſteny zent zeretet. Harmad zemeermôſſeeg thwdnya yllyk zolaſra, lataſra, hallaſra. es mywelkôdettre. Semyre felette gondot nem vyſelween, chak ky iſtenee ha lehet myndden erzekenſeegeet bel rekezthween ez vylaghyak elôt es wgy yaryon mynt twlaydon wr iſtennek zyne elôt volna | Nagy feelelemmel ôryzettel nagy gondal Semy ollyat ne teegyen ne zollyon ne gondollyon zywel kywel megh zeplôſôyecche kyẅl belôl valo zyneet zemelyeet, es az wr iſten reea haragoggyeek kyrôl wgy mond zent gergel embernek teſty zyzeſſeege tyztaſaga nem kellemetes es nem vylagus, nem eerdemes az belôl valo lelky

zeplôtelenſeegghneel kyl, el kel azert myndden zyẅ bely zandekot kywanſagot akaratot es gondolatot tawoztatny ha ky yol akarya meg otalmazny ô tyztaſagaat pelda mynekewnk mynd az nemes zyzek kyk eellyen dychôſeeges koronawal eewrẅllyek vygadnak mennyeknek orzagaban Criſtus Ieſuſnak elôtte kyknek zent eerdemeknek myatta engheggyen mynekewnk ees malaztot.

Maſod Capitulum.

Maſod reeze bezedewnknek leezen Dychôſeeges zent Erſebeth azzonnak hazaſſagaban valo meltoſſagus eeleteerôl: Lathwan azert hogy az zent zyzeſſeegben megh nem maradhatna yollehet nagy lelky banattal es keſerẅſeeggel az ew tyztewlendew attyanak enghedelmes leewen: wr iſtennek zent parancholattyat ees bel tellyeſôythween nagy iſteny feelelemmel es alazatoſſaggal reea meene. Nem bynnek gyenyerẅſeegeert De az kyraly magzatoſſagnak nyomdokaert es az harmyncz dychôſeeges koronanak meltoſageert kyt az yo es ygaz hazaſſagban Iamborwl es tôrween zerent eelôknek zerzôt wr iſten, De my oka leegyen hogy az hazaſſoknak harmyncz koronaat adnak. Doctor zawok wtan zolwan Mert zent haromſaghnak hytyban eelween tartoznak megh tartany az tyz parancholatot kyt ha harom tyzzee teez harmynczat teezen Awagy kedeeg, mert harom zentſſeeges hazon vagyon az zent hazaſſagban twdnya yllyk, hyt, kynek myatta eegybe aggyaak magokat: magzatoſſag yo remeenſeeg alat es zentſſeeg az az anya zent egyhaznak hazaſſagra ky adot zentſſeege ‖ 642 Mykoron azert zent Erſebet azzon adotot volna hazaſſagra Turingya herczegnek es zôrzeteet zyzeſſeegrôl hazaſſagra valtoztatta volna wr iſtennek akarattyabol: Nem valtoztataa el ew zyweenek lelkeenek ayoytaſſagaat De myg towab towab adyg nagyoban meg bewôyty vala ew yozagus teetemeenyenek erdemes voltaat: wgy anneera hogy chodalkozneek az ew wra ollyan gyenghe azzonyallatnak gyorſſaſagus ſerenſeegen: Es megh akarwan kymelleny keery vala ewtet hogy ne tôrnee meg ollyan yghen magaat: De ez nagy malaztus azzonyallat nem tehet vala yo zokaſanak ellene: myndennek azert yo pelda vala es byzon tanwſaag az erek Idweſſeegre myndennemew teetemeenye: Gyorſſan ffeel kel vala reeggel, hogy myndennek elette mehette myſere predicaciora, ott ſem aal vala az ffee helyen De az zeghenyek

kôzôt es alaab valo ôtôzetben honnem mynt tyztôſſeege atta volna Semyt nem gondol vala ez vylaghy kyẅl valo tyztôlettel az nagy alazatuſſaghnak meltoſagaert: A' meeĺ rwhayaban az zent egyhazhoz ment mynt haza yewt azt ottan vala meely zegheen azzonyallatnak atta wr iſtennek kedweert. Gyakorta beytôlt vygyazot es ymatkozot ſyrwan ohaythwan mynd eetzaka Gyakortaa ennen maga magaat Neha kedeegh leanywal ees Cellayaban oſtorral vezzôwel gyettrette ew genghe teſteet Criſtuſnak keennyaert, hogy kedeeg myndeneſtẅl foghwa ellene mondhatna ez vylaghnak egy zegheen pap Iambornak kynek Conrard vala newe fogadaſt enghedelmeſſeeg zerent hogy vala myt Criſtuſnak kepeeben vala myt ewneky meg parancholna abbol ky nem haghna es myndenben enghedelmes lenne mynt lelky Confeſſoranak. Az Iambor Confeſſor kedeeg nagy gondot vyſel vala az zent azzonnak Idweſſeegerôl, wgy hogy vala mykorón tôrteent | Parancholattyaat meg maſolny ſoha penitenciaianal kyl el nem enghette De awagy az leanyokkal yghen verette awagy vyz kynyr beytôt vetôt ew reeaya annak felette nagyon meg feddôtte zowal.

Annak felette Ez zent Erſebet azzon nagy yrgalmas vala myndden rend bely zeegenekhez kyrôl wgy olwaſtatyk hogy mynden yẅedelmôket az zeghenyeknek oztogatta: es neha ſem maganak, ſem wdwara bely chaladynak nem volt myt eenny, ha mykoron peenze nem, ennen rwhayaat el atta es az zeghenyeknek zykſeegôket meg zôrzôtte. Neha kedeeg el be ment az zeghenyek hyſpotallyaban es az rwtſſagus poklofokat tapogatta feyôket moſta es fereztôtte. Tôrteneek egy napon mykoron wra hon nem volna: hogy wndok pokloſt megh ferezte ennen hazaban es nywgotaa el ew wranak wrffyw agyan keth lepôdew kôzôt: Es azon kôzbe ywta haza az ew vytez wra yme nagy bozzw panazzal eleyben eſeenek az yreegôk kezdeeg nagy erôſſen vadolny az zent azzont hogy teekozlo volna es nem tartanaa takarekoſon ew wranak yozagaat zolgayt ees megh ôlnee ehel zomeehal es myndeneſtewl foghwa gonoz eeletẅ volna Mondanak annak felette ha kedeeg nemes wram zawnkat nem hyzôd meeń el be agyas hazadban es egy nagy zernyw wndokſagus pokloſt talalz wrffyw agyadon nywgodny. Am laſſad ha mynd eellyen zeertelen dolgokat el keel enghedny Mykoron az Iambor wr azt

hallotta volna meg yndwla raytta es nagy hertelen mezeytelen fegywereed ragadaa mondwan: my dolog ez a kyt hallok ha ymaran yozagomat nem kymelly awagy ennen magamat kymellene. Nagy haraggal be ytee az aytoot hoǵ mynd az poklosſt megh ôllye mynd az zent azzont le vaghya. Es mykoron ffeel emelte vona az lepôdôt: lataa haat yme az aldot meg fezẃlt
643 Ieſus Criſtus nagy veerbe kewerôdween, || Fekzyk az agyon. Ottan megh rettene es bochanatot keere tẃle es el enyezeek Criſtus Ieſus ew elôle. Az zent azzon feleſſeeghetẃl meg azonkeppen bochanatot keere nag̀ ſyrwan es aldomaſt ada ewneky myndenre zabadon mwkalkodny: Tôrteneek hogy Egy Iobagffyw romaban menne teree be az herczeghôz myeert hogy wtaban volna hogy lathatnaa az zent azzont ky ollyan nagy yo hyr yarna. Es az Iambor herczeg nagy yo keddel fogadaa. Es mykoron lakoznaa keree az wr ffyw hogy erdemlenee lathatny zent erſebeteth. Ottan neky yzene az ew wra, hogy yewne alaa hozyayok. De zent Erſebet felele hogy nem volna zykſeeg oka vala mert ez vylaghy dycheeretôt nem kywan vala maſod kedeeg, mert tyztôſſeegre valo rwha ôtôzety nem vala. Eſmeg neky yzene az ew wra hogy eegyebet benne ne teenne, Az zent azzonnak nem leen myt tenny. el be meene hamar ymatkozo Cellayaban, es mykoron ymatkozneek yme wr iſtennek angyala es eegy zeepſegew rwhaat es nagy draga kewekbôl fyzôt Coronaat hoza ewneky es monda hogy wr iſten kyldôtte volna. Es nagy eedes halaa adaſſal es kenyhwllataſſal reea vewee es leanywal el wra eleyben nyomotek nagy tyztôſſeeggel es el amelkodanak mynd kôzônſeeggel zyneenek zemelyeenek zawanak es ôtôzetynek zeepſegeen es eekôs voltan es bwlchw veetellel eſmeg Cellayaban meene Es az vendeegôt nagyon dycheereek wr iſtent es az zent azzont mert byzon Criſtus Ieſuſnak zerelmes leanya volna Annak wtanna twdwan az ew wra ez yo azzonnak nagy erdemes voltaat tanachot kerde ew tewle myt kellene tenny ky Idweſſeegeere alkolmaſb volna. Es azt tanacholaa hogy az ygeerethnek fôldeere menne Ierwſalembe es ott az poganok ellen vyna es Criſtuſeert vereeth hwllatnaa. Az Iambor meg fogadaa zawaat es el menween ott vyaſkodek azonban kedeeg ky ees mwleek ez vylagbol es az erek dychôſeegben meene kyt mykoron meg hallot volna ennen hazool nagy

halaat ada raytta wr iſtennek | Tanwſaghnak okaert kerdhetne vala ky De mynemew arwal es yozaggal vehety megh ember mennyeknek orzagaat ez halando vylagon. Oka ez kerdeeſnek mert doctornak mondaſok zerent ſoha ſenkynek heeyaba es yngen nem aggyaak kyrôl zent paal apoſtol ees wgy mond Senky nem koronaztatyk hanem ky tôrween zerent vyaſkodandyk zent leo papa meg wgy mond: az heewolkodonak es vezteg fekẅô-nek nem adatyk az erek dychôſeeghnek orzaga: azert lattatyk hogy vala myt keewan eerette az wr iſten, Reea felelween bodog-ſſagus zent agoſton doctor hyw leeleknek kepeeben wgy mond: Wram ennekem arwt kellene vennem, myt: iſtennek orzagaat. De nem twdom myt keel eerette adnom. Reea felel es wgy mond, zegeenfeeggel veegyed meg az nagy mondhatatlan kazdag orzagot: keſerwes banatot agy az nagy veeghetetlen eremeert: mwkalkoggyal az el fogyhatatlan nywgodalomeert nyawalyat zenwegy az ky yelenthetetlen dychôſeegeert Veegre halaltwl ſe vond meg magadat az erek eeleteert Ha peldaat kereſewnk reea, yme zemeynk elôtt vagyon bodogſſagus zent erſebôt azzon ew vytez wrawal eegyetembe: kyknek ew zent erdemôk es eſſedôzeeſôk leegyenek my byneynknek erekkewl erekkee valo bochanattya

Harmad Capitulum.

Imaran laſſok meg mykeppen lakozeek es mwkalkodeek az harmadyk eeleteenek zereeben, az az ôzwegyſeeghnek regulayaban, wgy olwaſtatyk ew rola hogy mykoron meg maradot volna ew tarſſatwl mynt eegy artatlan gheerlycze akaraak az ew nemzetſſeeghy hogy eſmeg hazaſſagra adnaak. De az zent azzon wr iſtent keerween raytta hogy ſemykeppen ne enghednee de tartanaa megh az zent ôzwegſeegben es enghednee el venny az hathwan koronaat, kyt az tyztaſaag tartoknak zerzôt wr iſten, es lenne abban ees Idweſſeeghes wthnak es regulanak zerzôye ez vylaghy neepeknek az hatwan Corona kedeeg azokat yllety: kyk ennen || Kyk magokat meg zoroyttyaak tyztaſſaghnak myatta es lelky teſty hat yrgalmaſſaghnak yozagaban eelween, zolgalnak az wr iſtennek, kyben meg ees yteltetyk ez vylaagh zent Mathe ewangeliomanak byzonſaga zerent: es ha ember reezes leend benne mynt dychôſeeges zent Erſebeth azzon haat az erek

644

bodogſſagat aggyaak neky eerette. Hallyok azeert towabbaa myt chelekôdeek zent Erſebeth azzon ew wranak holta wtan Hallyok ez vylaghy alnokſagnak telhetetlenſeegeet. Lathwan az yreegh wrak kyk zomzeedſagban lakoznak vala hog ez zent azzon eegyedewl maradot volna reea tamadanak es ky hanyaak veteek yozagabol mynt pwztoytoot es tekozloot es megh tyltaat hogy ſenky hazahoz be ne fogadnaa. O gyarlo vylaghnak vezedelmes vendeegſeege: Nem leen ew leanywal myt teenny ez nemes kyraly magzatnak es Criſtus Ieſus zolgalo leanyanak zorwla be eegy dyzno barom aklaban halaakat adwan wr iſtennek raytta lett nyomorwſagon, reeggel ffel kelween meene az zent ferencz baratyhoz es keeree hogy eenekleneek meg az Te Deum laudamoſt ew eerette. Mykoron az wczan el menne egy agnew eelôl talalaa kywel ſok yoot tett vala, es ez zent azzont el be tazytaa az ſaarban azon ees nag eremmel halaat ada wr iſtennek.

Lathwan azert ez wylagnak mynden alhatatlanſagaat kôzelben akara ywthny az wr iſtenhez gondolaa hogy myndeneſtwl foghwa ky vennee magaat ez vylaghy wezedelmeſſ eeletbôl. Valazta neegyed allapatot es meene be zent atyank ferencznek harmad zeerzeteeben az zezttraak kôzzee, hol ott mynd leelkeewel teſteewel erek tyztaſſagban zegheenſeegben enghedelmeſſeegben holtyg wr iſtennek zolgalna. Mykoron az ew attya azt hallotta volna. eertte kylde hogy haza hynaak. De az zent azzonyallat ſemykeppen nem enghede neky hogy eſmeg ez vylaghy dychôſeegre veetethneek. De azon zegeenſeegbe akarna meg maradny Annak okaert hogy ſemy gongya ne leenne ez vylaghyakra, ew zent ymachagaban kenyerghe az ew eedes Ieſus | Wranak hogy mynden ez vylaghy yokat megh wtalhatna: towabbaa hogy az ew magzatynak emlekôzety es zerelme ew zyweebôl ky tawozneek, es myndden raytta leett bozzwſagokat bekeſeeggel zenwedhetne Ezeket kedeeg az okaert kerery vala hogy ew elmeyeet tyztabban ffeel emelhetnee az wr iſtenhez. es myndden bantaſnaal kyl zolgalhatna az wr iſtennek Mykoron azert el veegezte volna zent ymachagaat zozat yewe menybôl hozyaa mondwan: Megh halgattatot az te ymachagod en zerelmes yegôſôm azth halwan nagy lelky eremmel teleek bel ew zywe lelke, es nagy eedes kenyhwllataſſal halaat ada raytta az ew zerelmes Ieſus wranak.

Es wgy leen hogy az naptwl foghwa, ſok meennyey yelenetôk, eedeſſegôk ewrwôndeteſſeegôk: zozatok es feleletôk yewttenek hozyaa, kyket ſok volna mynd elôwe zamlalny: mykeppen ennen magawal wr ieſuſſal es az zent angyalokkal zolt bezeellôt, es myndden kenyergeeſeere es keerelmeeſere megh feleltek ewneky kyknek vygaztalo zynôk lataſaabol es eedes bezeedôk hallaſabol ollyannaa leett vala ymaran ez zent azzonyallat mynt ha yngen ez feldôn nem volna. O bodog zeplôtelen tyztaſſaag O aldot ôzweegyſeeghnek erdemeſſ regulaſſaga: O ez vylaghy wtalathnak nagy dychôſeeges koronazattya, Ezek en zerelmes atyamffyay Ez vylagon valo harom reendbely eelethnek ygaz es byzon Idweſſeeges zeer tartaſa, zyzeſſeeghnek, hazaſſaghnak es ôzwegyſeeghnek tyzta regulaſſaga, Vala ky ezeknek kyẅle eel ne byzyeek benne hogy Idwôzẅlheſſek. De vala ky ez harom nemes zerzetben ky mwlyk annak helye erdeme es koronaya leezen wr iſtentẅl kynek byzonſagus fondamentomaat meg talallyok az zent ewangeliomba. Math. XIII. hol ott ennen maga Idwezôytenk ky feyezee mondwan: Nemeely az magok kôzzôl ezeek yo tyzta fôldben es ffel newekôdween, nemelly hoza harmyncz gymelchôt. Nemelly hathwant || Nemel kedeegh zazat: ez harom lelky gymôlch yegzy. Az harom rendbely erdemeſſeegôt, kykkel wr iſten koronazya Adamnak ffyayt mennyeknek orzagaban Senky annak kyẅle eelween awagy az harom reegulaſſagban gonoz eelween eerdemôt ne varyon De vezedelmeth kytẅl wr iſten meg tarchon es oltalmozzyon. Dychôſeeges zent Erſebeth azzon, mynd az harom zent regulaſſagot teekelleteſſeeggel meg tartaa, annak okaert myndden rendbely neepek peldaat vehetnek az ew zent eeleteebôl: ha ky ydwôzẅlny akar es erdemôt ky wan gyôyteny Wr iſtennek kegyelmes yrgalmaſſaga myat veegre ſok yozagus mywelkôdethnek wtanna [myatta] kyeert ydee vala meg koronaztathny meg lakogattateek az aldot wr Ieſuſtwl es meg yelentee ewneky hogy hamar ky mwlando volna ez vylagbol Es wgy monda ewneky En zeretôm ha akarz en velem lenny lakozny: Rea felele es monda: En kegyelmes wram wgy akarom mynt te zentſſeegôd akarya. Es azonkeppen ywta az ewtôdyk eelethnek allapattyaban thwdnya yllyk eeleteenek halando vegeere. Ott ees leen myndden Idwôzẅlew leeleknek byzon peldaya regulaya: mykeppen ember zerezye magaat ew halalahoz: Doc-

toroknak mondaſok zerent, ymez heet dolgokat talallyok zyzegőſőknek lenny hozyaya, Elezer hogy yo eeletben leegyen ha annak elette gonoz eeletben eelt halalanak elette el kel hadny mert ha gonoz eeletben ky mwlandyk erekkee el veez. Maſodzor yo ez vylaghyaktwl magaat el zakazya, es myndent eegyebet twdnya yllyk yozagaat morhayaat yayt ffyayt kyket vele el nem vyhet hogy terhet ne teegyenek halalanak ydeyn De mykeppen mezeytelen yewt ez yylagra eſmeg mezeytelen kezewllyőn hozyaa Harmadzor Tőredelmeſſeegőt teegyen myndden gyermekſeegetewl foghwa valo byneyről es meg zannya bannya mykeppen az wr iſtennek yo voltaat megh bantotta. Es mene yokat heyaba el el mwlatot el veztőt, es menee gonoſſagogban eelt es oly zandekkal veeget veſſen neky ha towabbaa eelne ſoha ollyan gonoz eeletben nem eelne | Negyedzer keſerűſeeggel valo tyzta gyonaſt teegyen rola, Semyt ew byneyben el nem tagadwan, Mert zemeeremſeegnek myatta ſokat el veztenek meg tagadwan byneket Ewtőd Oltary zentſſeegőt es zent kene teeſt veegyen ha lehet es helye vagyon, yo hyttel remeenſeeggel es zent zeretettel: Hatodzor wrwnk Ieſus Criſtuſnak zent keennyarol halalarol es myndden yo voltarol eedes zywel leelekkel halakat aggyon es meeneere lehet zyweben forgaſſa kyneel kyl ſoha eegy ember ſem Idwőzűlhet ſem koronaztatyk

Hetedzer az az ydeyeenek wtolſo rezeeben meneere az betegſſeeg enghedy zent ymachagban foglallya magaat veeghyg eſſedőzween es kenyerőghween wr iſtenhez azzonywnk mariahoz es mynd az mennyey zentőkhőz. Annal yob ha eegyebekkel ymattat magaert EEllyen Idweſſeegős dolgoknak wtanna byzodalmas leezen ember dolga halala ky mwlaſa Mynd ez eellyen dolgokat be tellyeſőytee zent Erſebőt azzon anyank. Es mykoron el kőzelgethne az veegſew hora eſmegh neky yeleek az kegyes Ieſus mondwan yewy el ymaran en zerelmes yegőſőm az teeneked meg zereztetőt dychőſeeges lakodalomba: Azonkőzbe fordoytaa feyeet az ffal felee hol ott fekzyk vala es kezde ymatkozny nagy eedeſſeeggel yme azonkőzbe eegy yghen zeep meennyey madarka eleybe yewe es kezde elette nagy zeep eedes eenekleeſt tenny hogy hozyaa keepőſt zent erſebőt ees kezde eenekleny Es monda leanynak myt tennetők ha pokolbely erdeg reeatok yewne Monda azonkezbe fwſſ el ffwſſ el harom yzbe

annak wtanna eſmeg monda yme el kőzelget az hora kyben Criſtus Ieſus ez vylagra zyletőt az eeffely kor es azonkeppen ayanlaa leelkeet az aldot zyletőt Criſtuſnak es el nywgoweet wr iſtenben: yme azonnal nagy zeep meennyey yllat ytee meg az hazat es az zent teſt mynt az balſamom olyanna leen Es neegyed napyghlan el temetetlen hagyaak eeyel es nappal eedeſkődween az zeep yllatban es mykoron az zent egyhazhoz vytteek volna: nagy ſokſaghw madarak || Ieweenek az zent egy- 646
hazra kyt ſoha annak elette nem lattanak vala nagy chodalatus zeep eedes eenekleſt teween Meely horaban kedeeg az bodog leelek teſteetwl el valeek hallattateek nagy eedeſſeeggel enekleny: az reſponſoriomot regnum mundi ꝛc. leen kedeeg temeteeſe Nemeth orzagbely Markbwrban: mykoron yrnanak wr ffyw zyletethnek wtanna Ezer keth zaaz harmyncz egy eztendőben dycheertethween mynd ez ydeyglen Nagy ſok yegyekkel choda teetelekkel es yrgalom teetelekkel wr iſtennek newe dycheeretyre ez ew nagy zentſſeeges voltanak melto emlekőzetyre, kynek zent erdeme leegyen my byneynknek bochanattya malaztnak nyereeſe es az erek dychőſeeghnek ywtalma Amen.

Imaran lezen emlekőzeth Azzonywnk Maryanak templomba yelenteſeeről.

Wr Ieſuſban Criſtuſban en zerelmes atyamffyay engheggye az mennyey dychőſeeges wr ffyw magzat zent malazttyaat es yozaganak vylagoſſagaat my twdatlanſagwnknak ertelmeere ky eedes zent zyleyeet dycheerny akaryok, kyt meeń es főld es myndden teremtőt allatok dycheernek: Oh ha megh tekeenttyők zerelmes atyamffyay ez may zent Innepnek meltoſagaat byzonyawal nem alaab valo azzonywnk marianak az eegyeb ynnepeenel. Mert ez may napon yelenteteek megh elezer ez vylaghnak az ew zentſſeeges volta mykoron az ew zent zyley ffel vyveek az wr iſtennek templomaban ky yewendő vala hogy az felſſeeges teremtő wr iſten ffyanak byzon temploma lenne ffel vyweek mondaam zent leeleknek oſkolayaban ky yewendő vala hogy mynd ez vylaghy Idwőzwlő neepeknek byzon meſter

azzonyok lenne ffel vyweek az zyzeknek conwenteben hogy alkolmas ydeygh ott zeplőtelen tyztaſagban | Lakozneek yozagokban gyoropodneek embery yo erkőchben newekődneek es kezy mwkaat tanwlny kywel annak wtanna eeleteet kereſnee es haza nepeet taplalnaa, myndennek felette kedeeg hogy az wr iſtennek terweenyeet parancholattyaat es az zent yraſt meg tanwlnaa kyknek myatta wr iſtent twdnaa dycherny zolgalny es ennen magaat Idwezőyteny. Eellyen nemes regulayok vala ooh tőrweenben az hazaſſagra menendő kyſded lean yffyaknak kynek formanyaat es regulayaat maſtany ydőben az yo apachya zeerzetben eelő yffyak tarttyaak. Mykoron azert heet eztendős volna es felette gyengeſeeges zyz tyzen ewt garadychon meene ffeel wr iſten zent malazttyanak hatalmawal, kyt az ew zent zyley aloythnak vala hogy ew emberſegheewel ffel ne haghaſſon chodalkoznak vala azert raytta az ew zyley hogy ew benne ennee emberſeeg volt volna chodalkozyk vala raytta az wr iſtennek papya ees ky ewtet az zyzeknek oſkolayaban be zentőlee es adaa lakozny es nagyot veelnek vala mynd nyayan yewendőre ew benne lenny.

Imaran rywydeden laſſok meg honnan tamada es howa meene ffel, es mynemew hatalmas yozagus leen ew eeleteeben Elezőr azert zolwan az ew zent tamadaſarol ez vylagra, kyről twdom eeleget zoltwnk az teeb zent Innepe napyban ha byzonſagaat kereſſők tellyes mynd egheez ooh tőrween vele mykeppen fogantatot zyletőt es mynemew tyztőlendő zemeel lenne hatalmas yozagus es zentſſeeges, kyről vegre wg olwaſtatyk hogy attya nazaretből valo volt, annya kedeeg Betleemből. Nemzetſſeegzerent kedeeg kyraly es papy meltoſagbol folyas zerent zallando leen kyről az regghy zent patriarchaak proffetaak iſtennek yelenteſeeből nylwan zoltanak, kykről maſtan ſok volna zaam zerent megh emlekőzny, zollywnk azert az eedes kegyes zyz azzonywnknak aldot zemelyeeről es zent zemeelyeenek nemeſſegheeről nagyſagarol hatalmaſſagarol meltoſagarol, es yr-
647 galmas yo voltarol || Kykből az my zyẅnk leelkewnk eeletőt eremet es vygaſagot vehet: az azert leen az nemes zent zyz ky ez zeeles vylagot meg vylagoſoytaa : zent Dauid proffetanak byzon mondaſa zerent ps. XCVI vylagh tamada az ygaznak es az zywőyeknek vygaſaagh. Ez leen az zent zyz ky myndden

erethnekſeegôket meg foyta anya zent eegyhazban doctoroknak mondaſok zerent Ez leen az nemes zyz ky ez meg romlot vylaghnak eſetyk meg wyoytaa, ky myndennek Idweſſeegeet meg nyeree ky az hatalmas wr iſtennek erôſſ haraghyaat megh ehnytee es el fordoytaa ky az erek karhozatnak ſententciayaat tewlẅnk el tawoztataa. O myt zollywnk zerelmes atyamffyay Ez my zentſſeeges Azzonywnknak es bodog zylenknek veegneel kyl valo kegyeſſeegerôl hatarnaal kyl valo yrgalmaſſagarol, ky nem zônyk wntalan oztogathny az ew zegeen bynes es ayoytatus ffyaynak leanynak es hyẅ zolgaynak az nagy bewſeeges malaztot kyt erdemle az wr iſtentewl gabriel archangyalnak byzonſaga zerent Luc. 1. Ne ffeel maria mert malaztot leelteel wr iſtenneel. O azert byzonyawal meltan mondatyk byneſeknek bochanattya koroknak orwoſſaga, teebolgo zyẅknek erôſſeege nyomorwltaknak vygaztalaſa es vezedelemben eſteknek meg zabadoytoya: mynd ez eellyen ſokſagw yrgalmaſſagaert nagy halaa adaſſal tartozwnk ew zentſſeeges azzonſaganak.

De mynemew lett legyen az ew zent eeleteenek rendôleeſe az zyzek kôzôt az templomban lakozwan laſſok megh Nagyob byzonſageert wgy mond rola zent Amborws doctor. O kyk kewannyatok az aldot iſten zylô zyz mariat kewethny yryatok be az ty zywetôkben abrazat zerent az zyz marianak zeplôtelen zyzeſſeegheet kyben meg neezhetytôk es yſmerhetytôk myndden lelky zepſeeghnek es yozaghnak formayaat es peldayaat, zyz vala mynd elmeyeeben mynd teſteeben zyveeben alazatus, bezedeeben meertekletes lelkeeben bôlch, zolaſaban ertelmes, yras tanwlaſban gyorſſ, dolog foglalaſban zenetlen, feleletyben zemeermes, ſemy remeenſegheet nem vethween ez vylaghyakban de chak twlaydon az eegy teremtô wr iſtenben | Es myndennemew dolganak vegheet es yteeletyt wr iſtennek hagywan emberneel kyl Senkyt nem yǵekôzween megh bantany es ſerteny De myndenekkel yot tenny tewleetewl ôregbeket tyztôlny es bôchewlny, hozyaa haſonlatoſokra nem yregkôdny, maga hanyaſt el tawoztatny. O mykoron volt zo fogadatlan ew zyleynek? ha zomoroytot meg vala meel alazatoſt awagy zeegeent meg mewetôt? mynt az maſtanyak teeznek, O mykoron tawoztatot el vala meel zeegen nyomorwltat ſegheedſeegneel kyl? awagy ffel zemel neezôt vala kyre mynt maſtan teeznek ez vylagnak ffyay? wgy mynt

azt mondanaa ez zent doctor ſemy nemew feſlôtſſeegh nem volt az eedes zyz mariaban kywel wr iſtent magaat es barattyaat vala mykoron meg bantotta volna, De oly tekeelletes es eertelmes eeletew volt hogy meltan myndennek peldaya lenne ember ffyaynak Oly tellyes iſteny malazttal hogy ſemy ew benne, reez yz yndwlat gondolat mywelkôdet es teetemeen hogy ky malazthnaal kyl volt volna az zent gabriel angyalnak byzonſaga zerent mondwan malazttal tellyes: kyrôl zent Ber. doct megh wgy mond bel volt ôtletween az eedes zyz mariaban eeppen es myndeneſtwl foghwa az hatalmas iſteny malazt. Annak okaert ew elôtte Adamffyay nemzeteeben hozyaa haſonlatus nem volt sem wtanna nem leezen: yllyk azert zerelmes atyamffyay my lelky teſty zemeynket kywanſagwnkat ayoytatoſſagwnkat zerelmewnket ew reea ffel emelnewnk es ew zentſſeeges voltaat mynden tehetſſeegewnkkel dycheernewnk zolgalnwnk kynek twdnya yllyk ſeegeedſegheenel es malazttyanal kyl ſoha ſenky nem Idwôzewlhet. Senky wr iſtennek zent malazttyaat nem leelhety Ew nagſagos meltoſſagahoz keel azert folyamnwnk Ew hozyaa keel fwtnwnk, ewt keel myndden zykſeegewnkben ||
648 Kywalt keppen valo zool zolonkaa es otalmwnkkaa ſogadnwnk es valaztanwnk ha vezteny nem akarwnk. De ha meeg az wr iſtennek akarwnk vala my dologrol kenyerghenwnk ott ees ew zentſſeegeet valazyok a' my ymachagwnkkat az iſteny yrgalmaſſaghnak zyne eleyben be yelenteny ha a'myt keerwnk, meg akaryok nyerny wgy mond rola zent Ber. doctor az eedes zyz maria zemeelyenek oly nagy kellemeteſſeege tyztôſſeege bôchewlety es foganattya vagyon az teremtô wr iſtennek zyne elôt hogy vala myt keer awagy akar, ſoha heyaban nem leezen sem lehet ees, twdnya yllyk kynek eegy akarattya es tanaccha vagyon mynddenben az wr iſtennel es az zent haromſaggal. O azert embery nemnek chodalatus vyraga, Dragalatus yllattya ez fôldnek zyneen eel vala teſt zerent angyaly zeplôtelen eeletôt vyſelween. De zent zywe es lelke zerent nyayaſkodyk vala wr iſtennel mennyeknek orzaganak paradychomaban: kynek zent es eedes ymachaga naponkeed horankeed ffel meegyen vala az teremtô ffelſſeghnek zyne eleyben mynt az zeep yllatw temyennek fyſtôlgew aldozattya,

Ez leen azert zerelmes atyamffyay yeles oka myeert ffel

meene ez may napon az Iſtennek templomaban hogy be yelentethneek az ew meennyey zenth attyanak, hogy ott ymadna es kenyerghene ez vylagnak megh valtſagaerth O meel eedes zywel leelekkel varya vala az aldot zent Meſſyaſnak el yevetelyk es nagy zomeehſaggal ohayttya vala ha lathatna es teſtben eerhetne az iſten zylew zeplőtelen zyzet kytwł zylethneek az aldot iſtennek zent ffya hogy zolgalhatna ewnekyk myg eelne. Azt kedeeg olwaſta vala zent Iſayaſ proffetanak kenyweeben hogy yeſſeenek es dauid kyralnak nemzeteeből tamadna eegy tyzta zyz kytwł zyletny kellene De chodalkozyk vala raytta mykeppen lehetne termeezet zerent kynek yſmeretyre ſoha nem mehet vala mynd addyg myg nem zent gabriel archangyal zayabol meg hallaa moggyaat es lehetendő voltaat | Mykoron azert tyzen neegy eztendő bel tőlt volna az temploma lakaſanak mykeppen moyſes tőrweenye zerent meg hyrdetee az iſtennek papya hogy hazaſſagra kellene mennye es iſtennek zent nepeet zaporoytany ky azzonywnk zyz marianak ellene vala az zent zyzeſſeeghnek fogadaſaert. Mykeppen kedeegh az teremtő wr iſten ewtet mynd az keth zentſſeegben meg zentőlee es meg tartaa meg vagyon yrwan hawy bodog azzon napyanak ynnepeen annak okaert myndden ayoytatus zywel leelekkel ayanlyok magwnkath ew zentſſeeges anyay zorgalmatus otalma alaa hogy vyſellyen gondot rolwnk es ne haggyon meg nyomorodnwnk ez vylagon es el veznewnk az maſ vylagon Imaran laſſok meg ez may zent ynnepre valo bwllakat mykeppen zerezteteek ez may zent Innep es menee zent Bwlcchwya vagyon.

Sequuntur Bwlle et Inſtitucio huius feſtiuitatis cum indulgencys.

Ez may dychőſeeges zent ynnepnek eredety es tyztőletynek fondamentoma olwaſtatyk lenny eegy Saxonya Iambor herczeg kynek wylhelmus volt newe ky mykoron az eedes azzonywnk zyz mariahoz ayoytatus volna Meene be romaban maſod pius wr papahoz es keeree meg hogy azzonywnk marianak az templomba ffel meneeſenek Innepeet zőrzenee hadnaa es parancholnaa Illeny es tyztőſſeeggel zolgalny mynd egheez anya zent egyhazban mynd eztendőnkeed zent Andras hanak hwzad napyan, kynek Bullayaat kywe atta azon maſod pius wr papa meel

Bullaat ymaran annak wtanna meg Confirmalwan annak felette paal papa ennen Bullayawal hagywan es meg parancholwan ezen zent Innepôt ylleny es tyztôſſeeggel zolgalny eztendôn keed mynd ||
649 Erekkewl erekkee es hyrdetny myndden egyhazy feyedelmeknek hyw kereztyenek ayoytatuſſagokra. Ez keth bullak kôltenek romaba wr ffyw zylettenek wtanna mykoron yrnanak ezer neegy zaaz hathwan neegy eztendôben, Amen. Maſod Bulla vagyon rola Azon wr paal papaee ky ew zentſſeeges atyay es apoſtoli aldomaſanak wtanna wr iſtennek yrgalmaſſagaban es zent peter zent paal Apoſtoloknak erdemekben byzwan hyw kerezttyen neepnek byne bochanattyara Azzonywnk zyz marianak ez may tyztôſſeege mellee. Mykent az fôlewl megh mondot pius papa el veegezte volt az fôlẅl meg mondot Wylhelmus herczeghnek ayoytatus keerelmeeſeere hogy ez may Ez may azzonywnk marianak napyaat ollyan tyztôſſeeggel yllyeek es zolgallyak mynt nagy bodog azzon napyaat, Annak okaert ymaran vala ky ez may zent Innepnek vigiliayaat meg beytelendy Es vala ky az napon Myſere Vechernyere veternyere menend myndenzer zaaz zaaz napy bwlchwl vallyon ees byneynek bochanattyara vala ky mynt yllik hozyaa zôrzy ennen magaat. Ez Bulla ees kôlt romaban zent peterben. Azon fôlewl meg yegzôt wr ffyw eztendôben. Amen

Harmad Bulla kyt kywe adot Maguncia varaſbely Adolffus newe erſek kynek meg parancholwan es hagywan erek enghedelmeſſeeg alat mynd ew erſeky byrodalmanak alatta mynden eegyhazakban es Capolnakban ylleny es tyztôſſeeggel zolgalny eztendenkeed zent Adras hanak hwzon eeggyed napyan mynd erekkẅl erekkee. Azon eegyhazy zolgalattal es zoloſmawal mynt azzonywnk marianak foganattya napyaat awagy zyletetyt az eedes kegyeſſeeges iſten zylô zyz marianak erek emlekôzetyre es tyztôſſegeere annak okaert hogy az zegheen adamffya gyorſſab leegyen ez zent Innepnek ayoytatus tyztôletyre, wr iſtennek yrgalmaſſagaban es zent peter zent paal apoſtoloknak erdemekben byzwan vala ky ez may zent Innepnek vygiliayaat meg beytelendy es myſeen vechernyen veternyen yelennen leend. Negyen napy bwchwth enghedôt byneknek bochanattyara Ennek | Bullaya kôlt fyggew peechet alat Maguncia varaſban. Azon ydô-

ben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak ezer Neegy zaaz hathwan nyolcz eztendôben Amen.

Azert zerelmes atyamffyay nagy ſok keppen yndwltatwnk es ſeerkôgetewnk hogy az eedes azzonywnk zyz marianak tellyes zyẅnkkel leelkewnkkel zolgalwnk mygh ez vylagon eelewnk ez halando teſtben mert byzon az, hogy ſem eeletewnkben ſem halalwnknak ydeyn ſem annak wtanna ew zentſſeeges ſeghedelmeenel kyl es hatalmas erdemes oltalmanaal kyl nem lehetewnk kynek ha yo keddel es ayoytatuſſaggal zolgalandwnk az erek dychôſeeghnek bodogſagaat nyery eerette hol ott eel es orzagol ew zent ffyawal eegyetemben kyt engghegyen mynekẅnk atya ffyw zent leelek Amen.

Zyz zent Cecilia Azzonnak Innepeerôl.

Dychôſeeges zyz zent Cecilia azzon wr iſtenben valo zerelmeenek hyẅſeegenek es ayoytatus zolgalattyanak okaert ſok keppen valo tyztôſſeegôt erdemle mynd meennyen mynd fôldôn az teremtô wr iſtentewl. Elezôr newezety zerent Mert az Cecilia ſok keppen magyaraztatyk Elezer, mondatyk meennyey liliomnak az ew nagy zyzeſſeegeenek es tyztaſſaganak eekôſſeegeert yo lelky yſmeretyeerth es yo hyreenek neweenek meltoſagaerth. Maſodzor mondatyk meg vakwltaknak wra es ygazgatoya az erek ygaſſaghnak es Idweſſeeghnek yſmeretyre Harmad mondatyk menyból adatothnak mert byzonyawal myndeneſtewl mennyey vala. ew malaztoſſaganak yo pelda adaſanak erdemes eeleteenek es az mennyey dychôſeegre ayoytozaſanak es gondolattyanak myatta. Negyedzer mondatyk ſeteetſeeghnel kyl valonak az ew nagy bôlcchefegeenek vylagoſſaga myat. Ewtôdzôr kôzônſeeges adamffyanak dychôſeege es Idwôſſeege mert myndden nemew lelky yozagokkal tellyes vala ez bodog zent zyz kyknek myatta zegeen byneſek Idwezẅlhetneeknek kyknek myatta feenlyk vala mynt az ſenes Cyllagh az eghen. ‖

Vala azert dychôſeeges zent Cecilia azzon Romay nemes dwſnak magzattya De nemeſb vala lelkeeben kerezttyen zenth hythnek meltoſagawal es eeyel nappal zenetlen ymatkozwan

ayanlya vala ew zeplôtelen tyztaſſagaat Criſtus Ieſuſnak ehnytty vala ew gyenge teſteet Ciliciommal hogy ſemyben ellene ne rwgodozna az okoſſaghnak. Tôrteneek hogy ew akarattyanak ellene yegzeek hazaſſagra egy Valerianus newô wrnak. Es mykoron az meenyekzôy lakodalomnak wtanna be meentenek volna ew tytkos hazokban Monda zyz zent Cecilia ew wranak. O zerelmes yffyw iſteny tytkom vagyon kyt teeneked meg keel yelentenôm ha azt fogadod hogy meg tartod Valerianus azt halwan ffel fogadaa hogy ſenkynek nem mongya Monda ottan zent Cecilia. Ennekem zent Angyal zeretôm vagyon ky nagy zorgalmatoſſaggal ôryzy az en teſtemet myndden fertelmes bynttewl, ky ha azt yſmerendy hogy te enghemet fôrtelmes zeretettel ylletendez twggyad hogy ottan meg ôl teegôdet es el veztôd ez dragalatus yffywſagot, ha kedeeg yſmerendi hogy tyzta zeretettel zeretz teegôdet ees wgyan zereth mynt enghemet es meg yelenty teeneked az ew nagy dychôſeegeet. Azt halwan monda ottan Valerianus ha azt akarod hogy hygyek teenekôd mwtaſſad megh ennekôm az angyalt es meg teezôm a' myre yntez. Ha kedeeg mas fyrffyat zeretz mynd teenekôd mynd annak megh keel halny Monda zent Cecilia, ha az egy byzon iſtenben hyendez es meg hagyandod magadat kereztôlny az zent angyalt meg lathatod, es el kyldee ewtet zent Vrban pyſpekhez. Mykoron meg yelentôtte volna ewneky hogy Cecilia kyldôtte volna hozyaa, ottan zent Vrban pyſpek ffel emelween kezeyt az menyorzagra nagy ſyraſſal monda: En eedes wram Ieſus Criſtus tyzta tanacchnak palantaloya weegyed fogaggyad az zent tanachnak gymelcheet kynek magwaat zyz Cecilia leanyodban bel hymtôttel ky yollehet orozlanhoz haſonlatus fyrffyat vett tarſſwl, kyt mynt eegy alazatus zylyg barant kyldôt tehozyaad, Es yme azonkôzben eegy zeep veen ember allapeek meg ew elôttôk tarthwan eegy kenywet zent Vrban pyſpeknek | Elôtte ky mynd kyẅl belôl aran bewtewel vala meg yrwa Es mynt latta volna Valerianus meg feelelmeek es holt elewenewl le eſeek az fôldre Vala kedeeg zent paal apoſtol mykoron azerth ffel emelte volna Valerianoſt monda: Neez reea es el olwaſaa elôtte ez ygheeketh, eegy iſten eegy hyth eegy kereztſſeeg. Egy iſten es myndeneknek attya ky myndenekôn es myndenekben Es my bennewnk myndenekben. Monda az wtan az zent veen ember: Valeriane, hy-

zôd ee ezeket ezenkeppen lenny awagy meeg ees ketôlkôdôl. Valerianus nagy ffel zowal monda: Semy nynchen ky ygazb lehet enneel, ottan el enyezeek elôle az zent. Es Valerianus meg kereztôlkôdeek mykoron haza terth volna talalaa maganak zent Cecilia azzont az zent angyallal bezeelleny, kynek keth zeep rofabol kôtôt Corona vala kezeeben, és azonnal eeggyket adaa Cecilia azonnak mafykath Valerianofnak mondwan. Ez Coronakat zeplôtelen zywel teftel otalmazyatok es tarchyatok, mert iftennek paradychom kerteebôl hozttam tynektôk, kyk foha megh nem heerwadnak fem yllattyokat el nem veztyk. Es fenky fem lathattya hanem chak ky zyz leend. Te kedeegh Valeriane myeert Idweffeeges tanachnak enghettel keer keerôth wr iftentwl es adatyk teneked. Monda Valerianus Semy ennekem ez vylagon kellemetefb nem lattatyk mynt az en eegy atyamffyanak nyerefeghe azert azt keewanom hogy ew ees ywffon azon ygazffagra mynt en, Monda az zent Angyal kellemetes iftennek te kerelmefed es mynd ketten wr iftenhez yewtôk martyromfagnak Coronayawal Azonkôzben Tiburcius attyaffya yewe Valerianus hazahoz es meg erzee iftennek akarattyabol az rofa Coronaknak yllattyaat es el amelkodwan raytta meg kerdee my dolog volna. Es meg yelentee ewneky Valerianus hog mynek wtanna Criftus Iefufban hytt volna, az zent angyal hozot volna ewnekyk keth zeep yllatw rofa Coronaat || Kyknek ollyan zeep 651 yllattyaat ereznee, ha azert meg tyztwlandaz te ees, es az balwanyoknak ellene mondandaz, mynd ezeknek yfmerettyôkre mehetz. Annak wtanna zyz zenth Cecilia azzon nylwan valo byzonfaggal meg byzonoyttaa hogy az Balwanyok nemaak es femyre kellôk volnanak. Azt halwan Tyburcius vitez monda vala ky ezeket nem hynnee barom volna az, zent Cecilia azzon azert nagy zeep predicaciot teen ewneky zentharomfaag wriftennek zemeelyrôl es wr Iefus Criftufnak zyletefeerôl zenwedefeerôl ffel tamadafarol es menybe menetyrôl Azokat halwan Tyburcius monda Valerianus attyaffyanak yrgalmaz en velem en atyamffya es vyg enghemet az iften embereehôz hogy tyztwllyak megh. Mykoron azert meg kereztôlkôdôt volna mynd ketten nagy alamyfnalkodaft teeznek vala es az zegheen kerezttyeneket kyket Almachius feyedelem meg martirizal vala Valerianus Tiburcius nagy tyztôffeeggel es ifteny feelelemmel el temetyk vala. Azt

halwan Almachius feyedelem hozyaa hywataa ewket es monda. My oka hogy azokat kyket bynekeert halarra karhoztatnak el temetytek. Monda Tiburcius Akarnaam ha chak zolgayok ees lehetnek azoknak kyket te el karhoztatz. Monda Tiburcius, vala my latando allat ez vylagon vagyon ollyan mynt ha yngen nem volna. Az kedeeg ky nem lattatyk, az a' byzon ygazaknak eeletôk, ez az gonozoknak keennyok Monda az feyedelem. De my dologh az. Nem hyzôm hogy ezeden zolaz. Elôwe hywataa Valerianoſt es monda. Aloytom hogy atyadffyadnak el vezôt leegyen eze Netalantal te benned yob ez vagyon, En azt mondom hogy ne wtallyatok meg ez vylaghy kewanatus eeletôt es tymagatokat az byzontalan tewôlghefeert. Valerianus azt halwan meg ertee hogy meg twttaak volna az ew kerezttyenſeegre valo fordwlaſokat: Monda yollehet my maſtan eegy kewes nyomorwſagot zenwedewnk ydô zerent kyeert erekkee valo eremet es nywgodalmat adnak ty kedeeg eeth eerẅltôk vygattok egy kewes ydeyglen de erek ſyralomra es keenra mentôk Azt halwan Almachius feyedelem meg chwffolaa ewtet mondwan haat my eellyen hatalmas feyedelmek erek ſyralomra megyewnk ty kedeeg nyawalyas neepek erekkee valo | Ewremre? Monda annak wtanna myt teezewnk ez eellyen ſok bezeeddel aldozyatok az hatalmas iſteneknek es maragyyatok bekewel. Mondanak az zentôk my az erek eelô iſtennek naponkeed aldozatot teezẅnk, azt halwan vettetee ewket maximus viteznek ôrizety alaa es monda ewnekyk oh zeep vyragok nemes yffyak my oka hogy eellyen yghen ſyettôk az vezedelmes halarra. Valerianus monda. O maxime ha te a' my iſtenewnkben hynneel meg lathnaad az Idwôzewlô lelkôknek ew nagy dychôſeegôket halalok wtan, felele maximus. Bator tyzes meen yſſen meg enghemet, ha azt nem vallom chak hogy leegyen a'mynt mongyatok. Azonkezben zent Vrban papa tytkon oda yewe Es maximus mynd hozyaa tartozokkal meg kereztelkôdeek. Maſod napon monda zent Cecilia azzon, Valerianus wranak es tyburciuſnak O Criſtuſnak erôſſ vytezy veſſeetôk le az ſeetetſſeeghnek mywelkôdetyt es ôtôzyetôk ffel vylagoſſagnak fegywereeben. Recayok adaak azert az halalnak ſentenciayaat hogy ha nem akarnanak aldozny feyôket yenneek: mykoron azert martyromſagot zenwettenek volna. Maximus nagy eſkeweeſſel vallaa. hogy latta volna az ew lel-

kôket az zent angyaloktwl menyorzagban ffel vynny nagy feneſſeegel Almachius feyedelem azt halwan hogy maximus kerezttyennee lett volna: mynd addeeg el veretee myg. nem ky bochataa lelkeet kynek teſteet zyz zent Cecilia azzon el temetee az zentôknek teſtôkneel. Annak wtanna Almachius feyedelem zyz zent Cecilia azzont ees eleyben hozataa parancholwan hogy awagy aldozneek es nyernee meg az zeep yffywſagnak vyragaat awagy kezewlne az halarra. Ottan felele zabad leelekkel hogy keez volna az halarra Azt halwan kyt ott kewrŵle alnak vala es kezdeenek ſyrnya es bankodny raytta hogy eellyen zeepſeegew leanzo zabadon menne az vezedelmes halarra. Monda ewnekyk zyz zent Cecilia azzon hallyatok ee zerelmes atyamffyay. Ne alohatok hogy el veez ez yffywſaag De enneel ees yobra valtozyk: Saar hamw ez, aranyat adnak eerette: wtalatus haylok ez de dragalatoſbat adnak eerette. Mert az wr || Iſten 652 zaaz anneet aad eerette azt halwan neegy zazan hynek Criſtus Ieſuſban hogy azt hallotta volna Almachius monda, mynemew nemből vagy te Cecilia felele zabadus es nemes. Monda Almachius en teegôd hytôdrôl kerdlek Cecilia felele az te kerdeeſôd bolondſaag mert eegy kerdeeſſel ket feleletôt akarz venny Almachius monda honnan vagyon ez te nagy mereeſſeegôd Cecilia felele az yo lelky yſmeretből es ygaz hytből. Almachius monda Nem twdod ee mynemew hatalmam vagyon ennekem mert mynd eelettre mynd halarra hatalmam vagyon. Cecilia felele nylwan valo ygaſſaag hazwgſagot mondaz mert yollehet az halalnak zolgaloya leegy de nem eelethnek ſem holtaknak eeletôt nem athatz. Monda Almachius myre zolaz eellyen keweelyen. Cecilia felele. Nem keweelſeeg ez. De yo lelky yſmeret. Mert mykoron my nylwan twggyok az byzon iſtennek zent neweet Semykeppen meg nem tagadhattyok yob azert bodogwl meg halny honnem bodogtalan eelny. Monda Almachius had el ymaran ez bolondſagot es aldozyaal az iſteneknek Cecilia felele Nem twdom hol eytôtted el zemedet mert kyket te iſteneknek vallaz my kôweknek lattyok lenny Nyoych ky kezedet es yllethween tanwld meg kyt zemeyddel nem lathatz. Azt halwan Almachius zent Ceciliat hazahoz vytetee es azon eeyel es nap eſtyk nagy forro fôrôdôben eeghettethny: De az zent zyz ſemy fôrôdyk vala, mynt az nemes bywôs harmatban. Azt

halwan Almachius hagyaa azon fôrôdôben feyeet venny Az hoher azert mykoron haromzor vagot volna hozyaa ſemyt nem tehete neky, tôrween ellen azert nem meree vagny neegyedzôr De vereeben fôrtônghwe hagyaa Es harmad napyg eelween myndden yozagaat iſten neweeben oztogataa. Az hywôket kedeegh kyket az zent hyttre fordoytot vala zent Vrban pyſpeknek ayanlaa, es keree hogy az ew hazaat zent egyhazzaa zentôlne kyt zent Vrban pyſpek mynd bel tellyeſôyte es az nemes zyz zent azzont Criſtuſnak zerelmes zolgalo leanyaat nagy tyzttôſſeeggel el temetee mykoron yrnanak wr ffyw zyletet wtan ket zaaz XXIII eztendôben | Keerwen azon eedes wr iſtennek zent ffyaat Ieſuſt zyzeknek aldot yegyôſeet hogy az ew nagyſſagus melto neweert es ez zent Cecilia azzon leanyanak dychôſeeges eerdemeert eelween otalmazzon meg myndden gonoztwl es tarchon meg ew zent malazttyaban holtwnk wtan zamlallyon az ew zeretô zentynek zamokban Amen.

Kewetkôzyk zent kelemen pp. Innepeerôl.

Emlekôzween ez may zent Innepnek napyan wr iſtennek malazttya myath zent Celemen papanak es martyrnak chodalatus eeleteerôl halhatatlan martyromſaghnak neme zolgaltatyk my zemeynknek eleyben es Idweſſeeghnek haznalatus peldaya en eedes zerelmes atyamffyay, Mert wgy mond zent gergel doctor hogy haromſele martyromſaag vagyon teſth zerent, lelek zerent es akarat zerent, teſt zerent mykoron ky fegywernek awagy eegyeb keen zenwedeeſnek myatta vereet onttya es halalt zenwed Maſodzor lelky tekeelleteſſeeg zerent ky mykoron wr iſteneert awagy yozagus mywelkôdetnek gyeyteſeert raytta lett bozzwſagot eremeſt el zenwed. Harmadzor kewanatus akarat zerent mynt ſokan voltanak az zentôk kôzzôl ollyanok kyrôl wgy mond ezen zent gergel doctor wr iſten ſem kywl ſem belôl nem haggya heyaban erdemneel kyl embernek yo teetemeenyeet es zandekaat Ne belôl ees koronazya az yo zandekot akaratot hol ott teetemeen nem lehet Bodogſſagus zent kelemen papa mynden keppen meg zenwedee az zent martyromſagot ez vyla-

gon, mynt meg hallyok eeleteeben: Sok keppen valo tyztôlettel kedeeg ffel magaztataa ewtet az wr iſten mynd eeleteeben mynd holta wtan mynd anyazent egyhazban mynd mennyeknek orzagaban || Elezer ffel magaztateek az ew zent newezetynek mel- 653
toſagabol myert az kelemen magyaraztatyk meg zentôltetôt awagy dychôſeeges elmeenek, mert ez zent embernek zywe lelke es elmeye tyzta volt mynden bynnek es az vylaghy foglalathnak kôteleetewl es zeplôyeetewl es tellyes volt mynden iſteny malazttal es lelky nemes yozagokkal. Towabbaa magyaraztatyk ez kelemen new eedeſnek yrgalmaſnak ygaznak eerteſnek kegyeſnek kegyelmes, mert mykeppen megh hallyok az ew zent eeleteenek magyarazattyaban Nagy eedes zywô lelkew es ayoytatus vala az wr iſtenhez es az aldot meg valto wr ieſuſhoz. yrgalmas vala ew fele baratyhoz, ygaz vala ew dolgaynak zôrzeſeeben eertes elkôchew ew nyayas eeleteeben: kegyelmes az zegheen bynes adamffyaynak meg terôyteſeeben es kegyes ew gondolatyanak es elmeeyenek ygyeneſſegheben hogy ſemyt nem hadna ellenzô dolgot ew magaban wralkodny kywel awagy wr iſtent meg bantanaa awagy ennen lelky iſmeretyt meg ſertenee es fele barattyaat meg tantoroytanaa kyból myndden lelky ember es ez vylaghy bynes adamffya yo peldat vehet mykeppen kellyen eelny ez vylagon ew Idweſſegheere.

Imaran laſſok megh az ew zent eeleteet Bodogſſagus zent kelemen papa tamada romay dws palogarſſaghnak nemeebôl kynek attya ſauſtidianus. Annya macidiana es keth attyaffyay fauſtinus fauſtus eellyen newezettel neweztethnek vala. Mykoron kedeeg ez zenth kelemennek zyleye felette zeep ember volna es Iambor eeletew mynt ollyan poganſagban. Az ew wranak attyaffya pokolbely erdeghnek ellenzeſeebôl zeertelen keſeerty vala, de az Iambor azzon tehetſſeege zerent ellene aal vala, az ew wranak kedeeg azt nem mery vala meg yelenteny hogy az keth atyaffyat eegybe ne haboroytanaa okoſſagot gondola hozyaa wg̃ mynt almat latot volna monda az ew wranak egy ember yeleneek en nekem almamban mondwan ha ky nem menendôk mynt hamarab ez varaſbol zernyw̃ | Halallal meg halok mynd ket ffyaymmal Azt halwan az ew wra meg yyede raytta es kylde el ewtet Athenaſban keth ſyawal hogy addeeglan myg meg terendô volna tanoytathnaa bôlcheſeegre az ew keth ffyayt fauſtinoſt es fau-

ſtoſt maraztaa hon nala az kyſſebbyk fyaat kelement. Mykoron azert az azzon az tengerre zallot volna nagy veez tamada ew reeayok es teetowa hanyaa ewket az azzon maganak nehezen zabadwla meg es nag ohaytaſt ſyraſt teezen vala ew fyayn aloythwan hogy el veztenek volna. es zalla meg egy zegeen ôzwegy azzonnaal es ott kezy mwkayawal kereſy vala naponkeed valo eeleteet De nem ſok ydô el mwlwan chonkaſaag eſeek reea hogy nem kezde dolgot tehetny gazdaya azzonra ees kôzween eſeek hogy nem kezde yarhatny Es azonkeppen az nemes azzonyallat zent kelemennek annya koldwſſaa eſeek es a myt leel vala mynd ketten awal eelnek vala Eztendô bel telween romabol az ew wra kyde wtanna hogy haza hynaak De yme hyreet ſem hallyaak vala ſem maganak ſem ffyaynak. Maſodzor harmadzor ees kylde nepeket hogy ha hol meg leelhetneek ewket De hyrẅket ſem hallyaak vala. Annak wtanna nagy keſerẅſeeggel kele ffel ennen maga ees, erede wtannok, [mykoron menne az ten.] hagywan az kyſſebbyk ffyaat kelement egy yo barattyanak tartany newelny hwz eztendeeg azert zent Kelemen arwaywl marada es tanwſagra kelween nagy bôlch ember leen benne. Es yghen keewannya meg twdny mykeppen volna hogy az embery leelek halhatatlan volna kynek vegheere ſoha nem mehet vala az poganoknak bôlcheſeegôkbôl Azonkôzben tôrteneek hogy zent borbas apoſtol romaban meene predicalwan az zent hytôt es ffel tamadaſt. Az pogan bôlcchek azt halwan meg mewetyk vala ewtet nem hyween hog az ffel tamadaas ygaz volna kyk kôzôt kelemen doctor mewetſeeghnek okaert monda
654 zent borbas apoſtolnak || My oka hogy az zwnyoghnak ky ollyan kyſded lelkôs allat leegyen hat laba vagyon annak felette zarnya ees vagyon, az elephantnak ſem zarnya nynchen ſem hath laba de chak neegy myeert ollyan nagy allat leegyen. Reea felelween zent borbas apoſtol monda. Oh heytok bolondok Nem choda hogy az teremtôt allatokban teewôlgôtôk: mert az teremtô wr iſtent ſem twggyatok ſem yſmerytôk. Azt halwan zent kelemen zent Borbaſhoz ceggyeſewle es ffel vewee az zent hytôt es meene Sydoſaghban zent peter apoſtolhoz es ew tanoythwanya leen, kyt mykoron zent peter apoſtol nemzetſſeegerôl meg kerdôzôt volna meg bezeellee ewneky attya annya es attyaffyay el veztenek volna. Azon ydôben az erdenges Sy-

monnak valanak keth tanoythwany Aquila Nicetha kyk meg yſmerween az ew meſtereknek hamyſ twdomanyaat folyamanak ewk ees zent peter apoſtolhoz es ew tanoythwany leenek. Azon ydôben zent peter apoſtol ew tanoythwanywal tôrteenettel awagy ynkab iſtennek akarattyabol meene az tartomanban hol ott macidiana zent kelemen annya lakozyk vala. Mykoron zent peter latta volna macidianaat hazankeed yarny es koldwlny meg rongalaa ewtet hogy ollyan yeles zemeel volna, es nem akarna mwkawal eelny. Azt halwan macidiana azzon, meg mondaa hogy mynd keth keze meg azot volna es nem tehetne dolgot es annak wtanna megh bezeellee ewneky mynden gonoz ſerencchayaat. Monda zent Peter eegy yffyw vagyon mynalwnk Kelemen newe ky ezent bezeelly mynt te mondaz. Azt halwan le eſeek elôtte es monda keerlek mwtaſſad meg ennekem ewtet en vagyok az ew zyleye. Es kezôn ſoghwan vywee oda, hol zent kelemen vala. Azt lathwan zent kelemen el fakada raytta mewethwe. Az ew eedes zyleye kedeeg ſemyt nem vara de ottan nagy eedes keny hwllataſſal nyakara eſeek, es kezdee ôlelgetny zent kelemen el ameelkodeek raytta es kezdee | El tazygalny tewle nem erthween my dolog volna. Monda neky zent peter Oh zerelmes ffyam, myre yzôd el tewled az te eedes zyledet? Es mykoron yobban reea tekeentôt volna meg yſmeree ewtet es nagy ſyraſt teenek egy maſon. Annak wtanna oda hozataa zent Peter az kôzweenyes gazdaya azzont es Criſtuſnak neweeben megh vygaztaa azon ees nagy eremôk leen Azonkôzben oda ywtanak Aquila es Nicetha zent peter tanoythwany es mykoron meg hallottaak volna zent Celementwl mynd az dolgot mondanak O aldot wr iſten my dologh ez my vagywnk ez azzonnak ket ffyay fauſtinus fauſtus es azonkeppen megh yſmerween egymaſt nagy eedes ſyraſt teeznek vala halaat adwan raytta wr iſtennek hogy ſenky kôzzôlôk el nem vezôt volna az tengernek vezedelmeeben. Maſod napon az harom atyaffyakkal meene zent peter ffel felee ymachagot tenny lataa meg ewket eegy zeep veen ember hogy ott ymatkoznanak es monda myt kabalkottok ezenkeppen ymatkozwan twggyatok azt hogy ſemy nynchen ez vylagon iſtennek zôrzeeſe myat De myndenek tôrtenettel zerenchawal leeznek kyt en magamon meg byzonyoytottam. Azert akar ky ymatkozyeek akar ne a'myt az

ſerencha hoz bel tellyeſôdyk Azt halwan zent kelemen es Nicetha zent peternek enghedelmeebôl kezdeenek ellene diſputalny hogy byzon nem volna mert vala my dolog ez vylagon vagyon es leezen mynden az teremtô iſtennek hyreewel akarattyawal es enghedelmeewel zerzeſeewel leezen twggyad azt yo veen apaam. Azth halwan Aquila attyaffyok megh rongalaa ewket rola myert hynaak az veen embert attyoknak Criſtus Ieſus mondaſaat eleykben vethwen hogy ez fôldôn ſenkyt atyokknak ne hywyanak, mert chak az wr iſten leegyen attyok: monda annak wtanna az veen embernek Nem te bozzwſagodra Mondaam ezt yo atyam. Azt halwan az ket attyaffyay ewk ees
655 el fakadanak || Mewethwe raytta myert attyanak mondaa mondwan te meg tyltaz mynket hoǵ atyanknak ne mongyok haat te myre mondod. felele. Byzonyawal nem tudom ha mondottam awagy nem. Monda az veen ember ewnekyk, mykeppen hyhetôm hogy myndenek iſtennek latattya zerent tôrteennyenek ha ennen magamban megh byzonyoythatom az gonoz zerenchanak forgaſaat es meg bezeellee ewnekyk mynden nywmorwſagaat. Azt halwan meg yſmereek ottan az ew ffyay hogy az veen ember volna az ew zerelmes attyok es akaranak nyakara eſny De zent peter meg tyltaa es monda az wen embernek: Ha en az te Iambor feleſeegôdet es ffyaydat eleedben hozhatandom hyzôd ee hogy az zerencha ſemy leegyen felele lehetetlen dolog az Monda ottan zent peter: yme hol vannak elôtted mynd az harom ffyayd kelemen fauſtinus fauſtus. Azt halwan ottan nyakara eſeenek apolgathwan az ew eedes ween attyokat. Azonkôzben oda ywta Macidiana feleſeege ees nagy erwendetes fyraffal kyaythwan hol vagyon az en eedes zerelmes wram es hazaſom erezyetôk hozyaa es azonkeppen nagy fyraſt teeween egy maſon meg bezeelween egy maſnak nyomorwſagokat, zent peter apoſtol azert megh erôffôythween ewket az zent hytben. Nagy eedes ayoytatoffaggal es halaa adaffal zolgallyak vala az wr iſtent Annak wtanna ſok ydô bel telween zent peter wr iſtennek akarattya zerent mene Romaſagban, es ott el veegezween eeleteenek folyaſaat hagyaa az papaſagot zent kelemen ffyanak mykoron azert Bodogffagus zent kelemen bē zallott volna az zent paztorſaghnak tyztyben ol nagy tekeelletes Iamborſagban es tekeelletes eeletben eel vala hogy myndden rend bely ne-

peknek kellemetes vala felette kedeeg el hatalmazot vala ew benne az yrgalmaſſaghnak es kenyewrẅletes kegyeſſeeghnek yozagus malazttya hogy ha mykoron latot volna meg nyomorwlt kerezttyen embert nem haggya vala hazankeed koldwlny De meg ſegeelly vala awagy el tarttya vala ewtet Towabbaa mynd az egheez tartomanban el yaar kel vala predicalwan es zamtalan | Neepet ez zent hyttre terőythween, kyk kőzőt Domicilla azzon Domicianus chazarnak menyeet apachaya zentőlee es nagy ſok zyzeknek tewee feyedelmewe. Annak wtanna Siſinnius feleſeegeet el zakaztaa hazas wratwl meg batoroythwan az zent tyztaſſagban es menee chodakat tőt leegyen wrwnk Criſtus Ieſuſnak neweeben ſok volna mynd előwe forgatny Vala az Időben romaſagban egy Mamertinus feyedelem ky erdőghy yreegſegből meg bozzwla zent kelemen papanak yo hyreet neweet zent eleteet vadola be Traianus chazarnak ky lewelet yra ewneky hogy awagy kezerőytenee ewtet az balwanyoknak aldozny awagy az tengőr elwee terſona zygetben zanky vethnee ewtet wgy leen hogy ky yzee ewtet az tengőr zygheteenek pwztayaban es nagy ſokan Iambor egyhazy neepek es paraztok kőweteek ewtet az ew Iamborſagaert myndden yozagokat el hagywan ez vylagyaknak wr iſtennek zent orzagaeert, Mykoron azert ywttanak volna az tenger zygheteeben keth ezer kerezttyenekneel tebbet talalanek ott kyket az vezedelmes pogan feyedelmek oda hantanak vala mywelny. Lathwan kedeeg az kegyes wr papa oda menny nagy ſyraſſal es ffel zowal keyayttyaak vala aldot ky yew wrnak neweeben: Monda zent kelemen papa Ne bankoggyatok zerelmes atyamffyay mert hyzőm nem az en erdememnek okaert De ty eerettetők kyldőt eede engemet Criſtus Ieſus hogy az ty martyromſagtoknak Coronazattyaban reezes leegyek. Mondanak ewneky az neepek hogy hat meel főldről hordanak vyzet hatokon. Azt halwan monda ymatkozyatok ew ees ymacchagra adwan magaat yme laata tawol eegy zeep feyeer barant az yob labawal vermőt vaywan. Azt yelenthween hogy ott meg aſnaak es wr iſten vyzet adna ewnekyk. Es mykoron meg aſtak volna yme nagy zeep kwth few fakada ffel kyn nagy erwendetes halaat adanak az wr iſtennek ||

Ez hyr es choda halwan tebben honnem ewt zazan for- 656
dwlanak ez zent hyttre es azon eztendőben az eghez tartomanban

vala hol balwanyok valanak mynd el tôrween Criſtus Ieſuſnak tyztôſſegeere hethwen ewt zent eegyhazak rakanak oly yghen zaporodyk vala az kerezttyenſeegh Mykoron azert wr ffyw zyletethnek wtanna zaaz eztendô tôlt volna es traianus chazaar wralkodneek, halwan hogy az kerezttyenek ott az tartomanban meg ſokaſwltanak volna kylde eegy gonoz Iſpant oda hogy aldozattra kezerôytenee ewket. Lathwan azert hogy mynd keezek volnanak Criſtuſeert az halaara kymeellee az ſokaſſagot el vezteny De myndden kegyetlenſeegeet terôytee zent Kelemen papara myeert hogy ew volna elôttôk yaro: es mykoron nem haythatta volna az balwannak aldozattyara akaraa myndden tyztôſſegeet meg foztany hogy ſe zenthnek, ſe martyrnak ne tyztôlneek, nagy kôwet kôttete zent kelemen papanak nyakara es az tengerben vettetee: Az nagy ſok zamtalan kerezttyenek az lathwan neezyk vala az tenger parttyarol nagy banattal ſyraſſal Cornelius kedeeg es phebus zenth kelemennek tanoythwany veztegſeegôt parancholanak hogy ymatkoznanak hoǵ az kegyelmes wr iſten yelentenee meg ewnekyk az ew zent martyr zolgayanak teſteet: yme azonnal meg halgataa ewket wr iſten es harom meel fôldyk meg zarada az tenger vyze, hogy mynden zabadon zarazon mehet vala az zent teſthnek lataſaara. Mykoron azert bel meentenek volna talalanak eegy zeep kewbôl faragot Capolnaat wr iſtennek hatalmaſaga zerent es benne eegy eekes kew Coporſoot es benne az zent martyrnak teſteet: mellette kedeeg az nagy kewet: es megh yelenteteek ewnekyk hogy onnan ky ne vynneek az zent teſtôt. Dè wgyan ott azon helyen tyztôlthneek: myndden eztendôben azeert az ew zenwedeeſeenek napyan megh zarad vala az tengernek vyze harom meel fôldyk octauaygh es vala ky oda eerkôzyk vala hozyaa mehet vala, es kywe yewhet vala myndden | Bantaſnaal kyl. De mykoron ſok eztendôk el mwltanak volna es ott lakozoo yſmerethlen neepeknek ayoytatuſſagok megh alwth volna es bynôk hytetlenſeegôk el hatalmazot volna az poganok az Capolnaat el tôreek es az zentôt helyeerôl el hanyaak, es mynden choda teetel meg zôneek. De annak wtanna iſtennek yelenetyból meg leeletteteek es Terſona newô varaſban vyweek, onnan romaban, hol az ew zent neweeben az hyw kerezttyenek zent egyhazat rakwan tyztôſſeeges herre helyhôteek. kynek zent eerdemeert nagy ſok zamtalan hyhedel-

meket yrgalmakat es chodakat tôt, es teezen naponkeed wr iſten: es tyztôltetyk az ew hyweyben mynt zent Dauid propheta megh mondotta az zoltaar kenynek leg wtolſo rezeeben: yme azert zerelmes atyamffyay lattyok hallok mykeeppen kereſteek es erdemlôtteek az reeghy zentôk mennyeknek bodog zent orzagaat es ymaran dychekôdnek ewrwlnek vygadnak erekkwl erekkee: kyt mynekewnk ees engheggyen atya fyw zent leelek zent haromſaag Amen.

Dychôſeeges zyz zent Katherina Azzonnak kegyes Innepeerôl.

Wr ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay yo es enghedelmes magzatok zerent tellyes tehetſeeggel keel mynekewnk kewethnewnk kerezttyen anyazent egyhaznak wr iſtenben valo hywſeegeet es zorgalmas kôwetſeegeet hogy az veeghetetlen meennyey kyraly erekſeegben reezeſek es nyomoſok leheſſewnk mynt az iſteny ygeeret es fogadaas tarttya kyt ſemywel hamarab meg nem nyerhetewnk ez halando eelethnek folyaſaban mynt zent Dauid proffetanak mondaſa zerent. Az meennyey nagy es hatalmas wr iſtent eeyel es nappal teſttel es leelekkel dycheeryôk az ew zerelmes zentyben es vyzon ellen az meennyey zent wdwarnak palogaryt es az felſſeeges kyralnak wdwarlo hyw zolgayt, ew aldot wrokban Annak okaert anya zent egyhaaz ees ezten‖Denkeed rend zerent elôwe hozwan az zentôknek 657 ynnepeet nagy tyztôſſeeggel ylly es emlekôzyk ew rolok mynt eeltenek mynt ky mwltanak es mynemew martyromſaggal mentenek wr iſtenhez kyk kôzzôl eegy es yeles ez dychôſeeges zyz zent katherina azzon Criſtuſnak kywalt keppen valo yegôſe paradychomnak dyzeſſeege Angyaloknak ôrôme azzonywnk zyz marianak zerelmes leanya kynek anya zent eegyhaz ez may napon zent halanak es zenwedeſeenek ynnepeet ylly mynd ez zeeles vylagon, kynek tyztôſſeegeere my ayoytatoſſagwnknak es Idweſſeeges tanwſagwnknak lelky gheeryezteſeere vala my keweſet akarwan zolany mynt meltatlan byneſôk, tehetſſeegnek zolgaltataſaara es zent leelek malaztus bôlcheſegheenek nyereeſere folyamnwnk keel wr iſten, kyralnak es az ew zeep zyz

yegyeſeenek yrgalmaſſagahoz hogy leegyen melto es eekes az my bynes zyẅnkben zaywnkban ez may zent dycheerettyôk Amen.

Veegyek azert bezeedewnknek eleynek az ygheeket kyk meg vannak yrwan zent heſter azzonrol keńweenek maſod rezeeben mondwan Megh zeretee ewtet az kyral myndden azzonyallatoknak felette es kyraly Coronaat teen ewneky feyeeben Meel ygheeket haſonlatus magyarazat zerent meeltan vehetewnk dychôſeeges zyz zent katherina azzonrol ky yollehet ez el mwlando vylagon byzon kyraly meltoſagban vala ffel magaztatwan ky Criſtus Ieſuſnak zent zyne elôt nem aloytatyk nagy eerdemewnek De mykoron byzon yſmerettel Criſtus Ieſuſhoz eeggyeſewlt volna: es az ew zent zeretetyeert myndden ez vylaghy dychôſeegôknek zerelmeet hattra hatta volna es zent paalnak mondaſa zerent chak az wr iſtennek yſmeretyrôl vyſelne gondot eeyel nappal zyweeben zenghene regnum mundi et omnem ornatum eius contempſi propter amorem domini Ieſu Annak felette ez vylagy eeleteet megh wtalwan teſteet erôſſ keenokra es halarra adwan: leelkeet criſtus Ieſuſnak ayanlwan mynd ez eellyen dolgokeert az felewl meg mondot ygheek zerent felette meg zeretee ewtet az felſſeeges Criſtus kyral es myndden ez vylagy azzonyallattwl zakadot magzatoknak felette maganak valaztwan zeretôẅl maganak | Gerẅzween yegyewſẅl es myndden mennyey yowal ffel magaztatwan hogy ew wtanna harmad lenne Nem Alexandrianak orzagaban, de iſtennek zent orzaganak dychôſeegeben kynek tyztôſſeegeere harom rend bely tanwſagwnk leezen ez may zent ynnep napyan Elſew Criſtus Ieſuſnak zyz zent katherinahoz valo zerelmeteſſeegerôl. Maſod zyz zent katherinanak azzonywnk zyz mariahoz valo haſonlatus kewetſeegeerôl Harmad mynemew dychôſeeggel Coronaztateek zyz zent katherina iſtennek orzagaban.

Elſew tanwſagwnk mondam leezen arrol mynemew nagy zeretettel zeretee az aldot Criſtus Ieſus zeplôtelen zyz zent katherina azzont eegyeb zyzeknek es zenth azzonyoknak felette kyre reea felelween zent doctoroknak mondaſok zerent harom okoſſagokkal byzonoythattyok: Elezer zent Bonauentura atyank wgy mond ſuper III az wr iſtennek vala kyhôz valo zeretety meertekôltetyk meennyey awagy lelky yoknak adaſabol: wgy hogy vala kyt teeb yozagokkal zeret ayandekozwan fellyeb

lattatyk zerethnye ees: De eegyeb zent zyzek kőzőt azzonywnk zyz marianak wtanna teeb yowal lattatyk meg ayandekozot lenny mynd ez vylagon mynd az meennyey dychőſeegben zyz zent katherina azzont. Azert yſmertetyk ez eellyen okos byzonſagbol hogy eegyebekneel fellyeb zerette leegyen yeleſſen ymez harom rendbely tyztőletes malaztoſſaag zerent. Elezer meg yegyzeeſnek malazttyabol ky felette chodalatus leen mynt meg hallyok eeleteeben: yollehet zent pal apoſtolnak mondaſa zerent II Cor. II myndden zyzek Criſtus Ieſus yegyőſeenek mondaſſanak leelek zerent anya zent eegyhaznak eeggyeſſeege zerent akar mynemew zemeel alat tartaſſeek, De eegyebek kőzőt zyz zent katherina azzon wgyan choda meltoſſaag zerent yeggyzetteteek Criſtuſnak yegyőſewl kyk kőzőt ſenky eegyeb hanem twlaydon az eedes zyzeknek vyraga es peldaya azzonywnk maria vala kőzbe yaro es zőrzew O zerelmes atyamffyay ha ky az ott valo eeggyeſewleeſt meg gondollya akar || Teſt zerent akar leelek 658 zerent mynemew nagy iſteny malaztoſſaggal es eedeſſeeggel lőt leegyen hyzőm hogy nem tyrhetnee hanem keenyhwllataſnaal kyl awagy chak meelſeeges fohazkodaſnaal kyl lathwan egy felől menynek főldnek nagy hatalmas kyral ffyaat. Mas felől menynek aldot keralne azzonyat harmad felől eegy ez főldy halando pogan kyralnak zeep leanyaat allany kynek gondolattyabol es peldazattyabol tanwſaag adatyk myndden zeegen bynes adamffyanak: Mert vannak nemeel emberek kyknek ew leelkők nem mondatyk Criſtuſnak yegyeſeenek De pokolbely erdeghnek edeenyenek twdnya yllyk mynt az hytetlen poganoknak Sydoknak hwztoknak erethnőkőknek kyről zent Agoſton doctor wgy mond Mynden leelek awagy erdeghee bynnek es hytetlenſeeghnek myatta Awag Criſtuſee hythnek es malaztnak myatta. Maſod rendbely embery lelkők vannak kyk yollehel az kereztſſeeghnek myatta Criſtuſnak yegzettettenek De maga annak wtanna meg wtalwan az nagy meltoſſagot Baromſagra aggyaak ew magokat zent Dauid proffetanak mondaſa zerent Cum in honore eſſet non intellexit ic. kylemb kylemb erzeekenſeeghnek myatta főrtelmes eeletőt valaztwan pokolbely erdeggel kőzezkődnek: Ez eellyenekeert zerzette wr iſtennek anya zent egyhazban az zent penitencia tartaſnak malaztus orwoſſagaat, kynek myatta nagy ſokakat vonzon ky erdeghnek markabol es pokolnak

vermeebôl es az eleeb bely tyztôſſeegre emely ffel. De quo Ieremie III Tu autem fornicata es cum amatoribus multis. tamen reuertere ad me, et ego ſuſcipiam te dicit dominus ꝛc. Harmad rend bely embery lelkek vannak, kyk mynden iſten ellen valo byneket el tawoztatlan es myndden ez vylagy gonoz zerelmeket meg wtalnak wr iſtennek zerelmeert es mynden wndokſagus fôrtelmektewl meg ooyaak magokat wr iſtennek tyztôſſegeert: teſtôket lelkôket es ez vylagy eeletôket tyztan es zeplôtelen tarttyaak az vygaztalo zent leeleknek bennôk valo lakodalmaeert eellyenek az byzon zyzek | Ellyenek az byzon Criſtus Ieſuſnak yegôſy es zeretôy, ezekrôl wgy mond zent Ieronimus doctor Byzon helt tart Criſtuſnak orzagaban az zyzeſſeeg es tyredelmes tyztaſſaag, akar mynemew rendben tamaggyon hol ott az byzon zyzeſſeeg ollyan mynt az feenlô arany: az ôzwegyſeegben valo tyredelmeſſeeg mynt az feyeer ezyſt az hazaſſagban valo zentſſeeg mynt az ercz awag oon. Awagy az zent zyzeſſeeg mynt az ffeenes nap. Az zent ôzwegyſeeg mynt az hold az zent hazaſſaag mynt az Cyllagok kyknek mykeppen kylemb kylemb allapattyok forgaſok es feneſſeegôk vagyon az eghôn: Azonkeppen embereknek erdeme es dychôſeege mennyeknek orzagaban. De myt gondolhatwnk dychôſeeges zyz zent Katherina azzonrol mynemew nagy erdeme es dychôſeege leegyen myndeneknek felette kywalt keppen ky myndden zyzeknek felette azzonywnk zyz anya marianak wtanna legottan wtanna orzagol Criſtus Ieſuſnak orzagaban es nylwabban nezy Criſtuſnak Iſteny zent zyneet zeepſeegeet eekôſſeegeet: mynt kyralne azzon kybôl meg byzonwltatyk hogy Criſtus felette leegyen ez ew zyz zent yegyôſeet: Maſod tyztôletes malaztoſſaag kybôl meg yſmertetyk Criſtuſnak zerelme zyz zent Catherina azzonhoz mondatyk nagy ezôſſeeghnek vylagoſſaga mert oly nagy bôlccheſſeeggel tôltee be wr iſten az ew ertelmeet, hogy az nag hyres newes ez vylaghy hatalmas doctorok ellene nem alhatanak: ky nagy tyztôſſeeg leen erekkewl erekkee ez nemes zent zyznek mert ſenkyrôl haſonlatus dolog nem olwaſtatyk yraſban. Azert nagy iſteny ayandeek es zeretethnek yegye leen ez zyz zent katherina azzonban, hogy ewtet az aldot Criſtus Ieſus bel tôltee es megh tyztôſôytee myndden rend bely bôlcheſeeggel mynd ez vylaghy twdomannyal mynd iſteny bôlcheſſeeggel mynd termezetnek felette valo ertelmeteſſeeggel. Annak okaert meltan enekly ew

rola anya zent egyhaaz: O aldot zyz zent Catherina azzon ky wagy doctoroknak doctorora es meſtereknek meſtere tanoych meg mynketh || Myndden ygaſſaghnak wtara es iſtennek byzon 659 yſmeretyre. O nemes azzonywnk keerẅnk ymagy eerettewnk te zent yegyes wradnak elette. Harmad malaztoſſaag vala zyz zent Catherina azzonban mert yewendô mondaſnak lelke ees vala ew benne kywel haſonlatus vala az zent proffetakhoz, mert meg twdaa meeg annak elette hogy Criſtuſeert martyromſagot kellene zenwedny. Azt ees meg twdaa hogy az bôlch doctorokat meg gyôznee es Criſtuſnak kyldenee ewket. Azt ees meg twdaa hogy az kyralne azzont Criſtuſhoz haytanaa es ezenkeppen ſok dolgokat meg yſmerween kykbôl meg byzonwltatyk hogy mykeppen az aldot Criſtus Ieſus felette meg zerette vala az ew zerelmes yegyôſeet azonkeppen dychôſeeges zyz zent Catherina azzonban ees tekelletes vala az eedes Ieſuſnak tyzes zerelme kynek myatta myndeneſtewl fogha iſtenes vala meltan mondatyk azert az erek dychôſeegben rokon kôzel helt tartany mynt ollyan nemes keralne azzon es az felſſew Seraphyn archangyaloknak zent karokban orzagolny.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek tyztôletes voltabol Mykeppen haſonlattatyk ez Iſtenes zeplôtelen zyz zent Catherina azzon az aldot Iſten zylew zyz maria azzonywnkhoz lelky nemes yozagoknak meltoſſaga zerent Ez nagy meltoſaag doctoroknak mondaſok zerent meg byzonywltatyk ymez tyzen keth rendbely meltoſagokbol elezer Mert mykeppen azzonywnk zyz maria eredet zerent tamada kyraly nembôl kyrôl az zent ewangeliſtaat nylwan valo byzonſagot teeznek. Azonkeppen zyz zent katherina yollehet alaab valo meltoſag zerent. Maſodzor mert mykeppen azzonywnk zyz maria mynd egheez ooh terweennek es wy terwennek byzon vallaſa zerent zyzeſſeegben tamada es az teremtô wr iſtennek yegyeſwl zentôlteek. Azonkeppen zyz zent Catherina azzon ees mynt ymaran megh hallottok meg ees hallyok yollehet nem ollyan nagy meltoſaag zerent De maga nagy ſokaknak kôzzôle es felette valaztaa az ew meltoſaganak okaeerth | Harmadzor mert mykeppen azzonywnk zyz maria myndden yozagoknak malazttyawal tellyes vala zent lucach ewangeliſtanak byzonſaga zerent Idwez leegy awagy kedeegh vagy maria monda gabriel archangyal malazt-

tal tellyes Azonkeppen gondolhattyok tellyeſnek malazttal hyrdethny zyz zent Catherinaat kynek yſmeretyre ezenkeppen mehetwnk. Mert ez dragalatus nemes zent zyz ew halalanak es keen zenwedeeſeenek ydeyn wrwnk Ieſus Criſtuſtwl nylwan hywattateek mennyeknek orzagara: mynt zent Ianos ewangeliſta XII kettôd napyg meennyey eeledellel eelteek az temleczben es zent angyaloktwl vygaztaltateek mynt Maria magdalena az pwztaban towabbaa meenyeknek orzaganak kapwya ewneky ees nyttateek mynt zent Iſthwan prothomartyrnak: zent Angyalok zolgalanak ewneky mynt zent marton pyſpeknek es eegyeb ſok zentôkrôl olwaſtatyk: ew halalanak ydeyn teey weer helyôt zarmazeek ky ew ńakabol, mynt zent palnak zent angyalok myat temetteteek el mynt zent kelemen papa Ew zent teſteebôl olay zarmazyk mynd ez may napyglan mynt zent Myklos pyſpeknek Ew zent ymachaga es eſſedôzeeſe myndenben myndden rendbely neepekeert megh halgattateek mynt zent Marghyt azzonnak es eegyeb kezenſeeges zentôknek kykbôl nylwan meg yſmertetyk az ew nagy malaztus es erdemes volta mynd meennyen fôldôn. Neegyedzôr mert iſteny bôlcheſſeeggel vala, mynt az eedes zyz maria Ewtôdzôr mert mykeppen azzonywnk maria leen erdegôknek romlaſa es fenyeyteeke Azonkeppen zyz zenth Catherina azzon magyaraztatyk kôzônſeeges balwanyoknak le hwllaſa es romlaſa es myndden ez vylaghy gyarloſagus bynek-nek meg nyomorodaſa. Mert mykoron ollyan nagy nemes-hatalmas kazdagh es zeepſeegew volna kyknek alatta myndden byn es gonoſſaag wralkodhatyk ew vyzon ellenek tamadwan az gonoz kewelſeegôt meg gyôzee zent Alazatuſſaghnak myatta teſte gyenyerwſeeges eeletôt zeplôtelen tyredelmeſſeeghnek myatta.
660 Ez vylagy pompaſagot || Ez gyarlo vylaghnak meg wtalaſanak myatta ez ezenkeppen pelda leen myndden Idwôſſeegre vagyodo rendbely embereknek kôwetſeegeere. Hatodzor merth gyakortaa latogattatyk es vygaztaltatyk vala ez nemes Criſtuſnak yegyôſe mynt azzonywnk maria, mert wgy mond zent Ieronimos doctor, hogy vylagon ſemy kôzelben nynchen az zent angyaly eelcthôz es termeezethôz, mynt az zeplôtelen zyzeſſeeg, annak okaert felette yghen zeretyk kyk zyzeſſeegôt tart es otalmazyaak myndden ellenſeegtwl hetedzôr mert felette gymelchôs az az haznalatus ez zent zyz embereknek Idwôſſeegôkben mynt olwaſtatyk

az eedes azzonywnk zyz mariarol, hogy ew leegyen mynd iſtennek, mynd az zeegen byneſeknek kegyelmes es yrgalmas zent zyleye es nyomorwltaknak byzon otalma azonkeppen zyz zent katherina azzon myndeneknek kyk ew hozyaa folyamnak myndden nyomorwſagokban byzon remeenſeegh es otalom. Nyolczadzor merth mykeppen az eedes zyz maria ſokakat ew halaloknak ydeyn: ew zent hatalmas elſedőzeeſenek myatta ſokakat meg zabadoyt erdegnek markaban es az erek karhozatbol. Azonkeppen az eedes zyz zent Catherina ees kyrôl peldank leezen veegre. Kylenczedzer, mert mykeppen az eedes zyz mariat az aldot meennyey kyral ffya ew halalanak ydeyn mynd az mennyey zentőkkel meg latogatwan nagy dychőſeeges eremmel vygaſaggal vywee az meennyey zent orzaghnak bodogſagaban es myndden zentőknek zent angyaloknak felettők valo zekben helheztetween kyraly dychőſeeghnek Coronayawal Coronazaa es mynd ez zeeles vylagnak zool zoloo procatorawaa tewee hog ſenky ew zent ſeghedelmeenel kyl ſe Idwőzwlhetne ſe karhozhatneek azonkeppen Dychőſeeges zyz zent Catherina azzont mynden tyztőletes meltoſaggal ffel magaztataa meennyen es fôldőn twdnya yllyk mert mykoron az ſeteet temleczbe volna rekeztethwen Ennen zemelye zerent az aldot Criſtus Ieſus hozyaa yewe nagy ſok zentőkkel zyzekkel kyk ymaran annak elette mennyeknek Orzagara meentenek vala: Es zamtalan ſeregh angyalokkal nagy dychőſeeges feeneſſeeggel es monda, O en zerelmes yegyőſőm en eedes leanyom yſmeryed meg ymaran az te aldot teremtedet kyt ennek elette eellyen nylwan nem lattaal leegy erőſſ leegy bator mert en teeweled vagyok es nem hadlak el teegődet. Maſodzor mykoron eſmeg nyak vagny vynneek neky yeleneek ew ymachaganak ydeyn es monda: Myndenben meg halgattattaal: yewel ymaran en eedes yegyeſőm mert nythwan vagyon teenekőd az erek dychőſeegnek kapwya, kykből meg yſmertetyk mert hatalmas Criſtuſnak zyne elôt azzonywnk marianak wtanna. Tyzedzőr mykeppen az eedes Iſten zylew zyz maria zyzeſſeeges teyeewel eeltetee newelee ew aldot zent Ieſus ffyaat. Azonkeppen zent Catherina azzon zeplőtelen zyz teyet tarta Criſtuſnak kyt halalanak ydeyn ew neky ayanla chodakeppen. Tyzen eeggyedzer mykeppen azzonywnk zyz maria az ew zent ffyanak es az zent angyaloknak zolgalattyok myat

teſt zerent leelek zerent nagy eremmel vygaſſaggal az erek dychôſeegnek paradychom hegyeere ffel vyteteek azon keppen zyz zent Catherina azon zenth angyaloknak zolgalattyoknak myatta teſt zerent az zent Syna heegyeere leelek zerent mennyeknek orzagara vyteteek. Tyzenkettôdzôr: mykeppen az eedes zyz azzonywnk maria mennyen fôldôn es mynd wralkodo vytezkôdew anya zent eegyhazban newezetes tyztôletes es meltoſagus mynt iſteny zent malazthnak es yrgalmaſſagnak kegyes zyleye es mynden teremtôt allatoknak keralne azzonya Bynes zeegeen adamffyanak batorſſagus remenſeege azonkeppen ew zentſſeegenek wtanna, zyz zent Catherina azzon tyztôletes mynd ez zeeles vylagon es hatalmas ſeghedelmew myndeneknek kyk ew hozyaa folyamnak kyrôl meltan olwaſſtatyk az zent Iwdith azonnak dycheerety Iudit XI. Mert nem leelettetyk fôldnek zyneen hozya haſonlatus azzonyallat zynnel tekeentettel zeepſeeg-
661 gel es ertelmes bezeddel || Towabbaa meltan vehettyôk zyz zent Catherina azzonnak zemelyeerôl az zent leelek wr iſtennek mondaſaat myndden tyzta es zeretetben eelô leeleknek zent Dauid proffetanak zaya atal ky meg vagyon yrwan az Soltaar kenynek negywen neegyed rezeeben: halgaſſad leanyom es laſſad es haych reea te fyledet, meel meg kewanta az felſſeeges kyral az te zeep zynednek eekes voltaat mert ew teeneked teremteed es wrad iſtened, meel zent ygheeketh magyarazwan zent Agoſton doctor wgy vala mynemew teremtôt allat feellyeb vagyon ez fôldtewl es az felſſew eghez kôzelben helyheztetôt annewal tyztab zeep ekeſb feneſb pelda az vyz tyztab az fekete fôldneel az eeltetô eegh az vyzneel, Az tyz az eghneel. Azoknak felette vala my kôzelben vagyon helhetween az felſſô eghôz ky menyorzagnak mondatyk anneewal zeb eekôſb es feeneſb pelda az holdnaal. Az feenes nap az napnak felette nagy ſok Cyllagok, Annak felette az Criſtal eegh. Azonkeppen mennyeknek dychôſeeges orzagaban vala meel zentôk kôzelben vannak helhetween Az veeghetetlen vylagoſſaghoz az az zent haromſaagh wr iſtenhez ew zent eerdemeknek myatta Annewal haſonlatoſbat zeebbek eekôſbek feeneſbek es dychôbbek. De wgy mond zent Amborus doctor my lehet zeeb es eekôſb az zeplôtelen zyzeſſeeghnek eckeſſeegeenel, kyt myndennel fellyeb zereth az aldot Criſtus kyral dycheertetyk az mennyey yteelô byrotwl

tyztôltetyk az wr iſtentewl Es kôwetyk ewtet vala howa wr iſten menend zent Ianoſnak mondaſa zerent Apok vltimo kyk kôzôt bodogſagus zyz zent Catherina azzon hyhetew hogy yeles newezetes es tettetes leegyen mynt Criſtus Ieſuſnak kywaltkeppen valo zerelmes yegyôſe O azert zeplôtelen zyz azzon | O zentſſeeges keraly nemzet O mennyey zeep roſa vyrag zaal kynek zeepſeegew yllattya kedwes mynd iſtennek mynd angyaloknak es embereknek Dycheerteſſeeg te benned az kegyelmes wr ieſus es ew zent zyleye kyknek zynek elôt keerẅnk nyer' yrgalmat mynekewnk, es otalmaz' myndden gonoztwl O zent zyz lean Katherina.

Harmad tanwſagwnk leczen ez may zent Innepnek napyan zyz zent Catherina azzonnak meltoſagarol mynemew nagy mondhatatlan Bôlcheſeeg volt ez zent zyz leanzoban hogy anne ſok doctorok es hatalmas bôlcchek ew ellene nem alhattak Ennek nylwabban valo ertelmeere laſſok meg doctoroknak magyarazattyokbol mykeppen diſputalanak. Es mynemew nagy meelſeeges kerdôzeeſek es bôlch feleletôk leenek egy maſhoz kyrôl reegy hiſtoriakban wgy leelettetyk hogy mykoron zem zembe allatta volna Maximius chazaar az ewthwen bôlch doctorokat zyz zent Catherina azzonnyal es nemes zent zyz nagy alazatus byzodalommal ayanlaa magaat Criſtus Ieſuſnak. Az hatalmas pogan bôlcchek kedeeg magokban byzwan nagy keweelſeeggel elôwe allanak. Es ezenkeppen kezdeek el az diſputalaſt: Monda az bôlch doctorok kôzzôl eeggyk: Myert zeep lean Catherinaeert hywattattwnk eede ew azert elezer veſſe elôwe ha myt akar mondany Azonnal zyz lean Catherina bezeedeet el kezdween monda: Az en bezeedemnek eredety az meg fezewlt wr Ieſus xpus ky atyawal es zent leelekkel egy Iſten Ez vylagot ſemybôl zerzette es ew benne embert teremtôt kyt pokolbely erdegh meg yreelween meg chala es bynben eytee es erek halarra kôtelezee. Mykoron az ember eegyeb keppen meg nem zabadwlhatna kenyerewlween ew raytta iſtennek ffya Criſtus Ieſus halando teſtôt veen ew reea kyben ſok chodakat teen hogy meg mwtatnaa az ew byzon iſtenſeegeet mert ew volna ky embernek Idweſſegeert teſtôt veet volna es az adoſſagot zent keennyawal halalawal meg fyzethnee. Es azonkeppen embert meg valta es menyorzagot elôttôk meg nytaa. Mykoron az bôlch

doctorok azt halottaak volna ymez neegy dolgokat veeweek
662 elôwe kerdeeſre es vetekôdeeſre. || Elezer mykeppen lehet hogy ez vylaag ſemybôl teremtetôt leegyen. Maſodzor mykeppen lehet hogy eegy byzon iſten leegyen. Harmadzor mykeppen lehet az iſtenſeegben harom zemeel. Neegyedzôr mykeppen lehet hogy az iſtenſeeg zyleſſeek es zenweeggyen, Hogy kedeeg mynd ezek lehetetlenek leegyenek eellyen bôlch mondaſokkal mondanak ellene. Elezer veſſôk azt hogy iſtennek akarattya volt ez vylagot teremteny. Awagy azert az ollyan akarat iſtenben kezdettewl foghwan volt ee awagy nem. Ha azt mondod hogy kezdettewl foghwa volt haat ez vylaag nem teremtetôt, de kezdettewl foghwa valo: Ha kedeeg az akarat iſtenben nem volt kezdettewl foghwa haat az iſtenben valtozandoſaag vagyon Es neha hewolkodaſban vagyon, neha kedeeg dologban. Ez eellyen ellenzew mondaſra zyz zent Catherina reea felele kyt zent yraſbely doctorok yowaa hannak yeleſſen zent Bonauentura atyank mondwan: Az wr iſten vala myt akar awagy akart teenny es teremteny kezdettewl foghwa volt akarattyaban zôrzees zerent kedeeg myndeneket alkolmas ydô zerent tellyeſeytôt be az ew zent bôlccheſſeege zerent pelda rola mynt mykoron eegy yffyw ew yffywſagaban el veegezy es gondollya hogy mykoron xxx eztendôs kor bely leend zeerzetben meegyen, De annak elette nem mondatyk zerzeteſnek myert el gondoltta. hanem ha be tellyeſeyty Azonkeppen mondatyk lenny az wr iſten akarattyanak yollehet nagyob tekeelleteſſeeggel mert embernek akarattya el valtozhatyk. De az wr iſtenee ſoha nem. Hogy kedeeg ez vylag teremtôt allat leegyen es nem erekkewl valo meg byzonywltatyk pogan bôlccheknek ees mondaſokbol wgy mond ariſtoteles i celi cap. vltimo az veeghetetlenhez ſemyt nem tehetnek, ſem tewle el nem vehetnek. Maſod helyen viii. phy meg wgy mond az veghetetlent ſenky meg ſem foghattya meg ſem meerhety ha azert az vylaag veeghetetlen es kezdettewl foghwa valo volna: kôvetkozyk hogy ſemy valtozaaſ, ſemy fogyatkozaas ſem az eghnek forgaſaban ſem ez vylagon nem volna: Towabbaa ſem zyletet ſem halal nem | Volna De yme lattyok hogy az eghnek forgaſa naponkeed valtozyk es ez vylag naponkeed fogyatkozyk: es myndden allatok zyletnek es meg halnak azert kewetkôzyk hogy kezdety vagyon hogy kedeeg nem ennen magatwl, mert ſemy ennen magaat nem tehety. azert az eegy erek eelô iſten-

tűl mykoron azt hallottaak volna az doctorok győzettee hagyaak magokat mert nem twdanak myt ellene zolany ɔc.

Maſod kerdees leen ez mykeppen lehet hogy eegy iſten le egyen kyre ezenkeppen Argualnak vala twdny valo teeb az yok honnem az alaab valok, yllyk kedeeg hogy a' mynneel yobbat iſtennek twlaydonohok. De az felette yok nagy ſokan vannak es nem chak twlaydon eegy. Azert twdo dolog hogy ſokan vannak az iſtenek es nem chak eegy kyt mynd ez zeeles vylag es yras twdo bőlcchek valnak: Ennek ertelmeere ees reea felele zyz lean Catherina, kyről meg emlekőzyk zent Bonauentura atyank ees mondwan, mykoron vala mynemew yoot yobnak mondwnk byzon az mykoron teeb yoot teeznek hozyaa. De nem mondattatyk azonkeppen lenny az veeghetetlen yoban ky iſten az, hogy kedeeg eegy iſten leegen ezenkeppen byzonoythattyok, Mert az wr iſten feelſſeeges es kywaltkeppen valo yo kyneel yobbat ſenky yngen ſem gondolhat oly myndenhato kynek hatalma ellen ſenky nem alhat. Ha azert teeb iſtenek volnának awagy ygenlő felſſeeges yok volnak es hatalmwk awagy nem ha ygenlők haat ſenky feyedelem nem volna es eeggyk ſem volna felſſeeges iſten kyről nylwan yr arxles XII Met. Semynemew allatoknak nem yllyk gonozwl zereztetnyők Annak okaert myndenek zereztethnek eegy elſew eredettre kytűl fyghnek leetél zerent menny feld es az eeghez termezet gonoz azert az feyedelmeknek ſokaſaga, yllyk azert hogy egy feyedelem leegyen ky myndeneknek yſtene. Azt halwan az bőlch doctorok győzettee hagyaak magokat mert nem twdanak myt ellene zolany ||

Harmad kerdes leen az diſputalaſban mykeppen lehet 663
az iſtenſeeghben harom zemeel es eegy termezet allattyaban ha az iſten chak eegyedewl mondatyk lenny ew termezetynek allattyaban azert harom zemeelyeknek twlaydonſaga ew benne nem lehet. Reea felele zyz lean Catherina kyt yowaa hadnak kerezttyen zent doctorok ees mondwan hogy nynchen ellene es zeghedelmeere az iſteny meltoſſagus termeezetnek myert az iſteny termeezet eegy allattyaban es harom leegyen zemeelben pelda rola mykeppen az embernek ew lelke eggyetlen allattyaban es harom erők awagy hatalmak vannak ew benne kylembek twlaydonſagkeppen, twdnya yllyk emlekőzet ertelem es akarat. Hogy kedeeg haromſaag leegyen az iſtenben. Mert az wr iſtenben

kezdettewl foghwa volt bôlccheſeeg awagy yghe mykeppen az gondoloban gondolat: ky mondatyk meg maradando ygheenek kyt my mondwnk iſtennek ffyanak Vagon eſmeg zeretet, [qua] ky wel iſten erekkee zerette az ew bôlccheſeegeet ygheeyeet awagy ffyaates az ffyw ew attyaat Myeert kedeeg Ariſtoteles mondaſa zerent VII metha. ſemy valtozandoſaagh nem leelettetyk az wr iſtenben azerth meg byzonywltatyk hogy mynd az bôlccheſeeg awagy yghe, mynd az ew zerelme iſtenben eegy allatok leegyenek De chak twlaydonſagnak zemelye es yſmerety zerent kylembek. Azert az eegy felſſeeges iſtenben tyztôllyôk es ymaggyok my az felſſeeges bôlcheſeegôt es felſſeeges zerelmeenek yowoltaat: ky myndeneknek eegy teremtô wra iſtene mykoron nem volna az bôlch doctoroknak myt ellene zolananak gyôzettee hagyaak ew magokat chodalkozwan az iſteny hatalmaſſagon.

Negyed kerdees leen az diſputalaſban mykeppen lehetôt hogy iſtennek ffya teſtôt vehetôt es meg holt leegen ha az ffelſſeeges iſten zenwedhetetlen es halhatatlan, maſſal eegybe zôrôzthetetlen azert lattatyk hogy ſem zylethetôt ſem meg nem halhatot. Arra felele zyz lean Catherina mondwan hogy azt az aldot iſten myndden ew felſſeegeenek kyſſebſeegeenel kyl meg tehette az embery termeezetôt ffel veween es az ew dychôſeeges voltaban zeghetetlen meg maradwan hogy az embery termeezetben alkolmas volna zyletny zenwedny es meg halny az my meg valtſagwnkeert es Idweſſeegewnkert es az ew nagy iſteny yrgalmaſſagaat es zerelmeet my hozyank megh mwtatwan | Es az iſteny ygaſſagnak ees eleget teen mykoron az keent ennen teſteeben meg zenwedee az magaſſ kereztffan a' my bynoynkeert kyrôl az ty Plato meſtertôk ees wgy mond hogy az iſten veegnel kyl valo Sybilla azzon kedeegh wgy mond: Bodog az iſten ky az magaſſ faan fygh. Es zyz zent lean Catherina azzal kôtee be bezeedeet ew leen az byzon iſten ky myndeneket teremtôt. Az poganoknak kedeeg iſtenek mynd erdegôk. Es azonkeppen az nagy hatalmas pogan bôlch doctorokat mynd meg gyôzee hogy ſemyt towabbaa ellene nem zolhatanak De ynkab ellyen meg yſmert byzonſaggal mynd az zent hyttre haytaa ewket, kyk mynd martyromſagot zenwedeenek Criſtus Ieſuſeert yme azert zerelmes atyamffyay nylwan meg yſmertetyk

zyz zent Catherina azzonnak nagy deakſaga es bôlccheſſeege kyben dycheerteſſeeg az eedes Criſtus Ieſus.

Tamad ennek wtanna egy kerdeeſẅnk ez zent zyznek eeleteebôl my oka hogy wr iſten ez nemes es zent zyzet akaraa temetetny Synay hegynek teteyn ſoha azt nem olwaſſok yraſban eegyebrôl kyre reea felelween doctoroknak mondaſok zerent hogy azt tewee az wr iſten az nagy bôlccheſſeeghnek es nyayaſſagnak okaert kywel zerette vala zyz zent Catherina azzont mynt olwaſtatyk reeghen Moyſes proffetarol hogy zynrôl zynre es nyayas baratſaagkeppen zolt bezeellôt leegyen Synanak zent heegyen hol ott az ew iſteny nagy bôlccheſſeegeet ewneky ky yelentee es az erek eelethnek zent parancholatyt ky adaa, kyket nem olwaſſwnk eegyeb heegyekôn tôt lenny azonkeppen meel nagy iſtennek bôlccheſſeege es zent parancholatoknak ertelme es meg tartaſa tekeelleteſſeeggel valanak dychôſeeges zeplôtelen zyz zent Catherina azzonban: Haſonlatus azert meltoſaghnak okaert erdemlee azth hogy ez nemes zyznek teſte mynt Idweſſeeghnek abrazattya es zôrzetſeege ott az zent hegynek teteyn nywgodneek es tyztôltetneek kyból lelky tanwſaag adatyk myndden hyw kerezttyennek hogy vala ky az aldot Criſtus Ieſuſth nyayas baratwl akarya maganak foglalny tanwllya meg az tyz parancholatban valo bôlcheſeegôt: es ereſſen meg tarcha kyrôl zent Ianus wgy yrtta meg az zent ewangelifta Io. XIIII. Vala kyneel az en parancholatom vagyon es tarttya ewtet az zeret enghemet ‖ Zereſſôk azert zerelmes atyamffyay mygh 664
eelewnk az aldot wr Ieſuſt Criſtuſt ew zent parancholattya zerent zereſſôk zyz lean zent Catherina azzont ees ew nagy meltoſſaga zerent, es zerethween bwzgo leelekkel zolgallywnk ewnekyk hogy my halalwnknak ydeyn leegyenek yelennen meg otalmazwan myndden vezedelemtewl.

Imaran laſſok megh mynemew meltoſſagus tyztôſſeeggel es hany fele dychôſeeges Coronawal zeretee es meltoztataa ffeel wr Ieſus Criſtus az erek bodogſagban eegyeb zyzeknek es zentôknek felette zyz zent Catherina azzont erre reea felelnek zent yraſban ayoytatus doctorok hogy ymez heet fele tyztôletes Coronawal feenlyk eegyebeknek kôzôtte. Az eedes iſten zylew zyz marianak wtanna, mert ewneky felette awagy mellette ſenky halando termeezetbôl tamadot zent nynchen De mynd wtanna

es alatta vannak hellel ees erdemmel zyz zent Catherina azzonnak azert elſew dychőſeeges tyztőſſeege keralne azzonſagnak meltoſaga kyt erdemle az megh yegyzeeſnek malazttyabol hogy az mennyey felſeeges Criſtus kyralnak kywalt keppen valo yegyeſe leen annak okaert meltan mondhataa zent Eſayas proffetanak mondaſaat, ky meg vagyon yrwan Eſa. LXI. ffel ótőztete enghemet wr iſten ygaſſaghnak rwhayaban es mynt twlaydon yegyőſeet meg ekőſőyte enghemet zeep Coronawal zent Oſee proffeta meg wgy mond myndden hyw leelekről wr iſtennek kepeeben meg yegőzlek teegődet en magamnak hytben es yrgalmaſſagban es ygaſſagban kyk byzonſaggal voltanak zyz zent Catherina azzonban. Maſod tyztőleteſſeege zeplőtelen zyzeſſeeghnek Coronazattya kyt eegyebnek nem adnak hanem chak ky zyz Harmad predicatorſaghnak Coronaya: kyt erdemle wr iſtentewl mykoron ez zent hytőt hyrdetee es nagy ſokakat fordoyta Criſtuſhoz Neegyed az zent matyromſaghnak Coronaya. Ewtőd az zent gyeződelmes tyredelmeſſeegnek Coronaya kyt adnak az ollyan embernek ky raytta leett haborwſagot es nyomorwſagot | Bekeſeeggel es eremeſt zenwed iſteneert kyről zent Iacab elſew leweleeben wgy mond Bodog ember az ky haborwſagot zenwed mert mykoron meg byzonywltatandyk az erek eeletnek Coronayat veezy Ezenről zent Ber. do. meg wgy mond vala meneezer győzz annezor Coronaztatol. De zyz zent Catherina azzon ſok keppen meg keſeerteteek es myndben győződelmes leen azert meltan Coronaztateek. Hatod melto tyztőlethnek dychőſeeges Coronaya mert leeg kőzelben valo tyztőletőt erdemle myndden zyzeknek felette az zyz marianak wtanna mynt keralne azzon es Criſtuſnak yegyőſe. Heeted az nagy dycheeges wr iſten zent zyne lataſanak Coronaya kyneel nagyob nynchen: kyről emlekőzyk zent Mathe ewangeliſta az mynd zenty ewangelioma mondwan: Bodogok az tyzta zywéek mert ewk iſtent kywalt keppen lattyaak, az az vala ky eeth ez vylagon ew zyweenek zemeyt es kywanſagaat meg vonzya myndden ez vylaghyaknak ragadwanyatwl es myndeneſtwl foghwa az eegy teremtő wr iſtennek yſmeretyben es lataſaban gyenyerkődyk oda gondolkodyk oda fohazkodyk az ollyanok-meeg az erek dychőſeegben nylwabban es erwendeteſben lattyaak wr iſtennek zent zyneek, azert mondatnak bodognak meeg ez vylagon ees

az ollyanok kyrôl wgy mond zenth Dyenes doctor: In de diuinis nominibus hogy az oly ember byzon zent meeg ez vylagon ky ſemyt ez feldyeket nem keewan es nem ayoyt De twlaydon chak eegy wr iſtenben gyenyerkôdyk. Ez zerelmes atyamffyay ez az erek dychôſeeghnek tekeelletes Coronaya kynek harom reeze vagyon zent Innocencius papanak mondaſa zerent twdnya yllyk lataas eelees es tartaas az az hogy az bodogok wr iſtennek aldot dychôſeeges zent zyneet ky mynd erdeme zerent votakeppen lattya es eel vele es erekkewl erekkee ſoha meg nem foztatyk tewle. Ezeket kedeeg dychôſeeges zyz zent Catherina azzon anneewal nylwab- ban lattya es eel velôk es gyenyerkôdyk benne mynewel kôzelben eerdemlôt helheztethny az ew nagy zentſſeeges eerde- meenek es yozagus voltanak myatta O azert Nemes zent azzonywnk O zyz lean Catherina keerẅnk tellyes zywel lee- lekkel ymagy eerettewnk es otalmaż megh myndden gonoztwl. ||

Sequitur legenda feſti 665

Imaran wr ieſus Criſtuſnak newe dycheretyre es zyz lean zent Catherina azzonnak emlekôzetyre laſſok megh mynt leen zyleteeſe eelete es halala ez halando vylagon. Mynt Cronicak- ban es eegyeb reeghy yraſokban talaltatyk. Mykoron telneek wr ffyw zyletethnek wtanna harom zaaz eztendew. Vala Alexandria orzagban eegy nagy hatalmas es kazdagh pogan kyral kynek Coſtus vala newe, De magzattya nem leezen vala. Annak okaert ees zenetlen valo aldozatokat teezen vala az balwan iſteneknek de ſemyt nem haznaal vala vele mert az erdeghôk embert nem teremthetnek ſem leelkôt. Vala kedeeg azon ydôben ghereg orzagban eegy hatalmas termeezet twdo bôlch doctor kynek Alfforabius vala newe hywataa hozyaa azt az Coſtus kyral es twdakozeek meg raytta ha ew volna ee oka awagy az kyralne azzon hogy magtalanok volnanak ky mykoron meg yſmerte volna termeezetôket meg mondaa hogy nem termeezet- nek fogyatkozaſabol volna de iſteny zôrzeeſbôl Annak okaert tanachot ada neky hogy aldozatokat tenne. Monda az, twggyad hogy gyakortaa tôttem de ſemy haznaat nem vettem Monda neky az bôlch doctor yollehet teb iſteneket tyztôlewnk, de maga okoſſaag azt aggya hogy chak eegy iſten leegyen. Ariſtoteles meſter ees azt vallya hogy eegy feyedelemnek kel lenny ky

myndeneket byryon. Tanachot ada azert kyralnak az Alfforabius doctor hogy az eegy iſtennek kepeet entethnee meg tyzta aranybol es ewneky tenne aldozatot magzatnak leeteleert. Mykoron azert az ewthwes meſtereknek aranyat adot volna az meſterek zerzeeſeenek eegy nagy hatalmas kyral peldaat es newet adanak neky hogy iſteneknek iſtene lenne De az teremtő wr iſten maſ abrazattra fordoytaa az meſtereknek zandekokat es mykoron meg entőtteek volna lataak haat yme eegy fezẅlet. | El ameelkodanak raytta myndńayan es akaraak hogy el tőryeek, De az bőlch meg tyltaa ewket mondwan myeert az nagy iſtennek eellyen abraz kellett maraggyon azon. Mykoron az balwanyok templomaban vytteek volna ffel tenny yme ottan mynd le hwllanak az balwan keepők Mykoron azert az fezewletnek aldozatot tett volna az Coſtus kyral harmar valo napon terőhben eſeek az kyralne azzon es eeǵ yghen zeepſeegew lean magzatot zyle kyn nagy eremben leween az kyralſaag az bőlch doctornak tanacchabol newezee ewtet az choda leeterről hogy az balwanyok el tőreteenek Catherinanak ky kőzőnſeeges balwan iſteneknek romlaſanak magyaraztatyk kyt mykoron ffeel tartottanak volna tyzen harom eztendeegh oly nagy bőlcch leen ew nagy elmeyeenek myatta hogy mynd az heet termeezettről valo twdomanyokat meg tanwlaa es anneera el hatalmazeek deaky bőlccheſeegben hogy az egheez geregh orzag bely bőlccheknek zyz lean Catherina meſterynek es gyengeynek mondatyk vala. Es nagy ſok orzagokbol varoſokbol kylemb kylemb nagy wrak es bőlcch meſterek mennek vala Alexandriaban zyz lean Catherinat lathny es bőlccheſeegeet hallany. Mykoron azert Coſtus kyral zyz lean Catherinanak attya halarra korwlt volna eleyben hywataa ew zeep leanyaat es teſtamentom zerent ymez keth dolgot hagyaa ewneky hogy myg eelne az meg fezẅlt iſteneknek iſteneet ymadnaa tyztőlnee es ſenkynek eegyebnek ne aldozneek. Maſodot hogy hazaſſagra eegyebhőz ſenkyhőz nem menne hanem ky ollyan nagy nemből volna ollyan kazdaag ollyan zeep, ollyan bőlch mynt ew maga. Annak wtanna orzagaat ees neky hagyaa es ky mwleek ez vylagbol. Annak wtanna hamar valo napon azzon annya ees kywe mwleek. Zyz lean Catherina azert maganak maradwan valazta XXIIII zyzeket kyk wtanna yarnanak XII lambor azzon zyleket zaaz

fegywereſeketh eegyeb wdwaraban valo tyzttartoknaal kyl ew nagy hatalmaſſ meltoſaganak wdwarlaſara es ôryzetyre. ||

Capitulum 2-m. 666

Tôrteneek eegy napy napon mondhattyok ynkab az meg fezewlt wr ieſuſnak Criſtuſnak el veegezôt akarattyanak zôrzeeſeebôl ky gondot vyſel vala az ew zerelmes zolgalo leanyanak mynt zyleteeſeerôl azonkeppen yaraſarol ees. Zyz lean Catherina yndwltateek kywe Alexandrianak es orzaganak hatarara vala my dologeert nagy ſokſagw ſereggel mynt keral leanya es azzon, mykoron ywtottanak volna egy nagy pwztaban reeayok eſthwelôdeek es el teeweztek az yaart wtat, mykoron myndnyayan el bozwltanak volna raytta kezdeenek az vytez legeenyek teetowa fwtoſny. Azonkôzben wr iſtennek akarattyabol talalanak eegy zent veen remeteet cellayaban ymatkozwan kynek Cellaya fôlôt eegy erczbôl zerzôt ſezewlet keep vala ffel teween. Mykoron azt latta volna zyz lean Catherina monda ew magaban Byzonyawal ez veen ember en velem eegy iſtent ymaad. Bel menween azert ew hozyaa kezde ew tewle nagy ſok dolgokat kerdôzny mynt ollyan bôlch azzon. Az zent veen Iambor kedeegh kezde ewneky predicallany mykeppen embery nemzet el vezekôzôt volna bynnek myatta. Es mykeppen az nagy iſten embery nemnek meg valtſſagaert zyletôt volna es keent halalt zenwedôt volna. De zyz lean Catherina azzal ſemyt nem gondol vala mert meegh yo voltaat nem twggya vala mynt pogan. Azonkezben wr iſten zyweeben yhlee az veen remetenek hogy megh kerdenee ewtet my oka volna hogy hazaſſagra nem menne. Megh bezeellee ewneky az ew attyanak teſtamentom hagyaſaat hogy ſenkyhôz ne menne hanem ha ky ollyan nemes volna kazdaagh zeep es bôlch Monda ewneky az Iambor veen. O nemes lean myt hanyod vetôd magadat te ez vylaghy el mwlando yokban. Nem hallottad ee hyreet eegy nagy kyraal ffyanak ky myndden kyraloknal es wraknak feellyeb valo kynek zeepſeegeet nap hol es myndden | Teremtôt allat chodallya ky oly bôlch hogy mynd el mwltakat mynd maſtanyakat es yewendôket nylwan twd es yſmer kynek kazdagſaga ſoha meg nem fogyatkozyk ky eegyeb yegôſt ſoha nem zereth hanem ky myndenkoron zeplôtelen kynek annya zyz kynek attya azzonyaliatot

nem yſmer Es kynek koronkeed angyalok zolgalnak es wdwarlnak. Azt halwan zyz lean Catherina wr iſtennek malazttya zyweet meg zalwan kezde nagy gheryedeteſſeeggel kerdőzny ky volna es mykeppen az nemes kyral ffywnak yſmeretyre ywthhatna es kezdee az Iambor veen atyaat naǵ zeretettel zorgalmaztatny, hogy mynt hamarab ewneky meg yelentenee yme ez kyſded yrot tablaan meg vagyon yrwan az zyznek keepe es az ew ffyanak kyt ym teeneked adok es hazadhoz vyween ez yewendew eeyel eſſeel terdre előtte keeryed az ew eedes zyz zyleyeet hogy mwtaſſa meg teeneked az ew zerelmes ffyaat. Myeert nagy kegyelmes azzon nylwan megh halgat. Annak wtanna ygaz wttra vyvee ewket. Es mykoron azon eegy falwban ywtottanak volna zallanak megh eegy zallaſon Es hozyaa tartozokat kyt mynd zallaſokra bochatwan zyz leean Catherina eetlen ytlan tytok hazaban bel menween nagy ſyraſſal kezde ymatkozny ees eſedőzny az zyz marianak. Es mykoron el baggyadot volna el zendőrődeek es eellyen almat kezde lathny. Haat oly mynt egy nagy zeep mezőn yarna es tawoldaad egy mondhatatlan zeep zyz azzon yewne eleybe kynek ffya őleeben volna myndenkeppen haſonlatoſt mynt az tablaban yrwan volna. Myko eegybe kőzel ywtottanak volna kywannya vala zyz lean Catherina az zyz maria ffyanak zyneet lathny De ottan mas felee fordwl vala, Catherina eſmeg oda kerwlween, ottan harmad felee fordwl vala ew zyleyeenek őleeben. Monda az zyz maria ew ffyanak, latod ee en eedes zerelmes ffyam meel nagy kywanatoſſaggal gheeryedez ez zyz lean Catherina teegődet lathny, felele az zeep Ieſus germek. Te twdod zerelmes zyleem hogy az my wtannwnk yaro zyz leanyok ees ſokkal zeebbek enneel es mykeppen neezhety ez az en zynemet ha latot meel zernyw es meg ſem moſdot, es el enyezeenek Catherinanak előle ‖ *)

671 Annak wtanna eleyben vytetee Maxencius chazaar zent Catherina azzont es monda O nemes zyz lean weegy tanachot magadnak es engheǵ ennekem es az kyralne azzon wtan maſod leez wdwaromba es az te keepődet ffeel faragtatom hoǵ myndenektewl tyztőlteſſeel felele az zent zyz es monda, zennyeel megh eellye-

*) Itt két levél ki van szakitva.

neketh kyt gonoſſaag chak gondolnya ees mert en Criſtuſnak attam magamat yegyőſewl. Azt halwan vaſſaſ oſtorokkal nagyon meg veretee ewtet es eegy nagy ſeteet temleczbe rekeztetee hogy ehel ees meg halna. Azonkőzben Maxencius chazaar ky nyomoteek az vydeekre vala my dolgaeert eennen hazol kedeeg az chazarne azzon Alexandria Porphirius hadnaggyal meneenek Catherinat lathny es eeffely koron meneenek be hozyaa az ſetet temleczben es el tekeenthwen lataak haat yme nagy feeneſſeeg vagyon az temleczben es iſtennek zent angyaly ſebeyt keneghetyk El kezdween azert zyz zent Catherina nagy zeep predicaciot teen ewnekyk es mynd az chazarne azzont mynd porffirius hadnagyot ket zaaz vytezőkkel az zent hyttre haytaa Tyzen kettőd napyg kedeeg embery ſeghedelemneel kyl leween wr iſtennek angyaly galamb kepeeben menyből Criſtus Ieſuſnak aztalarol hordnak vala eeledelt ewneky. Annak wtanna ennen maga ees az aldot mennyey kyral wr Ieſus hozyaya yeween nagy ſok mennyey angyalokkal es zyzekkel vygaztalwan ewtet es mondwan. O en zerelmes yegőſőm yſmeryed meg ymaran nylwan az te teremtedet es leegy bator leegy alhatatus mert en veled vagyok es nem hadlak el teeged zyz lean zent Catherina azzon azt halwan le eſeek elette es nagy eedes keeny hwllataſſal halakat ada ew zent feelſſeegeet raytta. Annak wtanna haza terween Maxencius chazaar hagyaa hogy eleyben vynneek Catherinaat es lathwan el amelkodeek zeepſeegeen aloythwan kedeeg hogy vala ky eetelt ytalt adot volna ewneky, kezdee keenoztatny es verethny az temlecz tartokat. Monda zyz zent Catherina azzon Criſtus Ieſus eeltetőt enghemet zent angyalanak myatta. Monda eſmeg ewneky az chazaar. Awagy aldozyaal az iſteneknek awagy kylemb kylemb keenoknak myatta keel el veznőd, felele ewneky keez vagyok myndenre el zenwedny az en Criſtus iſtenemnek zerelmeert, ottan azert | Nekyknek tanachokbol neegy forgo kerekeket zereztete es vaſſ fyreezőkkel be zeegeztetee es elős borothwakkal meg fyzetee kyk eegy mas ellen valtoſlak forognanak es annak myatta keenoztatnaa az kerezttyeneket Catherinanak zeme lataſara, ha kedeeg Catherina ees nem akarna aldozny ollyan nagy keennal veegeztetnee kywe ez vylagbol. Azt lathwan zyz zent Catherina azzon ymadaa az ew iſteneet hogy az ew zent neweenek emlekőzetyre es az kő-

rewl allo neepeknek meg fordwlaſokra az nagy reettenetes vezedelmet tôrnee el Ottan azert iſtennek angyala yzenkeed hanyaa es neegy ezer pogan neepeket ôle megh vele. Azt lathwan az chazarnee azzon azonnal Maxencius chazaar eleeben nyomoteek es ereſſen meg feddee ewtet hogy az kerezttyeneket nyomorgatnaa, Azt ees ky yelenthween mert ew ees kerezttyen volna. Azt halwan Maxencius chazaar nagyon meg haragweek raytta es hagyaa hogy az varaſ kyẅl ky zaggatnaak ewneky emleyt es annak wtanna feyeet venneek. Mykoron az nemes azzon azonkeppen martyromſagot zenwedet volna Porfirius vytez el temetee ewtet, hogy azt hallotta volna mert porfirius vitez ees el haylot volna ky feyeenek otalma vala el veze eze raytta es kezde bwſkodny hogy mynden remeenſege tewle el tawozot volna. Mondanak az keth zaaz vytezôk kyk ott alnak vala twggyad chazaar hogy my ees kerezttyenek vagywnk, parancholatot ada ky reeayok hogy porfiriuſſal mynd nyakokat vagdalnaak. Annak wtanna eleyben hozataa eſmeg zyz zent Catherinaat es monda O nemes lean Veed tanachomat es aldozyaal es te leez elſſew az en hazamba. De mykoron zyz lean zent Catherina yngen hallany ſem akarnaa ky adaa reea az halalnak ſententciayaat hogy ky vynneek ewtet es nyakaat vagnaak. Mykoron ky vytteek volna ſok zamtalan nep kôwety vala ewtet yeleſſen az zegheen kerezttyenek nagy ſyraſſal ohaytaſſal zyz zent Catherina azzon nagy eedes zywel es kegyes leelekkel mynt ollyan nemes meemnyey vyragzaal eellyen ymachagot teen ew halalanak ydeyn. O atya myndenhato wr iſten hyweknek erek Idweſſeegôk O kegyelmes Ieſus zyzeknek eekeſſeege es dychôſeege keerlek teegôdet hogy vala ky az en keenomrol es halalomrol emlekôzetôt teend, awagy ew || Halalanak ydeyn es cegyeb zykſeegeben ewtet hywnaya es benne vethnee byzodalmaat te zent yrgalmaſſagodnak haznaat veegye yme myndeneknek hallaſaara zozat yewe hozyaa menybôl mondwan yewyel el zeep zeretôm mert yme nythwan vagyon teeneked menyorzagnak kapwya es teehozyaad ayoytozoknak myndden ſeghedelmet ygeerôk Annak wtanna le haythwan az ew eedes zyzeſſeeges zeep nyakaat es az hoheer eegy vagaſſal el vewee feyeet es ew derekabol veer helyôt zyz teey zarmazeek Es zent angyalok yeween ffeel veweek ewneky teſteet es onnan az herrôl hwz napy yaro fôl-

dőn vyweek az zent Sinay heegnek teteyre nagy zeep angyaly eenekleeſſel es iſteny dycheerettel es ott nagy zeep angyaly keez myat zerzőt koporſſoban heelhőteek nagy tyztőſſeeggel kynek zent tetemeyből zent olay zarmazyk zenetlen, ky mynden korſſagokat meg vygazt, yme zerelmes atyamffyay my nemew veeggel veegeztethnek ky ez gyarlo vylagbol kyk wr iſtennek zent orzagara es az meennyey nemes angyaly eelettre vytethnek es zamlaltatnak

Ewtőd Capitulum

Imaran laſſok meg mynemew nagy hatalmas otalom es yrgalmas ſeghedelem dychőſeeges zyz zent azzon wr iſtennek előtte azokhoz kyk az ew zent ynnepeet yllyk kyk ayoytatuſſaggal ewneky zolgalnak Es kyk ew benne byznak yollehet zama nynchen az ew bewſeeges kegyeſſeegeenek es yrgalom teeteletynek De maga az ſok kőzzől keweſet veegyewnk maſtan hyweknek hallaſokra, eellyen nemew byzon peldakat talalwnk es olwaſwnk rola reeghy yraſokban es Cronicakban.

Elſſew pelda

Vala Anglia orzagban Cantuarianak varaſaban eegy zeegeen eeggyegyew tanwlo deeak ky halwan zyz zent Caterina azzonnak zentſſeeges voltaat nag tyztőſſeeggel zokta vala ylleny az ew zent Innepeet es ayoytatuſſaggal zolgaal vala ewneky Es keery vala ew zentſſeegeet ymachagaban hogy nyerne | Malaztot ewneky tanwſagra, ky lenne iſtennek dychecretyre ez vylaghy neepeknek ees leelkők idweſſeegeere es ennen maganak ees előwe meenteere Azonkőzben meene tanwſag herre es yme hamar valo ydőben nagy bőlch deakkaa leen es veeteteek zentőlt meſterſeegre. Halwan hyreet az angliay kyral adaa neky ffyaat tanoytany, mykoron eegzer meg akartta volna verny ky fwtameek feelteben az kyralnak ffya es yme az heedrol az vyzben eſeek es belee hala. Azt lathwan az Iambor meſter felette meg yede raytta es le eſween ymachagra ayanlaa mynd az germeket mynd ew magaat zyz zent Catherina azzonnak. Mykoron halazokat bochattak volna meg kereſny ſoha megh nem leelheteek meeg az teſteet ees. Annak okaert fogaak az meſtert es veteek az temleczben az Iambor meſter kedeegh nagy ſyr-

wan ymatkozyk vala az temleczben zyz zent Catherina azzonhoz, yme nagy choda dolog mykoron maſod napon myſeet eenekleneenek az egyhazban yme az kyral ffya be yewe zeep feyeer ymegben kyn mynd kewrw̋l aran bôtewkkel vala raytta meg yrwan ez zent Dauid proffetanak mondaſa: Agy elmeet ennekem hogy tanwllyam meg az te parancholatydat. Halwan azert azt az kyral es kyralne azzon alaa fwtamanak es nagy eremmel ffeel vyweek az ew ffyokat, kyt mykoron meg kerdôztenek volna meg bezeellee mykeppen zyz zent Catherina azzon nagy eedeſſen tartotta volna ewtet az vyz ſenekeen az ydeyglen az ew meſtereenek ymachaga myat. Az kyral azert nagy erembe leen raytta es az lambor meſtert nagy meltoſagus tyztôſſeegre emelee ffel es halwan ez chodaat nagy ſokan foglalaak magokat zyz zent Catherina azzonnak zolgalattyara, kynek myg eleenek az kyral es kyralne azzon, mynd hozyaok tartozokkal nagy tyztôſſeeggel zolgalanak, kybôl meg yſmertetyk zyz zent Catherina azzonnak ſeghedelmes volta.

Maſod Pelda

Vala egy Idôben eegy Cananok zeerzet bely wr ky eeleteeben ſelette gonoz vala es ſok wraſagot byr vala telhetetlen-
673 ſeeggel || De maga zyz zent Catherina azzonnak ayoytatuſſaggal zokot vala zolgalny tôrteneek eegy eeyel hogy ez wrnak Caplana lataſt laata almaban az ew wra felôl haat wgy mynt eegy ollyan vyzzaa fonth barattyawal ky koronkeed aztalan eezyk yzyk vala ez vylaghy dolgokrol nyayaſkodwan vyteteenek mynd ketten egy hatalmas byronak yteeletyre, kyk mykoron halarra yteeltettenek volna akaraa az byro hogy feyôket venneek. Azonkôzbe oda ywtwan zent Catherina azzon eſſedôzeek azert ky ew hozyaa ayoytatus vala hogy halaztanaa el az ſentenciat eztendeeg ne talan meg emendalnaa magaat. Az maſ pap tarſſanak keedeeg myeert ſenky nem leen eerte kenyerghô feyeet veweek. Mykoron azert meg vyrradot volna meg bezeellee az lataſt az lambor Caplaan ew wranak es azonnal az maſ pap hazahoz menween lataak haat hertelen halallal kywe mwlt ez vylagbol. Azt lathwan az Cananok wr meg reettene raytta es azonnal myndden wraſagayt el oztaa es ennen maga zeerzetben meene penitencia tartany es yol veegezee el eeleteet.

Harmad Pelda

Vala eegy gonoz termeezet zęrent eelŏ azzonyallat ky ymaran hwz eztendeeg ſemy yot nem tett vala. De mykoron zent Catherina azzonnak ynnepe eztendenkeed elŏwe yew vala eſtyt megh beytŏly vala, napyaan az zent eegyhazhoz meegyen-vala, es yollehet tŏredelmeſſeeggel zent Caterina azzonnak byneerŏl kenyergheeſt teezen vala fogadwan hogy meg emendalnaa eeleteet, De az yo zandeek hamar el mwlwan eſmeg azon gonoſ-ſagra aggya vala ennen magaat Mykoron azert ymaran hwz eztendŏ bel tŏlth volna es yo zokaſa zerent zyz zent Catherina azzonnak keepe elŏt pytyeregne, yme az nagy faragot keep feyeere eſeek es ottan meg hala. Mykoron az ſok neep azt latta volna, akaraak hogy el temeſſeek, es yme wgyan elettŏk | Feel tamada es meg bezeellee az neepek elŏt mykeppen zyz zent Catherina azzon meg mwtatta volna ewneky mynd az gonozok-nak karhozattyokat es keennyokat mynd az yoknak dychŏſeegŏket es eremŏket es meg nyertte volna Ewtet Criſtus kyraltwl hogy eſmeg ezen teſtben yewne es meg gyonnaa byneyt es penitenciat tartana. Es azonnal Confeſſor atyaat hywata es myndden byneyt meg gyonaa nagy ſyraſſal tŏredelmeſſeeggel hyhettyŏk hogy ſoha annak wtanna halalus keppen nem veetkŏzŏt mert meg koſtolta vala az mas vylagnak ſanyarwſagaat es iſten yteeletynek ſwlſſagaat, yme zerelmes atyamffyay ha meg gondolnook ez vylagon eeletewnkben az erek vezedelemnek es dychŏſeegnek my voltaat, kynnyen meg wtalhatnook ez vylagot mynt azok a' kyknek wr iſten vala mykoron meg yelenty kykbŏl yſmerhettyŏk mert byzonyawal hatalmas eerdemew az dychŏſeeges zyz zent katherina azzon hogy meeg az karhozattra meltokat ees meg tereythety.

Negyed Pelda.

Vala mediolannak Varaſaban eegy Iambor pyſpek kynek Sabinus vala newe ky azzonywnk zeplŏtelen zyz marianak wtanna Ez zentſſeeges zyz zent Catherina azzont nagy zeretettel es ayoytatuſſaggal tyztŏly vala es myndden zent zyzekneel nagyob eerdemewnek predicallya vala lenny. Mykoron azert ez Iambor Sabinus pyſpek Teodorus appattwrral es wgy mynt hwzad magawal zolgaſtwl meent volna Ierwſalemben wrnak Coporſoya latogatny,

annak wtanna onnan ffeel kelween eredeenek Synay heegyre zyz zent Catherina teſteet meg latogatny. Myert yrwan vagyon hogy az yok ez vylagon myndenkoron vala my keſeertetőt zenwednek hogy meg byzonywltaſſanak es tyredelmeſſeegnek wtanna eerdemek newekőggyeek Ez Iambor pyſpeknek ees hozyaa tartozokkal azonkeppen tőrteneek mert mykoron az zoltan kyraltwl eegy Terek vayda Chazarnak kőwete haza terne nagy ſereggel elől talalaa ez Iamborokat es zolgayt mynd meg
674 őleek es az keth Iamborokat pyſpekőt es az appatwrat || Megh fogaak nyelwőket fylőket orrokat kezőket labokat mynd el meteleek es zőmőket ky tolyaak, azonkeppen veerben keweröd-ween, es holt elewenyewl hagyaak ewket mondwan meeńnetők el ymar az zyz koporſſoyahoz laſſok meg myt haznaltok vele. O nagy veeletlen vezeel es nagy nyomorwſaag a mynt lehete oda vanzorganak, De yme az Iambor appatwr azonnal ky mwleek ez vylagbol, az Iambor pyſpek kedeeg zyweeben es leelkeben ymachagot teen mert zayawal nem lehet vala myeert nyelwe nem vala. Es yme eeffely kor hogy volna nagyon meg yndwla mynd az egheez heegy, az tőrők vaydaat mynd ew ſeregheewel oly nagy feelelem ytee hogy mykoron fwthny akarnak nem teheteek zeeryt Es yme oly nagy feeneſſeeg zallaa meg az egheez heegyeth hogy azt hynneek mert nappal volna. Azonkőz-ben yme zyz zenth Catherina teſt zeerent ky yewe az Coporſſobol es az ew zerelmes zolgayanak Sabinus pyſpeknek myndden ſebeyt yllethween meg vygaztaa ewtet. Lathwan kedeeg az ew ſeenlő zeepſeegeet nem alhataa meg de ottan le eſeek, De yme keth angyalok hozyaa yarwlwan ffeel emeleek ewtet es monda ewneky dychőſeeges zyz azzon. Twggyad en zeretőm hogy wr Ieſus az en kegyelmes yegőſőm mynd teeghődet mynd eegyebeket kyk enghemet tyztőlnek az yewendő dychőſeeges orzagban tyztőly eerette ewket. De myert en erettem az te nyelwedet el veztőtted yme az ennen nyelwemet adom teeneked helyette ky mynd gherek twdomanban mynd deaky zolaſban felette bőlch es vala howa meegy meg twdod bezeelleny vele mynt yartal. Azt ees twggyad mert vala kyk teeneked tarſſayd vol-tanak, mynd Abrahamnak kebeleeben vannak. Mykoron kedeeg maſ napra verradand es zent miſeet zolgalandaz veegy ky az olayban ky az en teſtemből zarmazyk es kenőgeſt meg az

appaturnak myndden | Sebeyt vele es ottan meg vygazyk es ffeel tamad mynt annak elette. Annak wtanna zyz zent Catherina azzon az Iambor pyſpeknek ennen ġerewyeet adaa es eegy aran bôtewel yrth Cartha lewelet es annak wtanna el enyezeek elôle es nagy zeep gyenyerẅſeeges meennyey yllatot hagya wtanna Az Cartha lewelben kedeeg ymez harom rend zerent valo verſôk valanak aran bôtewel meg yrwan V̇ Sabine he littere ſunt inter me et te ſigna dilectionis perpetue. V̇ fecit tibi ingens meritum dolor, faciet tibi gaudium vehemens amor. V̇ Ducem baptizabis, ſanus ad propria remeabis, kyknek bewtẅ zerent valo magyarſagy ezenkeppen vannak. O Sabinos pyſpek ez aran bewtẅk vannak en kôzttem es te kôzted erek zeretetnek yegyeere. Tett tee neked nagy eerdemet az faydalom teezen teeneked erôſſ ôrômet az zerelôm. Az feyedelmet meg kereztôlôd egeezzen te hazadhoz meegy Es annak wtanna tyz eztendô bel telween en velem leez erekkewl erekkee az erek dychôſeeghnek palotayaban. Mykoron azert az zent pyſpek mynd azokat latta hallotta volna mynd teſt zerent mynd leelek zerent nagyob meg vygaztaltateek nagy eedes halaakat ada raytta wr iſtennek es dychôſeeges zyz zent Catherina azzonnak. Maſod napon azert az tôrôk vayda ees ffel meene az heegyre es lathwan hogy az pyſpek egheez volna es zent myſeet zolgalna felette el ameelkodeek raytta. Azt lathwan mykeppen az Iambor appathwr ky meg holt vala ffel tamadot volna nem leen towabbaa myt mondany, de tôredelmeſſeegre eſeek es nagy ſyraſſal meg banaa tôt byneet es mynd hozyaa tartozowal meg kereztôlkôdeek es vala my erekſeege yozaga leen mynd el adaa es feleet az ott lakozo Iambor fratereknek adaa: feleet kedeeg zegeenyeknek oztogataa ennen maga kedeeg zeerzetſeegben ôtôzeek es wrwnk Ieſuſnak azzonywnk zyz marianak es zyz zent Catherina azzont myg eele ayoytatuſſaggal zolgala es annak wtanna || Nagy yo 675 eeletben mwleek kywe Az Iambor apathwr ees haza meene conventeehôz es meg bezeellee mynt yartak volna es myg eele ew ees nagy tyztôſſeeggel es ayoytatuſſaggal zolgala zyz zent Catherina azzonnak. Zenth Sabinus pyſpek kedeegh mykoron myndden bekeſſeeggel haza yewt volna Mediolanban Egybe hywataa mynd zeghenyeket bodogokat es ffel alwan elôttôk nagy mondhatatlan zeep es bôlch predicaciot teen elettek kyhôz

haſonlatus ſoha nem hallottanak vala Es meg bezeellee ew elŏttŏk mynt yartanak es menee yot ew velŏk dychŏſeeges zyz zent Catherina azzont tett volna. Es mykeppen az ennen nyelweet neky atta volna ky ollyan bŏlchŏn zolana bezeellene, kynek az volna byzonſaga hogy mykoron ky mwlneek nyelvet zayaban nem talalnanak. Es mykeppen zent Catherina azzon ennen geerwyeewel maganak valaztotta volna zeretŏwl kynek byzonſagara meg mwtataa elŏttŏk zent Catherina azzon geerwyeet. Az kŏz neepek azert mynd eellyen choda dolgokat halwan nagy halaakat adaanak raytta wr iſtennek es zent Catherina azzonnak es nagy ſokan teekeelletefŏk leenek es nemes zent zyznek zolgalattyaban Zent Sabinus pyſpek kedeeg tyz eztendew bel telween nagy yo eeletben mwleek kywe ez vylagbol zyz zent Catherina azzonnak mondaſa zerent es mykoron nyelweet kerefneek zayaban meg nem talalaak mert hynny valo hogy zent Catherina azzon maganak vette volt, az zeep aran geerwt kedeegh es az Cartha lewelet Mediolannak egyhazaban mynd ez may napyg nagy ŏrŏklye gyanant tarttyaak ez zent pyſpeknek dychŏfeeges emlekŏzetyre. Yme azert zerelmes atyamffyay yſmerhettyek es nemes Dragalatus zent zyz Azzonnak hatalmas tehetſeegeet az ew mondhatatlan nagy erdeme zerent. Vala ky ew zentffeegeenek zolgaal byzhatyk mynd eeleteeben mynd halalanak ydeyn hogy el nem vez, kynek en ees ayanlom leelkŏmet teſtŏmet es ez vylaghy eeletŏmet, Es keerem hoǵ ew zent dychŏſeeges meltoſaga veegye yo newŏn ez maſtany yraſomat mwkamat es faratſagomat, ky leegyen wr iſtennek erekkee valo newee dycheeretyre es Azzonywnk marianak mynd az meennyey zentŏkkel zent angyalokkal koronkeed valo melto emlekŏzettyekre mynekewnk kedeeg bynwnk bochanattyara, halalwnknak oltalmara lelkewnknek erekkee valo Idweffeegeere Amen.

finis apparet in die clementis 1527.

TARTALOM.

Legendák. Lap

Zent Borbaas Apoſtol 1
Zent Vyd Martyl 5
Zyz zent Marina Azzon 8
Zent Ianos Baptiſtanak zyleteſe 11
Zent Ianos es Pal Martyrok 28
Zent Leo papa 34
Zent peter es zent pal Apoſtolok 36
Zent Paal Apoſtol 50
Azzonywnk zyz Marianak latogataſa 60
Zent lazlo kyral 71
(Antiochiai) zyz zent Marghytha azzon 95
Zyz zent Elek confeſſor 101
Zyz zent Praxedis azzon 106
Zent Maria magdalena 108
Zyz zent Criſtina Azzon 129
Zent Iacab Apoſtol 132
Zent Criſtoff martir 141
Zent Anna Azzon 144
Zyz zent Martha azzon. 151
Zent Peter apoſtol vaſa zakadaſa 154
Zent Iſthwan prothomartyr teſteenek megh leelethe . 158
Zyz zent Damonkos Patriarkanak meltoſſagus eelete . 162
Hawy bodogh Azzon 169
Wr zyne valtozattya 175
Zyz zent lewryncz martyl. 185
Zyz zent Chalara Azzon 195
Azzonywnk zyz Maria ky mwlaſa Es menybe menete . 202
Bodoghſagus zenth Iſtwan kyral 236
Zenth Bernald doctor 247

Lap.
Zent Berthalam Apoſtol 255
Zent Agoſton doctor 275
Zent Ianos Nyaka vagaſa 284
Zent Egyed Confeſſor 294
Azzonywnk zyz Marianak zent zyleteſe 298
Dychôſegews zenth kerezthnek ſel magaztataſa . . . 307
Zent Mathe ewangeliſta 316
Zent Geelerd Piſpek 324
Zent Cozma damyan 328
Zent Morycz martyr es ew tarſſay 330
Zyz zent Iuſtina azzon 335
Zent Myhal Archangyal. 339
Zent Ieronimus doctor 353
(Szerafi) zyz zent Ferencz patriarcha Atyank . . . 366
Az Nagy zenth Carthwſiay zerzethnek eredete (sz. Brunó) 375
Zent Lucach Ewangeliſta 392
Tyzen egy ezer Zyzek (sz. Orsolya). 397
Zent Demeter Martyr 403
Zent Symon Iudas Apoſtolok 406
Myntzent Napya 413
Hallottak napya 426
Zent emre kyral 435
Mynt zent octawaia 443
Zyz zent Marthon pyſpek 449
Zyz zent Berecz pyſpek 457
Zent Zakarias proffeta. 460
(Ker. sz. János anyja) zent Erſebet Azzon 461
Remethe zyz Zenth paal ewſewnknek ky hozaſa. . . . 462
Karthuſiay Zent hwgo piſpek 468
(Magyarországi) dychewſeges zent Erſebeth Azzon. . 476
Azzonywnk Maryanak templomba yelenteſe 487
Zyz zent Cecilia Azzon 493
Zent kelemen papa 498
(Alexandriai) zyz zent Katherina Azzon 505